

ΤΕΥΧΟΣ
16

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
"ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ"

15
ΑΠΡΙΛΙΟΥ
1935

ΕΚΛΕΚΤΑ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑ

15/ΘΗΜΕΡΟΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

4

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

Ζαχαρία Παπαντωνίου : Τ' ΑΛΟΓΟ
Γιού ντε Μωλασάν : Η ΡΟΖΑ
Άντρέ Μπερνίς : ΤΑ ΛΥΤΡΑ
Λευκάδιο Χήρν : ΓΙΑ ΕΝΑ ΚΑΘΕΡΠΤΗ
ΚΑΙ ΓΙΑ ΜΙΑ ΚΑΜΠΑΝΑ

4

ΣΤΑΝΙΣΛΑΣ ΣΤΙΜΑΝ

ΤΟ ΤΡΑΓΙΚΟ ΜΑΝΕΚΕΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ — (ΟΛΟΚΛΗΡΟΝ)

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΔΟΥΜΑ (ΠΑΤΡΟΣ)

ΟΙ ΜΟΪΚΑΝΟΙ ΤΩΝ ΠΑΡΙΣΙΩΝ

(ΜΕΡΟΣ Δ')

ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΤΕΛΕΣΙΣ „ΠΥΡΣΟΣ" Α.Ε. ΑΘΗΝΑΙ

Кыргызстан

Сур. Д. Кыргызстан - Кавказ

Кыргызстан - Кыргызстан и Кыргызстан
Кыргызстан Кыргызстан.

Кыргызстан 27.7.49

~~Кыргызстан~~
Кыргызстан

ΕΚΛΕΚΤΑ

.έβα να μην χάνουμε καιρό.

15/ΟΗΜΕΡΟΝ ΕΙΚΟ^{ήτη}; Τò κάρρο θά τò πᾶμε στὸν στρατωνά.
θαίνεις;

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΟΥΤΣΙΝΑ^ή

είσφορά. Πιάσε ἀπὸ 'κει νὰ ξεφορτώ-
μέσα;

ΖΑΧΑΡΙΑ ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

Τ' Α Λ Ο βρέ παιδί, τί είναι τούτα. Θά
κατο.

ει ἀπόψε τὸ σύνταγμα;

"Ένα κάρρο ἀνέβαινε ἀπὸ τὰ Σφαγεῖα. Μέσα ἔ-
μέ τὰ πόδια στὸν οὐρανό. Ἀπάνω στὸ σφαχτό ὁ κα^ς παίρνεις ἔτσι τ' ἄλογο
μελαγχρονός, μὲ ψαρά γένεια, καὶ τὸ παιδί του. Τί
νωθρά μέσα στὴ γαλήνη. θάτε ἀπὸ 'δῶ. Σύντομα!

"Ἦταν Ἀπρίλης, εἶχε πέσει τὸ βράδυ, κι' ἀναβ^ε ρόδες. Πιάνοντας κ' οἱ
καμουτσίκι, ἓνα μαδημένο σκοινί, μπορούσε νὰ καταλά^{ει} ἔπεσε μὲ βρόντο βαρὺ
τσιέρης ἀγαπούσε τ' ἄλογο. Τὸ καμουτσίκι ἔπαρτε σ^ε... κάρρα
σὺν παιγνίδι. Καὶ σ' ὄλον τὸν ἀνήφορον ἀπὸ τὰ Σφαγεῖα ἔιχα μὲ τὴν πόλι
αὐτὸ τ' ἄλογο δὲν ἄκουσε βρυσιά, μήτε προσταγή, παρὰ τὴ φωνή:

— "Έλα Κύρκο. "Αἴντε Κύρκο. "Έτσι, μ' αὐτὸ τὸ χᾶιδι, ἀνέβαινε σέρ-
νοντας τὸ κάρρο, ἓνα σφαχτό καὶ δύο ἀνθρώπους.

— Ποὺ λές, εἶπε ὁ γέρος ὁ καροτσιέρης, φτύνοντας καπνὸ, ποὺ λές βρέ,
ὁ Κύρκος ἔχει φιλότιμο. Νὰ τ' ἀκούς ἐσύ, ποὺ κάποτε χτυπᾶς. Δὲν τὰ δέρ-
νουν τὰ ζᾶ. Τὸ ζῶ εἶναι ἀνθρωπος. Καὶ τέτοιο ἄλογο, βρέ, ποὺ τὸ βρίσκεις;
Σὰν τοῦτο; Μᾶς τρέφει ὄλους, ποὺ λές. Δίνει ψωμί ἐμένα, ἐσένα, τῆς μάνας
σου, τῶν ἀδερφιών σου, τοῦ σπιτιοῦ. "Ένα ζῶ νὰ θρέφῃ ὀκτῶ ἀνθρώπους!...
Θά πῆς: ἐγὼ δουλεύω. Ἄμ' αὐτὸ δουλεύει πρῶτα κι' ὕστερα γώ. Γιατί αὐτὸ
εἶναι δουλετῆς ποὺ δὲ βρίσκειται. Εἶν' ἀπὸ τὴ Σερβία, βρέ. Χρεωθήκαμε νὰ
τὸ πάρουμε, δὲν τὰ ξεύρεις ἐσύ.

Πέρασε κάμποση ὥρα μὲ σιωπή.

Τὸ παιδί ἐπαιζε μὲ τὴν οὐρά τοῦ βωδιοῦ. Ὁ γέρος ἔρτυνε τὸν καπνὸ,
λέγοντας πότε-πότε: Φτοῦ, φαρκάκι! "Έπειτα ξανάρχισε!

— Ποὺ λές. Πόσες ἀραμπαδιές ἔφερεν ὁ Κύρκος ἀπ' τὰ νταμάρια. Κανένα
ἄλογο δὲν κουβάλησε τόση πέτρα, τόσο λιθάρι. Δώδεκα δραχμὲς τὴν ἡμέρα
μᾶς ἔσωσε. Κι' ἀπ' τὴν Πεντέλη, πρὶν πάρουμε κάρρο δικό μας, εἶχε ζευχθῆ
καὶ τράβαγε μάρμαρο καὶ κακὸ. Νά, μάρμαρο! θεόρατο, γιὰ τ' ἀγάλματτα,
ποὺ λές. Καὶ νὰ πῆς πὼς δὲν ἦταν ἄγριο; Ἦταν ὅμως ἄκουγε κι' ὄλας. Ἐδῶ
στὸ Λυκαβητὸ μπορούσε, ἀν ἦταν ἄλλος καροτσιέρης, νὰ βοῆ τὸ δικόλο του
στὸν κατήφορο. Ὅμως ἐγὼ τοῦ μιλῶ. «Κύρκο» νὰ τοῦ πῆς, ἀκούει αὐτός.
Γιατί τὸ ζῶ καταλαβαίνει. Τὰ βάσανά μας, τὴ φτώχεια... ὄλα. Καὶ πὼς
ἐγὼ εἶμαι ἄρρωστος, τὸ ξέρει κι' αὐτό.

Τὸ κάρρο πῆγαινε βαρεία. Οἱ ρόδες βροντοῦσαν μὲ τὸ ρυθμὸ τους, ἐκεῖνα

Βιβλιοθήκη μου
 Σειρ. 9. Βιβλιοθήκη μου - Βιβλ. ἡ νύχτα, μόνον αὐτόν, μέσα

οὐδεὶς ἐμοὶ πονεῖ. Νά, θά πῶσω. Μοῦπε
 , ἔλα ντέ. Ζῆσε χωρὶς δουλειά
 ντήσαμε. Νά κουβαλᾶμε ἀπ' τὰ
 νά κάμης, πῶς ν' ἀνεβῆς σέ ντα-
 κίτρινη, σέ κακὸ χάλι! Ναι, βρέ ἡ

έλουε γιατρούς, παράδες... Εἴμωστε

ὅττα νά δουλέψης. Μὴν τὸ κάνης σὰν τὸν

εἰς κ' ἔγινε θεατρίνος ὁ ἀτίμος κ' ἔκανε Φασουλῆ

ὡν παιδέψη αὐτόν. Κύτταξε σὺ νά πάρης τὴ δου-

ο νά τόνε ξαναπᾶς στὰ νταμάρια, νά βγάλουμε ψωμί.

ἡ μάνα σου νά μὴ ξενοπλένη, κ' ἡ Βγενιώ νά κάνη

ἴτσι. . Βήχει, μωρέ. Νά, τὸ λοιπόν. Πιάσε τὰ λου-

ίσε τὸν Κύρκο. Νά τὸν βγάλῃς ἐδῶ τὸν ἀνήφορο!

στὸ λαιμό. Ἄσειντε, Κύρκο. .

ἀτω, ἔπιασε τ' ἄλογο καὶ τραβοῦσε. Ὁ γέρος ἔβλεπε

τὰ τοῦ παιδιοῦ, τὸ τολμηρὸ του χέρι ποὺ κρατοῦσε

τὰ λουριά, ἐρπενε νη συνέχειά του. Αὐτὸ τὸ παιδί θά γίνη καλὸς καρροσιέ-

ρης. Ναι, εἶναι τόσο δύσκολο νά ἰδῇ κανεὶς τὸ παιδί του νά μπαίῃ στὸν ἴσιο

δρόμο, νά παίρῃ τὴν πατρικὴ δουλειά καὶ νά τὴν σέρῃ στὸ μέλλον, νά τὴν

κάνη κάτι αἰώνιο, σὰν νάσαι ὁ ἴδιος ὁ γέρος ξαναγεννημένος!

Πέρασαν ἐμπρὸς ἀπὸ κάποιον εἰκόνημα τοῦ δρόμου. Ὁ γέρος ἔβγαλε τὴν

ψάθα του καὶ σταυροκοπήθηκε μέσα στὸ σκοτάδι. Ἦταν ἄρρωστος, σακατε-

μένος, ὅμως δὲν σταυροκοπήθηκε γιὰ τὸν ἑαυτὸ του. Εἶπε: «Θέ μου, κάμε

νά μὴ βήχῃ τὸ κορίτσι, ἡ Βγενιώ. Κάμε τοῦτο τὸ παιδί νά πάρῃ στὰ χέρια

του τὸ κάρρο μὲ τὸν Κύρκο. Καὶ γιὰ μένα, ὅ,τι πῆς».

Ἔπειτα συλλογίστηκε τὸ σπίτι του, ἓνα ἄθλιο χάλασμα στοὺς Ἀέρηδες,

καὶ μέσα τὰ παιδιὰ του ποὺ φώναζαν, ἡ γυναῖκα του ἐπάνω σὲ μιὰ σκάφη,

τὸ κορίτσι του σ' ἓνα κρεβάτι μ' ἐκεῖνο τὸ βῆχα, ποὺ δὲν μπορείς νά τὸν

ἀκοῦς, κι' ὁ γιατρός νᾶρχεται νά λήη: «φάρμακα, ἀέρας, λουτρά», ὅλα τὰ πρά-

ματα ποὺ δὲν γίνονται. Τὰ συλλογίστηκε ὅλα. Συλλογίστηκε τὸ λάθος ποὺ

ἔκαμε νά παντρευτῇ μεγάλης. Καὶ τὸ δεύτερο λάθος νά κάμῃ ἕξῃ παιδιὰ.

Ὅμως καὶ τὰ δυό, γιὰ νά τὰ ξεφορτωθῇ, τᾶρριξε στὸ Θεό. Εἶπε: «Ὁ Θεὸς τᾶ-

θελε. Ὑπομονή». Κι' ἔπιασε μὲ τὰ δυό χέρια τὴ μέση του, ποὺ τὸν πονοῦσε δυνατὰ.

Τὸ κάρρο εἶχε προχωρήσει πολὺ μέσα στὴν πόλι, ὅταν ἄκουσε μιὰ φωνή:

— Ἄλτ!

Ἡ φωνὴ ἐρχόταν ἀπὸ μακριὰ καὶ δὲν κατάλαβε πῶς ἦταν γι' αὐτόν.

Ὅμως τὸ «ἄλτ!» ξανακούστηκε. Τὸ κάρρο σταμάτησε. Τρεῖς στρατιῶτες τοῦ

πυροβολικοῦ κ' ἓνας δεκανέας, μὲ τὰ ὄπλα στὸν ὦμο, πλησίασαν.

— Ἐλα, κατέβα κάτω! Εἶπε ὁ δεκανέας.

— Σ' ἐμένα τὸ λές;

— "Αειντε, γειά σου, κατέβα νά μὴν χάνουμε καιρό.

— Καὶ γιατί;

— Κουβέντα θέλεις, πατριώτη; Τὸ κάρρο θὰ τὸ πᾶμε στὸν στρατώνα.

Ἐπιστρατεία ἔχουμε. Τώρα τὸ μαθαίνεις;

— Ἐπιστρατεία...

— Ναι, γειά σου. Ἀναγκαστικὴ εἰσφορά. Πιάσε ἀπὸ 'κεῖ νά ξεφορτώσουμε... Ἀειντε, γειά σου. Τί ἔχεις μέσα;

— Κοτζάμ βῶδι!

— Νά τὸ ρίξεις κάτω.

— Ἔτσι, μέσ' στὸ δρόμο; Γιὰ στάσου βρὲ παιδί, τί εἶναι τοῦτα. Θὰ τὸ πᾶω στὴν ἀγορά. Ἔχω δουλειά, ἔχω μεροκάματο.

— Τὸ μεροκάματο κυττᾶς καύμενε, ἢ ποὺ φεύγει ἀπόψε τὸ σύνταγμα; Χωρατεύεις;

— Γιὰ ἐξήγα μου, χριστιανὲ Γιὰ πές μου... πῶς παίρνεις ἔτσι τ' ἄλογο τ' ἄλλουνοῦ, ἀπ' τὸ δρόμο... Ἔτσι τὸ λέει ὁ νόμος;

— Τώρα θὰ σοῦ ἐξηγήσω καὶ τὸ νόμο; Ἐμπρός. Βοηθάτε ἀπὸ 'δῶ. Σύντομα!

Εἶπε ὁ δεκανέας, κ' οἱ στρατιῶτες ἀνέβηκαν στὶς ρόδες. Πιάνοντας κ' οἱ τρεῖς, ἔσυραν τὸ βῶδι πρὸς τὰ ὄξω. Τὸ μαῦρο σφαχτὸ ἔπεσε μὲ βρόντο βαρὺ κάτω στὸ πεζοδρόμιο.

Ἔλα, μάρς! Εἶπε ὁ δεκανέας. Κόπιασε κοντὰ πατριώτη.

— Ποῦ κοντὰ;

— Στὸν στρατώνα νά πάρης τὸν ἀριθμὸ σου. Κ' ὕστερ' ἀπ' τὸν πόλεμο, ἂν γίνῃ πόλεμος, ὕστερ' ἀπ' τὴν ἐπιστρατεία, τέλος πάντων, νὰρθῆς νά πάρης τ' ἄλογό σου καὶ τὸ κάρρο, ἢ νὰ πληρωθῆς ἀπ' τὸ Δημόσιο ἂν σκοτωθῆς τὸ ζῶ.

Ὁ γέρος γύρισε καὶ κύτταξε τὸ βῶδι, ποῦταν πεσμένο στὸ δρόμο. Εἶπε στὸ παιδί του: «Κάτσε αὐτοῦ ὡς ποὺ ν' ἀρθῶ». Τὸ παιδί ἔπεσε ἀπάνω στὸ βῶδι καὶ ξεκουράζονταν. Ὁ γέρος ἀκολουθοῦσε τὸ κάρρο. Δὲν ἔλεγε τίποτα.

Ἐνας στρατιώτης, ἐκεῖ ποὺ πήγαιναν, χωρὶς καμμιά κουβέντα, γύρισε καὶ τοῦ εἶπε:

— Ἄμ' ὅτι ἔχουμε καὶ δὲν ἔχουμε, πατριώτη, θὰ τὸ δώσουμε γιὰ τὴν πατρίδα.

Ὁ γέρος μετὰ κάμποση ὦρα τοῦ ἀπῆντησε:

— Ποιὸς λέει ὅχι. Γιὰ τὴν πατρίδα εἶν' ὅλα. Μὴ ὁ Θεὸς δίνει σὲ κάποιους, βλέπεις, ἔξη παιδιὰ. Κ' ἐτούτ' ἢ δόλια καρδιὰ ποὺ ἔχουμε, σάμπως μορεῖς νά τὴν κάμης ὅποτε θέλεις πέτρα στὸ νταμάρι; Γιὰ νά μὴν ἀκούη; Πάντα καρδιὰ εἶναι.

— Καραβάση! ἐφώναξε ὁ δεκανέας στὸ στρατιώτη ποῦσερνε τὸ ἄλογο. Τράβα γρήγορα!

Φτάσανε στὸ στρατώνα κ' ἔμπασαν τὸ κάρρο στὴν αὐλὴ φωνάζοντας: «ἔ! ὦ! ἦπ!». Τὸ σύνταγμα ἐτοιμαζόταν. Θᾶφευγε τὰ μεσάνυχτα. Ὁ γέρος στάθηκε κ' ἄκουγε τὸ θόρυβο τῆς αὐλῆς. Οἱ ἔφεδροι χόρευαν, πηδοῦσαν, τάραζαν τὸν κόσμον μὲ τίς φωνές. Τὰ τραγοῦδια, τὰ λιανοτράγουδα, τὰ λησμονημένα, τὰ παλιὰ, ἤχοῦσαν τόσο χαρωπά, σὲ τόνο ποτὲ δὲν τοὺς ἔδωκε τὸ κρασί οὔτε ὁ ἔρωτας. Τοῦτο τὸ μεθύσι κ' ὁ χάρος κεραστής, πρώτη φορὰ τῶβλεπε ὁ γέρος. Ἐβλεπε τοὺς χορευτὰς, τοὺς τρελλοὺς γύρους, τὸ χορευτὴ ποῦτρεμε τὸ κορμί του στὸν ἀέρα, τὸ πηλήκιο ποὺ σφενδονιζότανε ψηλά. Ἀνάμεσα στὸ τραγοῦδι, χίλιοι θόρυβοι, τῆς καινούργιας ἀρβύλας τὸ

βιστικὸ πάτημα, ἡ προσταγή, τὸ κάρφωμα κασσονιῶν, τὸ φόρτωμα, πετῶλων χτυπήματα στὴ γῆ, προσταγὰς ὠργισμένες, ἄφηναν τὰ τρεξίματα μεγάλο λαχάνισμα τῆς ἐπιστρατείας. Πολῖτες ἔμπαιναν μέσα ψάχνοντας γιὰ δικούς των, φωνάζοντας ὀνόματα στὸ σωρό. Καὶ διαβάτες καὶ χαμίνια. Καὶ φοῦστες μεταξένιες ἔκαναν θύρουβο, ἀκολουθώντας κάποιον παιδί, ἔφεδρο, ποὺ πῆγαινε νὰ φορέσῃ τὸ σάκκο, πλεόντας μέσα στὴν πλατεῖα στολή. Κάποιοι κρατοῦσαν ἐκεῖ στὴν ἄκρη μιὰ σημαία. Ἐνας παπαῶς ἀπὸ κάτω, φορῶντας φυσεκλίκια σταυρωτὰ στὸ στῆθος, μιλοῦσε στοὺς ἄλλους γιὰ τὴν ἐλευθερία καὶ τὸ Χριστό. Ἐνας ἐφεδρος στὸ φανάρι διάβαζε ἐφημερίδα. Κι' ἄλλος ἔγραφε στὸ γόνα μὲ τὸ μολύβι. Τὸ τραγοῦδι χυνόταν δυνατὸ ἀπὸ στόματα ποὺ γελοῦσαν:

*Καὶ παίρνουν τοὺς ἐπίστρατους
τοὺς παίρνουν ἀπ' τὰ σπίτια τους
νὰ πᾶνε στὴν Ἁγιά Σοφία.
— κλαῖν' οἱ μονοῦλες τὰ παιδιὰ—
μὲ τὸ μέγα μοναστήρι
κι' ὁ Σουλτᾶνος δὲν τὸ δίνει.*

Μέσα στὸ σάλαγο, σκιές, δυὸ-δυὸ, γλυστροῦσαν κοντὰ στὸν τοῖχο, στὸ σκοτάδι· χέρια ἔπεφταν ἑπάνω σὲ ὤμους ἀπελπισμένα, πολὺ ἀπελπισμένα. Τὰ λόγια γίνονταν συντρίμματα μέσα στὰ δάκρυα, κ' ἐνοιωθες τοὺς μεγάλους χωρισμούς, ποὺ ἔχουν τὴ σιωπὴ καὶ τὴν ἐπισημότητα τοῦ τέλους, τοῦ θανάτου. Χέρια ζαρωμένα ἔσφιγγαν τὰ ζωντανὰ κορμιά τῶν ἐρέδρων μ' ὅση δύναμι ἀγκαλιάζει κανεὶς μιὰ ἐνθύμησι, ἕνα σημάδι, μιὰ σκιά, κάτι ποὺ ἔπαυσε πιά νὰ ὑπάρχῃ. Τὰ δάκρυα ἔτρεχαν καὶ τὰ μαντήλια ἔπαιναν. Ἄκουγες ἕνα φιλί, μιὰ καρδιά ποὺ χτυποῦσε στὸ σκοτάδι.

Ὁ γέρος ἦταν μόνος σ' αὐτὸ τὸ πανηγύρι. Κανένα δὲν ἤξευρε, καὶ δὲν τὸν ἤξευρε κανένας. Ὅμως προχώρησε στὸ βάθος, ἐκεῖ ποὺ ἦσαν ἀραδιασμένα κάμποσα κάρρα, καὶ τὸ δικό του μαζί. Ὁ Κύρκος σήκωσε τὸ κεφάλι πρὸς αὐτὸν καὶ φύσηξε μὲ τὰ πλατεῖα ρουθούνια. Ὁ γέρος ἀπλωσε τὰ χέρια καὶ τὸν ἔπιασε ἀπ' τὸ λαιμό.

Καὶ ἐκεῖ στὴ γωνιά, παρήμερα, ἕνας ἄνθρωπος μιλοῦσε μ' ἕνα ἄλογο:

— Δὲ θὰ σὲ ξαναἰδῶ. Ἐ, δουλευτῆ. Ἐ, παλληκάρη. Καὶ στὸ σπίτι δὲν ἔξερουν τίποτα. Μήτε ἡ κυρά σου. Μήτε ἡ Βγενιώ, κατάλαβες. Μιὰ φαμίλια σὲ χάνει. Ἦμουν ἄρρωστος, βρέ Κύρκο, μὰ τώρα εἶμαι πεθαμένος. Πᾶς στὸ καλό. Κι' ὅτι θὰ σ' ἔδινά στὸ γυιό μου, κατάλαβες. Στὰ νταμάρια ν' ἀνεβῆς. Νὰ κατεβᾶς ἀραμπαδιές. Δουλευτῆ, ἔ, δουλευτῆ! Ὁὐ σὲ πάρουνε. Καὶ ποιὸς ξέρει ποῦ θὰ πεθάνῃς . . . καὶ πῶς . . . Στρατιώτης . . . Κύρκο, βρέ . . . ἔ, Κύρκο! ποῦ μᾶς ἀφήνεις!

Ἐνας στρατιώτης πλησιάζει ψάχνοντας στὸ σκοτάδι:

— Ἄειντε, καυμένε γέρο! Τὴ δουλειά σου θάχουμε; Ἄειντε νὰ πάρῃς τὸν ἀριθμό.

Ὁ γέρος μπῆκε σ' ἕνα γραφεῖο, πῆρε κάποιον χαρτί, τῶβαλε στὸν κόρφο. Ἐπειτα βρέθηκε στὸ δρόμο. Πῆγαινε ἀργά, μὲ τὸ κεφάλι κάτου, πρὸς τὸ μέρος ποὺ ἄφησε τὸ σφαχτὸ μὲ τὸ παιδί. Πολλοὶ γύριζαν ἀπ' τὸ στρατῶνα, μοναχοί, καὶ μέσα σ' αὐτοὺς ὁ καρροτσιέρης, ὁ πεζός, ὁ γέρος, ὁ πιὸ μοναχός.

ΓΚΥ ΝΤΕ ΜΩΠΑΣΑΝ

Η ΡΟΖΑ

Ὁ καιρὸς ἦταν ὁμορφος καὶ, γι' αὐτὸ οἱ ἐργάτες, ἀφοῦ φάγανε γρήγορα γρήγορα, σκορπίστηκαν ἀμέσως στὰ χωράφια καὶ ἄρχισαν, τραγουδῶντας, δουλειά.

Ἡ Ρόζα, ἡ ὑπὐρέτρια τοῦ τσιφλικιοῦ, μονάχη μέσα στὴν εὐρύχωρη κουζίνα, στεκότανε κοντὰ στὸ τζάκι πού ἦταν ἀκουμπησμένο τὸ τσουκάλι μὲ τὸ ζεστὸ νερὸ καὶ ἔπλενε τὰ πιάτα. Σταματοῦσε καμμιά φορὰ τὴ δουλειά της γιὰ νὰ δῇ κάτι φοιρινὰ πετρώγωνα πού σχηματίζαν οἱ ἀχλίνες τοῦ ἡλιοῦ ἀπάνω στὸ μακρὸ ξύλινο τραπέζι.

Τρεῖς φουντωτὲς καὶ τοκάηρες κοττοῦλες μάζευαν τὰ ψίχουλα κάτω ἀπ' τὴς κορέκλες, διάφορες μυρωδιὲς βαρετιὲς κοτετσιοῦ καὶ σταύλου ἔμπαιναν ἀπ' τὴ μισανοιγμένη πόρτα καὶ μέσ' στὴν καυτερὴ μ' σημεριάτικη σιγαλιὰ τραγουδοῦσαν δυνατὰ τὰ κοκόρια.

Ὅταν τέλειωσε τὴ δουλειὰ τῆς, σκαμίπισε τὸ τραπέζι, καθάρισε τὸ τζάκι καὶ τοποθέτησε τὰ πιάτα στὴν ψηλὴ πιὰτοθήκη. ἀνάπνευσε βαθεῖα, λίγο πνιγμένη καὶ ἑλισσμένη, χωρὶς νὰ ξέρη τὸ γιατί. Κύτταξε γύρω της τοὺς μαυρισμένους σταύλους, τὰ χοντὰ δακάρια τοῦ ταβανιοῦ γιομάτα καπνιά καὶ πού ἀπάνω τους κρεμότανε ἀνακατεμένες πλεξίδες κρεμμυδιῶν καὶ ρέγγες.

Ἐπειτα κάθησε καὶ δοκίμασε νὰ ράψῃ—ὅπως συνήθιζε μὲ τὴ δουλειὰ της—ἔνοιωσε ὅμως ἄσχημα τὸν ἑαυτὸ της, γιατί τὴν εἶχαν στενοχωρέσει πολὺ οἱ μυρωδιὲς πού ἔβγαζε ἡ φρεσκοσκαμμένη γῆ ἀπ' τὴν πολλὴ ζέστη. Ἄφησε λοιπὸν τὸ ράψιμο καὶ βγήκε στὸ κατώφλι τῆς κουζίνας νὰ πάρῃ ἄερα.

Τὸ δυνατό φῶς, μαζί μ' ἕνα λεπτὸ ἀεράκι, τὴν ἀνακούφισαν καὶ τὴν ἔκαναν νὰ νοιώσῃ βαθεῖα μιά γλυκειὰ εὐχαρίστησι πού χύθηκε σ' ὄλο της τὸ σῶμα.

Ἡ κοπριά, ἀπλωμένη μπιστὰ στὴν πόρτα, ἔβγαζε ἀδιάκοπα ἕνα μικρὸ ἀχνὸ καὶ ἀπάνω της οἱ κοιτοῦλες ξαπλωμένες μπρούμυτα ἔσκαβαν μὲ τὸ ἕνα πόδι γιὰ νὰ βροῦν σκουλήκια. Ἀνάμεσά τους περιδιάβαζε ὁ κόκορας μεγαλοπρεπῆς. Κάθε τόσο διάλεγε μιὰ ἀπ' αὐτές, τριγυρίζοντάς τὴν μὲ προκλητικὰ κακαρίσματα. Ἐκείνη σηκωνότανε μὲ νοχῆλεια καὶ μὲ ὕφος ἥσυχο τὸν δεχότανε στὴς πλάτες της, ὕστερα ξετίναζε τὰ φτερά της καὶ ξαπλωνότανε πάλι στὴν κοπριά, ἐνῶ ὁ κόκορας ἐνθουσιασμένος τραγουδοῦσε μετρῶντας τοὺς θριάμβους του. Κι' ἀπ' ὄλες τὴς αὐλὲς ὄλα τὰ κοκόρια τοῦ ἀπαντοῦσαν, σὰ νὰ θέλαν νὰ δείξουν πῶς δὲν ὑστεροῦσανε στὴ ἐρωτικὴ δρᾶσι.

Ἡ Ρόζα τὰ κύτταξε ὄλα αὐτὰ ἀφηρημένη, χωρὶς νὰ σκέπτεται τίποτα, τόσο, πού σὲ μιὰ σιγμῇ, ὅταν σήκωσε τὰ μάτια της, θαμπώθηκε ἀπ' τὴν ὁμορφιὰ πού ἔχυναν οἱ ὀλόασπρες ἀνθισμένες μηλιές.

Ἄξαφνα πέρασε καλαπάζοντας μπροστά της ἕνα θεότρελλο ἀπὸ εὐθυμία

πουλαράκι. Ἐκανε δυὸ τρεῖς φορές τὸ γύρο τῶν χαντακιῶν κ' ὕστερα σταμάτησε ἀπότομα ἐκπληκτο, πού βρέθηκε μόνο του.

Καὶ κείνη αἰσθανόταν μιὰ ἀκατάσχετη ἐπιθυμία νὰ τρέξῃ νὰ κουνηθῇ, μὰ συγχρόνως καὶ μιὰ ἀνάγκη νὰ τεντώσῃ τὰ μέλη της καὶ ν' ἀναπαιθῇ μέσ' στὸν χλιαρὸν ἀέρα. Ἐκανε λίγα βήματα ἀναποφάσιστη, κλείνοντας τὰ μάτια, κυριευμένη ἀπὸ μιὰ κτηνώδη χαύνωσι, κ' ἄργα ἄργα πῆγε στὸ κοτέτσι νὰ πάρῃ τὰ αὐγά.

Βρῆκε δεκατρία, κ' ὅταν τὰ κλείδωνε στὸν μπουφὲ οἱ μυρωδιὲς τῆς κουζίνας τὴν ξαναστενοχώρησαν καὶ βγῆκε νὰ ξαπλωθῇ λίγο στὸ χορτάρι.

Ἡ αὐλὴ τοῦ τσιφλικιοῦ κοιμώτανε κλεισμένη ἀνάμεσα στὰ δέντρα. Ἀπάνω στὸ θρεμμένο ὀλοπράσινο χορτάρι οἱ κίτρινες μαργαριτοῦλες λαμποκοποῦσαν. Οἱ μηλιὲς ἔρριχναν στρογγυλὲς σκιὲς στὴ γῆ καὶ οἱ καλάμενιες στέγες τῶν σπιτιῶν, πού στὴν κορφή τους ἀπάνω φύτρωναν ἄγρια κρίνα, ἀχνίζαν ἐλαφρά, σὰν νὰ ἔφευγε ἡ ὑγρασία ἔξω περνώντας μέσ' ἀπ' τ' ἄχυρο.

Ἡ Ρόζα πῆγε κάτω ἀπ' τὸ ὑπόστεγο, ὅπου ἔβαζαν τὶς ἀμαξες καὶ τὰ κάρρα. Ἐκεῖ, στὸ βάθος ἐνὸς χαντακιοῦ, ἦταν ἓνα κομμάτι γιομάτο μενεξέδες πού μοσχοβολοῦσαν καὶ ἀπάνω ἀπ' τὸν τοῖχο ἔβλεπες τὴν ἐξοχὴ—μιὰ ὀπέραντη πεδιάδα, ὅπου φύτρωναν τὰ σπαρτὰ κοντὰ σὲ πολλὰ δέντρα, ἐδῶ κ' ἔκει μαζεμένους ἔργατες μακρυνούς, δλόμικρους σὰν κοῦκλες κ' ἄσπρα ἄλογα ὅμοια μὲ παιγνίδια νὰ σέρνουν ἓνα ἄροτρο σπρωχνόμενο ἀπ' ἓναν σπιθαμαιοῦ ἀνθρωπάκο.

Πῆρε ἀπὸ τὸ ἀνώγι ἓνα δεμάτι ἄχυρο καὶ ἴσθριξε μέσα στὴ μυρωμένη αὐτὴ τρύπα γιὰ νὰ πλαγιάσῃ, μὰ ἐπειδὴ δὲν μπορούσε νὰ βολευτῇ ἔτσι τὸ ἔλυσε κ' ἀφοῦ τὸ σκόρπισε ξαπλώθηκε ἀπάνω ἀνάσκελα, μὲ τὰ χέρια κάτω ἀπ' τὸ κεφάλι καὶ τὰ πόδια τεντωμένα. Ἐκλείσε γλυκὰ τὰ μάτια, βυθισμένη σὲ μιὰ νάρκη ἡδονικιά. Κόντευε μάλιστα νὰ τὴν πάρῃ ὁ ὕπνος, ὅταν αἰσθάνθηκε δυὸ χέρια νὰ τῆς πιάνουν τὸ στήθος καὶ πετάχτηκε ὀρθή. Ἦταν ὁ Γιάκωβος, ὁ ὑψηρότης τοῦ τσιφλικιοῦ, ἓνας καλοκομμένος Πικαρδός, πού ἐδῶ καὶ λίγον καιρὸ τώρα τὴν κορτεζάριζε. Κεῖνη τῆ μέρα δούλειε στὴ μάντρα καὶ μόλις τὴν εἶδε πού ξαπλώθηκε ἤρθε σιγὰ σιγὰ σὰν τὴν γάτα, βαστώντας τὴν ἀναπνοή του.

Δοκίμασε νὰ τὴ φιλήσῃ, μὰ ἐπειδὴ ἦταν πιὸ δυνατὴ ἀπ' αὐτὸν τὸν μπάτσισε, κ' αὐτὸς ὑπουλα τῆς ζήτησε συγχώρεσι. Κάθησαν ὁ ἓνας κοντὰ στὸν ἄλλο καὶ μίλησαν φιλικά. Εἶπαν γιὰ τὸν καιρὸ, πού ἦταν εὐνοϊκὸς στὸ θέρισμα, γιὰ τὰ κέδη τῆς χρονιάς, γιὰ τὸν ἀφέντη πού ἦταν καλὸς καὶ τέλειος ἄνθρωπος, ὕστερα εἶπαν γιὰ τοὺς γειτόνους, γιὰ τὸν τόπο δλόκληρο, γιὰ τὸν ἑαυτὸ τους, γιὰ τὸ χωριὸ τους, γιὰ τὰ παιδικὰ τους χρόνια, γιὰ τὶς ἀναμνήσεις τους, γιὰ τοὺς γονιοὺς πού τοὺς εἶχαν χωριστῇ γιὰ τόσον καιρὸ, ἴσως μάλιστα καὶ γιὰ πάντα. Ἡ Ρόζα συγκινήθηκε στὴ θύμησι ὅλων αὐτῶν, καὶ κείνος ἀκολουθώντας πάντα τὴν ἰδέα του τὴν πλησίαζε ὀλοένα, τριβότανε ἀπάνω της, ἀνατριχιασμένος καὶ κυριεμένος ὄλος ἀπὸ τὴν ἐπιθυμία. Ἐκείνη τοῦ ἔλεγε:

—Πόσος καιρὸς πού δὲν εἶδα τὴ καυμένη μου τὴ μανούλα. Ἀχ! εἶναι πολὺ σκληρὸ νὰ μένη κανεὶς μακρὰ ἀπ' τοὺς δικούς του!

Καὶ τὰ μάτια της χαμένα κύτταζαν μακρὰ, πολὺ μακρὰ, ὡς τὸ ἐγκαταλειμμένο χωριό της.

Αὐτὸς ἄξαφνα τὴν ἄρπαξε ἀπ' τὸ λαιμὸ καὶ τὴ φίλησε ξανά, μὰ αὐτὴ μὲ τὴ γροθιά της τὸν χτύπησε κατάμουτρα καὶ τόσο δυνατὰ πού τοῦ μάτωσε τὴ μύτη του. Σηκώθηκε ζαλισμένος κι' ἀκούμπησε τὸ κεφάλι του σ' ἓνα δέντρο. Τότε κείνη πῆγε κοντὰ του καὶ τὸν ρώτησε!

— Πονῶς πολὺ;

Ἄρχισε νὰ γελᾷ. Ὅχι, δὲν ἦταν τίποτα. Μόνο πού τὸν εἶχε χτυπήσει ἀκριβῶς στὴ μέση τῆς μύτης. Τὴν κύτταξε μὲ θαυμασμό, κυριεμένος ἀπὸ ἓνα σεβασμὸ, ἓνα αἶσθημα ἐντελῶς ἀλλοιώτικο καὶ συνάμα ἀπὸ μιὰ ἀρχὴ ἔρωτα ἀληθινοῦ γι' αὐτὴν τὴν ὁμορφὴ καὶ τόσο γερὴ κοπέλλα.

Ὅταν τὸ αἷμα σταμάτησε, τῆς πρότεινε νὰ κάνουν ἓνα μικρὸ γῦρο, φοβούμενος ἂν ἔμεναν ἔτσι, ὁ ἓνας κοντὰ στὸν ἄλλο, τὴ δυνατὴ γροθιά τῆς συντρίβεινός του. Μὰ κείνη μόνη της πέρασε τὸ χέρι της στὸ μπράτσο του, ὅπως κάνουν οἱ ἀρραβωνιασμένοι, καὶ τοῦ εἶπε:

— Δὲν εἶναι σωστὸ Γιάκωβε νὰ μὲ περιφρονῆς ἔτσι!

Ἐκεῖνος διαμαρτυρήθηκε. Ὅχι δὲν τὴν περιφρονοῦσε, ἀλλὰ ἦταν πολὺ ἐρωτευμένος μαζί της.

— Τότε θέλεις νὰ μὲ παντρευτῆς; τὸν ἐρώτησε. Γιὰ μιὰ στιγμὴ δίστασε, ὕστερα τὴν κύτταξε ἀπ' τὸ πλάι, ἐνῶ αὐτὴ ἔβλεπε ἀφηρημένη μπροστὰ της.

Εἶχε κόκκινα καὶ παχουλὰ μάγουλα, σπῆθος ἀνοιχτὸ καὶ μυτερὸ πού διακρινότανε σκανδαλιστικά, κάτω ἀπ' τὴν τσίτινη μπλοῖζα της, χοντρά δροσερὰ χεῖλια καὶ ὁ λαιμὸς τῆς, μισόγυμνος, στολιζότανε ἀπὸ μικρὲς σταγόνες ἴδρωτα. Ἐνοίωσε νὰ τοῦ ξανάρχεται ἢ ἐπιθυμία καὶ κοντὰ στ' αὐτὴ τῆς ψιθύρισε:

— Ναί, θὰ σὲ πάρω.

Τότε αὐτὴ τὸν ἀγκάλιασε σφιχτὰ καὶ τὸν ἐφίλησε τόσο πολὺ πού πῆγε νὰ χάσῃ τὴν ἀναπνοή της.

Ἀπ' τὴ στιγμὴ αὐτὴ ἄρχισε μετοξύ τους ἡ αἰώνια ἱστορία τῆς ἀγάπης. Πειραζόντανε στὶς γωνιὲς τὰ φεγγαρόλουστα βράδνα, βρισκόντανε στὶς θημωνιὲς καὶ τὴν ὥρα τοῦ φαγιοῦ μελάνιαζαν τὰ πόδια τους κάτω ἀπ' τὸ τραπέζι μὲ τὰ χοντροπάπουτσά τους.

Σιγὰ σιγὰ ὁμοῦς ὁ Γιάκωβος ἄρχισε πιά νὰ τὴ βαριέται, τὴν ἀπόφευγε, δὲ ζητοῦσε πιά νὰ τὴν συναντήσῃ μόνη. Ἐκεῖνη τὸ κατάλαβε καὶ μιὰ μεγάλῃ μελογχολία τὴν κυρίεψε. Ἐπειτα ἀπὸ λίγον καιρὸ εἶδε πῶς ἦταν ἔγκυος. Πρῶτα ἀπελπίστηκε γι' αὐτό, μὰ ὕστερα τὴν ἔπιασε ἓνας θυμὸς πού μέρα μὲ τὴ μέρα δυνάμωνε, γιὰτὶ αὐτὸς τὴν ἀπόφευγε μὲ τρόπο καὶ δὲν μπορούσε νὰ τὸν συναντήσῃ πουθενά.

Ἐπιτέλους ἓνα βράδυ πού ὄλοι κοιμόντανε στὴν ἔπαυλι, ξυπόλητη καὶ μὲ τὸ μισοφόρι, βγήκε ἔξω, σιγὰ σιγὰ, πέρασε τὴν αὐλὴ καὶ ἔσπρωξε τὴν πόρτα τοῦ σταύλου, ὅπου ἦταν πλαγιασμένοι ὁ Γιάκωβος, μέσα σὲ μιὰ κάσα γεμάτῃ ἄχερο, κοντὰ στ' ἄλογά του. Ὅταν τὴν ἄκουσε προσποιήθηκε τὸν κοιμισμένο ροχαλίζοντας δυνατὰ, μὰ αὐτὴ σύρθηκε κοντὰ του καὶ γονακιστὴ τὸν σκούνησε ὡς πού πετάχθηκε ἀπ' αὐτό.

Ὅταν κάθησε ρώτησε: — «Τὶ θέλεις;» Αὐτὴ μουρμούρισε μὲ δόντια

σφιγμένα, τρέμοντας ἀπ' τῆ φούρκα της: «Τὶ θέλω; Θέλω νὰ μὲ στεφανωθῆ; ἀφοῦ μοῦ τῖταξες!» Ἐκεῖνος ἄρχισε νὰ γελᾷ καὶ ἀπήντησε:

— «Αἱ καλὰ τώρα! Ἰα σου πέρασε ἀπ' τὸ κεφάλι πὼς εἶναι κανένας ὑποχρεωμένος νὰ στεφανωθῆ ὅλες τὶς ὑπέλλες μὲ τὶς ὀπιτεῖς γλέντησε...»

Δὲν τὸν ἄφησε νὰ τελειώσῃ, τὸν ἄρπαξε ἀπ' τὸ λαιμὸ, τὸν ἔρριξε ἀνάσκελα, χωρὶς νὰ μπορῆ ν' ἀπαιλαχθῆ ἀπ' τὸ σφίξιμο της καὶ πνίγοντάς τον σχεδὸν τοῦ πέταξε κατὰμουτρα. — «Εἶμαι ἔγκυος, τ' ἀκούεις; Εἶμαι ἔγκυος!»

Πνιγμένος λαχάνιαζε καὶ ἔμεναν ἐκεῖ κι' οἱ δυὸ τους ἀκίνητοι, βουβοὶ μέσα σὴ σκοτεινὴ σιγαλιά, πού ταραζόταν μονάχα ἀπ' τὸ θόρυβο πού ἔκαναν τ' ἄλογα μασῶντας τὸ σανό.

«Αὐα ὁ Γιάκωβος κατὰλαβε πὼς ἦταν πῶς δυνατὴ μουρμούρισε!

— «Εἰ καλὴ! Θὰ σὲ παντρευθῶ ἀφοῦ τὸ θέλεις.

Μὰ κείνη δὲν πιστεῖε πιά στὶς ὑποσχέσεις του.

— Τώρα ἀμέσως, τοῦ εἶπε. Νὰ εἰδοποιήσῃς τὸν παπᾶ, καὶ ν' ἀγοράσῃς τὰ στέφανα.

Ἄπάντησε:

— Καλὰ, ἀμέσως.

— Ὁρκίσου το στὴν Παναγιά.

Δίστασε λίγο, ὕστερα παίρνοντας τὴν ἀπόφασιν:

— Τ' ὀρκίζομαι στὴν Παναγιά.

Ἐκείνη τότε ξέσπριξε τὰ δάκτυλα της καὶ χωρὶς νὰ τοῦ πῆ λέξι ἔφυγε.

Πέρασαν λίγες μέρες χωρὶς νὰ μπορέσῃ νὰ τὸν πλησάσῃ κ' ἐπειδὴ ὁ σταῦλος κάθε βράδου τώρα ἦταν κλειδωμένος δὲν τολμοῦσε νὰ ἐπιμείη, γιὰ τὸ φοβότανε τὸ σκάνδαλο.

Ἐνα πρωτὸ εἶδε ἕναν ἄλλον ὑπηρέτη νὰ μπαίνει στὴν κουζίνα τὴν ὥρα τοῦ φαγιοῦ τὸν ρώτησε μὲ ἀγωνία:

— Ὁ Γιάκωβος ἔφυγε;

— Β βαια, ἀπήντησε, ἐγὼ ἦρθα στὴ θέσιν του.

Ἄρχισε νὰ τρέμῃ τόσο πολὺ πού δὲν μποροῦσαν τὰ χέρια της νὰ βαστάξουν τὸ τσουκάλι, κι' ὅταν ὅλοι πῆγανε στὴ δουλειά τους ἀνιβηκε στὴν καμαρούλα της κ' ἔκλαψε πολὺ πολὺ, δαγκώνοντας τὸ μαξιλάρι της γιὰ νὰ μὴν ἀκουσιῆ.

Τὴν ἄλλη μέρα προσπάθησε ρωτῶντας μὲ προφύλαξι νὰ μάθῃ τίποτα γι' αὐτόν. Ἀλλὰ τὴν κυρίευσε τόσο ἡ σκέψι της δυστυχίας της, πού νόμιζε πὼς ὅλος ὁ κόσμος γελοῦσε εἰρωνικὰ γι' αὐτήν. Ἄλλωστε δὲν μπόρεσε τίποτα νὰ μάθῃ παρὰ μόνο πὼς, ἐγκατέλειψε τὸν τόπο γιὰ πάντα.

II

Ἀπὸ τότε ἄρχισε γι' αὐτὴν μιὰ ζωὴ βασανισμένη. Ἐργαζότανε μηχανικά, χωρὶς νὰ προσέχῃ σ' αὐτὸ πού ἔκανε, μὲ τὴν ἔμμονη ἰδέα: «Ἄν τῶξεραι;»

Τὴν κατεῖχε τόσο πολὺ αὐτὴ ἡ ἰδέα, πού τὴν ἔκανε ἐντελῶς ἀνίκανη νὰ σκεφθῆ καὶ νὰ βρῆ τὸ μέσον ν' ἀποφύγῃ τὸ σκάνδαλο πού κάθε μέρα τὴν πλησίαζε περισσότερο, ἀδιόρθωτο καὶ βέβαιον εἰς τὸ θάνατο.

Σηκωνότανε κάθε πρωτὸ πρὶν ἀπ' τοὺς ἄλλους καὶ μὲ ἐπιμονὴν προσπαθοῦσε νὰ δῆ τὸ σῶμά της μέσα σ' ἓνα κομμάτι σπασμένο καθρέφτη πού τῆς χρησίμευε γιὰ νὰ χτενίζεται, ἀγωνιῶντας νὰ μάθῃ ἂν ἦταν σήμερα πού θὰ τὸ καταλάβαιναν.

Στὸ διάστημα τῆς ἡμέρας ἄφηνε κάθε τόσο τὴ δουλειά της γιὰ νὰ κυττάξῃ μὲ τρόπο ἂν τὸ φούσκωμα τῆς κοιλιᾶς της δὲν τῆς σήκωνε πολὺ τὴν ποδιά.

Πέρασαν μῆνες μ' αὐτὴ τὴν ἀγωνία. Δὲ μιλοῦσε πιά σχεδὸν καθόλου, κι' ὅταν τὴν ρωτοῦσανε κάτι δὲν καταλάβαινε· τοὺς κύτταζε τρομαγμένη, μὲ μάτια ἀποβλακωμένα, μὲ χέρια πού ἔτρεμαν. Ὁ ἀφεντικός της τῆς ἔλεγε: — Καυμένο κορίτσι, πῶς ἔγινες ἠλίθιο αὐτὸ τὸν καιρό!

Στὴν ἐκκλησιά κριβότανε πίσω ἀπ' τοὺς στύλους καὶ δὲν τολμοῦσε πιά νὰ πάῃ νὰ ξεμολογηθῆ, γιὰτὶ φοβώτανε τὸ γέρο ἐφημέριο πού τὸν ἐνόμιζε πῶς ἔχει τὴν ὑπεοάνθρωπη δύναμι νὰ διαβάξῃ στὶς συνειδήσεις.

Στὸ τραπέζι, τὰ βλέμματα τῶν συντρόφων της τὴν ἔκαναν νὰ λιποθυμᾷ ἀπὸ ἀγωνία, γιὰτὶ φανταζότανε πῶς τὴν εἶχε ἀνακαλύψει ὁ ἀγγελιδάροχος—ἓνα ὑπουλο καὶ πρόωρα μεγαλωμένο παιδί—πού τὸ λαμπερὸ μάτι του δὲν τὴν ἄφηνε στιγμῆ.

Ἐνα πρωτὸ τῆς ἔδωσε ὁ γραμματοκομιστής ἓνα γράμμα. Δὲν εἶχε πάρεῖ ποτέ της καὶ ταράχτηκε τόσο πού ἀναγκάστηκε νὰ καθήσῃ. Ἦσως γὰρ τὸν ἀπ' αὐτόν. Καὶ ἐπειδὴ δὲν ἤξερε νὰ διαβάσῃ, ἔστειλε τρέμοντας καὶ ἀγωνιῶντας μπροστὰ στὸ μελανωμένο αὐτὸ χαρτί. Τῶραλε σιτὴν τσέπη της, μὴ τολμώντας νὰ πιστευτῆ τὸ μυστικὸ της σὲ κανένα· καμμιά φορὰ τῶβγαζε καὶ κύτταζε πολὺ μὲ ἐπιμονὴν τὶς ὁμοιόμορφες αὐτὲς γραμμὲς πού τελείωναν μὲ μιὰ ὑπογραφή, νομίζοντας πῶς μ' αὐτὸ τὸν τρόπο θὰ καταλάβαινε τὴν ἔννοια. Στὸ τέλος, ἐπειδὴ κόντευε νὰ τρελλαθῆ ἀπὸ ἀνησυχία, πῆγε στὸ δάσκαλο τοῦ χωριοῦ καὶ τῆς τὸ διάβασε:

Τὸ γράμμα ἔλεγε:

« Ἀγαπητὴ μου κόρη.

Σοῦ στέλνω τὴν παροῦσά μου γιὰ νὰ σοῦ πῶ ὅτι καταβλήθηκα πολὺ. Ὁ κύρ Νταντὺ, ὁ γείτονάς μας, σοῦ γράφει γιὰ μένα καὶ σὲ παρακαλεῖ ἂν μπορεῖς νὰρθῆς.

*Γιὰ τὴν ἀφωσιωμένη μητέρα σου
Καῖσαρ Νιαντὺν πάρεδροσ».*

Ἐφυγε χωρὶς νὰ πῆ λέξι, μὰ μόλις ἔμεινε μονάχη κόπηκαν τὰ γόνατά της κ' ἔπεσε στὴν ἄκρη τοῦ δρόμου. Ἐκεῖ ἔμεινε ὡς στὸ βράδυ.

Μὲ κόπο πῆγε στὸ τσιφλίκι καὶ εἶπε τὸ δυστύχημά της στὸν κύριο. Τῆς εἶπε νὰ μείνῃ ὅσο θέλει κοντὰ στὴ μητέρα της καὶ τὴ θέσι της θὰ τῆς τὴν κρατοῦσε.

Ὅταν ἔφθασε στὸ χωριὸ ἡ μητέρα της ξεψυχοῦσε· πέθανε τὸ ἴδιο βράδυ τοῦ ἐρχομοῦ της, καὶ τὴν ἄλλη μέρα ἡ Ρόζα γέννησε ἓνα μαρουδάκι ἑπτὰ μηνῶν, ἓνα μικρὸ ἀπαίσιο σκελετὸ καὶ τόσο ἀδύνατο, πού ἀνατριχίαζε κανεὶς μόνο νὰ τὸ βλέπῃ. Φαινότανε νὰ ὑποφέρῃ ἀκατάπαυτα, γιὰτὶ κάθε τόσο ἔστριβε μὲ πόνο τὰ χεράκια του, πού μοιάζανε πολὺ μὲ ποδάκια ἀβουρα.

Καὶ μ' ὄλα αὐτὰ ἔζησε.

Ἡ Ρόζα εἶπε πὼς ἦταν παντρεμένη, μὰ πὼς δὲν μπορούσε νὰ κρατήσῃ τὸ μωρὸ μαζί της· τὸ μπιστεύτηκε σὲ μιὰ γειτόνισσα πού τῆς ὑποσχέθηκε νὰ τὸ περιποιηθῆ σὰ μητέρα, καὶ ξαναγύρισε στὸ χτήμα.

Μὰ τότε μέσα στὴν κομματιασμένη καρδιά της σὰν αὐγὴ γεννήθηκε μιὰ ἄγνωστη ἀγάπη γι' αὐτὸ τὸ μικρὸ κι' ἀδύνατο πλασματάκι, πού εἶχε ἀφήσει κει κάτω. Κι' αὐτὴ ἡ ἀγάπη ἦταν ὄλο τὸν καιρὸ ἕνα ἀτέλειωτο μαρτύριο γι' αὐτήν, γιατί δὲν μπορούσε νὰ τῷχη κοντὰ της.

Ἐκεῖνο πού τὴν τυραννοῦσε πιὸ πολὺ ἀπ' ὄλα ἦταν ἡ τρελλὴ ἀνάγκη νὰ τὸ φιλήσῃ νὰ τὸ σφίξῃ στὴν ἀγκαλιά της, νὰ νοιώσῃ κοντὰ στὴ σάρκα της τὴ ζέστη τοῦ μικροῦ κορμιοῦ του.

Δὲν κοιμώτανε πιά τίς νύχτες· ὄλη τὴ μέρα συλλογιζότανε· καὶ τὸ βράδυ πού τελείωνε τὴ δουλειά της, καθισμένη κοντὰ στὸ τζάκι, κύτταζε ἀφηρημένα τὴ φωτιά, σὰν ὄλους ἐκείνους πού ἔχουν τὴ σκέψι τους πολὺ μακριά.

Εἶχαν ἀρχίσει νὰ μιλοῦν γι' αὐτήν, τὴν πείραζαν γιὰ τὸν ἐρωμένο της, ρωτῶντας ἂν ἦταν ὁμορφος, ἂν ἦταν μεγάλος, ἂν ἦταν πλούσιος, πότε θὰ γινόταν ὁ γάμος καὶ πότε τὰ βαφτίσια.

Πολὺ συχνὰ κρυβότανε γιὰ νὰ κλάψῃ, γιατί ὄλα αὐτὰ μπαίνανε στὴν καρδιά της σὰν πυρωμένες βελόνες.

Γιὰ ν' ἀποφύγῃ τὰ πειράγματα ἄρχισε νὰ δουλεύῃ μὲ λύσσα, προσπαθῶντας νὰ μαζέψῃ ὅσο τὸ δυνατὸ περισσότερα γιὰ τὸ παιδί της.

Ἀποφάσισε μὲ τὴν πολλὴ δουλειὰ νὰ τοὺς ἀναγκάσῃ νὰ τῆς αὐξήσουν τὸ μισθό.

Γι' αὐτό, σιγὰ σιγὰ, μάζεψε ὄλη τὴ δουλειὰ γύρω της. Ἐδίωξε μιὰ ὑπηρετρία πού ἦταν περιττὴ ἀπὸ τότε πού αὐτὴ ἐργαζότανε γιὰ δύο, ἔκανε οἰκονομία στὸ ψωμί, στὸ λάδι, στὸ φῶς, στὸ φαί πού οἴχνανε ἀφθονο στὶς κόττες, στὸ χόρτο τῶν ζῶων πού τὸ σπαταλοῦσαν. Ἐγινε φιλάργυρη γιὰ τὴν περιουσία τοῦ ἀφεντικοῦ της, σὰν νὰ:αν δικιά της, καὶ ὄλο νὰ παζαρεύῃ καὶ νὰ πουλᾷ ἀκριβὰ τὰ προϊόντα τοῦ κτήματος καὶ νὰ ματαιώνῃ τίς πανουργίες τῶν χωρικῶν πού τίς πουλοῦσαν τὰ ὑπάρχοντά τους. Ἐγινε στὸ τέλος τόσο ἀπαραίτητη, πού σὲ λίγους μῆνες μέσα εἶχε τὴ διέθυνσι ὄλης τῆς ἐργασίας. Αὐτὴ ἀγόραζε, αὐτὴ πωλοῦσε.

Ἐξασκοῦσε μιὰ τέτοια ἐπίβλεψι γύρω της πού τὸ χτήμα μὲ τὴ διέθυνσι της εὐδοκίμησε κι' ἔγινε ἀγνώριστο. Δύο χιλιόμετρα μακριὰ μιλοῦσαν γιὰ τὴν «ὑπηρετρία τοῦ κύρ Βαλλέ» καὶ ὁ ἀγρονόμος ἔλεγε παντοῦ: «Αὐτὴ ἡ κοπέλλα εἶναι διαμάντι ἀληθινό».

Καὶ ὄμως ὁ καιρὸς περνοῦσε καὶ ὁ μισθὸς της ἔμενε ὁ ἴδιος. Δεχότανε τὴ δουλειὰ της σὰν ἕνα πρῶγμα πού χρωστáει κάθε ἀφωσιωμένη ὑπηρετρία, ἕνα ἀπλὸ δεῖγμα προθυμίας, ἀλλὰ ἄρχισε νὰ σκέπτεται μὲ πίκρα πὼς ἂν καὶ ὁ ἀφεντικός της τσέπωνε χάρις σ' αὐτήν πενήντα ἢ ἑκατὸ σκουδά παραπάνω κάθε μῆνα, ἐκείνη ὄμως ἔξακολουθοῦσε νὰ κερδίζει τὰ διακόσια σαράντα φράγκα της τὸ χρόνον. Τίποτε περισσότερο, τίποτε λιγώτερο.

Ἀποφάσισε νὰ γυρέψῃ αὐξήσει. Τρεῖς φορὲς πῆγε στὸν ἀφεντικό της,

μὰ ὅταν θέλησε νὰ μιλήσῃ μίλησε γιὰ ἄλλο πράγμα. Ἐνοιωθε μιὰ περὶ ἄλλου ντροπὴ νὰ γυρέψῃ χρήματα, σὰν νὰ ἦταν μιὰ πράξι ταπεινὴ.

Τέλος μιὰ μέρα πού ὁ ἀγρονόμος προγεφυμάτιζε μόνος μέσα στὴν κουζίνα, τοῦ εἶπε μὲ στενοχωρημένο ὕφος πὼς ἤθελε νὰ τοῦ μιλήσῃ. Ἐκπληκτος σήκωσε τὸ κεφάλι καὶ τὴν κύταξε κρατώντας μὲ ἴδινα χέρι τὸ μαχαίρι του στὸν ἀέρα καὶ μὲ τ' ἄλλο μιὰ μπουκιὰ ψωμί. Αὐτὴ ταράχτηκε στὸ βλέμμα του καὶ τοῦ ζήτησε ὀχτῶς μέρους ἀδεία νὰ πάῃ στὸ χωριό της νὰ ξεκουραστῇ.

Τῆς τὴν ἔδωσε ἀμέσως καὶ λιγάκι ταραγμένος, ἐπρόσθεσε:

—Κ' ἐγὼ θᾶξω νὰ σοῦ μιλήσω σὰ θὰ γυρίσης.

III

Στὸ χωριό της, τὸ παιδάκι κόντευε ὀχτῶ μηνῶν. Δὲν τὸ γνώρισε. Εἶχε παχύνει πολὺ, τὰ μαγουλάκια του ἄσπρα καὶ ροζ ἦταν ἔτοιμα νὰ σπάσουν, τὰ χερσάκια του ἦταν γιομάτα λακκουδάκια καὶ ὄλο ἔμοιαζε ἕνα κουμάτι ξύγκι ζωντανό. Ἔπεσε ἀπάνω του σὰν σὲ θήραμα καὶ μὲ κτηνώδη ὄρμη τὸ φίλησε τόσο ἀπότομα, πού τὸ παιδί ἄρχισε νὰ οὐρλιάξῃ ἀπὸ φόβο. Τότε ἄρχισε κ' ἐκείνη νὰ κλαίῃ, γιὰτὶ δὲν τὴν γνώριζε καὶ τέντωνε τὰ χερσάκια στὴν παραμάνα του μόλις τὴν ἔβλεπε.

Ὅμως σιγὰ σιγὰ ἄρχισε νὰ γίνεται πιὸ ἥμερο καὶ στὸ τέλος τῆς ἄλλης μέρας τὸ παιδάκι χαμογελοῦσε στὴ μητέρα. Ἐκείνη τῷ παιρνε στὴν ἀγκαλιά της κ' ἔτρεχε σὺν τρελλῇ, στὴν ἐξοχί, καθότανε κάτω ἀπ' τὰ δέντρα νὰ ξεκουραστῇ καὶ γιὰ πρώτη φορὰ στὴ ζωὴ της, ἂν καὶ δὲν τὴν καταλάβαινε, ἀνοίγε τὴν καρδιά της σὲ κἄποιον καὶ τοῦ διηγώτανε τίς λύπες, τίς ἀνησυχίες, τὰ βιάσανα καὶ τίς ἐλπίδες της. Ἀκατάπαυτα τὸ κούραζε μὲ τὴν βιαιότητα καὶ τὴ λύσσα τῶν χεριῶν της.

Ἐνοιωθε ἀτέλειωτη χαρὰ νὰ τὸ ζυμῶνῃ μέσα στὰ χέρια της, νὰ τὸ πλένῃ, νὰ τὸ ντύνῃ καὶ ἦταν πολὺ εὐτυχισμένη νὰ καθαρίζῃ τίς παιδικὲς ἀκαθαρσίες του, γιὰ ἐπικύρωσι τῆς μητρότητός της. Τὸ κύτταζε πάντα μὲ ἔκπληξι καὶ γιὰ νὰ βεβαιωθῇ πὼς εἶναι δικό της, ἐπανελάμβαινε ὀλοένα, χορεύοντάς το: «Εἶναι τὸ μικρούλη μου, τὸ δικό μου τὸ μικρό.»

Ὁ χωρισμὸς γιὰ τὴ φορῶντὴ μητέρα ἦτανε πικρός. Ἐκλαιγε σ' ὄλο τὸ δρόμο γυρίζοντας στὸ κτήμα καὶ μόλις ἔφθασε ἐκεῖ, ὁ ἀφεντικός της τὴν κάλεσε στὸ δωμάτιό του. Πῆγε ἀμέσως, ἔκπληκτη καὶ πολὺ συγκινημένη, χωρὶς νὰ ξέρῃ τὸ γιὰτί.

—Κάθησε δῶ, τῆς εἶπε.

Ἐμειναν λίγα λεπτὰ σιωπηλοί, ὁ ἕνας κοντὰ στὸν ἄλλο, στενοχωρημένοι καὶ οἱ δύο, χωρὶς νὰ κυττάζονται στὰ μάτια, ὅπως ὄλοι οἱ χωρικοί.

Ὁ ἀγρονόμος, ἀνθρωπος χοντρού, σαρανταπέντε χρονῶν, δυὸ φορὲς χῆρος, εὐθυμὸς καὶ πεισματάρης, ἔνοιωθε μιὰ φανερὴ στενοχώρια πού δὲν τοῦ ἦταν συνηθισμένη. Ἐπιτέλους ἄρχισε νὰ μιλᾷ μὲ ὕφος ἀόριστο, τραυλίζοντας λίγο καὶ βλέποντας ἀπ' τὸ παρῶθυρο τὴν ἐξοχή.

—Ρόζα, τῆς εἶπε, δὲ σκέφτηκες ποτὲ νὰ ἀποκατασταθῆς;

Ἐκείνη ἔγινε χλωμὴ σὰν τὸ κερί. Αὐτὸς βλέποντας πὼς δὲν τοῦ ἀπαντοῦσε ἐξακολούθησε:

— Εἶσαι τίμια, ταχτική, προκομμένη καὶ οἰκονόμα καὶ μιὰ κοπέλλα ὅπως ἐσύ, θάκανε πλούσιο κ' εὐτυχημένο τὸν ἄντρα πού θάπαινε.

Ἔμενε πάντα ἀκίνητη, μὲ βλέμμα τρομαγμένο, μὴ γυρεύοντας κἂν νὰ καταλάβῃ. Τόσο βούτζε δυνατὰ τὸ κεφάλι της, σὰν νὰ μάντευε ἓνα μεγάλο κίνδυνο. Αὐτὸς περῖμενε λίγο κ' ὕστερα ἐξακολούθησε:

— Βλέπεις, ἓνα κίημα χωρὶς κυρία δὲν μπορεῖ νὰ πάῃ μπροστά, ἀκόμα καὶ μὲ μιὰ ὑπηρετρια σὰν καὶ σένα.

Σώπασε μὴ ξέροντας τί ἄλλο νὰ πῆ καὶ ἡ Ρόζα τὸν κύτταξε μὲ τὸ τρομαγμένο ὄφρος πού ἔχει κανεὶς ἀπέναντι σ' ἓνα δ' λοφόνο καὶ πού ἐτοιμάζεται νὰ φύγῃ στὴν παραμικρὴ του κίνησι. Ἀφοῦ πέρασαν πέντε λεπτά ῥώτησε:

— Ἐ, λοιπόν! Τί λές; Σοῦ κάνει;

Ἀπήντησε μελαγχολικά:

— Ποιό, ἀφεντικό μου;

Τότε κείνος ἀπόιομα:

— Νὸ μὲ παντρευτῆς, διάβολε!

Σηκώθηκε ξαφνικά κ' ὕστερα ξανάπεσε στὴν καρέκλα της σὰν σπασμένη ἔμεινε ἀκίνητη, ὅμοια μ' ἓναν πού τὸν χει χτυπήσει μεγάλο δυστύχημα. Ὁ ἀγρονόμος στὸ τέλος ἐκνευρίστηκε.

— Λοικόν, λέγε, σ' ἀρέσει; Τί θέλεις, ἐπιτέλους;

Τὸν παρατηροῦσε ξετρολλαμένη τῆς ἤεθαν δάκρυα στὰ μάτια καὶ εἶπε δυὸ φορές μὲ πιγυμένη φωνή:

— Δὲν μπορῶ, δὲν μπορῶ!

— Μὰ γιατί; ῥώτησε αὐτός. Ἔλα, μὴν εἶσαι ζῶν. Σοῦ δίνω διορία ὡς αὔριο γιὰ νὰ σκεφθῆς.

Καὶ ἔφυγε γρήγορα, ἀνακουφισμένος πού τῆς εἶπε αὐτὸ πού τὸν ἀπασχολοῦσε τόσον καιρὸ καὶ βέβαιος πὼς αὔριο ἢ Ρόζα θὰ τοῦφερε τὴν συγκατάθεσί της, ἐνθουσιασμένη γιὰ τὴν ἀνέλπιστη αὐτὴ τύχη. Ὅσο γι' αὐτόν, ἔκανε μιὰ ἔκτακτη ἐπιχείρησι, γιατί ἔδενε γιὰ πάντα κοντὰ του αὐτὴ τὴν πολύτιμη ἐργατικὴ γυναίκα, πού τοῦφερε πῶς πολλὰ κ' ἀπὸ τὴ μεγαλύτερη ποσία τοῦ τόπου.

Καμμιά δυσχέρεια δὲν μποροῦσε νὰ ὑπάρξῃ ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς κοινωνικῆς θέσεως τοῦ ἑνὸς καὶ τοῦ ἄλλου, γιατί στὴν ἐξοχὴ ὅλοι σχεδὸν εἶναι ὅμοιοι. Ὁ ἀγρονόμος ὁργώνει ὅπως ὁ ὑπηρετῆς του, πού γίνεται πολὺ συχνὰ κύριος καὶ οἱ ὑπηρετρίες κάθε στιγμῆ γίνονται κυρίες, χωρὶς αὐτὸ νὰ φέρῃ καμμιά ἀλλαγὴ στὴ ζωὴ τους ἢ στὶς συνήθειές τους.

Ἡ Ρόζα δὲν κοιμήθηκε καθόλου αὐτὴ τὴ νύχτα. Ἔπεσε πάνω στὸ κρεβάτι της, μὴ ἔχοντας οὔτε κἂν τὴ δύναμι νὰ κλάψῃ· τόσο ἦταν ἀφανισμένη. Ἔμενε ἀκίνητη, χωρὶς πιά νὰ αἰσθάνεται τὸ σῶμά της, καὶ μὲ μυαλὸ σκορπισμένο σὰ νὰ τῆς ἴδχαν κατακόψει μ' αὐτὲς τίς μηχανὲς πού κρησιμεύουν στοὺς λαναριστὲς γιὰ νὰ ξαίνουν τὰ μάλλινα στρώματα.

Κάπου κάπου κατώρθωνε νὰ περιμαζέψῃ τοὺς κομματιασμένους συλλογισμούς της καὶ τρώμαζε σκεπτόμενη τί μποροῦσε νὰ συμβῆ.

Οἱ φόβι της ὀλοένα μεγάλωναν καὶ κάθε φορὰ πού τὸ μεγάλο ρολοὶ τῆς κουζίνας χτυποῦσε τίς ὥρες μέσα στὴ σιωπῇ τοῦ κοιμισμένου σπιτιοῦ,

ἔνοιωθε νὰ βρέχεται ἀπὸ ἰδρωῶτα ἀγωνίας. Ἐχανε τὸ μυαλό της, οἱ ἐφιιάλτες ἐρχόνταν ὁ ἕνας ὕστερα ἀπὸ τὸν ἄλλον, τὸ κερί της ἔσβηνε. Τότε ἄρχισε τὸ ντελίριο τῶν χωρικῶν ὅταν νομίζουν πὼς τοὺς ἔκαναν μάγια, μιὰ τρελλὴ ἀνάγκη νὰ φύγη, νὰ τρέξη μακριὰ ἀπ' τὸ κακό, ὅπως ἓνα βαπόρι φεύγει τὴν καταιγίδα.

Ἀνατρίχισε, ἀκούοντας τὴ φωνὴ μιᾶς κουκουβάγιας, ὠρθώθηκε, ψηλάφησε τὰ μούτρα καὶ τὸ σῶμά της, πέρασε τὰ χέρια μὲς' στὰ μαλλιά της καὶ μὲ ὕφος ὑπνοβάτη κατέβηκε. Ὅταν βρέθηκε στὴν αὐλὴ, σύρθηκε γιὰ νὰ μὴν τὴ δῆ κανένας χωριάτης ξενύχτης, γιὰ τὸ φεγγάρι, ἔτοιμο νὰ σβήσῃ. ἔρχοιχε μιὰ φωτεινὴ λάμψη στὰ χωράφια. Ἀντὶ ν' ἀνοίξῃ τὸ φράχτη, πήδηξε ἀπ' τὸν τοῖχο καὶ ὅταν εἶδε ἀπέναντι τὴν ἔσοχη ἄρχισε νὰ τρέξῃ. Ἐφευγε ἴσια μπροστά της μὲ βῆμα βιαστικό, ἔλαστικό καὶ κᾶπου κᾶπου ἀσυναίσθητα ἔβγαζε μιὰ διαπεραστικὴ φωνή. Ἡ σκιά της, μεγαλωμένη ἔπεφε κάτω στὸ πλάι της, ἔφευγε μαζί της καὶ καμμιὰ φορὰ ἓνα νυχτοπούλι γύριζε ἀπάνω ἀπ' τὸ κεφάλι της. Οἱ σκύλοι γαύγιζαν πὺν τὴν ἄκουαν νὰ περνοῦν. Ἐνας ἀπ' αὐτοὺς πήδησε τὸ χαντάκι καὶ τὴν κυνήγησε νὰ τὴν δαγκάσῃ, μὰ αὐτὴ γύρισε πρὸς τὸ μέρος του, οὐρλιζόντας τόσο δυνατὰ, πὺν τὸ σκυλὶ τρομοκρατημένο σώπασε καὶ ξαναγύρισε στὴν καλὶβα του.

Λίγο πιὸ κάτω μιὰ λαγοφамиλια ἔπαιζε μέσα στὸ χωράφι, ἀλλ' ἄμα αὐτὴ πλησίασε, τρέχοντας σὰν λυσσασμένη, φοβισμένα τὰ ζῶα σκορπίστηκαν. Τὰ μικρὰ καὶ ἡ μητέρα κώθηκαν σ' ἓνα χαντάκι, ἐνῶ ὁ πατέρας ἔτρεχε ὅσο γρηγορότερα μπορούσε καὶ καμμιὰ φορὰ ἡ σκιά του, μὲ τὰ ἀνωρθωμένα ἀπ' τὸ φόβο αὐτιά, περνοῦσε μὲς' στὶς ἀκτίνες τοῦ φεγγαριοῦ πὺν ἔτοιμο νὰ σβήσῃ βυθιζότανε στὴν ἄκρη τοῦ κόσμου καὶ φώτιζε πλάγια τὴν πεδιάδα σὰν ἓνα πελώριο φανάρι βαλμένο καταγῆς στὸν ὀρίζοντα.

Μέσα στὰ βάρη τ' οὐρανοῦ τ' ἀστέρια σβήσανε, γεννιώτανε ἡ μέρα. Ἡ Ρόζα λαχάνιαζε ἔξασθενημένη καὶ μόνον σὰν ἄρχισε νὰ βγαίη ὁ ἥλιος, ἀνάμεσα ἀπ' τὴν πορφυρῆ αὐγῆ, σταμάτησε.

Τὰ πόδια της, πρησμένα, ἀρνιώτανε νὰ περπατήσουν, ἀλλὰ λίγο πιὸ μακριὰ ξεχώρισε ἓνα βάλτο πὺν τὸ ἀκίνητο νερὸ του ἔμοιαζε μὲ αἷμα κάτω ἀπ' τὶς κόκκινες ἀντανακλάσεις τῆς αὐγῆς, καὶ πῆγε σιγὰ σιγὰ κουτσαίνοντας, μὲ τὸ χερί ἀκουμπησμένο στὴν καρδιά της νὰ βουτήσῃ μέσα καὶ τὰ δύο της πόδια νὰ δροσιστῇ.

Κάθησε πάνω στὸ χορτάρι, ἔβγαλε τὰ χοντροπάπουτσά της, πὺν ἦταν γεμάτα σκόνη, ἔβγαλε τὶς κάλτσες κ' ἔχωσε τὰ μελανιασμένα πόδια της μέσα στὸ ἀκίνητο νερὸ.

Μιὰ γλυκεῖα δροσοῦλα ἀνέβηκε ἀπ' τὶς φτέρνες της ὡς τὸ λαιμὸ καὶ ξαφνικά, ἐκεῖ πὺν ἔβλεπε μέσα στὸ βαθὺ βάλτο, τὴν ἔλιασε ἓνας ἄγγελος, μὰ φοβερὴ ἐπιθυμία νὰ χωθῇ μέσα ὀλόκληρη. Ἐκεῖ μέσα θὰ γλύτωνε ἀπ' ὅλα της τὰ βάσανα μὰ γιὰ πάντα. Δὲν συλλογιζότανε πιὰ τὸ παιδί της, ἤθελε ἡσυχία, ἡρεμία ἀπόλυτη, ἤθελε νὰ κοιμηθῇ αἰτέλειωτα. Στάθηκε ὀλόρθη, σήκωσε ψηλὰ τὰ χέρια κ' ἔκανε δυὸ βήματα στὰ ἔμπρός.

Εἶχε βουτηχτῆ ὡς στὴ μέση καὶ ἔτοιμαζότανε νὰ πέσῃ ὀλόκαιρη, ὅταν ἔνοιωσε δυνατὰ τοιμημάτα στὸν ἀστράγαλο πὺν τὴν ἔκαναν νὰ πηδήσῃ

ψηλὰ καὶ νὰ βγάλλῃ ἀπελπιστικὰς κραυγὰς, γιὰ τὰ γόνατα ὡς στὴν ἄκρῃ τὰ πόδια τῆς ἦταν γεμάτα μακρὺς μαῦρες βδέλλες ποὺ φούσκωναν πίνοντας ἀλύπητα τὸ οἷμά τῆς, κολλημένες στὴ σάρκα τῆς. Δὲν τολμοῦσε νὰ τὶς ἀγγίξῃ καὶ οὐρλιαζε ἀπὸ φρίκη.

Ἐνας χωρικός ποὺ περνοῦσε μακρὰ μὲ τὸ καρροτσάκι τοῦ ἄκουσε τὶς φωνὰς τῆς καὶ ἔτρεξε.

Ἐβγαλε μιὰ μιὰ τὶς βδέλλες, ἔτριψε τὶς πληγὰς μὲ χόρτο καὶ ξανάφερε τὴν κοπέλλα, μὲ τὸ καρρότσι τοῦ, ὡς στὸ χτήμα τοῦ κυρίου τῆς.

Ἐμεινε δεκαπέντε μέρες στὸ κρεβάτι· ὅταν γιαιτρεύκηκε, ἐκεῖ ποὺ καθόταν ἓνα πρωί, στὴν πόρτα τῆς κουζίνας, ἤρθε ἄξαφνα ὁ ἀγρονόμος καὶ σιάνθηκε μπροστὰ τῆς.

— Ἐ! λοιπόν; Ἡ δουλειά μας τελείωσε, δὲν εἶν' ἔτσι;

Δὲν ἀπάντησε πρώτα καθόλου, μὰ ἐπειδὴ στεκότανε μπροστὰ τῆς καὶ τὴν κύτταζε ἐπίμονα, εἶπε μὲ κόπο:

— Ὁχι, ἀφεντικό, δὲν μπορῶ.

Αὐτὸς ἀμέσως θύμωσε:

— Δὲν μπορεῖς, δὲν μπορεῖς, γιὰτί;

Ἄρχισε νὰ κλαῖῃ καὶ ξανάπε:

— Δὲν μπορῶ.

Τὴν κύτταξε πολὺ καὶ ὕστερα τῆς φώναξε μὲς' στὰ μούτρα:

— Θὰ πῆ λοιπὸν πὼς ἔχεις ἀγαπητικό;

Μουρμούρισε καταντροπιασμένη.

— Ἴσως νᾶναι καὶ αὐτό.

Αὐτὸς, κόκκινος σὰν παπαρούνα καὶ τρέμοντας ἀπ' τὸ θυμὸ τοῦ, φώναξε:

— Ἄ! τ' ὁμολογεῖς λοιπὸν, παλιογυναῖκα! Καὶ τί εἶδους εἶν' αὐτός; Κανένας πεινασμένος, κανένας ξυπόλητος, κανένας ἀπένταρος, ἔτσι δὲν εἶναι; Κ' ἐπειδὴ αὐτὴ δὲν ἀπαντοῦσε:

— Ἄ! δὲ θέλεις νὰ μιλήσης, ἔ; Θὰ σοῦ τὸν πῶ λοιπὸν ἐγώ. Εἶναι ὁ Γιάννης Μποντύ!

— Ὁ! ὄχι δὲν εἶν' αὐτός.

— Τότε θᾶναι ὁ Πέτρος Μαρτέν.

— Ὁχι, ὄχι ἀφεντικό.

Σὰν τρελλὸς ἀράδιαζε ὅλα τὰ παιδιὰ τοῦ τόπου, εἰς ἐκείνη θλιμμένη ἀγωνιώτανε καὶ ὀλοένα σκούπιζε τὰ μάτια τῆς στὴν ἄκρῃ τῆς μπλὲ ποδιᾶς τῆς. Ἐκείνος χωρὶς νὰ προσέξῃ ἔψαχνε, μὲ γαϊδουρινὸ πείσμα, ματώνοντας τὴ φτωχὴ αὐτὴ καρδιὰ γιὰ νὰ τῆς πάρῃ τὸ μυστικὸ τῆς, σὰν τὸ λαγωνικὸ ποὺ σκάβει δικάκιον μέρα μιὰ τρύπα γιὰ νὰ βρῇ τὸ ζῶο ποὺ νοιώθει κρυμμένο. Ἄξαφνα φώναξε:

— Διάβολε! Μὰ θᾶναι ὁ Γιάκωβος, ὁ ὑπηρέτης τῆς περασμένης χρονιάς. Τ' ὄλεγαν πὼς ἀγαπιώσατε καὶ ὅτι σοῦ εἶχε ὑποσχεθῆ στεφάνι.

Ἡ Ρόζα πῆγε νὰ σκάσῃ. Ἐνα κύμα αἷμα τῆς ἔβαψε τὸ πρόσωπο, τὰ δάκρυα στέγνωσαν στὰ μάγουλά τῆς, ὅπως οἱ σταγόνες τοῦ νεροῦ στὸ πυρωμένο σίδερο.

— Ὁχι, φώναξε, δὲν εἶν' αὐτός, δὲν εἶν' αὐτός!

— Εἶναι σωστὸ αὐτὸ πού λές; ρώτησε ὁ πονηρὸς χωρικὸς πού μυρίζε-
τανε λιγάκι ἀλήθεια.

Ἀπήνησε βιαστικά:

— Σᾶς τ' ὀρκίζομαι... Σᾶς τ' ὀρκίζομαι.

Γύρευε σὲ τί ἀπάνω μποροῦσε νὰ ὀρκισθῆ μὴ τολμώντας ν' ἀγγίξῃ
τοὺς ἀγίους.

Τὴν διέκοψε:

— Καὶ ὅμως σ' ἀκολουθοῦσε μέσ' στίς γωνίες καὶ σ' ἔτρωγε μὲ τὰ
μάτια τὴν ὥρα τοῦ φαγιοῦ.

— Τοῦ ὑποσχέθηκες πίστι, ἔ; Λέγει!

Αὐτὴ τῆ φορὰ κύτταξε τὸν ἀφέντη της κατάματα:

— Ὅχι ποτέ, καὶ ὀρκίζομαι στὸ Θεὸ πὼς ἂν ἐρχότανε σήμερα νὰ μὲ
γυρῆθῃ δὲν θὰ τὸν ἔπαιρνα.

Τὸ ὕφος της εἶχε τόση εἰλικρίνεια, πού ὁ ἀγρονόμος γιὰ μιὰ στιγμή
δίστασε καὶ ξανάπε σὺν νὰ μιλοῦσε στὸν ἑαυτὸ του:

— Τότε, λοιπόν, τί; Δὲ σοῦ συνέβηκε δυστύχημα; θὰ τὸ ξέραμε. Καὶ
ἀφοῦ δὲν εἶχε συνέπειες, δὲν μπορεῖς ἔτσι ν' ἀρνίεσαι τὸν ἀφεντικό σου.
Θὰ ὑπάρχῃ κάτι. Δὲ γίνεται.

Ἐκεῖνη δὲν ἀπαντοῦσε τίποτα, πνιγμένη ἀπὸ ἀγωνία.

Ρώτησε μιὰ φορὰ ἀκόμα: «Δὲ θέλεις;»

Ἀναστέναξε: «Δὲν μπορῶ, ἀφεντικό μου».

Μόλις ἔφυγε νόμισε τὸν ἑαυτὸ της λυτρωμένη καὶ πέρασε τὴν ὑπό-
λοιπη μέρα ἡσυχῃ, μὰ τόσο κουρασμένη καὶ ἀποκατωμένη σὺν νὰ τὴν εἶχαν
ἔψει στὴ θῆσι τοῦ γέρικου ἄσπρου ἄλογου καὶ νᾶχε γυρίσει ἀπ' τὸ πρῶτ
ὡς στὸ βράδυ τῆ μηχανῆ πού τρίβουν τὸ σιτάρι.

Πλάγιασε ὅσο νωρίτερα μπόρεσε καὶ κοιμήθηκε ἀμέσως.

Κατὰ τὰ μεσάνυχτα δυὸ χέρια, πού πασπάτευαν τὸ κρεβάτι της, τὴν
ξύπνησαν. Πήδησε ἀπὸ τρόμο, μὰ ἀμέσως γνώρισε τῆ φωνῆ τοῦ ἀγρονόμου
πού τῆς ἔλεγε:

«Μὴ φοβᾶσαι, Ρόζα, ἐγὼ εἶμαι. Ἦρθα γιὰ νὰ σοῦ μιλήσω». Πρῶτα
τρόμαξε, μὰ ὕστερα, καθὼς δοκίμαζε νὰ μπῆ κάτω ἀπ' τὰ σκεπάσματα,
κατάλαβε τί ζητοῦσε κι' ἄρχισε νὰ τρέμῃ δυνατὰ, νοιώθοντας τὸν ἑαυτὸ της
μόνο, στὸ σκοτάδι, βαρεῖα ἀκόμα ἀπ' τὸν ὕπνο καὶ δλόγυμη μέσα στὸ
κρεβάτι της, κοντὰ σ' αὐτὸν τὸν ἄνθρωπο πού τὴν λατρουῦσε. Δὲν παρα-
δινότανε, βέβαια, μὰ ἀντιστεκότανε μὲ νωχέλεια, πολεμώντας κ' ἡ ἴδια πρὸς
τὸ ἔνστικτο, τόσο ἰσχυρὸ πάντα στοὺς ἀπλοικοὺς ἀνθρώπους καὶ ἐλάχιστα
προστατευμένη ἀπ' τὴν ἀμφίβολη θέλησι τῶν γεμάτων ἀπὸ μαλθακότητα
καὶ ἀδράνεια φυλῶν.

Γύριζε τὸ κεφάλι της πότε ἀπ' τὸν τοῖχο καὶ πότε πρὸς τὴν κάμαρα,
γιὰ ν' ἀποφύγῃ τὰ χάρδια πού τῆς ἔκαναν τὰ χεῖλια τοῦ ἀγρονόμου, γυρεύοντας
τὰ δικὰ της, καὶ τὸ σῶμά της τετνωτότανε λίγο, κάτω ἀπ' τὰ σκεπάσματα,
ἐκνευρισμένο ἀπὸ τὴν κόουρασι τῆς πάλης. Ἐκεῖνος φερνότανε βάρβαρα,
μεθυσμένος ἀπ' τὴν ἐπιθυμία. Στὸ τέλος τὴν ἐσεκέπασε ἀπότομα. Τότε
κατάλαβε πὼς δὲν μποροῦσε πιά ν' ἀντισταθῆ κι' ἀπὸ ντροπῆ ἔκρουσε τὸ
πρόσωπο στὰ χέρια καὶ ἔπαψε ν' ἀντιστέκεται.

Ὁ ἀγρονόμος ἔμεινε ὅλη τὴ νύχτα κοντὰ τῆς. Τὴν ἄλλη μέρα ξανάθηκε καὶ ὕστερα κάθε βράδυ.

Ἐξήσαν μαζί

Ἐνὰ πρωτὶ τῆς εἶπε: «Ἐτοιμάσου γιατί ἔβγαλα τίς ἄδειες καὶ τὸν ἄλλο μῆνα θὰ παντρευτοῦμε».

Δὲν ἀπήντησε. Τὶ μπορούσε νὰ πῆ; Οὔτε ἀρνήθηκε. Τὶ μπορούσε νὰ κάνη;

IV

Τὸν παντρεύτηκε. Ἐνοιώθε πῶς ἦταν βυθισμένη σὲ μιὰ τρύπα μὲ ἀφραστο βάθος, ἀπ' ὅπου ποτὲ δὲ θὰ μπορούσε νὰ βγῆ καὶ χίγιες δυὸ δυστυχίες ἔμειναν κρεμασμένες πάνω ἀπ' τὸ κεφάλι τῆς, ὅπως καὶ χοντροὶ βράχοι ποὺ θάπεφταν σὲ πρώτη εὐκαιρία. Γιὰ τὸν ἄντρα τῆς εἶχε τὴν ἐντύπωσι πῶς τὸν ἔκλεψε καὶ πῶς ἀργὰ ἢ γρήγορα θὰ τὸ καταλιβαίνε. Ἐπειτα συλλογιζότανε τὸ μικρὸ τῆς, ποὺ τῆς ἔφερεν ὅλη αὐτὴ τὴ δυστυχία, μὰ καὶ ποὺ σ' αὐτὸ χρωστοῦσε ὅλη τῆς τὴν εὐτυχία στὸν κόσμον.

Πήγαινε καὶ τῶβλεπε δυὸ φορὲς τὸ χρόνο καὶ ξαναρχότανε κάθε φορὰ πρὸς λυπημένη.

Ὡστόσο, μὲ τὸν καιρὸ, ἠσύχασαν οἱ φόβοι τῆς, ἡ καρδιά τῆς ἀναπαύθηκε, ζοῦσε ἴωρα πρὸς ἡρεμὴ μὰ πάντα μ' ἓνα ἀόριστο φόβο ποὺ κυμάτιζε στὴν ψυχὴ τῆς.

Πέρασαν χρόνια. Τὸ παιδάκι ἦταν τώρα ἐξη χρονῶν. Ἦταν πρὸς σχεδὸν εὐτυχιωμένη, ὅταν ἔξαφνα ἡ διάθεσι τοῦ ἀγρονόμου ἄρχισε νὰ χαλᾷ.

Ἀπὸ δυὸ—τρία χρόνια φαινότανε νὰ ἔχη μιὰ ἀνησυχία, νὰ κρύβη μέσα του μιὰ στενωχώρια, κάποια ἀρρώστεια τοῦ μυαλοῦ, ποὺ σιγὰ σιγὰ μεγάλωνε.

Ἐμεινε πολλὴ ὥρα στὸ τραπέζι, μετὰ τὸ γεῦμα, μὲ τὸ κεφάλι χωμένο στὰ χέρια καὶ μελαγχολικός, ἀφανισμένος ἀπὸ λύπη. Ἡ ὀμίλια του γινότανε ἀπότομη, βάρβαρη, καμμιά φορὰ, φαινότανε μάλιστα πὼς εἶχε μιὰ ὑστεροβουλία κατὰ τῆς γυναίκας του, γιατί πολλές φορὲς τῆς ἀπαντοῦσε μὲ σκληρόδα, σχεδὸν μὲ θυμό.

Μιὰ μέρα ποὺ τὸ παιδὶ τῆς γειτόνισσας ἦρθε ν' ἀγοράση αὐγά, καὶ ποὺ τοῦ μίλησε κείνη λίγο ἀπότομα, ἀπησχολημένη ὅπως ἦταν στὴ δουλειά τῆς, ὁ ἄντρας τῆς βγῆκε ἄξαφνα στὴν πόρτα καὶ τῆς εἶπε μὲ θυμωμένη φωνή: — Ἄν ἦταν δικό σου δὲ θὰ τοῦ φερνόσουνα ἔτσι.

Ἐμεινε ἀποσβολωμένη, μὴ μπορῶντας ν' ἀπαντήση καὶ οἶαν μπῆκε στὸ σπίτι ἔνοιωσε νὰ ξυνοῦν ὅλες τῆς οἱ ἀγωνίες.

Στὸ γεῦμα ὁ ἀγρονόμος δὲν τῆς μίλησε, δὲν τὴν κύτταξε, φαινόταν πὼς τὴ συχαινότανε, πὼς τὴν περιφρονοῦσε, πὼς καὶ ἦξερε, τέλος πάντων. Ζετρελλαμένη ἀπ' τὴν ἀνησυχία δὲν τολμοῦσε νὰ μείνη μόνη μαζί του μετὰ τὸ γεῦμα. Ἐβγῆκε κ' ἔτρεξε γρήγορα ὡς τὴν ἐκκλησιά.

Νύχτωνε ὁ στενὸς νάρθηκας ἦταν σκοτεινός, μὰ καὶ βήματα ἀκούγονταν ἐκεῖ κάτω πρὸς τὸ Ἱερό. Ἦταν ὁ καντηλανάφτης ποὺ ετοίμαζε τὸ καντήλι τῆς Ἁγίας Τράπεζας. Αὐτὸ τὸ τρεμουλιαστὸ φωτεινὸ σημάδι

πνιγμένο μέσ' στὰ σκοτιάδια τοῦ θόλου φάνηκε στὴ Ρόζα σὰν μιὰ τελευταία ἐλπίδα καὶ μὲ τὰ μάτια καρφωμένα σ' αὐτό, ἔπεσε στὰ γόνατα.

Τὸ μικρὸ καντηλάκι ἀνέβηκε ψηλὰ μαζί μ' ἕναν κρότο ἀλυσίδας. Σὲ λίγο ἀκούστηκε στὸ λιθόστρωτο τὸ κανονικὸ χτύπημα ξυλένιων παπουτσιῶν ποῦ τὸ ἀκολουθοῦσε ἕνα συρτὸ ἀγγιγμα σκονιοῦ καὶ ἡ ἀδύνατη καμπάνα σήμανε τὸν Ἑσπερινό, ἀνάμεσα ἀπὸ τὴν ὁμίχλη ποῦ ὀλοένα μεγάλωνε.

Ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἐτοιμαζότανε νὰ βγῆ, πῆγε κοντά του.

—Ὁ κύριος ἐφημέριος εἶναι μέσα;

—Πιστεύω, γιατί τρώει πάντα αὐτὴ τὴν ὥρα.

Ἐσπρωξε τρέμοντας τὴν καγκελλόπορτα τοῦ πρεσβυτέρου.

Ὁ παπᾶς ἐτοιμαζότανε νὰ καθήσῃ στὸ τραπέζι. Τῆς ἔδωσε ἀμέσως καρέκλα καὶ τῆς εἶπε:

—Ναί, ναί, ξέρω, ὁ ἄντρας σας μοῦ μίλησε γι' αὐτὸ ποῦ σὰς στενοχωρεῖ.

Ἡ δυστυχισμένη γυναῖκα λιποθυμοῦσε. Ὁ ἐκκλησιαστικὸς ἐπανέλαβε:

—Τι νὰ κάνετε, παιδί μου; ὑπομονή!

Καὶ κατάπνε γρήγορα κουταλιὲς τῆ σούπα του, ποῦ οἱ σταγόνες τῆς ἔπεφταν στὸ ἐξωγακωμένο καὶ λιγδωμένο πρὸς τὸ μέρος τῆς κοιλιᾶς ράσο του.

Ἡ Ρόζα δὲν τολμοῦσε πιά νὰ μιλήσῃ οὔτε νὰ παρακαλέσῃ, οὔτε νὰ ἱκετεύσῃ· σηκώθηκε καὶ ὁ ἐφημέριος τῆς εἶπε:

—Θάρρος.....

Κ' ἔφυγε. Ἐανᾶρθε στὸ τσιφλικὶ χωρὶς νὰ ξέρῃ τί ἔκανε. Ὁ ἄντρας τῆς τὴν περίμενε μόνος, γιατί στὴν ἀπουσία τῆς εἶχαν φύγει οἱ ἐργάτες. Τότε ἔπεσε στὰ γόνατα μπροστά του καὶ γόγγυσε χύνοντας ποτάμι τὰ δάκρυα.

—Τι ἔχεις μαζί μου;

Ἐκεῖνος ἄρχισε νὰ φωνάζῃ βλαστημῶντας:

—Ἐχω, ποῦ δὲν ἔχω παιδιά, ποῦ νὰ πάθῃ ἡ ὀργή! Ἄμα παίρῃ κανέναν γυναῖκα δὲν τὸ κάνει γιὰ νὰ μένουν αἰώνια μονάχοι οἱ δύο τους. Νά, τί ἔχω! Ἄμα μιὰ γελάδα δὲν κάνει μοσχαράκια, θὰ πῆ πὼς δὲν ἀξίζει τίποτα. Ἄμα μιὰ γυναῖκα δὲν κάνει παιδιά, θὰ πῆ πὼς κ' αὐτὴ δὲν ἀξίζει τίποτα.

Ἐκλαίει ψελλίζοντας καὶ ξανάλεγε:

—Δὲν εἶναι δικό μου λάθος.

Τότε κείνος γλύκανε λιγάκι τὴ φωνή του καὶ πρόσθεσε:

—Δὲ λέω, μὰ εἶναι ὅμως δυσάρεστο.

V

Ἀπὸ κείνη τὴν ἡμέρα δὲν εἶχε πιά ἄλλη σκέψι στὸ μυαλό τῆς: νὰ κἀν ἕνα παιδί, ἕνα ἄλλο παιδί, καὶ ἐμπιστεύτηκε τὴν ἐπιθυμία τῆς σ' ὄλο σὸν κόσμο.

Μιὰ γειτόνισσα τῆς ἔδειξε ἕνα μέσον: Νὰ δίνῃ στὸν ἄντρα τῆς κάθε βράδυ ἕνα ποτήρι νερὸ μὲ μιὰ πρέζα στάχτη. Ὁ ἀγρονόμος τὸ δέχτηκε πρόθυμα, ἀλλὰ τὸ μέσον δὲν ἐπέτυχε.

Σκέφτηκαν. Ἴσως νὰ ὑπάρχουν τίποτα μυστικά, καὶ ζήτησαν πληροφορίες. Τοὺς συστήσαν ἕνα βοσκὸ ποῦ καθότανε δέκα λεῦγες μακριὰ.

Ὁ Κῆρ Βαλὲν μόλις τ' ἄκουσε ἔξεψε τὸ δίτροχο καὶ πῆγε ἕνα πρῶτὸν νὰ τὸν συμβουλευτῆ.

Ὁ βοσκὸς τοῦ ἔδωσε ἕνα καρβέλι ψωμί πού τοῦ εἶχε κάνει πάνω κάτι σημάδια, ἕνα ψωμί ζυμωμένο μὲ χόρτα, πού θάπρεπε κ' οἱ δυὸ νὰ τρῶνε ἀπὸ ἕνα κομμάτι πρὶν καὶ μετὰ ἀπ' τὰ χάδια τους.

Τὸ ψωμί ὀλάκαιρο φαγώθηκε καὶ κανένα ἀποτελεσμα δὲν ἔφερε.

Ἐνας καθηγητὴς τοὺς ξεσκέπασε μυστήρια καὶ τρόπους ἀγνωστούς στοὺς χωρικοὺς καὶ ἀσφαλίστατους, καθὼς ἔλεγε. Κι' ὅλ' αὐτὰ ἀποτύχανε.

Ὁ ἑφημέριος τοὺς εἶπε νὰ κάνουν ἕνα προσκύνημα στὸ ἐκκλησιῶν τοῦ Σωτήρος.

Ἡ Ρόζα, μαζί μὲ τὸ πλῆθος, γονάτισε μπροστὰ στὴν εἰκόνα ἐνώνοντας τὴν εὐχὴ της σὶς χοντρές εὐχές, πού ξέχυναν ὅλες αὐτὲς οἱ χωριάτικες καρδιές, ἱκέτευσε Αὐτὸν πού ὅλοι παρακαλοῦσαν, νὰ τὴν κἀνὴ ἀκόμα μιὰ φορὰ μητέρα. Μὰ ἄδικα! Τότε πίστεψε πὼς τὴν τιμώρησε ὁ Θεὸς γιὰ τὸ πρῶτο σφάλμα της, καὶ μελαγχόλησε βαθεῖα.

Ἐλυωνε ἀπὸ λύπη κι' ὁ ἄντρας της μέρα μὲ τὴ μέρα γενοῦσε, «ἔρωγε τὰ αἵματά του», καθὼς ἔλεγαν, ἔσβηνε σὲ μάταιες ἐλπίδες.

Τότε ξέσπασε ὁ πόλεμος μεταξύ τους. Τὴν ἔβριζε καὶ τὴν ἔδερνε. Ὅλοι τὴ μέρα τὴν μάλλωνε καὶ τὸ βράδυ, στὸ κρεββάτι, ἀλαφιασμένος, κακός, τῆς πετοῦσε στὰ μοῦτρα βρισιές καὶ ἀισχροτήτες.

Ἐπιτέλους, μιὰ νύχτα, μὴ ξέροντας πιά τί νὰ ἐφύρη γιὰ νὰ τὴ βασανίσῃ περισσότερο, τὴν διέταξε νὰ σηκωθῆ νὰ βγῆ ἔξω στὴν αὐλὴ καὶ νὰ περιμένῃ κάτω ἀπ' τὴ βροχὴ νὰ ξημερώσῃ. Ἐπειδὴ ἐκεῖνη δὲν ὑπάκουσε, τὴν ἄρπαξε ἀμέσως ἀπ' τὸ λαϊμὸ καὶ ἄρχισε νὰ τὴ γιπᾶ ἀλύπητα μὲ γροθιές στὰ μοῦτρα. Δὲν εἶπε τίποτα, δὲν κουνήθηκε. Ἐξαγριωμένος ἔπεσε γονατιστὸς ἀπάνω στὴν κοιλιά της καὶ μὲ δόντια σφιγμένα, τρελλὸς ἀπὸ φούρκα, τὴν κατασκότωσε.

Ἡ Ρόζα τότε ἀπελπισμένη ἐπανεστάτησε καὶ μὲ μιὰ βίαιη χειρονομία πετώντις τὸν ἀπάνω στὸν τοῖχο, ὠρθώθηκε καὶ εἶπε μὲ φωνὴ τσιριχτή καὶ ἀγριεμένη:

— Ἐγὼ κάνω παιδιὰ, γιὰτὶ ἔχω ἕνα. Τὸκᾶνα μὲ τὸν Γιάκωβο. Τὸν ξέρεις, ντέ, τὸ Γιάκωβο. Ἦθελε νὰ μὲ παντρευτῆ κ' ἔφυγε.

Ὁ χωρικός, ἀποσβολωμένος καὶ μισοχαμένος, μουρμούρισε:

— Τὶ λές; Τὶ λές;!!

Ἐκεῖνη τότε ἄρχισε νὰ κλαίῃ δυνατὰ κι' ἀνάμεσα στὰ δάκρυα ψιθύρισε:

— Γι' αὐτὸ δὲν ἤθελα τότε νὰ σὲ παντρευτῶ. Δὲν μπορούσα νὰ σοῦ τὸ πῶ, θὰ μὲ πετοῦσες ἔξω ἀπ' τὴν πόρτα καὶ θάμμενα χωρὶς ψωμί, ἐγὼ καὶ τὸ μικρὸ μου. Ἐσὺ δὲν ἔχεις παιδιὰ καὶ δὲν ξέρεις τὸν πόνο.

Αὐτὸς ξανάλεγε μηχανικὰ μὲ μιὰ ἔκπληξι πού ὀλοένα δυνάμωνε:

— Ἐχεις παιδί;! Ἐχεις παιδί;!

— Μὲ πῆρες μὲ τὸ ζόρι, εἶπε μέσα σὲ λυγμούς· αὐτὸ τὸ ξέρεις καλύτερα ἀπὸ μένα. Ἐγὼ δὲν ἤθελα νὰ σὲ παντρευτῶ.

Ἐκεῖνος σηκώθηκε τότε, ἀναψε τὸ κερί κι' ἄρχισε νὰ περπατᾶ στὴν κάμαρα μὲ τὰ χέρια πίσω στὴ ράχι. Ἡ Ρόζα ἔξακολουθοῦσε νὰ κλαίῃ πεσμένη πάνω στὸ κρεββάτι.

Ἄξαφνα σταμάτησε μπροστά της :

Ἐκείνη δὲν τοῦ ἀπήντησε. Ὁ ἀγρονόμος ἄρχισε πάλι νὰ περπατᾷ καὶ ὕστερα σταματώντας ξανά μπροστά της, τὴ ρώτησε :

« Πόσων χρονῶν εἶναι τὸ μικρὸ σου ; »

Ἡ Ρόζα μουρμούρισε :

— Κοντεύει ἕξι χρονῶν.

— Γιατί δὲ μοῦ τόπες; τὴ ρώτησε. Ἐκείνη ἀναστέναξε.

— Σάμπω: μπορούσα;

Ἔμμενε ὀρθός, ἀκίνητος, καὶ ὕστερα ἀπὸ λίγο :

— Ἔλα, σήκω, τῆς εἶπε.

Σηκώθηκε μὲ κόπο. Σὰν τὴν εἶδε ὀρθή, ἀκουμπησμένη στὸν τοῖχο, ἄρχισε νὰ γελᾷ ξαφνικά τὸ χοντρὸ γέλιο ποῦ εἶχε τίς καλὲς μέρες. Καὶ ἐπειδὴ αὐτὴ ἦτανε ταραγμένη, πρόσθεσε :

— Ἔ! λοιπόν, θὰ πᾶμε νὰ τὸ φέρουμε αὐτὸ τὸ παιδί, ἀφοῦ δὲν ἔχομε δικό μας.

Ἡ Ρόζα σάστισε τόσο πολὺ, ποῦ ἂν εἶχε τὴ δύναμι σίγουρα θᾶφευγε.

Ὁ ἀγρονόμος ἔτριβε τὰ χέρια του μὲ χαρὰ καὶ μουρμούριζε :

— Ἦθελα νὰ υἱοθεήσω ἕνα. Νὰ το, λοιπόν, ποῦ τὸ βρῆκα. Εἶχα ζητήσῃ ἀπ' τὸν ἐφημέριο ἕνα ὄρφανό.

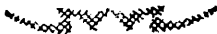
Ἔστερα, πάντα γελῶντας, φίλησε στὰ δυὸ μάγουλα τὴ γυναῖκα του ποῦ στεκόταν λυπημένη καὶ ἀποβλακωμένη καὶ φώναζε δυνατὰ σὰν νὰ μὴν τὸν ἀκουγε :

— Ἔλα, γυναῖκα, πᾶμε στὴν κουζίνα νὰ δοῦμε ἂν ἀπόμεινε λίγη σούπα.

Ἐγὼ μὲ εὐχαρίστησι θᾶτρωγα ἕνα πιάτο.

Πέρασε τὸ μισοφόρι της καὶ κατέβηκαν, κι' ἐνῶ κείνη γονατιστὴ ἀναβε φωτιά γιὰ νὰ ζεστάνῃ τὴ σούπα, ἐκεῖνος; καταχαρούμενος, ξακολουθοῦσε νὰ περπατᾷ μὲ μεγάλα βήματα μέσα στὴν κουζίνα, λέγοντας :

— Στ' ἀλήθεια, μοῦ κάνει εὐχαρίστησι, δὲν εἶναι γιὰ νὰ στοῦ πῶ, μὰ εἶμαι εὐχαριστημένος!

ΑΝΤΡΕ ΜΠΕΡΝΙΣ

Τ Α Λ Υ Τ Ρ Α

Ὅταν ἓνας ἐπιθεωρητὴς τῆς Φύο Ἦσι δὴλ Κόμπανυ ἀγόρασε ἓνα κομμάτι γῆς στὸ Τοῖν-Κιὰ-Τὸ μὲ τὸ σκοπὸ νὰ ἰδρῶσουν μὲ τὸν καιρὸ ὑποκαταστήματα γιὰ τὸ «πλασάρισμα» τοῦ πετρελαίου, οἱ διευθυντὲς τῆς ἐταιρείας γκρίνιαζαν λιγάκι.

Γιατὶ φυσικὰ δὲν θάταν εὐκόλο νὰβρουν ἓνα λευκὸ ποῦ θὰ δεχόταν νὰ πάη νὰ ταφῆ στὰ βάρη τῆς Κίνας, τρεῖς χιλιάδες χιλιόμετρα μακρονὰ ἀπ' τὴ Σαγκάη.

Κι' ὁμοῦς βρέθηκε ἓνας ἄλλοτε λοχαγὸς τῶν Κοζάκων, ἓνας Κινάιερ ποῦ ἦ Ρωσικὴ ἐπανάστασι τὸν σάρωσε ἀπ' τὸν τόπο του, τὸν ἔκανε νὰ διασχίσῃ ὀλη τὴ Μογγολία, γιὰ νὰ τὸν ξεβρόσῃ στὴ Σαγκάη, μαζὺ μὲ τὴ γυναῖκα του καὶ τὸ μωρὸ τους.

Αὐτὸς ὁ Κινάιερ δέχτηκε ἀμέσως νὰ πάη νὰ ἐγκατασταθῆ στὰ μέρη αὐτά, γιατί στὸν ἄνθρωπο ποῦ τὸν σπρώχνει ἡ ἀνέχεια, τίποτε δὲν φαίνεται τρομερὸ ἢ δύσκολο.

Καὶ φαίνεται πὼς θάχε μεγάλη θέλησι ὁ Ρῶσος, γιατί καμμὶ δυσκολία (κι' ὁ Θεὸς ξέρει πόσες θ' ἀπάντησε—κυρίως στὴν ἀρχὴ) δὲν κατάφερε νὰ λιγοστέψῃ τὸ κουράγιο του.

Δὲν ἦταν παρὰ τέσσαρες λευκοὶ σ' ὀλη τὴν περιοχὴ. Δύο ἱεροκήρυκες ποῦ διέσχιζαν τὸ μέρος προσπαθῶντας νὰ προσηλυτίσουν τοὺς Κινέζους στὸ Χριστιανισμό, ὁ ἴδιος ὁ Κινάιερ ποῦταν ἐγκατεστημένος μὲ τὴν οἰκογένειά του στὸ Τοῖν-Κιὰ-Τὸ, καὶ πέντε μίλια πὺδ μακρονὰ, στὴν ἄλλη ὄχθη, ὁ Κρονὺ Γιάρσεν ὁ Νορβηγός, τελωνοφύλακας στὰ κινέζικα τελωνεῖα.

Ὁ Κινάιερ συχνὰ κατέβαινε στὸ τελωνεῖο γιὰ νὰ δοκιμάσῃ μὲ τὸ Νορβηγὸ τὸ νεοφερμένο ἀπ' τὴ Σαγκάη οὔτσου.

Κι' ἄλλες φορὲς πάλι, ὁ γέρο-Γιάρσεν ἀνέβαινε ὡς τὸ σπιτάκι τῶν Κινάιερ, νὰ πῆ τὸ ρουσικὸ τοῖί τους.

Κεῖνο τ' ἀπόγευμα ὁ Γιάρσεν ἀργοῦσε νὰρθη.

Ὁ Κινάιερ ποῦ τὸν περιμένε κατ' ἀπ' τὰ μπάγανας (τὰ ἱερὰ μαῦρα δέντρα τῶν Κινέζων) μόλις τὸν ἀντίκρουσε, τοῦ φώναξε:

— Γειά σου, μπάρμπα Βίκινς! Πῶς πᾶν τὰ κέφια;

Μὰ ὁ Γιάρσεν δὲν ἀπάντησε τὴν καθιερωμένῃ φράσει: «Γειά χαρὰ παλληκάρι μου! Καλά. Δόξα σοι ὁ Θεός, καλά. Καὶ στὴν ἄλλη ὄχθη πῶς τὰ πᾶμε;» Μόν' ἀπάντησε στὸ χαιρετισμὸ τοῦ Ρῶσου μ' ἓνα γρύλλισμα.

Ὁ Κινάιερ τὸν κύτταξε ξαφνιασμένος:

— Αἰ, Γιάρσεν! Τί ἔπαθες; Σὲ πείραξαν οἱ ζέστες στὸ σκότι;

— Δὲν ἀφήνεις τὸ σκότι μου λέω γώ!... Τριάντα χρόνια δὲν μὲ πείραξες... Γιὰ σένα πρόκειται!...

— Γιά μένα ;
— Αἱ... λέμε...

Ἄ Κινάιερ τὸν κύτταξε ἀπὸ πάνω ὡς κάτω.

— Γιά τὰ σοῦ πῶ, Γιάρσεν... Μίλησε καθαρά, κι' ἄσε τὶς μισοκουβέντες. Μιλοῦμε ἄντρας σ' ἄντρα... Ὁχι;

— Μὰ γιατί ἀκριβῶς μιλοῦμε μεταξὺ ἀντρῶν, Γκιόργκι, ἄκου καὶ μιὰ καλὴ συμβουλὴ. Μὴ πηραβιασιῆς νὰ κάνης παράδες...

Τὸ βλέμμα τοῦ Ρῶσου, γαλανό, καθαρώτατο φάνηκε νὰ τὸν στενοχωρήσει, γι' αὐτὸ ἐξακολούθησε πρὸ μουνδιασιμένως.

— Ναί... ξέρω... Στὴν ἀρχή... Ὁ μισθὸς εἶναι μικρὸς... Δύσκολα τὰ βγάξει κανεὶς πέρα. Μὰ πάντως— ἀκοῦς;— δὲν πρέπει νὰ πέσης σ' αὐτό.

Κι' ὅπως ὁ ἄλλος ἐξακολουθοῦσε νὰ τὸν κυτιάζη χωρὶς νὰ καταλαβαῖν, ἐβγαλε ἀπ' τὴν τσέπη του ἓνα γράμμα φορτωμένο σφραγιδες καὶ τοῦ τῶωσε.

— Μεταξὺ μας, Κινάιερ...

Ἄ Ρῶσος μόλις ἔρριξε μιὰ ματιὰ στὸ περιεχόμενον, τινάχθηκε. Ἦταν ἓνα ἔγγραφο τοῦ τελωνείου τῆς πρωτευούσης... Καὶ οὔτε πολὺ οὔτε λίγο, τὸν κατηγοροῦσαν γιὰ λαθρεμπόριο ὄπιου...

Ἦξερε πόσο σκληρὰ χτυποῦσε ἡ Κινέζικη ἀστυνομία τοὺς ξένους πρὸς τοὺς βάραινε μιὰ τέτοια κατηγορία. Κι' αὐτὸς πῶς θ' ἀπόδειχνε πῶς ἦταν ἄθῳος; Τι θᾶξίζε ὁ λόγος του; Ὁ λόγος τῆς τιμῆς ἐνὸς φτωχοῦ ὑπαλλήλου τοῦ Τοῖν-Κιά-Τό;

— Ψευτιά! Ψιθύρισε πιγυμένα. Ψευτιά! Δὲν ἀνακατώθηκα ποτὲ σὲ τέτοια πράματα... Ἐσὺ τοῦλάχιστον Γιάρσεν, μὲ πιστεύεις;

— Γιατὶ νὰ μὴ σὲ πιστέψω; ἀπάντησε φιλοσοφικὰ ὁ γέρος ποῦταν-πονηρὸς σὰν ἄλεποῦ. Ἄν δὲν φταῖς, κανένας δὲν σκοπεύει νὰ σὲ στενοχωρήσῃ. Πρόσεχε Κινάιερ. Αὐτὸ μονάχα σοῦ λέω. Πρόσεχε.

— Καὶ καθὼς σηκώνονταν νὰ φύγῃ, ἐξακολούθησε:

— Δὲν διοργανώνεις σὺ τὸ λαθρεμπόριο. Ἔσιω. Ἄλλὰ ἀνάμεσα στὸ «ὀργανώνω» καὶ «κλείνω τὰ μάτια» ὑπάρχει μιὰ σχέση. Μικρὰ βέβαια. Μὰ ἀρκετὴ γιὰ νᾶβρης τὸ μπελᾶ σου ἀπ' τοὺς Κινέζους. Ἄκουσε κι' ἓναν πρὸς καὶ ἔχει πᾶν' αὐτοῦ.

Καὶ σὰν εὐχαριστημένος ἀπ' τὶς σωστὲς κουβέντες πρὸς εἶπε ὁ γίγρο-Νορβηγός, ἀποχαιρέτησε κι' ἔφυγε, χωρὶς ν' ἀνέβῃ ὡς τὸ σπίτι νὰ πιῇ τὸ τσάι πρὸς τοὺς εἰτοίμασε ἡ Δουντιμήλα.

Ἄ Κινάιερ, σὰν ἔμεινε μόνος, στάθηκε λίγες στιγμὲς ἀναποφάσιτος.

Τὸ σκοτάδι εἶχε ἀυξήσει στὴν κοιλάδα φορτωμένο μὲ τὴ μούχλα καὶ τὴν ἄρρασία τὸν ποταμοῦ.

Ἄ Ηουχία ἀπόλυτη.

Τὰ γαυγίσματα τῶν σκύλων ἀκουγόταν μόνον, κι' ὁ θόρυβος πρὸς κᾶναν τὰ «ζου-καὶ», τὰ ξύλινα μονόξυλα, καθὼς τριβόνταν ἀραγμένα τῶνα κοντὰ σ' ἄλλο...

Σαφτικὰ ὁ Κινάιερ πῆρε τὴν ἀπόφασί του.

Ἄρραξε ἓνα μπαλνᾶ πρὸς βρῆκε λησιμονημένο κατ' ἀπὸ ἓνα δένδρον.

καὶ κατέβηκε πρὸς τὴν ὄχθη πὸν τὰ μονόξυλα (πλατεῖα σὰ μεγάλες μαοῦνες) ἦταν ἀραγμένα (οἱ ντόπιοι τὰ χρησιμοποιοῦνε γιὰ σπίτια).

Ἔνα πρῶγμα τοῦκανε ἐντύπωσι. Ἐν' ἀπ' αὐτὰ εἶχε τὴν κίτρινη τρίγωνη σημαία τῆς ἐταιρείας του. Γιατί; Αὐτὸς ποτὲ δὲν εἶχε συνεννοηθῆ με κανέναν γιὰ τὴν πούλησι τῶν πετρελαίων τῆς Φᾶρ Ἦσι.

Τοῦ κάκου φώναζε τὸν καπετάνιο τοῦ «ζοῦ-κάϊ».

Κανέναν δὲν τοῦ ἀπήντησε.

Ἔξω φρενῶν πήδησε στὸ μονόξυλο.

Τὴν ἴδια στιγμή μιὰ ἀδύνατη λάμψι τράβηξε τὴ ματιά του κατ' ἀπ' τὴν καλαμένα σκεπή.

Ἔνας Κινέζος, γονατισμένος, με τὴ μακρὰ μεταξωτὴ ρόμπα τῆς φυλῆς του, ἄναβε, σὲ βάζα ἀπὸ πορσελλάνη, τίς ἱερὲς φλόγες με ξύλα ἀρωματικὰ πολύτιμα.

Ὁ Σλαῦος τὸν φώναξε. Μὰ ὁ ἄλλος ἔμεινε σιωπηλός, σὰν νὰ μὴν ἄκουσε. Σὰν γάταν βυθισμένος σ' ἓνα ὄνειρο πολὺ βαθύ.

Ὁ Κινάϊεφ ποῦθελε νὰ βρῆ γιὰ τὸ μονόξυλο εἶχε τὴ σημαία, ἀρχισ νὰ ψάγῃ στὸ ἀμπάρι πὸν φυλᾶν τὸ φορτίο.

Ἐκεῖ ἀνακάλυψε ἓνα δλόκληρο φόρτωμα ἀπὸ τενεκέδες πετρελαίου τῆς ἐταιρείας του.

Φυσικά, καθέναν εἶχε δικαίωμα ν' ἀγοράζῃ πετρέλαιο τῆς Φᾶρ Ἦσι καὶ νὰ φορτώῃ μ' αὐτὸ τ' ἀμπάρια του.

Μὰ στὸν Κινάϊεφ ὅλα ἐφαίνονταν ἕπιπτα. γι' αὐτὸ ἀρχισε νὰ ἐξετάζῃ ἕναν ἕναν τοὺς τενεκέδες.

Μερικοὶ (παλαιοί, λερωμένοι, ξανασπλημένοι ἀδέξια) ἰδιαίτερα τράβηξαν τὴν προσοχὴ του.

Πῆρε ἓναν σιτὴν τύχη, καὶ μ' ἓνα χτύπημα τοῦ μπαλντᾶ τὸν ἀνοιξε σιὰ δύο.

Ἔνα μαυριδερὸ μῆγμα φάνηκε τότε, ἀπὸ κερὰ χόρτου, καὶ μιὰ γλοιώδης μαύρη λάσπη πὸν μύριζε δυνατὰ.

Ἡ χαρακτηριστικὴ μυρωδιὰ τοῦ ἀκατέργαστου ὄπιου, ὅπως τὸ μαζεύουνε οἱ χωριάτες τῆς κοιλάδος, ὅπως τὸ ἐξάγουνε οἱ λαθρέμποροι τοῦ Πάνω Ποταμοῦ.

Ἔνας... δύο... εἴκοσι τενεκέδες γεμάτοι ὄπιο. Εἴκοσι τενεκέδες πὸν ταξίδευαν ἤσυχα σιτὴν Κίνα, τάχα πὸς περιέχουν τὰ πετρέλαια τῆς Φᾶρ Ἦσι.

Ὁ Κινάϊεφ ἀρπαξε τὸν Κινέζο ἀπ' τοὺς ὄμους καὶ τὸν τράνταξε.

— Ἀπάντισέ μου, διάολε! Ποιανοῦ εἶναι τὸ μονόξυλο;

Κανέναν ἄλλον δὲν φρονόνταν σιτὴν ἐρημικὴ ὄχθη.

Ὅλοι οἱ κάτοικοι τῶν «ζοῦ-κάϊ» εἶχαν πάει στὸ χωριὸ νὰ καπνίσουν τὴν πίπα τους.

Ὅσο γιὰ τοῦτον, τὸν μοναδικὸν ἐπιβάτη, δὲν καταδεχόνταν ν' ἀπαντήσῃ.

Τὰ μάτια του—πεθαμένα μάτια τυφλοῦ—ἔκαναν τρομερὴ ἐντύπωσι, μέσα σιτὴ μογγολικὴ του φάτσα.

Ἀπ' τὸ κίτρινο τῆς ρόμπας του—στὸ χροῶμα τῆς ζαφοράνας—ἀπ' τίς οὐλὲς πὸν ἄφησαν τὰ καθιερωμένα καψίματα στὸ ξυρισμένο του κεφάλι,

κί ἀπ' τὸ γυμνὸ ἄσαρκο στήθος του, πὸν λὲς καὶ τῷχε ἀποσκελετώσει ὁ ἄγριος θρησκευτικὸς φανατισμὸς, ὁ Κινάϊφ κατάλαβε πὼς ἦταν ἱερέας.

Τ' ἀρώματα πὸν καίγονταν στὰ ἱερὰ βάζα, εἶχαν τυλίξει τὸν Κινέζο ὁ ἓνα σύννεφο καπνοῦ κίτρινογάλαζου.

Καὶ σταυροβαθεὶ ἀκίνητος, ὁ ἱερέας σὰν τὸν θεὸ πὸν λάτρευε, ἐξακολούθησε τοὺς παθινοὺς του στοχασμοὺς, σὰν καὶ ὁ βάρβαρος πὸν τὸν διέκοψε νὰ μὴν ἦταν ἐκεῖ... Νὰ μὴν ὑπῆρξε ποτέ.

Ἄρῳσος ὁμως ἐξακολούθησε τίς ἔρευνές του... Καὶ νά... Κάτ' ἀπ' τοὺς τενεκέδες τοῦ πετρελαίου φάνηκε ἓνα φέρετρο.

Φέρετρο; Μᾶλλον ξύλινη σαρκοφάγος τεράστια, καμωμένη μὲ δλόκληρους πολὺ λεπτοὺς κορμοῦς.

Ἄρῳσος κατάλαβε. Πόσες φορὲς δὲν τοῦχαν διηγηθῆ τὸ «κόλλο» τοῦ φερέτρου πὸν καλοκαρφωμένο ταξειδεύει πρὸς τὰ κάτω μέσ' στὸ «ζου-κάι» ἐνὸς πιστοῦ πὸν κλαίει τάχατες τὸν πεθαμένο. Τὸ φέρετρο πὸν ταξειδεύει γεμᾶτο ὄπιο. Ἄγρια, ὁ μπαλντιάς τοῦ Ρώσου χτυπάει τὸ τρυφερὸ ξύλο... Χάν! Χάν! Χάν! τὰ τρία τελευταῖα χτυπήματα καὶ τὸ ξύλινο φέρετρο σωριαζόταν κομμάτια.

Μὰ ξαφνικὰ ὁ Κινάϊφ ἔβαλε μιὰ φωνή, κί ὠπισθοχώρησε μὲ φρίκη.

Ἄπὸ μέσα, ἀληθινὰ, κύλησε ἓνας πεθαμένος!

Ἄρῳσος πεθαμένος πὸν τὸ τελευταῖο χτύπημα τοῦ μπαλντιά τοῦ εἶχε χωρίσει τὸ χέρι ἀπ' τὸ σῶμα.

Ἄρῳσος τοῦ Ρώσου μετεβλήθηκε ὁ ἀγωνία. Σιγὰ-σιγὰ ἄρχισε νὰ ὑποχωρῆ. Σὰν πέρασε μπρὸς ἀπ' τὸν τυφλό, αὐτὸς καὶ πάλι δὲν φάνηκε νὰ τὸν πρόσεξε.

Ἄρῳσος γλύστρησε ἔξω ἀπὸ τὸ μονόξυλο, καὶ τοῦ φαινόταν πὼς ἀπ' τὸ ποτάμι σηκώνονταν μύριες φωνὲς βραχνές, γεμᾶτες μῖσος γιὰ νὰ τὸν καταραστοῦν.

Ἄρῳσος ἀπομακρύνθηκε κἄμποσο, καὶ σκέφτηκε τὰ πράματα πὸν νύχραιμα, κατάλαβε πὼς φέρεθηκε ἀνόητα.

Ἄρῳσος νὰ ἐξασφαλίσῃ τοὺς τενεκέδες μὲ τὸ ὄπιο, γιὰ πὼς ἄλλως ὁ ἀπόδειχνε πὼς ἦταν ἀθῶος;

Ἄρῳσος δὺο ὑπηρέτες, καὶ μαζὶ μ' αὐτοὺς ξανακατέβηκε ὡς τὴν ὄχθη.

Ἄρῳσος ἀκριβῶς στήν ὄρα. Τὸ «ζου-κάι» εἶχε ξεκολλήσει ἀπὸ τὴν ὄχθη, καὶ ἔβαζε πλῶρη κατὰ τὸ ρεῦμα. Ἄρῳσος λεπτὰ ἀργότερα νᾶφταναν, καὶ ὁ Κινέζος θὰ τοὺς ξέφευγε μέσ' ἀπ' τὰ χέρια τους. Ἄρῳσος δὲν ἦταν δύσκολο νὰ σταματήσουν τὸ μονόξυλο πὸν ὡς ἐκ θαύματος ἦταν τώρα γεμᾶτο ἰθαγενεῖς, νὰ τοὺς τρομοκρατήσουν μὲ τὰ δπλα τους, καὶ νὰ ξεφορτώσουν τοὺς τενεκέδες.

Κράτησαν βάρδια ὅλη νύχτα. Μὰ ἂν ἔσωσαν τὸ ὄπιο, τὸ «ζου-κάι» μὲ τὸν λαθρέμπορο ἱερέα, κατάφερε νὰ τοὺς ξεφύγῃ. Ἄρῳσος φυσικὰ ἐνδιέφερε περισσότερο τὴν Κινέζικη ἀστυνομία παρὰ τὸν Κινάϊφ.

Ἄρῳσος γιὰ τὸν Γιάρσον, ἔμαθε μὲ φανερὴ εὐχαρίστησι τὴ νυχτερινὴ περιπέτεια τοῦ φίλου του, ἂν κί αὐτὸς ποῦχε ζήσει χρόνια στὴ Κίνα ἤξερε τι δυσάρεστες συνέπειες θὰ εἶχε γιὰ τὸ φίλο του Ρώσο ὁ ἀκρατηριασμὸς τοῦ πεθαμένου.

Δὲν τοῦπε τίποτε, μὰ ἓνα φεγ, ἀρι μετὰ τὸ συμβὰν ἀρχίσανε οἱ πρῶτες ἐχθροπραξίες.

Δὲν ὕρισκε πὰ ἐργάτες γιὰ τὴν ἐπιχείρησι. Τὰ φορτώματα τοῦ πετρελαίου πὸν ἔστειλε μὲ τὸ ποτάμι ἢ ἐταιρεία, χανόντιαν σὲ ναυίγια. Ὅσα ἔστειλε διὰ ἑηρᾶς, τὰ λησιεύανε σὶδὸ δρομο. Ἀγνωστοὶ ἔβαζαν φωμιὰ σὶὰ ὑπόστεγα. Μπιῦκοτᾶς δηλαδὴ τέλειο. Μὲ ὁ Κινάιεφ δὲν γνοι ζόντιαν καὶ πολὺ. «Μὲ τὸν καιρὸ θὰ ἤσουχάσουν...» ἔλεγε.

Μὲ τὸν καιρὸ! Ἄλλοῦ ναί... Μὰ ὄχι ἐκεῖ. Γιατὶ ὁ καιρὸς δὲν παίζει κανένα ρόλο σὶὰ βάρη τῆς παληῆς Κίνας.

Ἡ καιάρα ἑνὸς ἱερέα εἶναι πὸν βαρειά ἀπ' τὴ θέλησι εἶδος λευκοῦ. Ἡ δίφα τῆς ἐκδικήσεως κρυσταλλώνεται μὲσ' στὴν καρδιά τῶν ἰθαγενῶν.

Καὶ ἡ ἐκδίκησι ἤλθε τίσσερα φεγγάρια μετὰ, τὴν ἡμέρα πὸν ἀμπαρωμένοιο σὶὰ σπίτια τοὺς οἱ Κινέζοι γιοριάζουν τὸ ξανάνιομα τῆς φύσεως.

Εἶχε πῶει σὶδὸ κυνήγι ὁ Κινάιεφ, καὶ σὶδὸν γυρισμὸ τὸν ὑποδέχθηκε τὸ ἀγοιο οὐρλιαχτὸ τῆς γυναικας του.

Ἔνα οὐρλιασμα συρτό, σπαραχτικὸ, ἀβάσταχτο σὰν τῆς τίγρης πὸν τῆς πῆραν τὸ μικρό της.

— Δουντιήλα! Τί εἶναι; Τί σοῦ ἔκαναν;

— Ὁ Στάνυ! Μᾶς ἔκλεψαν τὸν Στάνυ! Τρέχα Γκιόργκι, τρέχα πρὶν μᾶς τὸν σκοτώσουν! Τί κακὸ τοὺς κάναμε, μὰ τ' ἄγια κοινίσματα;

Ρωτῶντας ἔμαθε: Ἡ γυναίκα ἦταν σὶδὸ σπίτι, καὶ τὸ παιδί της ἔπαιζε ἀπ' ἔξω... Τὸ φώναξε καὶ δὲν ἀπάντησε. Βγήκε ἔξω, φώναξε πάλι καὶ πάλι, ἔφαξε, πουθενά ὁ Στάνυ. Ἀφαντος. Ἀνοιξε ἡ γῆ καὶ τὸν κατάπιε.

— Τὶ θὰ κάνουμε Γκιόργκι;

Ὅ,τι μπόρεσαν ἔκαναν. Ἀπευθύνθηκαν σὶς ἀρχές. Παρακάλεσαν. Ἰκέτευσαν. Ἀπείησαν. Τίποτε!

Καὶ τότε ἤρθε τὸ γράμμα.

Ἔνα ἀνώνυμο γράμμα σὲ κακὰ ἐγγλέζικα.

Ἐτὴ μέρα πὸν εἶναι παραμονὴ τῆς γιορτῆς τῶν φαναριῶν, πάρε τρεῖς βαρκάρηδες, καὶ κατέβα τὸ ποτάμι.

Ἐτὸ «ζοῦ-κάτ» θὰ ἔχη τὴν σημαία τῆς ἐταιρείας σου. Ἀνθρωποὶ μας θὰ σὲ σιαματήσουν, καὶ θὰ σὲ φέρουν ὡς ἐμᾶς. Μαζί σου θὰ φέρης δέκα χιλιάδες δολλάρια καὶ μ' αὐτὰ θὰ ξαγοράσης τὸ παιδί σου.

Ἐν δὲν τὰ φέρης, περὶττὸ νὰ μετακινηθῆς.

Ἐαὐτὰ εἶναι τὰ λῦτρα πὸν ὠρίσθηκε.

Ὅποτε ὁ Στάνυ ἦταν ζωντανός! Αὐτὸ ἦταν τὸ σπουδαιότερο. Ὅσο γιὰ τὴς δέκα χιλιάδες δολλάρια, θὰ τίς εὑρισκε. Θὶ τίς εὑρισκε κι' αἷς ἦταν ὑπογεωμένους νὰ δουλεύη τὴν ἐταιρεία ὅλη του τὴ ζωὴ, μὲ τὸ μισθὸ ἑνὸς ἀθλίου «κούλυ».

Μὰ σὰν θέλησε νὰ μαζέψη πραγματικὰ τὰ χρήματα, κατάλαβε τὶ δύσκολο ἦταν νὰ μαζέψη σὲ πέντε μέρες ἓνα τέτοιο ποσό.

Νὰ τηλεγραφήσῃ τῆς ἐταιρείας του, δὲν εἶχε καιρὸ.

Ὁ Γιάρσεν ὁ τελωνοφύλακας τοῦδωσε χίλια δολλάρια, μὰ γιὰ τ' ἄλλα ἔμενε ἄλλη λύσις.

Ὅταν ἓνας πατέρας βάζῃ στὴ ζυγαριὰ ἀπ' τὴ μιὰ μεριά τὴν τιμὴ ἑνὸς

ἀνθρώπου ὡς τὰ τώρα ἄψογου, κι' ἀπ' τὴν ἄλλη τὴ ζωὴ τοῦ μο' Ἄκριβου του, δὲν χρειάζεται νάνα κανεῖς σπουδαῖος ψυχολόγος γιὰ νὰ καταλάβῃ κατὰ πῶς μέρος θὰ κλίνη. Ἡ κάσα τῆς ἔταιρειας... Εἶχε τρεῖς χιλιάδες μόνο. Κι' ὁ Κινάιερ τις πῆρε.

Πέμπτη.— Ἡ παραμονὴ τῆς γιορτῆς τῶν φαναριῶν.

Ἔνα μονόξυλο μὲ τὴν σημαία τῆς Φᾶρ Ἦσι, κατεβαίνει τὸν θολωμένο Γιάν - Τσέ.

Μέσα εἶναι τρεῖς Κινέζοι βαρκάρηδες κι' ὁ Κινάιερ. Ἐνας Κινάιερ ἀγνώριστος, πὸν τρέμει ἀπ' τὸ κρύο καὶ τὸν πυρετό. Στὸ σπίτι ἔμεινε μιὰ γυναίκα γονατισμένη μπροστὰ στὰ κονίσματα, πὸν παρακαλεῖ τὸν ἄη-Νικόλα νὰ προσαιτέψῃ τὸ ταξεῖδι τοῦ πατέρα, καὶ τὴν ἄγια Βαρβάρα νὰ προφυλάξῃ τὸ παιδί ἀπὸ κάθε κακό.

Ἄσπ' οὐρανοῦ βόγγαε ἀνάμεσα στίς δυὸ του ὄχθες, σὰ θηρίο ἔτοιμο νὰ χυθῆ καὶ νὰ σπαράξῃ.

Ἄπ' τὸ πρῶτ' πὸν ἄρχισαν τὸ ταξεῖδι, εἶχαν περάσει ὀχτὼ ὥρες σκληρῆς κωπησίας πάνω στὸν Γιάν-Τσέ.

Οἱ Κινέζοι δὲν μποροῦν πιά, μὰ ὁ Κινάιερ μὲ τὸ ρεβόλβερ στὸ χέρι, ἀποφασισμένος σὲν ἄνθρωπος ποὐκλεψε, τοὺς ἀναγκάζει νὰ μὴν ἀφήσουν τὰ κουπιὰ οὔτε στιγμή.

Μπροστὰ στὰ βράχια πὸν τὰ στεφανώνουν μαῦρα σύγνεφα, μαῦρες πέτρες ξεπροβάλλουν μέσ' ἀπ' τὸ νερό.

Οἱ ὕφαλοι τοῦ Σάν-Δόγκ-Τάν (οἱ τρεῖς γλῶσσες τοῦ Δραγόνου), τὸ πὸν ἐπικίνδυνο μέρος ὄλου τοῦ ποταμοῦ.

Οἱ βαρκάρηδες, ἰδρωμένοι ἀπ' τὸ φόβο, μὲ τὴν ἀπειλὴ τοῦ ρεβόλβερ εἰσπνῶνται στὸ ρεῦμα τοῦ Σάν-Δόγκ-Τάν.

Στὴ γλῶσσά τους μουρμουρίζουν τις προσευχῆς πὸν συνωδεύουνε τὴν ἀγωνία τῶν μελλοθανάτων.

Σαφνικά, κάποιοι ἄνθρωποι φάνηκαν στὴν ἀριστερῆ ὄχθη, καὶ τοὺς ἔκαναν νόημα νὰ σταματήσουν. Ἐῶταν αὐτοὶ πὸν ἀπήγαγαν τὸν Στάνου.

Οἱ βαρκάρηδες κατάφεραν νὰ βγοῦνε ἀπ' τὸ ρεῦμα, καὶ νὰ εἰξουν τὸ μονόξυλο στὴν ὄχθη.

Ἄσ' ἕνα μονοπάτι ἀνάμεσα στοὺς βράχους. Οἱ Κινέζοι τοῦκταναν νόημα νὰ τοὺς ἀκολουθήσῃ σ' ἕνα μονοπάτι ἀνάμεσα στοὺς βράχους.

Μπροστὰ τοὺς, στὸν δριζόντια πᾶν' ἀπ' τὸ ποτάμι, ἕνας τεράστιος Βούδδας πέτρινος ὑψώνονταν, κομμένος μέσα στὸ βράχο, καὶ κύτταζε μὲ τ' ἀδειανά μάτια του τὰ νερὰ τοῦ ποταμοῦ πὸν σὲν πλημμυρίζῃ τὸν μισοσκεπάζουν...

Σ' ἕνα βράχο, ἀκριβῶς στὰ πόδια του, καὶ πὸν βρεχόνταν ἀπ' τὸ νερό, στέκονταν δυὸ ἄνθρωποι.

Τὸν ἕνα δὲν τὸν ἤξερε ὁ Κινάιερ. Μὰ ὁ ἄλλος ἦταν ὁ τυφλὸς ἱερέας τοῦ «ζου-κάι» πὸν ἔκανε τὸν νυχτερινὸ του αἰφνιδιασμό. Ἄραγμένο κοντὰ τους, ἕνα μικρὸ «ζου-κάι» κόκκινο, λικνίζονταν πάνω στὸ ρεῦμα.

Ἔνα βαρκάκι τόσο δά, μιὰ σανίδα τιποτένια πάνω στὴν ἀπειλὴ τῶν νερῶν.

Σ' αὐτὸ τὸ βράχο, κοντὰ σ' αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους, τὸν ὠδήγησαν ὡς λησιτῆς πρὶν φύγουν.

— Ὁ γυιὸς μου! Ποῦ εἶναι; ρώτησε μ' ἀγωνία.

Ὁ ἱερέας τοῦδεῖξε τὸ βαρκάκι ποῦταν ἀραγμένον μπροστὰ στὸν φοβερό, ἀδιάφορο Βούδδα.

— Θέλω νὰ τὸν δῶ! φώναξε ὁ Κινάϊεφ.

— Γι' αὐτὸ ἦλθες! Ἀπάντησε ὁ ἄλλος. Μπορεῖς νὰ δῆς ἐσύ! Κύτταξε. Κοιμᾶται. Μὴν τὸν ξυπνήσης ἄδικα.

Ὁ Κινέζος ἔσκυψε στὸ μονόξυλο καὶ ξεσκέπασε τὸ παιδί ποῦ πράγματι κοιμῶνταν ἤσυχα, δεμένο στὸ βάθος.

Ὁ Κινάϊεφ παρατήρησε πὼς ὁ τυφλὸς κρατοῦσε τὸ σκοινὶ ποῦταν δεμένο τὸ μονόξυλο. Τὸ σκοινὶ ποῦταν τεντωμένο νὰ σπάσῃ, καθὼς τὸ ρεῦμα ζητοῦσε νὰ παρασύρῃ τὸ μονόξυλο.

Μιὰ κίνησι ὑποπιτῆ νᾶκανε ὁ Κινάϊεφ, ὁ Κινέζος θάφηνε τὸ σκοινί, καὶ τὸ ποτάμι θὰ παρᾶσερνε γιὰ πάντα τὸν Στάν.

— Ὁ λόγος εἶναι λόγος. Ἐἴπε σοβαρὰ ὁ ἱερέας. Ἔχουμε τὸ παιδί. Ἐφερεις τὰ λῦτρα;

— Ἐφερα ὄσα λεπτὰ μπόρεσα νὰ μαζέψω. Τέσσερις χιλιάδες ἀσημένια δολλάρια.

— Κίεον (σκύλε), μέτρησέ τα μπροστὰ μας. Ὅσα εἶναι κάλπικα δὲν θὰ μᾶς τὰ περάσης.

Χλωμὸς ἀπὸ θυμὸ ὁ Κινάϊεφ, ἀναγκάστηκε νὰ χτυπήσῃ ἕνα ἕνα τὰ νομίσματα στὴν πέτρα.

Κί ἡ ὥρα περνοῦσε.

Τὸ ποτάμι φούσκωνε σιγὰ-σιγὰ. Τὰ κοκκινόβολα νερά του θὰ σκέπαζαν σὲ λίγο τὸ βράχο ποῦ βρισκονταν.

Μὰ ἡ φωνὴ τοῦ Κινέζου ἀκούγεται πάν' ἀπ' τὴ βοή τοῦ Γιάν-Τσέ.

— Τὸ ποτάμι φουσκώνει Φύγε! Τὰ μάτια σου μπόρεσαν κ' εἶδαν τὸ παιδί. Φύγε καὶ ξαναγύρισε μὲ τὰ λεπτά.

— Στὸ εἶπα... Δὲν μπορῶ νὰ βρῶ ἄλλα. Ποτὲ δὲν θὰ μπορέσω ..

— Ἔχω ἕνα λόγο. Τὸν ἴδιο γιὰ σένα, τὸν ἴδιο γι' αὐτούς. Ἡ ἱεροσουλία σου πρέπει νὰ πληρωθῇ. Φεύγα πρὶν γίνῃ ἀργὰ γιὰ σένα καὶ γιὰ τὸ παιδί.

Μ' ἕνα πνιγμένο, ἄγριο βογγητό, τὸ ποτάμι φούσκωνε καὶ κατέβαινε φέροντας τὸν θάνατο.

Ὁ τυφλὸς ἔσκυψε κ' ὑποχώρησε τρομαγμένος ποῦ ἀνακάλυψε τὸ νερὸ τόσο κοντά.

Ἕνα γιγάντειο κῦμα τοὺς παρέσυρε μέσα σ' ἕνα στρόβιλο ἀφρῶν.

Ὁ Κινάϊεφ ἔρπαξε τὸν ἱερέα ἀπὸ τὸ λαιμό, μ' αὐτὸς πρόφτασε κ' ἄφησε τὸ μονόξυλο. Ὁ Ρῶσος τότε κολύμπησε μ' ὅλη του τὴ δύναμι.

Μὰ τὴ στιγμή ἀκριβῶς ποῦ θὰ τ' ἔρπαζε ἀπ' τὴν πρῶμη, τοῦ ξέφυγε μέσ' ἀπ' τὰ χέρια.

Τὸ ρεῦμα τὸ παρέσυρε πρὸς τίς τρεῖς γλῶσσες τοῦ Δραγόνου, τοῦ φοβεροῦ Σάν-Δόγκ-Τάν.

— Στάν! Στάν! οὐρλιαξε ἡ ξετριλλασμένη φωνὴ τοῦ πατέρα.

Καὶ μέσ' στὸν κολασμένο βόγγο τοῦ ποταμοῦ φάνηκε στὸν Κινάιερ πὼς ἄκουσε τὴ φωνὴ τοῦ Στάνυ, γεμάτη ἀγωνία, τὴν φορτικαστικὴ φωνὴ τοῦ δεμένου του παιδιοῦ, καθὼς ὁ Γιάν-Τσὲ τὸ παράσεργε στὰ βράσθρα πὺν χύνεται, κατ' ἀπ' ἰ ἀδιάφορα βλέμματα τοῦ πέτρινον Βούδδα.

Αὐτὴν τὴν ἱστορία, τὸν ἀληθινὸ δηλαδή Γολγοθᾶ τοῦ Κινάιερ μὸν τὴν διηγῆθηκε ὁ καπετάνιος τοῦ «Κίλι» ἕναν Ἀύγουστο πούχαμε ἀρῆξει στὸ Λά-Τάι. Ἐκεῖ πὺν τὰ νερὰ τοῦ Τὰ-Κιάγκ ἐνώνονται μὲ τὸ Καθαρὸ Ποτάμι, γιὰ νὰ σχηματίσουνε τὸν Γιάν-Γσέ.

Ἄδεκα χρόνια πέρασαν ἀπὸ τότε, καὶ θᾶθελες βέβαια νὰ μάθης τί ἀπόγινε ὁ πρῶτος ἀντιπρόσωπος τῆς Φᾶρ Ἦσοι, τῆς δυνατῆς ἑταιρείας πὺν πουλάει τὰ πετρέλαιά της σ' ἄλλους τοὺς ντόπιους. Ὑστερ' ἀπὸ δέκα μέρες γύρισε στὸ σπίτι ἀγριεμένος, μισότρελλος, μὴ θυτας πιά καλὸς γιὰ τίποτε.

Ἦ Οἱ ἐγκαταστάσεις κατεστραφῆκαν ἀπὸ πυρκαϊά.

Ἦ Ὁ ἐπιθεωρητὴς πὺν ἔστειλε ἡ ἑταιρεία (τέλειος τζέντλεμαν πὺν ἦλθε στὸ Τοῖν-Κιά-Τὸ χωρὶς νὰ χαλάση ἡ τσάκισι τοῦ πανταλονιοῦ του) μόλις ἀνακάλυψε τὴν κατὰχρησι τοῦ Κινάιερ, τὸν ἔδιωξε. Τοῦπε μάλιστα πὼς χρωστοῦσε καὶ χάρι στὴν ἑταιρεία πὺν δὲν τὸν πῆγε στὰ δικαστήρια.

Ἦ Μ' αὐτὸς δὲν θέλησε ν' ἀφήση τὰ μέρη αὐτὰ πὺν ζοῦσε μὲ τὴν τρελλὴ ἐλίπια νὰ ξαναβρῆ τὸν Στάνυ.

Ἦ Καὶ τότε ἄρχισε ἡ μιζέρια. Ἦ Ἡ ντροπιαστικὴ, ἡ βρώμικη μιζέρια τοῦ λευκοῦ καὶ τῆς λευκῆς ἀνάμεσα στοὺς κίτρινους, τοὺς φουσκωμένους ρύζι, πὺν τοὺς περιφρονοῦν».

Αὐτὰ μούπε ὁ καπετάνιος τοῦ «Κίλι».

Τὴν ἄλλη μέρα θὰ περνούσαμε ἀπ' τὸ Σάν-Ἰλδγκ-Τάν, κεῖ ποῦταν ἐγκατεστημένος τὴν ὥρα ὁ Ρῶσος.

Γι' αὐτὸ καὶ γὼ σηκώθηκα, πρῶτ, γιὰ νὰ δῶ τὰ μέρη πὺν συνέβηκε αὐτὴ ἡ τραγικὴ ἱστορία.

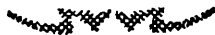
Στὸ κατὰστρωμα μὲ σταμάτησε ὁ πλοίαρχος.

— Τὰ μάθατε τὰ νέα; Ἦ Ὁ Κινάιερ αὐτοκτόνησε. Ἦ Ἐπείσε στὸ ποτάμι καὶ πνίγηκε. Ἦ Ἦλθαν νὰ μὲ παρακαλέσουν νὰ πάρω στὸ καράβι τὴν χήρα του. Δὲν θέλησε νὰ δεχθῆ τὴν καμπίνα πὺν τῆς παραχώρησα. Πῆγε στὴν τρίτη θέσι, μαζὶ μὲ τοὺς ἰθαγενεῖς... Κυτιάζτε.

Ἦ Ἐσκυφα κ' εἶδα μιὰ ἀδύνατη γυναῖκα ζαρωμένη σὲ μιὰ γωνιά. Γυναῖκα χωρὶς τὸν ἄντρα της, μάνα χωρὶς τὸ παιδί της.

Μὰ ἡ Φᾶρ Ἦσοι Κόμπανυ κάνει χρυσὲς δουλειὲς τὴν ὥρα στὸ Τοῖν-Κιά-Τὸ.

... Περνούσαμε ἀκριβῶς ἀπ' τὸν πέτρινον Βούδδα. Μὰ δὲν πιστεύω τὰ μάτια του νᾶτανε πὺν ἀδειανὰ ἀπ' τὰ μάτια τῆς χλωμῆς γυναίκας πὺν κῦτιαζε τὸ νερό.

ΛΕΥΚΑΔΙΟ ΧΗΡΗΝ

“ΓΙΑ ΕΝΑ ΚΑΘΡΕΦΤΗ ΚΑΙ ΓΙΑ ΜΙΑ ΚΑΜΠΑΝΑ,,

ΙΑΠΩΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Ἐδῶ καὶ ὀκτὼ αἰῶνες οἱ παπᾶδες τοῦ ναοῦ Μουγκενυάμα, στὴν ἐπαρχία τῆς Τοτόμι, ἠθέλανε μιὰ μεγάλη καμπάνα γιὰ τὸν ναό τους, κι' ἐζήτησαν ἀπ' τὶς γυναῖκες τῆς ἐνορίας των νὰ τοὺς βοηθήσουν, προσφέροντας τοὺς παληοὺς χάλκινους καθρέφτες τους γιὰ τὸ μέταλλο τῆς καμπάνας.

Ἐκεῖνο τὸν καιρὸ ἦταν μιὰ νέα, σύζυγος ἐνὸς γεωργοῦ, πὺ ἐχάρισε τὸν καθρέφτη της στὸ ναό, γιὰ νὰ χρησιμεύσῃ γιὰ τὴν καμπάνα. Ἀλλὰ ὕστερα ἐλυπήθηκε γιὰ τὸν καθρέφτη της. Ἐθυμήθηκε πολλὰ πράγματα πὺ ἡ μητέρα της τῆς εἶχε πῆ γιὰ τὸν καθρέφτη αὐτό, κι' ἐθυμήθηκε ἀκόμα πὺς ἀνῆκε στὴ μητέρα τῆς μητέρας της καὶ στὴ γιαγιά της, καὶ πὺς ὁ καθρέφτης αὐτὸς ἀντανακλοῦσε τόσα χαιμόγελά της. Φυσικά, ἀν ἐπρόσφερε στοὺς παπᾶδες ἓνα κάποιον ποσὸν χρημάτων γιὰ τὸν καθρέφτη, θὰ μπορούσε νὰ τοὺς τὸν ζητήσῃ πίσω. Ἀλλὰ δὲν εἶχε χρήματα. Κάθε φορὰ πὺ ἐπῆγαινε στὸν ναό ἔβλεπε τὸν καθρέφτη της πεταμένο στὴν αὐλή, πίσω ἀπὸ ἓνα κιγκλίδωμα, μέσα σ' ἄλλους πολλοὺς καθρέφτες. Ἐπιθυμοῦσε νὰ μπορούσε νὰ βρεθῆ κάποιον εὐκαιρία νὰ τὸν κλέψῃ καὶ νὰ τὸν κρύψῃ, ἀλλὰ αὐτὴ ἡ εὐκαιρία ποτὲ δὲν ἐπαρουσιάστηκε, κι' ἐγίνηκε δυστυχισμένη, κι' αἰσθανότανε πὺς ἔτσι τρελλὰ ἔδωσε ἀπὸ τὴν ἴδια της ζωὴ. Ἐσκεπτότανε τὴν παλιὰ παροιμία πὺς ὁ καθρέφτης εἶναι ἡ ψυχὴ μιᾶς γυναῖκας κι' ἐφοβότανε πὺς αὐτὴ ἡ παροιμία ἦταν ἀληθινή. Ἀλλὰ δὲν ἔτολμοῦσε νὰ μιλήσῃ σὲ κανένα γιὰ τὸν πόνο της.

Ὅταν ὅλοι οἱ καθρέφτες πὺ εἶχαν μαζευτῆ γιὰ τὴν καμπάνα τοῦ Μουγκενυάμα ἐπῆγαν στὸ χυτήριον, οἱ κατασκευασταὶ τῆς καμπάνας ἐπαρτήρησαν πὺς ἓνας ἀπ' τοὺς καθρέφτες δὲν ἔλυωνε. Ἐπροσπάθησαν νὰ τὸν λυώσουν, μὰ ἐστάθη ἀδύνατον κι' ἔμεινε ἄλυτος σὲ κάθε τους προσπάθεια. Χωρὶς ἄλλο ἐκεῖνη ἡ γυναῖκα, πὺ εἶχε χάρισε τὸν καθρέφτη της στὸ ναό, εἶχε λυπηθῆ γιὰ τὸν ἔδωκε. Δὲν τὸν ἐχάρισε μ' ὅλη της τὴν καρδιά, καὶ γι' αὐτὸ ἡ ἐγωϊστικὴ καρδιά της, προσηλωμένη στὸν καθρέφτη, τὸν ἐκρατοῦσε σκληρὸ καὶ ψυχρὸ μέσα στὸ φούρνον.

Φυσικά τὸ πρᾶγμα ἐμαθεύτηκε καὶ ἤξεραν σὲ λίγο ποιᾶς ἦταν ὁ καθρέφτης πὺ δὲν ἔλυωνε. Κι' ἐπειδὴ ἔτσι ἐξετέθηκε τὸ μυστικὸ της, ἡ φτωγὴ γυναῖκα ἐντράπηκε καὶ θύμωσε πολὺ. Κι' ἐπειδὴ δὲν μπορούσε νὰ ὑποφέρῃ τὴν ντροπὴ, ἐπῆγε κι' ἐπνίγηκε, ἀφοῦ ἔγραψε ἓνα γράμμα ἀποχαιρετισμοῦ μ' αὐτὰ τὰ λόγια:

«Ὅταν πεθάνω, δὲν θὰ εἶναι δύσκολον νὰ λυώσῃ ὁ καθρέφτης κι' ἔτσι νὰ γίνῃ ἡ καμπάνα. Ἀλλὰ τὸ πρόσωπο ἐκεῖνο πὺ θὰ σπάσῃ τὴν καμπάνα χτυπώντας την θὰ γίνῃ πάμπλουτον μὲ τὴ δύναμιν τοῦ φαντασματοῦ μου».

Πρέπει νὰ ξέρετε πὺς ἡ τελευταία ἐπιθυμία ἡ ὑπόσχεσι κάποιου πὺ

παιθαίνει ὠργισμένος ἢ αὐτοκτονεῖ θυμωμένος, γενικὰ πιστεύεται πὼς κατέχει ὑπερφυσικὴ δύναμι. Ὅταν ὁ καθρέφτης τῆς πεθαμένης ἔλυωσε, καὶ ἡ καμπάνα ἐχύθηκε, ὁ κόσμος ἐθυμώτανε τὰ λόγια τῆς ἐπιστολῆς αὐτῆς. Ἦσαν βέβαιοι πὼς τὸ πνεῦμα τῆς πεθαμένης θὰ ἔκανε πλούσιο ἐκεῖνον ποὺ θὰ κατῶρθωνε νὰ σπᾶση τὴν καμπάνα, κι' ἐπειδὴ ἡ καμπάνα εἶχε κρεμαστῆ στὴν αὐλὴ τοῦ ναοῦ, ἐπήγαιναν πολλοὶ νὰ καμπανίσουν μὲ τὴν προσπάθεια νὰ τὴ σπᾶσουν. Μ' ὅλην τὴν δύναμι ἐτραβοῦσαν τὸ γλωσσίδι τῆ: καμπάνας, ἀλλὰ αὐτὴ ἐφάνηκε πὼς ἦταν καλὰ κατασκευασμένη κι' ἐδεχότανε τὶς ἐλιθίσεις γενναῖα. Ὡστόσο ὁ κόσμος δὲν ἔχανε τὸ θάρρος του. Κάθε μέρα, σὲ κάθε ὥρα, ἐξακολουθοῦσαν νὰ χτυποῦν τὴ καμπάνα μὲ λύσσα, χωρὶς νὰ σκοτίζονται γιὰ τὶς διαμαρτυρίες τῶν παπάδων. Κι' ἔτσι κατήγησε ἡ κωδωνοκρουσία μιὰ ἀρρώστεια κι' οἱ παπάδες δὲν μπορούσαν πιά νὰ ὑποφέρουν, καὶ γιὰ νὰ ξεφορτωθοῦν αὐτὴ τὴ καμπάνα ἦν ἐκύλησαν κάτω στὸν κατήφορο καὶ μέσα σὲ κᾶτι ἔλη. Τὰ ἔλη ἦσαν βαθεῖα καὶ τὴν κατάπιαν, κι' ἔτσι ἐτελείωσε ἡ ἱστορία αὐτῆς τῆς καμπάνας. Ἀλλὰ μένει ὁ θρυλὸς τῆς, κι' ὁ θρυλὸς αὐτὸς λέγεται ἡ *Μοῦγκεν-Κανέ*, ἢ Καμπάνα τοῦ Μοῦγκεν.

* *

Ἦστερα ἀπὸ τὸ κύλημα τῆς καμπάνας στὸ ἔλος, φυσικὰ, δὲν ὑπῆρχε πιά περίστασι γιὰ νὰ τὴν χτυπᾶνε τόσο ποὺ νὰ τὴ σπᾶσουν, ἐπροσπαθοῦσαν νὰ κατασκευάζουν καὶ νὰ σπᾶνε ἀντικείμενα ποὺ ἔμοιαζαν μὲ τὴν καμπάνα, πιστεύοντας πὼς ἔτσι θὰ εὐχαριστοῦσαν τὸ πνεῦμα τῆς πεθαμένης. Ἐνα ἀπὸ αὐτὰ τὰ πρόσωπα ἦταν μιὰ γυναῖκα ποὺ τὴν ἔλεγε Οὐμεγκάι, κι' ἕνας συγγενῆς τῆς ὁ Καζιβάρα. Ὅταν κάποτε ἐταξείδευαν μαζί, ὁ Καζιβάρα μιὰ ἡμέρα βρέθηκε σὲ πολὺ δύσκολη θέσι γιὰτι χροιαζότανε χρήματα, κι' ἡ Οὐμεγκάι τότε ἐθυμίσθηκε τὴν ποράδοσι τῆς Καμπάνας τοῦ Μοῦγκεν. Ἐλήθε λοιπὸν μιὰ λεκάνη μπρούτζινη, καὶ ἀναπαριστῶσα τὴν καμπάνα, τὴν ἐκτυποῦσε τόσο ποὺ τὴν ἔσπασε, φωνάζοντας συγχρόνως πὼς ἤθελε τριακόσια χρυσὰ νομίσματα. Ἐνας ξένος στὸ πανδοχεῖο ποὺ ἐσυνέβαιναν αὐτὰ, ἐρώτησε νὰ μᾶθῃ τὸν λόγο αὐτῶν τῶν χτυπημάτων καὶ τῶν φωνῶν, καὶ μαθαίνοντας τὴν ἱστορία τῆς στενοχώριας τῆς Οὐμεγκάι, τῆς ἔδωσε στ' ἀληθινὰ τριακόσια χρυσὰ ῥύω. Κατόπιν ἔγινε καὶ κάποιο ποίημα γιὰ τὴ λεκάνη τῆς Οὐμεγκάι, κι' αὐτὸ τὸ ποίημα τραγουδιέται ἀπὸ χορευτρίες ἀκόμα ἴσαμε ἰώρα.

*Οὐμεγκάι νὸ τσοζουμπάτσι ταταῖτε
Ο καὶ ἐ γκὰ ντέρου ναράμπα
Μίνα Σὰν μί-ουκὲ γουδ
Σωρὲ ταγομιμάσιου*

(Ἄν, χτυπῶντας στὴ λεκάνη τῆς Οὐμεγκάι, κατορθώσω νὰ κερδίσω ἔντιμα χρήματα, τότε θὰ προσπαθῆσω νὰ ἐξαγοράσω τὴν ἐλευθερία τῶν συντρόφων μου).

Μετὰ αὐτὰ τὰ συμβάντα, ἡ φήμη τῆς Καμπάνας τοῦ Μοῦγκεν ἐξαπλώθηκε σ' ὅλη τὴ χώρα, καὶ πολὺς κόσμος ἀκολούθησε τὸ παραδειγμα τῆς Οὐμεγκάι,

ἐλπίζοντας ἔτσι νὰ προκαλέσουν τὴν τύχη. Μεταξὺ αὐτῶν ἦταν κι' ἓνας παραλυμένος γεωργός, ποὺ ἔξοῦσε κοντὰ στὴν Μουγκενουάμα, κοντὰ στὴν ὄχθη τοῦ ποταμοῦ "Οἶγκάβα. Ἀφοῦ ἔσπατάλησε ὅλη του τὴν περιουσία σὲ μιὰ ζωὴ ἀτακτη, ἔκατασκεύασε μὲ πηλὸ ποὺ ἐπῆρε ἀπ' τὸν κῆπό του ἓνα πῆλινο ὁμοίωμα τῆς Καμπάνας τοῦ Μοῦγκεν. Κι' ἐχτυποῦσε τὴν πῆλινη καμπάνα καὶ τὴν ἔσπασε, φωνάζοντας νὰ τοῦρθουν μεγάλα πλούτη.

Καὶ τότε, κάτω ἀπ' τὴ γῆ, ἐσηκώθηκε τὸ σῶμα μιᾶς ἀσπροντυμένης γυναίκας μὲ μακρὰ λυμένα μαλλιά, ποὺ ἐκρατοῦσε ἓνα σκεπασμένο βάζο. Καὶ ἡ γυναίκα αὐτὴ τοῦ εἶπε: Ἦλθα στὴν πρόσκλησι τῆς προσευχῆς σου, γιατί σου χρειάζεται μιὰ ἀπάντησι. Γι' αὐτό, πάρε αὐτὸ τὸ βάζο. Ὑστερα ἀπὸ τὰ λόγια ἄφησε τὸ βάζο κι' ἐξαφανίστηκε.

Ὁ εὐτυχισμένος αὐτὸς ἄνθρωπος ἔτρεξε μέσα στὸ σπίτι γιὰ νὰ εἰπῇ τῆς γυναίκας του τὸ εὐχάριστο νέο. Ἔβαλε μπροστά της τὸ σκεπασμένο βάζο — ποὺ ἦταν βαρὺ — καὶ τὸ ἀνοιξαν μαζί. Κι' ἐβρῆκαν πὼς ἦταν γεμᾶτο ἴσαμε τὰ χεῖλια, μέ...

Ἄλλὰ, ὄχι!... Στ' ἀλήθεια δὲν μπορῶ νὰ σᾶς πῶ μὲ τι ἦταν γεμᾶτο!

ΣΤΑΝΙΣΛΑΣ ΣΤΙΜΑΝ

ΤΟ ΤΡΑΓΙΚΟ ΜΑΝΕΚΕΝ

ΔΡΑΜΑΤΙΚΟΝ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΩΔΕΣ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ : Μ. ΠΡΙΟΝΙΣΤΗ

ΕΚΔΟΣΙΣ “ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ,,

ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΤΕΛΕΣΙΣ “ΠΥΡΣΟΥ, Α. Ε.

ΑΘΗΝΑΙ

1935

Ἐπιτρέπεται ἡ ἀναδημοσίευσις.
Copyright by «AKROPOLIS»

Επιγραφή του Π. Στίμαν

Επιγραφή 2/27-9

ST

ΣΤΑΝΙΣΛΑΣ ΣΤΙΜΑΝ

ΤΟ ΤΡΑΓΙΚΟ ΜΑΝΕΚΕΝ

ΔΡΑΜΑΤΙΚΟΝ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΩΔΕΣ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

— Έχουν δίκην να λένε, μου είπε ο φίλος μου Μαλέξ, ότι δνόμασαν την υπόθεσιν Ζαντέν: την πιό ενδιαφέρουσα υπόθεσιν τοῦ αἰῶνος. Πάντως λίγοι εἶναι ἐκεῖνοι πού ξέρουν ἀκριβῶς σέ τί νά βασίσουν τόν ἀπρόβλεπτο καί δύσκολο τρόπο, μέ τόν ὁποῖο μπορεῖ νά ἐξηγηθῇ μιᾶ ἀλήθεια. Ἐγώ δ ἴδιος ὅταν ἀνέλαβα τήν υπόθεσιν πού θά σᾶς διηγηθῶ, δέν μπορούσα ποτέ νά προῖδω ὅτι ἡ κατάληξις θά εἶχε μιᾶ μέρα μιᾶ τέτοια ἀπήχησι. Σκεφθῆτε γιά μιᾶ στιγμῆ, σᾶς παρακαλῶ, τίς ἀνεξερεύνητες γραμμές τῆς μοίρας. Γιατί ψάχνοντας νά ἀνακαλύψω ἕνα ἔνοχο ἀνεκάλυψα δύο ἀθώους. Πράγμα τό ὁποῖον δέν θά εἶχε καί τόση σημασία ἂν ἐπρόκειτο γιά ἕνα καί τό αὐτό ἐγκλημα.

Ὁ φίλος μου ὁ ἀστυνομικός μέ πλησίασε περισσότερο:

— Ἄλλ' ἐπρόκειτο γιά δύο ἐγκλήματα διάφορα, καί πού ἂν δέν ἐλάθουσα ἕνα βράδυ ἀπό ἀφηρημάδα νά πάρω ἕνα ἄλλο τραῖνο ἀντι ἄλλου, δέν θά μπορούσα ποτέ νά ἀποδείξω ὅτι ὁ δράστης τοῦ ἑνός ἐγκλήματος ἦταν ἀπεύθυνος καί γιά τᾶλλο.

— Σᾶς ἀκούω τοῦ εἶπα. Νά μου τὰ πῆτε ἀπό τήν ἀοχή.

I.

Ἐπῆρε κατὰ λάθος ἄλλο τραῖνο.

Ὁ Αἰμίλιος Μαλέξ κατέβασε τό παραθυρόφυλλο τοῦ βαγονιοῦ κ' ἔσκαψε νά δῆ ἔξω ἀπό τό τραῖνο. Ἡ νύχτα ἦταν σκοτεινή κ' ἔβροχε. Ὁ ἀνεμος φουσοῦσε οὐρλιάζοντας ἀνάμεσα ἀπό τό σταματημένο τραῖνο.

Σά λίγο διέκρινε τίς σιλουέτες μερικῶν δέντρων πού τὰ κουνουσε ὁ ἀέρας καί τίς σκιές μερικῶν σπιτιῶν. Τέ-ος εἶδε ἕνα θαμπό φῶς πού διακρινότανε καμμιά ἑκατοστῆ μέτρα μακρὰ ἀπό κεῖ.

Ἐχωσε τό κεφάλι του πρὸ κεφάλι του, ἀρπάξε τή βαλίτσα του, ἀνοῖξε τήν

πορτίτσα καὶ κατέβηκε ἀπὸ τὸ τραῖνο. Τὴν ἴδια στιγμή, ἡ βροχὴ ἐδιπλασιάστηκε καὶ τὸ νερὸ ἔπεφτε σὲν καταρράκτης.

Μὲ σκυμμένο τὸ κεφάλι, χωμένο μέσα στοὺς ὤμους, ὁ Αἰμίλιος Μαλέξ ἐτράβηξε μὲ μεγάλα βήματα πρὸς τὸ φωτάκι ποὺ διέκρινε πρὸ ὀλίγου. Ἐσκόνταψε δύο φορὲς κι' ἄρχισε νὰ βλαστημᾷ τὴν κακὴν τοῦ τύχη ποὺ τὸν ἔκανε νὰ λαθέψῃ τραῖνο.

Θεέ μου, σκέφτηκε, ποῦ θὰ καταλήξω ἀπόψε;

Ἡ βροχὴ ἔτρεχε πάνω στὸ πρόσωπό του. Κάθε τόσο τὰ πόδια του γλιστρούσανε πάνω στὰ χαλίκια.

Πλησίαζε πρὸς τὸ φῶς. Μποροῦσε τώρα νὰ δῆ ὅτι ἔλαμπε πίσω ἀπὸ τὰ τζάμια ἑνὸς παραθύρου ποὺ ἦσαν σκεπασμένα μὲ κόκκινα παραπετάσματα. Προχωρώντας δίπλα στὸ τραῖνο ἡ ἀτμομηχανὴ ἔκανε ἐξάτμισι καὶ τὸ τραῖνο ἄρχισε νὰ προχωρῇ πάνω στὶς γραμμές.

Ὁ Αἰμίλιος Μαλέξ ἐβίασε λιγάκι τὸ βῆμά του, ἐπήδησε στὸ πεζοδρόμιο τοῦ σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ καὶ πῆγε νὰ σπρώξῃ μιὰ πορτίτσα. Ἄρχισε καὶ πάλι νὰ βλαστημᾷ, γιατί ἦτανε κλεισμένη ἀπέξω μὲ λουκέτο.

Ἐστράφη τότε πρὸς τὰ παράθυρα τοῦ σταθμοῦ ποὺ οἶχναν πάνω σὸ πλακόστρωτο δυὸ κόκκινες γραμμὲς καὶ χτύπησε μὲ τὸ δάχτυλό του. Τίποτε δὲν ἐκινήθη ἀπὸ μέσα. Τώρα τὸ τραῖνο προχωροῦσε ἀπὸ μπροστά του καὶ τὸ τελευταῖο του βαγόνι χανότανε μέσα στὸ σκοτάδι. Ὁ ταξειδιώτης πλησίασε καὶ ἤγγισε τὸ τζάμι μὲ τὸ πρόσωπό του. Ἀνάμεσα ἀπὸ τὴν οχισμάδα ποὺ σχηματίζαν οἱ δυὸ κουρτίνες εἶδε ἕναν ἄνθρωπο σκυμμένο πάνω σ' ἕνα τραπέζι, στὸ κέντρο ἑνὸς στενοῦ δωματίου, μὲ φτωχὰ ἔπιπλα καὶ μὲ τοὺς τοίχους στολισμένους μὲ σιδηροδρομικοὺς χάρτες.

Ὁ Αἰμίλιος ἤξερε καλὰ πῶς εἶχε βαρὺ χερί. Ἐξεπλάγη λοιπὸν ποὺ εἶδε ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος δὲν τὸν ἄκουσε καὶ ἄρχισε νὰ χτυπᾷ πιὸ δυνατὰ πάνω στὸ τζάμι.

Τὴν φορὰ αὐτὴ ὁ ἄνθρωπος ἐκινήθη. Ἐστρεψε μὲ τρόπο πρὸς τὸ παράθυρο. Ἡ ἀνησυχία ἦταν ζωγραφισμένη στὸ πρόσωπό του. Ταυτοχρόνως ὁμως ἀνοίξε ἕνα συρτάρι ποὺ βρισκότανε πιὸ δεξιὰ του καὶ ἔχωσε μέσα τὸ χέρι.

«Μὰ τὴν πίστι μου, σκέφτηκε ὁ Μαλέξ, τὸν ἐφόβισα τὸν ἄνθρωπο» καὶ φώναξε δυνατὰ:

— Ἐμπρός! Ἀνοίχτε!

Εἶδε τὸν ἄνθρωπο νὰ χώνη γρήγορα στὴν τσέπη τοῦ σακκακιοῦ του, ἐκεῖνο ποὺ πῆρε ἀπὸ τὸ συρτάρι, ἔπειτα νὰ περνᾷ τὸ δωμάτιο καὶ νάρχεται πρὸς τὴν πόρτα ποὺ ἔβγαινε στὴν ἀποβάθρα τοῦ σταθμοῦ.

Ὁ Αἰμίλιος Μαλέξ ἐβιάσθη κι' αὐτὸς πρὸς τὴν πόρτα ἐκεῖνη. Μόλις ἔφτασε, ἄκουσε μιὰ φωνὴ βραχνὴ ποὺ τὸν ρωτοῦσε:

— Ποιὸς εἶν' ἐκεῖ;

Τρέμοντας ἀπὸ τὴν συγκρατημένη ὀργή του ὁ ταξειδιώτης, ἀπέφυγε νὰ πῇ τ' ἀληθινὸ του ὄνομα καὶ τὴν ἰδιότητά του. Ἐνα κλειδί γύρισε στὴν κλειδαριά, ἡ πόρτα ἔτριξε, μισάνοιξε καὶ ὁ σταθμάρχης παρουσιάστηκε στὸ κατώφλι.

— Τὶ κάνετε ἐκεῖ; ἔρωτησε κάπως ὑποπτα.

— Λίγη ὑδροθεραπεία, ἀπήντησε ὁ Μαλέξ.

Φαίνεται ὅμως ὅτι στὸν ἄλλο δὲν ἄρεσαν τ' ἀστεία καὶ ξαναρώτησε:

— Πι θέλετε;

— Νὰ βγῶ ἀπ' αὐτὸ τὸ σταθμὸ, ἐν πρώτοις.

— Ἄλλά...

— Ἴδου τὸ εἰσιτήριό μου. Ἔκανα λάθος καὶ πῆρα ἄλλο τραῖνο... Ἀφήστε με νὰ μῶ μέσα.

Ὁ ἄλλος δὲν ἐκινήθη ἀπὸ τῆ θέσι του. Ὁ Αἰμίλιος Μαλέξ τὸν ἔσπρωξε μὲ τὸν ὄμο του καὶ ἔκλεισε ὁ ἴδιος τὴν πόρτα.

— Θέλω νὰ μοῦ πῆτε τι ὥρα μπορῶ νὰ πάρω τὸ τραῖνο ποῦ θὰ ἐπιστρέψῃ.

Κ' ἐπειδὴ ὁ σταθμάρχης εἶχε ἀκουμπήσει στὸν τοῖχο καὶ τὸν κύτταξε σαστισμένος, ὁ Μαλέξ τὸν ἐρώτησε.

— Σοῦ προκαλῶ φόβο;

— Ὅχι, εἶπε μὲ διστακτικὴ φωνή, ἀλλὰ εἴστε ὁ πρῶτος ταξειδιώτης ποῦ ἀποβιβάζεσαι ἐδῶ πρὸς μὴνός καὶ πλέον. Ὅταν ἐκτυπήσατε στὸ τζάμι, ἀναρωτιώμουνα... Τὸ τραῖνο ποῦ σᾶς ἔφερε δὲν ἔπρεπε νὰ σταματήσῃ... Ἴσως ἐπειδὴ ἡ γραμμὴ...

Δὲν ἐτελείωσε τὴ φράσι του καὶ ἔκανε μιὰ ἀόριστη χειρονομία.

— Ἀδιάφορο... Πάντως ἐγὼ δὲν εἶχα κανένα λόγον νὰ συνεχίσω τὸ ταξίδι μου... Γιὰ πέστε μου ποῦ βρίσκομαι;

Δὲν ἀκούει τὴν ἀπάντησι, ἀλλὰ τινάζοντας τὸ καπέλλο του ρώτησε:

— Φαντάζομαι νὰ ὑπάρχη κανένα ξενοδοχεῖο ἐδῶ κοντὰ. Μήπως ἀπέναντι τὸ σταθμὸ;

— Ὅχι, ἀπήντησεν ὁ ἄλλος. Ὅταν θὰ πάτε ἀπὸ τὴν κεντρικὴ δόδ, τὴν δόδ τοῦ σταθμοῦ, θὰ πάρετε τὸν πρῶτο δρόμο πρὸς τ' ἀριστερὰ σας. Ἐπειτα ἀπὸ καμμιὰ ἑκατοστὴ βήματα θὰ διῆτε ἕνα χάνι κοντὰ σ' ἕνα ὕψωμα. Αὐριο τὸ πρῶτ' θὰ ἔχετε ἕνα τραῖνο στὶς 7 καὶ 45'. Ἐπίσης ἔχει καὶ ἕνα ἄλλο στὶς 17 καὶ 10'.

— Θὰ πάρω τὸ πρῶτο, εἶπε ὁ Μαλέξ. Καληνύχτα.

— Μιὰ στιγμὴ! εἶπε ὁ σταθμάρχης.

Εἶχε κάποια διατύπωσι νὰ κἀνῃ σχετικῶς μὲ τὸ εἰσιτήριο. Ὁ Μαλέξ συννεμορφώθη μὲ κάποια δυσαρέσκεια καὶ ἔπειτα ἐρώτησε:

— Πῶς συμβαίνει νὰ ἔχετε τόσους λίγους ταξειδιώτες.

Ὁ ἄλλος ἐσήκωσε τοὺς ὄμους του.

— Ἐνα παληοχωριό!

Στὸ κατῶφλι τῆς πόρτας ὁ Μαλέξ στάθηκε μιὰ στιγμὴ καὶ τοῦ εἶπε πειράζοντάς τον.

— Καληνύχτα. Μπορεῖτε τώρα νὰ ξαναβάλετε τὸ πιστόλι στὸ συρτάρι σας.

Εἶδε τὸ πρόσωπο τοῦ σταθμάρχου νὰ κοκκινίξῃ. Ἐσπρωξῆς, ἔκλεισε πίσω του τὴν πόρτα καὶ χάθηκε μέσα στὸ σκοτάδι τῆς νύχτας.

Ἡ βροχὴ ἐξακολουθοῦσε νὰ πέφτῃ. Ὁ Μαλέξ προχωροῦσε μὲ σταθερὸ βῆμα κατ' εὐθείαν μπροστά του. Διέκρινε ἀόριστα, μακρυνά, τὴ σκιαγραφία μιᾶς ἐκκλησίας. Τὰ παράθυρα τῶν σπιτιῶν ὅλα κλειστά. Κανένα φῶς. Στὸν οὐρανὸ πυκνὰ σύννεφα κυλοῦσαν, σὰ μεγάλες θλιβερὲς νεκροφόρες.

— Μπα, μουρμούρισε ὁ Μαλέξ, προτιμῶ τὴ Ριβιέρα.

Ἔνοιωθε μιὰ περιέργω ἐντύπωσι. Ὅχι ὅμως ἀνησυχία. Ἐνα εἶδος ἀλλόκοτης στενοχωρίας. Ὁ θόρυβος ποὺ κάνανε τὰ βήματά του δὲ θὰ ξεσήκωνε τὴν περιέργεια ἀνθρώπων κακοποιῶν;

Θάλεγε κανεὶς ὅτι περπατοῦσε ἀνάμεσα σ' ἕνα νεκρὸ χωριό.

Ἐνας σκύλος ἐγαύγισε πίσω ἀπὸ κάποιον τοῖχο. Ὁ Μαλέξ ἔνοιωσε μιὰ ἀνακούφισι, τὰ σκοτάδια τοῦ φάνηκαν λιγώτερο βαρειά, καὶ χαμογέλασε.

Βρῆκε ἀριστερά του τὸ δρομάκι ποὺ τοῦ εἶχε πῆ ὁ σταθμάρχης, καὶ προχώρησε μὲ περισσότερη εὐθυμία. Σὲ λίγο θὰ πετοῦσε τὰ βρεμμένα ρούχά του, θὰ χωνότανε σ' ἕνα κρεβάτι, τὸ ὅποιον θὰ εὔρισκε ἀσφαλῶς ἀναπαυτικό, καὶ θὰ κοιμώτανε τὸν ὕπνο τοῦ δικαίου. Ἐφθασε στὸ ὑψωματάκι, δίπλα του ἀκριβῶς βρισκότανε ἕνα χαμηλὸ σπιτάκι. Κ' ἐκεῖ μέσα ἐφαίνοντο ὄλα νὰ κοιμούνται. Ὁ Μαλέξ ἀκούμπησε χάμω τὴ βαλίτσα του καὶ κύτταξε τὸ ρολογάκι τοῦ χεριοῦ του. Δὲν ἦταν δέκα ἀκόμα.

Ἀφοῦ χτύπησε πέντ' ἕξη φορές τὴν πόρτα, ἕνα παράθυρο ἀνοίξε δεξιά ἀπὸ τὴν κρεμαστὴ ἐπιγραφή καὶ μιὰ φωνὴ λιγώτερο βραχνὴ ἀπὸ τοῦ σταθμάρχου τὸν ἐρώτησε.

— Ποιὸς εἶν' ἐκεῖ;

Ὁ Μαλέξ ἐσήκωσε τὸ κεφάλι καὶ εἶδε συγκεχυμένα τὴ σιλουέτα ἑνὸς ἀνθρώπου ποὺ φοροῦσε νυχτικό.

— Θέλω ἕνα δωμάτιο νὰ περάσω τὴ νύχτα μου. Μοῦ εἶπανε ν' ἀπευθυνθῶ ἐδῶ.

— Ποιὸς σοῦ τὸ εἶπε αὐτό;

— Ὁ σταθμάρχης.

— Εἶσαι μόνος;

— Μάλιστα.

— Ἀπὸ ποῦ ἤρθατε;

Ὁ Μαλέξ νευριασμένος ἔτριξε τὰ δόντια.

— Ἐκανα λάθος τὸ τραῖνο! φώναξε. Πρὸς θεοῦ κατεβήτε ν' ἀνοίξετε.

Εἶμαι μουσκίδι.

Ὁ ἀνθρώπος ἔμεινε γιὰ λίγο διστακτικός, ἔπειτα ἔκλεισε τὸ παράθυρο.

— Καλά, ἔρχομαι!

Ἐάφνου ἀνατρίχιασε. Καθὼς ἔστριψε τὸ κεφάλι, εἶδε μιὰ σκιά νὰ προχωρῆ πρὸς τὸ μέρος του. Πῶς εἶναι δυνατόν νὰ μὴν ἀκούσῃ τὰ βήματα τοῦ ἀνθρώπου ποὺ ἐπλησίαζε;

Τὶ παράξενο κορμί! Περπατοῦσε τοῖχο τοῖχο σέροντας τὸ πόδι του. Τὸ κεφάλι του ἦταν γεμμένο στὸν ὄμο του καὶ τὸ βλέμμα του ἀτενὲς πρὸς τὰ ἔμπρός. Χωρὶς πανωφόρι, χωρὶς καπέλλο. Ἐνα παλιοσακάκιο, χοντρά παπούτσια. Καὶ ἕνα ὕφος περπατησιᾶς ἀδιάφορης. Ἐμοιαζε μὲ ὑπνοβάτη.

Ὁ Μαλέξ τραβήχτηκε γιὰ νὰ τοῦ κἀνῃ τόπο νὰ περάσῃ. Ὁ ἄλλος φάνηκε πὼς δὲν τὸν κατάλαβε καθόλου καὶ ἐξακολουθοῦσε νὰ προχωρῆ κατ' εὐθειαν ἔμπρός, χωρὶς νὰ ἐνδιαφέρεται γιὰ τὴ βροχὴ καὶ γιὰ τὰ νερά ποὺ πέφταν ἀπὸ τὰ κεράμια στὸ κεφάλι του.

Ὁ Μαλέξ ἀκουσε ἐπιτέλους θόρυβο πίσω ἀπὸ τὴν πόρτα.

Ἐσήκωσε τὴ βαλίτσα του ἀπὸ χάμω. Ἡ πόρτα ἀνοίξε καὶ ἔκανε ἦδη

ἓνα βῆμα πρὸς τὰ ἔμπροσ. Ξάφνου τὰ μάτια του θαμπώσανε ἀπὸ κάποιου φῶς πού τοῦ ρίξανε στὸ πρόσωπο.

Ὁ ξενοδόχος μὲ μιὰ μικρὴ ἤλεκτρικὴ λαμπίτσα τοῦ ἔκανε τὴ σχετικὴ ἐπιθεώρησι. Φαίνεται νὰ ἔμεινε ἱκανοποιημένος ἀπὸ τὴ φυσιογνωμία του, γιατί ἔσβυσε ἀμέσως τὴ λαμπίτσα καὶ τὸν κάλεσε νὰ περάσῃ μέσα.

Ὁ Μαλέξ μῆκε σ' ἓνα μισοφωτισμένο διάδρομο. Στὸ βάθος ὑπῆρχε μιὰ σκάλα.

Ὁ ξενοδόχος, ὁ ὁποῖος εἶχε φορέσει ἓνα παντελόνι πάνω ἀπὸ τὸ νυχτικὸ του, ἄρχισε νὰ τοῦ λέη, ἀφοῦ κλείδωσε τὴν πόρτα μ' ἓνα σύρτη.

— Νὰ μὲ συγχωρῆτε, κύριε, ἂν σᾶς ἔκανα λιγάκι νὰ περιμένετε. Δὲν μοῦ ἔχει ξανασυμβῆ νὰ ὑποδεχθῶ ταξειδιῶτες τὴ νύχτα. Ἐλάτε. Ἀκολουθήστε με. Τρία μονάχα τραῖνα κάνουν μιὰ μικρὴ στάσι στὸ χωριὸ μας, δύο τὸ πρωῖ καὶ ἓνα τὸ ἀπόγευμα, ἀκόμα καὶ αὐτοκίνητα συνήθως περνοῦν χωρὶς νὰ σταματήσουν. Μήπως θέλετε νὰ φᾶτε κάτι;

Ὁ Μαλέξ ἀπήντησε ἀρνητικᾶ. Ἡ σκέψι του ἦταν ἀπησχολημένη μὲ τὸν παράξενο ἔκεινον ἄνθρωπο πού συνήντησε πρὸ ὀλίγου, μὲ τὰ ἀφηρημένα μάτια.

Ἄ. ἔβηκαν στὸ πρωῖτο πάτωμα καὶ ὁ ξενοδόχος ἄνοιξε μιὰ πόρτα.

— Θέλετε νὰ σᾶς ξυπνήσω αὔριο τὸ πρωῖ;

— Μάλιστα, ἀπήντησε ὁ Μαλέξ. Σίς ἐξήμιση.

— Θὰ φύγετε μὲ τὸ τραῖνο τῶν 7 καὶ 45'; Εἶναι ἓνα καλὸ τραῖνο.

— Ἄναψε τὸ φῶς τοῦ δωματίου.

— Καληνύχτα, κύριε, ἂν ἐλέετε θὰ σᾶς εἰτοιμάσω τὸ πρωῖ μιὰ ὀμελέτα.

— Ναί, ναί, καληνύχτα!

Ἐκλείσε τὴν πόρτα. Ἄδικα ὅμως ἔψαχνε γιὰ κλειδί στὴν κλειδαριά. Αὐτὸ δὲν τὸν ἀνησύχησε καθόλου. Ἄρχισε νὰ γδύνεται. Μὲ τὸ παντελόνι καὶ τὸ πουκάμισο, ξεπόλητος, πῆγε κι' ἄνοιξε τὸ παράθυρο. Ἀκούμπησε.

Ἡ βροχὴ εἶχε σταματήσει, ὁ οὐρανὸς ἦτανε ὅμως πάντα σκοτεινός.

Ἄναψε τὴν πίπα του κι' ἔσβυσε τὸ φῶς. Ἐνοιῶθε πὼς ἦταν καλά. Αὔριο τὰ ρουχᾶ του θὰ ἔχουν στεγνώσει, θὰ κατέβαινε, θά'ατρογε τὴν ὀμελέτα του καὶ θά'αφενγε μὲ τὸ τραῖνο τῶν 7 καὶ 45' γιὰ τὴν πραγματικὴ του κατεύθυνσι.

Χαμογελοῦσε μὲ τὴ μικρὴ αὐτὴ περιπέτειά του καὶ δὲν αἰσθανότανε καμμιά θλίψι πού ἄφηνε τὸ ἀφιλόξενο αὐτὸ χωριὸ, ὅπου ὁ σταθμάρχης τὸν ὑποδεχότανε μ' ἓνα περίστροφο στὴν τσέπη, καὶ ὁ ξενοδόχος τὸν ἄφηνε νὰ συμπληρώσῃ τὸ μούσκεμά του ἔξω ἀπὸ τὸ χάνι ἐκεῖνο.

Κι' αὐτὸς ὁ παράξενος ἄνθρωπος, πού βγήκε μέσα ἀπὸ τὴ νύχτα, σὲ τί περίεργο ραντεβού ἄρα γε νὰ πῆγαινε; Τὶ νὰ σκεπτότανε ἄρα γε προχωρώντας μὲ κείνα τὰ γυάλινα μάτια;

Κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἀστυνομικῆς του ὑπηρεσίας, ὁ ἀστυνομικὸς ἐπιθεωρητὴς Αἰμίλιος Μαλέξ εἶχε συναντήσῃ τὸ μυστήριον καὶ τὸ ἔγκλημα ὑπὸ διαφόρους φάσεις καὶ ἀπόψεις.

Τὰ εἶδε νὰ κρύβονται μέσα στὴ νύχτα καὶ σπανιώτατ' ἀ νὰ ἔκκολλάπτονται μέσα στὸν ἥλιο. Τὰ συνήντησε μέσα σὲ ἀρωματισμένα μπουντουά, στὰ ταμεῖα τῶν τραπεζῶν, κάτω ἀπὸ τὴ σκιά τῶν γεφυριῶν, μέσα στοῦς

σιωπηλοὺς κήπους. Ἀλλὰ ποτὲ δὲν θὰ μπορούσε νὰ πάη τὸ μυαλό του σ' ἓνα ἤρεμο, σιωπηλὸ χωριουδάκι, πού ὅλοι οἱ κάτοικοί του ἔκοιμῶντο. Τούρθε στὸ μυαλὸ ὅτι δὲν ἤξευρε οὔτε τὸ ὄνομα τοῦ χωριοῦ πού βρισκότανε.

Εἶχε ρωτήσῃ τὸν σταθμάρχη, ἀλλὰ δὲν ἄκουσε τὴν ἀπάντησι.

Αὐτὴ ἡ λεπτομέρεια τὸν διεσκέδαζε. Τοῦ ἔκανε τὴν ἐντύπωσι δι' εἶχε ἀποχωρισθῆ ἀπὸ ὅλο τὸν κόσμον γιὰ μιὰ νύχτα. Αὐτὸς πού ἐπιητούσε ἀκριβῶς πολλὰς φορὲς αὐτὴ τὴ μοναξιά, ἐν τούτοις πρῶτ' πρῶτ' θὰ ἔφευγε ἀπὸ τὸ παράξενο αὐτὸ χωριό.

Ναί, θὰ ἔφευγε. Γι' αὐτὸν δὲν εἶχε ἀκόμη παρουσιασθῆ ἡ μεγάλη περιπέτεια πού θὰ τὸν ἔθετε ἀντιμέτωπον μὲ φυσικὰ καὶ ὑπερφυσικὰ προβλήματα.

Ὁ Μαλέξ ἐκτύπησε τὴν πίπα του στὸ προεβάζι τοῦ παραθύρου. Χωρὶς νὰ βλέπῃ, κύτταξε τὸ νυχτερινὸ θέαμα τοῦ χωριοῦ, τὰ κοντινὰ δέντρα πού τὰ κουνούσε ὁ ἄερας, μερικὰ σπίνια μαζεμένα τὸ ἓνα δίπλα στὸ ἄλλο, καὶ κεῖ κάτω στὸ βάθος ὁ εὐθεὺς δρόμος τῆς γραμμῆς τοῦ σιδηροδρόμου.

Καὶ ξαφνικὰ ὁ Μαλέξ ἄνοιξε διάπλατα τὰ μάτια. Πάνω σ' αὐτὴ τὴ γραμμὴ μιὰ σιλουέτα ἀνθρώπινη ἐκινεῖτο.

Προχωροῦσε σιγανά, λιγάκι σκυμμένη. Βαστοῦσε στὰ χέρια τῆς ἓνα παράξενο φορτίο. Ἐνα φορτίο μακρουλό, τεντωμένο, σχεδόν τόσο μεγάλο ὅσο ἦταν ἐκεῖνος πού τὸ κουβαλοῦσε. Ἐνα φορτίο πού ἔμοιαζε μὲ τὸ σχῆμα ἑνὸς ἀνθρώπου.

«Ποιὸς λοιπόν, ἀναρωτήθηκε ὁ Μαλέξ, μπορεῖ νὰ περιφέρειαι, μιὰ νυχτερινὴ τέτοια ὥρα μέσα στὸ ἐφιαλτικὸ αὐτὸ χωριό»;

Σκέφτηκε γιὰ μιὰ στιγμή τὸν ἄνθρωπον πού συνήνησε πρὸ ὀλίγου, ἔσκυψε περισσότερο ἔξω ἀπὸ τὸ παράθυρον, συγκεντρώνοντας τὰ μάτια του πάνω στὸ παράξενο φορτίο.

Ἐνα πτώμα... Ἐνα πτώμα δὲν θὰ ἦταν τόσο τεντωμένο.

Πίσω του κάποιον ρολόγι χτύπησε ἕνδεκα φορὲς. Ἐνοιωσε μιὰ κρυάδα καὶ τὴν ἐπιθυμίαν νὰ ξαπλώσῃ νὰ κοιμηθῆ.

Παρ' ὅλο ὅμως τὸ κρύο καὶ τὴν κούρασι, δὲ τὸ κούνησε ἀπὸ τὸ παράθυρον πού τὸν τραβοῦσε αὐτὸ τὸ περίεργον θέαμα πού εἶχε μπροστὰ τὰ μάτια του.

Θέαμα φαντασμαγορικὸ! Πέρα κι' ἀνάμεσα ἀπὸ τὶς γραμμὰς οἱ δύο σιλουέτες, τοῦ ἀνθρώπου πού ἐκινεῖτο καὶ τοῦ ἀνθρώπου πού μεταφερότανε ὀριζοντίως στὰ χέρια, λίγο λίγο παίρναν τὸ σχῆμα ἑνὸς σταυροῦ.

II

Ἐνα περίεργον θῦμα.

Ἡ ὁμελέτα δὲν ἄρρεσε καὶ τόσο πολὺ στὸν Μαλέξ. Ἐτσι εἶναι ἡ ἀνθρωπινὴ φύσις. Τώρα πού ἔπρεπε νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ χωριό, αἰσθανότανε κάποιαν θλίψιν. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ὅταν βγῆκε ἀπὸ τὸ χάνι ἐκεῖνο μὲ τὶς βαλίτσες στὸ χέρι δὲν ἔβρεχε πιά, φρυσούσε ὅμως ἀκόμα δυνατὰ ὁ ἄερας, ἡ δὲ ἀτμόσφαιρα μοσχοβολοῦσε ἀπὸ τὸν γύρω κάμπο.

Τὸ φῶς τῆς ἡμέρας εἶχε διαλύσει τὰ φαντάσματα. Ὅλα ξαναβρῆκαν τὴν πρωτινὴ τους κατάστασι. Τὰ παράθυρα εἶχαν ἀνοίξει, ἄνθρωποι στὸ δρόμο ἐκινουῦντο καὶ πήγαιναν στὶς δουλειές τους, καὶ ἀναμφιβόλως κ' ἐκεῖνος ὁ ἄνθρωπος μὲ τὰ ἀφηρημένα μάτια ποὺ συνάντησε τὴ νύχτα θὰ ἔγραφε κ' αὐτὸς καμμὴ ὀμελέτα ἢ θὰ ἐργαζότανε μπροστὰ στὸν μπάγκο του.

Ὁ Μαλέξ δάγκασε τὴν πίπα ἀνάμεσα στὰ δόντια του. Σταμάτησε νὰ ἀνάψῃ ἕνα σπύρτο γιατί τοῦ εἶχε σβύσει ἡ πίπα καὶ ξαναπῆρε πάλι τὸ δρόμο του. Περνώντας ἀπὸ τὴν ὁδὸ τοῦ σταθμοῦ εἶδε μερικὸς ἀνθρώπους μαζωμένους μπροστὰ στὴ βιτρίνα ἐνὸς μαγαζιοῦ. Τὸ τζάμι τῆς βιτρίνας ἦταν σπασμένο καὶ ὁ κόσμος φαίνεται πὼς συζητοῦσε γι' αὐτὸ τὸ θέμα. Ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ μαγαζιοῦ, μὲ τὰ μανίκια τοῦ πουκαμισιοῦ του σηκωμένα, στεκότανε στὴν πόρτα.

Ἦταν ἕνας πολὺ παχὺς ἄνθρωπος, ποὺ ὅταν μιλοῦσε καὶ ὅπως μιλοῦσε κοκλίνιζε.

Ὁ Μαλέξ δὲν ἐσταμάτησε. Περνώντας διάβασε μονάχα τὴν ἐπιγραφή: *Μπράνικι*, ἐμπορογράπτης. Τὸ μισὸ τοῦ τζαμιοῦ ἔλειπε καὶ δύο μανεκὲν στολισμένα μὲ ὑφάσματα εἶχανε προσηλώσει τὴν ἀκίνητη ματιὰ τους πάνω στὸν μαζεμένο κόσμο.

Ἐπειτα ἀπὸ πέντε λεπτὰ ὁ σταθμάρχης τρουποῦσε τὸ εἰσιτήριο τοῦ ἀστυνομικοῦ καθημερίζοντάς τον μὲ μιὰ φωνὴ κάπως διστακτικὴ. Ντερεπότανε φαίνεται ὁ ἄνθρωπος γιὰ τὴ χθεσινὴ του στάσι.

Ὁ Μαλέξ βρισκότανε τώρα μόνος στὴν ἀποβάθρα τοῦ σταθμοῦ, μ' ἕναν χωρικὸ ποὺ φοροῦσε τὰ κυριακάτικά του.

Ἕνα σφύριγμα ἀκούστηκε καὶ τὸ τραῖνο τὸ λεγόμενο τῶν 7 καὶ 45' φάνηκε ἀπὸ μακρυνά. Τὸ τραῖνο ἔφθασε στὴν ὥρα του.

Ὁ ἀστυνομικὸς ἀνέβηκε σ' ἕνα βαγόνι δευτέρας θέσεως καὶ μπῆκε στὸ καπνιστήριο. Κάθησε σὲ μιὰ γωνιά καὶ ἔβγαλε ἕνα βαθὺ ἀναστεναγμὸ. Ἄνακουφίσεως ἢ λύπης; Ἀσφαλῶς δὲν ἤξευρε οὔτε ὁ ἴδιος νὰ τὸ καθορίσῃ.

Κάπνιζε καὶ περίμενε. Ξαφνικὰ κατάλαβε ὅτι τὸ τραῖνο καθυστεροῦσε. Κύτταξε τὸ ρολόγι του: Ὁκτῶ καὶ τέταρτο. Μὰ τί περιμένει ὁ σταθμάρχης γιὰ νὰ δώσῃ τὸ σημεῖο τῆς ἐκκινήσεως; Μήπως ἡ γραμμὴ ἦταν χαλασμένη; Ὁ ἀστυνομικὸς ἔσκυψε ἀπὸ τὸ παράθυρο. Δὲν ἀντίκρισε τὸ πληλῆκιον τοῦ σταθμάρχου. Μὰ οὔτε καὶ κανένας ἄλλος βρισκότανε στὴν ἀποβάθρα τοῦ σταθμοῦ.

Ἦρχισε νὰ στενοχωρῆται. Ἀσφαλῶς ἡ ἐταιρεία ἐνδιαφερότανε πολὺ λίγο γιὰ τὰ συμφέροντα τοῦ κοινοῦ. Ἦταν ἐντελῶς ἀπαράδεκτο ὅτι...

Ἄκουσε φωνές, ἔσκυψε περισσότερο, ἔρριψε μιὰ ματιὰ πλάγια καὶ ἀνεπήδησε.

Κατέβηκε ἀμέσως ἀπὸ τὸ τραῖνο.

Ὁ μηχανικὸς, σκυμμένος ἔξω ἀπὸ τὴν ἀτμομηχανή, μιλοῦσε ζωηρὰ μὲ τὸ σταθμάρχην καὶ μ' ἕνα ἄλλο πρόσωπο τοῦ προσωπικοῦ τοῦ τραίνου. Αὐτὸς ὁ τελευταῖος κρατοῦσε στὰ χέρια του ἕνα μονοκόμματο πρᾶγμα.

Ὁ Μαλέξ ἐπλησίασε.

— Λοιπόν, δὲν θὰ φύγωμε; Ἐδῶ θὰ κοιμηθοῦμε;

Ὁ σταθμάρχης γύρισε μὲ ἀδυστηρότητα νὰ βάλῃ στὴν θέσι του τὸν

αὐθάδη ἐπιβάτη πού ἐρχότανε νὰ ἐπέμβῃ στὶς δουλειές τῆς δικαιοδοσίας του. Ἄλλὰ δὲν μίλησε βλέποντας τὸν Μαλέξ.

— Πηγαίνετε στὴν θέσι σας, κύριε, τὸ τραῖνο θὰ ξεκινήσῃ τώρα ἀμέσως.

Ὁ ἀστυνομικὸς ὅμως δὲν φαινότανε καθόλου διατεθειμένος νὰ πᾶν στὸ διαμέρισμά του. Ἐπλησίασε μᾶλλον περισσότερο.

— Τί εἶν' αὐτό; ρώτησε δείχνοντας τὸ φορτίο πού βαστούσε ὁ ἄνθρωπος τοῦ τραίνου στὰ χέρια του.

— Αὐτὸ εἶναι ἡ αἰτία τῆς ἀργοπορίας μας, κύριε.

Καὶ συνέχισε.

— Τὸ βόηθα ξαπλωμένο πάνω στὶς γραμμὲς εἰς ἀπόστασιν ἑκατὸν μέτρων ἀπὸ δῶ. Ἀσφαλῶς αὐτὸς πού τὸ τοποθέτησε περίμενε νὰ περάσῃ τὸ τραῖνο ἀπὸ πάνω του.

— Ἀδύνατον, ἐπρόσθεσε ὁ σταθμάρχης. Γιατί νὰ τὸ κἀνῃ;

— Ἐγώ, σοῦ λέω... ἄρχισε μὲ τὴ σειρά του ὁ μηχανικός.

Καὶ ἡ συζήτησις ξανάρχισε μεταξὺ τῶν τριῶν αὐτῶν ἀνθρώπων.

Ὅσο γιὰ τὸν Αἰμίλιο Μαλέξ, ἐξακολουθοῦσε νὰ κυττάζῃ τὸ πρᾶγμα αὐτὸ πού βρέθηκε πάνω στὴ γραμμὴ.

Ἦταν ἓνα μανεκέν, ἓνα ἀπλὸ μανεκέν μ' ἓνα ὄρατιο πρόσωπο καλοφτιαγμένο ἀπὸ κερὶ σὲ σχῆμα ἀνθρώπινο. Εἶχε στοὺς ὤμους τυλιγμένο ἓνα ὕφασμα σᾶν καὶ κείνα πού εἶδε πρὸ ὀλίγου στὴ βιτρίνα τοῦ ἐμπορορράφτη Μπράντιτ.

— Κυττάχτε πῶς τοῦ κἀνανε τὴ μούθη του, εἶπε ὁ μηχανικός.

Πράγματι. Κάποιοι θᾶξ ἀσφαλῶς λυσάξαι γιὰ νὰ κἀνῃ ὅλα αὐτὰ τὰ σημάδια μὲ μαχαίρι πάνω στὸ πρόσωπο τοῦ μανεκέν. Τὸ εἶχανε τρομερὰ ἀκρωτηριάσει. Τὸ ἓνα μάγουλο εἶχε ξεκολλήσῃ, ἡ μισή του μύτη κ' ἓνα κομμάτι ἀπὸ τὸ στόμα λείπανε. Καὶ σημάδια διάφορα, σᾶν μαχαιριές, μέσα στὰ μάτια. Κι' αὐτὸ τὸ πρόσωπο, τὸ δίχως ἔκφρασι, χωρὶς ζωὴ, μὲ τὶς πληγὲς πού δὲν εἶχανε ματώσει, αὐτὴ ἡ τρομερὴ ἀκρωτηρίασι, ἔφεραν ἓνα ρῖγος στὸ κορμὶ τοῦ ἀστυνομικοῦ.

Χαμήλωσε τὰ μάτια καὶ τότε μονάχα εἶδε τὸ ὄπλο, μὲ τὸ ὁποῖο εἶχανε καταστρέφει αὐτὸ τὸ μανεκέν. Ἦταν ἓνα μαχαίρι μπηγμένο στὴν θέσι τῆς καρδιάς. Ἄν παραδεχτοῦμε πῶς τὰ μανεκέν ἔχουνε κι' αὐτὰ καρδιά... .

Ἔνα καινούργιο ρῖγος ἔνοιωσε νὰ τὸν περνᾷ. Δὲν ὑπῆρχε καμμιά ἀμφιβολία μπροστά: εἶχαν δολοφονήσει ἓνα μανεκέν.

Ἄστυα φράσις κι' ἀπαράδεκτη... Καὶ ὅμως... Ὅμως τὸ μανεκέν βρισκότανε μπροστά του ἐκεῖ, μὲ ἓνα μισὸ χαμόγελο, ἓνα τρομερὰ ἀκρωτηριασμένο πρόσωπο καὶ μ' ἓνα ἐγχειρίδιο στὴν καρδιά.

Τέλος, γιὰ νὰ ἐπισφραγίσῃ τὸ ἔργο τῆς καταστροφῆς του, ὁ δολοφόνος τῶφρε καὶ τᾶπλωσε πάνω στὶς γραμμὲς τοῦ σιδηροδρόμου, γιὰ νὰ τὸ θρυμματίσῃ τὸ πρῶτο πρῶτὸν τραῖνο πού θὰ περνοῦσε.

Αὐτὸ ἦταν βέβαιο. Πάντως λογικὰ σκεπτόμενοι:

Δὲν δολοφονοῦν ποτεῖ ἓνα μανεκέν! Δὲν ἀφαιροῦν τὴ ζωὴ ἀπὸ ἓνα πρᾶγμα, ἀφοῦ στερεῖται ζωῆς! Δὲν θανατώνουν ποτεῖ κάτι πού εἶναι νεκρό.

Ὁ σταθμάρχης ἔπιασε τὴ σφυρίχτρα του.

— Κύριε, εἶπε, στὴ θέσι σας, τὸ τραῖνο θὰ ξεκινήσῃ.

— Τὸ τραῖνο νὰ ξεκινήσῃ, εἶπε ὁ Μαλέξ, ἐγὼ θὰ μείνω ὅμως ἐδῶ! Μάλιστα!

III

Τὸ μεγαλύτερο ἔγκλημα τοῦ κόσμου.

Καὶ ὅταν τὸ τραῖνο ἐξηφανίσθη στὸν ὀρίζοντα, ὁ σταθμάρχης πλησίασε τὸν Αἰμίλιο Μαλέξ.

— Δὲν θέλω νὰ σᾶ; φανῶ ἀδιάκριτος, κύριε, εἶπε, ἀλλὰ μπορῶ νὰ ρωτήσω τὴν αἰτία αὐτῆς τῆς ξαφνικῆς ἀποφάσεώς σας;

Ἔδειξε τὸ κεφάλι τοῦ μανεκέν καὶ συνέχισε:

— Δέν... Δέν πιστεύω νὰ μείνατε ἐξ αἰτίας αὐτοῦ ἐδῶ τοῦ πράγματος.

Σήκωσε τοὺς ὤμους καὶ ξαναεἶπε:

— Ἕνα ἀνόητο ἄστεϊο!

Ἦ Μαλέξ μὲ τὸ καπέλλο ριγμένο πίσω στὸ σβέγκο καὶ μὲ τὴν πίπα στὰ δόντια εἶχε σουφρώσει τὰ φρύδια του καὶ σιωποῦσε. Κύτταζε κατευθεῖαν μπροστά του, πολὺ μακριά.

— Εἶναι κάποιον ἄστεϊο! εἶπε καὶ πάλι ὁ σταθμάρχης. Οἱ κάτοικοι τοῦ χωριοῦ ἐδῶ εἶναι τόσο πολὺ χωρατατζήδες.

— Ναί, ψιθύρισε ὁ Μαλέξ, δὲν πιστεύω νάκανες καὶ σὺ χωρατὰ ποῦ ἔβγαζες γθές βράδυ τὸ πιστόλι ἀπὸ τὸ τραπέζι;

— Ὡ μιά ἀπλὴ πρόβλεψις, ψιθύρισε. Ὁ ἄνθρωπος ποὺ κρατοῦσε ἀκόμα τὸ μανεκέν, εἶπε κι' αὐτὸς τὴ γνώμη του;

— Δὲν φαντάζεστε μήπως πρόκειται γιὰ καμμιά ἀπόπειρα... μιά ἀπόπειρα κομμουνιστικῆ. Εἶχα τὴν ἰδέα πάντοτε...

Ἦ Μαλέξ τὸν διέκοψε.

— Ἐγὼ φαντάζομαι πάντοτε ὅτι ἔνα τέτοιο πρᾶγμα εἶναι ἀνεπαρκές γιὰ νὰ προκαλέσῃ μιά ἐκτροχίασι... Ἐκτὸς ἂν οἱ γραμμές σας δὲν εἶναι καλὰ ἐπιδιορθωμένες...

Ἦ σταθμάρχης κούνησε τὸ κεφάλι του.

— Δὲν καταλαβαίνω τίποτα.

Εἶχαν σιωπήσει ὅλοι τους. Ἦ σιωπὴ διήρκεσε πολὺ. Τέλος ὁ Μαλέξ μίλησε χωρὶς νὰ κυττάξῃ κανένα τους. Ἦ ὅποιος δὲν τὸν ἤξερε θὰ νόμιζε ἀσφαλῶς πὼς θ'ἄθελε νὰ δημιουργήσῃ μιά ἐντύπωσι γύρω του. Πάντως μιλοῦσε γιὰ τὸν ἑαυτό του, μὴ ἐνδιαφερόμενος γιὰ κείνους ποὺ τὸν ἄκουαν.

— Θέλετε τὴ γνώμη μου; εἶπε μὲ μιά ἤρεμην φωνή. Ἦ, λοιπόν, κάποιος τὴ νύχτα αὐτὴ ἔκανε τὸ μεγαλύτερο ἔγκλημα τοῦ κόσμου.

Οἱ δύο ἄνθρωποι ἀνιήλλαξαν μιά ματιά. Τὶ νὰ ἤθελε ἄραγε νὰ πῇ μ' αὐτό; Ἦ ἀσφαλῶς δὲ θὰ μιλοῦσε γιὰ τὸ μανεκέν, ἐκτὸς ἂν ἄρχισε νὰ τοὺς κοροῖδεύῃ.

Χωρὶς νὰ προφύρουν λέξι, περίμεναν ν' ἀκούσουν μιά ἐξήγησι. Ἦ ἀντὶ αὐτῆς ὅμως τὸν ἄκουσαν νὰ λέῃ:

— Ἔσὺ, εἶπε ὁ Μαλέξ στὸν ἄνθρωπο ποὺ βαστοῦσε τὸ μανεκέν, θὰ μὲ ὀδηγήσῃς ἀκριβῶς εἰς τὸ μέρος ὅπου ἀνεκάλυψῃς αὐτὸ τὸ...

Δάγκασε τὰ χεῖλη του. Πήγαινε νὰ πῆ: τὸ σῶμα.

Σταμάτησε κ' ἐπρόφερε.

— . . . τὸ πρῶγμα.

— Καλά. Κι' αὐτὸ τί νὰ τὸ κάνω; Νὰ τ' ἀφήσω ἐδῶ;

— Πάρτο μαζί σου. Σοῦ τὸ ἐμπιστεύομαι. Ἄκουσε ὁμως καλά . .

Μιλοῦσε σιγανὰ μετρῶντας τὰ λόγια του:

— Θὰ τὸ πῆς μέσα στὸ γραφεῖό σου. Θὰ κλείσης τὴν πόρτα μὲ τὸ κλειδί καὶ δὲν θὰ φύγῃς ἀπὸ κοντὰ του μέχρις ὅτου ἐπιστρέψω. Δὲν πρέπει κανεὶς νὰ πλησιάσῃ αὐτὸ τὸ μανεκέν. Σὲ συμβουλεύω, μάλιστα, γιὰ περισσότερη ἀσφάλεια, νὰ βγάλῃς καὶ τὸ πιστόλι ἀπὸ τὸ συρτάρι σου.

— Ἄλλά. . . εἶπε ὁ σταθμάρχης.

— Δὲν ὑπάρχει «ἀλλά». Κάνε αὐτὸ πού σου λέγω. Ἄν τὸ μανεκέν αὐτὸ ἐξαφανισθῆ πρὶν νὰ ἔλθω νὰ σὲ ξαναβρῶ γιὰ νὰ τὸ πάρω, σὲ καθιστῶ ὑπεύθυνον. . . Πάρτο, ἐμπρός.

Τὸν ἄφησε καὶ προχώρησε στὸ γραφεῖο κ' ἔπειτα ξεκίνησε πάνω στὶς γραμμές, ὄλος χαρὰ καὶ εὐθυμία, γιατί εὔρισκε ἐπὶ τέλους μιὰ περιπέτεια, μιὰ πολὺ ἐνδιαφέρουσα περιπέτεια γιὰ ν' ἀσχοληθῆ. Ἀλλοιώτικη, πολὺ διαφορετικὴ ἀπὸ ὅλες τὶς ἄλλες πού εἶχε μέχρι τώρα ἀσχοληθῆ.

Ἡ βοήθης τοῦ τραίνου τὸν πρόφθασε καὶ τὸν προσπέρασε.

— Δὲν εἶναι μακρὰ, εἶπε. Θὰ σᾶς δεῖξω ἀκριβῶς τὸ μέρος, μὰ δὲν θὰ βρῆτε τίποτα.

— Ἴσως, ψιθύρισε ὁ Μαλέξ.

Βέβαια δὲν ἤλπιζε νὰ βρῆ τίποτα. Τῶκανε ὁμως ἀπὸ ἀπλῆ ὑποχρέωσι.

— Ἐδῶ εἶναι, εἶπε, καὶ σταμάτησε. Ἦταν ξαπλωμένο ἴσα, ἀνάμεσα στὶς γραμμές, μὲ τὴ ράχι κάτω. Τὸ κεφάλι πάνω σ' αὐτὴ τὴ γραμμὴ καὶ τὰ πόδια στὴν ἄλλη.

Τὸν ἄκουε ἀρὰ γε ὁ Μαλέξ; Δὲν φαινότανε νὰ τὸ κάνῃ. Πήγαινε κ' ἐρχότανε μὲ τὰ μάτια στὸ ἔδαφος. Ἀνέβηκε πάνω στὴ γραμμὴ κι' ἀπὸ κεῖ κύτταζε πρὸς τὸ χωριό. Εἶδε τὸ πίσω μέρος τοῦ ξενοδοχείου πού κειμήθηκε χθὲς βράδυ. Τὸ παράθυρο τοῦ δωματίου του ἦταν ἀκόμα ἀνοιχτό.

— Τὸ δωμάτιο ξεραρίζεται, ψιθύρισε, κ' ἓνα χαμόγελο φάνηκε στὰ χεῖλη του.

— Ἐσὺ ἐπάτησες ἐκεῖ; τὸν ρώτησε. Καὶ τοῦδειξε μιὰ πατημασιὰ πάνω στὴ βρεγμένη ἄμμο.

Ἡ ἀνθρῶπος κούνησε τὸ κεφάλι.

— Ἀσφαλῶς, ὄχι! μὲ τέτοια πεποιθήσι σ' ἂν νὰ φοβῶτανε μὴ τὸν κατηγοροῦσαν πῶς αὐτὸς ἦταν ὁ ἔνοχος. Ἐγὼ ἦρθα ἀνάμεσα στὶς γραμμές μέχρις ἐδῶ. Εἶδα τὸ μανεκέν ἔτσι, ὅπως σᾶς βλέπω, τὸ πῆρα καὶ ἔφαγα, καὶ πάντοτε ἀνάμεσα ἀπὸ τὶς γραμμές πατώντας στὰ χαλίκια.

— Ναί, αὐτὸ ἔλεγα κ' ἐγώ, εἶπε ὁ ἀστυνομικός.

Ἐσκυψε, ἔβγαλε ἀπὸ τὴν τσέπη τοῦ παλτοῦ του μιὰ διπλωμένη ἐφημερίδα, κι' ἀπὸ τὴν τσέπη τοῦ παντελονιοῦ του ἓνα τεράστιο σουγιᾶ.

Ἡ σουγιᾶ τοῦ Μαλέξ ἦταν ἐξαιρετικὸς γιὰ τὴν ποιικιλία του. Ὅταν τὸν πρωτοδέειξε στοὺς συναδέλφους του ἄρχισαν νὰ τὸν πειράζουν, τὸν πειράζανε πού εἶχε μιὰ λιμίτσα, ἓνα κουμποτήρι, ἓνα ἐργαλεῖο πᾶνοιγε τὶς κον-

σέρβες, ἓνα ψαλιδάκι. Πάντως ὅσο καὶ ἂν τὸν κοροϊδέψανε οἱ ἴδιοι τοῦ τὸν ζητοῦσαν εἴκοσι φορές τὴν ἡμέρα γιὰ νὰ τὸν μεταχειριστοῦν γιὰ διάφορες ἀνάγκες τους.

Ἀκούμπησε λοιπὸν τὴν ἐφημερίδα πάνω στὰ ἴχνη τῆς παιημασιᾶς, σημάδεψε καὶ μὲ τὸ ψαλιδάκι ἔβγαλε ἀκριβῶς ἓνα χνάρι τῆς σόλας.

Τὸ δίπλωσε, τῖβαλε στὸ πορτοφόλλι του, ἔκρυψε τὸ σουγιὰ του καὶ εἶπε στὸν ἀνθρωπο πού τὸν κύτταξε μὲ γουρλωμένα μάτια:

— Πᾶμε.

Ὁ σταθμάρχης ἀνέπνευσε μόλις τοὺς εἶδε νὰ ἔρχονται. Καθόταν ἐκεῖ μπροστὰ στὸ μανεκέν μὲ τὸ πιστόλι στὸ χέρι καὶ βαστοῦσε βάρδια.

— Βοήκατε τίποτα; ρώτησε.

— Τίποτα τὸ σπουδαῖο!

— Ἔ, λοιπόν, ἐγώ... εἶπε ὁ σταθμάρχης.

Πλησίασε κι' ἄρχισε νὰ μιᾷ σιγανά.

— Ἐγὼ μπορῶ νὰ σᾶς πῶ ἀπὸ ποῦ προέρχεται αὐτὸ τὸ μανεκέν.

— Ἄ! εἶπε ὁ Μαλέξ, ἀπὸ ποῦ τὸ μάθατε;

— Περνοῦσαν δύο καὶ μιλοῦσαν ἔξω ἀπὸ τὸ παράθυρο, καὶ λέγανε ὅτι ἓνα μανεκέν ἐκλάπη ἀπὸ...

— ... Μπράντικτ, ἀπόσωσε ὁ Μαλέξ.

— Καὶ σεῖς ποῦ τὸ ξέρετε;

Μὲ λίγες λέξεις ὁ ἀστυνομικὸς τοῦ ἐξήγησε πῶς ὅταν ἔρχότανε ἀπὸ τὸ ξενοδοχεῖο εἶδε τὴ βιτρίνα καὶ τὰ λουπά.

— Δὲν χρειάζεται νάιναι κανεὶς μάγος. Καὶ τώρα δώστε μου τὸ μανεκέν νὰ τὸ πάω στὸν κύριο Μπράντικτ.

Τὸ φορτώθηκε καὶ πήγαινε Σκεπτότανε εὐχαριστημένος.

«Παριστάνουμε καὶ λίγο κινηματογράφο, θὰ ἦταν ἐνδιαφέρον ν᾿ἀβλεπαῖς τὸν ἑαυτὸ μου φορτωμένο μ' ἓνα μανεκέν».

IV

Ὁ κύριος Μπράντικτ.

— Καθίστε, κύριε ἐπιθεωρητά, εἶπε ὁ χοντρὸς κύριος Μπράντικτ. Σᾶς ἀποστέλλει ἡ Θεία Πρόνοια. Πιστεύεται στὴ Θεία Πρόνοια: Ἐγώ, ναί, μὲ ὄλας τὰς δυνάμεις μου. Τζουστίνα, φέρε μα: ἓνα κονιακάκι. Θὰ σᾶς διηγηθῶ λοιπόν, κύριε ἐπιθεωρητά, ἀκριβῶς πῶς συνέβησαν τὰ πράγματα. Θὰ μὲ πιστέψετε ἢ δὲν θὰ μὲ πιστέψετε;

— Θὰ σᾶς πιστέψω, εἶπε ὁ Μαλέξ.

— Ὁραῖα, τόσο τὸ καλύτερο! Ἐγὼ ποτέ μου δὲν ἐχόναψα οὔτε τὰ λίγα οὔτε τὰ πολλὰ λόγια. Λοιπόν, ὅπως σᾶς ἔλεγα, ἡ Τζουστίνα καὶ ἐγὼ πλαγιάσαμε χθές, ὅπως πάντοτε, νωρίς. Εἶναι μιὰ συνήθεια πού δὲν τὴν χαλῶ ποτέ μου: Νὰ κοιμᾶμαι νωρίς. Νὰ ξυπνῶ νωρίς. Ρωτήστε τὴ Τζουστίνα.

Ὁ Μαλέξ ἔβγαλε τὴν πίπα του καὶ τὴ γέμισε καπνό. Δὲ βιαζότανε εἶχε ὄλον τὸν καιρὸ μπροστὰ του, ὡς πού νὰ τελειώσῃ ὁ Μπράντικτ θὰ εἶχε καπνίσει ὅλη τὴν πίπα. Δὲν ἤθελε καθόλου νὰ ἐνοχλήσῃ τὴ φλυαρία τοῦ

ἀνθρώπου αὐτοῦ. Ἦξερε καλὰ ὁ Μαλέξ ὅτι ὅσο μακρὰ ἦταν ἡ κουβέντα τόσο καὶ περισσότερες λεπτομέρειες θὰ μάθαινε.

— Ὅπως σᾶς ἔλεγα, ἐξηκολούθησε ὁ Μπράντικτ, οἱ νύχτες εἶναι ἡσυχες σ' ἓνα τέτοιο χωριό. Οὔτε πῆγαινε ἔλα, οὔτε κινηματογράφοι, οὔτε ραδιόφωνα. Σᾶς ἀρέσει αὐτὴ ἡ ζωὴ; Ἐμένα πάρα πολύ. Γι' αὐτὸ καὶ ἐγκατεστάθηκα ἐδῶ. Μόλις μὲ καληνύχτισε ἡ Τζουστίνα, τῷκοψα δίπλα, ὅπως συνήθως, καὶ κοιμήθηκα Δὲν προέβλεπα ποτὲ ὅτι θὰ μοῦ συνέβαινε ἓνα τέτοιο πρᾶγμα. Πρέπει ὅμως νὰ ξέρετε ὅτι λαγοκοιμᾶμαι. Ξαφνικὰ ἀκούω ἓνα θόρυβο. Τὸ σπάσιμο τοῦ τζαμιοῦ. Εὐπνήσε καὶ ἡ Τζουστίνα: «Ἄκουσες;» μοῦ λέει. «Βέβαια» τῆς ἀπαντῶ. Μοῦ ξαναλέει: «Εἶναι ἀπὸ κάτω». Σηκώθηκα λοιπόν. «Ναί, τῆς εἶπα, ἀπὸ τὸ μαγαζί. Πηγαίνω νὰ δῶ». Τῆς γυναικὲς τίς ξέρετε, κύριε ἐπιθεωρητά. Ἔβαλε τίς φωνές. Φοβῶνταν, μὴν πάθω τίποτα. «Ἄν εἶναι κανένας κακοῦργο!» φώναξε. Φαντάσου τώρα ἐγὼ νὰ φοβηθῶ, δὲ φοβοῦμαι οὔτε τὸ Θεό, οὔτε τὸ Διάβολο. Διάβολε τί εἶναι αὐτό;

— Τίποτα, ἀπήντησε ἡ κυρία Μπράντικτ, τὸ βιβλίον τῶν λογαριασμῶν ἔπεσε κάτω.

— Μὲ τρόμαξες καυμένη! Λοιπόν, ὅπως σᾶς ἔλεγα, φορῶ τὸ παντελόνι μου, παίρνω τὴν ἠλεκτρικὴ μου λάμπα, τὸ πιστόλι μου, ἀνοίγω τὴν πόρτα τῆς κάμαράς μου. Μὴν ἐκπλήττεσθε πού ἔχω πιστόλι. Στὴν ἐπαρχία πρέπει κανεὶς νὰ μὴν ἔχη ἐμπιστοσύνη στοὺς τυχοδιώκτες. Ὅταν ἐφθάσα λοιπόν στὸ μαγαζὶ ἐξηκρίβωσα ἀμέσως τὴ ζημία πού εἶχαν κάνει. Ἄναψα τὸ φῶς. Στὴν ὑγεία σας, κύριε ἐπιθεωρητά!

— Στὴν δική σας, κύριε Μπράντικτ.

Ὅπως λοιπόν σᾶς ἔλεγα, ἡ βιτρίνα εἶχε σπάσει. Ὅχι ἐντελῶς. Ἡ μισή.

— Μιὰ ἐρώτησι! εἶπε ὁ Μαλέξ Δὲν ἔχετε μετάλλινον ρουλό;

— Ναί, ἀλλὰ πᾶνε δυὸ μέρες τώρα πού μοῦ χάλασε. Δὲν κατέβαινε παρὰ μονάχα μέχρι τῆ μέση. Δὲν εἶχα βρῆ ἀκόμα κανένα νὰ μοῦ τὸ διορθώσῃ. Κι' ὅπως τὸ ρουλό δὲ δούλευε ὁ κλέφτης ἐπωφελήθη.

— Παραξενος κλέφτης! εἶπε ὁ Μαλέξ. Ἄν δὲν ἀπατῶμαι δὲν πῆρε μαζί του τίποτε ἄλλο ἐκτός ἀπ' αὐτὸ τὸ μανεκέν.

— Ὅχι, τίποτ' ἄλλο! εἶπε ὁ Μπράντικτ. Δὲν καταλαβαίνω τίποτα. Μέσα στὴν βιτρίνα ὑπῆρχαν ὑφάσματα ἀξίας. Γιατί, ὅπως ξέρετε, ἔχω ὡς ἀρχὴν νὰ μὴν πουλῶ στὸ μαγαζὶ μου παρὰ τὸ πιὸ καλὸ πρᾶγμα. Ἐπειτα τὸ πιὸ σπουδαῖο... Εἶχα ξεχάσει τὸ κλειδί πάνω στὸ χρηματοκιβώτιό μου. Καὶ δὲν πῆρε τίποτα, τίποτα, ἐκτός...

— Ἄ, μὰ αὐτὸ εἶναι ἀφάνταστο.

— Μὰ μήπως τὸ μανεκέν πού σᾶς πῆραν εἶχε καμμιά ἰδιαιτέρη ἀξία; Τὸ πρόσωπό του εἶναι κέρινο, κι ὅπως φαίνεται πολὺ καλλιτεχνικὰ φτιαγμένο. Παρατήρησα ὅτι τὰ ἄλλα δύο μανεκέν σας εἶναι ἀπὸ ξύλο.

— Καὶ τὰ πλήρωσα ἀκριβὰ, εἶναι καλοδουλεμένα. Ὅσο γιὰ τ' ἄλλο... Κ' ἔδειξε μὲ τὸ χέρι τὸ ἀρωτηριασμένο μανεκέν.

— ... Τῷζω ἀγοράσει γιὰ ἓνα κομμάτι ψωμί. Φαντασθῆτε ὅτι τὸ βρῆκα στὸ παληατζήδικο τοῦ Χάμερο, στὴν γωνιὰ τῆς ὁδοῦ τῆς Ἐκκλησίας. Τὸ εἶχε πετάξει σιὸ βάθος μὲ τ' ἀρησता. Δὲν ξέρω, ἀλλὰ αὐτὸς ὁ γέρω Ἐβραῖος,

ὁ Χάμερο, μοῦ ἔκανε μιὰ καλὴ τιμὴ. Δὲν ἄφησα τὴν εὐκαιρία καὶ τὸ πῆρα.

— Εἶναι καιρὸς ποὺ ἀγοράσατε αὐτὸ τὰ μανεκέν; ρώτησε ὁ Μαλέξ.

— Μπα, τώρα κοντά! Δὲ θὰ εἶναι δέκα μέρες. Δὲν εἶν' ἔτσι, Τζουσίνα; Στὴ βιτρίνα δὲν τῶβαλα παρὰ μονάχα ἀπὸ προχτές.

— Αὐτὸς ὁ Χάμερο μήπως σὰς εἶπε γιὰτὶ σὰς πουλοῦσε τόσο φτηνὰ αὐτὸ τὸ μανεκέν; Γιὰ προσπαθήστε νὰ θυμηθῆτε. Αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος μήπως γύρευε νὰ ξεκάνῃ ἀπὸ πάνω του αὐτὸ τὸ μανεκέν;

Ὁ Μπράντικ χτύπησε τὸ κούτελό του.

— Μὰ βέβαια, τώρα ποὺ μοῦ τὸ θυμήσατε, βέβαια, ἔτσι εἶναι! Ἄφοῦ μοῦ τὸ πρότεινε, σὲ μιὰ χαμηλὴ τιμὴ, ἐπέμενε νὰ τὸ σηκώσω καὶ νὰ τὸ πάρω ἀμέσως. Ἄρνηθήκα. Βιοστοῦσα ἔνα σωρὸ ἄλλα δέματα. Τότε νάρθῃτε νὰ τὸ πάρετε ἀνυπερθέτως τὸ βράδυ, μοῦ εἶπε, γιὰτὶ δὲν ἔχω μέρος ποὺ νὰ τοποθετήσω κἀτι καινούργια πράγματα ποὺ περιμένω.

— Ὡραία, εἶπε ὁ ἐπιθεωρητής. Τὶ ἄνθρωπος εἶναι αὐτὸς ὁ Χάμερο; Κατὰ τὴ γνώμη σας μπορεῖ νὰ βασισθῇ κανεὶς στὴν τιμιότητά του;

— Μοῦ ζητᾶτε πολλά, φώναξε ὁ Μπράντικ. Εἶναι λίγος καιρὸς ποὺ ἔγκατεστάθηκα ἐδῶ—τέσσερις μῆνες εἶναι ποὺ ἀνοιξα τὸ μαγαζὶ, μονάχα— καὶ δὲν μπορῶ νὰ ἔχω μιὰ γνώμη γιὰ κανένα ἀπὸ τοὺς κατοίκους τοῦ χωριοῦ.

— Καταλαβαίνω! εἶπε ὁ Μαλέξ. Τρεῖς ἐρωτήσεις ἀκόμα. Πρῶτον: Δὲν εἶδατε κανένα τὴν ὥρα ποὺ κατεβήκατε στὸ μαγαζὶ σας, τίποτα τὸ ὑποπτό;

— Φυσικά, ὄχι! Ἐξ ἄλλου θὰ ἦταν τὸ πρῶτο πράγμα ποὺ θὰ σὰς ἔλεγα.

— Δευτέρα ἐρώτησι: Μπορεῖτε νὰ μοῦ πῆτε ἀκριβῶς τί ὥρα ξυπνήσατε;

— Τὴν ὥρα ἀκριβῶς ὄχι, περὶπου ὅμως μάλιστα. Θὰ ἦταν δεκάμισο, δέκα καὶ εἴκοσι. Τὸ λέω, γιὰτὶ ὅταν ἀνέβηκα πάλι ἐπάνω, τότε κύτταξα τὸ ρολόγι μου, γιὰ νὰ καθυστερήσω τὴν Τζουσίνα.

Καὶ τώρα τὴν τρίτη ἐρώτησί σας, εἶπε ὁ κύριος Μπράντικ. Ἄκόμα ἔνα ποτηράκι.

Ὁ ἀστυνομικὸς σκεπτότανε ἔνα σωρὸ πράγματα.

— Νὰ δοῦμε τὴν τρίτη ἐρώτησί σας, ἐπέμεινε ὁ Μπράντικ.

— Μάλιστα, εἶπε ὁ Μαλέξ σὰν νὰ συνήχετο ἀπὸ τὴν ἀφηρημάδα του. Λοιπὸν μπορεῖτε νὰ μοῦ πῆτε τὴν ταυτότητα τοῦ ἀνθρώπου ποὺ θὰ σὰς περιγράψω; Ἀκοῦτε ὅμως. . . Πρόκειται γιὰ ἕναν ἄνθρωπο μιετροῦ ἀναστήματος, πρόσωπο ἰσχνό, σχεδὸν σουρωμένο. Μεγάλα μαλλιά μπερδεμένα ποὺ πέφτουν πίσω στὸ οὐβέρο του. Τὰ μάτια λαμπερὰ καὶ τὸ βλέμμα σταθερό. Φορεῖ παπούτσια μὲ καρφιά. Καὶ σέρνει τὸ πόδι ἅμα περπατᾷ. Εἶναι. . .

— Φτάνει φτάνει, εἶπεν ὁ Μπράντικ, αὐτὰ ἀρκοῦν. Πρόκειται γιὰ τὸ Ζερώμ, τὸν ἡλίθιο ποὺ ἔχομε στὸ χωριό.

Ὁ ἀστυνομικὸς ἀνατινάχθηκε.

— Εἴπατε ἡλίθιος;

— Ναι, ἕνα δυστυχημένο παιδί, φτωχὸ τῷ πνεύματι, ποὺ ζῆ μὲ κἀτι ποὺ τοῦ δίνουν ἀπὸ δῶ καὶ κἀτι ποὺ ἀρπάζει ἀπὸ κεῖ. Ὅλοι τους κλείνουν τὰ μάτια ἅμα τὸν δοῦν καὶ ἀρπάζει τίποτα. Κοιμᾶται τότε στοὺς σταύλους

πότε σὲ καμμιά ἀποθήκη καὶ τὶς περισσότερες φορές στὸ ὑπαιθρο. Πολλὲς φορές γάνεται βδομάδες, καὶ κανένας δὲν ξέρει ποῦ πηγαίνει. Τὸν βλέπουν καμμιά φορά νὰ περιπλανᾶται τὴ νύχτα σὰν βασιανισμένη ψυχή...

Ἄ Μαλὲξ κατέβασε τὸ κεφάλι κουρασμένος.

Ζερώμ .. Ὁ ἡλίθιος. .. Ἔτσι λοιπόν; Παρ' ὅλη τὴν ὥραία προθρό-
θεσι πού εἶχε αὐτὴ ἡ περιπέτεια, θὰ τελείωνε τόσο σύντομα, τόσο κοινά;
Ἔτσι τώρα ὅλα ἐξηγοῦνται!

V

Διάφορα ἀντικείμενα.

Ναί, τώρα ὅλα ἐξηγοῦντο. Μιά λέξι, μιὰ μονάχα λέξι, εἶχε διαλύσει τὸ μυστήριο.

Ἄ ἡλίθιος.

Ἄ Ἀϊμίλιος Μαλὲξ μήπως δὲν τὸν εἶχε συναντήσει τὴν προηγούμενη μισή ὥρα πρὸ τῆς κλοπῆς; Δὲν τὸν εἶχε συναντήσει ἐξ ἄλλου στὸν ἴδιο δρόμο, ὅπου ὑπῆρχε τὸ μαγαζὶ τοῦ ἔμπορορραπτη; Δὲν εἶχε πάρει σέ-
διο τῆς σόλας τοῦ παπουτσιοῦ ἀπὸ τὰ πατήματα πού βρῆκε στὶς σιδηρο-
δρομικὲς γραμμές; Βέβαια δὲν εἶχε δῆ ἀκόμα τὰ παπούτσια του. Ὁ ἡλίθιος φοροῦσε ὅμως καρφωτὰ παπούτσια καὶ τὸ ἀποτύπωμα ἔφερε ἀκριβῶς αὐτὰ τὰ ἴχνη.

Ἐπῆρχον λοιπόν ἐνενηντα πέντε τοῖς ἑκατὸ πιθανότητες ὅτι ἐκεῖνος πού εἶδε ἀπὸ τὸ παράθυρο τοῦ ξενοδοχείου τὴ νύχτα μὲ τὸ φορτίο στὴν ἀγκαλιὰ ἦταν ἡ σιλουέτα τοῦ ἡλιθίου, ὁ ὁποῖος ἔφερε στὰ χέρια του τὸ μανεκέ.

Ἄλλὰ γιατί αὐτὴ ἡ κλοπή, γιατί αὐτὸς ὁ ἀκρωτηριασμός;

Γιὰ μιὰ φορά ἀκόμη ὅλα ἐξηγοῦντο μὲ τὴ λέξι: ὁ ἡλίθιος.

Τὶ ἄλλο περιμένουν ἀπὸ ἕναν ἄνθρωπο, τοῦ ὁποίου τὸ λογικὸ δὲν λα-
τουργεῖ κανονικά; *Νὰ δολοφονήσῃ ἕνα μανεκέ.*

Δὲν μπορούσαμε νὰ καταλογίσουμε ἀρὰ γὰρ σ' αὐτὸν τὴν προᾶξι ἑνὸς τρελλοῦ; Αὐτὴ ἦταν ἡ πιὸ δυνατὴ λύσις πού θὰ μπορούσε νὰ δώσῃ κανεὶς. Ὁ Ζερώμ ὁ ἡλίθιος πῆρε μιὰ πέτρα, τὴν ἔριξε στὴ βιτρούνα, ἔσπασε τὸ τζάμι, πῆρε τὸ μανεκέ, τοῦ χτύπησε μαχαιριές καὶ ἔφερε στὶς γραμμές τοῦ σιδηροδρό-
μου. Ἴσως στὸ πρόσωπο τοῦ κέρρινου μανεκέ ἀναγνώρισε ἢ φαντάσθηκε ἕνα ἀπὸ τὰ πρόσωπα πού θεωροῦσε γιὰ ἐχθρούς του;

Ἔτσι συλλογιζότανε ὁ Αἰμίλιος Μαλὲξ πηγαίνοντας πρὸς τὴν ὁδὸ τοῦ Σταθμοῦ. Ἔβγαλε ἕνα βαθὺ ἀναστεναγμό. Ἀπὸ ὅλο αὐτὸ τὸ μυθιστόρημα πού φαντάσθηκε, ἀπὸ ὅλη αὐτὴ τὴ σοβαροφανῆ καὶ ὑπέροχη ἱστορία, τὴν ἀρχὴ τῆς ὁποίας διέκρινε ἕνα ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα ἐγκλήματα τοῦ κόσμου, δὲν ἀπόμεινε τίποτα. Ὅλα σβύνανε, ὅλα ἐπανάρχοντο στὸ μέγεθος τῶν πιὸ κοινῶν ἐπεισοδίων. Τὸ ἀνόητο ἐξηγεῖτο ἀπὸ τὸ ἀνόητο.

Καὶ δὲν ἀπόμεινε ἄλλη λύσις στὸν ἀστυνομικὸ ἐπιθεωρητὴ, παρὰ νὰ πᾶρῃ ὑπὸ τὰ εἰρωνικὰ βλέμματα τοῦ σταθμάρχου τὸ τραῖνο τῶν 17 καὶ 10'.

Ξαναπέρασαν ἄλλη μιὰ φορά ἀπὸ τὸ μυαλό του τὰ λόγια τοῦ Μπράν-

Τόν είδε με το μαχαίρι στο χέρι και με άγριεμένο πρόσωπο.

τικτ. Ἐσκάλιζε νὰ βρῆ ἓνα συλλογισμό—ἔστω καὶ τὸν πιὸ μικρὸ—νὰ συνεχίσῃ μιὰ ἔρευνα.

Τὴ βροῆκε.

Γιατὶ ὁ Ἑβραῖος Χάμεροφ πούλησε τὸ κέρινο μανεκὲν στὸν ἐμπορορῶπτη σὲ μιὰ τόσο χαμηλὴ τιμὴ καὶ ἰδίως γιατί νὰ βιάζεται νὰ τὸ ξεφορτωθῆ ἀπὸ πάνω του; Αὐτὴ ἡ σιάσις τοῦ Ἑβραίου δὲν εἶχε καμμιά σχετικότητα μὲ τὴν προᾶξι τοῦ Ζερώμ, δὲν πλαισιονώτανε καθόλου μὲ τὴ λύπι τοῦ αἰνίγματος, ὑπεδείκνυε ὅμως, ὅπωςδῆποτε κάποια ξεχωριστὴ ὑπόθεσι, ἄφηνε νὰ διακρίνεται κάποιο μυστικὸ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ ἐκείνου ποῦ τοῦ πούλησε τὸ μανεκέν.

Ὁ Μαλέξ ἀποφάσισε νὰ πάῃ νὰ ἐξετάσῃ τὸν κύριο Χάμεροφ σχετικῶς μ' αὐτὸ τὸ θέμα. Ἄν αὐτὸ τὸ διάβημα δὲν τὸν πληροφοροῦσε τίποτα ὑπῆρχε ἀκόμη καιρὸς νὰ σκεφθῆ γιὰ τὴν ἀναχώρησί του.

Ἀκριβῶς, αὐτὰ συλλογιζόμενος ὁ ἀστυνομικὸς εἶχε φθάσει στὴ γωνιὰ τῆς ὁδοῦ τοῦ Σταθμοῦ καὶ τῆς δημοσίας ὁδοῦ, ἡ ὁποία, παραλλήλος πρὸς τὴς γραμμὲς τοῦ σιδηροδρόμου, διέσχισε τὸ χωριό.

Εἶδε ἓνα μικροῦτσικο μαγαζί, ἢ μᾶλλον μιὰ ἀνοιχτὴ πόρτα μπροστὰ σὲ μιὰ σκοτεινὴ τρύπα. Τὸ σπιτί εἶχε δύο πατώματα ἀπὸ ἓνα παράθυρο μονάχα κάθε πάτωμα. Ἡ πρόσοψις τοῦ σπιτιοῦ ἦταν πρασινοσιμένη καὶ πάνω ἀπὸ τὸ μαγαζὶ μὲ λίγη προσπαΐεια μποροῦσε κανεὶς νὰ διαβάσῃ: *Χάμεροφ* καὶ ἀπὸ κάτω τὶς λέξεις: *Διάφορα ἀντικείμενα*.

Ὁ Μαλέξ ἐμπῆκε καὶ μὲ μιὰ γρήγορη ματιὰ ἐξήτασε ἀμέσως τὸ μέρος. Τὸ στενὸ μαγαζάκι ποῦ βρισκότανε πρὸς τὸ δρόμο ἦταν συνεχόμενο μὲ ἓνα ἄλλο δωματιάκι, ἀκόμα πιὸ στενὸ, φωτισμένο μ' ἓνα μικρὸ φεγγίτη.

Ἀριστερὰ ἀπὸ τὸ φεγγίτη αὐτό, στὴν πιὸ σκοτεινὴ γωνιὰ τοῦ δωματίου, ὑπῆρχε ἓνα εἶδος σκάλας ποῦ βρισκότανε ἐκεῖ μᾶλλον ὄρθια καὶ τρυπούσε τὸ πάνω πάτωμα, στὸ ὁποῖο ἐμπαινε κανεὶς ἀπὸ μιὰ καταπακτὴ, ἀκριβῶς τόσο, ὅσο χρειαζότανε νὰ περιέσῃ ἓνας ἀνθρῶπος.

Καὶ τὰ δυὸ δωματιάκια περιεῖχαν ἓνα σωρὸ ἀντικείμενα, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον παληὰ, ἀρχινόντας ἀπὸ σιδηρικὰ καὶ καταλήγοντας σὲ μπιμπελό, σὲ πίνακας, σὲ ἐπιπλα.

Βλέποντας αὐτὰ ὁ ἀστυνομικὸς ἔκανε τὴν σκέψις ὅτι τὸ μανεκὲν θὰ ἦταν τὸ ὠραιότερο ἀντικείμενο ἀπὸ ὅλα ὅσα περιεῖχε ἐκεῖνο τὸ μαγαζί. Καὶ γι' αὐτὸ τοῦ φαινότανε ἀκόμα πιὸ περιεργὸ πῶς ὁ καταστηματάρχης γύρῃσε νὰ τὸ ξεκάνῃ σὲ τόσο μικρὴ τιμὴ.

Ἐνας ἐλαφρὸς θόρυβος ἀκούστηκε δεξιὰ ἀπὸ τὸν Μαλέξ, καὶ εἶδε νὰ προβάλλῃ πέρα ἀπὸ ἓνα μεγάλο βιβλίον ἓνα σκυφτὸ γεροντάκι μὲ μιὰ μαῦρη σκούφια. Ἀνοίγοντας διόδο ἤρθε μέχρι τοῦ ἀστυνομικοῦ, τὸν ὁποῖο ἐχαιρέτησε μὲ πολλὰς ὑποκλίσεις. Ἐτριβε τὰ χέρια σὰν νὰ αἰσθανότανε κάποια χαρά. Τὸ κορμί του κι' αὐτὸ ἦταν κρυμμένο μέσα σὲ μιὰ πουκαμίσα μαῦρη ποῦ ἔμοιαζε μὲ ράσο.

— Ὁ κύριος Χάμεροφ; ψιθύρισε ὁ Μαλέξ.

— Ἰσαὰκ Χάμεροφ, εἶπεν ὁ γέρος ὑποκλινόμενος διαρκῶς. Ὁ ἴδιος, ὁ ἴδιος καὶ ὁλος στὴ διάθεσί σας, καλέ μου κύριε.

Ὁ ἄστυνομικὸς ἔβαλε τὰ χέρια στὶς τσέπες του, δάγκωσε περισσύτερο τὴν πίπα του καὶ εἶπε:

— Εἶμαι συλλέκτης ἀρχαιοτήτων. Καὶ μοῦ εἶπανε ὅτι ἐλάβατε κάτι καινούργια πράγματα.

— Σᾶς τὸ εἶπαν αὐτό; Κάθε μέρα μπαίνουν καὶ καινούργια ἀντικείμενα στὸ μαγαζί μου. Κάθε μέρα καὶ ἐξαιρετικὲς εὐκαιρίες μοῦ πετυχαίνουν στὸ χέρι. Θέλετε ἕνα καλαμάρι, ἕνα καντηλιέρι. . .

— Ὅχι, θέλω ἕνα μανεκέν.

Ἐπέταξε τὴ φράσι αὐτὴ μὲ τέτοιον τρόπο, σὰν νὰ γύρευε νὰ προκαλέσῃ.

Ὁ Χάμερορ δὲ σάστισε καθόλου.

— Τὶ εἶδους μανεκέν θέλετε; Βέβαια δὲ θὰ περιμένετε ἀπὸ μένα νὰ μάθετε ὅτι ὑπάρχουν διαφόρων εἰδῶν. Ἀπὸ ξύλο, ἀπὸ χαρτόνι, ἀπὸ σίδηρο. Ὑπάρχουν μερικὰ τῶν ὁποίων τὸ πρόσωπο εἶνε καμωμένο ἀπὸ πορσελλάνη, ἄλλα ἀπὸ κερί, ἄλλα. . .

— Ἀκριβῶς, τὸν διέκοψε ὁ ἄστυνομικὸς. Θὰ ἤθελα ἕνα ἀπὸ κερί.

— Ἐνα ἀπὸ κερί; εἶπε ὁ Χάμερορ. Πιρόκειται νὰ τὸ τοποθετήσετε σὲ καμμιά βιτρίνα;

— Ἀκριβῶς, εἶπε ὁ Μαλέξ.

Ὁ Χάμερορ ὑπεκλίθη.

— Ἐ, λοιπόν, ἀγαπητὴ κύριε, μπορῶ νὰ σᾶς τὸ προμηθεύσω. Ἐνα μοναδικὸ πραγματάκι θὰ δῆτε. Σηῆμα φυσικὸ, βεβαίωτατα. Θὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ προσέξετε ἰδίως τὸ πρόσωπο ποῦ ἔχει πάνω του κάτι τὸ πολὺ φυσικό. Μπορῶ νὰ πῶ ὅτι ἡ ἔκφρασις εἶναι σχεδὸν ζωντανή. Δὲν σᾶς ζητῶ παρὰ ἐνὸς λεπτοῦ ὑπομονή, πάρτε μιὰ καρτέλα, καθήσιτε. Σᾶς ἐμπιστεύομαι γιὰ μιὰ στιγμή τὸ μαγαζί μου. Ἐκατάλαβα ἐγὼ ἀμέσως μὲ τὴν ἀνθρώπου ἔχω νὰ κάνω. Ἐνας κύριος διακρίνεται μεταξὺ χιλίων ἀνθρώπων. Σὲ μιὰ στιγμή ἔρχομαι ἀμέσως.

Ὁ Μαλέξ ζάρωσε τὰ φρύδια.

«Τὶ τουπὲ ποῦ σου τῶχει», σκέφτηκε. «Αὐτὸς ὁ Ἑβραῖος γιὰ νὰ κερδίσῃ λεφτὰ πῆγαινε νὰ ξαναγοράσῃ πίσω τὸ μανεκέν τοῦ Μπράντικτ. Ἴσως καὶ νὰ σκόπευε νὰ τὸ δανεισθῇ γιὰ μερικὰ λεπτὰ κι' ἀφοῦ τὸ πουλοῦσε σὲ καλὴ τιμὴ νὰ ἀποζημιώσῃ ἔπειτα τὸν ἐμπορογράπτῃ. Ἄν αὐτὸς ἦταν ὁ σκοπὸς του, τότε θ' ἀγνοῖ τὰ γεγονότα τῆς νύχτας. Οἱ δυὸ μας τώρα ἀνθρώπῃ μου!»

Ὁ Χάμερορ πῆγαινε ἤδη νὰ περάσῃ τὸ κατῶφλι τοῦ μαγαζιοῦ του.

— Σταθῆτε! εἶπε ὁ Μαλέξ. Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ πάτε μέχρι τοῦ Μπράντικτ. Σᾶς πληροφοροῦ, κύριε Χάμερορ, ὅτι τὸ μανεκέν ποῦ τοῦ πουλήσατε ἐκλάπη χθὲς τῆ νύχτα καὶ ἀνευρέθη σήμερα τὸ πρῶτ' ἀκρωτηριασμένο, μαχαιρωμένο πίσω στὶς γραμμὲς τοῦ σιδηροδρόμου. Θὰ ἦταν ἴσως καλὸ νὰ ἔξερτε ἐπιπλέον ὑπὸ ποῖαν ιδιότητα βρισκομαί ἐδῶ. Νὰ ἡ ἀστυνομικὴ μου ταυτότης.

Ὁ Ἑβραῖος τὸν κύτταξε ὅλο αὐτὸ τὸ διάστημα ποῦ μιλοῦσε. Ἡ φυσιογνωμία του δὲν ἵτρωθήθῃ καθόλου.

— Θέλετε νὰ μοῦ πῆτε ἀπὸ ποιὸν προμηθευτήκατε αὐτὸ τὸ μανεκέν;

Εἶπε καὶ καθῆσε πάνω σ' ἕνα σκαμνάκι σταυρώσαντας τὰ πόδια.

Ὁ Χάμερορ προχώρησε ἕνα βῆμα.

— Μ' ἐγγείσατε, εἶπε σὰν νὰ τὸν ἐπιτιμοῦσε. Μοῦ εἶπατε στὴν ἀρχὴ ὅτι συλλέγετε ἀρχαῖα. Γιατὶ νὰ μοῦ πῆτε αὐτό, ἀφοῦ ἤρθατε νὰ με βρῆτε γιὰ ἓνα ἐντελῶς ἄλλο σκοπό; Ἐγώ, γιὰ νὰ μπορέσω νὰ σᾶς προσφέρω αὐτὸ πού ἐπιθυμοῦσατε, ἤμουν ἑτοιμος νά...

— Νὰ κάμτε καμμιά χοντροκοπιά, δὲν εἶν' ἀλήθεια κύριε Χάμερο; Δὲν ξέρω γιατί, ἀλλὰ ὅπως κατάλαβα τὸ θέαμα αὐτοῦ τοῦ μανεκὲν σᾶ; ἐνωχλοῦσε καὶ κατωρθώσατε νὰ τὸ ξεκάνετε τὸ ταχύτερο δίνοντάς το στὸν κύριο Μπράντικ. Ἄλλὰ ἡ τύχη πάλι τῶφρε νὰ πουληθῇ καὶ νὰ βροῖσκειται δέκα βήματα μακροῦ ἀπὸ τὸ μαγαζί σας Δὲν νομίζετε ὅτι θὰ ἦταν καλύτερο γιὰ σᾶ; αὐτὸ τὸ μανεκὲν νὰ βρισκότανε πολὺ πιὸ μακροῦ; Κι' εἶτε οὔτε θὰ μιλοῦσε πιά κανεὶς γι' αὐτό. Ἐλα ὁμως; πού ἡ θεία πρόνοια εἶναι μαζί μου καὶ ὄχι μαζί σας.

ἘΟ Μαλέξ ἀνεσήκωσε τὸ κορμί του κι' ἐπλησίασε τὸ γέρο.

— Ἐμπρός, σᾶς ἀκούω. Πόθεν προέρχεται τὸ μανεκὲν;

ἘΟ γέρος ἔκανε μιὰ ἀόριστη κίνησι κι' ἔφερε τὰ δάχτυλά του στὸ γενάκι του.

— Ἄς δοῦμε, καλέ μου κύριε. Πῶς νὰ σοῦ τὸ πῶ; Κυττάχτε, κυττάχτε. Τόσα πράγματα περνοῦν μέσα ἀπὸ τὰ χέρια μου. Μοῦ ὄρχονται δὲ ξέρω καὶ ἐγὼ ἀπὸ πού. Μοῦ τὰ φέρνουν ὁ ἓνας καὶ ὁ ἄλλος, πολλὰς φορὲς δὲν ξέρω κἄν τὰ πρόσωπα ἐκείνων πού μοῦ τὰ φέρνουν.

ἘΟ Μαλέξ τὸν κύτταξε κάπως πονηρά.

— Κύριε Χάμερο, νομίζω ὅτι δὲ μοῦ λέτε τὴν ἀλήθεια.

Τότε ὁ γέρος ἄρχισε νὰ διαμαρτύρεται, ὅτι ἡ καλή του πίστις εἶναι γνωστὴ, καὶ ὅτι σὰν ἀστυνομικὸς πού ἦταν μποροῦσε νὰ πάρη πληροφορίες γι' αὐτόν.

— Ἐκεῖνο ὁμως πού δὲν ξέρω, κατέληξε, δὲν μπορῶ νὰ σᾶς τὸ πῶ. Ἄ, πρέπει νὰ με πιστέψετε. Κυττάχτε τὰ ἄσπρα μου μαλλιά, καλέ μου.

— Ὅλα αὐτὰ μοῦ λένε ὅτι μοῦ λέτε ψέματα.

ἘΟ Χάμερο σήκωσε ψηλὰ τὰ χέρια του.

— Καλέ μου κύριε... ἄρχισε. Ἄλλὰ δὲν τελείωσε τὴν φράσι του. Ἐ ἀστυνομικὸς τὸν εἶχε ἀρπάξει ἀπὸ τὸν ὄμο καὶ τὸν εἶχε μισογείρει πάνω σ' ἓνα τραπέζι, τὸν πλησίασε καὶ τοῦ εἶπε:

— Σώπα, σώπασε γιατί...

ἘΕνοιωθε ἓνα θυμό.

ἘΟ Χάμερο ἄρχισε νὰ κυλιέται σὰν ἓνα σκυλάκι.

— Ἀφήστε με, εἶπε. Πρέπει νὰ μ' ἀφήσετε, ἦ...

— Ναί, θὰ σᾶς ἀφήσω, εἶπεν ὁ Μαλέξ, ὑπὸ ἓνα ὄρο. Θὰ βγῶ καὶ θὰ γυρῶ γρήγορα. Καὶ ξέρετε με τι θὰ ἐπανεέλθω; Μαντεύετε. Ἐ ἀρθῶ μ' ἓνα ἔνταλμα συλλήψεως στὸ ὄνομά σας. Θὰ σᾶς πάω νὰ σᾶς κλείσω στὴν φυλακὴ καὶ τότε ἀντίο μαγαζί! Χαίρετε.

Τὸ στιβαρὸ χέρι τοῦ Μαλέξ παρήτησε τὸν ὄμο τοῦ γέρου.

ἘΕκεῖνος μόλις ἔμεινε μόνοξ γύρευε νὰ σηκωθῇ καὶ νὰ φωνάξῃ, ἀλλὰ κρατήθηκε πάνω στὸ τραπέζι με ὄρμη κι' αὐτὸ κυλίστηκε μαζί του χάμω. Ἐ φρικτὴ εἶχε ζωγραφιστὴ στὸ πρόσωπό του.

Ἐαφνικὰ τινάχτηκε ἐπάνω καὶ βγῆκε στὸ δρόμο!

Σταθῆτε! Θὰ σᾶς τὰ πῶ! Θὰ σᾶς τὰ πῶ!

VI

Ἐπὶ τὰ ἕχνη.

Λίγα λεπτά ἀργότερα ὁ γέρο Ἰσαάκ, τρέμοντας ἀκόμα ἀπὸ τὴν ἀπειλὴ πρὸ τοῦ ἀπηλύθυναν, παρέσυρε τὸν ἀστυνομικὸ μέσα στὸ μαγαζί του καὶ ἔκλεισε μὲ προσοχὴ τὴν πόρτα.

Μέσα σ' ἓνα μισοσκόταδο ὁ Χάμερερ ἔκανε τὴν ἐξομολογησί του.

Ὁ Μαλέξ τὸν ἄκουε μ' ἓνα μεγάλο ἐνδιαφέρον.

Ἡ φωνὴ τοῦ Ἰσραηλίτου ἦτανε χαμηλὴ καὶ δὲν ἀκουγότανε παρὰ σὰν ψίθυρος μέσα στὸ σκίόφως.

— Ἡ δεσποινίς, ἔλεγε ἡ φωνή, ἦρθε λοιπὸν νὰ μοῦ πῆ ὅτι τὸ πατάρι της περιεῖχε πολλὰ πράγματα γιὰ πούλημα καὶ μὲ παρακαλοῦσε νὰ πάω σπικὶ της τὸ ταχύτερο. Πῆγα τὴν ἴδια μέρα...

— Πότε αὐτό, κύριε Χάμερερ;

Ἡ φωνὴ τοῦ ἀστυνομικοῦ ἦταν αὐστηρή, σκληρή, ἀναποδογύριζε τὴν ἡρεμία, θορυβοῦσε μέσα στὸ ἥσυχο περιβάλλον.

Τὰ χέρια τοῦ Ἑβραίου κίναν μιὰ διαρκῆ κίνησι. Τὸ ἓνα ἔτριβε τὸ ἄλλο.

— Περιμένετε. Εἶναι τώρα δεκαπέντε μέρες... ὄχι δεκατέσσαρες...

Μιὰ Δευτέρα, τὴ Δευτέρα στις δύο τοῦ μηνός...

— Καλά, ἔξακολουθήστε.

— Ἐπῆγα λοιπὸν, κατὰ τὴς ἕξῃ τὸ ἀπόγευμα, νὰ χτυπήσω τὴν πόρτα τοῦ μεγάλου σπιτιοῦ, ποῦ εἶναι στὴ γωνία τῆς πλατείας τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ Ἴσμα, ἡ γορῆ ὑπηρετρία τῶν Λεκόπτι, ἡ ὁποία βρισκεται στὴν ὑπηρεσία τῶν πρὸ σαράντα ἐτῶν, ἦρθε καὶ μ' ἄνοιξε. «Ἡ δεσποινίς Εἰρήνη σὰς περιμένει», μοῦ εἶπε. Καὶ πράγματι, ἔπειτα ἀπὸ ἓνα λεπτὸ ἡ δεσποινίς Εἰρήνη παρουσιάστηκε καὶ μὲ παρεκάλεσε νὰ τὴν ἀκολουθήσω.

Ὁ Μαλέξ ἄκουε καὶ κάπνιζε τὴν πίπα του.

— Τὸ πατάρι τῶν Λεκόπτι εἶναι ἀρκετὰ μεγάλο, ἐξηκολούθησε ὁ Χάμερερ. Καὶ τί δὲν ἔχει ὅμως μέσα. Εἶδα ἓνα σωρὸ ἐξαιρετικὰ πράγματα. Γιατί νὰ σὰς πῶ, ἀφοῦ φαντάζομαι θὰ πάτε κι' ὁ ἴδιος νὰ τὰ δῆτε.

Ὁ Ἑβραῖος σταμάτησε μιὰ στιγμὴ κι' ἔπειτα συνέχισε:

— Δὲν εἶχα καιρὸ νὰ καθίσω νὰ κυττάξω ὅ,τι εἶχε μέσα. Ἡ δεσποινίς Εἰρήνη μοῦ ἔδειξε ἀμέσως μερικὰ ἐπιπλάκια κι' ἄλλα πράματα ποῦ εἶχε τοποθετήσῃ στὰ δεξιὰ τῆς πόρτας καὶ μοῦ εἶπε: «Νὰ αὐτὰ ἤθελα νὰ πουλήσω. Δώστε μου μιὰ τιμὴ». Τί νὰ σὰς πῶ, εἶδα πὼς ἦταν ὅλα παλιοπράματα, ξεθωριασμένα, ἔκανα ἓνα πρόχειρο ὑπολογισμὸ καὶ μ' ὅλη τὴν καλὴ μου θέλησι νὰ φανῶ εὐχάριστος στὴ δεσποινίδα Λεκόπτι, δὲν μπόρεσα νὰ τῆς προσφέρω παραπάνω, ἀπὸ... ἀπὸ...

— Καλά, καλά, προχωρήστε, εἶπε ὁ ἀστυνομικός.

— Ἡ δεσποινίς ἐδέχθη τὴν προσφορὰ μου χωρὶς καμμιά ἀντίρρηση.

— Πότε θάρθῃτε νὰ τὰ πάρετε;

Τῆς εἶπα ὅτι θὰ πῆγαινα τὴν ἐπομένη.

— Τὴν Τρίτη, 3 τοῦ μηνός.

— Ἀκριβῶς.

Περίεργο, σκεπτότανε ὁ Μαλέξ, τίποτα μέχρι τώρα ἀπὸ τὴ διήγησι τοῦ γέρου δὲν εἶναι ἀλήθεια. Καὶ γιατί νὰ λήη ψήματα; Γιατί νὰ ἀρνήται τὴν προέλευσι τοῦ μανεκέν; Μιὰ ἐρώτησι τοῦ ἔκαίε τὸ στόμα καὶ ἤθελε νὰ τὴν κἀνῃ. «Τὸ μανεκὲν βρισκότανε ἀνάμεσα στὰ ἔπιπλα ποῦ ἀγόρασες;» Ἄλλὰ δὲν τὴν ἔκανε, τὸν ἄφησε νὰ προχωρήσῃ.

— Τὴν ἐπαύριο ἐπῆγα μὲ τὸ καρροτσάκι. Κτύπησα, ἦρθε πάλι ἡ γρηὰ Ἰομα καὶ μ' ἄνοιξε. Μοῦ εἶπε ὅτι ἡ δεσποινὶς ἔλειπε, ἀλλὰ ὅτι μπορούσα νὰνεβῶ νὰ τὰ πάρω. «Τᾶχομε μαζέψει κοντὰ στὴν πόρτα. Τὸ κλειδί εἶναι στὴν κλειδαριά». Ἀνέβηκα, τακτοποίησα τὰ πράγματα ποῦ εἶχα ἀγοράσει καὶ τὰ κατέβαζα. Θᾶνέβηκα καὶ κατέβηκα πάνω ἀπὸ δέκα φορές. Ὅμο-
λογῶ ὅτι...

Δίσταζε νὰ πῆ κάτι.

— Ὅμολογῶ ὅτι δὲν ἐπρόσεξα καὶ στὰ πράγματα ποῦ κουβάλησα κάτω, καθόλου. Εἶμαι λιγάκι ἀφηρημένος, καλέ μου κύριε.

Ὁ Μαλέξ χαμογέλασε κι' ἄρχισε νὰ καταλαβῆνῃ.

— Κ' ἔτσι μονάχα ὅταν ἔφθασα ἐδῶ καὶ ἄρχισα νὰ τακτοποιῶ αὐτὰ ποῦ ἀγόρασα, παρετήρησα ὅτι εἶχα πάρεϊ κ' ἓνα μανεκὲν μὲ κέρινο κεφάλι τὸ ὁποῖον ἐγὼ δὲν εἶχα δῆ τὴν προτεροία.

Ὁ Χάμερερ σταμάτησε λίγο.

— Τὶ νᾶκανα; Δὲν ἤξερα: Ἦταν ἢ δὲν ἦταν καὶ τὸ μανεκὲν στὸ λογαριασμό; Πάντως γιὰ νὰ τὸ βρῶ ἀνάμεσα στὰ ἄλλα πράγματα θὰ ἦτανε καὶ δὲν τὸ εἶχα παρατηρήσει. Ἀλήθεια ὅλο καὶ σκόπευα νὰ ἐπισκεφθῶ τὴ δεσποινίδα νὰ τὴ ρωτήσω. Ἄλλὰ τὴν Παρασκευή, στὰς 6 τοῦ μηνός, μὴπως ὁ Μπράντικι μέσα στὸ μαγαζὶ νὰ μοῦ πῆ καλημέρα. Εἶδε τὸ μανεκὲν, τοῦ ἄρρεσε, τοῦ τῶδωσα σὲ μιὰ μικρὴ τιμὴ, ἔχοντας ὑπ' ὄψι μου, ἂν μοῦ τὸ ζητοῦσε ἡ δεσποινὶς Εἰρήνη, νὰκυρώσω τὴν πώλησι καὶ νὰ τὸ πάρω πίσω. Αὐτὰ εἶναι ὅλα ὅσα ξέρω.

— Συγγνώμην, ἀλλὰ διευτώσατε αὐτὴν τὴν ἐπιφύλαξι στὸ Μπράντικι, ὅταν τοῦ πουλούσατε τὸ μανεκὲν;

— Δὲ θυμᾶμαι καλά, ἴσως νὰ τὸ εἶπα, ἴσως...

— Ἐγὼ τοῦλάχιστον φαντάζομαι ὅτι δὲν τὸ εἶπατε. Πάντως σᾶ; εὐχαριστῶ, καὶ θέλω νὰ ἐλπίζω ὅτι τὰ λόγια σας ἔχουν ἀρκετὴ εὐλικρίνεια.

Ἐπειτα ἀπὸ μισὴ ὥρα χιτυοῦσε τὸ κουδοῦνι τῆς δεσποινίδος Λεκόπτι. Στὸν τοῖχο εἶχε ἀκουμπησμένον ἓνα μεγάλο δέμνι, τὸ ὁποῖον φεύγοντας ἀπὸ τοῦ Χάμερερ πῆγε καὶ τὸ ζήτησε ἀπὸ τοῦ Μπράντικι.

VII

Καταραμένον σπίτι.

Τὸ σπίτι τῆς πλατείας τῆς Ἐκκλησίας ποῦ ἐκατοικεῖτο ἀπὸ τοὺς Λεκόπτι πρὸ τριακονταετίας καὶ πλέον ἦταν ἓνα μεγάλο κτίριον, εἶχε τρία παράθυρα στὴν πρόσοψιν, δωμάτια πολὺ μεγάλα καὶ ψηλοτάβανα, μὲ τρία πατώματα. Τὰ περισσότερα τῶν δωματίων εἶχαν μείνει κλειστὰ ἀπὸ τὴν

ἐποχή πού πέθανε ἡ κυρία Λεκόπτ. Κ' ἔτσι τὸ σαλόνι καὶ ἡ τραπεζαρία εἶχαν παρσμεῖνει στὸ σκοτοδι τὴν ὥρα κ' ἕνα χρόνο. Τὰ παραθυρόφυλλα τοῦ πρώτου δωματίου, πού ἔβλεπε πρὸς τὴν πλατεία, ἦσαν κλειστά, ἀράχνης στολιζανε τὶς πολυθρόνες, τὸ ρολόγι τοῦ τοίχου εἶχε σταματήσει τὸ τικ-τάκ καὶ τὰ γυυλάκια πού κρεμόντουσαν ἀπὸ τοὺς πολυελεῖους δὲν ταράζανε ἀπὸ τὴ θέσι τοὺς παρὰ μονόχα ἀν' περνοῦσε ἀπὸ τὸ δρόμο κανένα βαρὺ φορηγὸ αὐτοκίνητο.

Ἡ Εἰρήνη Λεκόπτ καὶ ἡ ἑξαδέλφη τῆς Λάουρα, ἕνα χρόνο μεγαλότερή τῆς, τρώγανε συνήθως μαζί μέσα στὴ βεράντα, ὅπου περνοῦσαν σχεδὸν τὴν ἡμέρα των, ὅταν ἡ μία ἀπὸ τὶς δυὸ δὲν βρισκότανε μὲ τὸν κύριο Λεκόπτ νὰ τοῦ κρατᾷ συντροφιά στὴν κρεββατοκάμαρά του, πού βρισκότανε στὸ μπροστινὸ μέρος τοῦ σπιτιοῦ, στὸ πρῶτο πάτωμα.

Ἦταν ἕνας χρόνος τὴν ὥρα πού ὁ κύριος Λεκόπτ δὲν ἐγκατέλειπε τὴν πολυθρόνα του, ἐγκατεστημένος ἐκεῖ ἐπάνω δίπλα στὸ παράθυρο. Ἡ ὕδρ-πικία φούσκωνε τὴν κοιλιά του, μιὰ ἀνίατη λύπη εἶχε μελανιάσει τὸ πρόσωπό του, καμψύλωνε τὸ ψηλὸ ἀναστημά του, εἶχαν ἀσπρίσει τὰ μαλλιά του, κι' ὅλος ὁ κόσμος τόσο στὸ σπῆτι ὅσο καὶ ἔξω στὸ χωριὸ συμφωνοῦσε κ' ἔλεγε ὅτι δὲ θὰ ζοῦσε πιά πολὺν καιρὸ. Ἐλθνε τὰ μάτια ὅλη τὴν ἡμέρα νὰ μὴ βλέπῃ τὶς κρημμένες εἰκόνας, τῶν ὁποίων τὸ παρελθὸν εἶχε ξεφτίζει τὶς κορνίζες. Συχνὰ ἡ Εἰρήνη ἢ ἡ Λάουρα, ὅταν τοῦ διαβαζανε τὴν ἐφημερίδα ὑψηλοφῶνως, οἶχνανε καμμιά κλεφτὴ ματιὰ στὸ ἀτάραχο πρόσωπο τοῦ γέροντα γιὰ νὰ δοῦν ἂν ἄκουε. Τοὺς ἔκανε τὴν ἐντύπωσι πῶς ἔσβυνε σὰ λάμπα, καὶ μέσα στὸ φαροδὺ πλαῖσιο τῆς σιωπηλῆς καὶ ψυχρῆς κάμαρας ἔκανε τὴν ἐντύπωσι εἰκόνας τοῦ πόνου.

Σὲ ὅλο τὸ σπῆτι, ἐξ ἄλλου, πού ἄλλοτε ἀντηχοῦσαν φῶνες καὶ γέλια, σήμερα δὲν ἐπρόσφερε παρὰ τὸ ἀσυλο σὲ σκιές. Μήπως ἡ Εἰρήνη κάθε φορὰ πού συναντοῦσε τὸ βλέμμα τῆς Λάουρας δὲν συναντοῦσε σ' αὐτὸ τὴν ἴδια ἔκφρασι πόνου μὲ τὸν δ' κό τη; Μήπως ἡ γρηλ' Ἰομα, κι' αὐτὴ, ἢ ὁποία διετερηεῖτο ἢ πιὸ ζωηρὴ ἀπὸ ὅλους τοὺς ἄλλους, πηγαίνοντας ἀπὸ τὴ μιὰν ἄκρη στὴν ἄλλη, κίνοντας τὶς πιὸ πολλὰς δουλειές, δὲν ἔνοιωθε ὅτι ἡ ἐπαύριο θὰ ἔφερε μιὰ ἐπαύξηση τῆς δυστιχίας τους;

Μιὰ κατάρρα, πού δὲν ἀπέκλειε κανένα ἀπὸ τοὺς ἐνοίκους, βάραινε, κάθε μέρα καὶ πιὸ βραειά, πάνω στὸ σπῆτι τῆς πλατείας τῆς Ἐκκλησίας. Ἀκόμη κι' αὐτὸς ὁ ἦχος τοῦ κουδουνιοῦ πού χτύπησε ὁ ἐπιθεωρητῆς Μαλῆξ ἔκανε τὴν ἐντύπωσι πέτρας πού χτυποῦσε τὴν ἐπιφάνεια λιμναζόντων νερῶν.

Στὴν πολυθρόνα του ὁ κύριος Λεκόπτ ἔνοιωσε ἕνα οἶγος. Τὰ βλέφαρά του ἀνοιγοκλείσανε. Εἶχε πιά μάθει, χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ, ὅλα τὰ χτυπήματα τοῦ κουδουνιοῦ: τῶν διαφόρων προμηθευτῶν τοῦ σπιτιοῦ καὶ τοῦ ἐφημερίου, ὁ ὁποῖος κάποια μέρα θ' ἀρχότανε νὰ φέρῃ τὴν τελευταία παρηγοριά στὸν Λεκόπτ. Αὐτὸ τὸ κουδούνισμα ὅμως ἦταν γρηγόρο, σύντομο, δυνατὸ, δὲν ἔμοιαζε μὲ κανένα τῶν ἄλλων.

Στὴ βεράντα τὰ βλέμματα τῶν κοριτσιῶν διασταυρώθηκαν πάνω ἀπὸ τὸ ἄδειο τραπέζι. Κι' αὐτὲς ἔξεραν ὅτι οἱ προμηθευταὶ καὶ ὁ ἐφη-

μέριος χτυπούσανε σιγανά καὶ σὲ ὄρισμένες ὥρες. Ἄρα καί τι τὸ ἀσυνήθιστο συνέβαινε.

Τέλος, ἡ γρηᾷ Ἴριμα στὴν κουζίνα, μὲ μιὰ ἀπότομη κίνησι, ἀκούμπησε πάνω στὸ τραπέζι τὴ χάλκινη κατσαρόλα πού καθάριζε καὶ ἀκίνητη τέντωσε ταῦτί της ν' ἀκούσῃ.

ἽΟλοι μαζί ἔκαναν τὴν ἴδια ἐρώτησι :

— Ποιὸς ἐκτύπησε;

Καὶ νὰ πού καὶ πάλι τὸ κουδούνι ξανακτύπησε μὲ περισσέωρη δύναμι, πιδ παρατεταμένα.

Ἐπρεπε νὰ πάη ν' ἀνοίξῃ. Καὶ ἡ Ἴριμα σιάχνεται, ξεκρεμᾷ μιὰ ἀσπρη ποδίσα πού ἦταν πίσω ἀπὸ τὴν πόρτα. Πόσον καιρὸ εἶχε νὰ ξανανοίξῃ σὲ ξένο ἄνθρωπο τὴν πόρτα! Γιατί ἦταν ἀσφαλῶς κάποιος ξένος.

Ἡ γρηᾷ Ἴριμα βρίσκεται πίσω ἀπὸ τὴ πόρτα. Ἡ καρδιά της χτυπᾷ δυνατά. Γιατί; Ἄφου δὲν ἔτρεξε; Ἦταν ἀπὸ συγκίνηση;

Ναί, ἦταν ἀπὸ συγκίνηση. Γιατί μιὰ ἐλίπιδά ἀπροσδόκητη πέρασε μέσα ἀπὸ τὴ σκέψι της, κάποιο πρόσωπο παρουσιάστηκε στὴ φαντασία της.

Ἐνα πρόσωπο ἀδύνατο, γλωμό, μὲ πολλὰ μαλλιά ἀνακατωμένα, ἔνα πρόσωπο πού τὸ εἶχε παραλλάξει ἡ τρομάρα. Πρόσωπο ἀγαπητό, πού τὸ εἶχε κλάψει, τὸ εἶχε λαχταρήσει τόσο πολύ. Πρόσωπο πού ταράζει τίς νύχτες τῆς γρηᾷς, πού τὸ καλεῖ καὶ πού τῆς ξεφεύγει διαρκῶς. Πρόσωπο γιὰ τὸ ὅποιο προσεύχεται καὶ παρακαλεῖ γονατίζοντας καὶ χτυπώντας τὸ κούτελο πάνω στὴν πέτρινη πλάκα τῆς ἐκκλησίας.

Ἡ γρηᾷ Ἴριμα ἀκουμπᾷ τὸ τρεμουλιάρικο χέρι της πάνω στὸ πόμολο τῆς πόρτας.

Ἄν ἦταν αὐτός! Ἐ, λοιπὸν ἂν ἦταν ὁ Λεοπόλδος καὶ ζητοῦσε νὰ μπῆ; Ὁ Λεοπόλδος, ὁ ἀγαπημένος της γυιός, ὁ ὅποιος ἐρχότανε ἐπὶ τέλους νὰ τὴ βοῆ; Ὁ Λεοπόλδος πού θὰ εἶχε ἐλευθερωθῆ ἡ ποιὸς ξέρει δραπετεύσει;

Ἄ, ἔπρεπε νὰ μάθῃ, ἔπρεπε νὰ δῆ!

Καὶ διὰ μιᾶς ἡ γρηᾷ ὑπηρέτρια τράβηξε τὴν πόρτα.

Ἄμέσως ὅμως μιὰ τετράγωνη σιλουέτα σκέπασε τὸ ἀνοιγμα τῆς πόρτας καὶ μπῆκε στὸ χῶλλ. Ἐνα μεγάλο σῶμα ἀνοίξε πάνω σ' ἕνα λευκὸ πρόσωπο καὶ μιὰ συρτὴ φωνὴ ἐφώνησε:

— Καλημέρα Ἴριμα!

Ἡ γρηᾷ ὀπισθοχώρησε κατατρομαγμένη.

Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς πού βαστοῦσε ἕνα μεγάλο δέμα, γυρίζει καὶ κλείνει τὴν πόρτα μόνος του.

Ἐπειτα ἔκανε μιὰ στροφὴ, ἔβγαλε τὸ καπέλλο του καὶ γέλασε μέσα ἀπὸ τὰ δόντια του:

— Ἐτσι δὲν εἶναι; Ἴριμα δὲν σᾶς λένε;

Ἡ γρηᾷ πειραγμένη ἀπὸ τὸ θάρρος του, κούνησε μονάχα τὸ κεφάλι χωρὶς νὰ τοῦ ἀπαντήσῃ.

— Ἐ, λοιπὸν, Ἴριμα, θὰ ἤθελα νὰ μιλήσω μὲ τὸν κύριό σου.

Προχώρησε ὡς τὴ μέση τοῦ χῶλλ, ἔρριξε γύρω του περιέργως ματιές. Ἡ γρηᾷ ὑπηρέτρια τὸν παρακολουθοῦσε ὑποπτα.

Ἦθελε νὰ μιλήσῃ, ζηταίει νὰ φτιάσῃ τὶς φράσεις στὸ σιόμα της, μὰ δὲν κατορθώνει νὰ βγάλῃ λέξι.

Ὁ ἄνθρωπος ἀκούμπησε χάμω τὸ δέμα του ποὺ ἦταν τόσα μεγάλο ὅσο κι' αὐτός.

Τὸ κρατοῦσε ὄμως ὀρθιο καὶ δὲν τὸ παρατοῦσε ἀπὸ τὰ χέρια του. Τὸ βαστοῦσε ἀκόμα πιὸ γερά.

— Ἰομα, θὰ πῆς στὸν κύριό σου ὅτι ὁ ἀστυνομικὸς ἐπιθεωρητὴς Αἰμίλιος Μαλέξ ἐπιθυμεῖ ἐπειγόντως νὰ τοῦ μιλήσῃ.

Τὴ στιγμὴ ἐκείνη ἀνοίξε μιὰ πόρτα ἀπὸ τὸ βάθος καὶ μιὰ γυναικεία σιλουέτα παρουσιάσθηκε μέσα ἀπὸ τὴ σκιά.

— Κύριε, εἶπε μιὰ ἁρμονικὴ φωνή, εἶναι πολὺς καιρὸς τώρα ποὺ ὁ πατέρας μου δὲν δέχεται κανένα. Τὶ τὸν θέλετε; Ἄν νομίζετε, μπορεῖτε ὅ,τι ἔχετε νὰ μοῦ τὸ πῆτε, καὶ ἐγὼ θάναλάβω νὰ τοῦ τὸ πῶ.

VIII

Ἡ ταυτότης τοῦ μανεκέν.

Ὁ Μαλέξ ἔκανε μιὰ βαθειὰ ὑπόκλισι. Ὅποιος τὸν ἤξερε θὰ κατεπλήσσετο βλέποντάς τον νὰ σκύβῃ ἔτσι ἀπὸ εὐγένεια, γιατί δὲν ἐφημιζετο καὶ ὡς τόσο σπάταλος στὶς εὐγενικὲς του χειρονομίες. Μήπως ὄμως ἡ κίνησις αὐτὴ ἦτο καμωμένη ἐπίτηδες γιὰ νὰ κρύψῃ ἓνα πονηρὸ χαμόγελο, ποὺ δὲν μποροῦσε νὰ κρύψῃ ἀπὸ τὰ χεῖλη του;

— Ἡ δεσποινὶς Εἰρήνη, ἀναμφιβόλως, εἶπε.

Ἡ κοπέλλα ἐξεπλάγη ποὺ ἄκουσε τὸνομά της. Ἐκλινε τὸ κεφάλι της καὶ ψιθύρισε:

— Θέλετε νὰ περάσετε;

Ὁ Μαλέξ ἀγκάλιασε πάλι τὸ δέμα του, ποὺ ἦταν τυλιγμένο μ' ἓνα γκριζο χαρτί καὶ δεμένο μὲ σπάγγους. Μήπως γελάστηκε; Τοῦ φάνηκε ὅτι ἡ δεσποινὶς Εἰρήνη ἔρριχνε κρυφῆς ματιὰς πάνω στὸ δέμα του.

Τὴν ἀκολούθησε μέχρι τὴ βεράντα. Τὸ φορτίο του τὸν ἐνοχλεῖ, τὸ ἀκουμπᾷ γρήγορα πάνω σὲ μιὰ καρέκλα.

Μόλις μπῆκε, μιὰ ἄλλη νέα ἐσηκώθη ἀπὸ τὸ βάθος, μόλις τὸν εἶδε.

Ἦταν ψηλὴ, ἀνεπτυγμένη, ντυμένη ὡς τὴν Εἰρήνη Λεκόπτ, μὲ πένθιμα ρούχα. Ὁ Μαλέξ παρατηρεῖ τὰ ὠραία μαλλιά της, τὸ μεγάλο μέτωπό της, τὸ ὄχρὸ πρόσωπό της, τὰ μεγάλα μαῦρα μάτια της.

Ἡ Εἰρήνη ἐστράφη πρὸς τὸν ἀστυνομικό.

— Μοῦ θυμίζετε ὡς παρακαλῶ τ' ὄνομά σας; τοῦ εἶπε μὲ δισταγμό.

— Αἰμίλιος Μαλέξ, ἀπήντησε ὁ ἀστυνομικός.

Καὶ προσθέτει:

— Ἀστυνομικός.

Ἡ Εἰρήνη ἀπήντησε:

— Λάουρα Σαρὸν, ἡ ἐξαδέλφη μου. Καθίστε, κύριε.

Ἡ Μαλέξ δὲν κουνιέται ἀπὸ τὴ θέσι του. Κυττάζει τὴν Εἰρήνη Λε-

κόπτι, ἡ ὁποία ἔχει μέτροιο ἀνάστημα, εἶναι μᾶλλον κοντή. Κι' αὐτὴ φαίνεται ὠχρὴ, ἐκτὸς ἂν προέρχεται ἀπὸ τῆ σκιὰ πού ρίχνουν τὰ πράσινα δέντρα τοῦ κήπου. Δὲν εἶναι ὁμορφη. Πάντως δὲν τὸ δείχνει ἀπὸ τὴν πρώτη ἐμφάνισι. Τὰ χαρακτηριστικὰ της ὁμοῦς εἶναι κανονικά, τὰ δὲ μαλλιά της: ἔχουν ἓνα ὠραῖο ξανθὸ χρῶμα. Ἴσως ἡ ὁμορφιά της νὰ μὴν εἶναι χτυπητὴ ὅπως τῆς Λάουρας.

— Καθήστε, ἐπανέλαβε ἡ νέα.

Ἡ φωνὴ της εἶναι εὐχάριστη, μολονότι εἶναι κάπως στενοχωρημένη.

Ἡ Μαλέξ τράβηξε μιὰ καρέκλα κοντὰ του, καὶ κάθεται ἀποφασιστικά. Προαισθάνεται ὅτι ἡ πάλῃ θὰ εἶναι ἀγρία μέσα στὴ μυστηριώδη αὐτὴ ἀτμόσφαιρα τοῦ σπιτιοῦ, καὶ ἴσως ἴσως καὶ νὰ μὴν ἴβγαινε καὶ νικητῆς.

Τὰ βλέμματα τῶν δύο γυναικῶν παρακολουθοῦν τὶς κινήσεις του. Φαίνονται νὰ ἔχουν κάποια δυσπιστία στὴν παρουσία του.

Κι' ἀναρωτιῶταν ἀκόμα: Δὲν θὰ καθήσουν κι' αὐτές;

Καὶ τὴν ἴδια στιγμὴ ἡ Εἰρήνη κάθησε στὴν ἄκρη μιᾶς μεγάλης πολυθρόνας. Σταύρωσε τὰ χέρια της στὰ γόνατά της. Τὰ χεῖλη της μισοανοίγουν.

— Τι μὲ... Τι τὸν θέλετε τὸν πατέρα μου;

— Μά... Εἶχα, βέβαια, νὰ τὸν ρωτήσω κάτι πράγματα.

— Γιὰ τί πράγματα;

Ἡ ἀτυνομικὸς ἀνατρίχιασε, γύρισε καὶ εἶδε. Ἦταν ἡ Λάουρα Σαρὸν ποὺ ἠρώτησε.

— Ἐ... σχετικὰ μὲ τὴ ζωὴ του... τῶν δικῶν του...

Ἦνοιθε πῶς ἀναμασᾷ τὰ λόγια του. Τι ἔπαθε ὁ Μαλέξ; Γιατί εἶχε ἐπηρεασθῆ ἀπὸ τὴν παρουσία τῶν δύο κοριτσιῶν; Καὶ συνεκέντρωσε ὅλη τὴν ψυχραιμία του.

— Θὰ ἤθελα ἐπίσης, συνέχισε, νὰ τοῦ δείξω κάτι. Ἐχω τοὺς λόγους μου νὰ ὑποπτεύωμαι ὅτι τοῦ ἀήκει.

Ἄχ, τι θὰ ἔδινε ὁ Μαλέξ ἐκείνη τὴν ὥρα ἂν μπορούσε νὰ βγάλῃ τὴν πίπα του, νὰ τὴ γεμίσῃ κοπνὸ καὶ νὰ τραβήξῃ δυο-τρεις ρουφηξιές. Θὰ τοῦ ἔδινε ἀμέσως τὸ ἄρρος ποὺ ζητοῦσε.

— Αὐτὸ τὸ κάτι, βρίσκεται ἐκεῖ. Κ' ἔδωσε στὸ δέμα του ἓνα χτύπημα ποὺ παρὰ λίγο νὰ τὸ ρίξῃ χάμω.

Κύριταζε πότε τὴν μιὰ, πότε τὴν ἄλλη. Ἡ ἄλλη, ἡ Λάουρα, στεκόταν ἀκόμα ὀρθή. Καὶ οἱ δύο ὁμοῦς ἀκίνητες, σιωπηλές. Τοῦ κάνει τὴν ἐντύπωσι ὅτι βρίσκονται μπροστὰ σὲ δύο δικαστὰς. Ἡ ἰδέα αὐτὴ τὸν ἐξαγριώνει.

— Σᾶς ἀκοῦμε, εἶπε ἐπὶ τέλους ἡ Λάουρα.

Ἡ ἀτυνομικὸς τῆς ρίχνει μιὰ ἀγρία ματιά: «Σᾶς ἀκοῦμε!» τοῦ εἶπε. Αὐτὸ τὸ κορίτσι ποὺ δὲν ἦταν παρὰ πᾶνω ἀπὸ εἰκοσιπέντε ἐτῶν, τοῦ ἔδειξε κάθε προσοχὴ μολονότι δὲν ἔδειχνε νὰ ἦταν τόσο φιλάρεσκος. Οἱ πτυχές τῆς φουστίας της πέφταν χωρὶς καιμιά χάρι ἀπὸ τὴ μέση της. Τὸ φόρεμά της μαῖρο, ἀσημοκόκκινο. Καὶ δὲν φορᾷ τίποτα τὸ ἀνοιχτὸ ἐκτὸς ἀπὸ ἓνα γιακαδάκι ἄπρο, σᾶν κι' αὐτὸ ποὺ φοροῦν οἱ μαθήτριες στὸ σχολεῖο. Φορεῖ χοντρά παπούτσια μὲ χαιηλὰ τακούνια. Ἡ Λάουρα Σαρὸν ἀγνοεῖ τὴν ὁμορφιά της ἢ δὲν τὴν ἐνδιαφέρει:

Ἡ Μαλέξ πῆρε μιὰ τελικὴ ἀπόφασι.

Σηκώνεται καὶ δηλώνει:

— Θ' ἀνοίξω αὐτὸ τὸ δέμα.

Καὶ ἡ ψεύτικη ἀδεξιότης του φαίνεται καθαρὰ ὅτι παίζει κάποιον παιγνίδι.

Δὲ βιάζεται, τὰ νύχια του γυρεύουν νὰ γαντζώσουν καὶ νὰ λύσουν τοὺς σπάγγους. Τὸ χαρτὶ σχίζεται ἀδέξια σιγά-σιγά σὲ διάφορες μεριές. Στὸ ἀναμεταξύ ὅμως παρακολουθεῖ κρυφὰ μὲ τὴ ματιὰ του τὶς φυσιογνωμίας τῶν δύο κοριτσιῶν. Εἶδε τὴ μιὰ ν' ἀνταλλάσσει κάποιον βλέμμα μὲ τὴν ἄλλη.

Ἄλλὰ; Νὰ ἐπὶ τέλους πού κάποιος κινιέται. Ἡ Λάουρα σκύβει λιγάκι καὶ μέσα ἀπὸ τὸ καλάθκι πού ἔχει τὸ ξερόχειρό της βγάζει κάτι τὸ γυαλιστερό καὶ τὸ προτείνει στὸ Μαλέξ.

— Πάρτε τὸ ψαλίδι, τοῦ λέει. Θὰ σᾶς διευκολύνῃ καλύτερα.

Θὰ τὸν διηκολύνει. . . Τὸ ξέρει, γιατί μέσα σὲ μιὰ στιγμή ὅλοι οἱ σπάγγοι καὶ τὰ χαρτιά ὑπεχώρησαν.

Τὸ μανεκέν παρουσιάστηκε, μὲ τοὺς τετράγωνους ὤμους του καὶ τὸ γυαλιστερό του στηῆθος, τὸ στραπατσαρισμένο πρόσωπό του, μ' ἓνα χαμόγελο.

Καὶ ὁ Μαλέξ στηριζοντάς το στὰ πόδια πῆρε στάσι θαυματουργοῦ, τὸ ἔδειξε μὲ τὸ δάχτυλο καὶ εἶπε:

— Θὰ ἔλεγε κανεὶς ὅτι τὸ κέρινο αὐτὸ πρόσωπο γίνηκε κατ' ἀπομίμησιν ἀνθρωπίνου προσώπου. Κυττάχτε τὰ μάτια. Παρ' ὅλη τὴν καταστροφή πού ἔχει πάθει, θὰ ἔλεγε κανεὶς ὅτι ὁ τεχνίτης πού τῶφριασε ἀρπαξε μιὰ ὑπέροχη στιγμαία ματιὰ. Κυττάχτε τὸ μαῦρο μουστακάκι, τὸ ὄραϊο κούτελο. Τὸ ὅλο του δὲν ἀνήκει στὴν κατηγορία τῶν μανεκέν τοῦ ἐμπορίου. Αὐτὸ σὰ νᾶγινε ἐπίτηδες νὰ μοντελαρισθῇ κάποιον πρόσωπο. Μ' ἐπληροφόρησαν ὅτι τὸ μανεκέν αὐτὸ σᾶς ἀνέκει.

— Πράγματι, εἶπε ἡ Λάουρα Σαρὸν.

Τοῦ φάνηκε ὅτι κινδύνισε ἀκόμα λιγάκι, τὸ χέρι της ἀκουμπᾶ πάνω στὸ τραπέζι. Μήπως στηρίζεται;

Ἔσο γιὰ τὴν Εἰρήνη Λεκόπτ, ἔχει χαμηλώσει τὸ κεφάλι. Εἶναι ἀπὸ ἀδιαφορία, σκέψι, ἔξασθενῆσι;

— Ἦθελα νὰ σᾶς ρωτήσω, εἶπε ὁ Μαλέξ, ἂν αὐτὸ τὸ πρόσωπο δὲν σᾶς θυμίζει τίποτα. Δὲν μοιάζει μὲ κανένα; Παρ' ὅλες τὶς κακώσεις πού ἔχει τὸ πρόσωπο δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ μορῆτε νὰ τ' ἀναγνωρίσετε. Δὲν σᾶς κάνει νὰ θυμηθῆτε καὶ νὰ αναγνωρίσετε κάποιον πού γνωρίζετε ἢ ἔγνωρίσατε; Μήπως σᾶς θυμίζει κανένα. . . κανένα δικό σας;

Ὁ Μαλέξ ἀνέπνευσε. Τὸ βαρὺ του βλέμμα, ἐρευνητικόν, κύτταξε πότε τὴν Λάουρα καὶ πότε τὴν Εἰρήνη. Ποιὰ ἀπὸ τὶς δυὸ θὰ τοῦ ἀπαντοῦσε;

Εἶναι ἡ Εἰρήνη πού μιλά:

— Αὐτὸ τὸ πρόσωπο εἶναι τὸ ἀνάγλυφο τοῦ ἀδελφοῦ μου Λεόν, ὁ ὁποῖος ἀπέθανε πρὸ ἔτους. Ἔσο γιὰ τὸ μανεκέν, φαντάζομαι πὼς θὰ μᾶς τὸ ἔχουν κλέψει.

IX

Τραγικὴ ἐντύπωσις.

Σ' αὐτὰ τὰ λόγια ὁ ἀστυνομικὸς ἐρρίγησε καὶ γιὰ πρώτη φορὰ ἀπὸ τῆς στιγμῆς ποὺ ἀνεκάλυψε τὸ μανεκὲν ἔνοιωσε ὅτι ἐκρατοῦσε πιά καλὰ τὴν ὑπόθεσι στὰ χέρια του, τὴν πιὸ καλὴ ὅπως φανταζότανε ὑπόθεσι, τὴν πιὸ ἐξαιρετικὴ περίπτωσι τῆς ἀστυνομικῆς του σταδιοδρομίας, τὸ μεγαλύτερο ἐγκλημα τοῦ κόσμου. Σαφηνικὰ τοῦ ἐπανῆλθε ὅλη ἡ πεποιθῆσις καὶ ἀναγκάσθηκε νὰ ἀκουμπήσῃ κάπου γιὰ νὰ μὴ δεῖξῃ τὴ συγκίνησί του.

Πλησίασε τὴν Εἰρήνην.

— Νὰ μὲ συγχωρήσετε, δεσποινίς, ποὺ σᾶς προκάλεσα ἀναμνήσεις τόσο πολὺ θλιβερές... Μπορεῖτε νὰ μοῦ πῆτε πῶς ἔτυχε τὸ μανεκὲν αὐτὸ νὰ ἔχῃ τὸ πρόσσωπο τοῦ ἀδελφοῦ ποὺ ἔχασατε;

Ἡ Λάουρα Σαρὸν ἐπενέβη μὲ τὴν ἤρεμην φωνή της.

— Ἴσως νὰ εἶναι προτιμότερο, κύριε, νὰ σᾶς δώσω ἐγὼ ἢ ἴδια τὴν ἀπάντησι στὴν ἐρώτησί σας. Ὁ Λεὼν Λεκόπτι, ὁ ἀδελφὸς τῆς Εἰρήνης, ἦταν καὶ ἀρραβωνιαστικὸς μου.

— Σᾶς ἀκούω, δεσποινίς, εἶπε ὁ Μαλέξ.

— Ὁ πατέρας μου, ὁ ὁποῖος ἦταν μοντελίστας γλύπτης καὶ τοῦ ὁποῖου ὁ θάνατος προηγήθη τοῦ ἀρραβωνιαστικοῦ μου, μοῦ πρότεινε μιὰ μέρα νὰ τοῦ πᾶω τὸ Λεὼν γιὰ μοντέλο. Ἐκεῖνος λοιπὸν ἔφτιασε τὸ κεφάλι αὐτὸ ἀπὸ κερί, τὸ ὁποῖον ἐφαρμόσαμε σ' ἓνα ραφτάδικο μανεκὲν, ποὺ ἀγοράσαμε σὲ κάποιον πλειστηριασμό. Μετὰ τὸ θάνατο τοῦ ἀρραβωνιαστικοῦ μου ἐπήγαμε στὸ πατάρι τὸ κεφάλι καὶ τὸ μανεκὲν. Ἡ λύπη δὲν μοῦ ἐπέτρεπε νὰ ὑποφέρω τὴ θέα τοῦ κεφαλιοῦ. Ἀλλὰ ἔπειτα ἀπὸ ἕξι μῆνες ἀργότερα, ἡ γρηὰ Ἴριμα, καθαρίζουσα τὸ πατάρι, κατέβηκε πάλι μὲ τὸ κεφάλι στὴν ποδιά της καὶ τὸ τοποθέτησε στὸ δωμάτιό μου. Τὸ ἄφησα ἐκεῖ ἀρκετὸ διάστημα, θεωρῶντάς το πιά ὡς μιὰ ἀπλὴ φωτογραφία ἢ ἓνα κοινὸ ἀνάγλυφο ἀναμνηστικόν. Πάντως μοῦ θύμιζε πολλὰ θλιβερὰ γεγονότα: Τὸ θάνατο τοῦ πατέρα μου, τοῦ Λεὼν, καὶ ἄλλες ἀκόμα θλιβερὲς στιγμὲς. Καὶ τὸ ξαναπῆγα στὸ πατάρι.

— Συγγνώμη, ρώτησε ὁ Μαλέξ, τὸ τοποθετήσατε καὶ πάλι πάνω στὸ μανεκὲν;

— Ὁχι, ἀπήντησε ἡ νέα. Γιατὶ μὲ ρωτᾶτε;

— Θὰ σᾶς τὸ πῶ ἀργότερα. Λοιπὸν, τὸ μανεκὲν βρισκότανε χῶρια καὶ τὸ κεφάλι χῶρια, σὲ ἄλλο μέρος, σὲ ποιά γωνιὰ τοῦ παταριοῦ;

— Σταθῆτε.

Ἡ Λάουρα φαινότανε νὰ συγκέντρωνε τὶς ἀναμνήσεις της.

— Εἰς τὸ βάθος, ἀριστερά, νομίζω.

Ὁ ἀστυνομικὸς ἐστράφη πρὸς τὴν Εἰρήνην.

— Καὶ σεῖς, δεσποινίς, εἰσθε τῆς αὐτῆς γνώμης; Κεφάλι καὶ μανεκὲν εὐρίσκοντο μαζὶ στὸ βάθος τοῦ παταριοῦ, δεξιά;

Τὰ μάγουλα τῆς νέας ἐκοκκίνισαν ἐλαφρᾶ.

— Ἀφοῦ σὰς τὸ λέει ἡ ἑξαδέλφη μου, ἔτσι θὰ εἶναι.

Ὁ Μαλέξ πῆγε νὰ κάνῃ μιὰ ἄλλη ἐρώτησι. Ἡ Λάουρα ὄμως τὸν πρόφτασε.

— Τώρα εἶναι ἡ σειρά σας, κύριε, νὰ μᾶς πληροφορήσετε πῶς αὐτὰ τὰ δύο πράγματα βρίσκονται στὴν κατοχή σας. Ἴσως νὰ μπορέσετε νὰ μᾶς πῆτε γιατί βρίσκονται σὲ τέτοια χάλια.

Ὁ ἀστυνομικὸς ἐκούνησε τὸ κεφάλι.

— Αὐτό, δεσποινίς, τὸ ἀγνοῶ. Ὅ,τι μπορῶ νὰ σᾶς πῶ, εἶναι ὅτι τὸ μανεκέν ἀνευρέθη σήμερα τὸ πρωῒ ξαπλωμένο πάνω στις γραμμὲς τοῦ σιδηροδρόμου. Ἄν κάποιος βοηθὸς τοῦ σταθμοῦ δὲν προχωροῦσε πρὸς τὰ ἐκεῖ, τὸ τραῖνο τῶν 7 καὶ 45' ἀσφαλῶς θὰ τὸ εἶχε κάνει θρῦψαλα.

Αἱ δύο νέες κυταχθήκανε μὲ κάποιον τρόμο.

— Μοῦ φαίνεται, δεσποινίς Εἰρήνη, ὅτι πρὸ δεκαπέντε περὶ τοῦ ἡμερῶν ἐφωνάξατε ἐδῶ τὸν κύριο Χάμερερ γιὰ νὰ τοῦ πουλήσετε μερικὰ πράγματα, διάφορα, τὰ ὁποῖα εὐρίσκοντο στὸ πατάρι.

— Ναί, ἀπήντησε ἡ νέα. Ἄλλὰ δὲν βλέπω...

— Περιμένετε. Τὸ μανεκέν ποῦ ἀνευρέθη κακοποιημένο σήμερα τὸ πρωῒ πάνω στις γραμμὲς, ἐκλάπη, χθὲς τὴ νύχτα, ἀπὸ τὴ βιτρίνα τοῦ κυρίου Μπράντικ, ἐμπορορράπτου. Ἐξήτασα λοιπὸν αὐτὸν τὸν τελευταῖο καὶ μοῦ ἐδήλωσε ὅτι ἀγόρασε τὸ μανεκέν ἀπὸ τὸν κύριο Χάμερερ. Ἐρώτησα τὸν κ. Χάμερερ καὶ μοῦ διηγήθηκε μιὰ περιεργὴ ἱστορία.

Καὶ ὁ ἀστυνομικὸς ἐπανάλαβε ὅσα τοῦ εἶχε διηγηθῆ ὁ γέρο Ἰσαάκ.

— Δὲν φαντάζομαι, εἶπε, ὅτι ὁ Ἐβραῖος σκέφτηκε ποτὲ στὰ σοβαρά, ὅπως καὶ εἶπε, νὰ ρθῆ νὰ σᾶς ξαναβρῆ καὶ νὰ σᾶς ρωτήσῃ, δεσποινίς Εἰρήνη, ὅτι τὸ μανεκέν δὲν βρισκότανε κατὰ λάθος ἀνάμεσα στὰ πράγματα ποῦ ἀγόρασε. Ἐγὼ φαντάζομαι μᾶλλον ὅτι θὰ τὸ εἶχε καταλάβει ἀπὸ τὴ στιγμή ποῦ ἐπαιρνε τὰ πράγματα ἀπὸ τὸ πατάρι, καὶ ὄχι ὅτι τὸ κατάλαβε μονάχα ὅταν ξεφόρτωσε τὰ πράγματα στὸ μαγαζί του.

— Πράγματι, εἶπε τότε ἡ Λάουρα, αὐτὸ ποῦ πρέπει νὰ πιστοποιήσωμε εἶναι σὲ ποῖο ἀκριβῶς μέρος τοῦ παταριοῦ βρισκότανε τὸ μανεκέν. Ἦταν στὸ βάθος ἀριστερὰ ἢ δεξιὰ κοντὰ στὴν πόρτα; Στὴν πρώτη περιπτώσει μποροῦμε νὰ κατηγορήσωμε τὸν κύριο Χάμερερ ὅτι τὸ ἔκλεψε. Ἄλλὰ ἂν τὰ πράγματα συνέβησαν ἄλλοιῶς, τότε ἡ ὑπόθεσις περιπλέκεται.

— Ἀκριβῶς, εἶπεν ὁ Μαλέξ, ἐκφράζοντας τὸν θαυμασμό του γιὰ τὸν ἀκριβῆ συλλογισμό τῆς νέας. Δὲν σᾶς κορύβω ὅτι ἤμην διατεθειμένος νὰ πιστέψω μᾶλλον στὴν τιμιότητα τοῦ Χάμερερ. Ἄν εἶχε πάρει τὸ μανεκέν ἀπὸ τὸ βάθος δὲν θὰ τὸν ἐμπόδιζε τίποτα νὰ μοῦ τὸ ὁμολογήσῃ. Ἐπὶ πλέον φαντάζομαι ὅτι μέσα στὸ πατάρι θὰ ὑπῆρχαν ἴσως πολλὰ ἄλλα πράγματα, ποῦ ἂν ἤθελε νὰ διαλέξῃ καὶ νὰ πάρῃ θὰ τοῦ ἀπέδιδαν περισσότερα χρήματα. Μέχρις ἀποδείξεως τοῦ ἐναντίου, ἔρχομαι νὰ πιστέψω στὴν τιμιότητα τοῦ Χάμερερ.

— Καὶ πῶς δὲν μὲ πιστεύετε ἐμένα, εἶπε ἡ Λάουρα, ὅταν σᾶς λέγω ὅτι τὸ μανεκέν βρισκότανε στὸ βάθος τοῦ παταριοῦ, μακρυνὰ, ἐπομένως ἀπὸ τὰ πράγματα ποῦ ἐπουλήθησαν ἀπὸ τὴν Εἰρήνη στὸ Χάμερερ;

Ὁ Μαλέξ ἐσήκωσε τοὺς ὄμους του.

— Γιατί νὰ μὴ σᾶς πιστέψω; Ἔπρεπε νὰ παραδεχθῶ τότε ὅτι ἔχετε κάποιον ἀπώτερον συμφέρον γιὰ νὰ ψεύδεσθε. Μέχρι στιγμῆς δὲν τὸ βρῖσκω αὐτὸ τὸ πρᾶγμα. Ἀλλὰ δὲν φανιάζεσθε μήπως κανένας ἀπὸ δῶ μέσα στὸ σπίτι ἔχει συμφέρον νὰ ἔξαφανίσῃ αὐτὸ τὸ μανεκὲν; Κι ἄφου ἔμαθε ὅτι ὁ Χάμερερ θάρχότανε νὰ σηκώσῃ ὠρισμένα πράγματα ποῦ τοῦ εἶχαν πουληθῆ, νὰ ἦλθε καὶ νὰ μετετόπισε τὸ μανεκὲν γιὰ νὰ τὸ βάλῃ μαζί μὲ τὰ πράγματα ποῦ θὰ σήκωνε ὁ Ἑβραῖος;

Ἐπεκράτησε σιωπὴ. Οὔτε ἡ μία, οὔτε ἡ ἄλλη ἀπὸ τὰ κορίτσια δὲν ἐφάνιντο διατεθειμένες νὰπαντήσουν στὴν ἐρώτησι ποῦ τοὺς ἔθεσε ὁ Μαλέζ.

Ὁ ἀστυνομικὸς ἐπανέλαβε:

— Συνέβηκαν σ' αὐτὸ τὸ χωριὸ διάφορα ἀνεξήγητα πράγματα. Πρῶτον: Πῶς τὸ μανεκὲν ἀνακατεύθηκε μὲ τὰ πράγματα τοῦ Χάμερερ; Δεύτερον: Γιατί νὰ τὸ κλέψουν ἀπὸ τὴ βιτρίνα τοῦ Μπράντικ; Τρίτον: Γιατί ἔκακοποίησαν τὸ μανεκὲν καὶ τὸ μετέφεραν μέχρι τίς γραμμὲς τοῦ σιδηροδρόμου νὰ τὸ θρυμματίσῃ; Ὅσον ἀφορᾷ τὰ δύο τελευταῖα ἐρωτήματαμποροῦσε νὰ τἀποδώσῃ κανεὶς σὲ κανένα τρελλό. Αὐτὰ ὅμως δὲν σχετίζονται καὶ μὲ τὸ πρῶτο ἐρώτημά μου. Αὐτὸ τὸ πρῶτο ἐρώτημα τοῦναντίον φέρει τὰ πράγματα σὲ μιὰ λογικὴ σειρά, μᾶς κάνει νὰ ἀντιμετωπίσωμε μιὰ πρᾶξι μελετημένη, σχεδιασμένη ἀπὸ κάποιον. Αὐτὸς ὁ μυστηριώδης κάποιος μποροῦσε νὰ ἐλπίζῃ ὅτι ἅμα τὸ μανεκὲν θὰ πήγαινε στὰ χέρια τοῦ Χάμερερ θὰ ἐξηφανίζετο ἀπὸ τὴ μέση, γιὰ τὸ Ἑβραῖος θὰ τὸ πουλοῦσε σὲ κανένα ξένον ποῦ θὰ τὸ μετέφερε μακριὰ ἀπὸ τὸ χωριό. Δυστυχῶς τὸ ἀγόρασε ὁ Μπράντικ, ὁ ὁποῖος τὸ τοποθέτησε μάλιστα στὸ καλύτερο μέρος τοῦ μαγαζιοῦ: στὴ βιτρίνα. Καταστροφὴ! Ὁ ἀνώνυμος μυστηριώδης δὲν ἐπέτυχε τοῦ σκοποῦ του. Τὶ νὰ κάνῃ; Τὴ νύχτα σπάζει τὴ βιτρίνα τοῦ ἐμπορορράπη, τὸ καταστρέφει ὅσο μπορεῖ καὶ τὸ μεταφέρει στὶς γραμμὲς νὰ τὸ ἀποτελειώσῃ, νὰ ἔξαφανισθῆ ἐντελῶς. Τὶ ἰδέα ἔχετε λοιπὸν γι' αὐτὸν τὸν μυστηριώδη ἀνώνυμο; Πάντως γιὰ μένα αὐτὸς εἶναι ἓνα πρόσωπο ἀρχετὰ τολμηρὸ καὶ ἐπικίνδυνον. Δὲν κατεῖχε ἄρα γὰρ στὴ διάθεσί του τόσα ἄλλα μέσα γιὰ νὰ ἔξαφανίσῃ τὸ μανεκὲν ποῦ ἐδολοφονοῦσε; Ἐκτὸς ἂν τὸ μῖσος δὲν ἔπαιξε καὶ κάποιον ρόλο. Μῖσος τρομερὸ, πρωτάκουστο. Ποιὸς εἶν' αὐτὸς ποῦ ἐπιτίθεται μὲ τόση ἀγριότητα καὶ μῖσος κατὰ τῆς εἰκόνας ἑνὸς προσώπου ποῦ πέθανε; Τὶ σκέπτεσθε δεσποινίδες μου; Δὲν ἔχω δίκην νὰ προσθέσω ὅτι αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ἤθελε μὲ τὴν πρᾶξί του αὐτὴ νὰ καταστρέψῃ ἄκόμα καὶ τὴν ἀνάμνησι τοῦ νεκροῦ; Δὲν ἔχω δίκην νὰ πῶ ὅτι βρισκόμαστε μπροστὰ στὸν πιὸ μεγάλο κακοῦργο τοῦ κόσμου;

Σιωπηλές, ὠχρές, ἡ Λάουρα καὶ ἡ Εἰρήνη, ἀκούγανε τὸν ἀστυνομικὸ ποῦ μιλοῦσε.

Ἐκεῖνος, πλησιάζοντάς τες περισσότερο, εἶπε μὲ σιγανὴ βραχνὴ φωνή:

— Ἀλλὰ ἀκούστε με καλά. Αὐτὸ τὸ ἔγκλημα ἐναντίον ἑνὸς παρελθόντος δὲν μπορεῖ νὰ μὴ σχετίζεται μὲ κάποιον ἔγκλημα αὐτοῦσιο, ποῦ διεπράχθη πάνω σὲ ζωντανὸ πιὰ κορμί. Ἡ ἀρχὴ τοῦ ἐγκλήματος δὲν εἶχε τὴ θέσι της στὴ χθεσινοβραδυνὴ ἀπόπειρα, ἀνήκει σὲ παλαιότερη ἐποχή.

Τὰ λευκὰ χεῖλη τῆς Λάουρας ψιθυροῦσαν :

— Τὶ θέλετε νὰ πῆτε;

— Θέλω νὰ πῶ, ἀπήντησε ὁ Μαλέξ, προσφέροντας μιὰ μιὰ τις λέξεις του, ὅτι τὸ ἐγκλήμα πού ἐγινε χθές βράδυ πάνω στὸ μανεκέν αὐτὸ ἐπα-
νελήφθη πρὸ πολλοῦ, πρὸ ἑξῆς μηνῶν, πρὸ ἔτους ἴσως, πάνω σ' ἓνα ζων-
τανὸ πρόσωπο.

Ὁ Μαλέξ εἶχε κοκκινίσει μιῶντας. Εἶχε δώσει πιά τὴν ἐλευθερία
στὴν ἔκφρασι τῶν σκέψεῶν του, στὴν περιέργη σκέψι πού τὸν κατέτρωγε
ἀπὸ τὴν αὐγὴ, κάνοντας ὅλες τις ὑποθέσεις, νὰ σχηματίσῃ μιὰ ἱστορία.

Ξαφνικὰ ἐρρίγησε, φαινομενικῶς τοῦλάχιστον, καὶ προχωρῶντας ἀκόμα
πὸ κοντὰ τοὺς τις ἐρώτησε μὲ μιὰ μετρημένη φωνή:

— Ποιὰ ἀπὸ τις δυὸ σα; θὰ μοῦ πῆ—σεῖ; δεσποινίς, ἢ ἑσεῖς;—πῶς
πέθανε, πρὸ ἔτους σχεδόν, ἐκ-ἴνος πού ἀναπαριστᾶνε στὴ ζωὴ αὐτὸ τὸ
μανεκέν, ὁ ἀδελφός σα;, ἢ ὁ ἀρραβωνιαστικός σας, ὁ Λεὸν Λεκόπτ;

X

Ἐκλέξατε ..

Ὁ Μαλέξ μὲ ὄλο τὸν ἀστυνομικὸ αὐτὸ τρόπο πού ἐπέβαλε τις ἐρω-
τήσεις καὶ τὰ συμπεράσματά του, περιμένε σ' αὐτὴ τὴν τελευταία ἐρώτησι
νάκοῦσι καμμιά κραυγὴ, νὰ δῆ καμμιά λιποθυμία.

Δὲν συνέβη ὅμως τίποτ' ἀπ' αὐτά

Ἡ Λάουρα ἀπήντησε μ' ἓνα πολὺ ψυχραῖμο ὕφος.

— Ὁ ἀρραβωνιαστικός μου ἐπέθανε ἀπὸ φυσικὸ θάνατο, κύριε Μαλέξ,

Ὁ Αἰμίλιος ἔνοιωσε κι' αὐτὸς μὲ τὴ σειρά του νὰ κοκκινίξουν τὰ
μάγουλά του. Μέσα στὴν ἀπάντησι τῆς νέας διέκρινε κανεὶς τὴν εἰρωνεία.

— Ἐπιτρέψατέ μου νὰ ἐπιμείνω, εἶπε κᾶπως στενοχωρημένος. Συγχα-
ρήσατέ με πρὸ πάντων πού ξυπνῶ τις ἀναμνήσεις σας, οἱ ὁποῖες φαντά-
ζομαι θὰ εἶναι θλιβερές. Ἄλλὰ θὰ ἤθελα νὰκούσω, νὰ μοῦ πῆτε ἀπὸ ποῦ
θάνατο—φυσικὸ βέβια—πέθανε ὁ ἀρραβωνιαστικός σας.

Τὰ δάχτυλα τῆς Λάουρας πιάστηκαν ἀπὸ μιὰ πτυχή τῆς φούστας της.

— Ὁ Λεὸν, εἶπε, πέθανε ἀπὸ συγκοπὴ τῆς καρδίας.

Ὁ Μαλέξ ἔνοιωσε ἓνα ρίγος:

— Πέθανε, σχεδόν ἀμέσως;

Ἡ Λάουρα κατέβασε τὸ κεφάλι.

— Ἄλλὰ, ὁ ἰατρός Φουρνέλ, εἶπε ἡ φωνὴ τῆς Εἰρήνης, διεβεβαίωσε ὅτι. . .

Σταμάτησε ὅμως. Τὰ σκοτεινὰ μάτια τῆς ἑξαδέλφης της κάρφωσαν
τὰ δικά της.

Ὁ ἀστυνομικὸς ἐπέμεινε.

— Συγγνώμη, λέγατε ὅτι ὁ ἰατρός Φουρνέλ;

Ἡ Εἰρήνη Λεκόπτ κοκκίνισε. Ἐρρίξε μιὰ ματιὰ ἐνθαρρύνσεως στὴν
ἑξαδέλφη της, ἐκείνη ὅμως εἶχε κατεβισμένα τὰ μάτια.

— Ἐλεγε, ἀποτελεῖται τὴ φράσι της ἡ Εἰρήνη, ὅτι ἐπρόκειτο μᾶλλον
περὶ ἐγκεφαλικῆς αἱμορραγίας.

Ὁ Μαλέξ ἐκύτταξε τὴ Λάουρα Σαρόν, ἡ ὁποία ἐξακολουθοῦσε νὰ κρατῆ τὸ κεφάλι κατεβασμένο καὶ τὰ μάτια καρφωμένα στὸ πάτωμα. Ποιὲς νὰ ἦσαν οἱ σκέψεις; πὺ ἀπασχολοῦσαν τὸ κεφάλι τῆς;

Τὴ στιγμή ἐκείνη χτύπησε τὴν πόρτα τῆς βερόντας καὶ μπῆκε ἡ Ἰρμα. Πλησίασε τὴν Εἰρήνη, ἀφοῦ ἔρριξε γύρω τῆς φοβισμένα βλέμματα. Τὸ δῆξ βλέμμα τῆς σταμάτησε μιὰ στιγμή στὸ μανεκέν.

— Δεσποινίς, εἶπε, ὁ κύριος ζήτησε νὰ δῆ τὸν κύριο.

Καὶ μὲ τὸ κεφάλι ἔδειξε τὸ Μαλέξ: «Δὲ θὰ μοῦ τὸ συγχωρῆ ἀσφαλῶς ἐσκέφθηκε ἐκείνος, πὺ ὅταν ἐμπῆκα σπῖτι τὴν ἐφώναξα μονάχα Ἰρμα».

Ἡ Εἰρήνη Λεκὸπτ ἀνασηκώθηκε.

— Εἶπες ὅτι ὁ κύριος...

Ἡ Λάουρα πλησίασε τὸν Μαλέξ.

— Σᾶς παρακαλῶ νὰ μὴν ἐπιμείνετε σ' αὐτό. Ἀπὸ τὴν ἐποχὴ πὺ πέθανε ὁ γυιὸς του καὶ ἡ γυναῖκά του, ὁ θεὸς μου δὲν μίλησε ποτὲ πιά γι' αὐτούς.

— Ὁ κύριος ἄκουσε τὸ κουδουνι πὺ χτύπησε, εἶπε σιγανὰ ἡ Ἰρμα στὴν Εἰρήνη. Χτύπησε μάλιστα δυὸ φορές. Τότε ὁ κύριος μὲ φώναξε καὶ μὲ ρώτησε ποιὸς εἶναι.

— Καὶ τὶ ἀπήντησες, Ἰρμα;

— Τοῦ εἶπα ὅτι εἶναι ἓνας κύριος τῆς ἀστυνομίας. Τότε μοῦ εἶπε διὸ θέλει νὰ τὸν δῆ.

— Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, εἶπε ὁ Μαλέξ, σηκώνοντας τὴ φωνὴ του γιὰ νὰκουσθῆ κι' ἀπὸ τὴν Εἰρήνη, θὰ ἔπρεπε, γιὰ νὰποφύγωμε τὰ δυσάρεστα, νὰ μοῦ λέγατε ἀπὸ τὶ πέθανε ἀκριβῶς ὁ γυιὸς τοῦ κυρίου Λεκὸπτ.

— Ἀλλὰ ἐγὼ... ἄρχισε νὰ πῆ ἡ Λάουρα.

— Ἀπὸ συγχοπῆ τῆς καρδίας ἢ ἐγκεφαλικῆ αἰμορραγία; ἠρώτησε ὁ ἀστυνομικὸς δείχνοντας μὲ τὸ δάχτυλό του τὸ μανεκέν.

— Ἐκλέξατε...

Ἦταν μιὰ πολὺ στενόχωρη στιγμή, στὴν ὁποία ἔθεσε τέρμα ὁ ἦχος τοῦ κουδουνιοῦ πὺ προήρχετο ἀπὸ τὸ πάνω πάτωμα.

Οἱ δύο γυναῖκες ἀντήλλαξαν ἓνα βλέμμα.

— Ὁ πατέρας μᾶς καλεῖ, εἶπε ἡ Εἰρήνη. Ἀκολουθήστε με, κύριε.

Καὶ σταματώντας στὸ πρῶτο σκαλοπάτι εἶπε:

— Ἰσως θὰ ἦταν καλὰ γιὰ τὸ συμφέρο του νὰ μὴν ἀναφέρετε τίποτα σχετικῶς μὲ τὴν ὑπόθεσι αὐτῆ. Εἶναι τόσο πολὺ θλιμμένος μὲ τὸ θάνατο τοῦ... τοῦ Λεόν. Θὰ σᾶς ἔχουν ἤδη πῆ πόσο σοβαρὰ εἶναι ἄρρωστος. Κάθε συγκίνησις μπορεῖ νὰ τὸν πλήξῃ.

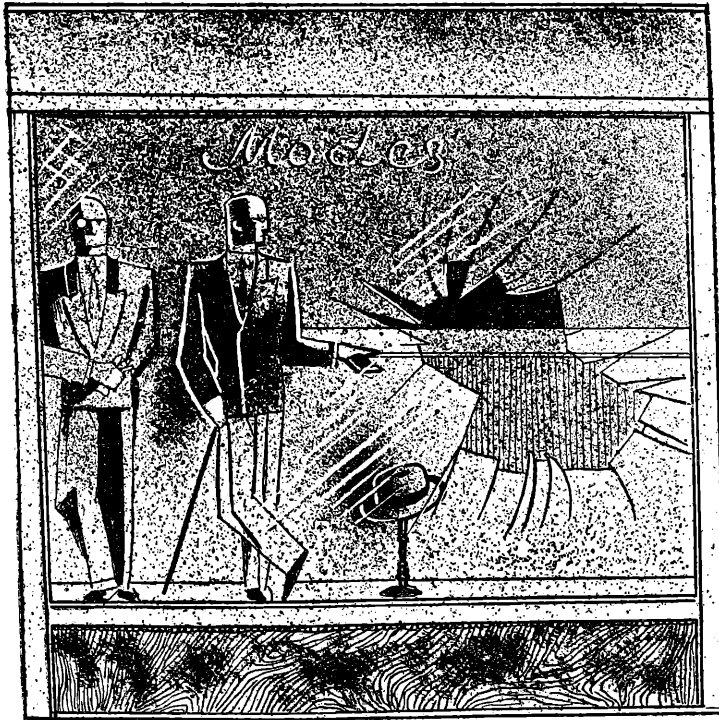
Ἀντὶ νὰ τῆς ἀπαντήσῃ, ὁ Μαλέξ τὴν ἐρώτησε:

— Εἶναι καιρὸς πὺ χίσατε τὴ μητέρα σας;

Δὲν ἔβλεπε παρὰ μονάχα τὴ ράχι τῆς κοπέλλας, καθὼς ἀνέβαιναν τὰ σκαλοπάτια. Αὐτῆ ἡ ράχι τοῦ φάνηκε γιὰ μιὰ στιγμή ὅτι καμπύλωσε, ἐνῆ τοῦ ἀπαντοῦσε:

— Ὁχι, ὄχι. Ἐπτά μῆνες. Δὲν μπόρεσε νὰ ζῆσῃ μετὰ τὸ θάνατο τοῦ Λεόν. Ἦταν ὁ... ὁ...

Ἐνας ἀναστεναγμὸς ξέφυγε ἀπὸ τὰ στήθη τῆς Εἰρήνης. Ἀποτελείωσε τὴ φράσι τῆς:

Μέσα από τη σπασμένη βιτρίνα έβλεπε κανείς ότι λείπει
τό ένα μανεκέν.

— ... ὁ ἀγαπημένος της.

Φθάσανε στὸ ἐπάνω πάτωμα. Μπήκανε σ' ἓνα σκοτεινὸ διάδρομο πού εἶχε τέσσαρες πόρτες. Ἡ Εἰρήνη ἀνοίξε τὴν πρώτη ἀριστερὰ καὶ μπήκε μέσα :

— Περάστε, εἶπε.

Καὶ μιλώντας δυνατώτερα :

— Ἔνας ἐπισκέπτης, πατέρα.

Ὁ ἀστυνομικὸς ἐμπήκε σ' ἓνα μεγάλο δωμάτιο, τοῦ ὁποίου τὸ παράκτο ἀντανακλοῦσε τὰ ἔπιπλα σὺν καθρέφτη. Τὰ δύο παράθυρα πού ἔβλεπαν πρὸς τὴν πλατεία ἦσαν κλειστὰ καὶ τοῦ ἔκαναν τὴν ἐντύπωσι ὅτι δὲν ἀνοίγαν ποτέ. Τὸ ξώφυλλο τοῦ ἑνὸς μονάχα εἶχε παραμεριστῆ λιγάκι, γιὰ νὰ ἐπιτρέπη στὸ γέρο, ὁ ὁποῖος εἶχε γυρισμένη τὴ ράχι πρὸς τὴν πόρτα, νὰ μπορῇ νὰ κυττάξῃ πρὸς τὰ ἔξω.

Ὁ ἀστυνομικὸς προχώρησε μέχρι τὴν πολυθρόνα, καὶ ἐνῶ παρατηροῦσε περιέργω αὐτὸν πού καθότανε, ἡ Εἰρήνη τοῦ προσέφερε μιὰ καρέκλα.

Ὁ κύριος Λεκόπτ ἐσήκωσε ἀργὰ τὸ κεφάλι (ὅταν ἐμπήκε τὸ κεφάλι του ἦταν οἰγμένο στὸ στήθος). Τὰ χέρια του ἐκρέμοντο ἀριστερὰ καὶ δεξιὰ τῆς πολυθρόνας. Μιὰ κουβέρτα τοῦ σκέπαζε τὰ πόδια. Στὰ γόνατά του εὗρισκετο ἓνα ἄλμπουμ μὲ γραμματόσημα.

— Ἄφησέ μας, Εἰρήνη, εἶπε ὁ γέρος.

Τὰ χαρακτηριστικὰ του εἶχαν πάθει κάποια ἀλλοίωσι, τέτοια, πού ἦταν δύσκολο νὰ διακριθῇ κανεὶς τὰ μάτια του.

Δὲν ἔκανε καμμιά κίνησι. Ἡ φωνή του ἦταν βαρεῖα καὶ βραχνή καὶ ἔφευγε μέσα ἀπὸ τὸ στόμα του σὺν νὰ μὴ τὴν καταλάβαινε.

Ὁ Μαλέξ κύτταξε τὴν Εἰρήνη. Φαινότανε σὺν νὰ μὴν ἀκουσε τὴ διαταγὴ τοῦ πατέρα της. Ἔσιαχνε κάποιον μοξηλάρι πίσω ἀπὸ τὸ κεφάλι του.

— Ἄφησέ μας, Εἰρήνη, ἐπανάλαβε ὁ Λεκόπτ.

Καὶ λέγοντας αὐτὰ δὲν κύτταζε κανένα. Τὰ μάτια του κυττάζανε μπρὸς του σταθερά.

Ἡ νέα ἀναστέναξε. Ὁ ἀστυνομικὸς τὴν ἐκύτταξε. Ἐκεῖνη ἔβαλε τὸ δάχτυλο στὰ χεῖλη της καὶ βγήκε, σὺν λυπημένη, ἀπὸ τὸ δωμάτιο.

Ὁ Μαλέξ δὲν εἶχε βρεθῆ ποτέ του σὲ τόσο στενόχωρη θέσι. Ἡ ζωὴ δὲν τοῦ εἶχε ἐμπιστευθῆ ποτέ ἓνα τόσο δύσκολο ρόλο. Τί εἶχε ἔρθει νὰ κάνῃ μέσα σ' αὐτὸ τὸ σπίτι; Κανεὶς δὲν τὸν εἶχε καλέσει. Γιὰ ὅλους, ἀσφαλῶς, ἦταν ἓνας παρείσακτος, ἓνα ἀνεπιθύμητο πρόσωπο πού ἐρχότανε νὰ ξυπνήσῃ θλιβερὸς ἀναμνήσεις, νὰ ὑποβάλλῃ ἀστόχαστες ἐρωτήσεις καὶ πού ἄξιζε νὰ τὸν εἶχαν πετάξῃ ἔξω ἀπὸ τὴν πόρτα. Ἴι θὰ ἔλεγε στὸ γέρο αὐτόν; Πῶς νὰ ἐξηγοῦσε τὴν παρουσία του σ' αὐτὸ τὸ σπίτι, τώρα πού ἡ Εἰρήνη τοῦ εἶχε ζητήσῃ νὰ σιωπήσῃ; Αἰσθανότανε τὸν ἑαυτὸ του ἀνίκανο νὰ πῆ ψέματα καὶ νὰ βρῇ κάποιον ὁποιοδήποτε πρόσχημα. Γιατί ὅμως νὰ τὸ κάνῃ; Γιὰ νὰ ξεγελάσῃ τὸν Λεκόπτ; Ἄλλὰ αὐτὸς ὁ ἴδιος, ἀν εἶπε καταλάβει τὸ σκοπὸ τοῦ Μαλέξ, δὲν θὰ τὸν ἐνεθάρρυνε νὰ προχωρήσῃ καὶ νὰ συνεχίσῃ τὴν ἐρευνά του; Ὅπως ἀκριβῶς ὁ ἀστυνομικὸς προησθάνετο, θὰ τοῦ εἶχαν σκοτώσει τὸ γυιὸ του. Ὁ γέρος λοιπὸν δὲν θὰ ἐπιθυμοῦσε νὰ τιμωρηθῇ ὁ ἔνοχος; Ἄ! ἀλήθεια προχωροῦσε, ὅπως

δῆποτε λοιπὸν ἔπρεπε νὰ ξεκαθαρίσῃ. Καὶ ἂν ἡ Εἰρήνη τοῦ εἶχε συστήσει τὴ σιωπῇ, δὲν ἔπρεπε νὰ ὑποπτευθῇ ὁ Μαλέξ ὅτι ἡ νέα κᾶτι τοῦ ἔκρυβε;

Ὁ Λεκόπτ τὸν ἔβγαλε ἀπὸ τὴ δυσχερῆ του θέσι. Χωρὶς κᾶν νὰ γυρίσῃ τὸ κεφάλι ἄρχισε νὰ τοῦ μιλᾷ.

— Φοβοῦμαι πολὺ, κύριε, εἶπε μὲ τὴ βραχνή του φωνή, ὅτι δὲν θὰ σᾶς ὑπεδέχθησαν τόσο πολὺ εὐχάριστα σ' αὐτὸ τὸ σπίτι. Σᾶς παρακαλῶ νὰ μὴ μᾶς παρεξηγήσετε, νὰ μὴ παρεξηγήσετε μιὰ οἰκογένεια, ἡ ὁποία ἐπλήγη, μέσα σ' ἓνα χρόνον, ἀπὸ διπλὸ πένθος ἀρκετὰ σκληρό.

Ὁ Μαλέξ σκέφθηκε ὅτι ὁ γέρος θὰ εἶχε προετοιμάσει τὶς φράσεις του ἀπὸ τὴ στιγμή πού πληροφορορήθηκε ὅτι ὑπῆρχεν ἓνας ξένος μέσα στὸ σπίτι. Λίγο ἐνδιέφερε, φαίνεται, τὸν Λεκόπτ ἡ σημασία τῆς ἐπισκέψεως αὐτῆς. Ἴσως νὰ μὴν ἔδινε καὶ καμμιά σημασία ἀκόμα καὶ σ' αὐτὴ τὴν προσωπικότητα τοῦ ἐπισκέπτου. Κι' ὅτι τοῦ δόθηκε μιὰ φορὰ ἡ εὐκαιρία νὰ μιλήσῃ γιὰ τοὺς ἀνθρώπους πού ἔχασε, γι' αὐτὸ ἴσως νὰ δέχθηκε καὶ τὸν ἀστυνομικό.

— Πράγματι, ἄκουσα νὰ μιλᾶνε, εἶπε ὁ Μαλέξ, γιὰ τὴ σκληρὴ δοκιμασία πού σᾶς βρῆκε. Σᾶς βεβαιῶ ὅτι συμμετέχω στὴ θλίψι σας. Ἄλλὰ δὲν ξεύρω ἀκριβῶς. . .

Ἄφησε ἐπιτήδες τὴ φράσι αὐτὴ ἀτελείωτη, κατασκοπεύοντας τὸ πρόσωπο τοῦ γέρου. Εἶδε ξαφνικὰ νὰ ζωγραφίζεται μιὰ ἀχτίδα χαρᾶς.

— Ἄγνοῶ, συνέχισε ὁ Λεκόπτ, τί μορεῖ νὰ σᾶς εἶπαν γι' αὐτὴν τὴν ὑπόθεσι. Δὲν γνωρίζω κανένα πού θὰ μπορούσε νὰ σᾶς περιγράψῃ τὸ δικό μου πόνον. Μὰ οὔτε κ' ἐγὼ ὁ ἴδιος. . . Μπορεῖτε νὰ φαντασθῆτε μόνος σας, ἂν σᾶς πῶ μονάχα ὅτι δέκα μῆνες τώρα καὶ ἔνδεκα ἡμέρες ὁ νεώτερός μου γυιὸς πέθανε ξαφνικὰ, στὴ σκάλα τοῦ σπιτιοῦ αὐτοῦ, σχεδὸν μπροστὰ σ' αὐτὴ τὴν πόρτα τοῦ δωματίου. Ἡ γυναῖκά μου κ' ἐγὼ ἀκούσαμε μιὰ πνιγμένη φωνή, ἓνα κρότο. . . Ὅταν φθάσαμε στὸ κεφαλόσκαλο, εἶδαμε τὸ δυστυχῆ μικρὸ μας Λεὸν πεσμένο πάνω στὰ σκαλιά, μὲ τὸ κεφάλι νὰ κρέμεται ἀνάμεσα στὰ κάγκελλα τῆς σκάλας. . . Ὅταν ἦρθε ὁ γιατρός δὲν πρόφτασε πορὰ νὰ δῇ τὴν τελευταία του ἀναπνοή. . .

— Εἶναι τρομερό, εἶπε ὁ Μαλέξ. Καί. . .

— Κᾶτι περισσότερο ἀπὸ τρομερό, ἐξηκολούθησε ὁ γέρος χωρὶς νὰ κυττάξῃ τὸν ἀστυνομικό. Εἶναι ἄδικο βέβαια νὰ ποῦμε ὅτι ἐγὼ καὶ ἡ Ἐλίζα προτιμούσαμε τὸ Λεὸν ἀπὸ τᾶλλα μας παιδιὰ, ἀλλὰ ἦταν ὁ μικρότερος. Τὸ πνεῦμά του, ἡ καλωσύνη του ἐξέπληττε ὅλο τὸν κόσμον. «Τὸν καλύτερο νέο πού συναντήσαμε ποτέ», λέγανε οἱ καθηγηταὶ του. . . Καὶ ἦταν ἀρραβωνιασμένος, τὸ δύστυχο παιδί, θὰ παντρευότανε τὴν ἐξαδέλφη του τὴ Λάουρα μετὰ ἓνα μῆνα. Δὲν εἶναι τρομερό; Ἡ γυναῖκά μου δὲν μπόρεσε ν' ἀνθέξῃ. Εἶναι ἑφτά μῆνες τώρα ἀκριβῶς πού ὁ πόνος τὴν σκότωσε. . . Ἐπειτα. . . θὰ εἶναι ἡ σειρά μου. . .

— Ἐμπρός, μὰ δὲν πρέπει. . . ἄρχισε μὲ μιὰ φράσι διαμαρτυρίας ὁ ἀστυνομικός.

— Μήπως μπορεῖτε νὰ μοῦ τοὺς ἀποδώσετε; εἶπε ὁ Λεκόπτ μὲ μιὰ θλιμμένη φωνή. Ἀπὸ τὴ χαρὰ πού πλημμύριζε αὐτὸ τὸ σπίτι, δὲν ἀπομένει τίποτα. Ὁ ἄλλος μου ὁ γυιός, ὁ Ἀρμάνδος, μ' ἐγκατέλειψε. Ἡ κόρη μου

Εἰρήνη δὲν θέλει πιά ν' ἀκούσῃ γιὰ γάμο . . . Καὶ ἡ Λάουρα, ἡ ἀνεψιά μου, ἀπαρηγόρητη κι' αὐτὴ, μένει ἐδῶ σμίγοντας τὸ δικό της πόνο μὲ τὸ δικό μας . . . ὁ Λεὸν! . . . σπούδαζε γιατρός, καὶ προωριζέτο γιὰ μεγάλο στάδιο. Ἐπειτα αὐτὸς ὁ ἀπρόοπτος θάνατος, ὁ σχεδὸν ἀκατανόητος. Αὐτὸς ποὺ ξεχείλιζε φωτιά, ζωή . . .

— Καὶ ἀπὸ τί ἐπέθανε ἀκριβῶς; ψιθύρισε ὁ Μαλέξ.

— Ὁ Θεὸς μονάχα ξέρει! Ὁ γιατρός εἶπε κατ' ἀρχὰς ὅτι τοῦ σταμάτησε ἡ καρδιά, ἔπειτα ὅτι ἦταν ἐγκεφαλικὴ αἱμορραγία.

— Καὶ δὲν σὰς ἤρθε ποτὲ ἡ ἰδέα . . . ἄρχισε ὁ ἀστυνομικός.

Ὁ γέρος ὅμως ἐξηκολούθησε, σὰν νὰ μὴν ἀκουσε:

— Δὲν μᾶς δυσηρέστησε ποτέ. Ἡ μητέρα του ἐπανελάμβανε διαρκῶς ὅτι ἦταν γλυκὺς καὶ ἥρεμος σὰν κορίτσι. Ἡ Εἰρήνη ἦταν ὀλιγώτερο χαδιάρρα ἀπ' αὐτόν. Καὶ ὠραῖος, πολὺ ὁμορφο παιδί, κύριε! Θίλετε νὰ τὸν δῆτε; Σηκωθῆτε, κυττάχτε τὸ πορτραῖτο αὐτὸ στὴν ἐταξέρα, ἐκεῖ δεξιά σας. Εἶναι μιὰ φωτογραφία ποὺ ἔβγαλε τρεῖς μῆνες πρὶν τὸ θάνατό του. Μόλις ἔφτασε τὰ εἴκοσι δύο.

Ἡ φωτογραφία, τὴν ὁποία ὁ Μαλέξ κρατοῦσε στὰ χέρια του, παρίστανε ἓνα κομπὸ νέο μὲ ὠχρὸ καὶ σοβαρὸ πρόσωπο. Ὁ Λεὸν Λεκὸπτι ἦταν πράγματι ὠραῖος νέος. Εἶχε ἀφθονὰ μαῦρα μαλλιά, κατσαρὰ λιγάκι στὰ πλάγια, κ' ἓνα μικρὸ μουστακάκι. Ἡ φωτογραφία τέλος ἔδειχνε ἓνα νέο βέβαιο γιὰ τὸν ἑαυτό του . . . καὶ γιὰ τοὺς ἄλλους.

— Παρατηρήσατε τὸ μέτωπό του; ρώτησε ὁ Λεκὸπτι. Ἐνα μέτωπο πολὺ χαρακτηριστικό, κύριε! Κἀποῖος φίλος μου, ποὺ γνώριζε ἀπὸ φρενολογία, μοῦ εἶχε ἐπαναλάβει πολλὲς φορὲς ὅτι μ' ἓνα τέτοιο μέτωπο ὁ Λεὸν θὰ ἔκανε πολλὰ πράματα.

Ὁ γέρος τώρα ἔστρεψε λιγάκι τὸ κεφάλι του, κ' ἐξηκολούθησε:

— Ἔχω κι' ἄλλες δικές του φωτογραφίες μέσα στὸ ἄλμπουμ, ποὺ βρισκεται σ' αὐτὸ τὸ τραπεζάκι. Κυττάχτε το μὲ τὴν ἡσυχία σας. Δὲν κουράζομαι καθόλου νὰ κυττάζω αὐτὲς τὶς φωτογραφίες. Ὑπάρχουν πολλὲς ποὺ τὶς ἔχει βγάλει μαζί μὲ τὴν φτωχή μου Ἐλ . . . τὴ μητέρα του.

Σιώπησε. Ὁ Μαλέξ ξεφύλλιζε τὸ ἄλμπουμ.

— Ὁ πατέρας τῆς Λάουρας, ποὺ πέθανε κι' αὐτός, ἦταν γλύπτης, μοντελίστας, ἐπανελάβε ὁ Λεκὸπτι. Μιὰ μέρα πῆρε τὸ Λεὸν καὶ τοῦ ἔφτιασε ἓνα κεφάλι μὲ κερὶ, πανομοιότυπο μὲ τὸ φυσικό. Δυστυχῶς ἐχάθη αὐτὸ τὸ ἀντίγραφο ποὺ μοῦ θύμιζε τόσο ζωντανά . . .

Ἐνῶ ὁ γέρος μιλοῦσε, ὁ Μαλέξ εἶχε τεντώσει τ' αὐτί του. Τοῦ δινότανε ἡ εὐκαιρία νὰ μάθῃ κάτι, ὁ ἴδιος ὁ Λεκὸπτι τοῦ ἐξιστοροῦσε γιὰ τὸ μανεκέν. Ἐπρεπε νὰ τοῦ ἐξιστορήσῃ τὰ περιεργὰ γεγονότα τῆς νύχτας; «Κάθε συγκίνησις θὰ τὸν πείραζε», τοῦ εἶχε πῆ ἡ Εἰρήνη.

— Αὐτὸ τὸ κέρινο πρόσωπο . . . ψιθύρισε ὁ ἀστυνομικός, εἶναι καιρὸς ποὺ χάθηκε;

— Πολὺς καιρός! Πράγματι δὲν τὸ ξαναεἶδα ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ποὺ πέθανε ὁ Λεὸν.

Ὁ Μαλέξ ἔκλεισε ἀπότομα τὸ ἄλμπουμ:

— Μήπως θέλατε νὰ πῆτε . . .

Τὴ στιγμή ἐκείνη ἄνοιξε ἡ πόρτα. Ἡ Λάουρα Σαρὸν ἐμπήκε στὸ δωμάτιο.

XI

Τὸ μονοπάτι τοῦ ἀγῶνος.

—“Α, θεϊέ μου, δὲν κάνετε καθόλου καλά, εἶπε προχωρῶντάς πρὸς τὴν πολυθρόνα. Ὁ γιατρός σᾶς συνέστησε νὰ μὴν κουράζεσθε. Πρέπει ἐπίσης ν’ ἀποφεύγετε νὰ μιλάτε γιὰ τὸ παρελθόν. Σᾶς κάνει κακό.

—“Ὀχι, ὄχι, διεμαρτυρήθη ὁ Λεκόπτ. Αὐτὸ μοῦ κάνει καλό. Ξέρεis δτι...

Ἡ νέα ἔσκυψε καὶ φίλησε τὸ γέροντα στὸ μείωπο καὶ τοῦ εἶπε:

— Δὲν θέλω νὰ ξέρω τίποτα, θεϊέ μου! Θὰ ἀναπαυθῆς, προσπάθησε μάλιστα νὰ κοιμηθῆς! Δώστε μου αὐτὸ τὸ ἄλμπουμ... Ἐκεῖ... Ἡ Ἴριμα σᾶς ετοίμασε ἓνα ὑπέροχο γεῦμα. Θὰ σᾶς τὸ φέρῃ σὲ μιὰ ὥριτσα καὶ τὸ ἀπᾶγγελμα θὰ σᾶς διαβάσω τίς ἐφημερίδες.

— Ἀλλά, κύριε... εἶπε ὁ γέρονς.

— Ὁ κύριος βιάζεται, εἶπε ἡ Λάουρα. Δὲν μπορεῖτε νὰ τὸν κρατήσετε περισσότερο. Ἡρθε νὰ μᾶς ἐπισκεφθῆ μονάχα γιὰ κάποιον διοικητικὸ ζήτημα. Βιάζεται ἀνὰ πᾶν νὰ δῆ καὶ τοὺς ἄλλους κατοίκους τοῦ χωριοῦ.

Ὁ Μαλέξ ξερόβηξε. Κατὰ τὰ φαινόμενα τὸν ξεπαστροῦεσαν γρήγορα. Δὲν τὸν λογαριάζανε καθόλου. Τὶ εὔκολα πού κόλλησε τὸ ψέμα στὸ στόμα της! Μὰ τί φοβώτανε λοιπὸν πού διέκοψε τὴ συνομιλία του μὲ τὸν Λεκόπτ; Καὶ τί φοβώτανε ἡ Εἰρήνη πού δὲν ἤθελε νὰ τοὺς ἀφήσῃ μόνους; Εἶχανε κι’ οἱ δύο, τους ἴσως τὸν ἴδιο φόβο;

«Ἄν μπροῦσα νὰ προφτάσω τὸ τραῖνο τῶν 17 καὶ 10», σκέφτηκε ὁ Μαλέξ.

Δὲν μπορούσε νὰ χάνῃ τὸν καιρὸ του, οὔτε νὰ ὀπισθοχωρήσῃ.

— Θέλετε νὰ μὲ συνοδεύσετε, κύριε; εἶπε ἡ Λάουρα. Ὁ θεῖός μου θέλει ν’ ἀναπαυθῆ λιγάκι.

Ὁ Μαλέξ τὴν ἀκολούθησε μέχρι τὸ κεφαλόσκαλο. Ἐκεῖ, ἐπειδὴ αὐτὸς ἔσταμάτησε, γύρισε καὶ τὸν κύτταξε κατάπληκτη.

— Θέλω νὰ μοῦ δείξετε, εἶπε σιγανὰ ὁ ἀστυνομικός, τὸ μέρος ἀκριβῶς πού πέθανε ὁ ἀρραβωνιαστικός σας.

— Γιατί; ρώτησε ἡ νέα.

— Ἐχω τὸ σκοπὸ μου, ἀπήντησε ὁ Μαλέξ.

— Ἐ, λοιπὸν, νά, εἶπε ἡ Λάουρα δείχνοντας μὲ τὸ δάχτυλο. Ὁ θεῖός μου καὶ ἡ θεία μου τὸν βρήκανε ἐκεῖ ξαπλωμένο, στὰ τελευταῖα σκαλιά, μὲ τὸ κεφάλι πρὸς τὰ κάτω.

Ἄνάμεσα στὰ κάγκελλα τῆς σκάλας, δὲν εἶν’ ἔτσι;

— Naί, ἀνάμεσα... ἀνάμεσα στὰ καγκελλόσκαλα.

— Καὶ σεῖς, δεσποινίς, ποῦ βρισκόσαστε τὴ στιγμή ἐκείνη.

— Στὴ βεράντα.

— Καὶ ἡ ξαδέλφη σας;

— Στὸν κῆπο, μὲ τῇ γρῆν Ἰρμα.

— Συγγνώμην. Ἄλλὰ ποιὸς ἄλλος ἔμενε τὴν ἐποχὴ ἐκείνη μέσα στὸ σπίτι;

Μήπως ὁ Μαλέξ, κάνοντας αὐτὲς τὶς ἐρωτήσεις, γύρευε νὰ μπλέξῃ τὴ νέα; Ἐπιθυμοῦσε τίποτε ἄλλο, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ ὅτι ἤθελε νὰ τῇ βγάλῃ ἀπὸ τὴν ἐπιμονή της;

Ἐπῆρχον, ἀπήντησε ἡ Λάουρα, ὁ ἐξαδελφός μου Ἀρμάνδος, ὁ ἀδελφός μου Αἰμίλιος καὶ ὁ γυιὸς τῆς γρῆσ Ἰρμας.

— Ἄ! Μπορῶ νὰ σὰς ἐρωτήσω γιατί ὁ ἀδελφός σας καθότανε ἐδῶ;

— Ὅταν πέθανε ὁ πατέρας μας, ἤρθαμε καὶ οἱ δύο νὰ κατοικήσωμε σ' αὐτὸ τὸ σπίτι.

— Ἄλλὰ . . . ἢ μητέρα σας;

— Ὁ πατέρας μου ἦταν χῆρος.

Κρατώντας τὴ σκάλα μὲ τὸν ἄνω χέρι ἡ Λάουρα, στεκότανε ὄρθια, χλωμή, μὲ τὰ μάτια γυαλιστερά.

— Ἀρκοῦν; Καταλαβαίνετε, κύριε, πόσο θλιβερὴ εἶναι—μὰ τέτοια ἀνάγκαις;

— Λυποῦμαι πολὺ, δεσποινίς, εἶπε ὁ ἀστυνομικός, ἀλλὰ ἔχομε ἕνα τέτοιο ἐπάγγελμα, ποὺ πολλές φορὲς μένει ἐντελῶς ἀναίσθητο μπροστὰ σὲ κάθε λύπη. Πιστεῦτέ με, λυποῦμαι πάρα πολὺ.

Γύρευε νὰ δικαιολογηθῇ ὁ Μαλέξ.

— Ὁ ἀδελφός σας καὶ ὁ ἐξαδελφός σας ἐγκατέλειψαν αὐτὸ τὸ σπίτι;

— Ναί, εἶπε ἡ νέα. Ὁ ἀδελφός μου κατοικεῖ στὸ ἴδιο αὐτὸ χωριό. Παντρύτηκε. Ὅσο γιὰ τὸν ἐξαδελφό μου, τὸν Ἀρμάνδο, ἀσχολεῖται μὲ τὴν πώλησι αὐτοκινήτων, στὰς Βρυξέλλας.

— Ὡραία, εἶπε ὁ ἀστυνομικός. Κι αὐτοὶ ποῦ ἦσαν τῇ στιγμῇ ποὺ πέθανε ὁ ἀρραβωνιάστικός σας;

— Ὁ ἐξαδελφός μου εἶχε βγῆ ἔξω, εἶπε ἡ Λάουρα. Ὅσο γιὰ τὸν ἀδελφό μου, τὸν Αἰμίλιο, αὐτὸς βρισκότανε μαζί μου στὴ βεράντα.

— Ὡραία, ἐπανάλαβε ὁ Μαλέξ. Ὁ ἀδελφός σας ἦταν παντρεμένος τὴν ἐποχὴ ἐκείνη;

— Μαλιστα.

— Πρὸ πολλοῦ;

— Πρὸ ὀλίγων μηνῶν.

— Πρὸ ὀλίγων μοῦ ἀνεφέρατε καὶ γιὰ κάποιον γυιὸ τῆς Ἰρμας. Ποῦ βρίσκεται αὐτός;

— Θὰ παραξενευθῆτε μὲ τὴν ἀπάντησί μου, ἀπήντησε ἡ νέα. Αὐτὸς συνελήφθη τὴν ἡμέρα ἐκείνη.

Ὁ ἀστυνομικός σούφρωσε τὰ φρύδια του.

— Συνελήφθη;

— Ναί! Κατηγορήθη ἐπὶ φόνο. Κατεδικάσθη σὲ καταναγκαστικά ἔργα.

Ὁ Μαλέξ δὲν πίστευε στ' αὐτιά του. Τόσα μυστήρια λοιπὸν ὑπῆρχον;

— Ἄλλὰ, ψιθύρισε, τί εἶχε κάνει;

— Σκότωσε, φαίνεται, κάποιον χωρικό μὲ τὸ περιστρόφο. . . γιὰ νὰ τὸν κλέψῃ.

— Ἄ, εἶπε ὁ ἀστυνομικός, καὶ πῶς ὀνομάζεται αὐτὸς ὁ τόσον ἐνδιαφέρων νέος;

— Λεοπόλδος Τρανσό, ἀπήντησε ἡ νέα.

— Καὶ τὸ θῦμα;

— Σουρλέ.

— Ναί, θυμάμαι, εἶπε ὁ ἀστυνομικός.

Πράγματι θυμάτανε τώρα. Ἡ, μᾶλλον, ξαναβλέπε τὸς τίτλους στὴν πρώτη σελίδα τῶν ἐφημερίδων, ποὺ ἀνήγγειλαν τὸ ἔγκλημα, ἔπειτα τὴ σύλληψι τῶν δολοφόνου, τὴν ἀπολογία του. Ὁ ἀστυνομικός θυμάτανε ὅτι εἶχε παρακολουθήσει καὶ τὴ δίκη. Ναί, ναί! Ὑπόθεσις Σουρλέ-Τρανσό.

Κι' ἐνῶ ἡ Λάουρα πηγαίνει νὰ κατέβῃ, ὁ Μαλέξ τῆς εἶπε:

— Θὰ ἐπιθυμοῦσα τώρα νὰ με πηγαίνατε, στὸ πατάρι.

Κάτεχρατο βέβαια καὶ τῆς φιλοξενίας, ἀλλὰ καὶ τῶν δικαιωμάτων του. Μήπως εἶχε διαταχθῆ νὰ κἀνῃ καμμιά ἐπίσημη ἔρευνα;

Ἡ νέα γύρισε καὶ τὸν κύτταξε. Μήπως θὰ ἠρνεῖτο;

Ἄλλὰ ὄχι. Ἐστάθη ἀτὴ σκάλα καὶ φώναξε:

— Ἰομα!

Ἐπαιτα:

— Φέρε μου τὸ κλειδί τοῦ παταριοῦ.

Ἐπειτα ἀπὸ λίγα λεπτὰ ἀνέβηκαν ἐπὶ πατάρι, ποὺ βρισκότανε στὸ ἄνω κάτωμα.

Ἐμπήκαν μέσα. Ἦταν ἀπέραντο. Φωτιζότανε ἀπὸ δύο παράθυρα. Περιεῖχε βέβαια πολλὰ παλαιὰ πράγματα.

— Σ' αὐτὸ τὸ μέρος εἶχε τοποθετηθεῖ ἡ ἑξαδέλφη σου τὰ πράγματα ποὺ ἐπούλησε στὸν Χάμερο;

— Μάλιστα.

— Καὶ ὅταν ξαναφέρατε ἐδῶ τὸ κερνὸ πρόσωπο, τὸ ὁποῖον εἶχε τοποθετηθεῖ στὴν κάμαρά σου, ἕξη μῆνες μετὰ τὸ θάνατο τοῦ ἀρραβωνιαστικοῦ σας, ποῦ τὸ τοποθετήσατε; Στὸ βάθος δεξιά;

Ἦταν μιὰ παγίδα; Ὁ ἀστυνομικός ποὺ θυμάτανε καλὰ τὶ τοῦ εἶχε πῆ ἡ νέα, γιατί ἔθετε ἔτσι τὴν ἐρώτησί του; Ἄπο συνήθεια;

— Ὁχι, ἐμεῖ ἀριστερά, εἶπε ἡ Λάουρα.

Ἀπήντησε μὲ ψυχρότητα. Σὰν νὰχε πιά κουραστῆ ἀπὸ τὴν ἀπάντησι. Ὁ Μαλέξ προὔφησε στὴ μέση τοῦ παταριοῦ, ἔκανε τὸ γύρο τοῦ ἐλεύθερου χώρου μὲ μικρὰ βήματα, ἀνάμεσα στὰ μαζωμένα ἐπιπλα.

— Ποιὸς ἔμπαινε πρὸ σου νὰ ἐδῶ μέσα τώρα τὸν τελευταῖο καιρὸ;

— Ἀλλά... κανεὶς; Πρὸ δεκαπέντε μονάχα ἡμερῶν ἤρθαμ ἐγὼ καὶ ἡ Εἰρήνη νὰ βάλωμε κατὰ μέρος τὰ πράγματα ποὺ θέλαμε νὰ πουλήσωμε.

— Καὶ γιατί τὰ πουλήσατε αὐτὰ τὰ πράγματα;

— Διότι...

Ἡ νέα σινοχωριότανε νὰ δώσῃ αὐτὴ τὴν ἀπάντησι. Τέλος ἀπήντησε: — Γιατὶ ξεφορτώνεται κανεὶς μερικὰ πράγματα; Για ν' ἀδειάσῃ ὁ τόπος... Για νὰ... Μπορεῖτε νὰ μοῦ πῆτε γιατί;

«Νά, θὰ σοῦ τὸ πῶ: Για νὰ ἐπαφεληθῆς νὰ ἐξαφανίσῃς κατὶ τὸ ἐνοχοποιητικὸ, ἢ δυσάρεστο, ἢ μισητό...».

Αὐτὴ τὴν ἀπάντησι εἶχε στὴν ἄκρη τῆς γλώσσης του νὰ πῆ ὁ ἄστυνομικός. Φυλάχθηκε ὅμως. Ἔπρεπε νὰ περιμένῃ ἀκόμα.

Ἡ Λάουρα ἐξηκολούθησε:

— Δὲν ὑπῆρχε χῶρος νὰ κάνῃ κανεὶς ἓνα βῆμα ἐδῶ μέσα, ἢ γρηὰ ἴσως διαρκῶς παραπονιῶτανε πού δὲν μπορούσε νὰ κινηθῆ γιὰ νὰ καθαρῶσι λιγάκι.

— Ναί, ναί, εἶπε ὁ Μαλέξ, οἶ και καθάρσις ἀπὸ τότε;

— Δὲν ξέρω. Πρέπει νὰ τὴ ρωτήσουμε;

Ὁ τόνος τῆς ἦταν στεγνός, σχεδὸν σαρκαστικός.

Ὁ Μαλέξ ἐξάκολουθοῦσε νὰ περπατῆ μὲ μικρὰ βήματα. Κάποτε κάποιε ἔσκυβε κι' ἄγγιζε κανένα ἀντικείμενο μὲ τὸ δάχτυλό του. Ἔπειτα κύτταξε τὸ δάχτυλό του.

— Κυττάζετε ἀν ἔχουνε σκόνῃ; ὦ, θὰ μαζέψετε ἀρκετῆ.

Καὶ σὰν νὰ τὸν πείραζε:

— Τὸ παλτό σας ἔχει γίνε γκριζο.

— Ἄ, δὲν πειράζει, ἀπήντησε.

Πῆρε στὰ χέρια του ἓνα παλὸν τόμο, μὲ χρωματιστὸ ξόφυλλο, καὶ τὸν ξεφυλλοῦσε μ' ἓνα χαμόγελο.

— Φαντάζομαι, εἶπε σὲ λίγο κλείνοντας τὸ βιβλίο καὶ βαζοντάς το πάλω στὰ ἄλλα, πὼς θὰ ὑπάρχουν ἐκεῖ ὄλα τὰ ἔργα τοῦ Γουσταύου Ἐϋμάρ.

Χαμογέλασε περισσότερο:

— Μ' ἄρεσε πάντα ὁ Γουσταύος Ἐϋμάρ.

Τᾶλεγε αὐτὰ μὲ τέτοια ἀπαλότητα, πού ἡ Λάουρα Σαρὸν γιὰ μιὰ στιγμὴ εἶχε ξεχάσει τὴν ἀγανάκτησί της.

— Κ' ἐμᾶς ἐπίσης. Ἦταν κι' αὐτὸς ὁ συγγραφεὺς τῆς μόδας ἄλλοτε. Ὁ ἀδελφός μου μάλιστα κάποιε ἐποχὴ εἶχε ξεχάσει τὸνομα του, τὸν φωνάζαμε διαρκῶς Ἀετοφρούδη. Αὐτὸ τὸ πατάρι πόσες φωνές ἔχει ἀκούσει ἀπὸ τὰ παιγνίδια, παίζοντας πόλεμο. Διαρκῶς πέραμα τὸς ἡρώας τῶν μυθιστορημάτων καὶ περηφανεύομαστ νὰ κάνωμε τὰ πρωτοπαλλήκαρα ἢ τὰ θύματα. Ἐμεῖ οἱ γυναῖκες ἰδίως κάναμα τὰ θύματα.

Μιλοῦσε μὲ τόση ζωηρότητα δείχνοντας ἓνα ξύλο πού χώριζε τὸ πατάρι στὰ δύο. Ὁ Μαλέξ κύτταξε τὴ συνομιλήτριά του, καὶ σκεπτότανε τὸ μικρὸ κοριτσάκι, καὶ κάτω ἀπ' αὐτὴ τὴ χαρούμενη ἄλλοτε Λάουρα, εὔρισκε τὴν πραγματικὴ Λάουρα.

Καὶ ὁ ξάδελφός σας καὶ ἀρραβωνιαστικός σας ἀνακατευότανε στὰ παιγνίδια σας;

Δίστασε ν' ἀπαντήσῃ ἀμέσως:

— Σπάνια.

— Ὅταν ἀκόμα ἐζοῦσε ὁ πατέρας σας κατοικοῦσατε ἐδῶ στὸ ἴδιο τὸ χωριό;

— Ναί, καὶ μεῖς, σὰν παιδιὰ, ἐρχόμαστ καὶ χωνόμαστ διαρκῶς ἐδῶ. Αὐτὸ τὸ πατάρι, τὸ κεφαλόσκαλο μέχρι τὸ δεύτερο πάτωμα, ἦτανε τὰ κτήματά μας. Βεβαίως μονάχα τὸ χειμῶνα, γιὰ τὸ καλοκαῖρι τρέχαμα στὸ δάσος, δηλαδὴ στὸν κήπο.

— Καὶ ὁ Λεοπόλδος Τρανσὲ ἀνακατευότανε στὰ παιγνίδια σας;

— Βέβαια συχνὰ ἐπαίζαμε μαζί τὸν «πόλεμο».

Ὁ Μαλέξ ἐξακολουθοῦσε νὰ περπατῆ πάνω κάτω. Τὶ θᾶδινε ἂν μποροῦσε νὰ προσπεράσῃ σὰν ἐρπετὸ ἀνάμεσα στὰ τόσα σωριασμένα πράγματα καὶ νὰ τὰ ἐρευνήσῃ ἕνα ἕνα. Τίποτα δὲν εἶναι πιὸ ἐνδιαφέρον ἀπὸ ἕνα πατάρι πού περιέχει τόσες ἀναμνήσεις τοῦ παρελθόντος. Κι' ὅπως παρέμενε ἔτσι πολλὴν ὥρα ἀτάραχος, μετὴ ράχι πρὸς τὴν πόρτα, ἀμίλητος, ἡ Λάουρα τὸν ἐρώτησε:

— Τὶ κάνετε;

— Τίποτα, ἀπήντησε ὁ Μαλέξ.

— Μὰ ἐσεῖς κᾶτι κυττάζετε, τί;

— Αὐτὸ, ἀπήντησε ὁ ἀστυνομικὸς γυρῶντας καὶ δείχνοντας κᾶτι πού τοῦ εἶχε κενθήσει τὴν περιέργεια.

Ἦταν ἕνας γάτος, μετὶ τὶς τρίχες ἀνασηκωμένες, τὰ μουστάκια μακρουλά, καὶ μάτια παράξενα πράσινα. Κυττάζοντάς τον ἔνοιωθε κανεὶς μιὰ παράξενη ἐντύπωση. Ἦταν μπαλσαμωμένος, μὰ ἔμοιαζε σὰν ζωντανός.

— Εἶναι ὁ Μπαλταζάρ, ἐξήγησε ἡ Λάουρα. Ἦταν ζωηρός!

Ὁ Μαλέξ πλησίασε κι' ἄγγισε τὴ γάτα.

— Εἶναι ὁ Μπαλταζάρ, ἐπανέλαβε μηχανικά, ἐνῶ ἐκύτταζε τὰ πράσινα μάτια του.

Περίεργο πρᾶγμα, εἰῶ ἦταν ἀγριωμένος ὁ Μπαλταζάρ, ἐν τούτοις προκαλοῦσε μᾶλλον τὴ συμπάθεια.

— Εἶναι ἕνας καλὸς γάτος, ψιθύρισε ὁ ἀστυνομικός.

Αὐτὴ ἡ φράσις, πού λεγότανε γιὰ ἕνα νεκρὸ πρᾶγμα, ἦταν κωμικὴ, σχεδὸν γελοία, ἂν δὲν λεγότανε ἀπὸ μιὰ σχηματισμένη πεποίθησι.

— Ἕνας πολὺ καλὸς γάτος! ψιθύρισε καὶ ἡ Λάουρα. Πέθανε τὴν ἐπομένῃ τοῦ θανάτου τοῦ ἀρραβωνιαστικοῦ μου.

Ὁ Μαλέξ προχώρησε πρὸς τὴν πόρτα:

— Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, γιὰ τὸν ἀφήνετε ἐδῶ; Νομίζω πὼς ἂν ἦμουνα στὴν θέσι σας θὰ τὸν τοποθετοῦσα σ' ἕνα καλύτερο μέρος τοῦ σπιτιοῦ.

Δὲν ἦταν παράξενο; Τὰ πιὸ ἀγαπητὰ κειμήλια τῶν ἀναμνήσεων τῶν Λεκόπτ: τὸ κέρινο κεφάλι τοῦ Λεόν, ὁ μπαλσαμωμένος γάτος Μπαλταζάρ, ἦταν παραρριγμένα στὸ πατάρι.

«Περίεργο εἶδος ἀναμνήσεως», σκέφθηκε ὁ Μαλέξ.

— Εἶναι ἐντελῶς κατεστραμμένος, εἶπε ἡ Λάουρα. Ἡ Ἴριμα δὲν τὸν χᾶνευε νὰ τὸν βλέπῃ στὴ μέση. Ἐπειτα ὁ σκύλος τῆς Εἰρήνης ἀγρίευε ὅταν τὸν ἔβλεπε. Ἐκδικεῖται τώρα πού τὸν βλέπει ἀνίκανο νὰ τοῦ ἐπιτεθῆ. Καὶ γιὰ νὰ μὴ τὸν κᾶνῃ κομμάτια τὸν βάλουμε ἐδῶ.

Ὁ ἀστυνομικός ἐβγήκε ἀπὸ τὸ πατάρι κ' ἔκλεισε μόνος τὸν τὴν πόρτα. Παράξενη κατοικία! Παράξενοι ἔνοικοι! Σκεπτότανε τώρα διερρωτικῶς τὴ γρηὰ Ἴριμα, τῆς ὁποίας ὁ γυιὸς βρισκότανε στὸ κάτεργο, ἡ ὁποία δὲν ἤθελε νὰ τῆς λερώσουν τὰ δωμάτια καὶ ἡ ὁποία ἐπέμενε νὰ καθαρίσῃ ὅλο ἕνα τὸ πατάρι.

Ἡ Λάουρα ἔστρεψε τὸ κλειδὶ στὴν κλειδαριὰ καὶ προχώρησε μπρὸς τὴν σκάλα. Μόλις ἔφθασε στὸ κεφαλόσκαλο τοῦ δευτέρου πατώματος γύρισε.

— Μὰ πητέ μου, εἰλικρινῶς, κύριε ἐπιθεωρητά. Τὶ ἔχετε ἀκριβῶς στὸ

μναλό σας; Βρίσκετε μέσα στην ταπεινή και ἔρημη αὐτὴ ζωὴ μας κἀντὶ τὸ ὑποπτο;

— Ἀντὶ νὰ σᾶς ἀπαντήσω δι' αὐτὸ, ἀκούστε κἀντὶ ἄλλας ἐρωτήσεις μου. Βρίσκετε ἐσεῖς φυσικὸ νὰ εἶναι πεταμένη μέσα σ' ἓνα πατάρι ἢ εἰκόνα τοῦ ἀρραβωνιαστικοῦ σας, χωρὶς κανεὶς ἀπὸ σᾶς ἐδῶ μέσα νὰ μπορῇ νὰ μὴ ἐξηγήσῃ τὸ γιατί; Βρίσκετε φυσικὸ νὰ σπάζουν τὴν βιτρίνα τοῦ Μπράντικτ μὲ τὸ μοναδικὸ σκοπὸ νὰ τοῦ κλέψουν αὐτὴ τὴν εἰκόνα; Βρίσκετε φυσικὸ, λογικὸ, νὰ τὴν ξαναβρῆτε, μαχαιρωμένη, κατακρουεργημένη πάνω στὰ σίδερα τοῦ σιδηροδρόμου;

Σιώπησαν.

— Κἄποιος — γιὰ αὐτὸ εἶμαι πεπεισμένος — συνέχισε ὁ Μαλέξ, μῆκε σ' αὐτὸ τὸ σπῆτι, κἄποιος κακοῦργος ποὺ ξεπερνᾷ τοὺς ἀνθρωπίνους νόμους. Δὲν μπορῶ νὰ βρῶ οὔτε νὰ πῶ ποῖος εἶναι αὐτὸς ὁ κακοῦργος.

Σιώπησε ἀκόμα. Ἔπειτα;

— Μπορῶ νὰ ἐλπίσω ὅτι θὰ μὲ βοηθήσετε στὸ ἔργον μου, νὰ τὸ διευκολύνετε τοὐλάχιστον; Τὸν ἔρωτα διαδέχεται... ἢ ἐπιθυμία τῆς ἐκδικήσεως, δὲν εἶν' ἔτσι,

Μιλῶντας κατέβαιναν τὴ σκάλα. Φθάσανε στὸ χῶλλ, κι' ἀπὸ κεῖ στὸ διάδρομο ποὺ ἔβγαινε πρὸς τὴν βεράντα.

— Ἀλλά, εἶπε ἡ νέα, τίποτα δὲν φαίνεται, τίποτα.

— Ὁὐ ἔχετε τίς ἀποδείξεις ἐντὸς ὀλίγου, εἶπε ὁ Μαλέξ.

Εἶχε πολὺ προχωρήσει, τὸ καταλάβαινε. Πάντως εἶχε ἐμπιστοσύνη.

Ἡ Λάουρα πήγαινε μπρὸς καὶ ἐκεῖνος ἐρχότανε πίσω της. Μπήκανε στὴ βεράντα. Δὲν ἦταν κανεὶς μέσα. Ἡ πόρτα ὅμως τοῦ κήπου ἦταν μισανοιχτή. Φαινότανε ἀπ' ἐκεῖ ἡ σιλουέτα τῆς Εἰρήνης κάτω ἀπὸ τὰ μεγάλα δέντρα καὶ ἀκουγόntonεσαν τὰ γαυγίσματα ἑνὸς μικροῦ σκυλιοῦ.

Ὁ ἀστυνομικὸς προῦχώρησε στὴ μέση τῆς βεράντας καὶ δὲν μπόρεσε νὰ συγκρατήσῃ ἓνα τρεμουλιασμα.

Τὸ μανικὲν ποὺ εἶχε ἀφήσει ἀκουμπησμένο στὴν ἄκρη τοῦ τραπέζιοῦ, εἶχεν ἐξαφανιστῆ.

XII.

Ὁ κύριος Ἀρμάνδος Λεκόπτ.

Ἀπὸ τὸν κῆπο ἡ Εἰρήνη Λεκόπτ εἶδε τὴν ἑξαδέλφη της καὶ τὸν ἀστυνομικὸ νὰ μπαίνουνε στὴ βεράντα.

— Τὶ σᾶς εἶπε ὁ πατέρας μου; ἐρώτησε. Φαντάζομαι νὰ σᾶς διηγήθηκα τὰ βράσανά του καὶ δὲ θὰ παρέλειψε τὴ λεπτομέρεια τοῦ θανάτου τοῦ ἀδελφοῦ μου.

Μιλοῦσε ζωηρά, ὁ δισταγμὸς καὶ ἡ στενοχώρια της ποὺ αἰσθανότανε πρὸ ὀλίγου εἶχαν ἐντελῶς ἐξαφανισθῆ. Τὰ μάγουλά της τώρα εἶχαν πάρει τὸ χρώμά των. Ὁ ἀστυνομικὸς ἀναρωτιώτανε ἀν' αὐτὸ ὠφειλετο στὸν δροσερὸ ἀέρα τοῦ κήπου ἢ σὲ καμμιά ἐσωτερικὴ ἔξαψη.

— Βεβαιωθήκατε, ἐπὶ τέλους, ἐξηκολούθησε ἡ Εἰρήνη, ὅτι τὸ παρελθόν

μας δὲν περιέχει κανένα μυστήριον; Ἄν ὁ πατέρας σᾶς μιλοῦσε γιὰ τὸ Λεὸν—καὶ δὲν μπορούσε νὰ μὴ μιλήσῃ—θὰ βγάξατε κάποιον συμπέρασμα γιὰ τὴν αἰτία τοῦ θανάτου του. Ἐπιμένετε νὰ παραδέχεσθε ὅτι ὑπάρχει σχέση μετὰ τὸ θάνατον αὐτοῦ καὶ τῆς—ὄπως τὴν ὀνομάζετε—δολοφονίας τοῦ μανεκέν;

— Ἰσως νὰ παραφέρθηκα ἀπὸ τὴ φαντασία μου, ἀπήντησε ὁ Μαλέξ. Πάντως αὐτὸ θὰ μᾶς τὸ ἀποδείξῃ τὸ μέλλον.

Πῆρε τὸ καπέλλο του ποῦ εἶχε ἀφήσει πάνω σὲ μιὰ καρέκλα.

— Μοῦ ἐπιτρέπετε νὰ σᾶς ἐγκαταλείψω, δεσποινίδες μου; Ἡ ἐπίσκεψίς μου ἤδη διήρκεσε πολὺ. Δὲν πιστεύω νὰ παρεξηγήσατε τὴν ἐπαγγελματικὴ μου περιέργεια, καὶ σᾶς παρακαλῶ νὰ μὲ συγχωρήσετε γιὰ τὶς ἐρωτήσεις μου, οἱ ὁποῖες, ὅσον ἐπιδέξια καὶ ἂν ἐτέθησαν, σᾶς ἐθύμισαν θλιβερὰ γεγονότα.

Ἐστράφη πρὸς τὴν Εἰρήνην

— Μπορῶ νὰ σᾶς ρωτήσω, δεσποινίς, ποῦ ἐβάλατε τὸ μανεκέν;

Καὶ πρόσθεσε χαμογελῶντας:

— Πρέπει νὰ τὸ ἐπιστρέψω στὸν Μπράντικ. Μὴν ξεχνᾶτε ὅτι τώρα πιά τοῦ ἀνήκει.

Κ' ἐνῶ ὁ ἀστυνομικὸς ἐμιλοῦσε, ἡ Εἰρήνη τοῦ ἔρριχνε περιέργως ματιές.

— Ἄλλὰ ἀγνοῶ ποῦ βρίσκεται. Ὅταν δὲν τὸ εἶδα ἐδῶ, ἐνόμιζα ὅτι τὸ πήρατε σεῖς καὶ τὸ τοποθετήσατε ἔξω, ἢ πουθενὰ ἄλλοῦ.

— Ὅχι, δεσποινίς, τὴ διέκοψε ὁ Μαλέξ. Ὅταν σᾶς ἀκολούθησα στὸ δωμάτιο τοῦ πατέρα σας, ἄφησα τὸ μανεκέν πίσω μου, ἐδῶ, σ' αὐτὸ τὸ δωμάτιο.

— Οὐτ' ἐγὼ δὲν πέρασα καθόλου ἀπὸ δῶ, κατέβηκα κατ' εὐθείαν στὸν κῆπο περνώντας ἀπὸ τὴν κουζίνα. Κι' ἔτσι δὲν μπορῶ νὰ σᾶς πληροφορήσω.

Ὁ ἀστυνομικὸς γύρισε πρὸς τὴ Λάουρα.

Καὶ σεῖς, δεσποινίς; Ὅταν ἐβγήκατε ἀπὸ δῶ γιὰ νὰ ρηθῆτε στὸ δωμάτιον τοῦ θεοῦ σας, τὸ μανεκέν ὑπῆρχε πάντοτε ἐδῶ;

— Νομίζω... εἶπε ἡ Λάουρα. Δὲν μπορῶ νὰ τὸ βεβαιώσω.

— Μοῦ φαίνεται ἐν τούτοις...

— Ὅτι λογικῶς ἔπρεπε ἀκόμα νὰ εἶναι ἐδῶ. Κι' ὅτι δὲν μπορούσε πάλι νὰ ἐξαφανισθῇ ἀπὸ προστά μου ὅταν τ' ἀφήσατε κ' ἐφύγατε. Ἐπειτα συνάντησα τὴν ξαδέλφη μου στὸν προθάλαμο ποῦ κατέβαινε, μιλήσαμε λίγο, πῆγε πρὸς τὴ κουζίνα κ' ἐγὼ ἀνέβηκα.

— Πολὺ καλὰ, εἶπε ὁ Μαλέξ. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δὲν ἦτο δυνατόν νὰλλάξουν θέσι στὸ μανεκέν. Καταλήγω πράγματι δεσποινίς...

Εἶπε ἀπευθυνόμενος στὴν Εἰρήνην.

—... Ὅτι θὰ μπορούσατε ἀπὸ τὸν κῆπο νὰ βλέπατε τι γινόταν στὴ βεράντα. Ἐξ ἄλλου μόλις ἤρθαμε κάτω, ἐγὼ καὶ ἡ ξαδέλφη σας, μᾶς εἶδατε ἀμέσως καὶ ἤρθατε μέσα.

— Πράγματι, εἶπε ἡ Εἰρήνη, ἀλλὰ προηγουμένως ἔπαιζα μὲ τὸ σκυλάκι καὶ δὲν εἶχα διαρκῶς ἐστραμμένα τὰ βλέμματά μου πρὸς τὰ ἐδῶ.

— Ὡστε δὲν ἐγγίσατε τὸ μανεκέν οὔτε ἡ μιὰ οὔτε ἡ ἄλλη; Ὑπάρχει κανένας ἄλλος μέσα στὸ σπίτι τώρα, ἐκτὸς ἀπὸ σᾶς τὰς δύο;

— Φυσικά, εἶπε ἡ Εἰρήνη, ὁ πατέρας.

— Ἄλλ' αὐτὸς δὲν ἐγκαταλείπει πιά τὴν πολυθρόνα του, δὲν εἶν' ἔτσι;

— Δὲν τὴν ἔχει ἐγκαταλείψει τώρα πρὸ μηνῶν, ἐκτὸς τῆ νύχτα γιὰ νὰ κοιμηθῇ.

— Κ' ἐπομένως σᾶς καλεῖ νὰ τὸν βοηθήσετε;

— Ναί, χωρὶς τὴ Λάουρα ἢ ἐμένα δὲν μπορεῖ οὔτε νὰ ντυθῇ οὔτε νὰ ξεντυθῇ, νὰ ξαπλώσῃ ἢ νὰ σηκωθῇ.

— Καὶ ἡ γρηὰ Ἰομα;

— Βρίσκεται στὴν κουζίνα.

— Θέλετε νὰ τὴ φωνάξετε;

Ἐπειτα ἀπὸ λίγο ἡ ὑπηρετρία ἐμπῆκε στὴ βεράντα καὶ ρώτησε κάπως θυμωμένη.

— Τί συμβαίνει; Ἐχω τὸ ψητὸ στὴν κατσαρόλα.

— Πότε βάλατε τὸ ψητὸ σας στὴ φωτιά;

Ἡ γρηὰ τὸν κύτταξε περιεργά.

— Πρὸ εἴκοσι λεπτῶν. Ἄλλά..

— Καὶ ἀπὸ τῆ στιγμή ἐκείνη δὲ φύγατε καθόλου ἀπὸ πάνω;

Ἡ ὑπηρετρία ἐσήκωσε τοὺς ὤμους καὶ γύρισε νὰ φύγῃ.

— Μιὰ στιγμή, παρακαλῶ, ἀπαντήσατέ μου.

— Τί μὲ θέλετε; Ἀσφαλῶς δὲ θὰ μὲ κάμειτε νὰ κάψω τὸ φαί.

— Μήπως ἤρθες καθόλου ἐδῶ;

— Ἀφοῦ σᾶς τὸ εἶπα,...

— Καί... δὲν ἐχτύπησε κανεὶς τὸ κουδοῦνι; Δὲν μπῆκε κανένας σ' ἀναμεταξύ;

— Ὅχι, εἶπε ἡ γρηὰ θυμωμένη. Λοιπὸν θέλατε νά... .

Δὲν τελείωσε τὴ φράσι της καὶ γύρισε στὴν Εἰρήνη καὶ τῆς εἶπε:

— Δεσποινίς, τὸ ψητὸ.

— Μπορεῖς νὰ πηγαίνης, Ἰομα, τῆς εἶπε ἡ Εἰρήνη.

Ἡ ὑπηρετρία ἔφυγε. Ὁ Μαλέξ κούνησε τὸ κεφάλι.

— Εἶμαι νευριασμένος. Αὐτὴ ἡ γρηὰ δὲν εἶναι εἰλικρινής, ψιθύρισε ὁ Μαλέξ.

— Συγγνώμην, εἶπε ἡ Λάουρα. Εἶναι! Δὲ θὰ διαψεύσωμε ποτὲ τὴν Ἰομα σὲ ὅτι μᾶς πῆ, τὴν ξέρομε καλά. Ἐξ ἄλλου τί θὰ τῷκανε τὸ μανεκέν; Ὁ ἀστυνομικὸς ἔβηξε. Ἐδειξε ἀμφιβολίες γιὰ τὴ γρηὰ, γιὰ νὰ κἀνη τίς νέες νὰ διαμαρτυρηθοῦν.

— Ἀκούστε με καλά, τοὺς εἶπε. Καταλαβαίνω ἐντελῶς ὅτι μιὰ ἀπὸ τίς δυὸ σας ἐπιθυμεῖ νὰ ἔχῃ τὸ μανεκέν ὡς ἀνάμνησιν ἀγαπητοῦ προσώπου. Ἐσκόπευα ἀκριβῶς νὰ μιλήσω στὸν κύριο Μπράντικ γι' αὐτὸ τὸ ζήτημα, νὰ σᾶς ἐπιστραφῇ καὶ θὰ μὲ ἐδικαίωνε. Γι' αὐτὸ σᾶς παρακαλῶ μὴ φοβηθῆτε νὰ μοῦ μιλήσετε μ' ἀνοιχτὴ καρδιά. Ἄν βάλατε τὸ μανεκέν πουθενὰ ἄλλου... .

— Μὴν προσθέσετε λέξι εἶπε ἡ Εἰρήνη.

Ἄρχισε νὰ περπατῇ μὲ νευρικότητα γύρω ἀπὸ τὸ τραπέζι.

— Ἄ! αὐτὸ εἶναι πάρα πολὺ, ἐφώναξε. Ἐρχεσθε ἐδῶ καὶ μᾶς βάξτε ἕνα σωρὸ ἐρωτήσεις, μᾶς κουράζετε μὲ τίς ὑπόνοιές σας! Ἐχομε νὰ σοῦ δώσομε λογαριασμό; Δὲν εἴμαστε κυρίες ἐδῶ μέσα; Πηγαίνετε, θὰ ἀποζημιώσωμε τὸν κύριο Μπράντικ καί... .

— Πέταξε στὸν Μαλέξ τὴν πρώτη βλασφημία πού ἦρθε στὸ μυαλό της.

— ... Μὰ ἂν εἶναι ἀνάγκη θὰ ἀποζημιώσωμε καὶ σᾶς!

— Εἰρήνη! φώναξε ἡ Λάουρα, ξεπερνᾷς τὰ ὄρια. Κύριε δὲν πρέπει...

— Μπᾶ, τίποτα, εἶπε ὁ ἀστυνομικός. Δὲν εἶμαι τῶν τύπων. Ἡ δεσποινὴς ἔχει δίκη. Εἶναι κυρία ἐδῶ μέσα. Ἄν ἔκρουσε τὸ μανεκέν, εἶναι ἀσφαλῶς γιατί εἶχε τοὺς λόγους της.

— Μὰ δὲν ἔχω κρούσει τίποτε, ἐφώναξε ἡ Εἰρήνη. Σᾶς ἀπαγορεύω νὰ τὸ λέτε αὐτό... Εἴσθε, εἴσθε ἕνας ἐνοχλητικός... Σᾶς παρακαλῶ νὰ φύγετε, νὰ φύγετε ἀπὸ δῶ!

— Μά, Εἰρήνη, τῆς εἶπε ἡ Λάουρα.

Πλησίασε τὴν ἐξάδελφή της καὶ τὴν ἔβανε νὰ καθίση.

— Ἠσύχασε!

Ὁ Μαλέξ ὑπεκλίθη.

— Ἄς εἶναι, εἶπε, πηγαίνω. Ἀφήνω τὸ σπίτι αὐτὸ μὲ τὴν πεποιθῆσι ὅτι κάποιος μοῦ εἶπε ψέματα. Θὰ τὸν μάθω ποιὸς εἶναι.

— Μιὰ τελευταία ἐρώτησι.

Καὶ ἀπηυθύνθη στὴ Λάουρα.

— Μὴν ἀπαντήσετε, ἂν τὸ θεωρήσετε καλόν. Ὁ θεὸς σας μοῦ εἶπε ἢ στιγμῇ μοῦ φαίνεται πὺ μπαίνατε στὸ δωμάτιο ὅτι τὸ κέρινο κεφάλι τοῦ γιουῦ του ἐξηφανίσθη τὴν προηγουμένην ἀκριβῶς τοῦ θανάτου τοῦ ἀρραβωνιαστικοῦ σας... Σεῖς δὲν μοῦ εἴπατε αὐτό. Κατὰ τὴ δική σας ἔκδοσι τὸ κεφάλι βρισκότανε στὴν κάμαρά σας περίπου ἕξι μῆνες, ἔπειτα τὸ μετεφέρατε στὸ πατάρι. Κατὰ τὴ γνώμη σας χάθηκε πρὸ δεκαπέντε ἡμερῶν...

— Δὲν ἀρνοῦμαι, εἶπε ἡ νέα. Ἄλλὰ εἴσθε ἕνας τρομερὸς ἐξερευνητὴς τῶν μυστηρίων, κύριε ἐπιθεωρητᾶ! Τρυπώνετε παντοῦ. Ἄν ὁ θεὸς μου δὲν ξαναεἶδε τὸ κέρινο κεφάλι ἀπὸ τὸ θάνατο τοῦ γιουῦ του κ' ἔπειτα, εἶναι γιατί τὸ ἐθεωρήσαμε καλὸ, ἡ Εἰρήνη κ' ἐγώ, νὰ τὸ πάρουμε ἀπὸ τὴν κάμαρά του...

— Γιατί;

— Νὰ τὸ ἀφαιρέσωμε μπροστὰ ἀπὸ κάποιον δυστυχῆ πὺ δὲν ἔκανε ἄλλο τίποτα παρὰ νὰ διαβάξη τὰ γράμματά του, νὰ ξεφυλλίξη τὸ ἄλμπουμ μὲ τίς φωτογραφίες του. Ἐπρεπε λοιπὸν νὰ τ' ἀφήσωμε ἀκόμα μπρὸς στὰ μάτια του κ' αὐτὴ τὴ μάσκα, ἡ ὅποια καὶ κατὰ τὴ γνώμη σου εἶναι τόσο ζωντανή; Τῆς ὁποίας οὔτε ἐγὼ δὲν μποροῦσα νὰ ὑποφέρω τὴν παρουσία στὸ δωμάτιό μου;

Ὁ ἀστυνομικός κύτταζε τὴν Εἰρήνην πὺ εἶχε ἀκουμπήσει τὸ κεφάλι της πάνω στὴ Λάουρα καὶ ἔκλαιε.

Τὰ νεῦρά της εἶναι, θὰ τῆς περάσουνε σκέφτηκε, κ' ἔβαλε τὸ χέρι του στὸ πόμολο τῆς πόρτας.

— Νὰ σᾶς συνοδεύσω... εἶπε ἡ Λάουρα.

Διεμαρτυρήθη ἑλαφρά θὰ πήγαινε μόνος του.

Ἄλλὰ ἡ νέα ἦδη εἶχε σηκωθῆ καὶ τὸν ἀκολουθοῦσε.

• Μιὰ ὑπόθεσις ἐξαιρετικὴ... Ὁχι ἐξαιρετικὴ μέχρι τοιοῦτου σημείου...

Τὸ μανεκὲν δὲν μποροῦσε νὰ κάνη φτερά καὶ νὰ φύγῃ μόνο του... Τότε; Ποιὰ ἀπὸ τὶς τρεῖς; Πρέπει νὰ εἶναι μιὰ ἀπὸ τὶς τρεῖς... »

Σκόνταψε πάνω στὴν Λάουρα, θέλησε νὰ τῆς ζητήσῃ συγγνώμη, ἀλλὰ ἐκείνη τοῦ ἔγνεψε νὰ σιωπήσῃ. Ἀκούμπησε στὸν τοίχο. Κάτι φαινότανε νάπιανε.

— Ἡ πόρτα τοῦ ὑπογείου εἶναι ἀνοικτὴ, τοῦ ψιθύρισε. Πράγματι φαινότανε μιὰ τρύπα μαύρη κάτω ἀπὸ τὴ σκάλα.

— Καί... ἀκούστε, κάποιος εἶναι κάτω.

— Ἀλλά... ἀλλὰ αὐτὸ εἶναι ἀδύνατον. Δὲν νομίζετε; τῆς ψιθύρισε.

— Ὑπάρχει κάποιος, ἐπανελάβε ἡ Λάουρα. Ἄκουσες;

Ἐ Μαλεξ τέντισε τ' αὐτὴ. Πράγματι δὲν εἶχε ἀπατηθῆ Ὁ θόρυβος ἔρχότανε ἀπὸ τὸ κελλάρι. Κάποιος σὰν νὰ τάραζε τὶς μπουκάλες.

Ὁ ἀσιτυνομικὸς γλύστρησε κάτω ἀπὸ τὴ σκάλα. Ἔσκιψε πάνω ἀπὸ τὴ μαυρὴ τρύπα. Κάτω ὑπῆρχε λίγο φῶς.

— Ποιὸς εἶν' ἐκεῖ; φώναξε.

Κανεὶς δὲν ἀπήντησε. Ἐπειτα ἄκουσαν πατήματα στὶς πλάκες, μιὰ πόρτα ἐτριξε.

— Ποιὸς εἶν' ἐκεῖ; ξαναφώναξε ὁ Μαλέξ.

Τὸ φῶς ἔσβυσε. Τὰ ξύλινα σκαλιὰ ἐτριξαν. Ἐξ ἐνστίκτου ὁ ἀσιτυνομικὸς τραβήχτηκε πίσω.

Κάτι κουνήθηκε μέσα στὸ σκοτάδι. Μιὰ γκριζὰ σκιά.

Τὰ σκαλιὰ τριζανε περισσότερο, δυνατώτερα.

— Ἐγὼ εἶμαι! φώναξε μιὰ νεανικὴ φωνή.

Ἐνας ἄντρας βγήκε ἀπὸ τὴν τρύπα. Ἦταν μετρίου ἀναστήματος, ξαρωμένος, μὲ ἓνα παλτὸ ἀνοιχτοῦ χρώματος. Τὸ καπέλλο του εἶχε ριγμένο πίσω, βαστώντας ἀπὸ μιὰ σκονισμένη μπουκάλα στὸ κάθε χέρι.

— Ἀπὸ τὸν πύργο τοῦ Ὑκβεμ 1900, εἶπε. Τὶ καλὰ χρόνια!

Ἐκλείσε τὴν πόρτα τῆς καταπακτῆς μὲ μιὰ κλωτσιά.

— Καλημέρα ξαδερφοῦλα.

— Ὁ Ἀρμάδος! ψιθύρισε κατάπληκτη ἡ Λάουρα.

Ἐπειτα:

— Ἀπὸ ποῦ ἐμπήκες;

— Μά, ἀπὸ τὴν πόρτα, μικροῦλα μου.

— Καλά, δὲ χτύπησες τὸ κουδοῦνι;

— Αφοῦ εἶχα τὸ κλειδὶ ἐπάνω μου;

— Καὶ δὲν εἶδες ἀκόμη κανένα;

— Ὅχι. Κατέβηκα στὸ ὑπόγειο ἀμέσως. Εἶναι δικτὸ μέρος τώρα ποῦ δνειρεύομαι νὰ πιῶ λίγο καλὸ κρασί.

Ἀκούμπησε τὶς μπουκάλες στὸ πάτωμα καὶ φίλησε τὴ Λάουρα κι' ἀπὸ τὰ δυὸ τῆς μάγουλα.

— Ἄ, εἶσαι πάντοτε ὠραία.

Τὶ γίνεται ὁ πατέρας; Καὶ ἡ Εἰρήνη;

Ἐρριξε μιὰ ματιὰ στὸν Μαλέξ, ὁ ὁποῖος εἶχε μείνει ἀκίνητος σὰν στήλη ἄλατος.

— Ποιὸς εἶναι ὁ κύριος;

Πριν ἀκόμα προφθάσῃ ἡ Λάουρα ν' ἀνοίξῃ τὸ στόμα της, ἐκείνος ὑπεκλίθη.

— Ἐπιτρέψατέ μου νὰ συστηθῶ μόνος μου, εἶπε:

— Αἰμίλιος Μαλέξ.

Κι' ἐπρόσθεσε ἀμέσως.

— Εἶχα ἀνάγκη ἀπὸ ἓνα αὐτοκίνητο....

XIII

Τὸ ἀτροφικὸ ἔνστικτο τοῦ ἐπιθεωρητοῦ Μαλέξ.

Ὁ Αἰμίλιος Μαλέξ μόλις εἶχε τελειώσει τὸ γεῦμά του, κάτω στὴ μικρὴ αἴθουσα τοῦ ξενοδοχείου ποῦ τοῦ εἶχε συστήσει ὁ σταθμαρχὸς κ' ἔπινε τὸν καφέ του.

Σκεπτότανε τώρα τὶς διάφορες περιστάσεις τοῦ ἔνστικτου ποῦ εἶχε νοιώσει καὶ ἄρχισε καὶ ἀναζητοῦσε τί καὶ γιατί τὸ ἔνστικτο καὶ τώρα τὸν εἶχε ὀδηγήσει σὲ μιὰ τέτοια περίεργη ὑπόθεσι.

Κάπου εἶχε διαβίσει:

Ἄν μοῦ ζητήσετε τὸ γιατί καὶ τὸ πῶς σ' αὐτό, τὸ συμπέρασμα θὰ δυσκολευτῶ πολὺ νὰ σᾶς τὸ πῶ. Παρατήρησα ὅμως πάντοτε ὅτι ἅμα φθάσαμε σ' ἓνα ἐξ ἔνστικτου συμπέρασμα: πῶς δὲν πρέπει νὰ ἐμβαθύνουμε περισσότερο ἀναζητῶντας τὶς αἰτίες στὴ σκέψι μας. Φαίνεται πῶς κάποια παλιὰ ἐποχὴ οἱ ἄνθρωποι διηυθύνοντο ἀπὸ τὸ ἔνστικτο, ὅπως καὶ τὰ ἄγρια θηρία. Μὲ τὴν ἀνάπτυξι τῆς λογικῆς, ἡ δύναμις τοῦ ἔνστικτου ἐξησθένησε τόσο, ποῦ σήμερα πιά δὲν ἀνακαλύπτουμε παρὰ ἐλαφρὰ ἕχνη. Καὶ ὅμως τὸ ἀνθρώπινο πλάσμα μπορεῖ νὰ καλλιεργήσῃ τὸ εἶδος τοῦ ἔνστικτου μέχρι τοῦ σημείου ποῦ νὰ μπορῇ νὰ λάβῃ μέρος σὲ μιὰ δλωξί πάνω σὲ ἕχνη καὶ νὰ βγῇ κερδισμένος.

Ὁ Μαλέξ θὰ ἔβγαινε κερδισμένος ἀπὸ αὐτὴ τὴν ὑπόθεσι; Ἄμφεβαλλε. Δὲν εἶχε ἰδέα ἀκόμα μὲ τί εἴδους κυνήγι εἶχε νὰ κἀνῃ.

Ἔχομε καμμιά φορὰ ἀναλαμπές. Τὸ λέμε αὐτὸ διαλοθῆσι. Πραγματικὰ ὅμως εἶναι τὸ ἀτροφικὸ μας ἔνστικτο ποῦ ἐκδηλώνεται. Ἀλλὰ δὲν τὸ ἀφήνουμε ν' ἀναπτυχθῇ, γιατί τὸ πνίγομε μὲ τὴ λογικὴ, τὸ στραγγαλίζομε μὲ τὰ συμπεράσματα.

Τὸ ἀτροφικὸ ἔνστικτο τοῦ Μαλέξ τὸν ἔκανε νὰ δῇ, τὸ ἴδιο ἐκεῖνο πρῶτ', στὴ δολοφονία τοῦ μανεκέν τὸ μεγαλύτερο ἔγκλημα τοῦ κόσμου. Θὰ ἄρχιζε τώρα μὲ τὴ λογικὴ καὶ τὰ συμπεράσματα νὰ καταστρέψῃ αὐτὸ ποῦ συνέλαβε διανοητικῶς;

Βέβαια ὄχι! Ἡ μεγαλύτερα ἀπόδειξις ἦταν τὸ τηλεγράφημα ποῦ ἐξάπέστειλε πρὸ ὀλίγου στὰς Βρυξέλλας, ὅταν ἄφησε τὸ σπῆτι τῶν Λεκόπτι, καὶ μέσα στὸ ὅποιο πληροφοροῦσε τὸν διευθυντὴ τῆς ἀστυνομίας τῶν Βρυξελῶν ὅτι βρισκότανε σὲ κάποιο μικρὸ χωριὸ τῆς ἐπαρχίας γιὰ κάποια πολὺ ἐνδιαφέρουσα ὑπόθεσι. Ζητοῦσε μάλιστα νὰ τοῦ στείλουν ἐκεῖ τὴν ἀλληλογραφία του.

Ὁ Μαλέξ δὲν ἐσκεπτότανε καμμιά δυσκολία γιὰ τὸ ἔργο ποῦ εἶχε ἀνα-

λάβει. Ἐν τούτοις ἦσαν μεγάλες. Ἐπρεπε ν' ἀποδείξη ὅτι ὁ Λεὼν Λεκὸπτ ἔδολοφονήθη (γι' αὐτὸ ὁ Μαλέξ ἦταν πεπεισμένος), ἔπρεπε νὰ ἀνασκαλέψῃ τὸ παρελθὸν τῶν Λεκὸπτ καὶ τῶν Σαρὸν, νὰ διεισδύσῃ σὲ ὅλα τὰ μικρομυστικά τους, νὰ διασπάσῃ τὰς σκέψεις τους καὶ τὰς ἐπιφυλάξεις τους.

Ἡδὴ στὶς πρωινὲς ὥρες ὁ Μαλέξ, μὲ ὅλη τὴν καλὴ θέλησιν ποῦ εἶχε νὰ ὀδηγηθῆ ἀπὸ τὸ ἔνστικτόν του, ἀναρωτήθηκε πολλὰς φορὰς μήπως αὐτὰ ποῦ ἔκανε ὑπερέβαιναν τὴ σημασίαν τοῦ πράγματος, ἀλλὰ ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποῦ ἐξαφανίστηκε καὶ πάλι τὸ μανεκὲν ἀπὸ τὴ βεράντα, αὐτὸ τοῦ ζώηρεψε τὸ ἐνδιαφέρον.

Ἐπῆρχαν τέσσερα δεδομένα. Ἰσως πέντε.

Πρῶτον: Ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον ἔγινε ὁ Χάμερερ κάτοχος τοῦ Μανεκέν, ἦταν περιέργος. Ὅσον ἀφορᾷ τὴ βιασύνῃ του γιὰ νὰ τὸ ξεφορτωθῆ τὸ γρηγορώτερον, αὐτὸ τὸ ἀπέδιδε ἀπλούστατα στὴν ἔννοια ποῦ εἶχε, γιὰ τὸ θεωροῦσε ἓνα ἀντικείμενον κλεμμένο μέσα στὰ χέρια του, καὶ γύρευε ὁπωσδήποτε νὰ τὸ ξεφορτωθῆ.

Δεύτερον: Ἡ κλοπὴ τῆς ὁποίας ἔπεσε θῦμα ὁ Μπράντικ, πολὺ περίεργη κλοπὴ, καθότι ὁ δράστης δὲν πῆγαινε νὰ βγάλῃ ἀπ' αὐτὴ κανένα κέρδος. Τὸ δεδομένο ὅτι δὲν ἄγγισε οὔτε τὰ λεφτὰ οὔτε τὰ ἐμπορεύματα τοῦ μαγαζιοῦ, ἐνῶ ὑπῆρχαν ἀντικείμενα ἀξίας. Δὲν ἐπῆρε παρὰ μονάχα τὸ μανεκέν.

Ἄν υποθέσωμε ὅτι ὁ κλέφτης ἄκουσε τὰ βήματα τοῦ Μπράντικ καὶ δὲν πρόφτασε νὰ πάρῃ τίποτα, θὰ ἔπαιρνε τότε τὸ πιὸ βαρὺ καὶ πιὸ ὀγκῶδες γιὰ νὰ φύγῃ, καὶ δὲν θὰ ἔπαιρνε κἀτι τὸ πιὸ μικρὸ καὶ εὐκολομετακόμιστο;

Τρίτον: Ἡ δολοφονία τοῦ μανεκέν, δηλαδὴ ἡ κακοποίησίς του καὶ ἡ μεταφορὰ του πάνω στὴ γραμμὴ τοῦ σιδηροδρόμου. Αὐτὸ δὲν μπορούσε ν' ἀποδοθῆ σ' ἓνα ἀπλὸ ἀστεῖον. Ὁ ἀστυνομικὸς ἔβλεπε καλὰ ὅτι ἡ πράξις γίνηκε γιὰ νὰ καταστραφῆ κἀποιο ἀναμνηστικόν, γιὰ νὰ ἐκδηλωθῆ κἀποιο μῖσος, ποῦ οὔτε ἓνας προηγούμενος θάνατος δὲν μπόρεσε νὰ ἐξαφανίσῃ.

Τέταρτον: Ἡ ἐξαφάνισις τοῦ μανεκέν, μέσα στὴν βεράντα τῶν Λεκὸπτ. Αὐτὴ ἡ ἐξαφάνισις δὲν μπορούσε νὰ ἐξηγηθῆ παρὰ ἀπὸ τὴν ἐπιθυμίαν κἀποιοῦ, ὁ ὁποῖος ἤθελε νὰ ἀποκτήσῃ καὶ πάλι αὐτὸ τὸ ἀναμνηστικὸ ἢ καὶ νὰ τὸ ἐξαφανίσῃ ὡς ἀποδεικτικὸ ἀπὸ μιὰ ἔρευνα.

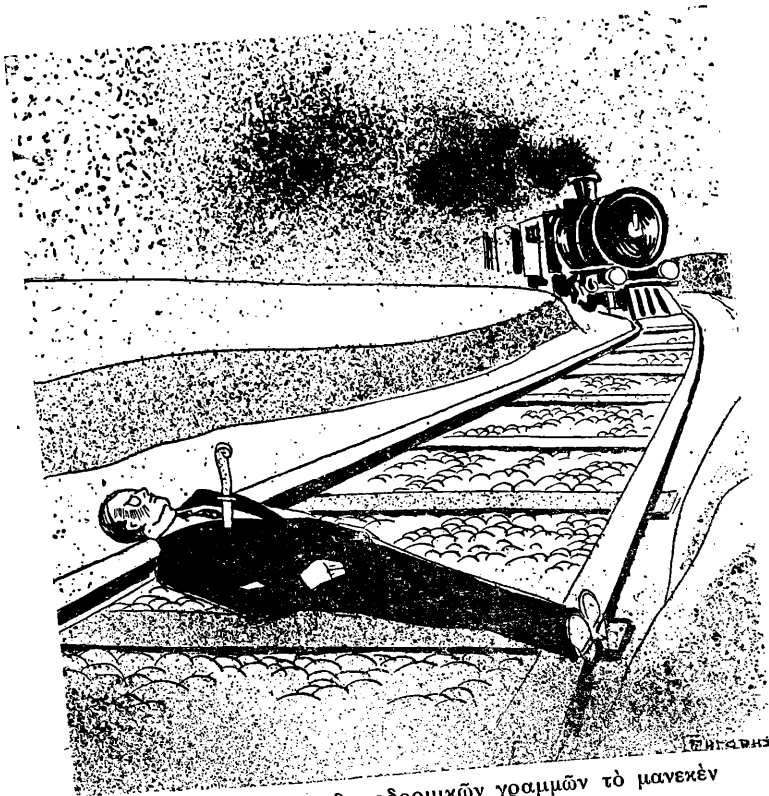
Πέμπτον: Ἡ βεβαίωσις μὲ τὴν ὁποίαν μιλοῦσεν ὁ Λεκὸπτ, ὅτι τὸ μανεκέν ἐξαφανίσθη τὴν ἐπομένην τοῦ θανάτου τοῦ γιου τοῦ. Ἡ Λάουρα Σαρὸν ἐξήγησε ὅτι τοῦ τὸ πῆραν ἀπὸ ἀνθρωπιστικὴ φροντίδα νὰ μὴ παιδεύεται περισσότερο βλέποντάς το ὁ γέρος. Δὲν ἤξευρε ἀν μπορούσε νὰ πιστέψῃ στὰ λόγια τῆς.

Ὁ ἀστυνομικὸς ἔτριψε τὰ χέρια του εὐχαριστημένος.

«Καὶ τώρα. Ποιὸς τὴν ἔκανε αὐτό;»

Συλλογιζότανε τὴν τελευταία ἐξαφάνισιν τοῦ μανεκέν.

Σκέφθηκε τέσσερα πρόσωπα. Τὸ ἀβέβαιο καὶ σβυσμένο τῆς Εἰρήνης Λεκὸπτ. Τὸ αὐστηρὸ καὶ παθητικὸ τῆς Λάουρας Σαρὸν. Τὸ ζαρωμένο καὶ κατσουφιασμένο τῆς Ἰρμας Σαρὸν. Τὸ στρογγυλὸ καὶ νεανικὸ τοῦ Ἀρμάνδου Λεκὸπτ.

Στό πλάτος τῶν σιδηροδρομικῶν γραμμῶν τό μανεκέν
μ' ἓνα μαχαίρι στό στήθος...

«Ὅσον ἀφορᾷ τὸν ἐξάδελφόν μου Ἀρμάνδο, εἶχε πῆ ἡ Λάουρα, ἀσχολεῖται μὲ τὴν πώλησιν αὐτοκινήτων στὶς Βριξέλλες».

Γι' αὐτό, ὅταν συστήθηκε στὸν ἀδελφὸ τῆς Εἰρήνης, ὁ ἀστυνομικὸς ἐπρόσθεσε :

— Εἶχα ἀνάγκη ἀπὸ ἓνα αὐτοκίνητο...

Σκέφθηκε, πράγματι, ὅτι ὁ καλύτερος τρόπος ν' ἀνοίξῃ σχέσεις μὲ τὸ νέο ἦταν ἀκόμη νὰ τοῦ προσφέρει τὴν εὐκαιρία νὰ συζητήσῃ μιὰ ἐμπορικὴ ὑπόθεσι μαζί του.

Μήπως ἦταν ὁ Ἀρμάνδος Λεκὸπι πού ἀφήρεσε τὸ μανεκέ; Αὐτὸ δὲν τὸ βρῖσκε πιθανό. Κανεὶς δὲν τὸν εἶχε δῆ πρὶν νὰ ξεπροβάλλῃ ἀπὸ τὸ ὑπόγειο. Μποροῦσε κανεὶς βέβαια νὰ παραδεχθῆ ὅτι μόλις ἐμπῆκε στὸ σπίτι, ἀνοίξε καὶ κατέβηκε κατ' εὐθείαν στὸ ὑπόγειο; Νὰ ποῦμε πάλι ὅτι εἶχε διαφύγει τὴν προσοχὴ καὶ τὸ πῆρε, τὸ κουβάλησε κάτω, αὐτὸ καὶ πάλι δὲν ἦταν δυνατὸ, γιατί ὁ Μαλέξ εἶχε κάνει καὶ μιὰ ἄλλη πεινηριά. Ἄφῃσε νὰ τοῦ πέση ἡ ταμπακιέρα δῆθεν κατὰ λάθος καὶ κατέβηκε νὰ τὴν πιάσῃ. Δὲ διέκρινε λοιπὸν τίποτα τὸ ὑποπτο μέσα στὸ ὑπόγειο.

Ἦταν λοιπὸν ἡ Λάουρα; Μήπως τὸ ἔκρουσε τῆ στιγμῇ πού ἡ Εἰρήνη ὠδηγοῦσε τὸν Μαλέξ πάνω στὸν πατέρα τῆς; Θὰ παρατηροῦσε ὀπωσδήποτε τὴν ἐξαφάνισί του ἡ Εἰρήνη ὅταν ἐπέστρεψε.

Καὶ ὁ ἀστυνομικὸς κατέληγε πάλι σὲ μιὰ ἄλλη σκέψι. Ἄν οἱ δύο νέες ἐνεργοῦσαν ἐκ συμφώνων; Ἄν κατώρθωσαν νὰ τὸν ἀπομακρύνουν ἀπὸ τὴ βεράντα ἐπίτηδες; Ἴσως ἡ Εἰρήνη συνέχισε τὸ ἔργον, τὸ ὁποῖον εἶχε ἀρχίσει ἡ Λάουρα.

Καὶ ἡ Ἴριμα Τρανσέ;

Ἄν βάνωμε στὴ μάντα τὸ ψητὸ στὴν κατασρόλα, δὲν μποροῦσε γιὰ μιὰ στιγμῇ νὰρθῆ νὰ τὸ πάρῃ καὶ νὰ ἐξαφανισθῆ;

Αὐτὸ φαινότανε τὸ πιὸ πιθανὸ στὸν Μαλέξ. Σὲ μιὰ στιγμῇ πού οἱ δύο νέες συναντήθηκαν στὸ χῶλλ, ἡ μιὰ κατεβαίνοντας καὶ ἡ ἄλλη ἀνεβαίνοντας τὴ σκάλα, ἡ γρηὶ μποροῦσε νὰ ἐπωφεληθῆ μιὰ στιγμῇ καὶ νὰ τὸ πάρῃ. Ἄλλὰ καὶ πάλι δὲν μποροῦσε νὰ ὑπολογίσῃ τὴν ἐνοχὴν τῆς μιᾶς ἢ καὶ τῶν δύο ἀπὸ τὰ κορίτσια;

Μποροῦσε μήπως νὰ ἐνοχοποιήσῃ καὶ ὅλους μαζί σὲ συνεργασία;

Σκέφτηκε πὼς ὅταν θὰ εἶχε μιὰ ἐπίσημη ἐντολὴ ἀνακρίσεων, θὰ μποροῦσε νὰ ρωτήσῃ καὶ τὰ τέσσερα πρόσωπα πὼς ἐχρησιμοποίησαν τὴ νύχτα τῆς 14ης πρὸς τὴ 15ῃ. Ὅταν θὰ εἶχε μιὰ ἐπίσημη ἐντολή... Θὰ τὴν ἐπαινε ποτὲ αὐτὴ τὴν ἐντολή; Εἶχε πράγματι τὰ στοιχεῖα ἐκεῖνα πού μποροῦσαν νὰ τοῦ δώσουν μιὰ τέτοια ἐντολή; Καὶ πόσος καιρὸς θὰ χρειαζότανε γι' αὐτό;

Ὁ Μαλέξ χτύπησε τὴν πίατα του στὸ τραπέζι καὶ σηκώθηκε. Αὐτὴ ἡ ἐπίσημη ἐντολὴ τοῦ χρειαζότανε ὀπωσδήποτε. Βασίζότανε πολλὸ νὰ τὴν πάρῃ ἔπειτα ἀπὸ μιὰ ἐπίσκεψι πού θὰ ἔκανε στὸ γιαντὸ Φουρνέλ.

Ἄφ'οὔ πληροφορηθῆκε ἀπὸ τὸν ξενοδόχο τὴ διεύθυνσι τοῦ γιαντοῦ, πῆρε τὸ δρόμο πρὸς τὴν ὁδὸ τοῦ Σταθμοῦ. Πέντε λεπτὰ ἀργότερα χτυποῦσε τὴν πόρτα ἐνὸς σπιτιοῦ μὲ πολὺ καλὴ ἐμφάνισι.

Ὅταν τὸν ἔμπασαν μέσα, ὁ ἀστυνομικὸς βρῆκε ὅτι τὸ ἐσωτερικὸ ἀντα-

πεκρίνετο μὲ τὸ ἔξωτερικό. Ἦταν πολὺ καλὰ περιποιημένο, μᾶλλον πολυτελέστατα περιποιημένο.

Πολυθρόνες βελουδέιες, μαξηλαράκια γιὰ τὰ πόδια. Ὁ Μαλέξ κάθησε πάνω σὲ μιὰ πολυθρόνα μὲ πράσινο βελουδο, κι' ἀκούμπησε τὰ πόδια του πάνω σ' ἓνα ἀπὸ τὰ μοξηλαράκια.

Ὁ ἀστυνομικὸς δὲν περιμένε καὶ πολὺ. Ἡ πόρτα τοῦ ἰατροῦ ἀνοίξε καὶ ὁ γιατρός ἐκάλεσε τὸν ἐπισκέπτη νὰ περάσῃ μέσα. Ἔτσι κ' ἔγινε.

Μπῆκε σὲ μιὰ μεγάλη αἴθουσα, ἡ ὁποία περιεῖχε ἓνα γραφεῖο καὶ μιὰ μεγάλη βιβλιοθήκη. Ἡ αἴθουσα αὐτὴ συγκοινωνοῦσε μὲ μιὰ μικρὴ βεράντα, ἡ ὁποία πάλι ἐβλεπε πρὸς τὸν κῆπο. Φαίνεται ὅτι σ' αὐτὴ τὴν αἴθουσα ὁ γιατρός ἐκύτταζε τοὺς ἀρρώστους του.

Ὁ Μαλέξ ξανακάθησε σὲ μιὰ πολυθρόνα καὶ κύτταζε τὸ γιατρὸ Φουρνέλ, ὁ ὁποῖος πῆρε τὴ θέσι του πίσω ἀπὸ τὸ γραφεῖο.

Ἦταν ἓνας ἄνθρωπος μὲ ψηλὸ ἀνάστημα, λιγάκι χοντρός. Εἶχε ἓνα μαῦρο γένι καὶ τὰ μάγουλα κόκκινα. Ὁ ἀστυνομικὸς σκέφτηκε ὅτι θὰ εἶχε καὶ γερὴ κοῦσι καὶ παραξενευτήκε πού τὸν εἶδε νὰ φορῇ γυαλιά. Τοῦ φάνηκε παραξένο πῶς ὁ ὑγιὴς καθ' ὅλα αὐτὸς ἄνθρωπος εἶχε ἀνάγκη ἀπὸ γυαλιά γιὰ νὰ βλέπῃ καλὰ...

— Ἔ, λοιπόν, ρώτησε ἔπειτα ἀπὸ λίγο ὁ γιατρός, τί ἐπιθυμεῖτε;

— Μιὰ συμβουλή, ἀπήντησε ὁ Μαλέξ.

— Δὲν ἀμφιβάλω... Καὶ ποῦ ὑποφέρετε;

— Πουθενά.

Ὁ γιατρός ἔτριξε τὰ δάκτυλά του.

— Ἀλλὰ εἶσθε ἀρρώστος;

— Ὁχι.

Ὁ ἀστυνομικὸς σταύρωσε τὰ πόδια του μπρὸς ἀπὸ τὴν πολυθρόνα.

— Σᾶς ἐμίλησα γιὰ ἰατρικὴν ἐξέτασιν; Δὲν πιστεύω. Σᾶς εἶπα ὅτι εἶμαι ἀρρώστος; Οὔτε. Τὸ μόνο πού ἤθελα νὰ σᾶς ζητήσω ἦταν μιὰ συμβουλὴ πίνω σ' ἓνα ζήτημα, πληροφορίες μᾶλλον ἰατρικοῦ θέματος...

— Τίνος;

Ὁ γιατρός μιλοῦσε κάπως ἀπότομα. Ἀλλὰ ἀπὸ τίς πληροφορίες πού εἶχε πάρει ὁ ἀστυνομικὸς ἤξερε ὅτι ὁ γιατρός ἦταν πολὺ καλός, καὶ τὴ στιγμή ἐκείνη δὲν ἔκανε ἄλλο τίποτα παρὰ νὰ σοβαρευεῖται ἀπέναντι σ' ἓνα ἄγνωστό του.

— Εἶμαι περιεργος νὰ μάθω, εἶπε ὁ ἀστυνομικὸς, ἂν τὰ συμπτώματα πού παρᾶγει μιὰ ἐγκεφαλικὴ ἀιμορραγία μποροῦν νὰ μοιάζουν εὐκόλα καὶ μὲ τὰ συμπτώματα μιᾶς δηλητηριάσεως... καὶ ἐν τοιαύτῃ, περιπτώσει τότε ποῖο εἶναι τὸ εἶδος τοῦ δηλητηρίου πού ἔχει αὐτὰ τὰ ἴδια συμπτώματα.

— Συγγνώμην... εἶπε ὁ γιατρός Φουρνέλ.

XIV

Ἀξίωμα.

Ἐπηκολούθησε μιὰ μεγάλη σιωπή, τὴν ὁποία ὁ Μαλέξ χαρακτηρίσει ὅτι προήρχετο μᾶλλον ἀπὸ στενοχώρια τοῦ γιατροῦ.

Τὸ ἴδιο σκέφτηκε καὶ ὁ γιατρός γιὰ τὸν Μαλέξ.

— Εἴπατε ἤδη πάρα πολλά, ἢ πολὺ λίγα. Ἀλλὰ γιὰ ποιοὺ σκοποὺ ζητᾶτε αὐτὲς τὶς πληροφορίες;

— Γιὰ σκοποῦ... ἀνακριτικό. Ζητήματα δικαιοσύνης, ἀπήντησε ὁ ἀστυνομικός.

— Ἀκόμη;

Εἶμαι ἀστυνομικός ἐπιθεωρητὴς καὶ ἔχω τὴν πεποίθησι ὅτι γίνηκε κάποιον ἔγκλημα.

— Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει νομίζω ὅτι ὁ δικαστικὸς ἰατρός...

Ἄ Μαλέξ ἐκούνησε τὸ κεφάλι.

— Ἡ ὑπόθεσις δὲν εἶναι σημερινή. Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ὁ ἰατρός τῆς οἰκογενείας τοῦ θύματος ἐδήλωσε φυσικὸ θάνατο.

— Εἶναι πολὺς καιρὸς;

— Ἐνας χρόνος.

Ἄ ὁ γιατρός ἔσπρωξε πίσω τὴν πολυθρόνα του, καὶ μὲ τὸ μᾶτι συμβουλευτόταν τὰ βιβλία τῆς βιβλιοθήκης του.

— Δὲν εἶμαι εἰδικὸς στὴν τοξικολογία. Ἀλλὰ πῶς σᾶς ἤρθε νὰ ρηθῆτε σὲ μένα γιὰ ἓνα τέτοιο ζήτημα;

— Διότι τὸ ἔγκλημα, ἀπήντησε ὁ ἀστυνομικός—ἀν ὑπάρχη ἔγκλημα— γίνηκε σ' αὐτὸ ἐδῶ τὸ χωριό.

Ἄ ὁ γιατρός τράβηξε ἓνα βιβλίο ἀπὸ τὴ βιβλιοθήκη.

— Καί... εἴπατε ὅτι αὐτὸ συνέβη;

— Πρὸ ἔτους.

— Ἀλλά... ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει...

— Πρόκειται γιὰ τὸ θάνατο τοῦ Λεὸν Λεκόπτ, εἶπε ὁ Μαλέξ. Ἄν δὲν ἀπατώμαι, γιατρέ, σεῖς ἐδώσατε τὴν ἄδεια τῆς ταφῆς.

Ἄ ὁ γιατρός κάθησε ἀπὸς βαρεῖα πάνω στὴν πολυθρόνα του καὶ ἄνοιξε τὸ βιβλίο.

— Τὸ σκεφθήκατε καλά; ρώτησε ὁ γιατρός, καὶ συνέχισε νὰ ξεφυλλίξῃ τὸ βιβλίο. Φαινόταν ὅτι δὲν ἤξερε τί στάσι νὰ κρατήσῃ.

— Εἶμαι λυπημένος βέβαια γι' αὐτὸ πού συμβαίνει, εἶπε ὁ ἀστυνομικός. Μοῦ εἶπανε ὅτι κατ' ἀρχὰς ἀποδώσατε τὸ θάνατο σὲ συγκοπὴ τῆς καρδίας.

Χωρὶς ν' ἀπαντᾷ ὁ γιατρός Φουρνὲλ ἐξακολουθοῦσε νὰ γυρίζῃ τὶς σελίδες τοῦ βιβλίου. Τὰ χέρια του τρέμανε ἐλαφρά. Ἐπειτα ἀπὸ λίγο σήκωσε τὸ κεφάλι σὺν νὰ συνήρχετο.

— Ἄν εἶχα τότε πῆ ὅτι ἐπρόκειτο γιὰ συγκοπὴ τῆς καρδίας, δὲν ξέρω

τώρα τί θὰ μ' ἔκανε νὰ πῶ τὸ ἐναντίον. Τὴν ὑπόθεσιν ἀνέλαβε κανονικὰ ὁ εἰσαγγελεύς;

— "Ὁχι, ἀπήντησε ὁ Μαλέξ, αὐτὸ ὅμως δὲν θὰ ἀργήσῃ νὰ γίνῃ.

"Ὁ γιατρὸς ἐσήκωσε τὸ κεφάλι.

— Λοιπὸν, ἂν δὲν ἀπατώμαι, κανένας νόμος δὲν μὲ ὑποχρεώνει νὰ ἀπαντήσω στίς ἐρωτήσεις σας...

— "Ὁχι, εἶπε ὁ Μαλέξ, τίποτα δὲν σᾶς ὑποχρεώνει πρὸς στιγμήν.

"Ὁ γιατρὸς ἔκλεισε τὸ βιβλίον καὶ σηκώθηκε.

— Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει...

— Μιὰ στιγμή! εἶπε ὁ ἄστυνομικός.

Δὲν ἐκουνήθηκε καθόλου ἀπὸ τὴ θέσι του. Καθότανε πάντοτε ἀναπαυτικὰ μὲ τὰ πόδια σταυρωμένα.

— Τὸ ὁμολογήσατε εἰς ὃ ἴδιος, γιατρέ. Εἶπατε ὅτι δὲν εἴσθε εἰδικὸς στὴν τοξικολογία. Τίς πληροφορίες πού ἀρνεῖσθε νὰ μοῦ δώσετε, δὲν σκεφθήκατε ὅτι μορῶ νὰ τίς πάρω εὐκολώτατα ἀπὸ ἕνα ἄλλον;

— Θὰ σᾶς τίς δώσουν ἀσφαλῶς, εἶπε ὁ γιατρὸς.

— Τότε, γιατί νὰ μὴ μοῦ τίς δώσετε ἑσεῖς; Ἡ σιωπὴ σας δὲν θὰ ἐμπόδιζε σὲ τίποτα. Μήπως σᾶς ζητῶ νὰ ἐπανέλθετε στὴν διάγνωσί σας; "Ὁχι. Δὲν σᾶς ζητῶ οὔτε κἂν νὰ τὴ βεβαιώσετε.

— Τότε τί ζητᾶτε;

— Ἀπλούστατα, νὰ σᾶς ἀπασχολήσω μιὰ στιγμοῦλα. Νὰ μοῦ ἀπαντήσετε ὅπως θὰ ἀπαντούσατε σ' ἕνα δημοσιογράφον, ὁ ὁποῖος ἔρχεται νὰ σᾶς πάρῃ μιὰ συνέντευξι, ἢ ὅπως θὰ κουβεντιάζατε σὲ ἕνα συνάδελφόν σας σὲ μιὰ ἐξαιρετικὴ περίπτωσι. Τόσον ἔσεῖς ὅσον κ' ἐγώ, δὲν μπορούμε ν' ἀποφύγωμε μιὰ συζήτησι ἀντιμετωπιζόντες ἴσως τὴν περίπτωσι ἐνὸς λάθους.

— Ἐχετε δίκην, κύριε, εἶπε ὁ γιατρὸς Φουρνέλ. Μολονότι ξέρω ὅτι πήρατε ἕνα στραβὸ δρόμον σ' αὐτὴ τὴν ὑπόθεσι, ἐν τούτοις δὲν ἀρνοῦμαι νὰ συζητήσω μαζί σας.

— Ὁραῖα, εἶπε ὁ Μαλέξ. Σᾶς ὁμολογῶ ὅτι θὰ μοῦ ἦταν δυσάρεστο νὰ φύγω ἀπὸ δῶ χτυπώντας πίσω μου τὴν πόρτα. Ἐχω τοὺς λόγους μου νὰ πιστεύω ὅτι ἐσκότωσαν τὸν Λεὸν Λεκόπτ, ἀλλὰ, ἐξομολογοῦμαι, δὲν ἔχω καὶ καμμιά ἀπόδειξι.

"Ὁ γιατρὸς ἐκούνησε τὸ κεφάλι.

— Οὔτε κ' ἐγὼ φαντάζομαι ὅτι θὰ μπορέσω νὰ σᾶς προμηθεύσω ἀποδείξεις. Ὅπως ὅποτε δὲν θὰ τὸ εὐχόμουνα αὐτό. Τί σᾶς κάνει νὰ πιστεύετε ὅτι ὁ δυστυχὴς αὐτὸς νέος ἐδηλητηριάσθη;

— Θὰ τὸ ἐννοήσετε ἀμέσως, εἶπε ὁ ἄστυνομικός. Μία σειρὰ ἀπὸ γεγονότα, τὰ ὁποῖα θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ μὴ ἀπαριθμήσω, μ' ἔκαναν νὰ σκεφθῶ ὅτι ὁ Λεὸν Λεκόπτ ἐδόλοφονήθη. Σᾶς παρακαλῶ νὰ τὸ θεωρήσετε αὐτὸ ἕνα ἀξίωμα, καὶ γι' αὐτὸ θέτω τὴν ἐρώτησί μου: «Πῶς ἐδόλοφονήθη ὁ Λεὸν Λεκόπτ;».

— Δὲν πιστεύω νὰ εἶμαι ἐγώ, πού...

— Ὅλες οἱ μαρτυρίες πού μάζεψα συμφωνοῦν σ' αὐτὸ τὸ σημεῖον: Δὲν ὑπῆρχε κανεὶς τὴ στιγμή πού ὁ νέος ἀπέθανε. Κατέβαινε ἀπὸ τὸ πατάρι,

ἢ ἀπὸ τὸ δεύτερο πάτωμα, καὶ ἔχασε τὶς αἰσθήσεις του πέφτοντας στὸ κεφαλόσκαλο τοῦ πρώτου πατώματος.

— Ἀκριβῶς, εἶπε ὁ γιατρός.

— Ἀκριβῶς; Καὶ πῶς τὸ ξέρετε;

Ἐπισημ. Ὁ γιατρός χαμογέλασε.

— Μήπως κ' ἔσείς δὲν ἔχετε τὴν πληροφορία αὐτή, ὅπως κ' ἐγώ, ἀπὸ τὴν ἴδια τὴν οἰκογένεια τοῦ Λεκόπτ;

— Ἀκριβῶς, εἶπε ὁ Μαλέξ. Σᾶς ἔλεγα λοιπὸν ὅτι κανεὶς δὲν ἐλησάσασε τὸν Λεὸν Λεκόπτ τὴ στιγμὴ τοῦ θανάτου του. Λοιπὸν δὲν βλέπω τότε ἄλλη αἰτία νὰ κἀνὴ σὲ κανένα κακὸ παρὰ μονάχα μὲ τὸ δηλητήριο. Μένει λοιπὸν νὰ μάθω τὸ πῶς . . . Κι' αὐτὸ θὰ ἤθελα νὰ τὸ μάθω ἀπὸ σᾶς.

Ἐπισημ. Ὁ γιατρός ἐσήκωσε τοὺς ὤμους καὶ ἀνοίξε πάλι τὸ βιβλίον ποὺ εἶχε μπροστά του.

— Θὰ σᾶς μιλῆσω μὲ ὄλη τὴν εὐλικρίνεια, εἶπε. Ὅταν μὲ φώναξαν καὶ πῆγα στὸ σπιτί τῶν Λεκόπτ, ὁ γυιὸς τους ἦταν ἤδη νεκρός. Ἀνώφελο εἶναι νὰ σᾶς πῶ ὅτι τὴ στιγμὴ ἐκείνη μποροῦσα νὰ σκεφθῶ ὅτι ἐπρόκειτο γιὰ ἐγκλημα. Ὡς γιατρός τοῦ σπιτιοῦ, ἤξερα ὅτι εἶχε λεπτὴ κρασί. Κάποτε διεγνώσα μιὰ χρονία ἐνδοκαρδίτιδα. Ὅταν ἔσκυψα πάνω στὸ πτώμα, ἐμλουσα βέβαια γιὰ μιὰ πάθησι καρδιακή. Ἐν τούτοις ἐπανῆλθα στὶς δηλώσεις μου.

— . . . γιὰ νὰ καταλήξετε σὲ μιὰ ἐγκεφαλικὴ αἱμορραγία;

— Μάλιστα.

— Μιὰ ἐρώτησι, γιατρέ! Συμπεραίνεις ὅτι τὸ πτώμα δὲν εἶχε κανένα ἕχνος βίας;

— Ὅχι, καθόλου. Μερικὲς ἐκχυμώσεις, οἱ ὁποῖες θὰ γίνηκαν ἀπὸ τὴν πτώσι πάνω-στὰ σκαλοπάτια.

— Μὲ συγχωρεῖτε ποὺ ἐπιμένω. Τὶ εἶδους ἐκχυμώσεις ἦσαν αὐτές;

Ἐπισημ. Ὁ γιατρός χαμογέλασε:

— Ὡ, ὅπως τὶς ὀνομάζουν κοινῶς, «γαλάζιες». Τὸ πρόσωπο ἔφερε μερικὲς ἀρκετὰ βραθεῖς γρατζουνιές.

— Ἀλήθεια; εἶπε ὁ Μαλέξ. Γρατζουνιές;

Φάνηκε πὼς σκεπτότανε μιὰ στιγμὴ. Ἐπειτα εἶπε:

— Ἀσφαλῶς θὰ γίνηκαν κι' αὐτὲς ἀπὸ τὴν πτώσι;

— Ἀσφαλῶς.

— Πῆτέ μου . . . Τὸ πτώμα . . .

— Τὸ πτώμα, εἶπε ὁ γιατρός, ἦταν τεντωμένο. Καὶ τὸ πρόσωπο μελανιασμένο. Ἀπὸ ὅ,τι μπόρεσε νὰ μοῦ πῆ ὁ πατέρας, ἰδοὺ τὰ συμπτώματα ποὺ προσηγήθησαν τοῦ θανάτου: Ἐπειτα ἀπὸ μερικὸν σπασμὸν, τὸ κορμὶ τεντώθηκε, τὰ βιέφαρα ἀνοιγόκλεισαν, ὁ σφυγμὸς ἐλαττώθηκε. Ἡ ἀγωνία διήρκεσε δέκα λεπτά, ἴσως δώδεκα.

Ἐπισημ. Ὁ Μαλέξ ἄκουε προσεχτικά. Τὰ μάτια του γυαλιζάνε. Ὅταν ἐμίλησε ἡ φωνὴ του ἦταν βραχνή.

— Καὶ ἡ ἀκαμψία τοῦ πτώματος γίνηκε ἀμέσως μετὰ τὸ θάνατο; Δὲν εἶν' ἔτσι;

— Ναί, εἶπε ὁ γιατρός. Τὶ φαντάζεσθε;

Ὁ ἄστυνομι-ὸς δὲν ἀπάντησε, ἀλλὰ τοῦ ἔκανε μιὰ νέα ἐρώτησι.

— Ἐξετάσατε μήπως τὸ πτώμα, ἔπειτα ἀπὸ μερικὲς ὥρες;

— Ὅχι.

— Κρίμα! εἶπε ὁ Μαλέξ.

Καὶ ἔπειτα ἀπὸ λίγο συνέχισε:

— Ἄν τὸ κάνατε αὐτό, θὰ ἀνακαλύπτατε ἴσως ἓνα μελάνιασμα ζωηρό, μᾶλλον πρὸς τὸ ρόζ, συμπτώματα ποὺ βρίσκουμε συνήθως στὴν ἀσφυξία ἀπὸ τὸ ἀνθρακικὸ δξύ. Ἴσως νὰ ἀνεκαλύπτατε τίποτα μελανιάσματα στὸ θώρακα καὶ μέσα ἀπὸ τὰ μπούτια.

— Πῶς; εἶπε ὁ γιατρός.

Κύτταξε τὸν ἀστυνομικὸν κατάπληκτος. Ποιὸς ἀπὸ τοὺς δύο, ὁ Μαλέξ ἢ ἐκεῖνος ἔδινε συμβουλὲς στὸν ἄλλο;

— Ἄλλά, εἶπε, σεῖς μήπως ἀσχοληθήκατε μὲ τὴν ἱατρική;

— Καθόλου γιατρέ μου, εἶπε ὁ ἀστυνομικὸς καὶ χαμογέλασε. Στὸ ἐπάγγελμά μας μᾶς τυχαίνει νὰ μαθαίνωμε. Οἱ καθηγητὲς μας εἶναι ἄλλοτε ἀπατεῶνες καὶ ἄλλοτε κακοῦργοι.

Καὶ τελείωσε τὴ φράσι του:

— Ἐγὼ ἓνα σωρὸ τρόπους νὰ ξεποστείλω τὸν πλησίον μου στὸν ἄλλον κόσμον.

Ὁ γιατρός ἄρχισε νὰ γελᾷ.

— Λοιπὸν ἔτσι, ἐξηκολούθησε ὁ ἀστυνομικὸς. Δὲν ἐξετάσατε καθόλου τὸ πτώμα τοῦ Λεὸν Λεκὸπτ καὶ δὲν ξέρετε τίποτα παραπάνω ἀπὸ μένα;

Ὁ γιατρός ξεφύλλιζε τὸ βιβλίον.

— Δὲ βρίσκω τίποτα ἐδῶ μέσα ποὺ μπορεῖ νὰ μὲ βοηθήσῃ.

Σηκώθηκε καὶ πῆρε ἓνα ἄλλο.

— Τὶ ἰδέα ἔχετε σεῖς; εἶπε ὁ γιατρός. Σεῖς κατέχετε περισσότερα πράγματα ἀπὸ μένα, ἐξ αἰτίας τοῦ ἐπαγγέλματός σας. Ἐγὼ δὲν εἶμαι παρὰ ἓνας ταπεινὸς γιατρός τῆς ἐπαρχίας.

Ζητοῦσε νὰ δικαιολογηθῇ.

— Προτιμῶ νὰ ἀποσιωπήσω τὴν ἰδέα μου πρὸς τὸ παρόν. Δὲν θέλω νὰ σᾶς ἐπηρεάσω. Γιὰ νὰ δοῦμε τί μπορεῖ ν' ἀνακαλύψετε σ' αὐτὸ τὸ βιβλίον ποὺ κρατᾶτε στὰ χέρια σας. Μποροῦν νὰ συγχυθοῦν π. χ. τὰ συμπτώματα τῆς ἐγκεφαλικῆς αἱμορραγίας μὲ τὰ συμπτώματα τῆς δηλητηριάσεως;

Ἐπρόσθεσε φιλικά:

— Ἄν ἀναζητήσετε στὸ κεφάλαιο «Δηλητηριάσεις»...

— Αὐτὸ κάνω, εἶπε ὁ γιατρός γυρίζοντας καμμιὰ ἑκατοστὴ σελίδες.

Ὁ γιατρός ἐδιάβαζε.

— Ἄ! εἶπε. Ἴσως ἢ στρυχνίνη. Χρειαῖζεται ἓνα δηλητήριο κεραυνοβόλο, δὲν εἶνε ἔτσι;

— Αὐτὸ ἐξαρτᾶται, εἶπε ὁ Μαλέξ. Ἡ ἀγωνία ἦταν σύντομη πράγματι, ἀλλὰ δὲν ξέρω πῶς ὁ Λεὸν Λεκὸπτ μποροῦσε ν' ἀπορροφήσῃ ἓνα κεραυνοβόλο δηλητήριο. Ἐκτὸς ἂν ἐπρόκειτο γιὰ αὐτοκτονία.

Ἐκούνησε τὸ κεφάλι.

— Αὐτὸ εἶναι ἀπαράδεκτο. Δὲ θὰ ἐξηγοῦσε τίποτα.

— Μήπως...

Ὁ γιατρός ἔρριξε μιὰ ματιά:

— Μήπως ἦτο πρωσοικὸν δξύ;

— Ὅχι, εἶπε ὁ ἀστυνομικός. Ἡ ἀγωνία του ἦταν σύντομη.

— Ἀκούστε, εἶπε ὁ γιατρός. Δὲν βλέπω ἐδῶ παρὰ ἓνα μονάχα παράδειγμα νὰ βασίσω τὴ θεωρία σας. Αὐτὸ μοῦ τὸ ἐξήγησε ὁ δόκτωρ Ὁρφίλα.

Καὶ μὲ μιὰ πνιγμένη φωνὴ εἶπε:

— Στὴν αὐτοψία τοῦ Πραλί, τὸν ὁποῖον ἐνόμιζαν γιὰ δηλητηριασμένο ἀπὸ πρωσοικὸ δξύ, ὁ Ὁρφίλα εὗρηκε μιὰ ἐστία ἐγκεφαλικῆς αἱμορραγίας.

Ὁ γιατρός ξανάκλεισε τὸ βιβλίον του.

Ὁ Μαλὲξ σηκώθηκε.

— Εἶσθε ἱκανοποιημένοι;

— Δὲν ἤλπιζα καὶ περισσότερα. Κ' ἐντούτοις εἶμαι πεπεισμένος. Κατὰ τὴ γνώμη σας, γιατρέ, ὁ Λεὸν Λεκόπτι εἶχε δηλητηριασθῆ;

Ὁ γιατρός σηκώθηκε κι' αὐτός. Ἦταν σοβαρός.

— Δὲν μπορῶ νὰ βεβαιώσω ὅτι δὲν ἦταν, ἀλλὰ ἐπιμένω νὰ μὴ τὸ πιστεῦω.

Στὸ κατῶφλι τῆς πόρτας ὁ ἀστυνομικός γύρισε.

Φαντάζεσθε ὅτι μιὰ νέα αὐτοψία θὰ ἔδινε κανένα ἀποτέλεσμα:

— Αὐτὸ μοῦ φαίνεται ἀδύνατον. Ἄν τὸ φέρετρο βρῖσκεται σὲ μέρος ἀργιλλῶδες, τότε ἴσως νὰ βρεθῆ πιδ ἀκέραιο τὸ σῶμα παρὰ ἂν ἦταν σὲ ἄμμο. Ἀλλὰ γιὰ νὰ βροῦν τὸ δηλητήριο, ἂν ἦταν δηλητήριο...

Εὐχαρίστησε τὸν γιατρὸ καὶ ἔφυγε. Περιπατοῦσε βαρειά. Κάποιος θὰ πότισε τὸν Λεὸν Λεκόπτι δηλητήριο, ἢ τοῦ τὸ ἔχωσε μέσα στὴ σάρακα πολὺ λίγα λεπτά πρὶν πεθάνῃ. Ἐνῶ οἱ μαρτυρίες ποὺ μάζεψα ἔλεγαν ὅτι κανεὶς δὲν ἐπλησίασε τὸν Λεὸν τὴ στιγμὴ ἐκείνη.

Ὁ ἀστυνομικός ἔτρεξε πρὸς τὸ σταθμὸ, ἀλλὰ τὸ τραῖνο τῶν 17 καὶ 10' εἶχε φύγει. Ἐξ ἄλλου θυμήθηκε ὅτι εἶχε δώσει καὶ κάποιον ραντεβού στὸν Ἀρμάνδο Λεκόπτι.

Καὶ ἔμεινε.

XV

Τέτοιος ἦταν αὐτὸς ὁ νέος.

Ὅταν ὁ ἀστυνομικός ἐπέστρεψε στὸ ξενοδοχεῖο, δὲν εὗρηκε τὸν Ἀρμάνδο Λεκόπτι. Ὁ ξενοδόχος ὅμως τοῦ εἶπε:

— Εἶδα τὸ Ζερῶμ... τὸ Ζερῶμ τὸν ἠλίθιο. Τὸν ἔμπασα μέσα, τοῦ ἔδωσα νὰ πιῆ.

— Ποῦ εἶναι; ρώτησε ὁ ἀστυνομικός.

Εἶχε παρακαλέσει τὸν ξενοδόχο ἅμα θ' ἄβλεπε τὸ Ζερῶμ νὰ τὸν προσκαλέσει καὶ νὰ τοῦ δώσει νὰ φάῃ, νὰ τὸν ἀπασχολήσῃ ὥς που ν' ἄρθῃ κι' αὐτός.

— Θὰ μ' ἄρρεσε νὰ κουβεντιάσω λιγάκι μ' αὐτὸν τὸν ἠλίθιο τοῦ χωριοῦ. Ἄν περάσῃ ἀπὸ δῶ, ἢ τὸν συναντήσῃ ἔξω, φέροντ' ἐμένα καὶ χωρὶς νὰ τοῦ πιῆς ὅτι τὸν θέλω ἐγώ, κράτησέ τον ὥς που νὰ ἐπιστρέψω.

Παραξενεύτηκε βέβαια ὁ ξενοδόχος μὲ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ ἀστυνομικοῦ,

ἀλλὰ γιὰ νὰ εὐχαριστήσῃ ἓνα πελάτη πὺν θὰ καθότανε μερικὲς ἡμέρες στὸ χάνι του, συνεμορφώθη μὲ τὴ θέλησί του.

—Μὰ τὴν ἀλήθεια, δὲν μπόρεσα νὰ τὸν κρατήσω περισσότερο ἀπὸ μιὰ ὥρα. Τοῦ ἔδωσα, ἔφαγε, ἤπιε

Σήκωσε τοὺς ὤμους του κι' ἔξακολούθησε:

—Ὅσο γιὰ πῆρωμή, τοῦ νὰ τοῦ πάρῃς δεκάρα.

Ὁ Μαλὲς κάθησε στὴν πρώτη καρέκλα πὺν βρῆκε μπροστά του, ἔρριψε πίσω τὸ καπέλλο του, ἀκούμπησε τοὺς ἀγκῶνας πάνω στὸ τραπέζι.

—Θὰ τὰ γράψῃς στὸ λογαριασμὸ μου, εἶπε.

Μιλοῦσε σὰν κουρασμένος.

—Τι ὥρα εἶναι; Μοῦ φαίνεται πὺς τὸ ρολόγι μου πάει πίσω.

Ὁ ξενοδόχος τράβηξε ἓνα ξυπνητήρι κάτω ἀπὸ τὸν μπάγκο.

—Εἶναι πέντε καὶ εἴκοσι πέντε, εἶπε. Θὰ πιῆτε τίποτα;

—Μιὰ μισή.

Ματαίως ἐπερίμενε ὁ ἀστυνομικὸς τὸν Ἀρμάνδο Λεκόπι. Στὶς ἔξη σηκώθηκε, βγῆκε ἀπὸ τὸ χάνι, πῆρε τὸ δρόμο πὺν ἔβγαινε στὴν πλατεῖα τῆς Ἐκκλησίας καὶ χτύπησε τὸ κουδοῦνι τοῦ γωνιακοῦ σπιτιοῦ.

Ὅπως τὸ πρῶτ', χτύπησε δυὸ φορὲς, καὶ ὅπως τὸ πρῶτ' μπῆκε μέσα στὸ χῶλλ λέγοντας:

—Καλημέρα Ἰομα!

Τοῦλεπε κᾶτι ὅμως. Ἴσως ὁ ἐνθουσιασμὸς.

—Τι θέλετε καλέ; εἶπε ἡ γορᾶ ἀγριοκυττάζοντάς τον. Ὅλα αὐτὰ τὰ κουδουνίσματα πειράζουν τὸν κύριο.

Ὁ Μαλὲς ἔκανε πὺς δὲν ἀκουσε.

—Πές μου, Ἰομα, τὴν ἐρώτησε, ὁ κύριος Ἀρμάνδος εἶν' ἐδῶ;

Ἡ ὑπηρέτρια ἐκύτταξε τὸν ἀστυνομικὸ περιέρῃα. Ἀπὸ τὴ μισάνοικτη πόρτα ἔμπαινε τὸ φῶς καὶ χτυποῦσε πάνω στὸ πρόσωπό της. Ἐμοιαζε τόσο πολὺ μὲ γορᾶ στρίγγλα.

—Ὁ κύριος Ἀρμάνδος ἐβγῆκε ἔξω.

—Εἶχα κάποιον ραντεβού μαζί του, εἶπε ὁ ἀστυνομικὸς, μιλῶντας ἀφηρημένα, μὲ τὸ καπέλλο στὸ χέρι καὶ τὸ κορμὶ λιγάκι σκυμμένο. Ἐβγῆκε μόνος; Σοῦ εἶπε πὺν θὰ πάῃ;

Ἡ γορᾶ Ἰομα ἔρριξε ἀκόμα μιὰ ἄγρια ματιὰ ἐπάνω του. Ἄν μποροῦσε θὰ τὸν πετοῦσε ἔξω ἀπὸ τὴν πόρτα. Ἐνοιωθε ὅμως μιὰ ἀκαθόριστη δύναμι πὺν κρυβότανε πίσω ἀπὸ τὰ μάτια ἐκεῖνα πὺν τὴν παραλοῦσε.

—Ἐβγῆκε μὲ τὴ δεσποινίδα Λάουρα, ἀπῆντησε ἀνοίγοντας λιγάκι τὴν πόρτα.

—Μήπως ξέρεις πότε θὰ γυρίσουν;

—Ὅχι. Δὲν ρωτῶ ποτὲ τίποτε κανένα.

—Φαντάζομαι πάντως ὅτι θὰ ἐπιστρέψουν νὰ δειπνήσουν.

—Δὲν μπορείτε νὰ τοὺς περιμέντε. Ἡ δεσποινὶς Εἰρήνη μοῦ ἔχει ἀπαγορεύσει ν' ἀφήνω ἀνθρώπους μόνους στὸ σπίτι, ἀνθρώπους ξένους, ἀνθρώπους πὺν δὲν τοὺς ξέρομε.

Καὶ τράβηξε τὴν πόρτα ν' ἀνοίξῃ λιγάκι ἀκόμα.

—Ἐδῶ εἶναι ἡ δεσποινὶς Εἰρήνη; ρώτησε ὁ Μαλὲς.

— Ναι, κρατεῖ συντροφιά τοῦ πατέρα της! Δὲν μπορῶ νὰ τὴν ἐνοχλήσω!
 Ὁ ἀστυνομικὸς εἶχε κάποια ἐπιθυμία νὰ μιλήσῃ στὴ νέα. Μετάνοιωσε ὁμως, ἀπὸ φόβο μὴ τὸν ὑποδεχθῆ ἄσχημα. Δὲν ξεχνοῦσε ὅτι δὲν εἶχε κανένα δικαίωμα νὰ ἐπιβάλλῃ. Ἄν δὲν ἤθελε νὰ μὴ τοῦ κλείσουν τὴν πόρτα κατὰ μοῦρα, ἔπρεπε νὰ φυλάγεται.

Ἐβγαλε ἀπὸ τὴν τσέπη του ἓνα σημειωματάριο κ' ἓνα μολύβι. Ἀκούμπησε στὸν τοῖχο καὶ ἔγραψε.

— Μπορεῖς νὰ κλείσῃ τὴν πόρτα, Ἰορμα. Φυσάει καὶ θὰ κρυώσῃ. Τοῦλάχιστον γιὰ λίγο, ὅσο θὰ μείνω ἀκόμη ἐδῶ. Γράφω ἓνα μπιλιετάκι γιὰ τὸν κύριο Ἀρμάνδο.

Σ' αὐτὸ τὸ μπιλιετάκι ὁ Μαλέξ ὥριζε ἓνα καινούργιο ραντεβού στὸν Ἀρμάνδο γιὰ τὴν ἐπομένη.

Πέντε λεπτὰ ἀργότερα ὁ ἀστυνομικὸς ξαναπῆγε στὸ χάνι.

— Δῶσε μου νὰ φάω, εἶπε στὸν ξενοδόχο. Ὅτι ἔχεις.

Εἶχε ὑπ' ὄψει του νὰ κοιμηθῆ νωρίς. Νὰ ἀγρυπνοῦσε δὲν θὰ τὸν ὠφελοῦσε σὲ τίποτα. Ἡ ἡμέρα του ἦταν πλοῦσια ἀπὸ ἀπρόοπτα. Πάντως δὲν μποροῦσε νὰ πῆ πῶς εἶχε ἐξακριβώσει καὶ κἀτὶ τὸ θεϊκό.

Μηχανικὰ ἔμασοῦσε αὐτὰ πού τοῦ σερβίρισε ὁ ξενοδόχος, ὁ ὁποῖος, κρυμμένος πίσω ἀπὸ τὸ μπάγκο του, τὸν κύτταζε περίεργα.

«Γιατὶ ἀρᾶ γε νὰ μὴν ἔρθῃ ὁ Ἀρμάνδος στὸ ραντεβού του; ἀναρωτιώτανε ὁ Μαλέξ. Ποτὲ στὴ ζωὴ μου δὲν συνήντησα ἓνα μεσίτη, καὶ εἰδικῶς μεσίτη αὐτοκινήτων, πού νὰ μένῃ τόσο ἀτάραχος καὶ ἀπρόθυμος προκειμένου νὰ κλείσῃ μιὰ ὑπόθεσι... Καὶ μάλιστα ὅπως τοῦδῶσα νὰ καταλάβῃ ὅτι δὲν ἔχω ἰδέα ἀπὸ αὐτοκίνητον, ἐπερίμενα νὰ τρέξῃ νὰ κἀνῃ τὴ δουλειά του. Ἐγὼ τοῦ ἔδῶσα νὰ καταλάβῃ ὅτι δὲν μπορῶ νὰ διακρίνω ἓνα Φόρντ ἀπὸ μιὰ Ἰσπανό... Τότε;...».

Τότε ὁ ἀστυνομικὸς δὲν δυσκολεύτηκε νὰ σκεφθῆ ὅτι ἡ Λάουρα Σαρὸν ἦταν κατὰ μέγα μέρος ὑπαίτιος γιὰ τὴν ἀποτυχίαν τοῦ ραντεβού. Ἄκουσε τὴν κουβέντα τους μετὰ τὸν ξάδελφό της. Μήπως τὸν παρέσυρε γιὰ νὰ μὴ μπλεχτῆ στὶς ἐρωτήσεις τοῦ ἀστυνομικοῦ;

«Ἄν ἐκεῖνῃ τόκανε αὐτό, σκεπτότανε ὁ ἀστυνομικὸς, θὰ εἶναι γιὰτὶ ὁ νεαρὸς μπορεῖ νὰ μοῦ εἶναι χρήσιμος... Αὐτῆ, τοῦναντίον, θὰ προσπαθῆσῃ νὰ μοῦ βάλῃ ἐμπόδια...».

Ἐσπρωξε ἀπὸ μπροστά του τὸ πιάτο κ' ἔβγαλε ἀπὸ τὴν τσέπη του μιὰ φωτογραφία. Ἦταν ἡ φωτογραφία τοῦ Λεδὸν Λεκόπτ. Τὴν εἶχε ἀφαιρέσει μετὰ τρόπο ἀπὸ τὸ ἄλμπουμ.

Ὁ Μαλέξ ἦταν εὐχαριστημένος πού μποροῦσε ν' ἀποθαυμάζῃ μόνος καὶ μετὰ τὴν ἡσυχία του τὴ φωτογραφία τοῦ νεκροῦ.

«Τέτοιος λοιπόν, σκέφτηκε, ἦταν ὁ νέος, τοῦ ὁποίου τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ἐξυπνάδα κατέπληττε ὅλο τὸν κόσμο;... Οἱ καθηγηταὶ του ἔλεγαν γι' αὐτόν: «Ὁ καλύτερος νέος πού ἔχομε ξαναδῆ...». Εὐχαριστοῦσε τοὺς γονεῖς του, καὶ ἡ μητέρα του ἔλεγε πῶς ἦταν γλυκὸς σὰν κορίτσι...».

Σούφρωσε τὰ φρούδια του.

«Τὸν ἀγαποῦσε τόσο πολὺ, πού δὲν μπόρεσε ν' ἀνθέξῃ ἀπὸ τὴ λύπη της».

Ὁ Μαλιζ ἔτριξε τὰ δόντια του. Ἦταν μιὰ ἐπαγγελματικὴ ἐπιφύλαξι; Πάντως δὲν ἀγαποῦσε καθόλου αὐτοὺς τοὺς ἐπιγεῖους ἀγγέλους.

Ὁ ἀστυνομικὸς θυμήθηκε ὅτι κάποτε εἶχε διαβάσει:

Ἐ παρατηρήσατε ποτὲ τὴ φωτογραφία ἀνθρώπων ποὺ ἐπέθαναν νέοι; Κατεπλάγην κἀνοντίας αὐτὴ τὴν παρατήρησι: Αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι, ἐνῶ ἦσαν νέοι καὶ ὑγιεῖς, ἔχουν σιτὴ φωτογραφία κἀτι τὸ θλιβερό... Ὁ ἄλλεγε κανεὶς ὅτι οἱ προωρισμένοι νὰ πεθάνουν νέοι φέρουν ἀπὸ διαλοσθῆσι τὴν καταδίκη σὶδὲ πρόσωπό τους».

Σήκωσε τὴ φωτογραφία λιγάκι πιὸ ψηλὰ στὸ φῶς νὰ τὴν κυττάξῃ καὶ ξαφνικὰ ἔμεινε ἀκίνητος.

Ἔνοιωθε τώρα καὶ λίγη ὄρα μιὰ ἐντύπωσι, μιὰ πίεσι... Ἔνοιωθε πὼς πίσω του κἀτι ὑπῆρχε, πὼς ἐπάνω στὸ κεφάλι του, στὸ σβέροκο του, στὰ χέρια του, στὴ φωτογραφία, κἀποια ἄλλη ματιὰ εἶχε ἔντονα προσηλωθῆ. Δὲν ἦτο δυνατόν νὰ γελασθῆ. Ἦξερε καλὰ αὐτὴ τὴν πίεσι τοῦ βλέμματος στὸ νευρικὸ σύστημα. Ὁ ἀστυνομικὸς ἦταν βέβαιος ὅτι κάποιος ἄνθρωπος πίσω ἀπὸ τὰ τζάμια τοῦ παραθύρου, πίσω ἀπὸ τὴ ράχι του, κύτταξε κι' αὐτὸς τὴ φωτογραφία.

Μ' ὅλη τὴν περιέργεια ποὺ εἶχε νὰ γυρίσῃ ἀπότομα νὰ δῆ ποὺ εἶναι, δὲν τὸ ἔκανε γιατί ἤξερε ὅτι μόλις θὰ γύριζε τὸ πρόσωπο αὐτὸ θὰ ἐξηφανίζετο μέσα στὸ σκοτάδι.

Αὐτὸ δὲν τὸ ἤθελε.

Σφύριξε ἀπαλὰ γιὰ νὰ τραβήξῃ τὴν προσοχὴ τοῦ ξενοδόχου.

Ἐκεῖνος τοῦρριξε μιὰ ματιὰ. Τοῦγενεψε κ' ἦρθε κοντά. Τότε μὲ σιγανὴ φωνὴ τοῦ εἶπε:

— Πρόσεχε! Ἄκουσέ με καλὰ! Μὴ σηκώσης τὰ μάτια σου στὸ παράθυρο. Θὰ πᾶς πάλι πίσω ἀπὸ τὸ μπάγκο σου. Θὰ κἀνης ὅτι ἔχεις κἀποια δουλειά. Ἐπειτα θὰ φύγῃς ἀπὸ τὸ διπλανὸ πορτάκι. Θὰ βγῆς στὸ δρόμο. Πίσω ἀπὸ τὴ ράχι μου, στὸ παράθυρο, ὑπάρχει ἕνας ἄνθρωπος καὶ κυττάζει μέσα. Θὰ βγῆς καὶ θὰ τὸν ἀρπάξῃς.

Ὅπως τοῦ εἶπε, ὁ ξενοδόχος ἔκανε.

Ὁ Μαλιζ γιὰ ν' ἀπασχολήσῃ ἀκόμα περισσότερο τὸν ἄγνωστο, σήκωσε ψηλότερα τὴ φωτογραφία καὶ τὴν κύτταξε.

Ξίφνου ἤκουσε νὰ χτυπᾶ ἡ πόρτα καὶ φωνὲς ἀπὸ τὸ δρόμο.

Τότε γύρισε ἀπότομα κι' ἀνοίξε τὸ παράθυρο.

Ὁ ἀστυνομικὸς διέκρινε μιὰ μαύρη σιλουέττα ποὺ ἔτρεχε μέσα στὸ σκοτάδι κι' ἀπὸ κοντὰ τῆς τὸν ξενοδόχον ποὺ τὴν κυνηγοῦσε.

Πήδησε κι' αὐτὸς κι' ἄρχισε νὰ τρέχῃ ἔσπισω τους.

Δυστυχῶς σταμάτησαν. Ὁ ξενοδόχος ἄρχισε νὰ φωνάζῃ σ' αὐτὸν ποὺ ἔφευγε:

— Ζερώμ! Ἔ, Ζερώμ!

Αὐτὸς ὁμως δὲ γύρισε οὔτε νὰ δῆ, ἐξηφανίσθη μέσα στὴν νύχτα.

XVI

Ἐνα τρομερὸ παιδί.

Τὴν ἄλλη μέρα τὸ πρῶτ' ὁ Ἀρμάνδος Λεκὸπτ ἐφάνη ἀκριβῆς στὸ ραντεβοῦ του.

Χαιρετῶντάς τον ὁ ἀστυνομικὸς δὲν ἐκράτησε τὸ θαυμασμό του γιὰ τὴν κομπόγητά του. Φοροῦσε ἓνα κοστοῦμι γκριζο καλορραμμένο, μιὰ γραβάτα ἀπὸ μαῦρο μεταξωτὸ καὶ λεπτὰ παπούτσια.

Καθῆσαν ὁ ἓνας ἀπέναντι στὸν ἄλλο. Ὁ ἀστυνομικὸς ἐφώνησε τὸν ξενόδοχο νὰ τοὺς φέρη κἄτι, ἐνῶ ταυτοχρόνως περιειργάζετο τὸ νέο Ἀρμάνδο. «Δὲ μοιάζει καθόλου τῆς ἀδελφῆς του. Μᾶλλον τὰ χαρακτηριστικά του συναντῶνται μὲ τοῦ ἀδελφοῦ του. Φαίνεται εὐχαριστημένος ἀπὸ τὸν ἑαυτὸ του, εἶναι γεμᾶτος ὑγεία, τόλμη καὶ πεποίθησι. Φαίνεται περισσότερο νέος ἀπὸ ὅ,τι εἶναι καὶ μὲ ἀρκετὴ φαντασία. Ἄλλὰ καὶ πολὺ μυαλωμένος».

Σκεπτότανε ὁ Μαλέξ.

— Θὰ μὲ συγχωρήσετε, βέβαια, εἶπε μ' εὐγένεια, ἂν ἐμποδίστηκα χθὲς νᾶρθῶ στὸ ραντεβοῦ πού μοῦ εἶχате δώσει. Ἡ ἐξαδέλφη μου Λάουρα ἔβαλε τίς φωνές μόλις τῆς εἶπα ὅτι δὲν θὰ τὴν συνάδευα στὸν περίπατό της. Τίς ξέρετε τίς γυναῖκες...

— Εἶστε συγχωρημένος, εἶπε ὁ ἀστυνομικὸς χαμογελῶντας.

«Καλὰ τὸ σκέφθηκα χθὲς ὅτι αἰτία πού δὲν ἦρθε στὸ ραντεβοῦ ἦταν ἡ ἐξαδέλφη του, συλλογίστηκε ὁ Μαλέξ. Μιὰ ἀπλὴ ἀράγε σύμπτωσις, καπρίτσιο ἢ ὑπολογισμός;».

— Κατὰ βάθος ἐγὼ πρέπει νὰ σᾶς ζητήσω συγγνώμη, διότι σᾶς ἀπασχολῶ σὲ μιὰ ὥρα πού ἀναμφιβόλως θὰ θέλατε νὰ εὐρίσκεσθε ἀνάμεσα στοὺς δικούς σας.

Ὁ Ἀρμάνδος Λεκὸπτ χαμογέλασε:

— ὦ, μὴ πολυσκοτιζεστε κύριε. Δὲ μοῦ χρειάζονται καὶ πολλὰ πράγματα, ἀφοῦ θὰ φιλήσω τὸν πατέρα μου, τὴν ἀδελφὴ μου καὶ τὴν ἐξαδέλφουλα μου, κ' ἀφοῦ ζητήσω νὰ μάθω νέα ἀπὸ τὴ γρηὰ Ἰομα, ἂν ἔλαβε κανένα γράμμα ἀπὸ τὸ γυιὸ της, τὸ γυιὸ πού δὲν θὰ ξαναδῆ πιά ποτέ της, δὲν μοῦ μένει τίποτ' ἄλλο νὰ κάνω μέσα στὸ παληὸ αὐτὸ σπίτι πού γεννήθηκα.

Ἐμιλοῦσε μὲ τόση εὐχέρεια.

Ὁ Ἀρμάνδος ἔβγαλε ἀπὸ τὴν τσέπη τοῦ παλτοῦ του μιὰ ἀσημένια σιγαροθήκη. Τὴν ἀνοίξε καὶ τὴν ἀκούμπησε ἀνοιχτὴ πάνω στὸ τραπέζι, ἀφοῦ πῆρε ἓνα τσιγάρο.

— Λοιπὸν, εἶπε, θέλετε ν' ἀγοράσετε ἐν' αὐτοκίνητο; Μήπως γνωρίζετε τὴ μάρκα «Λίβς»; Ἐχει τόσο πολὺ διαδοθῆ πού δὲν μπορεῖ νὰ τὴν παραβάλλη κανεὶς μὲ κανένα πιά ἄλλο αὐτοκίνητο.

Μιλοῦσε κ' ἔδινε τέτοιους καλλίφωνους τόνους στὴ φωνή του, οἱ ὁποῖοι νυναδεύοντο μὲ ὄρισμένες κινήσεις τῶν χειρῶν. Ὁ ἀστυνομικὸς τὸν ἐκτύπησε καὶ ἐπρόφερε ὄρισμένες φράσεις, ὡς π. χ.:

— Ναί, πολὺ ὠραῖο, ἦ:

— Φυσικὰ, ἔτσι εἶναι.

Μέχρι τῆ στιγμῆ πού ἐσιώπησε ὁ συνομιλητῆς του, καὶ τότε ἀπετίναξε τὴ μάσκα τοῦ ἀγοραστοῦ αὐτοκινήτου καὶ παρουσιάστηκε ποιὸς ἦταν.

— Γιὰ νὰ εἶμαι εἰλικρινής, τοῦ εἶπε, τὸ ζήτημα τῆς ἀγορᾶς αὐτοκινήτου δὲν μ' ἐνδιαφέρει καὶ τόσο πολὺ, ὅσο ἡ λύσις ἐνὸς αἰνοίγματος πού σᾶς ἐνδιαφέρει καὶ σᾶς προσωπικῶς...

Μιλῶντας τὸν κύτταξε στὰ μάτια, νὰ δῆ ἂν θὰ τὸν ἐπηρέαζαν αὐτὰ πού ἔλεγε.

Ὁ Ἀρμάνδος εἶχε ἀκουμπήσει τὸ πηγοῦνι πάνω στὰ χέρια, τοὺς ἀγκῶνας πάνω στὸ τραπέζι. Τὰ μάτια του ἦσαν μισόκλειστα. Τὸ τσιγάρο στὸ στόμα μὲ τὴ στάχτη τρία τέταρτα καπνισμένο.

— Πρόκειται, ἐξακολούθησε ὁ Μαλέξ, γιὰ τὸ θάνατο τοῦ ἀδελφοῦ σου Λεόν...

— ... ὁ ὁποῖος συνέβη πρὸ ἔτους, ἐσυνέχισε ὁ Ἀρμάνδος ἀτάραχος. Μιλοῦσε ἤρεμα. Μιλοῦσε μὲ τὴν ἄκρη τῶν χειλιῶν του. Καὶ προσπαθοῦσε νὰ μὴ τοῦ πέση ἡ στάχτη ἀπὸ τὸ τσιγάρο.

— Μιὰ ὀλόκληρη σειρὰ ἀπὸ γεγονότα πολὺ περίεργα, ἐπανέλαβε ὁ ἀστυνομικός, μὲ κάνουν νὰ πιστεύω ὅτι ὁ θάνατός του δὲν ἦταν φυσικός. Μὲ ἄλλα λόγια, συμπεραίνω ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἐδολοφονήθη.

Σταμάτησε καὶ κύτταξε τὸν Ἀρμάνδο. Αὐτὸς δὲν ἐκινήθη διόλου. Ἡ στάχτη τοῦ τσιγάρου του ἔμεινε ἀκίνητη.

— Ἐξακολουθήστε, εἶπε.

Τέτοιο φλέγμα ἔκανε κατάπληξι στὸν ἀστυνομικό.

Ἔβηξε κ' ἐξηκολούθησε:

— Ἡρώτησα χθὲς ἐπ' αὐτοῦ τὴν ἀδελφή σας καὶ τὴν εξαδέλφην σας. Δὲν φαίνονταν καθόλου νὰ ἀσπάζωνται τὴν πεποίθησί μου... Σεῖς τί λέτε;...

— Ἐγώ;

Ὁ Ἀρμάνδος ἔβγαλε μὲ τρόπο τὸ τσιγάρο ἀπὸ τὸ στόμα του, τοῦ ὁποῖου λιγάκι τσιγαρόχαρτο ἔμεινε στὸ κάτω χεῖλος. Ἡ στάχτη ἐπιτέλους ἔπεσε στὸ τραπέζι, ἐνῶ ἀπαντοῦσε:

— Θὰ σᾶς ἐξέληττα ἴσως ἂν σᾶς ἔλεγα ὅτι κ' ἐγὼ μερικὲς φορὲς ἔχω τίς ἴδιες ἀμφιβολίες. Πάντως δὲν ἀντιμετώπισα ποτέ μου στὰ σοβαρὰ αὐτὴ τὴν ἀποψι. Φαντάζομαι πῶς θὰ περιμένατε νὰ ἐκφράσω τὴν ἀγανάκτησί μου γι' αὐτὸ πού μοῦ λέτε...

Ὁ ἀστυνομικός ἔπεφτε ἀπὸ ἐκπληξι σὲ ἐκπληξι γιὰ τὴ στάσι τοῦ Ἀρμάνδου. Τὸν κύτταξε καὶ δὲν μποροῦσε νὰ καταλάβῃ. Ὁ Ἀρμάνδος ἦταν εἰλικρινής ἢ τοῦ ἤρεσε νὰ ἐξωθῆ τὸν μυστηριώδη αὐτὸν τρόπο τῆς συζητήσεώς του μέχρι τὰ ἀπώτατα ὅρια;

— Πρέπει νὰ ξέρετε, ἐξηκολούθησε ὁ Ἀρμάνδος, ὅτι κανένα μέλος τῆς οἰκογενείας μου, ἂν ἀκουγε τί λέγω, δὲν θὰ δίσταζε νὰ μοῦ βγάλῃ τὰ μάτια. Ὅσο γιὰ μένα, ἔχω ὡς ἀρχὴν νὰ λέω ὅτι οἱ ἄλλοι ἀποσιωποῦν. Κι' αὐτὸ τὸ προτέρημα ἴσχω ἀπὸ μικρός.

Ἄναψε ἕνα ἄλλο τσιγάρο καὶ χαμογέλασε.

— Θὰ ξέρετε καλά αὐτὸ τὸ ἐλάττωμα ἢ προτέρημα πού ἔχουν μερικά παιδιά. Νὰ λένε ὅ,τι ἀκοῦνε, ὅ,τι βλέπουν, νὰ μὴ κρύβουν τίποτα. Ἔχω τραβῆξει πολλὰ γι' αὐτὴ τὴν εἰλικρινείά μου.

Χαμογέλασε περισσότερο:

— Ἐκείνο πού μ' ἐρεθίζει ὁμως περισσότερο εἶναι ὅταν καταλαβαῖνω ὅτι οἱ συνομιληταὶ μου εἶναι τόσο εἰλικρινεῖς, ὅσο κ' ἐγώ. Ὅμολογήστε, ἀγαπητὲ κύριε, ὅτι ἀνήκετε στὴν ἀστυνομία καὶ ὅτι δὲν ἔχετε καθόλου σκοπὸν ν' ἀγοράσετε αὐτοκίνητο, ἔστω κι' ἂν εἶναι ἡ καλύτερη μάρκα τὰ «Λίβς».

Ὁ Μαλέξ σιωποῦσε κἄπως στενοχωρημένος καὶ τὸν ἄκουε:

Ἐμπρός, μὴ κάνετε αὐτὰ τὰ μοῦτρα! Μοῦ θυμίζετε μερικοὺς γέροντες, πού ὅταν ἤμouνα παιδιὰ τοὺς ἔλεγα ὅ,τι τύχαινε νὰ ἔχουν πῆ οἱ γονεῖς μου κακὸ καὶ πειραχτικὸ γι' αὐτούς. Λίγο μὲ πειράζει νὰ ἐξαργιωθῆ ὅλη ἡ οἰκογένειά μου ἐναντίον μου. Θὰ σᾶς παρακαλοῦσα ὁμως νὰ μὴ ἀνακατέψετε τὸν πατέρα μου σ' αὐτὴ τὴν ἱστορία. Ὁ δυστυχὴς δὲν θὰ ζήσῃ καὶ πολὺ. Μετρημένες εἶναι οἱ μέρες του.

— Πολὺ φυσικό! Ψιθύρισε ὁ ἀστυνομικός.

— Οἱ ἄλλοι, ἃ; ξεκαθαρίσουν τὴ θέσι τους. Ὅχι γιατί ἐνοιωσα ποτὲ γιὰ τὸ Λεὸν καμμιά μεγάλη συμπάθεια, ἀλλὰ ἂν τὸν ἐδολοφόνησαν πρέπει αὐτὸ νὰ γίνῃ γνωστό. Ἡμouνα καὶ εἶμαι πάντοτε τῆς ἰδέας ὅτι κάθε πρᾶγμα πού γίνεται δὲν πρέπει νὰ μένῃ μυστικό.

— Ἀλλά, ἐρώτησε ὁ Μαλέξ, πῶς σᾶς ἤρθε αὐτὴ ἡ ἰδέα, νὰ ἔχετε ἀμφιβολία γιὰ τὸ εἶδος τοῦ θανάτου τοῦ ἀδελφοῦ σας; Φαντάζομαι ὅτι δὲν θὰ τῶχετε πῆ σὲ κανένα;

— Γιὰ νὰ βρῶ τὸν μελεᾶ μου; Ὅχι, εὐχαριστῶ.

— Μήπω· οἱ περιστάσεις, κατὰ τὰς ὁποίας συνέβη ὁ θάνατος τοῦ ἀδελφοῦ σας, σᾶς ἔδωσαν τὴν ἀμφιβολία;

Μοῦ εἶπατε ὅτι ἐλείπανε τὴν ἡμέρα ἐκείνη ἀπὸ τὸ σπίτι.

— Ναί, ὅταν ἐπέστρεψα ὅλα εἶχαν τελειώσει. Τοῦναντίον, οἱ περιστάσεις δὲν ἦταν αὐτὲς πού μ' ἔκαναν νὰ ὑποπιευθῶ... Πῶς νὰ παραδεχθῶ ἕνα χέρι ἐγκληματικό, ὅταν κανεὶς δὲν ἐπλησίασε τὸν Λεὸν τῇ στιγμῇ τοῦ θανάτου του;

— Μήπως σκεφθῆκατε ποτὲ τὸ δηλητήριο;

— Ὅχι, ποτέ, ἀπήντησε ὁ Ἀρμάνδος. Ἀλλὰ καὶ τώρα σᾶς βεβαίω δὲν μπορῶ νὰ παραδεχθῶ τί ρόλο μποροῦσε νὰ παίξῃ στὸ θάνατό του.

— Γιατί;

— Νομίζω ὅτι ἕνα ἀργὸ δηλητήριο δὲν θὰ ἔφερνε τὰ ἀποτελέσματα πού παρατηρήθησαν. Ἀμφιβάλλω ἂν ὑπάρχῃ δηλητήριο πού νὰ τὸν κάνῃ νὰ ξεψυχῆσῃ τόσο γρήγορα. Μήπως ἦταν δηλητήριο κεραυνοβόλο; Κι' αὐτὸ μοῦ φαίνεται ἀδύνατο. Πότε θὰ θέλατε καὶ πού νὰ τὸν εἶχαν ποτίσει ἢ μπάσει μὲ ἔνεσι στὸ αἷμά του;

— Κι' ἐγὼ τὸ εἶπα καὶ τὸ ἐπανελάβα αὐτό, εἶπε ὁ Μαλέξ σκεπτικῶς. Διατηρῶ ὁμως τὴ γνώμη μου καὶ τὴν πεποίθησί μου. Ἐσεῖς, τὴ δική σας γνώμη πού τὴ στηρίζετε;

— Μὰ τὴν πίστι μου, δὲν εἶναι καὶ τόσο εὐκόλο νὰ τὸ ἐξηγήσω. Φοβοῦμαι, μάλιστα, μὴν ἐνοχοποιήσω καὶ ὄλους τοὺς ἄλλους πού εἶναι δικοὶ μου.

— Μά, δὲν πρέπει νὰ λέμε τὴν ἀλήθεια;

— Ἐπαναλαμβάνετε ὅτι σᾶς εἶπα...

— Πράγματι, εἶμαι εἰλικρινής. Δὲν σᾶς δίνω ἄδικο. Μάθετε λοιπὸν ἀμέσως σταμάτησα ἐξ ἀρχῆς νὰ συλλογίζωμαι τὸ πῶς ἐσοκτώσασαι ἐν ᾧ τούναντίον γυρεῦω νὰ μάθω μᾶλλον τὸ γιατί.

— Καὶ συμπεραίνετε;

— Ὁ θάνατος τοῦ ἀδελφοῦ μου μᾶς κάνει ὅλους ἐν πρώτοις πλουτίζει ἐμένα καὶ τὴν Εἰρήνη.

— Ἀλλά...

— Συνεχίζω. Κατὰ δεύτερον, ἡ Εἰρήνη, ἀλλὰ σὲ μικρότερη δόσει, τὴ Λάουρα καὶ τὸν Αἰμίλιο, ἡ Μαλέξ, ἡ Σαδέλφια μου.

— Τίποτα δὲν ἀποδίδωμαι, κατὰ τὴν γνώμην μου, ὅτι θὰ μποῦν καὶ αὐτοὶ στὴν κληρονομία.

— Δὲν ξέρετε καλά, κύριε, τὸν πατέρα μου. Δὲν θὰ ξεχνοῦσε ποτὲ στὴν διαθήκην του καὶ τοὺς κοντινοὺς συγγενεῖς του. Ὑπάρχουν λόγοι νὰ εἶναι πληροφορημένοι γι' αὐτὸ ὁ Αἰμίλιος καὶ ἡ Λάουρα. Μπορῶ νὰ σᾶς βεβαιώσω ὅτι ἀπὸ τὴν παρουσία τοῦ πατέρα μου θὰ ἐπωφελοῦντο ἕξη πρόσωπα, σήμερα πέντε.

— Δηλαδή;

— Ἡ ἀδελφή μου καὶ ἐγώ, ἡ Λάουρα καὶ ὁ Αἰμίλιος, καὶ τέλος ἡ Ἴριμα.

— Ἔστω, εἶπε ὁ Μαλέξ. Ἄς ὑποθέσωμεν ὅτι ἐσεῖς καὶ ἡ ἀδελφή σας θὰ εἴχατε νὰ ἐπωφεληθῆτε ἀπὸ κάποιο κέρδος—τὸ συμφέρον σας ὅμως θὰ ἦταν ἀπὸ ἐσὺ—ἀπὸ τὸ θάνατο τοῦ ἀδελφοῦ σας μοιραζόμενοι τὸ μεριδίό του. Συνοψίζω ὅμως ὅτι τὰ ἄλλα τρία μεριδία θὰ ἔμεναν ἀμετάβλητα. Τί λέτε;

— Ἰσως νὰ ἔχετε δίκαιο, ἀπήντησε ὁ Ἀρμάνδος. Αὐτὸ δὲν τὸ σκέφθηκα. Ὑπελόγησα μιὰ ἐπαύθησι ἀνάλογη τοῦ μεριδίου τοῦ καθενός.

— Σιώπησε ἀλλὰ πάλι συνέχισε.

— Ἀλλὰ ὑπῆρχε καὶ ἄλλο, καὶ ἄλλο τὸ ἀνεξήγητο.

Ἐδίστασε νὰ προχωρήσῃ, ἀλλὰ εἶπε:

— Ἀναφέρομαι σ' αὐτὴ τὴν ἀτμόσφαιρα τοῦ σπιτιοῦ μας, στὴν τρελλὴ νεότητά μας...

— Ἄ! εἶπε ὁ Μαλέξ.

Ἡ πρώτη ἐξήγησι πού ἔδωσε ὁ Ἀρμάνδος δὲν ἦταν καὶ τόσο σοβαρὰ γιὰ νὰ φθάσῃ ἢ σκέψῃ μέχρις ἐνός θανάτου. Ἡ ὑπόθεσις εἶχε ἄλλου τὰ δίχτυα της. Τόσο ἡ ἀρχὴ της ὅσο καὶ τὸ τέλος της ἔπρεπε νὰ εἶναι πολὺ περίεργα καὶ ὄχι τόσο κοινά. Τὰ τελευταῖα λόγια τοῦ Ἀρμάνδου νόμισε μᾶλλον ὅτι προσήγγιζαν περισσότερο στὸ δρᾶμα.

Ὁ Μαλέξ ἔδειξε κάποια ἱκανοποίησι, ἢ ὁποῖα μᾶλλον ἐπέφερε ἕνα δισταγμὸ στὸν Ἀρμάνδο, ὁ ὁποῖος εἶχε μετανοιώσει γιὰ ὅσα εἶπε.

Ψιθύρισε:

— Συγχώρησέ με. Ὁ ρόλος μου εἶναι πολὺ ἀχάριστος. Πολὺ πιὸ ἀχάριστος ἀπὸ ὅτι μπορεῖτε νὰ φαντασθῆτε. Γιὰ τὴ μνήμη τοῦ Λεόν...

Τὸν διέκοψε.

— Καταλαβαίνω, εἶπε ὁ ἀστυνομικός. Θὰ ἦταν προτιμότερο νὰ μὴν ἀνακαλυφθῇ ὁ δολοφόνος του;

Ἄρμάνδος Λεκόπτ ἔρριξε ἕνα βλέμμα γεμάτο ἔκπληξι.
 παιδία.— Εἰσθε μάγος; τὸν ρώτησε.

τραβήξει Ὅχι, εἶπε ὁ Μαλέξ. Ἄλλὰ ἡ ἑξαδέλφη σας, ἡ ἀδελφή σας, ἐσεῖς, ὅταν
 Χαμογεῖτον ἀδελφὸς σας μιλάτε μὲ κάποια ἀπέχθεια... Φαντάσθηκα στὴν

— Ἐκεῖς ἦταν πολὺ θλιβερὸν νὰ θυμώσατε διαρκῶς ἕνα ἀγαπητὸ πρό-
 ὄτι οἱ συνομιλῶν αὐτὸ τὸ πρόσωπο, τὸ ὑναντίον, ἦταν μισητό, ἡ ἀπεχθείας
 ἀγαπητὴ κύριε, ὅτι... μὲ τὸν ἴδιο τρόπο;

σκοποῦν ἀγοράσετε αὐτοκίνητον... ἐξόχνη κίνησι:

— Τί θέλετε...

— Τίποτα τὸ ἀπίθανον, ὅταν ἐπεσκέφθηκα τὸ σπίτι
 σας, εἶχα τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἡ ἀδελφή ἡ ἑξαδέλφη σας εἶχαν συμ-
 μαχήσει ἐναντίον μου. Ἀκόμα κι' αὐτὴ ἡ ἰορτά... αἰεὶς τὸ ὄλο τοῦ μα-
 τροσκύλου στὴν ἐπισκεψί μου. Σεῖς ὁ ἴδιος, παρ' ὅλη τὴν κηθλωθεῖσα ειλ-
 κρινεῖα σας, ἰδοὺ ποὺ ὀπισθοχωρεῖτε μπροστὰ σ' αὐτὸ ποὺ εἶχατε νὰ πῆτε.
 Ἀναλογίσεσθε ἀμέσως τις συνέπειες ποὺ θὰ μπορούσαν νὰ εἶχαν οἱ ἐξομο-
 λογήσεις σας... καὶ σιωπάτε!

Ἄστυνομικὸς συνέχισε.

— Ὁ καθένας μέσα στοῦ σπῆτι τῆς Πλατείας τῆς Ἐκκλησίας ὑπερασπιζε-
 ται ἕνα κοινὸ μυστικόν... Μονάχα ὁ πατέρας σας δὲν μετέχει στὴν συνω-
 μοσία. Γιατί; Γιατί εἶναι ἄρρωστος, γιατί ὅλοι, ὅλοι σεῖς ἐφροντίζατε εὐλα-
 βῶς νὰ μὴ τοῦ προξενήσετε τὴν παραμικρὰ συγκίνησι. Νομίζω ὅμως ὅτι
 κάποιος ἀπὸ σᾶς δὲν ἐξετίμησε τόσο πολὺ τὴν ἀντοχὴ τῆς μητέρας σας.
 Μοῦ εἶπαν ὅτι ἡ δυστυχισμένη γυναῖκα πέθανε ἀπὸ λύπη. Τὸ πιστεύω
 εὐχαρίστως. Ἀλλὰ σᾶς ἐρωτῶ, τί εἶδος λύπη ἦταν αὐτῆς ποὺ τὴν ἐσκότασε;

— Ἡ μητέρα μου, εἶπε ὁ Ἄρμάνδος Λεκόπτ, μὲ μιὰ ταραγμμένη κάπως
 φωνή, δὲν μπόρεσε ν' ἀνθῆξῃ στοῦ θάνατο τοῦ Λεόν... .

— Νά, μιὰ ειλκρινεῖα, τὴν ὁποία δὲν ἀναγνωρίζω, δὲν τὴν πιστεύω!
 ἀπήνησε ζωηρὰ ὁ Μαλέξ. Μοῦ λέτε μιὰ ἀλήθεια, τὰ ὑπόλοιπα μ' ἀφή-
 νετε νὰ τὰ καταλάβω. Εἶναι δυνατὸν μιὰ καθολικὴ, πιστὴ, θρησκεία γυναῖκα
 νὰ μὴ εἶχε τὴν παρηγοριὰ ὅτι θὰ ξανάβρῃσκε τὸ γυιὸς τῆς; Πῶς ἐξηγεῖται
 ἡ λύπη τῆς νὰ μὴ ἔχη θεραπεία οὔτε στὴν χριστιανικὴ τῆς πίστι; Τολ-
 μᾶτε νὰρνήσθε ὅτι ὁ θάνατός τῆς δὲν προῆλθε ἀπὸ τὴν πεποιθῆσι ὅτι θὰ
 ἔχανε ἐντελῶς τὸ γυιὸς τῆς;

Ἐπηκολούθησε μιὰ σιωπή.

— Μᾶλλον φαντάζομαι ὅτι θὰ ἐπηκολούθησε κάποια σκηνὴ τὴν ἐπο-
 μένην τοῦ θανάτου τοῦ ἀδελφοῦ σας. Ἡ μητέρα σας ἔκλαιε καὶ κάποιος,
 ὠθούμενος ἀπὸ τὴν εὐχαρίστησιν νὰ τὴν ἐγκαρδιώσῃ, πρόσφερε τὴν κλασσι-
 κὴν φράσιν ποὺ συντελεῖ στὴ λύσι τῶσων δραμάτων: «Ὁ Λεὸν δὲν ἦταν
 ὅπως τὸν νομίζεις...» Ἡ παρηγοριὰ τῆς χριστιανῆς ἐξαφανίζεται πιά χωρὶς
 ἐπανόρθωσιν ἀπὸ τῆς μητέρας. Ὁ πόνος τῆς διπλασιάζεται ἀπὸ τὴν στιγμή
 ποὺ πληροφορεῖται. Σκέπεται τὸ θάνατο τοῦ γυιοῦ τῆς: «Δὲν θὰ τὸν ἑ-
 ναϊδῶ πιά ποτέ. Για εἴκοσι χρόνια δὲν τὸν θεωροῦσα παρὰ μονάχα γιὰ ἕνα
 ἴγγελον καὶ δὲν ἦταν παρὰ...»

— ... Ἐνας δαίμων!

"Ετρεχε, έτρεχε σὺν τρελλός...

Ὁ Μαλῆς σταμάτησε ἐπὶ πολὺ τὴ ματιά του πάνω στὸ πρόσωπο τοῦ Ἀρμάνδου, ὁ ὁποῖος ἐπίστεψε ἀσυναίσθητα αὐτὴ τὴ λέξι.

— Δὲν εἶν' ἔτσι; εἶπε. Καὶ ξέρετε ποιὸν ὑποπτεύομαι ὅτι τὴν πληροφόρηση ὅτι ὁ γυιὸς της ἦταν ἀνάξιος τῆς λύπης της; Ὑποπτεύομαι τὴν ἀδελφή σας καὶ τὴν ἑξαδέλφη σας... Ἰδίως τὴν ἑξαδέλφη σας... Νόμισα ὅτι λυπώτανε τὸν ἀρραβωνιαστικό της, ἀλλὰ ἡ τύψις ὅτι ἔγινε χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ ὄργανον τοῦ θανάτου τῆς θείας της, αὐτὸ μπορεῖ νὰ τὴ λυπῆ περισσότερο.

Ὁ Μαλῆς ἐξεπλάγη κι' αὐτὸς μὲ τὸν ὀϊστρό του. Δὲν εἶχε ποτὲ σκεφθῆ ἄλλοτε ὅτι μιὰ ποιητικὴ ἔμπνευσις μποροῦσε νὰ καταλάβῃ ἕνα ἀστυνομικὸ τὴ στιγμή πού ἔκανε κάποια ἔρρευνα. Παραδεχότανε μήπως πὼς μονάχα ἡ ἔμπνευσις τὸν ἔκανε νὰ προφέρῃ αὐτὰ τὰ λόγια; Ἡ μήπως ἕνα εἶδος τηλεπαθείας μεταξὺ τῶν συνομιλητῶν του καὶ ἐκείνου; Ὅχι, δὲν ἦταν αὐτό. Ἦταν μιὰ ἀπότομη λάμπις λογικῆς, μιὰ φαινιῆ ὤθησις. Τὸ ὑποσυνείδητό του θὰ δούλευε γι' αὐτὸν ὅλη τὴ νύχτα. Μήπως δὲν ὠμίλησε μπροστὰ σὲ μιὰ φωτογραφία, δὲν ἔκανε χίλιες δυὸ σκέψεις γύρω τριγύρω της πρὶν κοιμηθῆ;

Καὶ νὰ τώρα πού βάλθηκε νὰ μιλᾷ γιὰ ὅλ' αὐτὰ τὴ μιὰ λέξι πίσω ἀπὸ τὴν ἄλλη, τὴ μιὰ φράσι πίσω ἀπὸ τὴν ἄλλη ἀλυσσοδένοντας τὶς ἔννοιες καὶ περιμένοντας μιὰ ἄρνησι, μιὰ διακοπὴ ἀπὸ τὸ συνομιλητὴ του.

Κατάπληκτος κι' αὐτὸς ὁ ἴδιος ἔτσι μὲ τὴν μετατροπὴ πού πήρανε τὰ πράγματα, δὲν εἶχε παρὰ νὰ βαδίση πιά κατ' εὐθείαν ἔμπρός.

— Μένει νὰ μᾶθη κανεὶς, εἶπε μηχανικά, ἐὰν ὁ δαίμονας ὅπως τὸν ἐχαρκτηρίσατε, ἐκτυπήθηκε ἀπὸ κανένα ἄγγελο, ἢ ἀπὸ κανένα ἄλλο δαίμονα.

— Μὲ ἄλλα λόγια, εἶπε ὁ Ἀρμάνδος Λεκόπτ, θέλετε νὰ πῆτε ἂν πρόκειται γιὰ ἕνα ἔργο δικαιοσύνης ἢ μιᾶς ἀτιμῆς δολοφονίας. «Ἀτιμὴ δολοφονία» εἶναι βέβαια ἡ ἔκφρασις πού μεταχειρίζεσθε στὸ ἐπάγγελμά σας.

— Ἐμεῖς; Μάλιστα. Δὲν γνωρίζομεν παρὰ μονάχα αὐτὸ τὸν τύπο, κι' αὐτὴ τὴν ἀποψι. Γιατὶ ἀπαγορεύεται στοὺς ἀνθρώπους νὰ ἐπιτελοῦν τὴ δικαιοσύνη μόνοι τους.

— Καὶ στὶς γυναῖκες;

Τὸ βλέμμα τοῦ ἀστυνομικοῦ διεσταυρώθη μὲ τὸ βλέμμα τοῦ Ἀρμάνδου. Τὶ σήμαινε αὐτὴ ἡ ἐρώτησις; Ἦταν ἀρὰ γε μιὰ ἀπὸ τὶς συνηθισμένες φράσεις φιλολογικῆς γιὰ νὰ γίνεται κουβέντα, ἢ μᾶλλον ὁ Ἀρμάνδος Λεκόπτ ζητοῦσε μ' αὐτὸ νὰ ἀποδείξῃ κάποια ἔνδειξι στὸν ἀστυνομικό, νὰ τὸν προσανατολίσῃ στὶς ἀναζητήσεις του;

— Οὔτε καὶ στὶς γυναῖκες, ἀπάντησε κ' ἐπρόσθεσε:

— Συνοψίζω ὅτι θὰ μπορεῖτε νὰ μοῦ πῆτε ποιὸς εἶχε λόγους νὰ μὴν ἀγαπᾷ τὸν ἀδελφό σας.

— Μάλιστα, εἶπε ὁ Ἀρμάνδος.

Σταμάτησε κι' ἔπειτα ἀποτελείωσε τὴ φράσι του:

— Ὅλοι μας!... Δὲν τὸν ἀγαποῦσε κανένας μας!

XVII

Καφέ καὶ κονιάκ.

— Νὰ σᾶς σερβίρω τὸν καφέ; ρώτησε ὁ ξενοδόχος τὸν Αἰμίλιο Μαλέξ μόλις ἀποτελείωσε τὸ πρόγευμά του.

— Ὅχι, ἀπάντησε ὁ ἀστυνομικὸς. Θὰ πάω νὰ μοῦ προσφέρουν τὸν καφέ στοὺς Λεκόπτι.

Δὲν ἦταν ψέματα. Πράγματι, ὁ Ἄρμανδος, ἀφήνοντας τὸν ἀστυνομικὸ ἐκεῖνο τὸ πρωτὶ τοῦ εἶπε:

— Μὴ μὲ κατηγορήσετε ἂν δὲν σᾶς πῶ περισσότερα. Δὲν μοῦ ἐπιτρέπετε νὰ πῶ ἔτσι ἀμέσως, σὲ μιὰ στιγμή, μυστικά τὰ ὁποῖα οἱ δικοὶ μου φυλάνε καὶ ὑπερασπίζονται τώρα ἀπὸ χρόνια. Ἐξ ἄλλου αὐτὰ τὰ μυστικά δὲν μοῦ ἀνήκουν. Εἶναι τῆς ἀδελφῆς μου καὶ τῶν ἑξαδέλφων μου.

— Καὶ τὸ δικό σας; ρώτησε ὁ ἀστυνομικὸς. Δὲν θέλετε νὰ μοῦ τὸ ἐμπιστευθῆτε;

Ὁ Ἄρμανδος σιωποῦσε καὶ ὁ ἀστυνομικὸς συνέχισε:

— Γιατὶ φαντάζομαι ὅτι καὶ σεῖς θὰ ἔχετε κάποιον μυστικὸ.

— Εἶμαι τόσο εὐλικρινῆς ποὺ δὲν μπορῶ τίποτα νὰ σᾶς κρύψω. Καὶ τὸ μόνο ποὺ ἔχω νὰ σᾶς πῶ εἶναι ὅτι δὲν ἀγαποῦσα καθόλου τὸν Λεβὸν. Τὸν ἔκρινα σύμφωνα μὲ τὴν ἀξία του, ἐπενέβην πολλές φορές γιὰ νὰ πολεμήσω τὰ σκοτεινὰ σχέδιά του. Σὲ μένα ὅμως προσωπικῶς ποτὲ δὲν ἔκανε κακό. Θέλω νὰ πῶ: Κανένα κακὸ σοβαρὸ.

Καὶ σφίγγοντας τὸ χέρι τοῦ ἀστυνομικοῦ ἔσκυψε κοντὰ του καὶ τοῦ εἶπε:

— Ἀκούστε. Θὰ κάνω κάτι γιὰ σᾶς καὶ γιὰ τοὺς ἀνθρωπίνους νόμους. Ὅλα τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας θὰ εἶναι ἐντὸς δλίγου μαζεμένα στὸ πρόγευμα. Δὲν τολμῶ βέβαια νὰ σᾶς καλέσω νὰ φᾶμε μαζί, ἀλλὰ ἂν κατὰ τύχη παρουσιαζόσαστε στὸν καφέ, θὰ σᾶς ὑποδεχόμενα εὐχαριστῶς.

— Εὐχαριστῶ, εἶπε ὁ Μαλέξ. Ἐὰρθῶ.

Κ' ἔτσι ὁ ἀστυνομικὸς δὲν ἤπιε τὸν καφέ του στὸ ξενοδοχεῖο. Σηκώθηκε ἀπὸ τὸ τραπέζι, φόρεσε τὸ καπέλλο του καὶ βγήκε ἔξω. Διαρκῶς σκεπτότανε μιὰ φράσι ποὺ εἶχε διατυπώσει μόνος του κατὰ τὴ συνομιλία του μὲ τὸν Ἄρμανδο Λεκόπτι: «Μήπως ἕνας ἄγγελος ἐσκότωσε αὐτὸν τὸ δαίμονα, ἢ ἕνας ἄλλος δαίμονας;»

Ἐφερνε μπροστά του τὰ ὄρατια προσωπάκια τῆς Εἰρήνης καὶ τῆς Λάουρας, καὶ ἀπέκλειε τὸ ἔνστικτον τῆς δευτέρας ἐκδοχῆς. Ἐὰν αὐτὲς πταίξαν κάποιον ὀρόλο, ὁποιοδήποτε, αὐτὸς ὁ ὀρόλος ἦταν ἀγγέλου. Μέχρι τῆς στιγμῆς ὁ ἀστυνομικὸς δὲν εἶχε νοιώσει νὰ ἐγείρεται ἡ ἀντιπάθειά του παρὰ μονάχα ἐναντίον τοῦ νεκροῦ. Ἐψαχνε βέβαια διαρκῶς νὰ βρῆ τὸν αἴτιο. Κ' ἐκαταλάβαινε ὅτι θὰ ἐνοιωθε μιὰ ἀπογοήτευσι ἂν δὲν τὸν εὑρίσκε.

Μὲ ἄλλα λόγια, ἐπιθυμοῦσε νὰ συνεχίσῃ μιὰ ἔρευνα πολὺ παραδόξη ἀπὸ τὴν ἐπαγγελματικὴ του συνήθεια. Νόμιζε πῶς δούλευε κανένα ρομάντσο, τοῦ ὁποίου γύρευε νὰ φτιάσῃ τοὺς πρωταγωνιστάς. Γιὰ ἔνοχο ὅμως γύρευε νὰ τοποθετήσῃ κάποιον μὲ κακὰ ἔνστικτα.

Αὐτὰ σκεπτότανε ὅταν ἔφθασε μπροστά στὴν πόρτα καὶ χτύπησε τὸ κουδοῦνι.

Ἡ γρηὰ Ἴριμα ἀνοιξε καὶ ρώτησε ἀπότομα:

— Τὶ θέλετε;

Ἦταν πολὺ πιὸ ἄγρια, πολὺ πιὸ ἀπειλητικὴ ἢ γρηά.

Μήπως ἦταν τὸ πρόσωπο ποὺ ἀναζητοῦσε ὁ Μαλέξ; Ἀμφεβάλλε. Ἡ γρηὰ Ἴριμα, ὅπως καὶ οἱ ἄλλες, κάθε μιά, φέρανε τὸν πόνο τους. Ἦταν κι' ἀπὸ ἓνα θῦμα.

— Μὲ περιμένουν, εἶπε ὁ ἀστυνομικὸς, ἀφήστε με νὰ μῶ.

Ὁ Μαλέξ θὰ δυσκολευότανε πολὺ νὰ πείση τὴ γρηὰ ἂν δὲν ἐμφανίζοτανε τὴ στιγμή ἐκεῖνη ὁ Ἀρμάνδος στὸ χῶλλ.

Ὁ νέος ἐπροχώρησε μὲ τὸ χέρι ἀπλωμένο.

— Καλῶς ὀρίσατε, ἀγαπητέ μου φίλε! Ἐλάτε λοιπόν... Ἀκριβῶς μόλις τελειώσαμε τὸ πρόγυμά μας...

Ἐπειτα ἀπὸ μιά στιγμή ὁ ἀστυνομικὸς ἔμπαινε μέσα στὴ βεράντα, ὅπου εἶχανε στρώσει τὸ τραπέζι. Θυμήθηκε πράγματι ὅτι πρὸ ἔτους σχεδὸν κανεὶς πιά δὲν ἔμπαινε οὔτε στὸ σαλόνι, μὰ οὔτε καὶ στὴν τραπεζαρία.

Ἡ ἐμφάνισις τοῦ ἀστυνομικοῦ σταμάτησε ἀμέσως τὶς κουβέντες. Ὑπῆρχον τέσσερις ἄνθρωποι στὸ τραπέζι, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ τρεῖς γυναῖκες. Ὁ Μαλέξ θυμήθηκε ἀμέσως ὅτι ὁ ἀδελφὸς τῆς Λάουρας ἦταν παντρεμένος.

Ὁ Ἀρμάνδος προχώρησε στὴ μέση τῆς βεράντας.

— Θεώρησα καλόν, εἶπε μὲ ἐλευθέρω καθαρὰ φωνή, νὰ παρακαλέσω τὸν κύριο Μαλέξ νὰ μῶ ἔνταξιν ἐντὸς τῆς πόρτας καὶ νὰ μῶ μαζί μου.

Σ' ἓνα καθρέφτη μπροστά του ὁ ἀστυνομικὸς ἐβλεπε τὴ σιλουέτα τῆς γρηᾶς Ἴριμας, ποὺ στεκότανε ἀκίνητη πίσω του.

— Νομίζω πὼς δὲν γνωρίζετε μὲ τὸν ἐξάδελφό μου, ἐξηκολούθησε ὁ Ἀρμάνδος Λεκόπτι: Ὁ κύριος Αἰμίλιος Σαρὸν, ἢ κυρία Σαρὸν. Ὁ φίλος μου Μαλέξ.

Ὁ ἀστυνομικὸς ὑπεκλήθη. Ἡ στάσις τῶν ἄλλων, τῶν τριῶν τοῦλάχιστον, φαινότανε καλὰ πὼς τὸν πέρνανε γιὰ ἓνα παρεῖσακτο. Τὸ μόνο εὐχάριστο ἦταν ὅτι ὁ Ἀρμάνδος τὸν παρουσίασε γιὰ φίλο του. Αὐτὴ ὅμως ἢ λεπτομέρεια δὲν ἐπηρεάσει καθόλου οὔτε τὴ Λάουρα, οὔτε τὴν Εἰρήνη.

— Καθίστε λοιπόν, ἀγαπητέ μου, εἶπε ὁ Ἀρμάνδος μ' ἓναν ἐγκάρδιο τόνο. Καὶ εὐαρεστηθῆτε νὰ θεωρήσετε τὸν ἑαυτὸ σας ὅτι βρίσκεται σὰ στὸ σπίτι του.

Ὁ Μαλέξ ἐκύτταξε στὰ πρόσωπα ποὺ τὸν τριγύριζαν. Τὰ βλέμματα ποὺ τοῦροχναν ἢ Λάουρα καὶ ἢ Εἰρήνη, ἢ Εἰρήνη ἰδίως, ἦταν μᾶλλον ἐχθρικά. Ἡ κυρία Σαρὸν χαμογελοῦσε καὶ ὁ ἄντρας τῆς ἐκύτταζε τὸ πιάτο του.

Ὁ ἀστυνομικὸς ἐκύτταζε καὶ τὶς θέσεις ποὺ καθόντουσαν. Ἡ Εἰρήνη στὰ δεξιὰ τοῦ Αἰμίλιου, ὁ ὁποῖος εἶχε τὴ γυναῖκά του στ' ἄριστερά. Ὅσο γιὰ τὴν ἄδεια καρέκλα τοῦ Αἰμίλιου, αὐτὴ βρισκότανε μεταξὺ τῆς κυρίας Σαρὸν καὶ τῆς Λάουρας.

— Ἴριμα, εἶπε ὁ Ἀρμάνδος, φέρε μας τὸν καφέ... θὰ προσθέσης ἓνα φλυτζάνι παραπάνω.

Ἡ γρηὰ κατὰ ψιθύρισε καὶ ἐγκατέλειψε τὴ θέσι της ἀπὸ τὴν πόρτα.

— Μὴ νομίζετε, κύριε Μαλέξ, εἶπε ὁ Ἀρμάνδος, ὅτι συνηθίζομε νὰ μαζευώμαστε πάντα ἔτσι. Σπανίως μᾶς συμβαίνει αὐτό.

— Ἐγὼ εὐχαριστιέμαι τόσο πολὺ μ' αὐτὲς τὶς οἰκογενειακὲς συγκεντρώσεις, εἶπε ἡ κυρία Σαρὸν.

Μιλοῦσε μὲ κάποιον στόμφο, σὰν γυναῖκα πού γύρευε νὰ κἀνη ἐπίδειξι μὲ τὴν ὁμιλία της.

— Ξέρεις, Σοφία, εἶπε ὁ Αἰμίλιος, ὅτι δὲν εἶναι καὶ τόσο εὐχάριστο ὅταν ξέρωμε ὅτι ὁ πατέρας βρίσκεται ἐκεῖ ἐπάνω καρφωμένος στὴν καρέκλα τοῦ ἄρρωστος. . .

— Πρέπει νὰ πάω νὰ δῶ μὴ τοῦ λείπει τίποτα, εἶπε ἡ Εἰρήνη.

— Θάρθω μαζί σου, εἶπε ὁ Αἰμίλιος.

— Κ' ἐγὼ θὰ σοῦ δεῖξω τὴ βελονιά τῆς νέας νταντέλλας πού ἔφτιασα εἶπε ἡ Λάουρα στὴν κ. Σαρὸν.

— Ὁραῖα, εἶπε ὁ Ἀρμάνδος. Κι' ἐγὼ τὶ θὰ κάνω; θά. . .

Ἡ Εἰρήνη τὸν διέκοψε.

— Θὰ κουβεντιάσῃς μὲ τὸν παλιό σου φίλο, τὸν κ. Μαλέξ.

Ὁ τόνος τῆς φωνῆς της ἔδειχνε κάποιον μῖσος.

— Ὁραῖα, σε' ἀναμεταξὺ, φώναξε ὁ Ἀρμάνδος, θὰ κατέβω στὸ ὑπόγειο. Μὰ γιατί εἰσθε ὅλες σας τόσο παγωμένες; Λάουρα, φαντάζομαι ὅτι μᾶς μένει ἀκόμα ἀπὸ τὸ κονιὰκ «Ναπολέων».

— Μά, Ἀρμάνδε, δὲν πιστεύω νὰ θέλῃς, εἶπε ἡ Εἰρήνη.

Ἡ Λάουρα τὴ σκέπασε μὲ τὴ φωνή της.

— Ναί, μένει ἀκόμα μιὰ μπουκάλια, ἀλλὰ δὲν θὰ μπορέσῃς νὰ τὴ βρῆς μόνος σου. Θάρθω μαζί σου.

— Δὲν εἶναι ἀνάγκη, εἶπε ὁ Ἀρμάνδος, ξέρω ποῦ θὰ τὴν εὔρω.

Ἡ Λάουρα εἶχε ἤδη σηκωθῆ καὶ προχώρησε στὴν πόρτα.

— Ὅχι, εἶπε, τῆς ἄλλαξαν θέσι.

— Γιατί;

Χωρὶς ν' ἀπαντήσῃ ἡ νέα, ἐβγῆκε ἀπὸ τὴ βεράντα. Ὁ Ἀρμάνδος τὴν ἀκολούθησε.

Νέα σιωπή. Κανεὶς δὲ μιλοῦσε. Ὁ Μαλέξ ἐπωφελήθη νὰ παρατηρῇ τὸν Αἰμίλιο Σαρὸν μὲ τὴν ἄκρη τῆς ματιᾶς του.

Ὁ ἀδελφὸς τῆς Λάουρας, μολονότι δὲν ἦταν παρὰ εἰκοσιεπτὰ χρόνων, ἐν τούτοις φαινότανε ὁ πιδὸ ἡλικιωμένος ἀπὸ ὅλους ἐκεῖ μέσα.

Τὸ κολλάρο του καλοσιδερωμένο, ἡ γραβάτα καλοδεμένη, ἡ ζακέτα του καὶ κἀτι ἄλλες λεπτομέρειες μποροῦσαν νὰ σὲ κάνουν νὰ τὸν πάρῃς γιὰ δάσκαλο. Ἡ ὠχρότητα τοῦ προσώπου του, καὶ οἱ μαῦρες γραμμὲς τῶν ματιῶν του, δὲν ταίριαζαν μὲ τὸ στοργυλὸ του πρόσωπο. Ἦταν νευρικός, ἀνήσυχος. Σὰν νὰ τὸν κυρίεψε κάποιον θλίψι, κάποιον κρυφὸ μυστικόν.

«Εἶναι ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους πού μποροῦν νὰ βγοῦνε ἔξω βασιτῶνας μιὰ ὀμπρέλλα, ἐνῶ φοροῦνε καὶ ψαθάκι».

Τέντωσε τ' αὐτί του. Μολονότι ἡ πόρτα ἦταν κλειστή, ἐν τούτοις ἄκουσε ὁμιλίαις ζωηρὲς ἔξω στὸ διάδρομο.

«Ἡ Λάουρα καὶ ὁ Ἀρμάνδος, σκέφτηκε, τσακώνονται. Θὰ τὸν μαλώνη.

φαίνεται, γιατί μ' ἔφερε στὸ σπίτι Ἀσφαλῶς γι' αὐτὸ ἤθελε νὰ τὸν συνοδεύσῃ στὸ ὑπόγειο».

Δὲν εἶχε ἄδικο. Ἡ Λάουρα διεμαρτυρήθη στὸν ἐξάδελφό της μόλις βρεθῆκανε στὸ ὑπόγειο.

— Δὲν σὲ καταλαβαίνω, τοῦ εἶπε κατεβαίνοντας τὶς ξύλινες σκάλες τοῦ υπογείου. Γιατὶ νὰ φέρῃς αὐτὸν τὸν κατάσκοπο μέσα στὸ σπίτι μας; Νὰ τὸν καλέσῃς καὶ στὸ τραπέζι μας; Ἀσφαλῶς θ' ἄχασες τὸ μυαλό σου!

Ὁ Ἀρμάνδος, ὁ ὁποῖος προηγεῖτο, σταμάτησε καὶ τῆς εἶπε:

— Μπᾶ καθόλου! Δὲν σοῦ χρησιμεύει σὲ τίποτα, ἀγαπητή μου, νὰ ἐναντιώνεσαι στὴν ἀστυνομία. Αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος, ἀκουσέ με... δὲν ἀφοπλίζεται τόσο εὐκόλα. Μήπως θέλεις νὰ σὲ ὑποψιάζεται καὶ σένα;

— Μοῦ εἶναι ἀδιάφορο! φώναξε ἡ Λάουρα. Ἐσὺ μιλᾷς ὅπως θέλεις. Ἐπειτα θὰ φύγῃς πάλι. Ἐπειτα ἐσὺ δὲν ἔχεις κανένα μυστικὸ νὰ ὑπερασπισθῆς.

— Ἀγαπητή μου, μὰ καὶ σένα τίποτα δὲν σ' ἐμποδίζει νὰ μαρτυρήσῃς τὸ δικό σου, δὲν εἶναι τίποτα τὸ ἀτιμωτικό.

— Καὶ τῆς Εἰρήνης; Ἄ, ὠραῖα ξέρεις νὰ τὰ λές. Δὲν ξέρεις ὅτι αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος θ' ἀνακατέψῃ ὅλο τὸ παρελθόν μας καὶ δὲν θὰ ἡσυχάσῃ ἂν δὲν τοῦ τὰ ποῦμε ὅλα;

— Ἐ, λοιπόν, πολὺ καλά, νὰ τοῦ τὰ πῆτε ὅλα! Μὰ τὴν ἀλήθεια, ἂν δὲν σὲ ἤξερα, θὰ νόμιζα ὅτι ἔκανες καμμιά προστυχιά... καὶ ἡ Εἰρήνη ἐπίσης. Ἐσεῖς ὅμως γυρεύετε νὰ κρύψετε τὶς προστυχιὲς τοῦ Λεόν. Ὁμολόγησέ το!

— Ἀρμάνδε! εἶπε ἡ Λάουρα ἐπιτιμῶνάς τον. Νὰ λερώσουμε τὴ μνήμη του;

Ὁ Ἀρμάνδος ἐσήκωσε τοὺς ὤμους του.

— Θέλεις νὰ σοῦ πῶ κάτι;... ἔ; Ἐχεις χάσει τὴν πραγματικὴ ἔννοια τῶν πραγμάτων... Ἡ ἀτμόσφαιρα αὐτοῦ τοῦ σπιτιοῦ δηλητηριάζει τὴ ζωὴ σας...

Ἀνέβηκε ζωηρὰ τὰ τελευταῖα σκαλοπάτια.

— Σοῦ ἐπαναλαμβάνω Λάουρα: Εἰσθε ὅλοι ἐδῶ μέσᾳ παγωμένοι!

Στὸ χῶλλ σκουντούφλησε πάνω στὴν Ἴριμα, ἡ ὁποία τοῦ πῆρε τὴ μπουκάλα ἀπὸ τὰ χέρια.

Ἦταν ἡ τελευταία μπουκάλα πολλῶν ἐτῶν καλοῦ κωνιὰκ ποῦ κρατοῦσαν στὸ κελλάρι.

— Θὰ τὴν ἀνοίξω ἐγώ, εἶπε ἡ γρηά.

— Μάλιστα! εἶπε ὁ Ἀρμάνδος γελώντας καὶ σκουπιζοντας τὰ χέρια του στὴν ποδιά της. Νὰ τὴ φέρῃς στὸ μεγάλο δίσκο μὲ τὰ στρογγυλὰ ποτηράκια... Ἄ, σὲ βεβαιῶ, ἂν μπορούσα νὰ μείνω ἐδῶ μερικὲς ἡμέρες ὅλα θ' ἄλλοζιανε ἐδῶ μέσα.

— Τὶ θ' ἄλλοζιανε; ρώτησε ἡ Ἴριμα.

— Ὅλα, ἀπήντησε ὁ Ἀρμάνδος ἀνοίγοντας τὴν πόρτα τῆς βεράντας. Εἶδε τὴν Εἰρήνη, τοὺς Σαρὸν καὶ τὸν ἀστυνομικὸ καρφωμένους στὶς καρέκλες τους. Σιωποῦσαν.

Συγγνώμη ποῦ σᾶς διακόπτω, εἶπε ὁ Ἀρμάνδος. Γιατὶ μιλοῦσατε;

Γιὰ τὸν πανθεισμὸς; Ἄς ἀφήσουμε αὐτὸ τὸ θέμα. Ἄ, δὲν ἔχετε ξανα-
πιῆ κονιάκ σᾶν κι' αὐτὸ πού θὰ σᾶς προσφέρωμε ἡμεῖς, κύριε Μαλέξ.

— Ἄ, ἐγὼ δὲν πίνω ποτὲ τὰ οἶνοπνεύματα!

— Αὐτὴ τῆ φορὰ θὰ πιῆτε! φώναξε ὁ Ἀρμάνδος. Νά το ἔρχεται! Καί
σὺ Ἴρμα θὰ πιῆς! Ἄλλά... γιατί τὸ ἀδειασες μόνη σου στὰ ποτηράκια;
Ἡ γορὰ τοποθέτησε τὸ δίσκο πάνω στὸ τραπέζι. Δὲν ἀπῆντησε.

— Ἴρμα, Ἴρμα, ἀφαιρεῖς τὴν εὐχαρίστησι ἀπὸ τὸν κύριο τοῦ σπιτιοῦ
νὰ σεβρίρη μόνος του τοὺς ξένους του; Ἡ μήπως, Ἴρμα, μοῦ ἀρνεῖσαι
τὸν τίτλο τοῦ κυρίου;

Ἡ γορὰ ἐκούνησε τὸ κεφάλι της.

— Ὁ κύριος τοῦ σπιτιοῦ, εἶπε κάπως ἄγρια, εἶναι ἀκόμα ὁ πατέρας σας!

— Πολὺ καλὰ. Ἴρμα! φώναξε ὁ Ἀρμάνδος. Ἐξέχασες ὅμως ἓνα ποτηράκι.

— Γιὰ ποιόν;

— Γιὰ σένα!

— Ἡ Ἴρμα ἄ; πάρη τὸ δικό μου, εἶπε ἡ Σοφία Σαρὸν. Δὲν μ' ἀρέ-
σει καθόλου τὸ οἶνόπνευμα.

Ἐκύτταξε τὸ μπουκάλι κι' ἐξηκολούθησε.

— Δὲν εἶναι τὸ κονιάκ πού ἀγαποῦσε τόσο πολὺ καὶ ὁ δυστυχημένος
ὁ Λεόν;

Κανεὶς δὲν τῆς ἀπῆντησε. Τὰ μάγουλα τῆς Λάουρας κοκκίνισαν.

Ἡ Εἰρήνη καὶ ὁ Αἰμίλιος ἀπέφυγαν νὰ κυττάξουν τὸ δίσκο μὲ τὰ
ποτήρια.

Ἄαυτὴ δὲν ξέρει τίποτα, σκέφθηκε ὁ Λεκόπι. Μ' αὐτὴν δὲν ἔχω
ν' ἀσκοληθῶ.

Ἡ γορὰ Ἴρμα ἔμεινε κοντὰ στὸ τραπέζι. Ὁ Ἀρμάνδος γεμᾶτος εὐθυ-
μία εἶπε:

— Ἄς πιοῦμε λοιπόν!

Ἡ Ἴρμα ἔδωσε ἓνα ποτηράκι στὸν ἀστυνομικό:

— Γιὰ σᾶς, εἶπε:

— Εὐχαριστῶ, ἀπῆντησε ὁ Μαλέξ.

— Σὲ ποῖανου τὴν ὑγεία νὰ πιοῦμε; ρώτησε ὁ Ἀρμάνδος. Προτείνω
νὰ πιοῦμε στὴν ὑγεία τοῦ ξένου μας, τοῦ κυρίου Μαλέξ.

Ὅλοι σηκώθηκαν:

— Μιὰ στιγμή εἶπε ὁ ἀστυνομικός. Μοῦ φαίνεται ὅτι εἶμαι ἀνάξιος
τῆς τιμῆς πού μοῦ ἀποδίδετε... Καὶ ἐξ ἄλλου...

Σᾶν γνώστης τοῦ καλοῦ κονιάκ ὁ Μαλέξ ἔφερε τὸ ποτηράκι κάτω ἀπὸ
τὴ μύτη του καὶ τὸ μυρίζοταν.

— ... Θὰ ἤθελα νὰ μάθω προηγουμένως τὴν ἀκριβῆ σύνθεσι τοῦ
νέκταρος αὐτοῦ πού θὰ πιῶ...

Γύρισε πρὸς τὴν ὑπηρέτρια, ἡ ὁποία τὸν κύτταξε προσεχτικά.

— Μὲ ἄλλα λόγια, σὲ παρακαλῶ Ἴρμα, νὰ μοῦ πῆς τί ἔρριξες μέσα στὸ
ποτήρι αὐτό, ἀντὶ τοῦ κονιάκ;

Ὅλοι ἔμειναν κατάπληκτοι.

Ὁ Μαλέξ ἐποφελήθη μιὰ στιγμή γιὰ νὰ τρέξη στὴν κουζίνα. Ἐπέ-
στρεψε ἀμέσως μὲ μιὰ μπουκάλια σκοῦρα πού εἶχε μιὰ κόκκινη ἐτικέττα.

— Φορμόλ! εἶπε. Δὲν εἶναι εὐχάριστο.

— Ἰομα, φώναξε ἡ Λάουρα, τί ἔκανες;

Ἡ γοητὴ ἔφυγε, χωρὶς νὰ μιλήσῃ, κρύβοντας τὸ κεφάλι τῆς μέσα στὴν ποδιά τῆς.

— Δὲν εἶναι μιὰ πιθανὴ ἐγκληματίας; εἶπε ὁ ἀστυνομικὸς ἡρεμώτατος. Ἐπῆρε τὸ πρῶτο μπουκάλι ποῦ βρέθηκε μπροστά τῆς, τὸ ὁποῖον ἔφερε μιὰ ἐτικέττα μὲ μιὰ νεκροκεφαλή. . .

Σήκωσε τὸ ποτηράκι του ψηλὰ καὶ τὸ ξαναγύρισε ἄλλῃ μιὰ φορὰ.

— Οὔτε ἓνα παιδάκι δὲ θὰ γελιότανε.

Ἐπειτα ἀπὸ ἓνα τέταρτο ἡ Ἰομα βρισκότανε στὴν κουζίνα τῆς.

Ἦρθανε ὄλοι νὰ τὴ βροῦνε. Ἦθελε νὰ ἐξηγηθῇ γι' αὐτὸ ποῦ ἔκανε καὶ ἔκλαιγε:

— Εἶχα ὀρκισθῆ στὸ Λεοπόλδο νὰ σκοτώσω ἓνα. . . εἶχα ὀρκισθῆ νὰ σκοτώσω ἓνα ἀπ' αὐτοὺς ποῦ ἔπιασαν τὸ γυιό μου!..

XVIII

Τὶ ἄκουσε ἀπὸ τὴ σκάλα.

Υπάρχουν μερικὰ ζῶα, καὶ εἰδικῶς τὰ σκυλιά, ποῦ ἔλκουν τὴν συμπάθειά μας, ποῦ μᾶς κατακοῦν ἀπλῶς καὶ μόνον γιὰτι μᾶς κυττάζουν μὲ ἓνα παράξενο τρόπο. Ἐνα χασμουρητὸ ἢ μιὰ ἀνατριχίλα τους μᾶς κάνουν πολὺ νὰ τὰ συμπαθοῦμε.

Υπάρχουν ὁμοίως καὶ ἄλλα, τῶν ὁποίων μονάχα ἡ ἐμφάνισις προκαλεῖ κάποιον ἐρεθισμό. Συνήθως πρόκειται γιὰ κάτι μικρὰ σκυλάκια μὲ σουφρωμένο τὸ μούτρο. Ἐπειτα ξέρουμε ὅτι τὰ μικρὰ σκυλάκια κάνουν συνήθως τὸ μεγαλύτερο θόρυβο.

Ἡ Μαργαρίτα θορυβοῦσε γιὰ δύο, γιὰ τρία μαζί. Ἡ ἐμφάνισις τοῦ Μαλὲξ τὴν ἐξώργιζε. Ἀδίκως ἡ Εἰρήνη προσπαθοῦσε νὰ τὴν ἡρεμήσῃ προφέροντας τρυφερὰ λόγια. Ἡ Μαργαρίτα γαύγιζε διαρκῶς. Ὁ ἀστυνομικὸς τότε τὴν κύτταξε περιέργω. Θὰ ἐπιθυμοῦσε βέβαια νὰ τῆς φιλοδορήσῃ καμμιὰ κλωτσίε. Ἄλλὰ φυλαγότανε, ἀκριβῶς γιὰ νὰ μὴ δώσῃ τὴν ἀφορμὴ ποῦ ζητούσανε οἱ ἀνθρωποὶ τοῦ σπιτιοῦ, νὰ τὸν πετάξουν ἔξω ἀπὸ τὸ σπίτι.

Ὁ Μαλὲξ λοιπὸν ὑπομόνευε, μὴ χάνοντας τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ ἔφθανε ἡ στιγμή τῆς ἐκδικήσεώς του. Γι' αὐτὸ ἐπωφελεῖτο καὶ τὸ σκυλί καὶ τοῦ τραβοῦσε τὰ παντελόνια καὶ τοῦ δάγκωνε τὰ παπούτσια, δείχνοντας σημεῖα ἐνὸς φρενιασμένου μίσους.

Τὸ μεσημέρι λοιπὸν ἐκείνης τῆς Κυριακῆς ποῦ ἡ Ἰομα χώθηκε στὴν κουζίνα, καὶ ἔκλαιγε φωνάζουσα γιὰ τὸ σφάλμα τῆς, τὸ σκυλί δὲ βιαστικῶς τανε πιά, πῆγε νὰ τὸν φάῃ ἀπὸ τὴ λύσσα του.

Ὁ ἀστυνομικὸς παρέσυρε ὄλους ἔξω ἀπὸ τὴν κουζίνα. Τοὺς ἐξήγησε ὅτι ἔπρεπε νὰ τὴ συγχωρέσουν, γιὰτι ἡ γοητὴ ἡ γυναῖκα θὰ ὑπόφευγε βέβαια ἀπὸ τὴ φυλάκισις τοῦ γυιοῦ τῆς. Τέλος τοὺς παρεκάλεσε νὰ μὴν ἀναφέρουν τίποτα στὸν κύριο Λεκόπτε. Ὁ Ἀρμάνδος κατηγανακτισμένος ἔφθασε μέχρι τοῦ σημείου νὰ πῇ ὅτι θὰ τὴν ἔδιωχνε.

Πάνω σ' αὐτὸ, ὁ ἀστυνομικὸς, θέλοντας νὰ καταπνίξῃ λιγάκι τὴν ἀγα-

νάκησι καὶ τὸ θυμὸ πού ἐπικρατοῦσε μέσα σ' αὐτὴ τὴν ἀτμόσφαιρα, ἐκύτταξε μὲ ἓνα χαμόγελο τὴ Μαργαρίτα, ἡ ὁποία βρισκότανε στὰ χέρια τῆς Εἰρήνης καὶ τὸν κύτταξε ἄγρια. Τῆς φώναξε λοιπόν: «Τὸ καλὸ μου τὸ σκυλάκι».

Ἡ Μαργαρίτα ἀγρίεψε τόσο πολὺ, πού δύσκολα κατώρθωσαν ἡ Σοφία καὶ ἡ Λάουρα νὰ τὴ συγκρατήσουν καὶ νὰ τὴ φέρουν στὴ βεράντα, ἐνῶ ἡ Εἰρήνη καὶ ὁ Αἰμίλιος ἀνέβηκαν τὶς σκάλες.

Ὁ Ἄρμάνδος καὶ ὁ Μαλέξ ἔμειναν μόνοι στὸ χῶλλ.

— «Ἔ, λοιπόν; ρώτησε ὁ Ἄρμάνδος.

Κι' ἐπειδὴ ὁ ἀστυνομικὸς σιωποῦσε:

— Εἶναι βέβαια ἔλλειψις ἐγκαρδιότητος. Λυπᾶμαι πάρα πολὺ ..Τι ἰδέα θὰ σχηματίσετε γιὰ τοὺς δικούς μου;

Ὁ Μαλέξ ἐκούνησε τὸ κεφάλι του.

— Τὸ καλύτερο ἀπὸ ὅλα θὰ ἦταν νὰ τὸ γκρεμίσετε αὐτὸ τὸ σπίτι. Μοῦ κανεὶ τὴν ἐντύπωσι τάφου. Θέλετε τὴ γνώμη μου; Ἡ ἐξαδέλφη σας καὶ ἡ ἀδελφή σας αὐτοκτονοῦν. Ἡθικῶς ἐννοεῖται.

— Ἔχετε δίκη, εἶπε ὁ Ἄρμάνδος. Τὸ παρελθὸν τὶς τρώγει σὰ γάγραινα. Τὶ νὰ γίνῃ ὅμως;

— Τὰ μυστικά τους τοὺς πνίγουν, ἐπανέλαβε ὁ ἀστυνομικὸς. Ἐν ὄσφ δὲν τακτοποιοῦνται μὲ τὴ συνείδησί τους...

Ὁ Ἄρμάνδος τὸν διέκοψε:

— Δὲν πρέπει νὰ σκεφθῆς κανένα κακὸ γι' αὐτές. Δὲν τολμοῦν νὰ βγάλουν ἀπὸ τὸ κεφάλι τους τὴ μνήμη τοῦ Λεόν. Γι' αὐτὸ καὶ σιωποῦν.

— Ναί, ναί, εἶπε ὁ Μαλέξ.

Προχώρησε πρὸς τὴν σκάλα.

— Ἀλλὰ καὶ σεῖς μοῦ φαίνεται δὲν εἴσθε ἀποφασισμένοι νὰ μιλήσετε.

Ὁ Ἄρμάνδος ἔκανε μιὰ κίνησι:

— Δηλαδή;

— Τὰ μυστικά τους δὲν σᾶς ἀνήκουν. Καταλαβαίνω. Μήπως ὁ ἀδελφός σας ἔκανε καμμιά κακὴ πράξι;

— Πολλές, ἐπρόφερε ὁ Ἄρμάνδος.

— Καμμιά ὅμως πού νὰ μπροσῇ νὰ δώσῃ λογαριασμὸ στὴ δικαιοσύνη...

— Στὴ δικαιοσύνη τῶν ἀνθρώπων; Ὁχι.

— Σᾶς εὐχαριστῶ, εἶπε ὁ Μαλέξ. Ἀρχίζω νὰ σχηματίζω μιὰ ἀκριβῆ ἰδέα γι' αὐτόν. Θ' ἰνέβω ἐπάνω... ὄχι, μὴ μ' ἀκολουθεῖτε. Πηγαίνω νὰ ξαναδῶ μόνος τὸ μέρος ἀκριβῶς ὅπου πέθανε καὶ τὸ μέρος ὅπου σεῖς παιδιὰ ἐχτίσατε ἓνα ὀλόκληρο κόσμον μὲ τὰ παιγνίδια σας.

Ὁ ἀστυνομικὸς ἀνέβηκε. Στὸ κεφαλόσκαλο τοῦ πρώτου πατώματος καὶ τοῦ δευτέρου ἐτέντωσε ταῦτί του, ἀλλὰ δὲ σταμάτησε τὸ βῆμά του. Δὲν σταμάτησε παρὰ μονάχα στὸ τρίτο πάτωμα, μπροστὰ στὴν πόρτα τοῦ παταριοῦ.

Πίσω ὅπ' αὐτὴ τὴν πόρτα παιδιὰ ὁ Ἄρμάνδος, ἡ Εἰρήνη, ὁ Αἰμίλιος ἢ Λάουρα παίζανε «πόλεμον», κάναν τοὺς Ἴνδους, ἔπειτα ἀπὸ τὰ μυθιστορήματα πού διαβάζανε. Πόσες φορὲς δὲν θὰ περάσανε αὐτὰ τὰ σκαλοπάτια ἀνεβοκατεβαίνοντας καὶ πηδῶντας!

Ὁ Μαλέξ τέντωσε τ' αὐτί του.

Ἄκουσε ἑλαφρὲς ὀμιλίαις. Ἐπειτα μιὰ πόρτα ἀνοίξε στὸ δεύτερο πάτωμα καὶ κάποιος πέταξε αὐτὲς τὶς λέξεις:

— Πάλαιψα τόσο πολὺ Εἰρήνη. Δὲν μπορῶ πιά. Ἔχω ἐξαντληθῆ. Δὲν μπορῶ πιά νὰ ζήσω. Καὶ γιατί;

Ὅστε ὁ ἀτυνομικὸς δὲ γελάστηκε. Ὅταν πρὸ μιᾶς ὥρας ἐμπῆκε στὴ βεράντα, διέκρινε κάποια στενοχώρια μεταξὺ τῆς Εἰρήνης Λεκόπτ καὶ τοῦ Αἰμίλιου Σαρὸν, τοῦ ἔκανε μάλιστα ἐντύπωση μὲ πόση βιασύνη εἶπε: «Θάρτῶ κ' ἐγὼ μαζί σου νὰ δῶ τὸν πατέρα». Προσεφέρθηκε νὰ τὴ συνοδέψῃ ὅταν ἐκείνη εἶχε πῆ πὼς θάνέβαινε νὰ δῆ μήπως χροιαζότανε τίποτα ὁ πατέρας της. Ἐπειτα, γιατί ἡ Λάουρα γύρεψε νὰ κρατήσῃ κοντὰ της τὴ Σοφία, γιὰ νὰ τῆς δείξῃ τὴν καινούργια βελονιά καὶ τὸ κέντημά της; Γιατὶ ἄλλο παρὰ γιὰ νὰ διευκολύνῃ μιὰ ἐξήγησι μεταξὺ τοῦ ἀδελφοῦ της καὶ τῆς ἐξαδέλφης της;

Περωνῶτας πρὸ ὀλίγου μπρὸς ἀπὸ τὸ πρῶτο πάτωμα, ὁ Μαλέξ δὲν ἄκουσε καθόλου κουβέντες στὸ δωμάτιο τοῦ γέρο Λεκόπτ. Τὸνναντίον φθάνοντας στὸ δεύτερο πάτωμα ἄκουσε κάποιον ψίδυρο. Καὶ τότε προχώρησε κι' ἀνέβηκε στὸ τρίτο.

Ἀκίνητος ἄκουε.

Ὁ Αἰμίλιος Σαρὸν ἄφηνε τὸ δωμάτιο, ὅταν ξαναγύρισε πίσω. Ἐσπρωξε τὴν πόρτα, ἡ ὁποία δὲν ἦταν κλεισμένη.

— Δὲν πρέπει νὰ μὲ ξαναδῆς, Αἰμίλιε. Τελείωσε. Ὅλα τελείωσαν.

Ἔνας λυγμὸς.

Τότε ὁ Αἰμίλιος ἀπάντησε:

— Ρένα, σὲ παρακαλῶ! Μὴ μοῦ κλαῖς! Σ' ἀγαπῶ!

— Ὅχι, δὲν πρέπει! Δὲν πρέπει! Δὲν θὰ σὲ ξεχάσω ποτέ. Δὲν θ' ἀγαπήσω ποτέ μου κανένα ἄλλον. Ἄλλ' ἐφ' ὅσον ζῆ ἡ γυναϊκά σου, δέν... δὲν πρέπει πιὸ νὰ ξαναἰδοθούμε!

Σιωποῦσαν. Ὁ Μαλέξ φαντάζεται τὴν Εἰρήνη πεσμένη στὸ κρεββάτι της, τὸ κεφάλι ἀνάμεσα στὰ μαξηλάρια, νὰ κλαίῃ. Φαντάζεται τὸν Αἰμίλιο Σαρὸν γονατισμένο νὰ καλύπτῃ τὰ χέρια τῆς νέας μὲ φιλιὰ.

— Δὲν μπορῶ πιά! εἶπε καὶ πάλι. Τὴν Σοφία τὴ μισῶ! Νομίζω ὅτι πάντοτε τὴ μισοῦσα!

— Τότε δὲν ἔπρεπε νὰ τὴν παντρευτῆς.

— Ρένα! Ξέρεις ὅτι τὴν πῆρα ἀπὸ ἀπελπισία. Ἐκεῖνος ὁ κατηγορούμενος ὁ Λεὼν μοῦ εἶχε πῆ τόσα πολλὰ εἰς βάρος σου!

— Καὶ τὸν πίστεψες! Πὼς μπόρεσες νὰ τὸν πιστέψης ἐκεῖνον, καὶ ὄχι ἐμένα;

— Εἶχα μιὰ ζήλεια! Ἀπὸ ἐγωῖσμό ἐσὺ δὲν θέλησες νὰ ἐξηγηθῆς. Ἐπρεπε νὰ τὸ κάνης, Ρένα. Ἦμουν σὺν τρελλός. Ἐπρεπε νὰ τὸ καταλάβης. Σ' ἀγαποῦσα πάρα πολὺ. Ἦθελα νὰ σ' ἀπαγάγω. Νὰ σὲ πάω μακριὰ ἀπὸ ὅλα καὶ ἀπὸ ὅλους. Ἐσὺ μοῦ ἀπαντοῦσες: «Ἄν δὲν ἔχης ἐμπιστοσύνη σὲ μένα, ἂν ὁ λόγος μου δὲ σοῦ ἀρκῆ, αὐτὸ θὰ πῆ πὼς δὲν μ' ἀγαπᾷς». Ὁ ἄλλος ὅμως φαινότανε πιὸ πειστικὸς, ἤθελε νὰ μοῦ φέρῃ καὶ ἀποδείξεις. Μοῦ ἔλεγε: «Ρώτησέ την, λοιπόν, πού ἐπῆγε ἐκείνη τὴν ἡμέρα, τί

ἔκανε τὴν τάδε ὥρα». Σὲ ρωτοῦσα καὶ δὲν μοῦ ἀπαντοῦσες. Σοῦ ζητοῦσα νὰ μοῦ μιλήσης. Ζητοῦσα ἀπὸ σένα τις ἐνάντιες ἀποδείξεις, καὶ ὄχι ἀπὸ κείνον. Ἐθύμωνες.

Ξαφνικὰ ἡ φωνὴ του γινότανε παθητικὴ:

— Ἔπρεπε νὰ μοῦ μιλήσης, Ρένα! Πῶς ἤθελες νὰ πιστέψω, Ρένα, ὅτι ὁ ἀδελφός σου ζητοῦσε ἀπὸ ἀπλὴ εὐχαρίστησι νὰ σὲ ἀμαυρώσῃ μπρὸς στὰ μάτια μου; Ἔλεγε πῶς δὲν ἐπιζητοῦσε παρὰ μονάχα τὴν εὐτυχία μου... Τὶ τρομερό!

Σιώπησαν ἀκόμα.

Καὶ πάλι ἡ φωνὴ τοῦ Αἰμίλιου:

— Τὸν ἄθλιο!... Τοῦ ἄξιζε χίλιες φορὲς ὁ θάνατος!

Ὁ Μαλέξ τὸν φανταζότανε νὰ τὸ λέῃ αὐτὸ μὲ σφιγμένες τις γροθιές. Μὲ τ' αὐτὶ τενωμένο κρατοῦσε τὴν ἀναπνοή του.

Μήπως ὁ Αἰμίλιος ξαφνικὰ φοβήθηκε μ' αὐτὸ πού εἶπε; Ὁ ἀστυνομικὸς ἀκούει τὰ βήματά του νὰ προχωροῦνε στὴν πόρτα. Νὰ τὴν κλείνῃ. Οἱ ὀμιλίες πὰ τοῦ ἔρχονται συγκεχυμένες.

«Ἔτσι λοιπόν, αὐτὸ εἶναι τὸ μυστικὸ τους!»

Αὐτό... Ἕνα εἰδύλλιο χαλασμένο! Χαλασμένο ἀπὸ μιὰ συκοφαντία! Ἄ, δὲν μποροῦν τὰ παιδιὰ νὰ παίζουν συνεχῶς! Μιὰ μέρα τὰ παιδιὰ μεγαλώνουν καὶ ἀρχίζουν νὰ συγκινοῦνται. Καὶ τὰ αἰσθήματα ἀραδιάζονται: Ὁ Λεὸν πρὸς τὴ Λάουρα, ὁ Αἰμίλιος πρὸς τὴν Εἰρήνη. Τὸ ξέρουν οἱ γονεῖς; Ὅσον ἀφορᾷ τοὺς πρώτους, μάλιστα. Τοὺς ἀρραβωνιάζουν. Ἄλλὰ οἱ ἄλλοι;... Ὁ Αἰμίλιος ἀμφιβάλει γιὰ τὴ Λάουρα. Εἶναι ζηλιάρης. Τότε ὁ Λεὸν ἀναλαμβάνει νὰ τοὺς διαβάλλῃ. Ἴσως ἀπὸ συμφέρον οἰκονομικὸ, ἴσως γιὰ νὰ νοιώθει ὅτι αὐτὸς δὲν εἶναι ἄξιος γιὰ μιὰ μεγάλη ἀγάπη, προσπαθεῖ νὰ καταστρέψῃ καὶ τὴν εὐτυχία τῶν ἄλλων. Γεννίεται στοῦ ἄλλου τὴν καρδιά ἡ ἀμφιβολία. Γιὰ νὰ φθάσῃ στὸ σκοπὸ του, δὲ διστάζει νὰ μολύνη τὴν ἠθικὴ τῆς Εἰρήνης, νὰ τὴν παρασύρῃ στὴν λάσπη. Προσφέρεται νὰ δώσῃ ἀποδείξεις στὸν Αἰμίλιο, αὐτὲς πού δὲν ἔχει... τις ὅποιες ὅμως θὰ παρασκευάζε. Φαίνεται πεισματάρης. Εἶναι ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους πού σχεδιάζουν ἀνώνυμα γράμματα, πού δουλεύουν στὴ σιὰ, πού ἀνάβουν φωτιές. Κ' ἴσως μονάχα τὸ μῖσος διηύθυνε τὰς πράξεις τοῦ Λεόν. Ὁ Αἰμίλιος ζηλεύει, ἡ Εἰρήνη δὲν ἐξηγεῖται, κ' ἔτσι ἐκεῖνος ἀπὸ πείσμα παντρεύεται τὴν πρώτη τυχοῦσα, μιὰ χωριατοπούλα ἢ μιὰ μικροαστὴ πού συνήνησε σὲ μιὰ συναναστροφὴ, ἢ σὲ ταξεῖδι... Ἔπειτα;

Ἡ Λάουρα εἶχε πῆ στὸν Μαλέξ, τὴν προτετραία: Ὁ ἀδελφός της παντρεύτηκε μερικὸς μῆνες πρὶν πεθάνῃ ὁ Λεόν. Μήπως... Μήπως ὁ Αἰμίλιος, ὁ ὅποιος θὰ ἔμαθε ἔπειτα τὴν ἀλήθεια ἀπὸ τὴν Εἰρήνη, γιὰ νὰ ἐκδικηθῇ τὸ Λεὸν τὸν ἐδολοφόνησε; Μήπως δὲν ἦταν ἕνα εἶδος ὁμολογία τὰ λόγια πού ἐπρόφερε πρὸ ὀλίγου; «Τοῦ ἄξιζε χίλιες φορὲς ὁ θάνατος!»

«Καὶ ἡ Εἰρήνη, σκέπτεται ὁ Μαλέξ, δὲν εἶχε τοὺς ἴδιους λόγους νὰ μισῇ θανάσιμα τὸν ἀδελφὸ της;... Ἡ ζωὴ της χάλασε... Ὁ ἄνθρωπος πού ἀγαποῦσε παντρεύεται μιὰ ἄλλη. Μήπως ἡ ἀπελπισία της τὴν ὥθησε σὲ κανένα ἔγκλημα;»

Ὁ ἀστυνομικὸς ἦταν τρομερὰ διστακτικὸς. Ἄν ἤξερε ὅτι ὁ Αἰμίλιος

ἢ ἡ Εἰρήνη ἦσαν... Ἐ, λοιπόν θὰ ἔφευγε... Μολονότι θὰ τοῦ ἐκόστιζε τόσο πολὺ νὰ μὴ μάθη πῶς ἐπέθανε ὁ Λεὼν...

Ἐνοιῶθε κάποιον οἶκτο γιὰ τὴν Εἰρήνη, ἡ ὁποία ἔκλαιγε καὶ γιὰ τὸν καημένο τὸν Αἰμίλιο, ὁ ὁποῖος θὰ σηκωνότανε καὶ θάτριβε τὸ πανταλόνι στὰ γόνατα γιὰ νὰ μὴ φαίνεται πῶς εἶχε γονατίσει. Ἄλλὰ... Ἄλλὰ ἂν τὰ φαινόμενα τὸν ξεγελοῦσαν; Ἄν πάλι οὔτε ὁ ἕνας οὔτε ὁ ἄλλος ἦσαν ἔνοχοι; Ν' ἀφήσῃ τὸ παιγνίδι ἔτσι γιὰ ἀβεβαιότητες;

Μιὰ πόρτα ἀνοίξε στὸ δεύτερο πάτωμα.

Ἡ φωνὴ τοῦ Αἰμιλίου παρακαλεῖ.

— Ἐλα, Ρένα. Πόσον καιρὸ θέλω νὰ ξαναδῶ τὰ μέρη ποὺ περάσαμε εὐτυχισμένοι: Τὴ γωνιά τῆς σκάλας. Τὸ ἀγαπημένο μας πατάρι.

Βῆματα στὴ σκάλα.

Ὁ Αἰμίλιος ἀνεβαίνει βαρειά. Ἡ Εἰρήνη πίσω του.

— Τὸ... τὸ μανεκὲν εἶναι πάντοτε ἐπάνω;

— Τὸ μανεκὲν; ρώτησε ἡ Εἰρήνη. Μὰ δὲν ξέρεις;

Δὲν εἶχε τὸν καιρὸ νὰ τοῦ ἐξηγήσῃ. Σεπετάχτηκε, ὠπισθοχώρησε.

Ἀντίκρισε τὸν ἀστυνομικὸ Μαλέξ ποὺ καθότανε στὸ πάνω πάνω σκαλοπάτι.

— Τί... τί κάνετε ἐσεῖς ἐκεῖ; μουρμούρισε.

Ὁ Μαλέξ σηκώθηκε. Κυριαρχεῖ μὲ τὸ ἀνάστημά του ἀπὸ τὸ ὕψος. Εἶναι γιγάντιος.

— Τὰ ἄκουσα ὅλα, εἶπε. Αἰμίλιε Σαρὸν, σᾶς συμβουλεύω νὰ ὁμολογήσετε ὅτι εἴσθε ὁ ἔνοχος γιὰ τὴ δολοφονία τοῦ ξαδέλφου σας Λεὼν Λεκόπι.

XIX

Ὁ ἀθῶος κατάδικος.

Ὁ Μαλέξ ἐπέρασε πολὺ ἀνήσυχη νύχτα. Ἄδικα προσπαθοῦσε νὰ κοιμηθῇ, διαρκῶς μέσα στὸ μυαλό του περνοῦσαν τὰ περιστατικὰ τῆς ἡμέρας: τὸ ραντεβού του μὲ τὸν Ἀρμάνδο, ἡ ἐπίσκεψί του στοὺς Λεκόπι, ἡ ἀπόπειρα δηλητηριοσέως του, ἡ ἀνακάλυψις τοῦ μυστικοῦ τῆς Εἰρήνης καὶ τοῦ Αἰμιλίου, ἡ ἀνάκρισις τοῦ ζεύγους.

Πισθεῖς ἀπὸ τίς ἐρωτήσεις τοῦ ἀστυνομικοῦ, ὁ ἀδελφὸς τῆς Λέουρας δὲν ἀπέφυγε καθόλου νάρρηθῇ ὅτι εἶχε κάποιον συμφέρον, ἠθικὸν συμφέρον, γιὰ τὸ θάνατο τοῦ ξαδέλφου του. Φυσικὰ ὅμως διεμαρτυρήθη γιὰ τὴ δικὴ του ἀθωότητα, ὡς καὶ τῆς Εἰρήνης. Εἶπε ὅτι οὔτε κατὰ διάνοιαν δὲν ἐφαντάστηκε ποτὲ ὅτι ἐδολοφονήθη ὁ Λεὼν. Ἐδολοφονήθη, πῶς;

Ὅταν ἐτέθη τὸ ἐρώτημα αὐτὸ στὸν ἀστυνομικὸ ἀπὸ τὸν Αἰμίλιο, ὁ Μαλέξ ἐνοιῶσε τὸν ἑαυτὸ του σὲ ὑποδεέστερη θέσι. Προτοῦ ἀκόμα νάοχιση νὰ ἐξηγῇ τὸ ποῖος, δὲν ἔπρεπε νὰ δοκιμάσῃ νὰ ἐξηγήσῃ τὸ πῶς; Νοιώθοντας πῶς ἦταν ἀνίκανος νὰ δώσῃ τὴ στιγμὴ ἐκείνη μιὰ ἐξήγησι, ἄλλαξε τὸ σύστημα τοῦ συλλογισμοῦ του: «Ὅταν θὰ μάθω τὸ ποῖός, τότε αὐτὸς ὁ ἴδιος θὰ μὲ πληροφορήσῃ τὸ πῶς...». Ἄλλὰ χωρὶς νὰ ξέρῃ αὐτὸ τὸ πῶς, θὰ ἀνεύρισκε ποτὲ τὸν ἔνοχο;

Ὁ ἄστυνομικὸς ἦταν τοῦλάχιστο βέβαιος ὅτι ὁ Λεὸν Λεκὸπτ ἐδόλοφονήθη; Τώρα, μάλιστα, ἦταν βέβαιος. Ἐν τὸ «ἀτροφικὸ τοῦ ἔνστικτο» δὲν ἦταν ἀρκετὸ νὰ τὸν πείσῃ, ἢ ἀτμόσφαιρα καὶ οἱ κατοικοῦντες τὸ παλῆθ αὐτὸ σπῆτι τὸν ἐπειθαν τελείως.

Ὅταν ὁ Μαλέξ ἐπρόφερε ἐπὶ τέλους τῆ λέξι «δηλητηρίασι», ὁ Αἰμίλιος Σαρὸν ἐσήκωσε τοὺς ὤμους. Κανεὶς δὲν εἶχε πλησιάσει τὸν Λεὸν Λεκὸπτ τὴν ὥρα τοῦ θανάτου του. Μήπως ὁ ἄστυνομικὸς τὸ ἐχινοῦσε αὐτό;

Τὸ αἶνιγμα παρέμενε ἀκέραιο. Ὁ Μαλέξ ἄφησε τὸν Αἰμίλιο καὶ τὴν Εἰρήνην, βεβαιώνοντάς τους γιὰ τὴν συμπάθειά του καὶ γιὰ τὴν ἐχεμύθειά του. Ἐπειτα χαιρέτησε τὸν Ἀρμάνδο, τὴ Λάουρα καὶ τὴ Σοφία.

— Καὶ νᾶξερε κανεὶς ὅτι καὶ οἱ δύο πρῶτοι ἔχουνε κι' αὐτοὶ τὸ μυστικὸ τους.

Ποῦ μποροῦσε νὰ ἦταν τὸ μυστικὸ τοῦ Ἀρμάνδου; Ποῦ τὸ μυστικὸ τῆς Λάουρας;

Ἐποκλινόμενος μπρὸς στὴ Λάουρα καὶ ἀποθαυμάζοντας τὴν ὁμορφιά της, ὁ ἄστυνομικὸς σκέφτηκε:

«Πῶς μπόρεσε αὐτὴ ἡ νέα ν' ὀρθραβωνιαστῆ τὸν Λεὸν Λεκὸπτ; Τὸν ἀγαποῦσε ἀράγε; Καὶ φαίνεται νᾶναι ἀποφασισμένη νὰ φέρῃ τὸ πένθος γιὰ ὅλη της τὴ ζωὴ. Ἡ ἀτιμία τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ δὲν τῆς ἄλλαξε γνώμη; Μήπως δὲν τὸ ξέρει; . . . Ὁχι, δὲν εἶναι δυνατόν. Θὰ τὸ ξέρεῃ. Τὸ ξέρεῃ, ἀφοῦ προσπαθεῖ νὰ τὸ κρατήσῃ μυστικόν»

Ὅταν ὁ ἄστυνομικὸς ἔφθασε στὸ ξενοδοχεῖο, ξαναπέρασε σὲ ἐπιθεώρησι, ὅπως καὶ τὸ μεσημέρι, τοὺς ἥρωας τοῦ δράματος.

Ἐπῆρχε ὁ Ἀρμάνδος καὶ ἡ Εἰρήνη Λεκὸπτ, ἡ Λάουρα καὶ ὁ Αἰμίλιος Σαρὸν. Ἡ γοργὰ Ἴριμα, ὁ Ζερῶμ ὁ ἠλίθιος. Ἐπίσης οἱ κομπάρσοι: Ὁ κύριος Λεκὸπτ, ἡ Σοφία. Ἐπειτα πρόσωπα ἐπεισοδιακά: Ὁ γιατρός Φουρνέλ, ὁ Μπράντικι, ὁ Χάμερεθ. Καὶ οἱ ἀπέξω: Ὁ ξενοδόχος, ὁ σταθμάρχης. Ἐπρεπε νὰ βῆλῃ στὸ λογαριασμὸ ἐπὶ τέλους καὶ τὸν Λεοπόλδο Τρανσέ, ποὺ βρισκότανε στὴ φυλακὴ του;

«Γιὰ νὰ δοῦμε, σκέφτηκε, μήπως μᾶς λείπει κανεὶς; Εἶναι ὅλοι ἐδῶ; Ναι, ἔτσι μοῦ φαίνεται».

Ἐνα τηλεγράφημα ποὺ εἶχε φθάσει πρὸ δύο ὥρῶν ἐπερίμενε τὸν ἄστυνομικόν. Ἐγράφε:

«Χαίημαμπελ, ὁδὸς Ὑδραυλικῶν 13 Α, Βρυξέλλα. Φιλικώτατα

Βάλτεθ»

Ὁ ἄστυνομικὸς τὸ διάβασε καὶ σούφρωσε τὰ φρύδια του. Κούνησε τὸ κεφάλι καὶ πῆγε νὰ κοιμηθῆ.

Εὐπνησε πολὺ κακόκεφος, κόπηκε στὸ ξύρισμα, προγευμάτισε μὲ αὐτὰ τηγανητὰ καὶ ἄναψε τὴν πρῶτη του πίπα. Ἀφοῦ γύρεψε μιὰ γωνιά ποὺ θὰ μποροῦσε νὰ καπνίσῃ ἀναπαυτικά, βρῆκε κάποιον μπάγκο ἀπέναντι ἀπὸ τὸ ξενοδοχεῖο, καὶ κάθησε ἀφήνοντας ὅλο του τὸ κορμί νὰ πέσῃ στὸ ξύλινο αὐτὸ κάθισμα.

Ὁ ἥλιος ἔξέσταινε καὶ τὸ ἀεράκι ἦταν δροσερὸ καὶ εὐχάριστο.

Ὁ Μαλέξ ἔχωσε τὰ χέρια στὶς τσέπες. Ἐνοίωσε κᾶτι νὰ τριῖξῃ ἀνά-

μεσα στὰ δάχτυλά του. Ἦταν τὸ τηλεγράφημα πὺν εἶχε λάβει τὴν προηγούμενη. Τῷ βγαλε, τὸ ξεδίπλωσε, τὸ διάβασε, τὸ ἀντέγραψε πάνω σ' ἓνα σημειωματάριο, ἔπειτα ζαρώνοντας μέσα στὴ χουφτά του τὸ μπλὲ χαρτί τοῦ τηλεγραφήματος, τὸ πέταξε στὸ δρόμο καὶ τὸ πῆρε ὁ ἀέρας.

Σὲ ἄλλη ἐποχὴ, ὄχι πολὺ μακρυνή, ὁ ἀστυνομικὸς ἔνοιωθε μιὰ ζωηρὴ εὐχαρίστησι λαβαίνοντας τέτοια τηλεγραφήματα. Πρὸ τριῶν ἡμερῶν ἀκόμα δὲν θὰ μπορούσε νὰ κρύψη τὴ χαρὰ του. Σήμερα ὁμως, ὅπως καὶ χθές, τὸν ἀπασχολοῦσε τὸ αἶνιγμα τοῦ θανάτου τοῦ Λεὸν Λεκὸπτ καὶ μονάχα, ἡ δολοφονία τοῦ μανεκέν. . .

Αὐτὸ τὸ νέο ἐγκλήμα πὺν τοῦ ἀνήγγειλε ὁ προϊστάμενός του ἦταν πολὺ κατώτερο ἀπὸ τὴ σημερινή του ἀπασχόλησι.

Ἀνορωτήθηκε ἂν δὲν ἔπρεπε ν' ἀρχίσῃ τὴν ἔρευνά του ἀπὸ τὸ ζήτημά του, ἀπὸ τὸ μανεκέν. Δηλαδὴ νὰ μάθῃ πῶς ἐχρησιμοποίησαν τὴ νύχτα 14 πρὸς τὴν 15 ὁ Αἰμίλιος καὶ ἡ Εἰρήνη.

Ἦταν πράγματι λογικὸ: Ποιὸς ἔκλεψε τὸ μανεκέν ἀπὸ τὸ κατὰστημα τοῦ Μπράντικτ καὶ κείνος πὺν τὸ κακοποίησε, ἐκεῖνος θὰ εἶχε σκοτώσει καὶ τὸν Λεὸν Λεκὸπτ.

Ὁ Μαλέξ ἔνοιωσε πράγματι ὅτι ἔσφαλε. Δὲν εἶχε ἀκόμα κατορθώσει νὰ συναντήσῃ τὸ Ζερώμ, τὸν ἡλίθιο τοῦ χωριοῦ, τὸν ὁποῖον εἶχε λόγους νὰ ὑποπτεύεται ὅτι ἦταν ὁ κλέπτης τοῦ μανεκέν. Ἀλλά, ἂν σύμφωνα μ' αὐτὴ τὴ λογικὴ τὸν θεωροῦσε γιὰ κλέπτη τοῦ μανεκέν, δὲν ἔπρεπε νὰ εἶναι αὐτὸς καὶ ὁ δραστὴς τοῦ ἐγκλήματος; Ἐκούνησε τὸ κεφάλι του. Ἡ δολοφονία τοῦ Λεὸν Λεκὸπτ δὲν μπορούσε νὰ εἶχε γίνῃ ἀπὸ ἓναν ἡλίθιο.

Τὶ ἄλλο τοῦ ἔμενε; Νὰ ἀνακρίνῃ τὴν Λάουρα Σαρὸν. Κ' ἔπειτα ἀπ' ὅλα αὐτά, ὅλη τὴν ἐργασία πὺν εἶχε κάνει, δὲν εἶχε καμμιά ἀπόδειξι πὺν θὰ ἔπειθε τὸν εἰσαγγελέα ν' ἀνοίξῃ τακτικὲς ἀνακρίσεις.

Ἀναστέναξε καὶ σήκωσε τὸ κεφάλι, κ' ἔρριξε μιὰ ματιὰ στὸ δρόμο. Ἦταν ἔρημος. Κυνηγημένο ἀπὸ τὸν ἄνεμο ἀπὸ τὸ βάθος τοῦ ὄριζοντος ἓνα κουρελόχαρτο, σιριφογύριζε καὶ ἔπρεσε γιὰ μιὰ στιγμή κάτω ἀπὸ τὸ ὑψωματάκι, ἔπειτα ἄρχισε πάλι νὰ κατρακυλᾷ, μαζί μὲ τὸν ἀέρα.

Ὁ ἀστυνομικὸς ἀπλώνοντας τὸ πόδι του τὸ σταμάτησε καθὼς περνοῦσε ἀπὸ μπροστά του.

Ἦταν μηχανικὴ ἡ κίνησις;

Δούλεψε τὸ ἔνστικτο;

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, αὐτὸ τὸ κουρελόχαρτο ἦταν ἓνα κομματί ἀπὸ ἔφημερίδα, τὸ ὁποῖον τὸν ἔκανε νὰ προχωρήσῃ ἓνα μεγάλο βῆμα στὴν ἔρευνά του.

Τὸ μάζεψε καὶ τὸ ξεδίπλωσε, γιὰ νὰ βεβαιωθῇ ὅτι πράγματι κάποια διαίσθησις δούλεψε γιὰ νὰ τὸν κἀνῃ ν' ἀπλώσῃ τὸ ποδάρι καὶ νὰ τὸ σταματήσῃ.

Διάβασε τὴν κάτωθι πληροφορία:

«ΕΝΑΣ ΑΘΩΟΣ ΚΑΤΑΔΙΚΟΣ

Ἀνηγγείλαμεν ἐν καιρῷ τὸ δυστύχημα τοῦ δημοσιογράφου Βάν-μπακ. Θὰ ἐνθυμοῦνται οἱ ἀναγνώσταί μας ὅτι ὁ δημοσιογράφος λίνο

πρὶν περὶ ἀνὴν ἐξωμολογήθη ὅτι ἦτο ὁ δρῶσις τοῦ φόνου τοῦ χωρικοῦ Σουρλέ, γὰρ τὸν ὁποῖον ὁ Λεοπόλδος Τρανσέ κατεδικάσθη εἰς καταναγκαστικὰ ἔργα.

Ὁ Λεοπόλδος Τρανσέ ἀφῆθη σήμερον τὴν πρωΐαν προσωρινῶς ἐλεύθερος μέχρι τῆς ἀναθεωρήσεως τῆς δίκης».

— Θεέ μου, ψιθύρισε ὁ ἄστυνομικός. Ὁ Λεοπόλδος Τρανσέ εἶναι ἐλεύθερος!

Δὲν πίστευε στὰ μάτια του. Ἀναζήτησε γρήγορα τὴν ἡμερομηνία τῆς ἐφημερίδος. Ἐλεῖπε.

Τότε ὁ Μαλέξ ἔρριξε καὶ πάλι τὴ ματιά του στὸ δρόμο. Ὅπως καὶ πρὸ ὀλίγου, ἦταν ἔρημος. Ποιὸς θὰ μπορούσε νὰ ρίξῃ τὸ κομμάτι αὐτὸ τῆς ἐφημερίδος;

Ποιὸς ἄλλος ἀπὸ τὸν κυρίως ἐνδιαφερόμενο;

Ὁ ἄστυνομικός σηκώθηκε καὶ ἄρχισε νὰ περπατᾷ, προχωρῶντας ἀντίθετα πρὸς τὸ δρόμο πού διέτρεξε τὸ χαρτί.

Ἐβλεπε τὸ Λεοπόλδο Τρανσέ ν' ἀγοράζῃ τὴν ἐφημερίδα, μόλις ἐβγῆκε ἀπὸ τὴ φυλακή, νὰ τὸ διαβάξῃ καὶ νὰ ξαναδιαβάξῃ τὸ ἄρθρο πού τὸν ἀφοροῦσε. Θὰ τὴν εἶχε ἀσφαλῶς τοποθετήσει ἀνοιχτὴ πάνω στὰ γόνατά του, ἢ δίπλα στὸ κάθισμα τοῦ τραίνου πού τὸν ἔφερε στὸ χωριὸ του... γιατί δὲν μπορούσε παρὰ νὰ πάρῃ τὸ τραῖνο ἀφοῦ ἐλευθερώθηκε.

Ἡ ἐφημερίδα πού βρισκότανε τώρα στὰ χέρια τοῦ Μαλέξ ἦταν μιὰ ἔνδειξις τῆς παρουσίας τοῦ Τρανσέ στὸ χωριό. Στὸ χωριό; Ὅχι ἀκριβῶς στὸ χωριό, ἀφ' οὗ ὁ ἄνεμος ἔφερε τὴν ἐφημερίδα πρὸς τὸ χωριό.

Ὁ Λεοπόλδος Τρανσέ τὴν πέταξε ἀφοῦ θὰ εἶχε ἀποστηθίσει πιά τὸ κείμενο.

Ἐπρεπε νὰ μάθῃ πότε ἀπηλευθερώθη ὁ γυιὸς τῆς γοῆς Ἰρμας. Ἄν δὲν ἦταν τὴν ἡμέρα ἐκείνη, τότε γιατί δὲν πῆγε νὰ παρουσιασθῇ ἀμέσως στὴ μητέρα του; Γιατί, ἂν βρισκότανε στὸ χωριὸ ἢ στὰ περὶχωρα, κρυβότανε; Γιατί ἔτσι φαίνεται, πὼς κρυβότανε... Ὁ Μαλέξ ἀναρωτήθηκε ἂν δὲν ἔπρεπε νὰ ξαναπάῃ στοὺς Λεκόπτι καὶ νὰ συνεχίσῃ τὴν ἔρευνά του, ἀντὶ νὰ χάνεται σὲ παρακλάδια μιᾶς νέας ἐρεῦνης.

Ξανάνοιξε ὅμως τὸ κομμάτι ἐκεῖνο τῆς ἐφημερίδος κ' ἔρριξε μιὰ ματιὰ στὰ τηλεγραφήματα τοῦ ἑξωτερικοῦ. Ἐφεραν ἡμερομηνίας. Ὁ ἄστυνομικός διάβασε *Πεκίνο, 14 Ὀκτωβρίου—Γενεύη, 14 Ὀκτωβρίου, —Λονδίνο, 14 Ὀκτωβρίου.*

Ὅπως φαινότανε λοιπόν, ἡ ἐφημερίδα ἦταν τῆς 15ης. Ἐπρεπε τώρα νὰ μάθῃ ἂν ἦταν ἔκδοσις πρωϊνὴ ἢ βραδυνή. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἐκεῖνο τὸ σήμερον τὴν πρωΐαν ἂν ἀνεφέρετο σὲ βραδυνὴ ἔκδοσι, ἡλευθερώθη τὴν 14ην ἂν σὲ πρωϊνὴ τότε τὴν 15ην.

«Καὶ τὴ νύχτα τῆς 14ης πρὸς τὴν 15ην, ψιθύρισε ὁ Μαλέξ, εἶχε δολοφονηθῆ τὸ μανεκέν! Ἦτοι ξαναδολοφονηθῆ ὁ Λεὸν Λεκόπτι!»

Ἄν λοιπόν ἦταν τὸ πρῶτ' τῆς 14ης, τότε ἐνοχοποιεῖτο ὁ Τρανσέ. Ἄν ἦτο τῆς 15ης, τότε ὄχι.

Καὶ ὅμως νὰ πὺν πέρασαν δύο ἡμέρες πού μπορούσε νὰ πᾶν νὰ φιλήσῃ τὴ μητέρα του. Ἄν βιαζότανε νὰ τὸ κάνῃ, θὰ τὴν ἀπήλλασσε καὶ ἀπὸ τὴν

ἐγκληματικῆ τῆς πράξει: νὰ σερβίρη φορμὸλ ἀντὶ κονιάκ. Πῶς συνέβαινε αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος νὰ μὴν εἶχε ἀκόμα φανερωθῆ;

Τὸ ὅτι οὔτε ἡ γρηά, οὔτε κανένα μέλος τῆς οἰκογενείας δὲν τὸ εἶχε πληροφορηθῆ αὐτὸ, ἐξηγεῖτο εὐκόλα, γιὰτὶ κανένας τοὺς δὲ διάβαζε ἔφημερίδα. Ὁ Ἀρμάνδος ὁμοῦ θὰ μποροῦσε νὰ τὸ ξέρη ὁπωσδήποτε. Ἴσως ἐκ συμπτώσεως νὰ μὴν τῷμαθε.

Ἄλλὰ γιὰτὶ ὁ Λεοπόλδος Τρανσὲ δὲν ἐπληροφόρησε τὴ μάνα του γιὰ τὴν ἀπελευθέρωσί του; Γιὰτὶ τὸ ἔκρυβε αὐτὸ, καὶ γιὰ ποιοὺ σκοποῦ;

Παραδέχτηκε ὅτι ὁ νέος ἴσως νὰ τῷκανε ἀπὸ λεπτότητα μὴν τρομάξη τὴ μητέρα του. Τοῦλάχιστον ἡ ἀναγνώρισις τῆς ἀθωότητός του πῶς μποροῦσε νὰ τὸν συγκρατήσῃ νὰ μὴ βάλῃ τίς φωνές, νὰ τὸ πῆ, νὰ τὸ διαλαλήσῃ ὅτι δὲν ἦταν κακοῦργος;

Ὁ ἄστυνομικὸς σταματήσῃε μπροστὰ σ' ἓνα μονοπάτι γεμάτο λάσπε, πλάγια πρὸς τὸν κεντρικὸ δρόμο, καὶ εἶδε τὰ κτίρια κάποιου κτήματος. Τὸ μεσαῖο κτίριο, ποὺ χρησίμευε γιὰ κατοικία, δὲν εἶχε παρὰ ἓνα πάτωμα μονάχα. Πάνω ἀπὸ τὴν πόρτα βρισκότανε ἓνα παράθυρο στολισμένον με κουρτίνες. Ὁ ἄστυνομικὸς φαντάσθηκε ὅτι ἂν πετούσανε ἓνα κομμάτι χαρτὶ ἀπ' αὐτὸ τὸ παράθυρο, ὁ ἀέρας θὰ τῷβγαζε στὸ δρόμο. Καὶ μ' αὐτὴ τὴν πεποίθησι χτύπησε τὴν πόρτα.

Χτυποῦσε πολλὴ ὥρα, ἀλλὰ κανένας δὲν τοῦ ἀνοιξε. Τότε προχώρησε πρὸς τοὺς σταύλους. Στὴν αἰθρὴ συνήνησε μιὰ κοπέλλα ἀνεπτυγμένη, γερῆ, ποὺ σήκωνε δύο κουβάδες γεμάτους γάλα.

— Ὁ κύριός σας; ρώτησε.

— Ἀπὸ κεῖ, εἶπε δείχνοντας τὸν κάμπο κ' ἐξηφανίσθη.

Στενοχωρημένος, δὲν ἤξερε τί νὰ κάνῃ, νὰ πῆ νὰ νάναζητήσῃ τὸν κύριον τοῦ σπιτιοῦ ἢ νὰ τὸν περιμένῃ; Μιὰ φωνὴ γυναικεία τὸν ἔβγαλε ἀπὸ τὴν ἀμηχανία του.

— Τὶ ἐπιθυμεῖτε, κύριε;

Γύρισε. Μιὰ ψηλὴ νέα ξανθὴ βρισκότανε μπροστὰ του καὶ τοῦ χαμογελοῦσε. Φοροῦσε ἓνα ὠραῖο φορεματάκι πράσινο.

— Μὲ συγχωρεῖτε, εἶπε ὁ Μαλέξ. Θὰ ἤθελα νὰ μιλήσω μὲ τὸν ἰδιοκτῆτη αὐτοῦ τοῦ κτήματος.

— Βρίσκεται στὰ χωράφια, εἶπε ἡ νέα. Ἄλλ' ἂν μπορῶ νὰ σᾶ; ἐξυπηρετήσω; Εἶμαι...

Καὶ γέλασε.

— Εἶμαι ἡ κόρη τοῦ πατέρα μου.

— Πολὺ καλὰ, εἶπε ὁ Μαλέξ. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει... Θὰ ἤθελα νὰ μιλήσω στὸν Λεοπόλδο Τρανσὲ.

Εἶδε τὴ φυσιογνωμία τῆς νὰ σοβαρεύεται.

— Σὲ ποιόν; εἶπε. Δὲν ξέρω τί θέλετε νὰ πῆτε.

— Ἐπιτρέψατέ μου νὰ ἐπιμείνω, ἐπανελάβε ὁ ἄστυνομικὸς. Ἔχω τοὺς λόγους μου νὰ πιστεύω ὅτι ὁ Λεοπόλδος Τρανσὲ φιλοξενεῖται σ' αὐτὸ τὸ κτῆμα. Μήπως εὐρίσκεται ἐν ἀγνοίᾳ σας;

Ὁ Μαλέξ πρὶν ἀποφασίσῃ νὰ χτυπήσῃ τὴν πόρτα ἐκείνη, εἶχε ρίξει τὴ ματιά του πολὺ μακρὰ στὸν ὀρίζοντα καὶ εἶδε ὅτι ἄλλο σπίτι δὲν

Καὶ ὁ ἔβραϊος τὸν κύτταξε κατάματα

ὑπῆρχε. Γί' αὐτὸ ἔπρεπε νὰ μιᾷ μὲ πεποιθήσει. Ἄν οἱ συλλογισμοὶ τοῦ ἦσαν ἀκριβεῖς, ὁ πρῶν κατάδικος δὲν ἔπρεπε νὰ βρισκεται ἄλλου παρὰ στὸ σπίτι ἐκεῖνο.

Ἡ νέα σιωποῦσε. Μὲ τὰ φρύδια σουφρωμένα φαινότανε νὰ συλλογίζεται.

— Ἀσφαλῶς, θὰ γνωρίζετε τὸ Λεοπόλδο Τρανσέ.

Κ' ἐπειδὴ ἡ συνομιλήτριά του δὲν ἔβγαινε ἀπὸ τῆ σιωπῆ της:

— Ἐκφράζομαι ἴσως ἄσχημα. Ἦθελα νὰ σᾶς ρωτήσω ἂν ὁ Λεοπόλδος Τρανσέ εἰργάσθη ἐδῶ ἐπὶ πολλὰ ἔτη.

Ὁ ἀστυνομικὸς ἐσκέφθη ὅτι ὁ γιὸς τῆς Ἴριμας δὲν θὰ διεκινδύνευε νὰ ζητήσῃ ἄσυλο ἀπὸ ξένους. Ἄλλὰ οὔτε καὶ φιλοξενοῦν εὐκολα καταδίκους, ἀκόμα καὶ ἂν ἀνεγνωρίσθησαν ἀθῶοι. Ἐξ ἄλλου θυμήθηκε ὅτι ἐργαζότανε εἰς κάποιον κτῆμα.

— Ἐ, λοιπόν, εἶπε, μήπως κακῶς μὲ πληροφορήσαν;

Ἡ νέα κούνησε τὸ κεφάλι.

— Ὁ... ὄχι, εἶπε.

— Καὶ πότε γύρισε; ρώτησε ὁ Μαλέξ.

Ἐβήξε:

— Εἶμαι ἀστυνομικὸς. Τὸν γυρεύω γιὰ νὰ τοῦ δώσω τὰ ἔγγραφα τὰ σχετικὰ μὲ τὴν ἀπελευθέρωσί του.

Βρῆκε αὐτὸ τὸ ψέμα ἀφοῦ δὲν εἶχε κανένα ἄλλο μέσον νὰ κἀνῃ μιὰ προσέγγισι ἢ μιὰ ἐπίσημη ἔρρευνα.

— Μήπως... Μὴ τὸν ἐνοχλήσετε ὅμως;

— Αὐτὸ ἐξαρτᾶται ἀπὸ σᾶς, ἀπήντησε ὁ ἀστυνομικὸς. Γιατὶ κρύβεται;

Εἶπε μὲ φωνὴ πού ἔτρεμε.

— Εἶναι ἄρρωστος.

— Ἄ, ἀπήντησεν ὁ Μαλέξ, ὀδηγήσατέ με στὸ δωμάτιό του. Αὐτὸ εἶναι πάνω ἀπὸ τὴν πόρτα, δὲν εἶν' ἔτσι;

Ἐκεῖνη τὸν κύτταξε μ' ἔκπληξι.

— Ἐλάτε, τοῦ εἶπε.

Ὁ Μαλέξ τὴν ἀκολούθησε. Καθὼς ἔσπρωχνε τὴν πράσινη πόρτα τῆς κατοικίας ἐρώτησε:

— Εἶναι καιρὸς πού βρισκεσαι ἐδῶ;

— Ὁχι, ἀπήντησε ἐκεῖνη. Πρὸ δύο τριῶν ἡμερῶν.

Εἶχανε προχωρήσει στὴ σκάλα.

— Συγγνώμην, εἶπε ὁ ἀστυνομικὸς. Πρὸ δύο ἢ πρὸ τριῶν ἡμερῶν;

Χωρὶς νὰ τοῦ ἀπαντήσῃ ἀνοίξε μιὰ πόρτα ἑλαφρὰ καὶ πέρασε τὸ κεφάλι της.

— Ἐκεῖ εἶναι, ψιθύρισε. Κοιμᾶται.

— Ἀνησύχησε;

— Δὲν θὰ τὸν ξυπνήσετε;

— Ὁχι, εἶπε ὁ Μαλέξ.

Μπῆκε στὸ δωμάτιο πού ἦταν μικρὸ καὶ φωτεινὸ. Πῆρε μιὰ καρέκλα, τὴν τοποθέτησε στὸ κάτω μέρος τοῦ κρεββατιοῦ καὶ κάθησε. Γύρισε πρὸς τὴ νέα πού περιέμενε στὸ κατῶφλι καὶ εἶπε:

— Θὰ περιμένω . . .

Καθὼς τὸ εἶπε αὐτό, ὁ Λεοπόλδος Τρανσέ, πού ἦταν γυρισμένος πρὸς τὸν τοῖχο, ἔβγαλε ἓνα βαθὺ ἀναστεναγμό, γύρισε καὶ ἀνοῖξε τὰ μάτια.

XX

Ἡ σκιά τοῦ κατέργου

Τὸ πρῶτό του βλέμμα ἦταν γιὰ τὴν κόρη τοῦ κτηματίου, καὶ ἦταν γεμάτο εὐγνωμοσύνη. Τὸ δεύτερο ἦταν γιὰ τὸν ἀστυνομικό, καὶ ἦταν γεμάτο φόβο.

Ὁ Λεοπόλδος Τρανσέ, ὁ ὁποῖος εἶχε ἓνα λεπτὸ πρόσωπο στεφανωμένο ἀπὸ ἀφθονα ξανθὰ μαλλιά, δὲν ἤξερε τι αἰσθήματα νὰ ἐκφράσῃ πρὸς τὸν ἐπισκέπτη του.

Ἀκούμπησε στὰ πλάγια, πάνω στὶς κουβέρτες, τὰ ἀδυνατισμένα χέρια του πού τρέμανε.

— Δὲν εἶσθε καλά; ρώτησε ὁ ἀστυνομικός.

— Ὁ . . . Ὁχι καὶ τόσο καλά, ἀπήντησε μὲ δισταγμό.

Πράγματι ἡ παρουσία τοῦ ξένου αὐτοῦ μέσα στὸ δωμάτιο τὸν εἶχε ἀνησυχήσει. Πάντως δὲν ἀποφάσιζε νὰ τὸν ἐρωτήσῃ.

«Τὸ κατέργο, σκέφτηκε ὁ Μαλέζ, τὸν κρατᾷ ἀκόμα στὴ σκιά του. Τὸν νοιώθει κανεὶς διστακτικό, τρομοκρατημένο. Θὰ περάσῃ κάμποσος καιρὸς ὡς πού νὰ ἐξουνηθῆσῃ καὶ ν' ἀρχίσῃ πάλι νὰ κυττάξῃ τοὺς συνανθρώπους του κατάμματα».

Ὁ ἀστυνομικός γύρισε πρὸς τὴ νέα, ἡ ὁποία στεκόταν ἀκίνητη στὴν πόρτα:

— Μπορῶ νὰ σᾶς παρακαλέσω, δεσποινίς, νὰ μᾶς ἀφήσετε μόνους; Τὸ θράσος μου εἶναι μεγάλο νὰ σᾶς τὸ ζητῶ αὐτό, ἀφοῦ βρισκομαι κάτω ἀπὸ τὴ στέγη σας. Ἄλλ' αὐτὸ πού ἔχω νὰ κουβεντιάσω μὲ τὸν φιλοξενούμενό σας εἶναι φύσεως ἀπολύτως ἐμπιστευτικῆς.

Τὸ βλέμμα τῆς κόρης ἀνεξήτησε τὴ ματιὰ τοῦ Λεοπόλδου Τρανσέ.

— Ἐκτελέσατε τὴν παρακλήσι τοῦ κυρίου, δεσποινίς Ζανίν, εἶπε ἀπαλὰ ἐκεῖνος.

Καὶ ὅταν ἐβγήκε:

— Ἀστυνομικός, δὲν εἶναι ἔτσι; εἶπε καὶ ἀνακάθησε.

— Μάλιστα, ἀπήντησε ὁ Μαλέζ. Ἔχω νὰ σᾶς κάνω μερικὲς ἐρωτήσεις.

— Αὐτὸ τὸ ξέρω, εἶπε ὁ νέος μ' ἓνα χαμόγελο. Σᾶς ἀκούω, κύριε ἐπιθεωρητά.

— Νὰ μοῦ πῆτε ἐν πρώτοις . . . Εἶναι ἡ ὁμολογία τοῦ δημοσιογράφου Βανὰκ πού σᾶς ἔσωσε; Δὲν ἤξερα ὅτι ἀφέθητε ἐλεύθερος, παρὰ μονάχα ἀπὸ τὸ κομμάτι τῆς ἐφημερίδος πού πετάξατε ἀπὸ τὸ παράθυρό σας σήμερα τὸ πρωί.

— Ἡ . . . ἡ ἐφημερίδα; ψιθύρισε ὁ ἄλλος.

— Δὲν τὴν πετάξατε στὸ δρόμο;

— Ναί, ἀλλά . . .

— Ἦταν βέβαια μιὰ ἀπρονοησία γιὰ ἓνα σᾶν καὶ σᾶς, πού θέλει

ἀκόμα νὰ κρατήσῃ μυστική τὴν παρουσία του σ' αὐτὸ τὸ χωριό. Εὐρῆκα τὴν ἐφημερίδα. Γι' αὐτὸ βρίσκομαι ἐδῶ.

— Πῶς τὸ ξέρετε, ἐρώτησε ὁ Λεοπόλδος μὲ κάποια προσπάθεια, ὅτι τὴν πέταξα σήμερον τὸ πρωτῆ;

— Γιατὶ ὁ ἀέρας τὴ στριφογύρισε καὶ τὴν ἔφερε στὸ δρόμο. ἀπήντησε ὁ Μαλέξ. Χθὲς ἔβρεχε ὅλη τὴ νύκτα. Λοιπόν, ἂν ἦταν πεταμένη ἀπὸ τὴ νύκτα θὰ εἶχε βραχῆ καὶ δὲ θ' ἀρχότανε μέχρι τὰ πόδια μου.

Σιώπησαν.

— Σᾶ; ρώτησα πρὸ ὀλίγου ποιά ἦταν ἡ αἰτία τῆς ἀπελευθερώσεώς σας. Ὁ νέος ἀνεστῆναξε.

— Ἐ, λοιπόν, εἶπε, θὰ ξέρετε ἀναμφιβόλως ὅτι κατεδικάστηκα σὲ ἰσόβια δεσμὰ γιὰ τὴν δολοφονία τοῦ Σουρλέ. Τὸ ὄπλο τοῦ ἐγκλήματος, ἓνα αὐτόματο περιστροφικοῦ Οὐδέμπλεκ, βρέθηκε μέσα στὴν τσέπη τοῦ παλτοῦ μου. Τώρα ξέρω ὅτι τὸ εἶχε βάνει ὁ Βανάκ, ὁ δημοσιογράφος. Ἡ μαρτυρία του στὸ δικαστήριον ἦταν τότε τρομερὴ γιὰ μένα. Βρέθηκαν ἀποδείξεις τοῦ ἐγκλήματος πὺρ κ' ἐγὼ δὲν ἤξερα τί νὰ πῶ.

Χαμογέλασε πικρά.

— Εὐτυχῶς, εὐτυχῶς γιὰ μένα, πὺρ συνέβη τὸ δυστύχημα στὸ Βανάκ, καὶ πρὶν νὰ πεθάνῃ ὁμολόγησε ὅτι ἦταν ὁ δράστης τοῦ ἐγκλήματος.

Χαμογέλασε ἀκόμα.

— Δὲν ξέρω ἀπὸ δικαστικά. Δὲν ξέρω ἂν πρέπει νὰ γίνῃ ἀναθεώρησις τῆς δίκης καὶ ἀποκατάστασις τοῦ ὀνόματός μου. Δὲν εἶμαι μιὰ τόσο μεγάλη προσωπικότης γιὰ νὰ κινήσω αὐτὴ τὴ δικαστικὴ μηχανὴ νὰ δουλέψῃ καὶ γιὰ μένα. Μοῦ ἔδωσαν προσωρινὴ ἀπόλυσι.

— Δηλαδή, εἶπε ὁ ἀστυνομικός, ἔστω καὶ μιὰ ἀπλὴ παρεξήγησις ἀρκεῖ νὰ σὲ ξαναχώσουν μέσα.

— Ἔτσι νομίζω, εἶπε ὁ νέος.

— Ἄναμφιβόλως, εἶπε ὁ Μαλέξ, αὐτὴ ἡ κατάστασις εἶναι προσωρινή. Σὲ λίγο θὰ εἴσθε ἐντελῶς ἐλεύθερος, ἐκτὸς ἂν...

— Ἐκτὸς ἂν; ρώτησε τρομαγμένος.

— ... δὲν ἔχετε στ' ἀναμεταξὺ κανένα καινούργιο ἐγκλημα.

— Καινούργιο; Αὐτὸ εἶναι πολὺ, εἶπε ὁ γυιὸς τῆς Ἰρμας.

— Ἀκριβῶς, εἶπε ὁ Μαλέξ.

Ἄλλαξε ἀπότομα τόνο.

— Εἴσθε ἄρρωστος;

— Μάλιστα...

— Τί ἔχετε;

— Δὲν ξέρω.

— Ποῦ πονάτε;

Ἐσῆκωσε τοὺς ὤμους του.

— Πουθενὰ καὶ παντοῦ.

Ἐρόβηξε.

— Βήχετε;

— Λιγάκι...

— Ἐχετε πυρετό;

- Δὲν ξέρω.
 — Δώστε μου τὸ χέρι σας.
 Πλησίασε καὶ τὸ ἔπιασε.
 — Τρέμετε...
 Σὲ λίγο ὁ Μαλέξ παράτησε τὸ χέρι τοῦ Τρανσέ. Ρώτησε:
 — Τί συμπτώματα νοιώθετε;
 — Μιὰ μεγάλη κόπωση, ἀπάντησε ὁ ἄρρωστος. Ζαλάδες... λιγοθυμίες...
 — Ἔχετε ὄρεξι;
 — Καθόλου.
 — Κοιμᾶστε καλά;
 — Ἄσχημα.
 Ἔπειτα ἀπὸ λίγο ὁ νέος εἶπε:
 — Νομίζω πὼς θὰ ἄρπαξα κανένα κρουολόγημα ἐκεῖ κάτω... Ἔβηχα τόσο πολὺ...
 — Σᾶς πῆγαν στὸ νοσοκομεῖο;
 Ὅχι.
 — Γιατί;
 Ὁ Λεοπόλδος Τρανσέ κατέβασε τὸ κεφάλι.
 — Δὲν εἶπα τίποτα... Δὲν παραπονέθηκα...
 — Γιατί;
 Ἡ ἀπάντησις ἦρθε μόνη της.
 — Ἦθελα νὰ πεθάνω.
 — Καὶ τώρα;
 Τὰ χεῖρα του τρεμουλιάζανε.
 — Φοβάμαι... θὰ ἤθελα νὰ ζήσω...
 — Ἄ, ναί; εἶπε ὁ Μαλέξ σκεπτικὸς. Γιατὶ νὰ μὴν εἰδοποιήσετε τὴν μητέρα σας γιὰ τὴν ἀπελευθέρωσί σας;
 — Δὲν τὸ θέλησα.
 — Καὶ γιατί βρῖσκεσθε ἐδῶ καὶ ὄχι στὴν ἀγκαλιά της;
 Ὁ νέος δὲν ἀπάντησε.
 — Κρυβόσατε;
 — Ὅχι. Δὲ θέλω νὰ μὲ δῆ. Ὅχι ἀκόμα. Ὅχι, στὴν κατάστασι πού βρισκομαι...
 — Τότε... Γιατὶ ἦρθατε στὸ χωριό;
 — Ποῦ θέλατε νὰ πάω; Δὲν ξέρω ἄλλοῦ κανένα ἄλλον. Ἐδῶ ἤξερα πὼς θὰ μὲ δεχόντουσαν...
 — Δουλέψατε πολὺν καιρὸ σ' αὐτὸ τὸ κτῆμα;
 — Πολλὰ χρόνια.
 — Καὶ ἦταν εὐχαριστημένοι μαζί σου;
 — Τὸ πιστεύω.
 Ὁ Μαλέξ εἶχε σκάσει ἀπὸ τὸ κακό του. Νόμιζε ὅτι θ' ἄβρισκε τὸ «ἀντιπαθητικὸ του πρόσωπο», ἐνῶ οἱ ἀπαντήσεις τοῦ νέου ἦσαν μᾶλλον ἱκανοποιητικαί. Ὁ Λεοπόλδος φανερωνότανε ἀπλός, ντροπαλός, καλός.
 — Ἡ ἐφημερίδα πού πετάξατε, εἶπε μ' ἕναν ἤρεμο τόνο στὴ φωνή του, τὴ ἡμερομηνία εἶχε;

Ὁ πρῶν κατὰδικος δὲν ἀπάντησε ἀμέσως. Συλλογιζότανε.

— 15 τοῦ μηνός, εἶπε.

— Ἦταν πρωϊνὴ ἔκδοσι;

— Ὁχι, βραδυνή.

— Τότε λοιπὸν βγήκατε ἀπὸ τῆ φυλακῆ στίς 14;

— Ναί.

Ἀπὸ τῆ στάσι του ὁ Λεοπόλδος φαινότανε σὰν νὰ σκεπτότανε: «Γιατὶ ὅλες αὐτὲς οἱ περιστροφικὲς ἐρωτήσεις; Θ' ἀπαντοῦσα ἀμέσως».

— Καὶ πότε ἐφθάσατε ἐδῶ;

— Τὴν ἴδια μέρα τὸ βράδυ.

— Μὲ ποιὸ τραῖνο;

— Δὲν πῆρα τὸ τραῖνο. Ἀνέβηκα σ' ἓνα φορητὸ αὐτοκίνητο δίπλα στὸ σωφὲρ. Δὲν εἶχα πάνω μου περισσότερα ἀπὸ πενήντα φράγκα.

— Καὶ τί ὥρα ἤρθατε ἐδῶ στὸ κτῆμα;

Ὁ νέος ἔκανε μιὰ ἀπότομη κίνησι. Γιατὶ ὅλες αὐτὲς οἱ ἐρωτήσεις;

Κ' ἐγέλασε:

— Μήπως μὲ ὑποψιάζονται πάλι γιὰ κανένα καινούργιο ἐγκλημα ποὺ ἔκανε κανένας ἄλλος;

Ὁ Μαλέξ δάγκασε τὰ χεῖλη του.

— Ἀπαντήσατε καὶ θὰ σᾶς πῶ τὸ γιατί.

— Φαντάζομαι ὅτι θᾶτανε ἐννιά ἢ ὦρα.

— Πέσατε ἀμέσως στὸ κρεββάτι;

— Ἐπειτα ἀπὸ μιὰ ὥρα, νομίζω. Ὅσο μοῦ χρειάστηκε νὰ κουβεντιάσω μὲ τὸν κύριο Ἀγκλεμπιὲν καὶ νὰ τοῦ ἐξηγήσω...

— Ποιὸς εἶναι ὁ Ἀγκλεμπιὲν;

— Ὁ ἰδιοκτῆτης τοῦ κτήματος, ἐδῶ.

— Εἶπατε ὅτι πλαγιάσατε στίς δέκα;

— Κατὰ τίς δέκα.

— Καὶ φυσικὰ κοιμηθήκατε ἀμέσως;

— Ὁχι. Πράγματι δὲν μπόρεσα νὰ κλείσω μάτι. Στίς ἔνδεκα ἢ δεσποινὶς Ζανὶν μοῦ ἔφερε ἓνα φλυτζάνι γάλα.

— Ἀ! εἶπε ὁ Μαλέξ.

Κανένα ἄλλο ἐπιφώνημα δὲν θὰ μαρτυροῦσε τὴν ἀπογοήτευσί του.

— Ἀκούστε, τοῦ εἶπε. Θέλω νὰ εἶμαι εἰλικρινής.

Χαμογέλασε.

— Καλύτερα ἀγορὰ παρὰ ποτέ.

Ἡ καρτέλα του ἔτριξε.

— Εἶσθε, φυσικά, ἐν γνώσει τῆς δολοφονίας τοῦ Λεὸν Λεκόπτ;

— Τῆς δολοφονίας;

Ὁ Λεοπόλδος Τρανσὲ ἀνασηκώθηκε κατακίτρινος.

— Τί εἶπατε;

— Εἶπα, ἐπανέλαβε ὁ ἀστυνομικὸς τονίζοντας τίς λέξεις του, ὅτι ὁ Λεὸν Λεκόπτ ἐδολοφονήθη πρὸ ἔτους, λίγες ὥρες μετὰ τὴ σύλληψί σας.

— Τὴν ἡμέρα ποὺ ἐπέστρεψα, ὁ Ἀγκλεμπιὲν μὲ πληροφοροῦσε γιὰ τὸ θάνατό του. Ἀλλὰ δὲν μοῦ εἶπε ὅτι ἐδολοφονήθη. Ἀπὸ ποιόν; Πῶς;

— Δὲν ξέρω τίποτα, μουρμούρισε ὁ Μαλέζ. Μήπως σᾶς μίλησαν ἐπίσης; γιὰ κάποιον μανεκέν;

— Ναί. Ἄλλά...

— Μὰ βλέπετε καμμιά σχέσι;

— Ὁμολογῶ...

— Μὴν ὁμολογεῖτε τίποτα, ἀπάντησε ὁ ἄστυνομικὸς καὶ σηκώθηκε ἀπὸ τὸ κάθισμά του. Ἄρχισε νὰ περπατῇ νευριασμένος πάνω κάτω.

Ὁ Λεοπόλδος Τρανσὲ τὸν κύτταζε προσεχτικά. Τὸν ἔβλεπε κανεὶς ὅτι ἦταν ἔτοιμος νὰ κάνῃ ἐρωτήσῃ.

— Θὰ σᾶς ἐξηγήσω, εἶπε ὁ Μαλέζ.

Καὶ διηγήθηκε μὲ χρονολογικὴ τάξι τὰ περιστατικὰ ποὺ συνέβησαν. Ὁ νέος πρόσεχε, δὲν ἔχανε οὔτε λέξι, στὸ πρόσωπό του ὅμως ἦταν ζωγραφισμένη ἡ ἀμφιβολία.

— Γιὰ νὰ συνοψίζωμε, εἶπε ὁ ἄστυνομικὸς, εἶναι ἐπείγον ἡ μητέρα σου νὰ μάθῃ τὴν ἀπελευθέρωσί σου. Ἀναλαμβάνω ἐγώ... Κυττάχτε μέχρι ποίου σημείου τὴν ἔφερε ἡ ἀπελπισία της.

— Ὅσα μοῦ διηγηθήκατε εἶναι τρομερὰ, ἀπίστευτα, εἶπε ὁ νέος. Καὶ φυσικὰ ὑπωπτευθήκατε ἐμένα;

— Ὅχι ἐντελῶς, πάντως ὁμολογῶ ὅτι ἡ στάσις σας μὲ ἔβαζε σὲ ὑποψίες. Σιώπησαν.

— Κ' ἔτσι θὰ πήγατε πολλὰς φορὰς γιὰ τὴν ἐρευνά σας στὸ σπίτι ποὺ δουλεύει ἡ μητέρα μου.

— Τρεῖς φορὰς, εἶπε ὁ ἄστυνομικὸς.

— Εἶδατε τὴ μητέρα μου... Ποιὸν ἄλλον; Τὴ δεσποινίδα Λάουρα;

— Ναί, τοὺς εἶδα ὅλους.

— Εἶναι... Εἶναι πάντοτε...

Ὁ νέος φαινότανε πὼς ἐδίσταζε νὰ πῇ κάτι, τὸ εἶπε ὅμως μὲ μιὰ ἀναπνοή.

— . . . πάντοτε ὠραία;

Ἦξερε βέβαια γιὰ ποιά μιλοῦσε ὁ νέος, ἀλλὰ τοῦ ἤρесе νὰ τὸν ἀκούσῃ καὶ πάλι νὰ τὸ ἐπαναλάβῃ.

-- Ποιός;

— Ἡ δεσποινὶς Λάουρα... ψιθύρισε ὁ Λεοπόλδος Τρανσὲ.

Τὴ στιγμὴ ἐκείνη ἐχτύπησαν στὴν πόρτα καὶ μπῆκε ὁ ἰδιοκτήτης. Ὁ ἄστυνομικὸς τὸν καταράστηκε μέσα του ποὺ ἐρχότανε σὲ μιὰ τόσο λεπτὴ στιγμὴ. Ἄλλὰ τί μπορούσε νὰ κάνῃ; Τὸν ὑποδέχτηκε μ' ἓνα χαμόγελο.

Ἔπειτα ἀπὸ λίγα λεπτὰ χαιρετοῦσε τὸ γυιὸ τῆς γρηᾶς Ἴριμας καὶ τοῦ ἔσφιγγε τὸ χέρι.

— Θάρρος, τοῦ εἶπε. Πάω νὰ προετοιμάσω τὴ μητέρα σου καὶ θὰ παραγγεῖλω στὸ γκαρὸ Φουρνὲλ νὰρθῇ νὰ σὲ ἐξετάσῃ.

Ἐβγήκε χωρὶς νὰκούσῃ τίς διαμαρτυρίες τοῦ νέου. Στὴ σκάλα γύρισε στὸν ἰδιοκτήτη τοῦ κτήματος ποὺ τὸν συνώδευε:

— Καλὸς δουλευτῆς ὁ Τρανσὲ, ἔ;

— Ναί, ἀπήντησε ὁ Ἀγκλεμπιέν. Καὶ ὑπέροχο παιδί. Ἡ καταδίκη του ἦταν μιὰ μεγάλη ἀδικία.

— Δὲν πιστέψατε ποτὲ στὴν ἐνοχὴ του;

— Ποτέ.

*Ὅταν κατέβηκαν ὁ Μαλέξ ξαναρώτησε :

— Ἄπο ὄ,τι κατάλαβα τὸν περιποιήθηκε ἡ κόρη σας. Νύχτα καὶ μέρα. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι τοῦ πήγε ἓνα φλυτζάνι γάλα τὴ νύχτα τῆς ἡμέρας πού ἔφθασε κατὰ τὶς 11;

— Βέβαια ἀπήντησε ὁ Ἀγκλεμιέν, καὶ κάθε βράδυ ἀκόμα. Τι ὑπάρχει σ' αὐτὸ τὸ ἔξαιρετικό; Τὸν λυτώμαστε ὅλοι μας.

*Ἐπειτα ἀπὸ πέντε λεπτά ὁ ἀστυνομικὸς ἄφησε τὸ κτῆμα.

*Ὁ Λεὸν Λεκὸπτ σκοτώθηκε ἀφοῦ ὁ Λεοπόλδος εἶχε ἤδη συλληφθῆ. Ἄπο τὴν κάμαρά μου τοῦ ξενοδοχείου βλέπω τὸ δολοφόνου—γιατὶ εἶναι ἀσφαλῶς ὁ δολοφόνος—φέροντας στὸν ὄμο του τὸ μανικὲν καὶ νὰ τὸ πηγαίνει στὶς σιδηροδρομικὲς γραμμὲς ἀφοῦ ἤπια ἓνα φλυτζάνι γάλα στὸ κρεββάτι του, ἐπὶ τέλους τὸ μανικὲν εξαφανίζεται ἀπὸ τὸ σπῆτι τῶν Λεκὸπτ, ἐνῶ ὁ Λεοπόλδος βρῖσκεται στουὺς Ἀγκλεμιέν. *Ἐ, φτάνει, μὴν τὸν σκέπτομαι πιά. Δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι αὐτός!»

XXI

Τὸ πένθος τῆς Λάουρας.

— Καλημέρα Ἰομα! φώναξε ὁ ἀστυνομικὸς Μαλέξ μπαίνοντας, κατὰ τὶς τρεῖς τὸ ἀπόγευμα, στὸ σπῆτι τῶν Λεκὸπτ.

*Ἡ γρηὴ ἀπρηρέτρια, βλέποντάς τον, ἔβγαλε ἓνα ἐπιφώνημα, παράτησε τὸ πόμολο τῆς πόρτας καὶ πῆγε νὰ κρυφτῆ μέσα στὴν κουζίνα.

*Καλά! εἶπε ὁ ἀστυνομικὸς. Τῆς προκαλῶ καὶ φόβου τώρα...»

Καθὼς ἔκλεισε μόνος του τὴν πόρτα καὶ μπῆκε μέσα στὸ χῶλλ, μὲ ὅλη τὴ βεβαιότητα ὅτι ἔρχεται ν' ἀναγγεῖλη εὐχάριστα νέα, ἡ Λάουρα Σαρὸν παρουσιάστηκε μπροστά του.

*Ὁ ἀστυνομικὸς ὑπεκλίθη :

— Καλημέρα, δεσποινίς.

Κ' ἐπρόσθεσε κάπως εὐθυμα :

— Καὶ πάλι ἐγώ!.. Μπορῶ νὰ σᾶς μιλήσω μιὰ στιγμοῦλα ;

Χωρὶς ν' ἀπαντήσῃ ἡ νέα, ἐκούνησε τὸ κεφάλι της καὶ τὸν ἔμπασε στὴ βεράντα.

*Ἡ Μαργαρίτα, ἡ ὁποία ἦταν ξαπλωμένη δίπλα στὸ τζάκι, ἀνασηκώθηκε καὶ ῥίχτηκε πάνω στὸν ἀστυνομικὸ γαυγίζοντας.

*Ἡ Λάουρα ἔσκυψε, τὴν ἔπιασε ἀπὸ τὸ λαιμό, ἄνοιξε τὴν πόρτα τοῦ κήπου καὶ τὴν ἔβγαλε ἔξω.

— Εὐχαριστῶ, εἶπε ὁ Μαλέξ.

Παρατηροῦσε κρυφὰ τὴν ἀδελφὴ τοῦ Αἰμίλιου. Φοροῦσε τὸ θλιβερὸ μαῦρο φόρεμα, χωρὶς χάρι, τὸ ἴδιο αὐτὸ πού τὴν εἶδε καὶ ὅλες τὶς προηγούμενες ἡμέρες. Τὸ ἄσπρο γιακαδάκι εἶχε βγῆ καὶ στὴ θέσι του μῆκε ἓνα περιδέραιο ἀπὸ χάντρες.

—Σᾶς ἀκούω, εἶπε, κ' ἐκάθησε σὲ μιὰ μεγάλη πολυθρόνα πού βρισκότανε κοντὰ στὸ τζάκι.

Τὸ χεῶμά της κυριζίε περισσότερο.

—Ὁ γυιὸς τῆς γρηᾶς Ἴρμας, ἄρχισε ὁ ἀστυνομικός, βρίσκεται στὸ χωριό...

Ἡ νέα ἀνεπήδησε.

—Ἀνεγνωρίσθη ὡς ἀθῶος γιὰ τὸ φόνο τοῦ Σουρλέ, καὶ ἀπληθερώθη...

Στὸν κῆπο, μπροστὰ στὴν πόρτα τῆς βεράντας, ἡ Μαργαρίτα εἶχε λυσάξει νὰ γαυγίξη... Δὲν ἐσταμάτησε οὔτε μιὰ στιγμή ἀπὸ τὴν ὥρα πού ὁ ἀστυνομικός ἄρχισε νὰ κουβεντιάζη μὲ τὴ Λάουρα.

—Φιλοξενεῖται ἀπὸ τὸν Ἀγγλεμπιὲν καί... ἀπὸ τὴν κόρη του. Εἶναι ἄρρωστος...

Ἡ ἀνεψιά τοῦ Λεκόπτ σιωποῦσε.

Ὁ ἀστυνομικός ἐξηκολούθησε :

—Ἀπὸ ὅ,τι μοῦ εἶπε καὶ κατάλαβα φαίνεται ὅτι ἄρπαξε τὴ φθῖσι μέσα στὴ φυλακὴ ἔπειτα ἀπὸ μιὰ πλευρίτιδα, τὴν ὁποία δὲ φρόντισε νὰ θεραπεύσῃ... Παρήγγειλα στὸ γιατρὸ Φουρνὲλ νὰ πάη νὰ τὸν δῆ... Ἥθελα νὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ προετοιμάσετε τὴ γρηᾶ Ἴρμα στὴ μεγάλη αὐτὴ χαρά. Κάντε το τώρα ἢ αὔριο, ὅπως νομίζετε... Μὴ τῆς πῆτε γιὰ τὴν κατάσταση τῆς υἱείας του...

Ἀκίνητη στὴν πολυθρόνα της ἡ ἀδελφὴ τοῦ Αἰμιλίου, ἐκύτταζε τὴν κόκκινη φωτιὰ μέσα στὸ τζάκι.

Τέλος τοῦ εἶπε :

—Εἶσθε καλός.

Σήκωσε τὸ κεφάλι της.

—Ἀξίζει νὰ σᾶς πῆ κανεὶς ὅλη τὴν ἀλήθεια.

Ὁ Μαλέξ κινήθηκε στὴν καρέκλα του.

—Ξέρω ἓνα μέρος, εἶπε. Γιὰ νὰ σᾶς ὑποβοηθήσω, σᾶς λέγω ὅτι ξέρω πολὺ καλὰ τὶ πράγμα ἦταν ὁ ἀρραβωνιαστικός σας... Μήπως ἐσεῖς ἐπληροφοροῦσατε τὴ μητέρα του γιὰ τὶς ἀτιμίες τοῦ γαιοῦ της ;

Τὰ ἀπαλὰ χέρια τῆς Λάουρας σφίξανε τὰ χέρια τῆς πολυθρόνας.

—Ὅχι, ἀπήντησε σιγανά. Ἡ Εἰρήνη δὲν προέβλεψε τὶς συνέπειες...

—Καὶ αἰσθάνεται τύψι, δὲν εἶν' ἔτσι ;

—Ναί. Δὲν ἀναγνωρίζει πιά κανένα δικαίωμα στὴν εὐτυχία... Θεωρεῖ τὸν ἑαυτὸ της ὡς τὸν πρῶτο ὑπεύθυνον γιὰ τὸ θάνατο τῆς μητέρας της.

—Τὶ κρίμα ! φώναξε ὁ Μαλέξ.

—Δὲν θὰ παρηγορηθῆ ποτὲ της...

Σιώπησαν. Ὁ ἀστυνομικός ἐμίλησε :

—Ξέρετε, ρώτησε, ἢ ἄλλον ὑποπτευθήκατε ποτὲ ὅτι ὁ ἀρραβωνιαστικός σας ἐδολοφονήθη ;

Τὰ μάγουλά της κοκκίνισαν.

—Εἶναι δύσκολο νὰ ἐκφέρω γνώμη, εἶπε. Πῶς νὰ σᾶς δώσω νὰ καταλάβετε ; Ὅπως ξέρετε, ὑπάρχουν συρτάκια κλεισμένα μὲ κλειδί, πού περιέχουν πράγματα πού σᾶς προκαλοῦν, καὶ δὲν ἀποφασίζετε νὰ τ' ἀνοίξετε...

Τὸ ἴδιο καὶ γιὰ τὸ θάνατο τοῦ Λεόν . . . Μὲ ἀπηλευθέρωσε . . . Δὲν θέλησα ποτὲ νὰ σκεφθῶ ἄλλο τίποτα . . . Ὁ γιατρός δὲν μᾶς ἔδωσε καμμιὰ ὑπόνοια . . . Ἄν ὁ . . . ὁ ἀρραβωνιαστικός μου εἶχε πολλοὺς ἐχθρούς, οἱ περιπτώσεις ὅμως τοῦ θανάτου τοῦ ἐμπόδιζαν κανένα μᾶς νὰ σκεφθῆ γιὰ ἓνα . . .

Ἐτελείωσε τὴ φράσι της μ' ἓνα ἀναστεναγμὸ.

— . . . ἔγκλημα.

— Καὶ ὁ ἀδελφός σας; Τὰ ξαδέλφια σας; Δὲν ἐξέφρασαν ποτὲ καμμιὰ ἀμφιβολία;

— Ἡ Εἰρήνη ποτέ. Τοῦλάχιστον ἀπὸ ὅ,τι ξέρω . . .

— Καὶ οἱ ἄλλοι;

— Ἐτυχε κάποις ὁ Αἰμίλιος ἢ ὁ Ἀρμάνδος νὰ κάνουν ὑποθέσεις . . .

Ἄκουσα τὸν Ἀρμάνδο νὰ λέη ἔξαφνα ὅτι ὁ θάνατος τοῦ ἀδελφοῦ του ἦταν ἀπὸ Θεία Πρόνοια, μιὰ Θεία Πρόνοια πού θὰ ἐξεδηλώθη ἀπὸ ἀνθρώπινο χέρι . . . πάντως ἄγνωστο.

Ὁ Μαλὲς δὲ μπόρεσε νὰ μὴ χαμογελάσῃ. Πῶς ὅλοι αὐτοὶ ἐκεῖ μέσα κατώρθωναν νὰ συμβιβάζωνται μέσα σὲ μιὰ τέτοια ἀτμόσφαιρα; Φανταζότανε τὶς συνομιλίες μεταξὺ Λάουρας καὶ Αἰμιλίου, Αἰμιλίου καὶ Ἀρμάνδου, Ἀρμάνδου καὶ Λάουρας, γεμᾶτες ἐπιφύλαξι. Καταλάβαινε τώρα τὴ στάσι τοῦ Ἀρμάνδου ὅταν ἔλεγε ὅτι ἐπιθυμοῦσε νὰ ξεκαθαρίσῃ τὸ μίσημα καὶ νὰ ξεθάψῃ τὴ φωτιὰ μέσα ἀπὸ τὴ στάχτη. Πόσα πράγματα κρυμμένα, σιωπημένα, ἀπηγορευμένα χαλοῦσαν τὴ ζωὴ τοῦ ἑνὸς καὶ τοῦ ἄλλου;

— Πητέ μον . . . ὁ ξάδελφός σας Ἀρμάνδος εἶχε κι' αὐτὸς καμμιὰ αἰτία μίσους ἐναντίον τοῦ ἀρραβωνιαστικοῦ σας;

— Μίσους; Ὅχι βέβαια, ἀλλὰ δὲν τὸν ἀγαποῦσε, ὅπως δὲν τὸν ἀγαπούσαμε καὶ ὅλοι μᾶς. Ὁ ἀρραβωνιαστικός μου εἶχε μιὰ παραξένη τρέλλα. Ἦρνεῖτο τὸ ὠραῖον. Δὲν ξέρω ἄνθρωπο πὸν νὰ μὴ τὸν κατηγόρησε, πὸν νὰ μὴ τὸν ἐσυκοφάντησε. Ἀκόμα κι' αὐτὸν τὸν ἑαυτό του! Ἡ εὐχαρίστησί του, ἢ μᾶλλον ἢ ἡδονὴ του, ἦταν ὅταν μπορούσε νὰ τὰ βάλῃ μὲ τοὺς δικούς του. Ξέρετε πῶς κατέστρεψε τὴν εὐτυχία τοῦ Αἰμιλίου καὶ τῆς Εἰρήνης. Θὰ μάθετε πῶς κατέστρεψε τὴ δική μου, ἅμα σὰς πῶ ὅτι με ἠπάτησε τρεῖς φορὲς ἐνῶ ἦτανε ἀρραβωνιασμένος. Αὐτές . . . τὶς ἄλλες . . . τὶς ἀπατοῦσε κ' ἐκεῖνες. Τοῦ ἄρεσε νὰ προσκολᾶται στὰ ἀδύναμα πρόσωπα γιὰ νὰ μορῆ νὰ τὰ τυραννῆ. Ὅσο γιὰ τὸν Ἀρμάνδο, ἐπῆγε καὶ εἶπε στὸν πατέρα του τὰ πιὸ ἔλεεινὰ πράγματα γι' αὐτόν. Καὶ κατώρθωνε ὅλα αὐτὰ μὲ τόση ἐπιτηδειότητα πὸν προκαλοῦσε ἐξ ἄλλου τὴ συμπάθεια καὶ τὴν ἀγάπη στοὺς γονεῖς του. Ἐμένα . . . μὲ βρήκανε ἀνάξια γιὰ τὸ γιὸ τους. Ὁ Λεὸν ἦταν γι' αὐτοὺς τὸ ὑπόδειγμα τοῦ καλοῦ νέου!

Ὁ ἀστυνομικὸς ἐπανάλαβε:

— Ἀλλὰ ὁ ξάδελφός σας, ὁ Ἀρμάνδος;

— Ὁ θεὸς μου τὸν ἐμάλωσε μιὰ μέρα γιὰ τὴν ἀκατάστατη ζωὴ πὸν περνοῦσε στὴν πρωτεύουσα. Ὁ Ἀρμάνδος ἐπήγαινε συχνὰ στὰς Βρυξέλλας μὲ σκοπὸ νὰ βρῆ μιὰ ἀνεξάρτητη θέσι . . . Ὁ Λεὸν ἀπέδειξε λοιπὸν στὸν πατέρα του, μὲ πλήρη στοιχεῖα—γιατὶ πάντα μὲ στοιχεῖα καὶ ἀποδείξεις ἔκανε τὶς δουλειές του—ὅτι τὰ συχνὰ αὐτὰ ταξείδια εἶχαν σκο-

πὸς ἐντελῶς ἀνήθικους. Ἡ συνομιλία ποὺ διημειφθη μεταξὺ Ἀρμάνδου καὶ πατέρα του ἦταν τραγικὴ: «Τελείωσε πιά, μοῦ εἶπε ὁ ἐξάδελφός μου, τελείωσε. Ἀφήνω πιά αὐτὸ τὸ σπίτι διὰ παντός. Μὲ ἀπεκλήρωσαν».

—Ἄ! εἶπε ὁ Μαλέξ. Μπορεῖτε νὰ μοῦ πῆτε πότε συνέβη αὐτὸ τὸ ἐπεισόδιο;

Ἡ νέα σκέφτηκε πρὶν ἀπαντήσῃ:

—Ἐνα μῆνα σχεδὸν πρὶν ἀπὸ τὸ θάνατο τοῦ Λεόν.

—Ἄλλὰ, ὅταν σὰς ἐρώτησα, εἶπε ὁ ἀστυνομικὸς, στὴν πρώτη μας κουβέντα, ποῦ ἦταν ὁ Ἀρμάνδος ὅταν πέθανε ὁ Λεόν, μοῦ εἶπατε ὅτι εἶχε βγῆ ἔξω.

—Ἀκριβῶς, ἀπήντησε ἡ Λάουρα. Ὁ Ἀρμάνδος ἐπανῆλθε τὴν προτεραία σπίτι ἐπειδὴ ἐπέμενε ἡ μητέρα του.

—Ἄ! ἐπανέλαβε ὁ Μαλέξ.

Ἐκύτταζε ἐπίμονα τὸ πρόσωπο τῆς νέας ποὺ φωτιζότανε ἀπὸ τὶς ἀντανακλάσεις τῆς φωτιάς. Εἶχε σταυρώσει τὰ χέρια στὰ γόνατά της καὶ φαινότανε νὰ εἶχε παρασυρθῆ ἀπὸ τὶς σκέψεις της.

Ἄλλὰ γιὰ τὴ στιγμὴ ἐκείνη μέσα στὸ μυαλὸ τοῦ Μαλέξ ἐπανῆλθε ἡ ἐρώτησις τοῦ Λεοπόλδου Τρανσέ: «Εἶναι πάντοτε ὠραία ἡ δεσποινὶς Λάουρα;»

—Κυτᾶτε, δεσποινίς, εἶπε σκύβοντας λιγάκι πρὸς τὸ μέρος τῆς Λάουρας, ὑπάρχει καὶ πού δὲν καταλαβαίνω... Γιὰ τὴν φορᾶτε πένθος... γιὰ ἕναν ἄνθρωπο ποὺ δὲν ἀγαπᾶτε πιά... ποὺ δὲν ἀγαπούσατε ἤδη ἀπὸ πολὺ καιρὸ;

Ἡ νέα σηκώθηκε ἀπότομα.

—Δὲν φορᾶ τὸ πένθος, ἀπάντησε μὲ μιὰ βραχνὴ φωνή, γιὰ τὸ θάνατό του... ἀλλὰ γιὰ τὸν ἔρωτα...

Πέρασε τὴ βεράντα, ἄνοιξε τὴν πόρτα καὶ γύρισε:

—Πᾶω νὰ μιλήσω στὴν Ἰρμα, εἶπε καὶ βγῆκε.

XXII

Εὐγνωμοσύνη.

Ὅταν ἔμεινε μόνος ὁ Μαλέξ, ἐπλησίασε στὴν πόρτα τοῦ κήπου, ποὺ τὸν χώριζε ἀπὸ τὰ γανγίσματα τῆς Μαργαρίτας. Τὸ νὰ νοιώθῃ τὸν ἐχθρὸς της πὸ κοντά, αὐτὸ τὴν ἐρέθιζε περισσότερο.

Ἀκούστηκαν βιαστικὰ βήματα καὶ ἡ πόρτα τῆς βεράντας ἄνοιξε ἀπότομα.

—Τὶ συμβαίνει, Λάουρα;

Ὁ ἀστυνομικὸς ἐγύρισε καὶ εἶδε τὴν Εἰρήνην.

—Πῶς; Ἔσεῖς! εἶπε ἔκπληκτη.

Χαμογέλασε.

—Καταλαβαίνω τώρα γιὰ τὴν Μαργαρίτα γανγίζει τόσο δυνατά.

—Δὲν μ' ἀγαπᾷ καθόλου, εἶπε ὁ Μαλέξ.

— Μονάχα ὁ κακομοίρης ὁ Μπαλατζάρ τὴν ἔκανε νὰ ξεαγριώνεται τόσο πολὺ, τώρα πιά... Καλύτερα νὰ τὴν μπάσω μέσα.

— Δηλαδή, ψιθύρισε ὁ ἀστυνομικὸς, φοβᾶμαι μὴ μὲ φάη.

— Ἦσυχάστε. Θὰ τὴν πάρω μαζί μου ἐπάνω στὸν πατέρα. Δὲν θέλω νὰ τὴν ἀφήσω νὰ γαυγίξῃ ἔτσι.

Ὁ Μαλέξ δὲν εἶχε βέβαια καμμιά ἀντίρρηση.

— Ποῦ εἶναι ἡ Λάουρα; εἶπε ἡ Εἰρήνη ἀνοίγοντας τὴν πόρτα καὶ πιάνοντας τὴ Μαργαρίτα, ἡ ὁποία πήγαινε νὰ σκάσῃ ἀπὸ τὸ κακό της, ποὺ δὲν τὴν ἄφηναν νὰ χυιήξῃ στὸν ἀστυνομικό.

— Στὴν κουζίνα, ἀπήντησε ὁ Μαλέξ. Προετοιμάζει τὴ γορὰ Ἰσμα στὴ χαρὰ της ποὺ θὰ δῆ τὸ γιοῦ της.

Καὶ μὲ λίγα λόγια ἐξήγησε τὴν κατάστασι.

— Θὰ πάω νὰ τὰ διηγηθῶ στὸν πατέρα, εἶπε ἡ Εἰρήνη φεύγοντας. Θὰ εὐχαριστηθῆ πάρα πολὺ.

Ὅταν ἔμεινε καὶ πάλι μόνος, ὁ ἀστυνομικὸς πλησίασε στὸ παράθυρο καὶ ἀκούμπησε τὸ κούτελό του στὸ τζάμι.

Κύτταζε στὸν κῆπο. Ἡ νύχτα ἔπεφτε. Τὰ κλαριά τῶν δέντρων ἀπὸ τὸν ἀέρα ἐκουνούντουσαν ζωηρά.

Ὁ ἀστυνομικὸς τέντωσε τ' αὐτί του. Μιὰ φωνὴ ἐρχότανε ἀπὸ τὴν κουζίνα. Ἐπειτα ἄκουσε μιὰ πνιγμένη κραυγὴ καὶ κάποιον κρότο, σὰν νᾶπεφτε κάτι.

«Τῶμαθε, σκέφθηκε».

Ὁ θόρυβος τῆς φωνῆς ὑψώθηκε περισσότερο καὶ μιὰ καρέκλα ἀκούστηκε νὰ πέφτῃ.

«Θὰ μετανοιῶνῃ τώρα ποὺ γύρεψε νὰ μὲ δηλητηριάσῃ, εἶπε ὁ Μαλέξ».

Ἐκανε ἕνα γύρο στὸ δωμάτιο ποὺ βρισκότανε καὶ κάθησε μπροστὰ σὲ ἕνα ἡμερολόγιο.

«15, 16, 17... Τρεῖς μέρες καὶ τρεῖς νύχτες χαμένες μέσα σ' αὐτὸ τὸ χωριό».

Χαμένες; Ὁχι, δὲν μποροῦσε νὰ πῆ ὅτι ἦσαν χαμένες. Πόσα πρόσωπα δὲν ἀνάγκρινε μέσα στὶς τρεῖς αὐτὲς ἡμέρες; Πόσες ἐξομολογήσεις δὲν ἐδέχθη;

«Ἀλλὰ δὲν προχώρησα βῆμα περισσότερο ἀπὸ τὴν πρώτη ἡμέρα».

Ἄκουσε μιὰ πόρτα νὰ χτυπᾷ, ἀσφαλῶς τῆς κουζίνας, καὶ κάποιον νὰ περνᾷ τὸ χῶλλ.

Ἡ λαχανιασμένη φωνὴ τῆς Ἰσμας ἔλεγε:

— Μὴν ξεχνᾶτε νὰ τοῦ πῆτε... νὰ τοῦ πῆτε...

Πάλι ξανά βήματα, καὶ τὸ κλείσιμο μιᾶς πόρτας.

«Ἐφυγε», σκέφτηκε ὁ ἀστυνομικὸς.

Ἡ πόρτα τῆς βεράντας ἀνοίξε καὶ ἡ Λάουρα Σαρὸν μπῆκε μέσα.

Χωρὶς νὰ προσφέρῃ λέξι πῆγε καὶ κάθησε στὴ θέσι της, κοντὰ στὸ τζάμι.

— Ἄν δὲν τῆς ρίξετε κανένα κούτσουρο θὰ σβύσῃ.

Ὁ Μαλέξ ἔσκυψε, πῆρε δύο τρία κούτσουρα καὶ τᾶρριξε στὴ φωτιά.

Ἐπειτα ἔβγαλε τὴν πίπα του.

— Μοῦ ἐπιτρέπετε νὰ καπνίσω;

Ἡ νέα ἐκρύνθησε τὸ κεφάλι.

— Ἡ χαρὰ της μὲ φοβίζει. Δὲν καταλαβαίνει τίποτα ἀπ' ὅτι συμβαίνει. Ἀσφαλῶς σίμως ποτέ της δὲν ἀμφέβαλλε γιὰ τὴν ἀθωότητά του.

Μιλοῦσε σιγανά. Ἐνοιωθε κανεὶς πὼς ἦταν συγκινημένη ἀπὸ τὴν χαρὰ πὺν προξένησε.

— Μοῦ φιλοῦσε τὰ χέρια, ἐξακολούθησε. Καὶ μ' ἐπεφόρτισε νὰ σὰς ἐκφράσω τὴν εὐγνωμοσύνη της.

— Δὲν ἔκανα τίποτα, διεμαρτυρήθη ὁ Μαλέξ.

— Μὰ ναί, ἀπήντησε ἡ Λάουρα. Φανήκατε τόσο καλὸς γι' αὐτήν, καὶ γι' αὐτὴν ἀκόμα.

Σιώπησαν γιὰ πολλὴ ὥρα.

— Μὲ παρεκάλεσε νὰ σὰς πῶ δυὸ πράγματα, εἶπε ἡ νέα.

Ὁ Μαλέξ δὲν ἔβλεπε παρὰ τὸ προφίλ της, καὶ ἀπὸ τὸ κορμί της αὐτὸ μονάχα πὺν ἦταν ἐκτεθειμένο στὴ λάμπη τῆς φωτιᾶς.

— Γιὰ νὰ ἐξηγηθῶ καλύτερα, μ' ἐπεφόρτισε νὰ σὰς δώσω τὴ λύσι τῶν δύο αἰνιγμάτων.

— Δὲν τὴν θεωροῦσα ἱκανὴ νὰ λύσῃ αἰνίγματα, εἶπε ὁ ἀστυνομικὸς.

— Οὔτε κι' αὐτὴ τὰ ἔλυσε, εἶπε ἡ Λάουρα. Τὰ δημιούργησε ἡ στάσις της, καὶ τώρα ἐξομολογεῖται ἐκφράζοντας τὴν εὐγνωμοσύνη της. Γιὰ νὰ μὴν ἀργοπορήσῃ, μοῦ εἶπε νὰ σὰς τὰ διαβιβάσω. Μπορεῖτε νὰ τῆς ζητήσετε τὴν πιστοποίησι αὔριο ἢ μεθαύριο, δηλαδὴ ὅταν θὰ φύγῃ ἀπὸ τὸ προσκέφαλο τοῦ γυιοῦ της.

— Μοῦ κέντησε τὴν περιέργεια.

Ἐκείνη ἔκανε πὼς δὲν τὸν ἄκουσε.

— Λοιπόν, μοῦ εἶπε ὅτι αὐτὴ ἡ ἴδια ἔρριξε τὸ μανεκὲν ἀνάμεσα στὰ πράγματα πὺν πουλήσαμε στὸ Χάμερερ. Τὸ πήρε ἀπὸ τὸ βάνδος ἀριστερὰ καὶ τῷ βάλε κοντὰ στὴν πόρτα δεξιὰ. . .

— Γιατί;

— Ἀπὸ ἀγάπη σὲ μένα καὶ στὴν Εἰρήνη, ἀπήντησε ἡ Λάουρα. Σκέφτηκε πὼς θάτανε καλύτερα νὰ ξεφορτωθοῦμε αὐτὸ τὸ κέρινο πρόσωπο, πὺν ἡ ὄψι του θύμιζε καὶ στὶς δυὸ μας θλιβερὰς ἀναμνήσεις.

— Μοῦ ἐπιτρέπετε; εἶπε ὁ ἀστυνομικὸς. Μὰ δὲ μοῦ εἶπατε, πρὸ τριῶν ἡμερῶν, ὅτι ἡ γερά Ἴσμα κατέβηκε ἀπὸ τὸ πατάρι ἕξη μῆνες μετὰ τὸ θάνατο τοῦ ἀρραβωνιαστικοῦ, μὲ τὸ κέρινο κεφάλι μέσα στὴν ποδιά της καὶ τὸ τοποθέτησε στὴν κάμαρά σας; Τότε τὸ ἔκανε αὐτὸ μὲ τὴ σκέψη ὅτι θὰ σὰς φανῇ εὐχάριστη;

— Βεβαίωτατα ὄχι, ἀπήντησε ἡ νέα. Ἐζητοῦσε τοῦναντίον νὰ προκαλέσῃ σὲ μένα μιὰ ἀντίδρασι. Ἴσως νὰ ἤλπιζε ὅτι θὰ κατέστρεφα ἐγὼ μόνη μου τὸ κέρινο κεφάλι, σὲ μιὰ στιγμή θυμοῦ. Πήγαινε νὰ μ' ἐξερεθίσῃ.

— Καλὰ, ὅταν τὸ ξαναπήγατε στὸ πατάρι τὸ κεφάλι αὐτὸ δὲν ἐξηρέθησε πιά κανένα;

— Τὸ πιστεύετε; Ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας ἀνεπνεύσατε τὴν ἀτμόσφαιρα αὐτοῦ τοῦ σπιτιοῦ. . . Τρεῖς ἡμέρας! . . . Καὶ παρασταθήκατε σὰ μάρτυρας. . . Ἐμεῖς, οἱ ἥρωες τοῦ δράματος, δὲν μπορούσαμε νὰ σκεφθοῦμε, ἔπειτα ἀπὸ

ἓνα χρόνο, ὅτι τὸ μανεκὲν αὐτὸ βάραινε πάνω ἀπὸ τὰ κεφάλια μας σὰν κάποια τρομερὰ κατάρρα;

Ἡ Λάουρα κινήθηκε, καὶ τὸ πρόσωπό της φωτίστηκε περισσότερο ἀπὸ τὴ φωτιά.

— Ἀκούστε. Σᾶς βεβαιῶ ὅτι, ἂν ἡ Ἴομα δὲν τὸ ἀπεμάκρυνε ἀπὸ πάνω, θὰ τῶκανα ἐγώ. Ἴσως καὶ ἡ Εἰρήνη. Ὅταν ἐκάναμε τὴν πρότασι στὸ Χάμερρο νὰ ἀγοράσῃ τὰ ἐπιπλα, μήπως μέσα στὸ μυαλό μας δὲν σκεπτόμαστε ἴσως κι' αὐτὸ τὸ πράγμα; Ἡ μήπως θὰ σταματοῦσα στὴν ἐπιθυμία βλέποντας τὸν Ἐβραῖο νὰ παίρνῃ τὰ ἐπιπλα νὰ τοῦ δώσω μαζί καὶ τὸ μανεκὲν; Μὲ πρόφτασε βέβαια ἡ Ἴομα. Μὲ πρόλαβε.

— Ἀλλά, ἐπενέβη ὁ Μαλέξ καὶ εἶπε, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει γιατί δὲν κατεστρέφατε ἓνα ἐνθύμιο πού σᾶς ἦταν τόσο δυσάρεστο; Μοῦ φαίνεται ὅτι αὐτὸ θὰ ἦταν πιὸ εὔκολο.

— Ὅχι, αὐτὸ ἦταν πάρα πολύ. Καμμιά ἀπὸ μᾶς δὲν θὰ εἶχε τὸ κουράγιο νὰ τὸ κἀνῃ. Αὐτὸ θὰ ἐμοιαζε μὲ δολοφονία.

— Ἀκριβῶς, εἶπε ὁ ἀστυνομικός. Κι' αὐτὴ τὴ δολοφονία κάποιος τὴν ἔκανε καταστρέφοντας τὸ κέρινο πρόσωπο. Ἐμπήξε ἓνα μαχαίρι, καὶ τέλος τὸ μετέφερε στὶς σιδηροδρομικὲς γραμμὲς νὰ καταστραφῇ τελείως.

Σιώπησαν.

— Ἡ γοητὴ Ἴομα, συνέχισε ἡ Λάουρα, δὲν μπόρεσε παρὰ νὰ κἀνῃ μονάχα αὐτὸ: ν'ἀλλάξῃ τὴ θέσι του καὶ νὰ τὸ διώξῃ ἀπὸ τὸ σπίτι. Ἐντούτοις...

Ἡ νέα φάνηκε νὰ δίσταζε νὰ συνεχίσῃ.

— ... ὅταν ξαναεἶδε, μέσα στὴν βεράντα, καὶ πάλι τὸ μανεκὲν πού τὸ φέρατε σεῖς, σκέφτηκε ὅτι αὐτὴ τὴ φορὰ ἔπρεπε νὰ τελειώσῃ μιά γιὰ πάντα. Τὴν ὥρα πού λείπαμε ὅλοι μας τὸ πῆρε καὶ πῆγε, τὸ πέταξε στὸ πηγάδι πού βρίσκεται στὸ βάθος τοῦ κήπου.

— Ἔτσι λοιπόν, εἶπε ὁ Μαλέξ, ἡ Ἴομα ἰῶκανε;

Καὶ πρόσθεσε ἀμέσως:

— Θὰ ἤθελα νὰ δῶ τὸ πηγάδι.

— Ἐλάτε, εἶπε ἡ Λάουρα.

Σηκώθηκε. Πέρασε στὴ βεράντα. Ἄνοιξε τὴν πόρτα τοῦ κήπου.

Ἔνας ψυχρὸς ἄερας, ὑγρὸς ἀπὸ τὴ βροχή, τὸν χτύπησε κατάμουτρα.

Ἦταν σκοτεινά. Ἡ Λάουρα πῆγαινε μπροστά. Κάτω του πατοῦσε ἓνα σωρὸ ξερὰ φύλλα.

Φθάσανε στὸ πηγάδι. Δηλαδή ἡ Λάουρα ψιθύρισε: «Φθάσαμε» καὶ ὁ Μαλέξ ἐσκόνταψε στὶς πέτρες του. Ἐπειτα ἀπὸ λίγο, πού τὰ μάτια του ἐσυνήθισαν στὸ σκοτάδι, διέκρινε τὸ στρογγυλὸ τοῦ πηγαδιοῦ.

— Μοῦ φαίνεται πὼς καὶ ἡ Ἴομα εἶχε κάποια ἀντιπάθεια γιὰ τὸν ἀρραβωνιαστικὸ σας. Ἴσως...

Καὶ ἐτόνισε τὰ παρακάτω λόγια:

— ... ὁ γυιὸς της νὰ μὴ τὰ πῆγαινε καλὰ μὲ τὸν Λεὸν Λεκόπι;

— Δὲ συμπαθοῦσε ὁ ἓνας τὸν ἄλλο, ἀπήντησε ἡ Λάουρα. Ὁ Λεὸν συνήθως φαίνονταν πολὺ σκληρὸς ἀπέναντί του. Ἀπὸ μικρὸ παιδί ἀκόμα τὸν ταπείνωνε γιὰ νὰ τοῦ δώσῃ νὰ καταλάβῃ τὴ θέσι του.

Αὐτὴ ἡ συνομιλία στα σκοτεινά, αὐτὴ ἡ ἀνάμνησις τοῦ παρελθόντος,

τοῦ τόσον τραγικοῦ καὶ μυστηριώδους, εἶχε καί τι τὸ πολὺ ἐντυπωσιακόν. Σκυμμένες πάνω στὸ πηγάδι, οἱ σιλουέτες τῆς Λάουρας καὶ τοῦ Μαλέξ φαινότουσαν νὰ μὴ ἀνῆκουν στὸν κόσμον τῶν ζωντανῶν.

—“Ἔτσι, εἶπε ὁ ἀστυνομικὸς, βρῖσκεται ἐκεῖ μέσα. . .

“Ἔσκυψε.

—Εἶναι ἓνα πολὺ βαθὺ πηγάδι, ψ.θύρισε ἡ νέα. Δὲν τὸ μεταχειριζόμαστε πιά.

“Ὁ Μαλέξ σηκώθηκε μ’ ἓνα βότσαλο στὰ χέρια, πού εἶχε πιάσει σκύβοντας προηγουμένως. “Ἐρριξε τὸ βότσαλο στὴν τρύπα.

“Ἐμεινε ἀρκετὴ ὥρα ἀκίνητος ἀκούοντας τὸ θόρυβον πού ἔκανε τὸ βότσαλο χτυπῶντας στὰ πλευρὰ τοῦ πηγαδιοῦ.

— Πᾶμε, εἶπε ὅταν πιά τὸ βότσαλο ἔφθασε στὸ βάθος.

Κ’ ἐπρόσθεσε μόλις ἐφθάσανε στὴ βεράντα.

— Δὲν θάχη οὔτε μισὸ μέτρο νερό!

XXIII

Ὁ κύριος Βίσμαρκ.

Τὴν ἴδια ἐκείνη νύχτα, λίγες ὥρες ἀργότερα, ὁ ἀστυνομικὸς Μαλέξ συνήνησε τὸν Ζερώμ.

Ἐίχε πάει νὰ κἀνῃ ἓνα περίπατο μέχρι τὸ κτήμα τοῦ Ἀγκλεμπιέν. Χωρὶς νὰ φοβηθῇ ἀπὸ τὰ γανγίσματα τῶν σκυλιῶν, μπῆκε μέσα στὸ μονοπάτι πού ἦταν γεμάτῳ λάσπης καὶ εἰσέδυσσε μέσα στὴν αὐλή. Πολλὰ παράθυρα τοῦ σπιτιοῦ ἦσαν φωτισμένα, ἰδίως δὲ ἐκεῖνο πού ἀναπαύοταν ὁ Λεοπόλδος Τρανσέ. Ἡ γρητὰ Ἴρμα θὰ βρισκόταν ἀσφαλῶς ἀκόμα στὸ προσκέφαλο τοῦ γιοῦ της.

Ἡ πράσινη πόρτα ἀνοιξε ξαφνικὰ καὶ μιὰ γυναικεία σιλουέττα φάνηκε στὸ κατῶφλι.

— Ποιὸς εἶν’ ἐκεῖ;

— Ἐγὼ εἶμαι, δεσποινὶς Ζανίν, ἀπήνησε ὁ Μαλέξ. Κάνω τὸν περίπατό μου.

— Ἐλάτε μέσα.

— Ὅχι, ὄχι, πέρασα μονάχα ἀπέξω, δὲν ἤθελα νὰ σᾶς ἐνοχλήσω.

Ἄλλὰ μιὰ φορὰ πού σᾶς βρῖσκω. . .

“Ὁ ἀστυνομικὸς ἐπλησίασε τὴ νέα.

— ἐπιτρέψατέ μου νὰ σᾶς κάνω δυὸ ἐρωτήσεις. Εἶναι ἀλήθεια, ἐν πρώτοις, ὅτι πήγατε ἓνα φλυτζάνι γάλα στὸ Λεοπόλδο Τρανσέ τὴ νύχτα τῆς 14ης πρὸς τὴν 15ην, κατὰ τὶς 11 ἡ ὥρα;

— Μάλιστα, κύριε, ἀπήνησε ἡ νέα.

— Ἦταν ἡ ὥρα ἔντεκα; Εἶσθε βεβαία;

— Μάλιστα, κύριε, εἶμαι βεβαία γι’ αὐτό. Ἄκουσα τὸ ρολόγι τῆς ἐκκλησίας πού χτυποῦσε τὴ στιγμή πού ἀνέβαινα τὴ σκάλα νὰ τοῦ πᾶω τὸ γάλα. Ἄλλὰ γιατί μὲ ρωτᾶτε;

— Ἔτσι, τίποτα.

Ὁ Μαλέξ χαμογέλασε:

— Ἔτσι πάντοτε οἱ ἀστυνομικοὶ γιὰ τὸ τίποτα κάνουν ἐρωτήσεις. Τώρα πῆτέ μου. Συνηθίζετε ν' ἀφήνετε κάθε βράδυ αὐτὴ τὴ σκάλα ἀπέξω στὸ σπίτι;

— Ποιὰ σκάλα; εἶπε ἡ νέα προχωρῶντας μερικὰ βήματα γιὰ νὰ δῆ.

Καὶ ὅταν εἶδε:

— Ὅχι, ἀπήντησε. Τὴ μπάζομε πάντοτε στὴν ἀποθήκη. Κανένας ὑπηρέτης τοῦ στάβλου θὰ τὴν ξέχασε ἀσφαλῶς ἐκεῖ.

— Συμβαίνει συχνὰ νὰ τὴν ξεχνοῦν;

— Μὰ ὄχι... Τοῦλάχιστον ὄχι τὶς τελευταῖες αὐτὲς ἡμέρες. Τὴν ἔμπαζα μέσα ἐγὼ ἡ ἴδια.

— Σᾶς εὐχαριστῶ, εἶπε ὁ Μαλέξ. Σᾶς εὐχομαὶ καλὴ νύχτα. Μήπως ἦρθε ὁ γιατρὸς Φουρνέλ;

— Εἶναι ἐπάνω.

— Σᾶς παρακαλῶ χαιρετήστε τον ἐκ μέρους μου, ὅπως ἐπίσης τὸν πατέρα σας, τὴν Ἴρμα καὶ τὸ γιὸ της.

Καὶ λέγοντας αὐτὰ ἀπεμακρύνθη.

Ἡ πράσινη πόρτα ξανάκλεισε. Ἐβγαλε τὴν ἠλεκτρικὴ λάμπα τῆς τσέπης καὶ φώτισε τὸν τοῖχο πού βρισκότανε ἡ σκάλα. Φαινομενικῶς εὐχαριστημένος γιὰ ὅ,τι εἶχε δῆ, ἔσβυσε τὴ λαμπίτσα του, γύρισε τὴ ράχι στὸ σπίτι, πέρασε τὸ μονοπάτι καὶ βγήκε στὸ δρόμο.

Ἀκριβῶς τὴ στιγμὴ ἐκείνη εἶδε τὸ Ζερώμ. Δὲν τὸν ἀνεγνώρισε ἀμέσως, γιὰτὶ ἔβλεπε τὴν πλάτη του.

Ἐβίασε τὸ βῆμά του, τὸν ἔφθασε, τὸν ξεπέρασε καὶ ἔστρεψε ἀπότομα.

— Καλησπέρα, Ζερώμ! τοῦ εἶπε.

Ὁ ἄλλος τὸν κύτταξε γιὰ πολλὴ ὥρα χωρὶς νὰ ἀπαντήσῃ καὶ τραβήξῃ πάλι τὸ δρόμο του. Εὐχαριστημένος ὁ ἀστυνομικὸς πού δὲν εἶδε πάλι νὰ τρομάξῃ καὶ νὰ τρέξῃ, ἤρχισε νὰ περπατᾷ πλάι του.

— Εἶμαι πολὺ εὐχαριστημένος πού σὲ βλέπω, Ζερώμ, τοῦ εἶπε.

Χωρὶς νὰ γυρῖσῃ τὸ κεφάλι ὁ ἄλλος τοῦ ἀπήντησε:

— Μπορεῖτε νὰ μὲ ὀνομάζετε κύριο Βίσμαρκ. Εἶναι τὸνομά μου.

Ὁ Μαλέξ χωρὶς νὰ διαμαρτυρηθῆ εἶπε:

— Τί; Εἴσθε μήπως ἐκεῖνος ὁ κύριος Βίσμαρκ, ὁ ὁποῖος...

— Ὅχι, ἀπήντησε ὁ ἄλλος. Ὅχι ὁ Ὅθων Λεοπόλδος. Δὲν ἔχω γεννηθῆ στὸ Σενχάουζεν. Ὁ Θεὸς μὲ φύλαξε! Κατάγομαι ἀπὸ τὴν Καζαμπλάνκα.

— Ὡραία πόλις, εἶπε ὁ ἀστυνομικὸς.

— Δὲν εἶναι πόλις, εἶπε ὁ Ζερώμ. Εἶναι ἓνα χωριό. Ἐκεῖ πηγαίνω τώρα.

— Ἄ, ναι, τὸ ξέχασα. Ποῦ ἔχω τὸ κεφάλι μου;

— Κάτω ἀπὸ τὸ καπέλλο σας, εἶπε ὁ Ζερώμ.

Περπατοῦσε κυττάζοντις χάμω. Φαινότανε ἀτάραχος γιὰ ὅ,τι συνέβαινε γύρω του. Τὰ μακρὰ μαλλιά του κυματίζανε στὸν ἄερα.

«Καὶ νὰ σκέπτομαι ὅτι πρέπει νὰ ὑποβάλλω ἐρωτήσεις σ' αὐτὸν τὸν ἡλίθιο».

— Μοῦ φαίνεται ὅτι κάπου σᾶ; ἔχω ξαναδῆ, εἶπε ὁ Μαλέξ.

Σκεπτικός ο άνθρωπος με την πίππα, βλοσυρός
έβλεπε, πέρα μακριά...

— Ναί... γυρίζω τὰ ὄρη καὶ τὰς πεδιάδας, ἀπήντησε ὁ ἠλίθιος. Ἔχστε ἓνα τσιγαράκι.

— Ὀλόκληρο πακέτο, εἶπε ὁ ἀστυνομικός... Πάρτε... Ἐγὼ καπνίζω τὴν πίπα μου.

Χωρὶς νὰ εὐχαριστήσῃ, ὁ Ζερώμ πήρε τὸ κοντι πού τοῦ δώσανε καὶ τῆνοιξε.

— Φωτιά; ἐπρότεινε ὁ Μαλέζ.

— Τὶ νὰ τὴν κάνω; ἀπήντησε ὁ ἄλλος.

— Πράγματι, εἶπε ὁ ἀστυνομικός. Τὶ νὰ τὴν κάνῃς;

Ὁ κύριος Βίσμαρκ ἔχασε ὅλο τὸ τσιγάρο στὸ στόμα του καὶ τὸ μασοῦσε μὲ μεγάλη εὐχαρίστησι.

— Τώρα θυμήθηκα πού σᾶς εἶδα, εἶπε ξαφνικά ὁ Μαλέζ. Περπατούσατε πάνω στὶς σιδηροδρομικὲς γραμμές.

— Ναί, περπατῶ κάθε βράδυ, εἶπε ὁ ἠλίθιος Ὡ, συναντᾶ κανεὶς πολλὰς ἀγνωστεὶς προσωπικότητες.

— Ναί, τώρα θυμᾶμαι, συνέχισε πάλι ὁ ἀστυνομικός, σᾶς εἶδα μὴ νύχτα στὶς 14 μὲ 15 τοῦ μηνός.

Ὁ ἄλλος σιώπησε.

— Βαστούσατε ἓνα δέμα, ἀν δὲν ἀπατῶμαι.

— Μπορεῖ, εἶπε ὁ Βίσμαρκ. Τροφοδοτῶ τὸ στρατὸ τῆς ξηρᾶς καὶ τῆς θαλάσσης.

Ἦταν ἀποκαρδιωτικό. Τώρα γιὰ πολλὴ ὥρα ὁ ἓνας περπατοῦσε δίπλα στὸν ἄλο χωρὶς νὰ λένε λέξι.

Ἐμφανικά ὁ Ζερώμ ἀνεπήδησε, ἔβγαλε μὴ κραυγή, κ' ἔπεσε χίμω σὸ δρόμο.

Ὁ ἀστυνομικός ἔσπευσε νὰ τὸν βοηθήσῃ. Καὶ στ' ἀναμεταξὺ ἐπωφελήθη νὰ παραβάλλῃ τὴ σόλα τοῦ παπουτσιοῦ του μὲ τὸ σχέδιο ποὺ εἶχε φυλάξει στὴν τσέπη του. Τὸ ἀποτύπωμα ἦταν ἐντελῶς τὸ ἴδιον.

Ὁ Βίσμαρκ συνήλθε κ' ἄρχισε νὰ τρίβῃ τὸ γόνατό του.

— Ἔτσι παθαίνω ὅταν μὲ πιάνῃ ἡ θάλασσα.

— Μήπως ἐχτύπησες; τὸν ἐρώτησε ὁ ἀστυνομικός.

— Τὰ σκυλιὰ γαυγίζουν καὶ τὸ καραβάνι περνᾷ, ἀπήντησε ὁ Ζερώμ. Ὑπέροχα!

Ὅταν ἔκαναν ἀκόμα μερικὰ βήματα, ὁ Μαλέζ τὸν ἠρώτησε:

— Κύριε Βίσμαρκ, σᾶς εἶπα πρὸ ὀλίγου ὅτι τὴ νύχτα πού σᾶς εἶδα βαστούσατε ἓνα δέμα πάνω στὶς σιδηροδρομικὲς γραμμές. Αὐτὸ τὸ δέμα ἦταν ἓνα μανεκέν.

— Ἐνα μανεκέν; εἶπε ἐκπληκτος. Τὶ σημαίνουν αὐτά;

Κ' ἄρχισε νὰ μασοῦ ἓνα καινούργιο τσιγάρο.

— Μανεκέν, σημαίνει κάτι τὸ ἀψυχο πού μοιάζει μ' ἓνα ἄλλο ζωντανά. Καταλαβαίνεις;

— Εἶσθε ἓνα ὑπέροχο πνεῦμα! ἀπήντησε ὁ Ζερώμ. Ἀσφαλῶς θάχστε σπουδάσει στὸ Πολυτεχνεῖο. Ἐγὼ σπούδασα στὸ πτωχοκομεῖο.

Ὁ Μαλέζ δὲν κρατιώτανε ἀπὸ τὸ θυμὸ του. Ξαφνικά, μόλις εἶχανε φθάσει μικρὸς στὸ ξενοδοχεῖο, τοῦ ἤρθε μιὰ ἰδέα.

— Ἐλάτε μαζί μου, τοῦ εἶπε.

Τὸν πῆρε ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τὸν ἔφερε μέχρι τὸ ἐμπορορραφεῖο τοῦ Μπράντικι.

— Τὸ γνωρίζετε αὐτὸ τὸ μαγαζί; ρώτησε.

— Αὐτὸ δὲν εἶναι μαγαζί, εἶπε. Εἶναι μία νεκρούπολις.

— Μία;

— Μία νεκρούπολις! Εἶναι πολὺ δυσάρεστο νὰ σᾶς ἐπαναλαμβάνω τις λέξεις δύο φορές.

— Τὸ γνωρίζεις; ἐπανέλαβε πεισνωμένος ὁ ἀστυνομικός.

Ὁ Ζερώμ κούνησε τὸ κεφάλι.

«Μήπως γνωρίζει τὸν ἑαυτό του;» ἐσκέφτηκε ὁ Μαλέξ.

Τότε ὁ ἀστυνομικός ἄρχισε τις ἐρωτήσεις του νὰ τις κἀνῃ πῶ ἀποδεικτικές.

— Κύριε Βίσμαρκ, εἶπε, ἐπήρατε ἓνα πράγμα ἀπ' αὐτὴ τὴ βιτρίνα τὴ νύχτα τῆς 14^{ης} πρὸς τὴν 15^{ην}, τὸ τρυπήσατε μὲ μαχαιριὲς καὶ τὸ φέρατε στὶς σιδηροδρομικὰς γραμμὰς.

— Ἔτσι λοιπόν, ἔ; ἀπάντησε ὁ ἠλίθιος. Αὐτὸ συνέβη τὴν 14^{ην} πρὸς τὴν 15^{ην}.

— Εἶμαι ἐνθουσιασμένος πὺν σᾶς ἀκούω νὰ τὸ λέτε. Εὐρισκόμεθα εἰς τὸν ἀστερισμὸν τῆς Ἄρκτου...

Ὁ ἀστυνομικός ἄρχισε νὰ τρέμῃ ἀπὸ τὸ θυμὸ του, πὺν δὲν μπορούσε νὰ πᾶρη μιὰ ἀπάντησι ἀπὸ τὸ Ζερώμ.

— Γιατί ἔσπασες, τοῦ εἶπε, τὴ βιτρίνα αὐτή;

— Ἦταν σπασμένη, ἀπάντησε ὁ Ζερώμ.

Ὁ ἀστυνομικός ἀναρωτήθηκε μήπως ὁ ἠλίθιος πέταξε κι' αὐτὴ τὴν ἀπάντησι σὰν τις ἄλλες, ἢ μήπως τὸ μυαλό του ἄρχισε νὰ ξεκαθαρίζῃ;

— Ἀλλά, ἐπέμενε ὁ ἀστυνομικός, ἐσὺ δὲν πῆρες ἀπὸ δῶ μέσα τὸ μανεκέν καὶ πῆγες καὶ τὸ ξάπλωσες στὶς γραμμὰς;

— Ἐπῆρα τὸ πῶμα τοῦ Λεὸν Λεκόπτι, εἶπε ὁ Ζερώμ, καὶ πῆγα καὶ τὸ πέταξα μέσα στὶς λάσπες.

Καὶ σὰν νὰ ἀναθάρρησε:

— Ἦταν κακὸς ἄνθρωπος, κακὸς ἄνθρωπος, κακὸς ἄνθρωπος.

— Σοῦ ἔκανε κακό; ἐρώτησε ὁ ἀστυνομικός βιαστικά.

— Πολὺ κακό, πολὺ κακό.

— Γιατί τὸν σκότωσες;

— Σκότωσα;!

Ὁ ἠλίθιος τραβήχτηκε πίσω ἓνα βῆμα.

— Δὲν... δὲν τὸν σκότωσα! ψιθύρισε.

— Μὰ... σκότωσες τὴν εἰκόνα του.

— Εἰκόνα... ἂ, ἔχω μιὰ ὄραία εἰκόνα, εἶπε ὁ Ζερώμ. Ὁ ὁμογάλακτος ἀδελφός μου, ὁ πρίγκηψ τῆς Αὐστρίας...

Ὁ Μαλέξ κατάλαβε ὅτι τὸ μυαλό τοῦ ἠλίθιου ἄρχισε πάλι νὰ μπερδεύεται. Τὸν ἔπιασε ἀπὸ τὸ μπράτσο.

— Ἀπάντησέ μου, τοῦ εἶπε. Μοῦ εἶπες ὅτι τὸ γυαλί ἦταν σπασμένο.

Ὅταν εἰρῆκες τὸ μανε... ὁ Λεὸν Λεκόπτι ἦταν μαχαιρωμένος;

— Ναί, ναί, ἀπάντησε ὁ Ζερῶμ. Ἦτανε. Ἦτανε γάμω ξαπλωμένος. Τὸν πάτησα. Τὸν κουβάλησα...

Ἔβγαλε μιὰ φωνή.

— Τὸν τσάκισα!

Καὶ ξαναφώναξε.

— Ἦταν κακὸς ἄνθρωπος, κακὸς ἄνθρωπος.

Ἦ Μαλέξ σκούπισε τὸ μέτωπό του. Εἶχε ἰδρώσει. Πότε, ἐπὶ τέλους, καὶ ἀπὸ ποιὸν θὰ μάθαινε τὴν ἀλήθεια;

— Ἄκουσέ με καλά, κ. Βίσμαρκ. Ἄκουσέ με καλά Συγκέντρωσε τὶς ἀναμνήσεις σου. Ὅταν ἦρθες μπροστὰ σ' αὐτὸ τὸ μαγ. . σ' αὐτὴ τὴ νεκρούπολι, δὲν εἶδες κανένα; Δὲν εἶδες κανένα νὰ φευγῆ;

Ἦ ἀπάντησις ψιθυρίστηκε τόσο σιγανά, πού ἀναγκάστηκε νὰ τὸν βάλῃ νὰ τοῦ τὴν ἐπαναλάβῃ.

Καὶ ὅταν τὴν ἄκουσε, τὴν ἄκουσε πιά καθαρά, τὸ πρόσωπό του φωτίστηκε ἀπὸ χαρά.

— Μοῦ προσέφερες μιὰ μεγάλη ἐκδούλευσι, κ. Βίσμαρκ, τοῦ εἶπε καὶ τοῦ ἔσφιξε τὸ χέρι.

— Εἶμαι ὁ εὐεργέτης τοῦ κόσμου, εἶπε ὁ ἠλίθιος.

Ἦ Μαλέξ τὸν κύτταξε καλὰ καλὰ. Μποροῦσε νὰ ἔχῃ πίστι στὰ λόγια ἐνὸς τρελοῦ; ἴσως, ναί, θὰ ἐνετόπιζε τὸ πεδίο τῆς δράσεώς του.

Φανταζότανε λοιπὸν τὸ Ζερῶμ νὰ ἔρχεται μπροστὰ στὸ μαγαζὶ τοῦ Μπράντικ τῆ στιγμῆ πού μιὰ ἀνθρώπινη σιλουέτα ἔτρεχε γιὰ νὰ ἐξαφανισθῇ. Τὸν ἔβλεπε νὰ σκοντάφῃ πάνω στὸ μανεκέν, νὰ τὸ βρῖσκῃ ξαπλωμένο στὸ πεζοδρόμιο, τὸ μανεκέν κοκοποιημένο, μαχαιρωμένο, πληγωμένο, μαχαιρωμένο ἀπὸ ἕναν ἄλλον. Ὁ Ζερῶμ τὸ μάζεψε, τὸ φορτώθηκε στὸν ὄμο του νομίζοντας μὲ τὸ ἀσθενικὸ μυαλό του ὅτι κουβαλοῦσε ἕνα πτώμα, τὸ πτώμα ἐκείνου πού ἀσφαλῶς θὰ τοῦ εἶχε κάνει κανένα κακό. Καὶ τὸ πῆγε ἀνάμεσα στὶς γραμμές.

— Τώρα πρέπει νὰ σᾶς ἀφήσω, εἶπε ὁ ἠλίθιος. Μὲ περιμένουν. Ἐκατὸ χιλιάδες ἄνθρωποι μὲ περιμένουν. Εἶναι βέβαια εὐχάριστο νὰ συζητῆ κανεὶς μὲτὶ σὰς γιὰ γραμματικὴ, ἀλλὰ ἔχω ἐργασία. Καλὴ ὄρεξι κύριε Σὰν Ζερμαίν. Γύρισε τὴ ράχι καὶ ἐξηφανίσθη μέσα στὸ σκοτάδι.

XXIV

Ἦ τρελλή μας νεότης.

Τὴν ἐπομέ η, 18 Ὀκτωβρίου, ὁ ἀστυνομικὸς Αἰμίλιος Μαλέξ ἔλαβε τὸ προῖ ἕνα τηλεγράφημα πού τὸν καλοῦσαν στὰς Βρυξέλλας.

Μόλις τὸ διάβασε, ἀνέβηκε στὴν κάμαρά του καὶ ἐτοίμασε τὴ βαλίτσα του. Ἦταν κίτρινος, ἀνέβηκε, ἀμίλητος. Μιὰ φορὰ πού πῆγε κι' αὐτὸς νὰ ἀσχοληθῇ μὲ μιὰ τόσο ἐνδιαφέρουσα ὑπόθεσι, μιὰ ὑπόθεσι πού ἀνακάλυψε μόνος του καὶ πού ἐξέβγαине ἀπὸ τὶς συνηθισμένες, νὰ τώρα μιὰ διαταγὴ πού τὸν ἐμπόδιζε νὰ φθάσῃ μέχρι τοῦ τέλους.

Πάντως θυμήθηκε ὅτι δὲν εἶχε ἄλλο τραῖνο πρὶν τῶν 17 καὶ 10,

κ' ἔτσι θὰ μπορούσε τὶς ὥρες πού τοῦ ἀπέμεναν νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν ἔρευνά του. Ξανάρριξε τὴ βαλίτσα του πάνω στὸ κρεβάτι καὶ βγῆκε ἀπὸ τὸ δωμάτιό του.

Δέκα λεπτὰ ἀργότερα χτυποῦσε τὸ κουδούνι τῶν Λεκόπι.

Ἦρθε καὶ ἀνοίξε ἡ Λάουρα Σαρὸν.

— Ἡ Ἰομα πῆγε νὰ φέρῃ τὸ γυιό της. Θέλει νὰ τὸν ἔχη κοντά της.

— Κι' ἐγώ, εἶπε ὁ Μαλέξ κακοκεφιασμένος, ἦρθα νὰ σᾶς ἀποχαιρετήσω.

— Νά... νὰ μᾶς ἀποχαιρετήσετε;

— Ναί, φεύγω τὸ ἀπόγευμα γιὰ τὰς Βρυξέλλας. Ἐλήστευσαν τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν, οἱ κλέφτες διαμαρτύρονται ὅτι τοὺς ἔκλειψαν...

— Πότε φεύγετε; ρώτησε ἡ Λάουρα.

— Θὰ πάρω τὸ τραῖνο τῶν 17 καὶ 10. Ἦταν γραφτὸ νὰ φύγω μ' αὐτὸ τὸ τραῖνο.

— Ἴσω; ὄχι... εἶπε ἡ νέα. Ὁ Ἀρμάνδος φεύγει κι' αὐτὸς γιὰ τὰς Βρυξέλλας σήμερα. Θὰ μπορούσατε νὰ ἔχετε μιὰ θέσι στὸ αὐτοκίνητο.

— Θαυμασία ἰδέα, εἶπε ὁ ἀστυνομικός. Ἄν τὸ ἐπιτρέπη ὁ ἐξάδελφός σας... Ποῦ εἶναι τώρα;

— Ἀποχαιρετᾷ τὸν πατέρα του, ἀπήντησε ἡ Λάουρα. Ὅταν θὰ κατέβῃ...

Ὁ Μαλέξ ἐπάτησε τὸ πρῶτο σκαλοπάτι.

— Ὁ ἄνεβῶ, εἶπε. Μὴν ἀσχολήσθε γιὰ μένα. Αὐτὸ τὸ σπίτι δὲν μοῦ ἔδωκε ἀκόμα τὸ κυριώτερο μυστικὸ του. Θὰ ἤθελα νὰ τὸ γυρίσω ἀκόμα μιὰ φορὰ.

Καὶ χωρὶς νὰ περιμένῃ ἀπάντησι βρέθηκε κι' ὅλας στὸ δεύτερο πάτωμα.

Μπρὸς στὸ δωμάτιο τῆς Εἰρήνης σταμάτησε. Θυμήθηκε τὶ τοῦ εἶχε πῆ ἡ Λάουρα τὴν πρώτη μέρα.

«Ἐμεῖς, τὰ παιδιὰ, μαζεύομαστε πάντοτε ἐδῶ. Αὐτὸ τὸ πατάρι, ἡ σκάλα μέχρι τὸ δεύτερο πάτωμα, ἦτανε πεδίο τῆς δράσεώς μας γιὰ τὰ παιγνίδια».

Ἐπειτα θυμήθηκε τὴ φωνὴ τοῦ Ἀρμάνδου πού τοῦ εἶχε πῆ στὸ ξενοδοχεῖο.

«Υπάρχει κάτι ἄλλο, κάτι τὸ ἀκατανόητο, τὸ ἀνεξερευνήτο. Μιλεῖ γιὰ τὴν ἀτμόσφαιρα τοῦ σπιτιοῦ, γιὰ τὴν πρώτη μας τρελλὴ νεότητα».

Ἡ τρελλὴ μας νεότης! Ναί, ὁ Μαλέξ τὴν ἐνοιῶθε. Ἐπρεπε νὰ ἀναζητήσῃ πολλὰ χρόνια πρὶν τὶς ἀρχὲς τοῦ δράματος.

Ὁ ἀστυνομικός φανταζότανε ὅλα ἐκεῖνα τὰ παιδιὰ νὰ κατακυλοῦν τὶς σκάλες. «Ἄλλοι κάνανε τοὺς καρβαλάρηδες, ἄλλοι θὰ βαστούσανε ψεύτικα πιστολάκια, μαχαίρια... καὶ παίζανε πόλεμο».

Ὁ Μαλέξ ἔβγαλε τὴν πίπα ἀπὸ τὴν τσέπη του, τὴ γέμισε καὶ τὴν ἄναψε. Ἐνα φίλμ ξετυλιγότανε μπροστὰ στὰ μάτια του. Τοὺς ἔβλεπε νὰ κρῖβονται πίσω ἀπὸ τὴ ντουλάπα. Ὁ Αἰμίλιος, ὁ Ἀρμάνδος καὶ ἡ Εἰρήνη ντυμένοι ὡς Ἴνδοὶ φύλαρχοι πολεμιστᾶδες. Ἐνας θόρυβος στὴν σκάλα. Ξαφνικά... Νά, παρουσιάζεται ὁ ἐχθρὸς στὸ κεφαλόσκαλο, ὁ Λεὸν καὶ ὁ Λεοπόλδος πού φυλάνε τὴ Λάουρα. Ἡ νέα ἐπιθεωρεῖ τὸν ὀρίζοντα. Ὅλα φαίνονται ἤσυχα. Μποροῦν νὰ περάσουν... Ἀλλὰ οἱ φύλαρχοι ξεπετιῶνται βγάζοντας τὴν πολεμικὴ κραυγὴ τους. Μπερδεύονται, φωνάζουν. Κύριοι τῆς καταστάσεως οἱ Ἴνδοί, σέρνουν τὰ θύματά τους στὸ πατάρι, δηλαδὴ στὸ

πεδίον τῆς κατασκηνώσεως. Οἱ δύο Ἴνδοι δένουν τὸ θῦμα, ἂν τὰ λύτρα δὲν φθάσουν γρήγορα θὰ τὸ ψήσουν στὴ φωτιά.

Ἄλλὰ ἐπωφελοῦμενος ἀπὸ μιὰ κατάλληλη στιγμή ὁ Λεοπόλδος ρίχνεται στὸ Λεὸν. Ἄν δὲν ἦταν αὐτὸς καὶ εἰδοποιούσε τοὺς Ἴνδούς, δὲ θὰ πέφτανε στὰ χέρια τους.

Αὐτὴ τῆ φορὰ τὰ παιδιὰ τσακώνονται στ' ἀλήθεια. Κλωτσοῦνε μὲ τὰ πόδια, γρατζουνοῦν μὲ τὰ νύχια, δαγκώνουν μὲ τὰ δόντια. Κι' ἀκούς ξαφνικὰ νὰ φωνάζουν:

— Τέρας δὲ θὰ .σὲ παίζουμε ἄλλη φορὰ. «Ὁ Λεὸν δειχνότανε πάντα σκληρῆς ἀπέναντι στὸ Λεοπόλδο καὶ τὸν ἐξηυτέλιζε», εἶχε πῆ ἡ Λάουρα στὸ Μαλέξ.

Ὁ Μαλέξ ἀκούμπησε στὸν τοῖχο. Καπνίζει καὶ ὁ καπνὸς τὸν χιπᾶ στὰ μάτια.

«Ὁ Λεὸν μπερδεύότανε σπάνια στὰ παιγνίδια μας».

Οἱ τελευταῖες εἰκόνες τοῦ φιλμ ἔσβυναν. Ὁ ἀστυνομικὸς διάβασε ἓνα τίτλο: «Μετὰ πέντε ἔτη».

Αὐτὸ βγαίνει πιὸ δύσκολα. Οἱ εἰκόνες εἶναι θαμπές. Τὰ πρόσωπα δύσκολα ἀναγνωρίζονται.

Ποιὸ νὰ εἶναι αὐτὸ τὸ ζευγάρι πὺν κάθεται στὸ σκαλοπάτι; Εἶναι ὁ Αἰμίλιος καὶ ἡ Εἰρήνη. Ὁ φύλαρχος ἔγινε τώρα σοβαρὸς. Δὲν εἶχε πιά φιλή. Συνθέτει ἴσως κακοὺς στίχους. Τὸ κουστοῦμι του ἔχει ἀπαιτήσεις κομψότητος. Σφουρξεί. Θὰ ἤθελε ἴσως νὰ πάρῃ τὸ χέρι τῆς Εἰρήνης ἀνάμεσα στὸ δικό του, μὰ δὲν τολμᾷ. Ὅταν τῆς μιλᾷ, ἀποφεύγει νὰ τὴν κυττάξῃ. Λέγει ἀσήμαντα πράγματα.

Ἐξαφανίζονται. Ἔρχεται ἄλλη εἰκόνα. Ἡ Λάουρα κατεβαίνει τὴ σκάλα. Φορεῖ ἓνα φορεματάκι μὲ λουλουδάκια καὶ χάντρες στὸ λαιμό. Ὁ Μαλέξ φαντάζεται ὅτι κάτω ἀπὸ τὴ σκάλα, γύρω τριγύρω, τὴν περιμένουν δύο νεαροὶ μὲ τὰ μάτια πάνω σηκωμένα: Ὁ Λεὸν καὶ ὁ Λεοπόλδος.

Αὐτὴ ἡ σκάλα. Μοναδικὴ σκηνοθεσία ὅλων τῶν πράξεων. Μήπως καὶ ὁ Λεὸν Λεοπτ δὲν ἔπασσε νεκρὸς μόλις ἔφτασε στὸ κεφαλόσκαλο τοῦ πρώτου πατώματος;

Μούγγρισε καὶ ἀνέβηκε μὲ λίγα βήματα στὸ τρίτο πάτωμα. Ἐμπασε ἓνα σιδεράκι μέσα στὴν κλειδαριὰ καὶ ἀνοῖξε τὸ πατάρι.

Ὅπως τέσσαρες μέρες πρὶν, πήγαινε κ' ἐρχότανε, ἀπλωνε τὸ χέρι του, ἄγγιζε μὲ τὸ δάχτυλο τὰ διάφορα πράγματα. Ξαφνικὰ πῆρε στὰ χέρια του ἓνα βιβλίον, τὸ ἀνοίγει. Τὶ ἔψαχνε;

Σκύβει, ξεστᾶζει πάνω ἀπὸ τὰ ριγμένα χάρω διάφορα ἀντικείμενα. Ἄν τὰ ἀνακάλυτε ὅλα αὐτὰ δὲν θ' ἀνεκάλυπτε ἴσως μιὰ ἀπόδειξι;

Ξαφνικὰ γύρισε. Εἶχε τὴν ἐντύπωσι ὅτι κάποιος ἦταν πίσω του. Ἄλλὰ ὄχι. Δὲν ὑπῆρχε κανένας.

Δὲν ὑπάρχει παρὰ ὁ γάτος Μπαλταζάρ πὺν γουρλώνει τὰ παραξένα πρεσίνα μάτια του πίσω στὸ Μαλέξ.

Ὁ ἀστυνομικὸς σκύβει καὶ κυττάζει ἀπὸ κοντὰ τὸν βαλσαμωμένον γάτο.

«Ήταν ἕνας πολὺ καλὸς γάτος, τοῦ εἶχε πῆ ἡ Λάουρα. Πέθανε τὴν ἐπομένη τοῦ θανάτου τοῦ Λεόν».

Ἦ Μαλέξ ἔπιασε μὲ τὰ δάχτυλά του τὰ μουστάκια τοῦ γάτου.

«Ἡ Μαργαρίτα τὸν φοβώτανε πάντα, μὴ τὴν κάνει κομμάτια. Τώρα ἐκδικεῖται πιά, τὸν γαυγίζει σὰν θυμᾶται τί φόβο τῆς προξενούσες ζωντανός. Δὲν τὴν ἀφήνομε νὰ τὸν πλησιάσῃ...»

— Κύριε Μαλέξ!

Ὁ ἀστυνομικὸς ἀκούμπησε τὸ χέρι του πάνω στὸ μαῦρο δέρμα τοῦ Μπαλιαζάρ. Τὸ χαιδεύει σὰν νὰ ἐπρόκειτο τὸ ζῶον ἐκεῖνο νὰ νοιώσῃ τώρα πιά τὸ χᾶδι του. Ξαφνικὰ τὰ δάχτυλά του σταματοῦν: στὸ δέρμα ἀπάνω ὑπάρχει ἕνα σημάδι ἀπὸ πληγῆ.

— Κύριε Μαλέξ!

Ὁ ἀστυνομικὸς ἀναπνῆξ. Ρίχνει μιὰ τελευταία ματιὰ γύρω του στὸ πατάρι καὶ βγαίνει ἔξω.

Ὁ Ἀρμάνδος τὸν ἐφώναζε ἀπὸ τὸ δεύτερο πάτωμα.

— Θάρθῃτε; τὸν ρώτησε. Θὰ φύγω. Τὸ αὐτοκίνητο εἶναι ἔτοιμο. Φαντάζομαι πὼς πρέπει νὰ περάσωμε ἀπὸ τὸ ξενοδοχεῖο νὰ πάρωμε τὰ πράγματά σας.

— Ναί! ἀπῆντησε ὁ ἀστυνομικὸς.

Κατεβαίνει σιγὰ σιγὰ τὶς σκάλες.

— Τί ἔχετε; ρώτησε ὁ Ἀρμάνδος. Εἴσθε σὰν ἀφηρημένος.

— Ἡ ἀπογοήτευσίς, ἀπῆντησε ὁ Μαλέξ. Φεύγετε ἀμέσως τώρα:

Ἡ φωνή του ἐξέφραζε λύπη.

— Βιάζομαι. Ἔχω ἕνα ραντεβουῦ ἀπόψε στὸς Βρυξέλλας.

Ἔπειτα ἀπὸ ἕνα τέταρτο, ἀφοῦ ὁ ἀστυνομικὸς ἀπεχαιρέτησε ὄλους, κάθισε δίπλα στὸν Ἀρμάνδο μέσα σ' ἕνα αὐτοκίνητο, μάρκας «Λίβς».

Περνώντας ἀπὸ τὴν ὁδὸ τοῦ σταθμοῦ ὁ Ἀρμάνδος ἐδείξε στὸν Μαλέξ ἕνα σπιτάκι, μπρὸς στὸ μαγαζὶ τοῦ Μπράντικ.

— Ἐδῶ κάθεται ὁ Αἰμίλιος.

— Ἐ; ξεφώνησε κι' ἀνεπήδησε.

— Σᾶς ἐκπλήττει;

— Ὅχι...

Φθάσανε στὶς Βρυξέλλες κατὰ τὶς δύο τὸ ἀπόγευμα. Καθὼς περνοῦσαν ἀπὸ τὸ Τερβίρεν, ὁ Μαλέξ γύρισε καὶ εἶπε στὸν Ἀρμάνδο:

— Δὲν μοῦ εἶχατε πῆ ὅτι ὁ πατέρας σας σᾶς ἀποκλήρωσε;

XXV

Ὁ ἄνθρωπος μέσα στὴ βιβλιοθήκη.

Εἴκοσι τέσσαρες ὥρες μετὰ τὴν ἐπιστροφή του, ὁ Αἰμίλιος Μαλέξ εἶχε φέρεῖ εἰς πέρας ἤδη τὴν ἐντολὴν ποῦ τοῦ εἶχαν ἀναθέσει οἱ προϊστάμενοί του, ποῦ τὸν κάλεσαν στὰς Βρυξέλλας.

Σκέφτηκε τότε νὰ ξαναγυρίσῃ ἀμέσως στὸ χωριό, ὅπου εἶχε περᾶσει τέσσαρες ἡμέρες τόσο εὐφορὸς σὲ ἐπεισόδια. Κατέληξε ὅμως νὰ παραδεχθῆ

ὅτι ἴσως καὶ νᾶκανε ἄδικα αὐτὸ τὸ ταξίδι. Εἶχε ἀνακρίνει ὅλους ὅσοι ἔπαιξαν κάποιον ρόλο στὸ παλιὸ δρᾶμα, καὶ ἐξήτασε τὸ πρόβλημα ἀπὸ ὅλες τὶς ἀπόψεις του. Καὶ ἂν ὅλες οἱ ἀνακρίσεις του στερέωναν τὴν πεποίθησί του, ἐν τούτοις στὰ χέρια του δὲν κρατοῦσε καμμιὰ ἀπόδειξι πού νὰ μπορούσε νὰ τὸν ὠφελήσῃ.

Τὸ αἰνίγμα τοῦ θανάτου τοῦ Λεὼν Λεκὸπτ παρέμενε πληρῆς, καὶ ὅσο δυνατὴ κι' ἂν ἦταν ἡ ἐπιθυμία του νὰ τὸ λύσῃ, δὲν ἔβλεπε τὸ μέσον πού θὰ τὸ κατῶρθωνε.

Αὐτὰ σκεπτότανε στὸ γραφεῖο του, ὅταν ἡ πόρτα ἀνοίξε καὶ μπῆκε ὁ ἀστυνομικὸς Βαλτέρ.

— Γειά σου Μαλέξ! τοῦ εἶπε βγάζοντας ἕνα εὐθυμο γέλιο. Ἐπέρασες καλὰ στὸ ταξίδι σου;

— Ἐλεεινά! μουρμούρισε ὁ Μαλέξ.

— Μὰ τί ἰδέα εἶχες νὰ πᾶς σ' ἕνα τέτοιο χωριό; Ἀσφαλῶς δὲν θὰ εἶχε οὔτε κινήματογραφο.

— Αὐτὸ μονάχα εἶχε, ἀπήντησε ὁ Μαλέξ. Ἀνακατεύθηκα μὲ μιὰ ὑπόθεσι ἔτσι γιὰ νὰ διασκεδάσω—γιὰ νὰ διασκεδάσω φίλε μου—καὶ βγήκε τζιφος. Ὁ Μαλέξ διηγήθηκε στὸ συνάδελφό του ὅλη τὴν ἱστορία. Καὶ ὅταν τελείωσε, ὁ Βαλτέρ τοῦ ἐξέφρασε τὴ λύπη του.

Ἐάφνου ὅμως χτύπησε τὸ κούτελό του, σὰν νὰ θυμήθηκε κάτι.

— Ἐλαβες τὸ τηλεγράφημά μου;

— Τό... ᾶ, ναι τὸ τηλεγράφημά σου.

Ἀπὸ τὴ φωνή του ἔλειπε ὁ ἐνθουσιασμός.

— Μπα! αὐτὸ φαίνεται νὰ μὴ σ' ἐνθουσιάζῃ, εἶπε ὁ Βαλτέρ. Πρὶν νὰ φύγῃς ὅμως ἔκανες πῶς καὶ πῶς γιὰ νᾶχῃς αὐτὴ τὴ διεύθυνσι.

Ἐξυσε τὸ σβέροκο του.

— Θὰ πᾶς;

— Βεβαιότατα, εἶπε ὁ Μαλέξ.

— Δὲν ἄφησα κανένα ἄλλο νὰ πάῃ. Ἦξερα πὼς θὰ θύμωνες ἂν ἀνακατευότανε κανένας ἄλλος σ' αὐτὴ τὴν ὑπόθεσι. Μοῦ τὸ εἶχες τόσες φορὲς πῆ πῶς θᾶθέλες μόνος σου νὰ ἐξακριβώσῃς τὴ διάβολο κρύβει αὐτὸς ὁ ἀνθρώπος μέσα του. Τὸν ἀναζητοῦσες ἐβδομάδες τώρα.

— Ναί... καὶ τώρα σκοτίσθηκα.

Ἁ Μαλέξ σηκώθηκε.

— Πηγαίνω.

Πῆρε τὸ καπέλλο του καὶ τὸ παλτό του.

— Ὁδὸς Ὑδραυλικῶν, δὲν εἶν' ἔτσι;

— Ναί, εἶπε ὁ Βαλτέρ. Ἀριθμὸς 13.

Καὶ καθὼς ἔφευγε ὁ Μαλέξ εἶπε:

— Πάντως δὲν ἀποκλείεται νὰ εἶναι καὶ πάλι ψεύτικη ἡ διεύθυνσι. Τὸ σπίτι πού ἔφερε τὸν ἀριθμὸ 13 στὴν ὁδὸν Ὑδραυλικῶν ἦταν μονόροφο. Ὁ Μαλέξ εἶδε ὅτι τὸ κουδοῦνι δὲ δούλευε. Τότε ἄρχισε νὰ χτυπᾷ τὴν πόρτα μὲ γροθιές.

Ἐπειτα ἀπὸ δέκα λεπτὰ ἀναμονῆς ἐτράβηξαν ἀπὸ μέσα τὸ σύρτη. Μιὰ γρηοῦλα, τυλιγμένη μέσα σ' ἕνα σάλι μαῦρο, παρουσιάστηκε στὸ ἀνοιγμα

—Ἐπάνω εἶναι ὁ κύριός σου: ἐρώτησε ὁ ἀστυνομικός.

—Δὲν ξέρω, εἶπε μιὰ βραχνιασμένη φωνή. Πάω νὰ δῶ.

—Πηγαίνω μόνος μου, εἶπε ὁ Μαλέξ.

—Ἐσπρωξε τὴν πόρτα, παραμέρισε τὴ γρηοῦλα κι' ἀνέβηκε μερικὰ σκαλοπάτια.

Ἄνοιξε μιὰ πόρτα δεξιὰ καὶ μπῆκε σὲ μιὰ μεγάλη αἴθουσα πού οἱ τοῖχοί της ἦταν σκεπασμένοι ὅλοι μὲ ράφια ἀπὸ βιβλία.

Γύρισε καὶ εἶδε τὴ γρηοῦλα πού τὸν εἶχε ἀκολουθήσει καὶ μουρμούριζε ἀκατάληπτα λόγια.

—Πήγαινε νὰ πῆς στὸν κύριό σου, εἶπε, ὅτι ὁ ἀστυνομικός Μαλέξ ἐπιθυμῶ νὰ μιλήσῃ μαζί του. Πήγαινε!

Καὶ κάθησε σὲ μιὰ πολυθρόνα.

Ἄπὸ πολλοὺς ἡδὴ μῆνας ἡ ἀστυνομία ἔψαχνε νὰ βρῇ τὴ διεύθυνσι τοῦ Ἄνιμπαλ Χεμμάμπελ.

Γύρω ἀπ' αὐτὸν τὸν ἄνθρωπο εἶχε σχηματισθῆ ἓνας δλόκληρος μῦθος. Κανεὶς δὲν ἤξερε ἀπὸ ποῦ εἶχε ἔρθει, τὴ ἡλικία εἶχε, τὴ ἡτανε. Λέγανε ὅτι ἦτο τόσο ἐπιτήδειος στὴ μεταμφίσει πού ποτέ του δὲν παρουσιαζότανε δύο φορὲς μὲ τὴν ἴδια ἐμφάνισι. Λέγανε ἐπίσης ὅτι ἦταν τρομερὸς νὰ λύνη αἰνίγματα μυστηριώδη ἐγκληματικῶν ὑποθέσεων, ὅσο μεπερδεμένα κι' ἂν ἦταν αὐτά. Ὁ Μαλέξ δὲν μποροῦσε νὰ πῆ οὔτε ποῦ, οὔτε πῶς ἀκουσε νὰ μιλοῦν γιὰ τὸν Χεμμάμπελ γιὰ πρώτη φορά. Θὰ εἶχε ὅμως συνάξει ἑκατοντάδες μαρτυρίες καὶ ἀναφορὲς γιὰ τὴς κινήσεις καὶ τὴς πράξεις τοῦ μυστηριώδους αὐτοῦ ἀνθρώπου. Κάποιος τὸν εἶδε νὰ μπαίνει ἐδῶ, ἄλλος νὰ βγαίνει ἀπὸ κεῖ. Καὶ ὅταν ἀνελάμβαναν νὰ κάνουν μιὰ ἔρευνα σχετικὴ μ' αὐτόν, πάντοτε ἔβγαινε ἀρνητικῆ.

Ἡ ἀστυνομία, ἦταν ἀλήθεια, δὲν νοιώθει καμμιά συμπάθεια γιὰ τὰ πρόσωπα πού μένουν στὴ σκιά καὶ στὸ μυστήριο, τὰ ὁποῖα ἡ κοινὴ γνώμη θεωρεῖ πιδ ἐπιδέξια κι' ἀπ' αὐτήν. Πάντοτε, ἔπειτα ἀπὸ τὴν πεποίθησι τῆς κοινῆς γνώμης, ὁ Χεμμάμπελ ἔπαιζε κάποιον ρόλο σὲ διάφορες ἐνδιαφέρουσες ὑποθέσεις.

Στὰ γραφεῖα τῶν μεγάλων ἐφημερίδων ψιθυρίζανε ὅτι εἶχε κατορθώσει νὰ φηγαδεύσῃ πολλοὺς καταδικασμένους ἀθώους, καὶ νὰ συλλάβῃ πολλοὺς ἐνόχους. Οἱ ῥεπορτερ ὠρκίζοντο ὅτι τὸν εἶχαν δῆ καὶ τοῦ εἶχανε μιλήσει. Ἄλλὰ, ἄλλοι μὲν λέγανε ὅτι εἶχε λεπτὴ φωνὴ καὶ ἄλλοι βαρυτόνου. Ὁ Μαλέξ πῆρε τὴν ὑπόθεσι κατάκαρδα καὶ ὠρκίστηκε νὰ συλλάβῃ τὸν Χεμμάμπελ, ἂν πράγματι ὁ Χεμμάμπελ ὑφίστατο. Χωρὶς ἐπιτυχία, ἐπὶ ἑβδομάδες ἔψαξε ἢ ἔβαλε νὰ ψάξουν ὅλες τὴς συνοικίαις τῆς πόλεως, τοποθέτησε μυστικούς, ἔταξε δῶρα, ἔστησε παγίδες.

Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη κάποιος κατάδικος δραπέτευσε, χωρὶς νὰ μπορέσουν νὰ τὸν ξαναβροῦν. Βρέθηκε λοιπὸν πάλι κάποιον δημοσιογραφικὸ πνεῦμα νὰ ἀναγγεῖλῃ ὅτι ὁ δραπέτευσας ἦταν ἀθῶος καὶ ὅτι τῶσκασε μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Χεμμάμπελ.

Κάποιος ἄλλος κατάδικος εἶχε αὐτοκτονήσει μέσα στὸ κελλί του. Καὶ πάλι εἶπαν ὅτι ὁ Χεμμάμπελ εἶχε βάλει τὴν οὐρά του, τιμωρώντάς τον ὡς πραγματικὰ ἔνοχο.

Μέχρι στιγμῆς ἦταν δύσκολο γιὰ τὴν ἀστυνομία νὰ διαπιστώσῃ τί ἦταν τὸ ἀληθινὸ καὶ τί τὸ ψεύτικο. Ἄφου καὶ πολλοὶ ἀπατεῶνες ἢ καὶ κακοῦργοι υπέγραψαν τὰ κακουργήματά τους μὲ τὸ ἔνδοξο αὐτὸ ὄνομα. Πῶς προεκλήθη λοιπὸν αὐτὸς ὁ μῦθος ἦταν δύσκολο νὰ τὸ μάθῃ κανεὶς.

Ὁ Μαλέξ σηκώθηκε ἀπὸ τὴν πολυθρόνα του καὶ πῆγε μπρὸς στὰ ράφια τῆς βιβλιοθήκης. Πῆρε ἕναν τόμο στὴν τύχη, καὶ διάβασε τὸν τίτλο. Ἦταν ἡ «*Δικαστικὴ Ἱατρικὴ*» τοῦ Μπαλτάζαρ. Τὴν ξανάβαλε στὴν θέσι της. Τράβηξε ἕνα ἄλλο: ἦταν ἕνα «*Ἐγχειρίδιο ἑσωτερικῆς παθολογίας*».

Σούφρωσε τὰ χεῖλη του καὶ διάβασε μερικοὺς τίτλους στὴ σειρά: «*Υποβολὴ δι' ὑπνωτισμοῦ.*—*Ἐμπρακτος ὑπνωτισμός.*—*Ὑπνοβασία.*—*Τὸ δουλειόητον.*

Τᾶψησε κ' ἔψαξε σ' ἄλλο ράφι. Ἐκεῖ βρῆκε διάφορα ἔργα τοῦ Μοντεγκάτσα καὶ τοῦ Λομπρόζο, τοῦ Φρόντντ καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἔργα τοῦ δόκτωρος Λοκάρ.

— «ὦ, χῶ! μουρμούρισε ὁ Μαλέξ. Ὁ ἄνθρωπός μας εἶναι μελετημένος.

Ἐπλησίασε τὸ γραφεῖο πού βρισκότανε στὴ μέση τοῦ δωματίου.

Πάνω στὸ τραπέζι βρισκότανε μιὰ ἄσπρη κόλλα χορτί, στὴν ὁποία εἶχαν ἀντιγράψει μὲ μεγάλα γράμματα μιὰ φράσι τοῦ Ἀλφόνσου Μπερτιγιόν:

«*Δὲν βλέπομε παρὰ μονάχα ἐκεῖνο πού παρατηροῦμε, καὶ δὲν παρατηροῦμε παρὰ μονάχα ἐκεῖνο πού ἔχομε στὸ μυαλό μας.*»

Ὁ Μαλέξ πῆγε νὰ ξανακαθίσῃ στὴν πολυθρόνα. Εἶχε χάσει τὸ δρόμο του.

Τὴ στιγμὴ ἐκείνη μπῆκε ὁ Ἄνιμπαλ Χεημάμπελ.

Ἦταν ἕνας ἄντρας ψηλός, μὲ πρόσωπο ὄχρὸ, μὲ λίγα μαλλιά. Θὰ εἶχε νὰ ξυριστῇ τρεῖς μέρες. Φυσιογνωμία ἐνδιαφέρουσα, μολονότι λίγο χαρακτηριστικὴ.

Φοροῦσε μιὰ «*ρόμπ ντὲ σάμπρ*», δεμένη στὴ μέση μ' ἕνα κορδόνι.

— Καλημέρα, εἶπε ὁ Μαλέξ χωρὶς νὰ σηκωθῇ ἀπὸ τὴ θέσι του.

Μὲ τὰ χεῖρια στὶς τσέπες στεκότανε ὄρθιος μεταξὺ τῆς πόρτας καὶ τοῦ γραφείου του.

— Θὰ σᾶς ἐκπλήξω, ἂν σᾶς πῶ, εἶπε ὁ Μαλέξ, ὅτι ἡ ἀστυνομία σᾶς ζητεῖ ἀπὸ πολὺν καιρό;

Ὁ Ἄνιμπαλ Χεημάμπελ κούνησε τὸ κεφάλι.

— Εἶναι ἐκπληκτικὸ, γιὰτὶ ἐγὼ δὲν κούφιχα ποτὲ μου.

Ὁ Μαλέξ δάγκωσε τὰ χεῖλη του. Δὲν θὰ τὸ χώνευε αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος νὰ τὸν εἰρωνεύετο.

— Θὰ σᾶς παρακαλέσω λοιπὸν νὰ μοῦ δείξετε τὰ ἔγγραφα τῆς ταυτότητός σας.

Ἐκεῖνος χαμογέλασε.

— Θὰ ἔπαιρνα ὄροκο ὅτι βρίσκονται μέσα σ' αὐτὸ τὸ δωμάτιο. Ἄλλὰ ποῦ;

— Θέλω νὰ τὰ δῶ, εἶπε ὁ ἀστυνομικός.

— Θὰ ψάξω ἔπειτα νὰ τὰ βρῶ, εἶπε ἡρεμα ὁ Χεημάμπελ. Βαναπεράστε ἔπειτα ἀπὸ ὀχρὸν ἡμέρες. Ἀσφαλῶς θὰ τὰ βρῶ.

Ὁ Μαλέξ ἔνοιωσε ἕνα ρίγος.

— Θέλω νὰ τὰ δῶ τώρα ἀμέσως, ἐπέμενε.

Ὁ Χεημάμπελ τράβηξε τὴν πολυθρόνα τοῦ γραφείου του καὶ κάθησε

— Νομίζω πὼς θάναγκασθῶ νὰ ἀρνηθῶ.

Μιλοῦσε ἤρεμα, ἀλλὰ μὲ κάποια εἰρωνεία.

Ἐο ἀστυνομικὸς σηκώθηκε στὰ πόδια του.

— Μὴ μὲ ἐξωθήτε γιατί θὰ σᾶς χῶσω μέσα!

— Γιὰ ποῖο ἔγκλημα; ρώτησε ὁ ἄλλος ἀπαθέστατα.

Αὐτὴ ἡ ἀπάντησι ἦρθε σὰν ψυχρολουσία. Ὁ Μαλέξ ξανακάθισε.

— Παίξτε ἓνα ἐπικίνδυνο παιγνίδι, τοῦ εἶπε. Πιὸ ἐπιδέξιοι ἀπὸ σᾶς καὶ σπᾶσανε τὴ μούρη τους γιὰ νὰ κάνουν τὸν ἔξυπνο. Μὴ γυρεύετε νὰ τοὺς μιμηθῆτε. . .

Σπᾶσανε τὴ μούρη τους; ψιθύρισε ὁ Χεημάμπελ. Συγχωρήστε με, ἀλλὰ δὲν καταλαβαίνω αὐτὲς τὶς ἐκφράσεις.

Σταύρωσε τὰ χέρια του καὶ ἐξηκολούθησε μὲ ἤρεμη φωνή.

— Θὰ μπορούσα νὰ σᾶς ταράξω κύριε Μαλέξ, γιὰ νὰ μεταχειρισθῶ κ' ἐγὼ μιὰ λέξι ἀπ' αὐτὲς ποὺ συνηθίζετε. Ἄλλὰ μοῦ εἶοθε πάρα πολὺ συμπαθὴς καὶ δὲν θάθελα νὰ καταχρασθῶ τῆς καταστάσεως. Ἡ ἀπλῆ μου φυσιογνωμία σᾶς παραξενεύει. Μάθετε λοιπὸν ὅτι δὲν εἶμαι παρὰ ἓνας ἀπλοὺς ἐρασιτέχνης μυστηρίων. Τρελλαίνομαι νὰ λύνω αἰνίγματα. . .

— Ἀλήθεια; εἶπε ὁ Μαλέξ.

Ἐκίττοξε καλὰ τὸ συνομιλητὴ του.

— Θὰ ἤθελα νὰ σᾶς δοκιμάσω ἂν λέτε τὴν ἀλήθεια, καὶ ἂν ἡ φήμη σας πράγματι στηρίζεται κάπου. Θέλω νὰ σᾶς δοκιμάσω.

Ξαπλώθηκε πίσω στὴν πολυθρόνα.

— Ἀκούστε προσεχτικὰ τὴν ἱστορία ποὺ θὰ σᾶς διηγηθῶ. Εἶναι μοναδικὴ στὰ γρονικὰ τοῦ ἐγκλήματος. Ἄν κατορθώσετε ν' ἀνακαλύψετε τὸν ἔνογο, ἢ ἂν μὲ βρῆτε τοῦλάχιστον ἐπὶ τὰ ἴχνη του, εἶοθε. . . ἔ, λοιπὸν, εἶοθε ἓνας διαβολαίθροπος!

XXVI

Ὁ Οἰδίπους.

— Τὴν 14ην τοῦ μηνός, ἄρχιε ὁ ἀστυνομικὸς, στὸ μικρὸ χωριουδάκι τὸ Νουαρά συνέβη κάτι τὸ πρωτάκουστο, τὸ πολὺ παράδοξο. Ἄνεκλόυφθη πάνω στὶς σιδηροδρομικὰ γραμμὰς ἓνα μανεκὲν — ἓνα μανεκὲν, ἀκούσακε καλὰ; — κακοποιημένο, μαχαιρωμένο. Πῶς τὸ ἐξηγεῖτε σεῖς αὐτοί;

— Φαντάζομαι ὅτι τὸ κεφάλι αὐτοῦ τοῦ μανεκὲν, εἶπε ὁ Ἄνιμπαλ Χεημάμπελ, θὰ ἦταν ἀπὸ κερί.

— Ναι! Καὶ ἔπειτα;

— Ὑποθέτω ἐπίσης, ἐξηκολούθησε ὁ αἰνιγματώδης αὐτὸς ἄνθρωπος, ὅτι θὰ εἶχε φτιαχθῆ ὡς μοντέλο ἀπὸ κάποιον ζωντανὸ πρόσωπο. Αὐτὸ μονάχα ἐξηγεῖ τὴν λογικὴ ὑποκίνηση γιὰ ἓνα ἔγκλημα. Γιατί, φαντάζομαι, κ' ἐπιθεωρητὰ, ὅτι δὲ θὰ μοῦ μιλοῦσατε ἂν δὲν ἐπρόκειτο β. β. β. γιὰ κάποιον ἔγκλημα.

Σιῶπησαν.

Χωρὶς ν' ἀπαντήσῃ ὁ Μαλέξ ἐξηκολούθησε:

— Ὅταν λοιπὸν ἔκανα αὐτὴ τὴν ἀνακάλυψι πού σᾶς μίλησα, ἀναζητήσα σὲ ποιὸν ἀνῆκε τὸ μανεκέν. Ἐσκέφτηκα πράγματι ὅτι μονάχα τὸ μίσος θὰ εἶχε ὑποκινήσει κάποιον καὶ τοῦ εἶχε ὀπλίσει τὸ χέρι. Ἀνεκάλυψα ὅτι τὸ πρόσωπο εἶχε γίνεи κατ' ἀντιγραφὴν ἑνὸς νέου, ὀνόματι Λεὸν Λεκὸπτ, πού εἶχε πεθάνει πρὸ ἔτους. Δὲν ἐγελάστηκα λοιπὸν ὅταν ἐσκέφτηκα ὅτι βρισκόμουν ἀπὸ πρὸς τὸ πρὸ μεγάλο ἐγκλημα τοῦ κόσμου. Τὶ ὑπῆρχε τὸ τρομερότερο ἀπὸ τοῦ νὰ ὑφίσταται τὸ μίσος καὶ μετὰ θάνατον ἀκόμα, καὶ νὰ ἐκδηλώνεται πάνω σ' ἓνα κέρινο ἀνάγλυφο; Ἐγὼ συναντήσῃ παντὸς εἶδους ἐγκληματίας, ἀλλὰ σᾶς βεβαιῶ κανένα πού νὰ ξανασκότωσε τὸ θῦμά του.

Ὁ ἀστυνομικὸς ξαναγέμιξε τὴν πίπα του κουβεντιάζοντας.

— Σκέφτηκα πῶς αὐτὸς πού σκότωσε τὸ μανεκέν θὰ εἶχε σκοτώσει καὶ τὸ πρωτότυπο. Πάντως δὲν μπόρεσα νὰ βρῶ καμμιά ἀπόδειξι. Ὁ Λεὸν Λεκὸπτ φαίνεται νὰ εἶχε πεθάνει ἀπὸ φυσικὸ θάνατο. Πέθανε ἀπὸ ἐγκεφαλικὴ οἰμορραγία.

— Μήπως τὸν ἐδηλητηρίασαν; ἐπρόφερε ὁ Χεημάμπελ.

— Αὐτὸ εἶπα κ' ἐγώ. Ἀνεσκόπησα τὸ παρελθὸν τοῦ Λεὸν Λεκὸπτ καὶ τῶν δικῶν του. Πιστοποίησα ὅτι ὁ νεκρὸς ἦταν ἓνα ἀντιπαθητικὸ πρόσωπο γιὰ ὅλους. Τὸν μισοῦσαν, γιατί ἦταν ἓνας μανιακὸς ραδιοῦργος. Κατέληξα νὰ ὑποψιάζωμαι ἑπτὰ πρόσωπα εἰς διαφόρους βαθμοὺς συγγενείας καὶ σχέσεων. Τὴν ἀδελφή, τὸν ἀδελφὸ, τὸν ξάδελφο, τὴν ξαδέλφη τοῦ θύματος, τὴν γρηὰ ὑπηρετριά τους καὶ τὸ γυιὸ τῆς ὑπηρετρίας. Τέλος ἓναν ἠλίθιο τοῦ χωριοῦ. Προτού σᾶς ἐκθέσω τίς αἰτίες πού με ἔφεραν στὸ συμπέρασμα νὰ τοὺς ὑποπτεύωμαι, πρέπει νὰ σᾶς πῶ ὅτι ὅταν ὁ Λεὸν Λεκὸπτ ἐπέθανε ἦταν ἐντελῶς μόνος.

— Μόνος;

— Ναί. Κατέβαινε ἀπὸ τίς σκάλες τοῦ σπιτιοῦ. Κ' ἔπεσε στὸ κεφαλίσκαλο τοῦ πρώτου πατώματος. Ξεψύχησε ἔπειτα ἀπὸ λίγα λεπτά. Κανένα ἀπὸ τὰ πρόσωπα πού ὑποπτεύομαι δὲ βρισκόταν κοντά του.

Ὁ Μαλὲξ σταμάτησε μιὰ στιγμή, ἔπειτα ἐξηκολούθησε:

— Ὁ ἄμεσος θάνατος τοῦ θύματος δὲν μπορούσε νὰ εἶχε γίνεи με ἀργὸ δηλητήριον ἢ δοσμένο σὲ μικρὸς δόσεις. Τὰ συμπτώματα τοῦ θανάτου εἶναι χαρακτηριστικὰ. Μονάχα ἓνα κερανοβόλο δηλητήριον μπορούσε νὰ προκαλέσῃ αὐτὸ τὸ ἀποτέλεσμα. Σκέφτηκα τὸ χλωριοῦχον κυάνιον. Ἀπὸ ὅσας ὁμως πληροφορίας συνέλεξα, μπορῶ νὰ σᾶς βεβαιώσω ὅτι ὁ Λεὸν Λεκὸπτ δὲν ἤπιε τίποτα πρὸ τοῦ θανάτου του. Δυσκολεύομαι ἐπίσης νὰ πιστέψω ὅτι θὰ τοῦ εἶχαν κάνει καμμιά ἔνεσι.

Ὁ Χεημάμπελ εἶπε:

— Τὸ πτώμα δὲν ἔφερε ἴχνη βίας;

— Καθόλου. Μονάχα μερικά μελανιάσματα καὶ μερικὲς γρατζουνιὲς στὸ πρόσωπο ἀπὸ τὸ πέσιμό του στὶς σκάλες.

— Αὐτὸς ὁ ἐνδιαφέρων νέος δὲν μπορούσε νὰ εἶχε αὐτοκτονήσει;

— Ν' αὐτοκτονήσῃ; Ὁχι, δὲν πιστεύω. Τότε πῶς ἐξηγεῖτε τὴν δολοφονία τοῦ μανεκέν;

— Δὲν μοῦ εἶπατε πρὸ ὀλίγου ὅτι τὸ θῦμα ἐμισεῖτο ἀπὸ τοὺς συγγε-

νεὶς του; Ἐνας ἀπ' αὐτοὺς θὰ μποροῦσε νὰ καταστρέψῃ τὸ ὁμοίωμά του χωρὶς νὰ ἔχη διαπράξῃ καὶ τὸ ἔγκλημα.

Μήπως ὅλη αὐτὴ ἡ ἱστορία ποὺ δημιουργήθηκε στὸ μυαλὸ τοῦ Μαλέξ θὰ πῆγαινε ἔτσι χαμένη;

—Μὰ δὲν εἰσαθε ἐπὶ τόπου, εἶπε ἐρεθισμένος ὁ ἄστυνομικός. Δὲν εἶδατε τὰ πρόσωπα, τοὺς ἥρωας τοῦ δράματος. Θὰ ὠραζόμουνα ὅτι ξγινε κάποιον ἔγκλημα. Ἐπτὰ πρόσωπα, σὰς ἐπαναλαμβάνω, εἶχαν αἰτίες, αἰτίες σοβαρές, νὰ ἐπιθυμοῦν τὸ θάνατο τοῦ θύματος.

Ὁ ἄστυνομικός ἄρχισε νὰ ἐκθέτῃ τὶς αἰτίες αὐτές. Δηγήθη τὸ εἰδύλλιο τοῦ Αἰμίλιου Σαρὸν καὶ τῆς Εἰρήνης Λεκόπτι, εἶπε πῶς ἡ Λάουρα ἠπατήθη ἀπὸ τὴν ἀρραβωνιαστικὴ καὶ πῶς ὁ Ἀρμάνδος ἀπεκληρώθη. Δηγήθη καὶ τὴν κατάστασι τῆς Ἰρμας μετ' ὁ γυιὸ της. Τέλος γιὰ τὸ Βίσμαρκ.

—Καὶ εἶπατε ὅτι κανένας ἀπ' αὐτοὺς δὲν παρευρισκότανε στὸ θάνατό του;

—Κανείς. Ὁ Λεοπόλδος Τρανσὲ συνελήφθη πολλές ὥρες πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Λεόν. Ἡ Λάουρα καὶ ὁ Αἰμίλιος Σαρὸν εὗρισ-οντο στὴν βεράντα. Ἡ Εἰρήνη καὶ ἡ Ἰρμα στὸν κῆπο. Τέλος ὁ Ἀρμάνδος ἔξω ἀπὸ τὸ σπίτι καὶ ὁ Ζερῶμ στὰ χωράφια.

—Στὰ χωράφια; Εἶσθε βέβαιοι;

—Δὲν μποροῦσα ἀπὸ ἓνα ἡλίθιο νὰ ζητήσω τὸ «ἄλλοθί» του.

—Μήπως τὸν πῆγατε νὰ τὸν ἐξετάσῃ κανένας γιατρός;

—Ὁχι... γιατί;

—Δὲν εἶναι δύσκολο νὰ κάνῃ κανεὶς τὸν τρελλό. Ἐχω συναντήσει πολλές τέτοιες περιπτώσεις. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν χρησιμοποίησι τοῦ καιροῦ τους ἀπὸ 14ης μέχρι 15ης ἠρωτήθησαν τὰ ἐνδιαφερόμενα πρόσωπα;

Ὁ Μαλέξ ἐσήκωσε τοὺς ὤμους.

—Ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Ζερῶμ, εὗρισκοντο ὅλοι στὰ κρεββάτια τους... Καὶ ὁ Ἀρμάνδος στὰς Βουξέλλας.

Ὁ ἄστυνομικός κάπνιζε πετῶντας ψηλὰ τὸν καπνό.

—Σὰς εἶπα μήπως ὅτι ὁ Ζερῶμ ἔφερε τὸ μανεκέν στὶς σιδηροδρομικὰ γραμμέ; Διατείνεται ὅτι τὸ βρῆκε πεταμένο καὶ μ' ἰαχαιρωμένο στὸ δρόμο...

Ὁ Μαλέξ δὲν ἐπρόσθεσε ὅτι ὁ ἡλίθιος τοῦ εἶπε πῶς; εἶδε κάποιον νὰ φεύγῃ μέσα στὴ νύχτα.

Ὁ Χερμάμπελ ἀκούμπησε τὸ πηγούνι στὴ γροθιά του.

—Κύριε ἐπιθεωρητά, εἶπε ἥρεμα, μπορῶ νὰ σὰς δώσω διάφορες ἐκδοχὰς γιὰ τὴν ὑπόθεσί σας. Νομίζω ὅτι θὰ μπορέσω νὰ σὰς ἀποδείξω τὴν ἐνοχὴ ἐνὸς ἐκάστου τῶν προσώπων ποὺ ὑποπτεύεσθε. Ἀναφέρομαι εἰς τοὺς Μπράντικτ καὶ Χάμερο, τοὺς ταπεινοὺς αὐτοὺς ἐμπόρους, καὶ τὸν κύριο Λεκόπτι, τὸν εὐγενῆ αὐτὸ γέρο. Θὰ μποροῦσα ἐπίσης νὰ ἔχω ὑπόνοιες πᾶνω στὰ κεφάλια, ἀναμφιβόλως ἀθῶα, τοῦ ἱατροῦ Φουρνέλ, τοῦ σταθμαρχοῦ καὶ τοῦ ξενοδόχου. Μποροῦσα ἴσως νὰ ἐνοχοποιήσω κι' αὐτὴ τὴ Σοφία Σαρὸν. Ἀνακαλύψατε τὰ μυστικὰ τῶν ἐπτὰ αὐτῶν προσώπων; Μπορεῖτε νὰ παραδεχθῆτε ὅμως ὅτι καὶ οἱ ἄλλοι δὲν ἔχουν μυστικὰ; Πιστέψατέ με, ἐπιθεωρητά, ὅτι ὁ ἀθῶος ἐκατὸ τοῖς ἐκατὸ εἶναι ἓνας μῦθος.

Ἐφερε τὸ χέρι στὸ μέτωπό του.

— Τὶ μὲς ἐνδιαφέρει, στήν προκειμένη περίπτωσι, ἡ ταυτότης τοῦ ἐγκληματίου; Θὰ ἤθελα νὰ πῶ: «Τι μ' ἐνδιαφέρει;» Σεῖς ἀντιπροσωπεύετε τὴ δικαιοσύνη τῶν ἀνθρώπων. Ὅσον ἀφορᾷ ἐμένα, λίγο μὲ πειράζει ἂν εἶναι αὐτός ἢ ἄλλος ὁ δολοφόνος. Μόλις θὰ τὸν ἀνακαλύψετε—καὶ δὲν ἀμφιβάλλω γι' αὐτό, ἐπιθεωρητά, ὅτι θὰ τὸν ἀνακαλύψετε—δὲν θὰ ἐκπλαγῶ καθόλου. *Γνωρίζω, πράγματι, τὸν δολοφόνον, ἀφοῦ γνωρίζω ὅλους ἐκείνους ποὺ μποροῦσαν νὰ ἦσαν οἱ δολοφόνοι.* Σᾶς ἐσορκίζω μὴ μοῦ θυμῶνετε ποὺ ἀφήνω χωρὶς ἀπάντησι τὴν ἐρώτησι: *Ποῖός;* Ἄλλο πρᾶγμα εἶναι τὸ ὅ,τι ἀφορᾷ τὸ πῶς;

Ἐκλείσει τὰ μάτια καὶ συνέχισε:

— Ἀναμφιβόλως, ἂν βρισκόμυνα ἐκεῖ θὰ ἤξερα πῶς νὰ φερθῶ. Ἄλλὰ ἐδῶ εἶναι τὸ ζήτημα: Δὲν κουνήθηκα ἀπὸ δῶ, δὲν εἶδα τίποτα.

«Ξεφούσκωσε!» σκέφθηκε ὁ Μαλέξ μὲ ἱκανοποίησι.

— Θὰ σᾶς ζητοῦσα ἐπίσης ὄχι νὰ μοῦ διηγηθῆτε τὰ γεγονότα, ἀλλὰ νὰ μοῦ πῆτε τίς ἐντυπώσεις σας. Ἀναπνεύσατε τὴν ἀτμόσφαιρα τοῦ σπιτιοῦ τοῦ ἐγκλήματος, ἀνακρίνατε τοὺς ἀνθρώπους ποὺ κατοικοῦνε μέσα. Ὅταν ἀναπολήτε τίς ὥρες ποὺ περάσατε σ' αὐτὸ τὸ ἀπομακρυσμένο χωριό, ποιὲς εἶναι οἱ εἰκόνες ποὺ ἐμφανίζονται ἀμέσως στὴ σκέψι σας;

— Εἶναι πάρα πολλές, ἀπάντησε ὁ ἀστυνομικὸς ἔπειτα ἀπὸ λίγο. Ξαναβλέπω τὸ μαγαζὶ ποὺ ἔκλεψαν τὸ μαχαιρωμένο μανιεὲν στὰ χέρια τοῦ βοηθοῦ τοῦ σταθμάρχου. Ξαναβλέπω τὰ ἴχνη τῶν βημάτων πάνω στὴ σιδηροδρομικὴ γραμμὴ. Ξαναβλέπω τὴ Λάουρα Σαρὸν νὰ κάθεται δίπλα στὴ φωτιά μέσα στὴ βεράντα... Ξαναβλέπω...

Σταμάτησε:

— Ὅχι, ἐδῶ γελιέται ἡ φαντασία μου.

— Τόσο τὸ καλύτερο! ἀπήντησε ζωηρὰ ὁ Χεημάμπελ.

Ἦσαν ἡ μόνη στιγμή ποὺ φαινότανε νὰ ἐνδιαφέρεται πραγματικῶς.

— Πέστε μου γρήγορα τι σᾶς κάνει νὰ βλέπετε ἡ φαντασία σας;

— Μιὰ ομάδα ἀπὸ παιδιὰ, ἀπήντησε ὁ Μαλέξ. Μερικὰ ἀπ' αὐτὰ εἶναι μετημφισμένα σὲ Ἰνδιάνους. Παίξουνε μέσα στὸ πατάρι... Χτυπιῶνται... Βλέπω ἄκομα... Ἄ, ὄχι εἶναι κουτό...

— Μιλήστε λοιπόν! ἐπέμεινε ὁ ἄλλος.

— Ἔ, λοιπόν, εἶπε ἀποφασιστικὰ ὁ ἀστυνομικὸς, βλέπω ἕνα γάτο βαλσαμωμένο μέσα στὸ πατάρι. Δοκίμασα ἕνα σωρὸ ἐντυπώσεις κυττάζοντας αὐτὸ τὸ ζῷον. Μὲ τὸ μαῦρό του δέρμα, τὰ μακρουλά μουστάκια του, τὰ πράσινα μάτια του, μοιάζει σὰν ζωντανός. Φέρει ἕνα σημάδι ἀπὸ πληγὴ στὰ πλευρά...

— Ἄ! εἶπε ὁ Χεημάμπελ μὲ κάποια ἐκπληξι. Πότε πέθανε αὐτός ὁ γάτος;

— Τὴν ἐπομένη τοῦ ἐγκλήματος, ἀπήντησε ὁ Μαλέξ, ἂν παραδεχοῦμε πῶς ὑπῆρξε ἐγκλημα. Ἡ μικρὴ σκυλίτσα Μαργαρίτα, τῆς Εἰρήνης, δὲν μποροῦσε νὰ ὑποφέρῃ αὐτὸ τὸ γάτο καὶ τὸ μῖσός της δὲν ἐλαττώθηκε καθόλου οὔτε μὲ τὸ θάνατό του.

— Ἐχω τὴν ἐντύπωσι πῶς ἂν ἀφήνατε τὴ σκύλα μὲ τὸ βαλσαμωμένο γάτο, θὰ τὸν ἔσχιζε κομματάκια.

Ἔσθικως τοὺς ὤμους.

—Ξέρετε ὅταν βλέπη κανεὶς νὰ τοῦ διαφεύγη ἡ ἀλήθεια πιάνεται ἀπ' ἄπου λάγη.

Κύτταζε τὸ συνομιλητὴ του. Εἶχε σηκωθῆ.

— Διαβάζετε καμμιά φορὰ ἐφημερίδες; τὸν ἐρώτησε.

— Συχνά, ἀπήντησε ὁ ἀστυνομικὸς. Γιατὶ μὲ ρωτᾶτε;

— Κάτι πού νὰ διαβάσατε τὶς τελευταῖες αὐτὲς ἡμέρες δὲν σᾶς ἔκανε ἐντόπισι;

— Εἶναι κάμποσος καιρὸς τώρα πού δὲν ἔπιασα φύλλο στὰ χέρια μου.

Ξαφνικά ὅμως τὸν Χεημάμπελ φάνηκε νὰ τὸν ἐνδιαφέρει πιά τὸ ζήτημα τῶν ἐφημερίδων καὶ ρώτησε.

— Σᾶς ἔδωσαν τὴ διεύθυνσι τοῦ καλλιτέχνου—γιατὶ ἀπὸ τὴν περιγραφή πού μοῦ κάνατε συμπεραίνω ὅτι πρόκειται περὶ καλλιτέχνου—πού βαλοσάμωσ τὸ γάτο;

Ἐπὶ τὸ ἀστυνομικὸς ἀνασῆκωσε τὰ φρύδια.

— Βέβαια ὄχι, εἶπε. Γιατὶ νὰ τὴ ζητήσω;

— Πληροφορηθῆτε, εἶπε ὁ Χεημάμπελ. Καὶ πηγαίνετε νὰ ἐπισκεφθῆτε αὐτὸ τὸν ἀνθρώπο. Ὅταν κουβεντιάσετε μαζί του, ἔλατε νὰ μὲ ξαναβρῆτε.

Καὶ λέγοντας αὐτὰ ὠπισθοχώρησε μέχρι τὴν πόρτα.

— Εἶ, τὸ ἐπανιδεῖν, τοῦ εἶπε.

Κ' ἔφυγε ἀπὸ τὸ δωμάτιο.

— Κύριε... ἔχω κάτι ἀκόμα νὰ σᾶς ρωτήσω, φώναξε ὁ Μαλέξ.

Ἐφαῖξε ὅμως ὄλο τὸ σπῖτι καὶ δὲ βρῆκε ἕχνος τοῦ Χεημάμπελ.

XXVI

Ἡ ὑπόθεσις Ζαντέν.

Τὸ ἴδιο ἐκεῖνο βραδὸν ὁ ἀστυνομικὸς Μαλέξ κατεῖχε τὴν πληροφορία πὸς ὁ Ἄνιμπαλ Χεημάμπελ τὸν εἶχε συμβουλέψει νὰ ζητήσῃ.

Εἶχε στείλει ἕνα τηλεγράφημα μὲ ἀπάντησι πληρωμένη στὴ Λάουρα Σαρὸν, ἡ ὁποία τοῦ ἀπήντησε δίνοντάς του τὴν διεύθυνσι τοῦ ἀνθρώπου πού ἰβασάμωσ τὸ γάτο.

«Ὅταν θὰ κουβεντιάσης μ' αὐτὸν τὸν ἀνθρώπο, ἔρχεσαι καὶ μὲ ξαναβροῖσκες».

Ἐκεῖνος ἀστυνομικὸς θύμωσε γιὰ μιὰ στιγμή πού ἀκολούθησε τὴ συμβουλή τοῦ ἔρασιτέχνου τῶν μυστηρίων. Ξαναδιαβάζοντας τὴν ἀπάντησι πού εἶχε στὸ τηλεγράφημά του, κούνησε τὸ κεφάλι.

«Μπᾶ! δὲν εἶναι πιὸ ἔξυπνος ἀπὸ μένα. Ὅχι, γιατί διαβάζει Μοντεγκάτσα καὶ Λομπρόζο... Μπλοφάρει!»

Ἐκεῖνος Μαλέξ ὅμως δεῖχτηκε πάντοτε λογικὸς ἐναντι τοῦ ἑαυτοῦ του.

«Μοῦ τὴν ἔκασε!» σκέφτηκε. Εἶναι διαβολεμένος. Μ' ἀπομάκρυνε ἀπὸ τὸ σπῖτι του μὲ μιὰ πρόφασι. Ποιὸς ξέρει γιὰ ποιά αἰτία;

Παραδέχτηκε ὅμως ὅτι ὁ μῦθος πού ἐπλάσθη γύρω ἀπ' αὐτὸν τὸν

ἄνθρωπο θὰ βγῆκε ἀσφαλῶς ἀπὸ πρόσωπα πού θὰ πῆγαν νὰ τὸν συμβουλευθοῦν γιὰ ὑποθέσεις του.

Συνήθως καμμιὰ συμπάθεια δὲν ὑφίσταται μεταξύ ἐπαγγελματιῶν καὶ ἐρασιτεχνῶν. Τὸ ἴδιο συναίσθημα ἔνοιωθε καὶ ὁ Μαλέξ. Σκεπτότανε τὸν Χεμιάμπελ μὲ κάποια ζήλεια, ἂν ὄχι μίσος. Ἦταν περίεργος νὰ δῆ μέχρι ποίου σημείου θὰ ἔφθανε ἡ ἱκανότητα τοῦ αἰνιγματώδους αὐτοῦ ἀνθρώπου κι' ἂν δικαιολογοῦσε τὴ φήμη του.

Τὴν ἐπομένη τὸ πρωτὶ πῆγε νὰ βρῆ τὸ μαγαζὶ τοῦ κυρίου Ζαντέν τοῦ βαλσαμωτοῦ, πού βρισκότανε, ὅπως τοῦ τηλεγράφησε ἡ Λάουρα, ὁδὸς Λομβαρδῶν 144.

Τὸ βρῆκε εὐκόλα. Ἦταν ἓνα στενόμακρο μαγαζάκι. Ἡ βιτρίνα του ἦταν σκεπασμένη μὲ ἓνα ξύλο καὶ τὸ μαγαζὶ φαινότανε ἐγκαταλελειμμένο. Ὁ ἀστυνομικὸς ἔκανε ἓνα βῆμα πρὸς τὰ πίσω γιὰ νὰ κυττάξῃ καλύτερα τὸ μαγαζὶ, ὅταν ἀκούη μιὰ φωνὴ νὰ τὸν ρωτᾷ.

— Ζητᾶτε κανένα;

Εἶδε μιὰ ἀδύνατη γυναικοῦλα, πού βρισκότανε στὸ κατῶφλι τοῦ γειτονικοῦ μαγαζιοῦ.

— Γυρεύω τὸν κύριο Ζαντέν, ἀπήντησε ὁ ἀστυνομικὸς. Μήπως μετεκόμισε;

— Μετεκόμισε;

Μὲ τὰ χέρια στὴ μέση ἐκύτταζε μὲ περιέργεια τὸν ἀστυνομικὸ.

— Τὶ τὸν θέλετε; ξαναρώτησε.

Ὁ Μαλέξ κρατήθηκε. Ἦταν ἔτοιμος νὰ τὴν στείλῃ στὸ διάβολο. Ἄλλὰ τὴν εἶχε ἀνάγκη.

— Θέλω νὰ τοῦ μιλήσω. Ποῦ μπορῶ νὰ τὸν βρῶ; Ἄν ξέρετε τὴ διεύθυνσί του θὰ μὲ ὑποχρεώσετε.

— Θὰ εἶσθε ξένος. Δὲ θᾶσθε ἀπὸ τὴν οἰκογένειά του.

Ναί, εἶπε ὁ ἀστυνομικὸς.

— Καὶ δὲν ξέρετε;

Ὁ Μαλέξ ἔχασε τὴν ὑπομονή του.

— Δὲν μ' ἀρέσουν τὰ αἰνίγματα! τῆς εἶπε. Θὰ μὲ ὑποχρεώσετε νὰ μοῦ πῆτε.

Διακόπτοντάς τον ἡ γυναικοῦλα τοῦ εἶπε:

— Εἶναι χρόνος τώρα πού ὁ κύριος Ζαντέν ἐδηλητηριάσθη. Ἡ γυναῖκά του καὶ ὁ ὑπάλληλός του περνοῦνε σήμερα ἀπὸ τὸ κακουργιοδικεῖο.

— Πῶς; εἶπε ὁ ἀστυνομικὸς.

— Νί σᾶς φέρω τὴν ἐφημερίδα νὰ διαβάσετε, εἶπε ἡ γυναῖκα.

Μπῆκε μέσα στὸ μαγαζὶ τῆς. Φαινότανε εὐχαριστημένη πού θὰ μποροῦσε νὰ δώσῃ πληροφορίες γιὰ μιὰ ὑπόθεσι πού μέρες καὶ μέρες τώρα ἀπησχόλησε τὴ γειτονιά.

Ἐπειτα ἀπὸ λίγα λεπτὰ ὁ Μαλέξ ἐδιάβαζε τὰ κάτωθι:

Ἡ ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΖΑΝΤΕΝ

Οἱ ἀναγνώσται μας θὰ ἐνθουμοῦνται τὸ θάνατο τοῦ βαλσαμωτοῦ Ζαντέν, πού συνέβη τὸν παρελθόντα Δεκέμβριον. Ὁ θάνατος ἐφάνη

Κρατούσε με προσπάθεια, τὸ μανεκὲν στὸν ὄμο του...

ὄλοπιος εἰς τὸν λατρὸν ποῦ θὰ εἶδιδε τὴν ἄδειαν τοῦ ἐνταφιασμοῦ, καὶ τὸ δικαστήριον διέταξε τὴν αὐτοψίαν.

Οἱ λατροδικασταὶ ἐπιστοποίησαν διὲς ὁ κύριος Ζαντιὲν εἶχε δηλητηριασθῆ ἀπὸ κυανιοῦχον. Ἡ ἀνάκρισις δὲν ἄργησε ν' ἀνακαλύψῃ διὲς ἡ κυρία Ζαντιὲν εἶχε ἰδιαιτέρας σχέσεις μὲ τὸν ὑπάλληλο τοῦ ἀντρός της, τὸν κύριο Μπισόπ.

Ἡ κυρία Ζαντιὲν εὗρίσκετο εἰς διάστασιν μὲ τὸν ἀντρα της καὶ ἠμολόγησε πράγματι διὲς εἶχε ζητήσῃ μάλιστα καὶ τὸ διαζύγιον γιὰ νὰ παντρευτῆ τὸν Μπισόπ. Ὁ ἀντρας της δὲμως ἤρνεϊτο νὰ τῆς δώσῃ διαζύγιον.

Διάφοροι μάρτυρες εἶπαν διὲς ἄκουσαν τὸν Μπισόπ νὰ φοβερίζῃ τὸν Ζαντιέν. Καὶ ὁ εἰσαγγελεὺς κατόπιν ἀποφάσεώς του ἐξέδωκεν ἐνταλμα συλλήψεως καὶ κατὰ τῶν δύο. Ἐνοχοποιοῦνται γιὰ τὴ δηλητηρίασιν τοῦ Ζαντιέν.

Δικάζονται λοιπὸν σήμερον εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον. Πάντως καθ' ὅλην τὴν ἀνακριτικὴν ἐξέτασιν, τόσοσὴν ἡ κυρία Ζαντιέν, ὅσον καὶ ὁ κύριος Μπισόπ ἀρνοῦνται γιὰ τὴν κατηγορίαν τοῦ ἐγκλήματος ποῦ τοὺς ἀποδίδουν. Τὴν ὑπεράσπασιν ἔχει ἀναλάβῃ ὁ...

Ὁ ἀστυνομικὸς δὲν προχώρησε περισσότερο. Ἐπέστρεψε τὴν ἐφημερίδα στὴ γυναικοῦλα καὶ ψιθύρισε: «Τὶ περιεργὴ σύμπτωσις!»

Ἔσπαξε τὸ κεφάλιν του νὰ βρῆ γιὰ ποιὸ λόγον ὁ Χεμαάμπελ τὸν ἔβησε νὰ κἀνῃ αὐτὸ τὸ διάβημα.

— Διαβάζετε ἐφημερίδες; τὸν εἶχε ρωτήσῃ.

Ἄναμφιβίλως εἶχε διαβάσει αὐτὸ τὸ γεγονός καὶ τοῦ ἔκανε φαίνεται ἐντόπωσι. Ἐβλεπε ὅμως καμμιὰ σχέσιν μεταξὺ τῆς ὑποθέσεως Ζαντιέν καὶ ὑποθέσεως τοῦ μανεκέν; Ποιά; Ὅπως ὁ Λεὸν Λεκὸπτ ἔτσι καὶ ὁ Ζαντιέν εἶχε δηλητηριασθῆ. Μήπως ὁ Χεμαάμπελ φανταζότανε ὅτι οἱ δολοφόνου τοῦ ἑνὸς μπορούσαν νὰ ἦσαν οἱ δολοφόνου καὶ τοῦ ἄλλου; Αὐτὸ φαινόταν ἐντελῶς ἀδύνατον...

«Ἄλλὰ γιατί; ἀναρωτήθηκε ὁ Μαλέξ. Ὑπάρχουν περισσότερες πιθανότητες ἢ δολοφονία τοῦ Λεὸν νὰ εἶναι δρᾶμα, ποῦ ἔγινε ἀπὸ μῖσος... Πρέπει νὰ κατατάξουμε στὴν ἴδια κατηγορίαν καὶ τὸ θάνατον τοῦ Ζαντιέν; Τότε;...»

Τότε θέλησε νὰ ἔχη καθαρὴ τὴ συνείδησί του. Ὁ Χεμαάμπελ δὲν εἶχε προσκαλέσει τὸν ἀστυνομικὸν νὰ τὸν ἐπισκεφθῆ μετὰ ἀπὸ τὴ συνομιλία του μὲ τὸν Ζαντιέν; Ἄν ἡ συνομιλία αὕτη δὲν ἔγινε, αὐτὸ δὲν ἦταν λάθος τοῦ ἀστυνομικοῦ.

Δὲν ὑπῆρχε ἀμφιβολία διὲς ὁ Χεμαάμπελ ἤξευρε ποῦ τὸν ἔστειλε ἀπὸ τὴν προτεροαία.

Εἶχε φθάσει ἤδη στὸν ἀριθμὸ 13 τῆς ὁδοῦ Ὑδραυλικῶν. Χτύπησε τὴν πόρταν.

Μόλις ἀνοιξε μπήκε στὸ χῶλλον.

Μιὰ φωνὴ τὸν ἔκανε νὰ γυρίσῃ.

— Εἶστε ὁ ἀστυνομικὸς Μαλέξ;

— Μάλιστα, τῆς εἶπε.

Ἦταν δυνατὸς ἀπὸ τῆ στιγμῆ πού ἤξερε...

Ἐδίστασε πολὺ πρὶν ν' ἀκολουθήσῃ τῆ συμβουλῇ πού τοῦ εἶχε δώσει ὁ Χεημάμπελ στὸ γράμμα του. Καὶ ὅταν τὸ ἀπεφάσισε, εἶδε ὅτι ἦταν πολὺ ἄσχημα γιὰ νὰ πάρῃ τὸ τραῖνο γιὰ νὰ τὸν κατεβάσῃ στὸ χωριὸ στίς 11 καὶ 50'.

Ἐπῆγε λοιπὸν καὶ βρῆκε τὸν Ἀρμάνδο Λεκόπτ καὶ ἀνέλαβε νὰ τὸν πείσῃ νὰ τὸν μεταφέρῃ στὸ χωριὸ μὲ τὸ αὐτοκίνητο. Ὅπως εἴπαμε ὅμως τὸ κατάφερε πολὺ δύσκολα.

Μέσα στὸ ἀμάξι πού ἐρχόντουσαν καὶ τὸ ὅποιο ὁ Ἀρμάνδος ὠδηγοῦσε πάρα πολὺ καλά, ὁ ἀστυνομικὸς ἀναρωτιώτανε πῶς θὰ τὰ κατάφερε νὰ ἐπωφεληθῇ ἀπὸ τὴν κατάστασι πού θὰ ἐδημιουργεῖτο.

«Προσκαλέσατε ὅλους τοὺς ἡρώας τοῦ δράματος σὲ μιὰ μικρὴ συγκέντρωσι αὔριο τὸ βράδυ».

Κ' ἐπειτα; Ὁ Μαλῆζ πρὸ ὀλίγων ἀκόμη ἡμερῶν δὲν ἤξερε οὔτε τὸ θάνατο κἂν τοῦ Λεὸν Λεκόπτ. Δὲν μπορούσε βέβαια νὰ ἀποφανθῇ γιὰ τὸ δολοφόνου.

«Ἐνα τηλεγράφημα πού θὰ σᾶς ἀπευθίνω αὔριο τ' ἀπόγευμα θὰ σᾶς ἐξηγήσῃ τὸ πῶς τοῦ θανάτου τοῦ Λεὸν».

Μιὰ ἰδέα πέρασε ἀπὸ τὸ μυαλό του καὶ τὸν ἔκανε νὰ χαμογελάσῃ. Ναι, ἂν ὁ Χεημάμπελ κρατοῦσε τὴν ὑπόσχεσί του καὶ τοῦ φανέρωνε τὸ πῶς, θὰ μπορούσε ἴσως, ξεκινώντας ἀπὸ τὸ πῶς, νὰ φθάσῃ στὸ ποῖος.

Τὶ ἦταν ὅμως αὐτὸ πού ἐπέτρεψε στὸν Χεημάμπελ νὰ βεβαιώσῃ, στὸ γράμμα του, ὅτι ἡ ἐπίσκεψι τοῦ Μαλῆζ στὸ σπίτι τοῦ Ζαντέν δὲν θὰ εἶχε κανένα ἀποτέλεσμα; Ὁ ἀστυνομικὸς δὲν ἔβλεπε παρὰ μονάχα μιὰ πιθανὴ ὑπόθεσι: ὅτι ὁ μυστηριώδης αὐτὸς ἄνθρωπος ἤξερε πολὺ περισσότερα ἀπὸ κείνα πού εἶπε. Ὅπωςδῆποτε, μπροστὰ στὸν Μαλῆζ παρουσιαζότανε μιὰ εὐκαιρία πιά νὰ ξεκαθαρίσῃ τὴν κατάστασι. Ποιὰ ἦταν ἡ εὐκαιρία αὕτη; Ὁ Χεημάμπελ δὲν εἶχε δώσει στὸν ἀστυνομικὸ παρὰ μονάχα μιὰ συμβουλὴ: Νὰ συνομιλήσῃ μὲ τὸν Ζαντέν. Ἀλλά, ἀφοῦ, σύμφωνα μὲ τὸ γράμμα του, ὁ Χεημάμπελ φαινόταν νὰ ξέρῃ ἀπὸ πρὶν ὅτι δὲν θὰ τὸν εὔρισκε, ποιὲς ἦταν λοιπὸν ἀκριβῶς οἱ προσπάθειές του;

Ὁ Μαλῆζ ἐξήτασε ἀπὸ ὅλες τίς φάσεις του τὸ πρόβλημα αὐτό, ἀλλὰ δὲν κατόρθωνε νὰ τὸ λύσῃ. Τὶ σχέσι μπορεῖ νὰ εἶχε ἡ ὑπόθεσι Ζαντέν μὲ τὸ θάνατο τοῦ Λεὸν Λεκόπτ;

Ὁ Ἀρμάνδος παρεκάλεσε τὸν ἀστυνομικὸ νὰ δειπνήσουν μαζί. Μόλις φθάσανε στὸ σπίτι τῆς Πλατείας τῆς Ἐκκλησίας, βρῆκανε τὴν Εἰρήνην καταλυπημένην.

Ἡ σκυλίτσα ἡ Μαργαρίτα εἶχε πεθάνει καὶ ὁ Μαλῆζ ἦταν ἐν μέρει ὑπεύθυνος γι' αὐτὸ τὸ θάνατο.

Θὰ θυμώσατε, πράγματι, ὅτι τὴν ἡμέρα πού ὁ ἀστυνομικὸς ἄφησε τὸ σπίτι τῶν Λεκόπτ βρισκότανε στὸ πατάρι ὅταν τὸν φώναξε ὁ Ἀρμάνδος. Κατέβηκε γρήγορα καὶ ξέχασε, ὡς φαίνεται, νὰ κλείσῃ τὴν πόρτα τοῦ καταρτοῦ πίσω του.

Ἡ Μαργαρίτα, ἐπωφελομένη τῆς εὐκαιρίας νὰ μπῇ στὸ πατάρι καὶ

κεῖ νὰ ἐκδικηθῆ τὸν Μπαλταζάρ, τράβηξε τὸ βαλσαμωμένον γάτο μέχρι τὴν βεράντα, ξεσχίζοντάς τον. Ἡ Εἰρήνη καὶ ἡ Λάουρα δυσκολεύτηκαν πολὺ νὰ τῆς ἀποσπάσουν ἀπὸ τὰ δόντια τὰ ὑπολείμματα τοῦ βαλσαμωμένου γάτου. Ὁ δυστυχησμένος ὁ Μπαλταζάρ ἔχασε τὸ ἔνα του μάτι καὶ τὰ δύο του πόδια γινήκανε κομμάτια μέσα στὸ τράβηγμα.

Ξαφνικὰ ἡ σκυλίτσα, ἀφοῦ ἔκανε μερικά στριφογυρίσματα, ξαπλώθηκε κάτω μὲ τὴ ράχι, τίναξε τὰ ποδαράκια της καὶ ἔπειτα ἀπὸ μερικά λεπτὰ πέθανε.

Πῶς; Ἀπὸ τί;

Οἱ δύο νέες δὲν ξέφρανε τί νὰ ὑποθέσουν. Ὁ ἀστυνομικὸς τοὺς ἐξήγησε ὅτι θὰ πέθανε ἀπὸ μεγάλη συγκίνησι καὶ ἀπὸ τὴν ὑπερβολικὴ λύσσα της ἀπὸ τὴν πάλη νὰ ξεσχίση, ἢ ἐκτὸς πάλι ἂν ἐδηλητηριάσθη ἀπὸ τὰ ἀρσενικοῦχα ὑλικά πού ὁ μακαρίτης ὁ Ζαντὲν μετεχειρίσθη νὰ βαλσαμώσῃ τὸ Μπαλταζάρ.

Καὶ ὁ Μαλέξ ἄφησε νὰ περάσῃ καὶ αὐτὴ ἡ δευτέρα εὐκαιρία πού τοῦ προσφέρθη νὰ ἀνακαλύψῃ ὁ ἴδιος τὸ πῶς τοῦ θανάτου τοῦ Λεὸν Λεκόπι.

Καὶ ὅταν τὸ δειπνο ἔτελείωσε, φρόντισε νὰ μαζέψῃ τοὺς κυριωτέρους ἐνδιαφερομένους γιὰ τὴ συγκέντρωσι, πού τοῦ εἶχε ὑποδείξει ὁ Χεμαάμπελ γιὰ τὴν ἐπομένη τὸ βράδυ.

Ἡ Σοφία Σαρὸν θέλησε καὶ αὐτὴ νὰ συνοδέψῃ τὸν ἄντρα της καὶ ὁ ἀστυνομικὸς δὲν ἔφερε ἀντίρροησι.

Τὴν ἐπομένη τὸ πρωτὶ ἡ ἀγωνία του μεγάλωσε καὶ ἀμφέβαλλε ἂν ὁ Χεμαάμπελ θὰ κρατοῦσε τὴν ὑπόσχεσί του. Ἀμφέβαλλε μέχρις ὅτου ἔλοβε τὸ τηλεγράφημα.

Τὸ ἔχωσε στὴν τσέπη του χωρὶς νὰ τ'ἀνοιξῇ, καὶ πῆγε νὰ κἀνῃ ἓνα περίπατο ἔξω πρὸς τὰ χωράφια. Ἡ καρδιά του χτυποῦσε δυνατὰ, τὰ χέλια του τρέμανε ὅταν ἔσχιζε τὸ χαρτὶ καὶ διάβασε τὸ τηλεγράφημα.

Ὁ Χεμαάμπελ δὲν εἶχε λάβει τὸν κόπο παρὰ νὰ γράψῃ μονάχα πέντε λέξεις. Ὁ Μαλέξ τὸ διάβαζε καὶ τὸ ξαναδιάβαζε. Τέλος ἔβγαλε μιὰ κραυγὴ.

Ἀδύνατον...

Αὐτὴ ἦταν ἡ πρώτη λέξι πού πέρασε μέσα ἀπὸ τὴ σκέψι του. Χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ, ἡ λέξι αὐτὴ τοῦ ἤρθε ἀπὸ τὴ ντροπὴ πού ἔνοιωθε, σὰν σκέφτηκε ὅτι εἶχε περάσει δύο φορὲς δίπλα ἀπὸ τὴν ἀλήθεια χωρὶς νὰ τὴ δῇ.

Εἶχε σταματήσει καὶ ἔμεινε ἀκίνητος ἐκεῖ μέσα στὸ δρόμο γιὰ πολλὴ ὥρα. Αὐτὸ πού διάβασε στὸ τηλεγράφημα τὸν εἶχε κυριολεκτικῶς τσακίσει.

Ἐπειτα, σὰν συνῆλθε, ἔτρεξε στὸ ταχυδρομεῖο καὶ ζήτησε νὰ τὸν θέσουν σὲ τηλεφωνικὴ ἐπικοινωνία μὲ τὰς Βρυξέλλας.

Ἀνάθεσε σὸν Βαλτέρ μιὰ ἐπείγουσα ἀποστολὴ καὶ περίμενε τὴν ἀπάντησί του. Περίμενε μιάμιση ὥρα. Ἡ ἀπάντησις βεβαίως ἐκείνου πού ἤθελε νὰ μάθῃ.

Τότε ξαναθυμήθηκε τὸ ὄμορον πρόσωπο τοῦ Ἄνιμπαλ Χεμαάμπελ. Ἐνοιωθε ἓνα μῦθος καὶ ἓνα θαυμασμὸ γι' αὐτὸν τὸν ἄνθρωπο. Τὸ θαυμασμὸ του αὐτὸ τὸν ἐξέφρασε μερικὲς ἡμέρες ἀργότερα, ὅταν πῆγε νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ.

— Ποιὸ εἶναι τὸ μυστικόν σας; τὸν ρώτησε. Δὲν καταλαβαίνω πῶς τὸ σκεφθήκατε αὐτὸ χωρὶς νὰ βγῆτε ἀπὸ τὸ σπῆτι σας.

— Τὰ βιβλία αὐτά, εἶπε ὁ Χεημάμπελ. Δὲν ἔχω διαβάσει ἀπὸ ὄλ' αὐτὰ παρὰ μονάχα δύο τρία.

— Ἀλλὰ τότε: Ὁ Σέρλοκ Χόλμς εἶχε ἓνα δικό του ἐντελὲς σύστημα, ὅπως ξέρετε. Ὁ Μπρόουν, ὁ τρομερὸς αὐτὸς Μπρόουν, ἐπίσης εἶχε τὸ μυστικό του... Ποιὸ εἶναι τὸ δικό σας;

— Ἡ φαντασία, ἀπήντησε ὁ Χεημάμπελ.

— Ἐχω τοὺς λόγους μου νὰ πιστεύω, ἐξηκολούθησε ὁ Μαλέξ κυττάζοντας ὄλους αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους πού εἶχε συγκεντρώσει στὴ βεράντα τῶν Λεκόπι, ὅτι ἓνας ἀπὸ σὰς γνωρίζει τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο ἐδολοφονήθη ὁ Λεὸν Λεκόπι... Πάντως θὰ εἶναι πιὸ σωστὸ νὰ μάθετε ὄλοι σας πῶς συνέβησαν ὄλ' αὐτὰ τὰ πράγματα. Θὰ σὰς τὰ ἐξηγήσω ὅσο μπορῶ πιὸ ἀναλυτικά.

Λέγοντας αὐτὰ ὁ ἀστυνομικὸς ἔρριξε μηχανικὰ μιὰ ματιὰ πάνω στὸ τηλεγράφημα πού κρατοῦσε στὰ χέρια του.

Καὶ ξαναδιάβασε γιὰ ἄλλη μιὰ φορὰ τὶς πέντε λέξεις πού τοῦ εἶχε τηλεγραφήσει ὁ Χεημάμπελ.

«Δώστε τὸ γάτο στὴ σκόλα»

Χεημάμπελ

XXIX

Συνένοχοι.

— Ὁ Λεὸν Λεκόπι, ἄρχισε ὁ ἀστυνομικὸς, δὲν ἀγαποῦσε τὸ Μπαλταζάρ, καὶ ὁ Μπαλταζάρ δὲν ἀγαποῦσε τὸν Λεὸν Λεκόπι. Ἡ ζωὴ μᾶς ἔχει παρουσιάσει πολλὰ τέτοια παραδείγματα ἀντιπαθείας. Ἡ σκυλίτσα ἡ Μαργαρίτα, οὔτε κι' αὐτὴ, δὲν συμπαθοῦσε τὸ γάτο, καὶ ὅπως βλέπετε πληρώθηκε ἀκριβὰ γιὰ τὴν ἀντιπάθειά της αὐτῆ. Ἐπίσης τὴν ἀντιπάθεια τοῦ Λεὸν πρὸς τὸ γάτο μποροῦμε νὰ τὴν βεβαιώσουμε ἀπὸ τὸ σημάδι μιᾶς πληγῆς πού ἔφερε στὰ πλάγια, ἀποτέλεσμα τῆς σκληρῆς ἐκδηλώσεως τῆς ἀντιπαθείας τοῦ Λεὸν, μὲ τὸ ξύλο στὴ ράχι τοῦ γάτου...

Μήπως κάνω λάθος;

— Ὅχι, ἀπήντησε ὁ Ἀρμάνδος μὲ μιὰ πνιγμένη φωνή. Αὐτὸ πού λέτε εἶναι σωστό. Ἐξακολούθηστε.

Αὐτὴ ἡ ἀρχὴ εἶχε καταπλήξει ὄλους πού τὸν ἄκουαν. Ὁ Μαλέξ ὅμως ἤξερε ὅτι ἡ κατάπληξις ἐνὸς ἑξ ὄλων ἐκεῖ μέσα ἦταν ψεύτικη, ἀφοῦ θὰ ἦταν καὶ ὁ ἐγκληματίας.

— Ὁ δολοφόνος, συνέχισε μὲ ἡρεμία ὁ ἀστυνομικὸς, ἐβασίσθη πάνω σ' αὐτὴ τὴν ἀντιπάθεια, πάνω σ' αὐτὸ τὸ μίσος.

Ἔρριξε μιὰ περιστροφικὴ ματιὰ καὶ κύτταξε ὄλους μαζί.

— Ὁ Λεὸν Λεκόπι, συνέχισε, σκούδαζε ἱατρικῆ. Αὐτὸ μοῦ τὸ εἶπε ὁ κύριος Λεκόπι ὅταν ἐπεσεκέφθη γιὰ πρώτη φορὰ τὸ σπύτι σας. Καὶ δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι ὁ μακαρίτης θὰ εἶχε στὴ διάθεσί του διάφορα δηλητήρια... καὶ μεταξὺ αὐτῶν θὰ εὕρισκετο καὶ ὑδροχλωρικὸν κυάνιο.

Ὁ Μαλέξ σταμάτησε μιὰ στιγμὴ.

—Μάλιστα! Ὁ Λεὸν Λεκὸπτ πέθανε ἀπὸ ὑδροχλωρικὸν κυάνιον. Καὶ ἐμφέβαλλα πολὺ στὴν ἀρχὴ πῶς μπορούσε νὰ εἶχε δοθῆ κατὰ ἓνα τέτοιον τρόπο αὐτὸ τὸ δηλητήριον ποὺ εἶναι κεραυνοβόλο.

Ἐκούστηκε ἡ διστακτικὴ φωνὴ τῆς Εἰρήνης.

—Ἄλλά... κανεὶς δέν...

—... δὲν ἐπλησίασε τὸν ἀδελφὸ σας τῇ στιγμῇ τοῦ θανάτου;...

Μάλιστα, κάποιος τὸν ἐπλησίασε.

Ἦταν ἡ σειρὰ τῆς Λάουρας νὰ ἐπέμβῃ.

—Ἐν πάσῃ περιπτώσει δὲν μπορεί νὰ γίνῃ λόγος γιὰ κανένα ἀπὸ μᾶς ἔδῳ. Σᾶς τὸ εἶπα καὶ τὸ ἐπανέλαβα, κύριε: Ἡ Εἰρήνη καὶ ἡ Ἰρμα ἦταν στὸν κήπο, ὁ ἀδελφός μου καὶ ἐγὼ στὴ βεράντα. Τέλος ὁ Ἄρμάνδος οὔτε... οὔτε ὁ Λεοπόλδος βρισκότανε στὸ σπίτι.

—Τὸ ξέρω, εἶπε ὁ Μαλέξ. Ἐχω σπάσει τὸ κεφάλι μου πάνω σ' αὐτὸ τὸ πρόβλημα. Ὁ Λεὸν Λεκὸπτ δὲν εἶχε πηρὴ τίποτα πρὶν ἀπὸ τὸ θάνατό του. Ἄν ὑπῆρχε ὁμοῦ ἀμφιβολία διὰ τὸ δηλητήριον μπῆκε μέσα στὸ αἷμά του... Ἄπὸ ποιόν;

Καὶ προσέθεσε σ' ἓνα τόνο πρὸ χαμηλό:

—Καὶ πῶς;

—Σᾶ; τὸ ξανάπα διὰ αὐτὴ ἢ ὑπόθεσις εἶναι ἐντελῶς ἀπίστευτη!

—Ἀκριβῶς; ἡ πραγματικότης εἶναι καμμιά φορὰ ποὺ φαίνεται ἀπίστευτη, ψιθύρισε ὁ ἀστυνομικὸς.

Ἔβηξε.

—Ὁ δολοφόνος—ποὺ βρίσκεται τώρα ἔδῳ ἀναμεταξύ μας—τὸ ξέρει πάρα πολὺ καλά. Καλύτερα ἀπὸ μένα...

—Ποιὸς μίλησε γιὰ δολοφόνον; ἐπενέβη ὁ Ζερὸμ ἀπὸ τῆ θέσι του. Ἐγὼ εἶμαι ὁ πρόεδρος τοῦ δικαστηρίου τῆς Καζαμπλάνκας.

Ἄλλοι τὸν κύτταξαν κατάπληκτοι. «Εἶναι τρελλός!» ψιθύρισε ἡ Σοφία Σαρὸν.

Ὁ Μαλέξ τοῦ εἶπε νὰ σιωπήσῃ καὶ συνέχισε:

—Ὁ δολοφόνος, ὃς τὸν ὀνομάσωμε ὁ ἄγνωστος Χ, ἂν θέλετε καλύτερα, δὲν ἐήργησε τῇ δολοφονίᾳ μόνος του. Σκέφτηκε ἓνα τρόπο ἐντελῶς πρωτότυπο. Ὅπως βλέπετε ἀνάμεσα στοὺς ἐγκληματίας ὑπάρχει καὶ ἡ πρωιότης... Ὁ Χ λοιπὸν εἶχε κι' αὐτὸς τὴν πρωτοτυπία του, νὰ τὴν πῶ...

Παράξενη σκηνή! Παράξενη σκηνοθεσία! Παράξενοι πρωταγωνισταί! Ὅκτὸ πρόσωπα, μὲ τὴν ἀγωνία στὸ στόμα, κύτταξαν τὸν ἀστυνομικόν. Μερικὰ ἦσαν φωτισμένα ἀπὸ τίς λάμπες, μερικὰ κρυμμένα στὴ σκιά. Τὸ ἓνα ἐπ' αὐτὰ ἀνῆκε σὲ κάποιον κατάδικον ποὺ ἀνεγνωρίσθη ἡ ἀθωότητά του, τὸ ἄλλο σ' ἓνα ἀπλὸ φτωχὸ τῷ πνεύματι ποὺ νόμιζε πῶς ἦταν ὁ Βισμαρκ.

—Θὶ σᾶς ζητήσω εἶπε ὁ Μαλέξ, νὰ λεπτύνετε λιγάκι τὴ φαντασία σας. Φαντασθῆτε τὸν Λεὸν Λεκὸπτ νὰ κατεβαίνει τὴ σκάλα τὴν ἡμέρα τοῦ θανάτου του. Κατεβαίνει ἀπὸ τὸ δεύτερον πάτωμα. Φθάνοντας στὸ πρῶτον, πέφτει νεκρός. *Τὶ συνέβη μετὰ τὸ δευτέρου καὶ τοῦ πρώτου πατώματος;*

—Τίποτα δὲν μπορούσε νὰ συμβῆ, φώναξε ὁ Ἄρμάνδος, ἀφοῦ ὁ Λεὸν δὲν συνήτησε κανένα!

— Ἀπαῖσθε, ἀπήντησε ἡρεμα ὁ ἀστυνομικός. Ὁ Λεὸν Λεκὸπτ πρᾶγματι δὲν συνήντησε κανένα... ἀλλὰ συνήντησε κάτι.

— Τί;

— Τὸ Μπαλταζάρ!

Ἔτσι τὸν κύτταζαν μὲ κατάπληξι καὶ ὁ ἀστυνομικός συνέχισε:

— Ὁ Λεὸν Λεκὸπτ συνήντησε τὸ Μπαλταζάρ. Καὶ τὸν ἐχτύπησε, τὸν ἐχτύπησε φαίνεται σκληρά. Ὁ Μπαλταζάρ τοῦ ἐπετέθη, πήδησε καὶ τὸν γρατζούνισε στὸ πρόσωπο. Τοῦ ἔμπηξε στὰ μάγουλα τὰ νύχια του ποὺ ἦσαν ποτισμένα, γεμάτα ὑδροχλωρῶδὸν κυάνιον!

Ἡ Λιουρα ἔβγαλε μιὰ κραυγὴ καὶ ὅλοι οἱ παρευρισκόμενοι ἀντήλλαξαν κατάπληκτα βλέμματα, ἐκτὸς ἐνός.

— Δὲν σᾶς ἔλεγα ἐγὼ ὅτι ὁ δολοφόνος εἶχε κάποια πρωτοτυπία; Ἦξερε ὅτι γρήγορα ἢ ἀργά, στὴ μιὰ ἢ στὴν ἄλλη περίπτωση, ὁ Λεὸν Λεκὸπτ θὰ ἐρέθιζε ἢ θὰ κακοποιούσε ὁποσδήποτε τὸ Μπαλταζάρ. Ἦξερε ἐπίσης ὅτι ὁ Μπαλταζάρ θὰ ἡμύνετο, θὰ ὑπερησπίζετο καὶ θὰ γρατζούνιζε ἀναμφιβόλως τὸν ἐχθρό του. Ἦξερε ὅτι ἡ παραμικρότερη ἀμυχή μὲ τὸ κυάνιον θὰ ἦταν θανατηφόρα καὶ ἐνήργησε ἔτσι ὅπως βλέπετε. Αὐτὸ ἐξηγεῖ τὸ πῶς ὁ δολοφόνος δὲν εἶχε ἀνάγκη νὰ παρευρισκεται ἐπὶ τόπου γιὰ νὰ δολοφονήσει...

Ἔπειτα ἀπὸ λίγο ὁ Μαλέξ συνέχισε.

— Τὴν ἐπιουένη τοῦ θανάτου τοῦ Λεὸν Λεκὸπτ, ὁ Μπαλταζάρ πεθαίνει κι' αὐτός. Γιατί; Τὸ ζῶον αὐτὸ φαίνεται ξύστιχη μόναχο του... Τὸ δώσατε νὰ τὸ βαλασαμώσῃ ὁ Ζανιέν. Κι' ἐνῶ ἐργαζότανε τὸ τομάρι τοῦ γίαιου, ἀγκυλώθηκε κι' αὐτὸς ἀπὸ τὸ νύχι του. *Πεθαίνει κι' αὐτὸς δηλητηριαζόμενος*, ὅπως ὁ Λεὸν Λεκὸπτ. Ὁ θάνατός του φάνηκε ὑποπτος καὶ ἔκαναν αὐτοψία στὸ πτώμα του. Αἱ ὑπόνοιες σήμερα βαρύνουν τὴ γυναῖκά του καὶ τὸν υπάλληλό του, καὶ κατηγοροῦνται γιὰ ἐγκλημα. Περνοῦν σήμερα ἀπὸ τὸ κακουργιοδικεῖο... Τέλος ἡ μικρὴ σκυλίτσα τῆς δεσποινίδος Εἰρήνης *πεθαίνει κι' αὐτὴ ἐπειδὴ ἐδάγκωσε τὰ πόδια τοῦ Μπαλταζάρ*, γιατί στὰ νύχια ἀσφαλῶς θὰ εἶχαν μείνει ὑπολείμματα τοῦ δηλητηρίου.

Κανεὶς δὲν μπορούσε νὰ προσέφῃ λέξι μπρὸς στὴν ἀληθοφάνεια τοῦ πράγματος.

Τέλος ὁ Αἰμίλιος Σαρὸν ἐπιθύρισε:

— Ἀλλὰ... Ποιὸς τὸ ἔκανε αὐτό;

— Ὁ ἄγνωστος X, ἀπήντησε ὁ Μαλέξ.

Καὶ τὸ βλέμμά του κύτταξε ὅλους τριγύρω.

— Ὁ X δηλητηρίασε τὰ νύχια τοῦ Μπαλταζάρ, κ' ἕνα χρόνον ἀργότερα κακοποίησε καὶ μαχαίρωσε τὸ κερένιο πρόσωπο τοῦ μανεκέν, ποὺ ἔμοιαζε μὲ τὸ ζωντανό. Γιατί τὸ ἐγκλημα ποὺ ἔκανε δὲν μπόρεσε νὰ πνίξῃ τὸ μίσος του, ἀφοῦ τὸν ἐξηρέθιζε ἢ εἰκόνα τοῦ ἀνθρώπου ποὺ εἶχε ἤδη σκοτώσει.

Ὁ Ἀρμάνδος εἶπε στὸν ἀστυνομικό.

— Μήπως... Μήπως γνωρίζετε τὴν ταυτότητα του X; ρώτησε μὲ κάποια προσπάθεια.

— Τὴν γνωρίζω, ἀπήντησε ὁ Μαλέξ.

Σκιά φοβισμένη γλύστηκε στον τοίχο...

Κύτταξε ἄλλη μιὰ φορὰ ὅλα τὰ πρόσωπα γύρω του.

— Εἶσατε ὅλοι συνένοχοι, εἶπε σ' ἕναν τόνο πού ἐπιτιμοῦσε ὅλους μαζί Ἀηλαδὴ, χωρὶς κἄν νὰ συμβουλευθῆτε ὁ ἕνας τὸν ἄλλο, ἔχετε ὅλοι σας συνωμοτήσι νὰ μ' ἐμποδίσετε ν' ἀνακαλύψω τὴν ἀλήθεια. Μὴ διαμαρτυρῆσατε! Ὁ καθένας ἀπὸ σᾶς εἶχε τὸ μυστικὸ του νὰ ὑπερασπίσῃ, καὶ σχεδὸν ὅλοι προσπαθῆσατε νὰ μοῦ κρύψετε τὴν πραγματικὴ προσωπικότητα τοῦ θύματος.

— Δὲν ἔπρεπε ἢ μνήμη του... ἄρχισε ἡ Εἰρήνη.

— Ναί, ναί, διέκοψε ὁ ἀστυνομικὸς. Ἡ λεπτότης αὐτῆ σᾶς τιμᾷ. Καὶ ὅμως ἔπαρ' ἀπὸ δῶ μέσα εἶχατε λόγους λίγο πολὺ σοβαροὺς πού ἐπιθυμοῦσατε τὸ θάνατο τοῦ Λεὼν Λεκόπτ. Καὶ — ἀκούστε με καλὰ — ἀφοῦ ὁ Χ. δὲν εἶχε ἀνάγκη νὰ βροσκοῦται ἐπὶ τόπου γιὰ νὰ κἀνῃ τὸ ἔγκλημα, καὶ ἄλλοθί σας δὲν ἰσχύουν, καὶ ὁ δολοφόνος μπορεῖ εὐκολώτατα νὰ εἶναι ὅποιοσδήποτε ἀπὸ σᾶς.

Ὁ Αἰμίλιος Σαρὸν ἔκανε μιὰ ἀπότομη κίνησι.

— Καὶ ποῖος ἀπὸ μᾶς ἔχει διαγραφῆ ἀπὸ τὸ μαῦρο κατάλογό σας τῆς κατηγορίας;

— Ἡ γυναῖκά σας, ἀπήντησε ὁ Μαλέξ.

— Εὐτυχῶς! ψιθύρισε ἐκείνη.

Μιὰ στιγμὴ ἐπενέβη ὁ Ἀρμάνδος.

— Λέγετε, ἐπιθεωρητά, ὅτι τὰ ἄλλοθι δὲν λογαριάζονται πιά ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἔγκλημα. Μήπως καὶ τὰ «ἄλλοθι» πού ἀφοροῦν τῇ δολοφονίᾳ τοῦ μαγκενὸν δὲν λογαριάζονται οὔτε αὐτὰ; Τὸ σημεῖον αὐτὸ εἶναι πολὺ ἐνδιαφέρον, ἀφοῦ τὸ ἴδιο πρόσωπο πού σκότωσε τὸν Λεὼν κατέστρεψε καὶ τὸ ὁμοίωμά του.

— Πράγματι, εἶπε ὁ Μαλέξ. Σᾶς λέγω ὅμως πάντως ὅτι ἂν εἶχατε ὅλοι ἐκτὸς τοῦ Ζερῶμ, ἕνα «ἄλλοθι» γιὰ τὸ ἔγκλημα, ἐν τούτοις κανεὶς σας δὲν μπορεῖ νὰ μοῦ προμηθεύσῃ ἕνα «ἄλλοθι» γιὰ τὴ νύχτα τῆς 14ης πρὸς τὴν 15ην.

Ὅλοι ἄρχισαν νὰ διαμαρτύρωνται, ὁ ἀστυνομικὸς ὅμως δὲν ἄκουσε κανένα.

— Τὸ γεγονὸς ὅτι βρισκόσαστε στὰ κρεββάτια σας, ἐξηκολούθησε ὑψώνοντας τὴ φωνή του, δὲν μπορεῖ νὰ ἐπιβεβαιώσῃ ἕνα σοβαρὸ «ἄλλοθι»... Πιστέψτε με ὅτι λυποῦμαι πολὺ, ἀλλὰ ὅλοι εἶσατε κατηγορούμενοι.

— Συγγνώμην, εἶπε ὁ Αἰμίλιος Σαρὸν, ὄχι ἐγώ! Ἡ γυναῖκά μου μπορεῖ νὰ τὸ βεβαιώσῃ.

— Κοιμώτανε στὸ ἴδιο δωμάτιο;

— Ὅχι. Ἀλλά...

— Αὐποῦμα, κύριε Σαρὸν. Δὲν μπορῶ, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, παρ' ὅλη τὴν ἐπιθυμία πού ἔχω, νὰ διαγράψω τὸ ὄνομά σας ἀπὸ τὸ μαῦρο κατάλογό τῆς κατηγορίας.

— Ἐπιθεωρητά, εἶπε ὁ Ἀρμάνδος, ἐγὼ βρισκόμουνα στὰς Βρυξέλλας κατὰ τὴ νύχτα τῆς 14ης πρὸς τὴν 15ην... Ἐγώ...

— Μπορεῖτε νὰ μοῦ τὸ ἀποδείξετε;... Ὅχι;... τότε...

Ὁ Λεοπόλδος Τρανσὲ μίλησε μὲ τὴ σειρά του.

— Ὁ Ἀγκλεμπιὲν καὶ ἡ κόρη του, εἶπε μὲ μιὰ ντροπαλὴ φωνὴ σᾶς

εἶπαν, κύριε, ὅτι ἤμουνα στὸ κρεββάτι τὴν ὥρα πού εἶδατε τὸ δολοφόνο ἀπὸ τὸ παράθυρό σας...

Ὁ Μαλέξ κούνησε τὸ κεφάλι του.

—Ὁ ἄνθρωπος πού εἶδα δὲν ἦταν ἴσως ὁ δολοφόνος. Μπορούσατε πολὺ εὐκόλα νὰ βγῆτε ἀπὸ τὸ παράθυρο τοῦ δωματίου σας, νὰ σκάσετε τὴ βιτρίνα τοῦ Μπράντικτ, νὰ μαχαιρώσετε τὸ μανεκέν... Πήρατε δρόμο, τὸ σκάσατε κ' ἤρθατε γρήγορα στὸ δωμάτιο σας, πέσατε στὸ κρεββάτι γιὰ νὰ δεχθῆτε τὴ δεσποινίδα Ἀγκλεμπιὲν πού σᾶς ἔφερε ἓνα φλυτζάνι γαλα...

Ὁ νέος ἔκανε μιὰ κίνηση. Ἀλλὰ δὲν διεμαρτυρήθη.

—Θὰ ἀποδείξω τώρα στὸν καθένα σας χῶρια πῶς μπορεῖ νὰ εἶναι ἔνοχος. Θὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ μὴ μὲ διακόπτετε.

—Τι ὠφελεῖ αὐτό; εἶπε ὁ Ἀρμάνδος. Ἄν γνωρίζετε τὸν ἔνοχο, συλλάβετέ τον!

—Ὅχι, εἶπε ὁ Μαλέξ. Δὲν θὰ τὸν συλλάβω μέχρις αὔριο! Ἐπιμένω ν' ἀφήσω στὸν ἔνοχο μιὰ λύσι.

—Τι λέτε;

—Εἶναι τρομερόν! ἐπενέβη ἡ Σοφία Σαρὸν, προσφέρει στὸ δολοφόνο τὴν εὐκαιρία νὰ δραπετεύσῃ;

—Τοῦναντίον, ἀπήντησε ὁ ἀστυνομικὸς. Τοῦ τὴν ἀφαιρῶ!

XXX.

Τὸ πηγάδι.

Ὁ Μαλέξ γύρισε πρὸς τὴν Ἴριμα.

—Ἐν πρώτοις, σεῖς κυρία μου, εἶπε, δὲν συμπαθοῦσατε τὸν Λεὸν Λεκὸπι. Ἐξ ἄλλου δὲν τὸν ἀγαποῦσε καὶ ὁ γυιὸς σας. Ἀμφιβάλλω ὅμως ἢ ἐντιπάθειά σας γιὰ τὸ νεκρὸ νὰ ἔφθασε ἕως τὸ μῖσος. Θὰ σᾶς θεωροῦσα ἐντελῶς ἀθάα. Ὅπως τὴ Σοφία Σαρὸν, ἂν δὲν ἐξηφανίζατε τὸ μανεκέν ἀπὸ τὸ σπίτι καὶ ἂν δὲν τὸ ρίχνατε κατόπιν στὸ πηγάδι.

Ὁ ἀστυνομικὸς ἔρριξε μιὰ ματιὰ πρὸς τὴν πόρτα.

—Ὁ κύριος Βίσμαρκ, κ' αὐτὸς, εἶχε κ' αὐτὸς σοβαροὺς λόγους νὰ μὴν ἀγαπᾷ τὸ θῦμα. Ἀλλὰ, ὁ ἄγνωστος X, ὅπως σᾶς εἶπα, ἔχει τὸ χάρισμα νὰ εἶναι προικισμένος μὲ διαύγεια πνεύματος καὶ νὰ βροῖσκῃ πρωτοτυπίες, πού δὲν μπορεῖ νὰ τις ἔχῃ ὁ Ζερῶμ. Ἐξ ἄλλου ὁ Ζερῶμ μοῦ ἐνεπιστεύθη ὠριμένα πράγματα. Αὐτὸς πῆρε τὸ μανεκέν, πού τὸ βρῆκε ξαπλωμένο στὸ πεζοδρόμιο, τὸ φορτώθηκε καὶ τ'ᾶφερε στὶς σιδηροδρομικὰ γραμμὰς. Πάντως δὲν εἶναι αὐτὸς πού ἔπασε τὴ βιτρίνα καὶ μαχαιρώσε τὸ μανεκέν.

—Πῶς τὸ ξέρετε;

Ἦταν ὁ Ἀρμάνδος πού ρώτησε, στὸν ὁποῖον ἀπήντησε ὁ Μαλέξ:

—Θὰ ἔθετα σ' ἀμφιβολία τὰ λόγια οἰουδήποτε ἀπὸ δῶ μέσα. Ἀλλὰ ἡ ἀλήθεια συνήθως βγαίνει ἀπὸ μικρὸ παιδί κ' ἀπὸ τρελλό. Ὁ Ζερῶμ μοῦ εἶπε ὅτι εἶδε κάποιον νὰ τρέχῃ μέσα στὸ σκοτάδι, διὰν αὐτὸς ἐμάζευε τὸ μανεκέν ἀπὸ χάμω. Τὸν πιστεύω.

Μήπως ἀνεγνώρισε αὐτὸν τὸν κάποιον; ρώτησε ὁ Αἰμίλιος Σαρὸν.

— Θὰ σᾶς τὸ πῶ σὲ λίγο, ἀπήντησε ὁ ἀστυνομικός. Ἐν τῷ μεταξύ ἄς ἐξετάσωμε τὴ δική σας περίπτωση. Θὰ σᾶς προσέφερα μεγάλη ἐκδούλευσι ἀν δὲν ἐξέθειτα ἐδῶ τοὺς λόγους πού μοῖρουσαν.

Θὰ μοροῦσαν νὰ σᾶς σπρωξουν σ' ἓνα ἐγκλημα. Ξέρετε μόνο ὅτι ὑπάρχουν καὶ αὐτὸ ἀρκεῖ. Ἄν ἀμφισβᾶλλετε γιὰ τὴ σοβαρότητά τους, τότε θυμηθῆτε τὴ μικρὴ συνομιλία μας στὸ κεφαλόσκαλο τοῦ τρίτου πατώματος.

Ὁ ἀδελφός τῆς Λάουρας κίτρισε.

— Σήμερα, εἶπε ὁ Μαλέξ, πιστοποιήσα καὶ μιὰ ἄλλη λεπτομέρεια πού ἀγνοοῦσα. Ὁ ξάδελφός σας ὁ Ἄρμάνδος μὲ πληροφόρησε ὅτι καθόσατε ἀντίκρου ἀπὸ τὸ μαγαζὶ τοῦ Μπράντικ. Εἶσθε ὁ μόνος πού μοροῦσατε νὰ ἔχετε διαρκῶς τὸ μανκεν ἀπέναντί σας. Ἄν ὑποθέσωμε ὅτι εἶσθε ὁ Χ. ἢ θέσις τοῦ σπιτιοῦ σας σᾶς διηκόλυνε καλύτερα ἀπὸ κάθε ἄλλο νὰ σπάσατε τὴ βιτρίνα. Μπορῶ νὰ σᾶς παρατηρήσω σ' ἓνα μικρὸ ψεματάκι σας, ὅταν εἶπατε προχτὲς στὴν ἐξαδέλφη σας Εἰρήνη, ὅτι ἀγνοοῦσατε τὴν ἐξαφάνισι τοῦ μανκεν ἀπὸ τὸ κατάρι. . .

Ὁ ἀστυνομικός σταύρωσε τὰ πόδια του κ' ἔσκυψε τὸ σαγόνι του πάνω στὰ χέρια του.

— Σεῖς, δεσποινίς (καὶ κύτταξε τὴν Εἰρήνη), μοροῦσατε νὰ εἶχατε κάνει τὸ ἐγκλημα γιὰ τοὺς ἰδίους λόγους, πού εἶχε καὶ ὁ ἐξαδέλφος σας. Μὲ καταλαβαίνετε, δὲν εἶν' ἔτσι;

Ναί. . . ναί, εἶπε ἡ νέα.

Φυσικά, τὴν νύκτα τῆς 14 πρὸς τὴν 15, μοροῦσατε ν' ἀφήσετε τὸ σπίτι χωρίς νὰ σᾶς δῆ κανεὶς—ὅπως ἡ ἐξαδέλφη σας Λάουρα, ὅπως καὶ ἡ Ἴρμα, θὰ μοροῦσαν νὰ τὸ κάνουν. Τὶ τὸ πῶ εὐκολο γιὰ μιὰ ἀπὸ σᾶς τίς τρεῖς νὰ γλυστορήσῃ ἔξω ἀπὸ τὸ δωμάτιό της, νὰ βγῆ ἀπὸ τὸ σπίτι καὶ νὰ ξαναγυρῆ μὲ τὸν ἴδιο τρόπο; Καὶ οἱ δικοὶ σας λόγοι, δεσποινίς Λάουρα, θὰ παραδειχθῆτε ὅτι ἦσαν ἀρκετὰ δυνατοὶ ὅπως τοῦ ἀδελφοῦ σας καὶ τῆς ἐξαδέλφης σας.

— Πράγματι, εἶπε ἡρέμα ἡ Λάουρα. Σᾶς δηλώνω ὅμως ὅτι τίποτα δὲν θὰ μ' ἐμπόδιζε νὰ σᾶς τοὺς φανερώσω.

Χωρὶς νὰ φέρῃ ἀντίρρηση, ὁ Μαλέξ συνέχισε:

— Θὰ ἐξετάσωμε τώρα, ἀν θέλετε, τὴν περίπτωση τοῦ Λεοκόλδου Τρανσέ, ὁ ὁποῖος ἐγκατέλειψε λίγες ὥρες πρὶν ἀπὸ τὸ ἐγκλημα αὐτὸ τὸ σπίτι, τῆ συνοδείᾳ δύο χωροφυλάκων. Αὐτὸ τὸ «ἄλλοθι» μοροῦσε νὰ εἶναι ἀρκετὸ νὰ τὸν ἔθτεν ἐκτὸς ὑποψίας ἀν δὲν ξέραμε πῶς ἐγίνηκε τὸ ἐγκλημα.

Ὁ ἀστυνομικός γύρισε πρὸς τὸ γυιὸ τῆς γρηᾶς Ἴρμας πού καθότανε ἀκίνητος στὴ καρέλα του μὲ τὰ χέρια ἀκουμπησμένα στὰ γόνατα.

— Μποροῦμε τώρα νὰ πιστοποιήσωμε ὅτι ὁ Χ ἐσκώτασε πολλὰς ὥρες πρὶν νὰ γίνῃ τὸ ἐγκλημα. Δηλαδή ἀπὸ τὴν ὥρα πού ἔβαλε τὸ δηλητήριο στὰ νύχια τοῦ Μπαλταζάρ. Ὁ Χ ἐπομένως μοροῦσε ν' ἀφήσῃ εὐκολο τὸ μέρος πού γίνηκε τὸ ἐγκλημα, σὰν τὸν ἀναρχικὸ πού κουρδίζει καὶ τοποθετεῖ τὸ μηχανήμα του, εἰς τρόπον ὥστε ὅταν τὸ μηχανήμα θὰ ἐκπυροσοκροτήσῃ, αὐτὸς θὰ βρῖσκειται πρὸς χιλιομέτρα μακρὰ του. Μὲ παρακολουθεῖτε;

Ὁ νέος ἐκούνησε τὸ κεφάλι.

— Ἀπλευθερώθηκε τὴν 14, ἤρθατε στὸ χωριὸ τῆ νύχτα τῆς 14ης πρὸς τὴν 15ην. Περονώντας μπροστὰ ἀπὸ τὴ βιτρίνα τοῦ Μπράντικτ εἶδατε τὸ μανεκέν καὶ συλλάβατε ἀμέσως τὴ σκέψι νὰ καταστρέψετε τὸ ὁμοίωμα τοῦ θύματός σας. Πάντως, γιὰ νὰ σχηματίσετε ἓνα ἄλλοθι—*ὅπως τὴν πρώτη φορά*—πηγαίνετε νὰ φιλοξενηθῆτε ἀπὸ τὴν οἰκογένεια Ἀγκλεμπιέν. Σὰς δίνουν τὸ δωμάτιο ποῦ εἶναι πάνω ἀπὸ τὴν πόρτα. Λιγάκι ἀργότερα ἀπὸ τις 10 βγαίνετε ἀπὸ τὸ παράθυρο. Τὸ παράθυρο δὲν ἀπέχει πολὺ ἀπὸ τὸ ἔδαφος κ' ἔτσι πηδάτε ἢ γλιστροῦτε, ἀναλόγως. Συνηθίζουν νὰ ξεχνοῦν κάποια σκάλα κοντὰ στὸ παράθυρο. Ἔρχεστε στὸ κατάστημα Μπράντικτ, ἀρπάζετε μιὰ πέτρα, σπάζετε τὸ τζάμι, πληγώνετε, καταστρέψετε, μαχαιρώνετε τὸ ὁμοίωμα τοῦ θύματός σας, γιὰ τὸ μισεῖτε. .

— Τό... τὸ μισῶ;

— Ναί... γιὰτι ἀγαποῦσατε καὶ οἱ δυὸ σας τὴν ἴδια γυναῖκα.

Τὰ λόγια αὐτὰ κίνησε αἰσθησι. Ἡ Λάουρα ἔκρυψε τὸ πρόσωπό της ἀνάμεσα στὰ χέρια της. Καὶ τὸ πρόσωπο τοῦ Λεοπόλδου κιτρίνισε.

— Δὲν πιστεύω νὰ τὸ ἀρνηθῆτε, δὲν εἶν' ἔτσι; εἶπε ὁ Μαλέξ. Ἕνας ἄνθρωπος σὰν καὶ σὰς δὲν ἀρνεῖται ποτὲ τὴν ἀγάπη του, ἀκόμα καὶ ὅταν διακινδυνεύῃ τὸ κεφάλι του. Ἀγαποῦσατε τὴ Λάουρα καὶ αἰθανόσαστε ἓνα θανάσιμο μῖσος γιὰ τὸν Λεὸν Λεκόπτ ποῦ τὴν ἔκανε δυστυχισμένη. Στὸ κάτεργο κλήρατε μιὰ σοβαρὴ ἀρρώστεια. Καὶ δὲν πήγατε νὰ θεραπευθῆτε, θεληματικά... Δέν...

— Σωπάστε! φώναξε ὁ νέος. Πρὸς θεοῦ, σωπάστε!

— Ἔστω, εἶπε ὁ ἀστυνομικός. Ἄς ἔλθωμε τώρα στὴ στιγμή ποῦ μπήκατε τὸ μαχαῖρι σας στὸ στήθος τοῦ μανεκέν. Ἀκοῦτε βήματα. Φεύγετε ἀμέσως. Ὁ κύριος Βίσμαρκ μοῦ εἶπε καθαρὰ ὅτι εἶδε μιὰ σιλουέττα ἀνθρώπου νὰ ἀπομακρύνεται. Φορτώνεται λοιπὸν τὸ μανεκέν στὸν ὄμο του καὶ τότε τὸν εἶδα ἐγὼ ἀπὸ τὸ παράθυρο τοῦ ξενοδοχείου μου, ἦταν ἡ ὥρα 11. Σεῖς ἐπιστρέψατε στὸ δωμάτιό σας τὴν ἴδια ἀκριβῶς ὥρα, καὶ ἐγκαίρως γιὰ νὰ πιτῆ ἓνα φλυτζάνι γάλα. Ἄν εἶσθε ὁ Χ, φανήκατε ὑπέροχος στὴ δημιουργία τοῦ «ἄλλοθι».

Ὁ Μαλέξ γύρισε ἀπότομα πρὸς μία ἄλλη ἄκρη τοῦ δωματίου.

— Καὶ γιὰ σὰς, κύριε Ἀρμάνδε, εἶμαι ἀναγκασμένος ν' ἀντιμετωπίσω ὄχι πιά ἓνα συγερὸ ἐγκλημα αἰσθηματικὸ—ὅπως ἔκανα γιὰ ὅλους τοὺς ἄλλους προηγουμένως—ἀλλὰ ἓνα ἐγκλημα ἐκ συμφέροντος. Ἐξ αἰτίας τῶν ραδιουργιῶν τοῦ Λεὸν ἀπεκληρώθηκε ἀπὸ τὸν πατέρα σας (ἐκπλήττομαι πὼς ὁ εἰλικρινής σας χαρακτήρας δὲν ἔφθασε μέχρι τοῦ σημείου νὰ μοῦ τὸ ὁμολογήσετε ξεκάθαρα). Περίπου ἓνα μῆνα πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Λεὸν ἀφήσατε τὸ σπίτι, μὲ τὸ σκοπὸ νὰ μὴ ξαναγυρίσετε. Τὴν προηγουμένη τοῦ ἐγκλήματος ὅμως βρῖσκεσθε πάλι ἐδῶ. Ἦρθατε, ὡς φαίνεται, ἀπὸ τὴν ἐπιμονὴ τῆς μητέρας σας νὰ σὰς δῆ. Εἶχατε τύψεις νὰ τῆς προξενήσετε λύπη...

— Ἀκριβῶς! φώναξε ὁ Ἀρμάνδος. Καὶ δὲν θὰ ἐπιτρέψω σὲ κανένα νὰ διαμφισβητήσῃ τὴν ἀγνότητά τῶν προθέσεών μου.

— Εἶχατε λοιπὸν τὴν εὐκαιρία, ἐξηκολούθησε ὁ ἀστυνομικός, ἀτάραχος, νὰ δηλητηριάσετε τὰ νύχια τοῦ Μπαλατζάρ, τὴν προηγουμένη τοῦ

ἐγκλήματος. Ὁ Χ δὲν μποροῦσε ποτὲ νὰ ξέριη πότε θὰ συνέβαινε ὁ θάνατος τοῦ Λεόν. Αὐτὸ ἐξηρῆατο πιά ἀπὸ τὸν Μπαλταζάρ. Θὰ μποροῦσε νὰ συμβῆ καὶ κάτι ἄλλο, ὁ Μπαλταζάρ νὰ ξυστῆ πρώτα αὐτὸς καὶ νὰ πέθαινε πρὶν ἀπὸ τὸ Λεόν. Ἐπιτρέπεται λοιπὸν νὰ ὑποθέσω ὅτι, ἀφοῦ μάθατε πού βρισκότανε ὁ Λεόν, ἐστείλατε τὸ γάτο πρὸς συνάντησίν του στὴ σκάλα. Δυστυχῶς βλέπετε ὅτι ὁ τρόπος τῆς δολοφονίας δὲν ἐπιτρέπει νὰ κυττάξωμε τὸ «ἄλλοθι», γιὰτὶ ἀσφαλῶς τὴν ὥρα τοῦ θανάτου βρισκόσατε ἔξω ἀπὸ τὸ σπίτι.

Γιὰ τὴ νύχτα τῆς 14 πρὸς τὴν 15 δὲν μπορεῖτε νὰ μοῦ ἀποδείξετε τὸ ἄλλοθι καὶ ἂν τὸ θέλατε ἀκόμα. Μοῦ εἶπατε ὅτι βρισκόσατε στὰς Βρυξέλλας. . . Ἀποδείχτε το!

— Εἶναι τρέλλα! ἀπήντησε ὁ Ἀρμάνδος. Δὲν ἔβανα βέβαια κανένα νὰ παρακολουθήσῃ πού πήγα καὶ τί ἔκανα. Ἐνας ἔνοχος δὲν ἐνεργεῖ μ' αὐτὸ τὸν τρόπο. Τὸ εἶπατε ἐξ ἄλλου κι' ὁ ἴδιος. . . Μὲ κατηγορεῖτε ἐν τούτοις ὅτι δὲν μπορῶ νὰ σᾶς προμηθεύσω τὸ «ἄλλοθι» τῆς 14 πρὸς τὴν 15. . . Ἀντιφάσκετε ὁ ἴδιος, κύριε ἐπιθεωρητά!

— Καθόλου, ἀπήντησε ὁ Μαλέξ. Τὸ ἐγκλημα εἶχε προσχεδιασθῆ. Ἐνὸ τὸ μαχαίρωμα τοῦ μανεκὲν γίνηκε ἀπὸ μιὰ αὐθόρμητη κίνησι στιγμιαία. . . Ἄν ὑποθέσωμε ὅτι ἐφθάσατε στὸ χωριὸ ὄχι τὴν 15 τὸ πρῶτ' ἀλλὰ στὴς 14 τὸ βράδ', μποροῦσατε εὐκόλα περῶντας μὲ τ' αὐτοκίνητό σας ἔξω ἀπὸ τὴ βιτρίνα τοῦ Μπράντικτ νὰ σᾶ; ἠρέθιζε ἢ ἐμφάνισι τοῦ μακεκὲν καὶ νὰ σπάσατε τὴ βιτρίνα, νὰ καταστρέψετε τὸ ὁμοίωμα καὶ νὰ ἐπιστρέψετε τὴν ἴδια νύχτα στὰς Βρυξέλλας, γιὰ νὰ ξαναρθῆτε τὴν ἑπαύριον καὶ γιὰ νὰ μὴ σᾶς ὑποπτεθοῦν. Κατοικεῖτε σ' ἓνα διαμέρισμα ξεχωριστὸ στὰς Βρυξέλλας καὶ μοῦ εἶπατε ὅτι ἔχετε ἓναν ὑπρέτη. . . Θὰ μποροῦσε αὐτὸς ὁ ὑπρέτης νὰ μαρτυρήσῃ γιὰ σᾶ;

— Ὁχι, εἶπε ὁ νέος. Ἐπειδὴ εἶχα σκοπὸ νάρθῶ στὸ χωριό, τῶν ἔδωσα μιὰ βδομάδα ἄδεια τὴν προηγουμένη τῆς ἀναχωρήσώς μου.

— Ἀσχημὴ σύμπτωσις! ψιθύρισε ὁ ἀστυνομικὸς.

— Μιλήσατε γιὰ συμφέροντα! ἐπανελάβε ζωηρὰ ὁ Ἀρμάνδος. Δὲν βλέπω τὸ λόγο νὰ σκοτάσω ὅμως γι' αὐτὰ τὸν ἀδελφό μου. . .

— Ὁχι, εἶπε ὁ Μαλέξ. Καὶ ὅμως μοῦ φαίνεται εὐκόλο. Ἄν ὁ Λεόν ἔβγαινε ἀπὸ τὴ μέση, θὰ ξαναπέρνατε τὴ θέσι σας κοντὰ στὸν πατέρα σας. Ἐν ὅσῳ ζοῦσε ἐκεῖνος, τούναντιόν θὰ σᾶ; ἐμπόδιζε διαρκῶς μὲ νέες του ραδιουργίας. . .

Σιώπησε.

Οἱ λάμπες καπνίζανε. Ἡ φωτιά στὸ τζάκι εἶχε σχεδὸν σβύσει. Ἐνας ἀέρας δυνατὸς εἶχε σηκωθῆ πού, ἔκανε τὴν πόρτα νὰ τριέξῃ. Οἱ ἀκροαταὶ τοῦ Μαλέξ παρέμειναν ἀκίνητοι καὶ σιωπηλοί. Τὸ σπίτι τῶν Λεκόπτ δὲν εἶχε πάρῃ ποτέ του τέτοια ὄψι καταραμένου σπιτιοῦ, ὅπως τὴ νύχτα ἐκείνη.

Ὁ ἀστυνομικὸς ξαφνικὰ παρᾶτησε τὸ τραπέζι πού ἀκουμποῦσε.

— Καληνύχτα, εἶπε:

— Φεύ. . . φεύγετε; ρώτησε ἢ φωνὴ τῆς Λάουρας.

— Ναί.

— Καί. . . καὶ δὲν συλλαμβάνετε κανένα;

— "Ὁχι. Τὸ ἐπαναλαμβάνω. Θὰ συλλάβω τὸν ἔνοχο αὖριο τὸ πρωτῆ.

— Γιατί;

— Ἡ νύχτα φέρνει συμβουλή. . . και γνωρίζω καλὰ τὴ συμβουλή ποὺ θὰ δώσῃ στὸν ἔνοχο. Τοῦ δίνω τὴν εὐκαιρία νὰ τὴν ἀκολουθήσῃ.

Καὶ ἐνῶ ὁ Μαλέξ ἀνοίγε τὴν πόρτα τῆς βεράντας, ἡ Λάουρα ἐπέμνε:

— "Ἄν ἐκατάλαβα καλά, ὁ Χ εἶναι ἕνας ἄντρας;

— Ναί, ὁ Ζερώμ διέκρινε καλά, εἶπε ὁ ἀστυνομικός, ὁ Χ εἶναι ἕνας ἄντρας.

— Γύρισε πρὸς τὸν ἠλίθιο, ὁ ὁποῖος κύτταζε γάμω.

— Πᾶμε, Βίσαμαρκ; Στὴ θέσι σου ἐγὼ δὲν θάμμενα ἐδῶ καθόλου.

Χωρὶς νὰ πῆ λέξι ὁ ἄνθρωπος σηκώθηκε και κουτσαίνοντας ἀκολούθησε τὸν ἀστυνομικό.

Ἐγήκανε ἀπὸ τὸ σπῆτι, και ὁ Μαλέξ, πάντοτε ἀκολουθούμενος ἀπὸ τὸν ἠλίθιο, πῆρε τὸ δρόμο γιὰ τὸ ξενοδοχεῖο.

— Βλέπεις, Ζερώμ, ψιθύρισε ὁ ἀστυνομικός σὰν νὰ μιλοῦσε στὸν ἑαυτὸ του, χωρὶς νὰ γυρίσῃ τὸ κεφάλι, ἔπαιξα τὴ μεγαλύτερη μπλόφα τῆς ζωῆς μου. Τοὺς ἐξήγησα πῶς σκοτώθηκε ὁ Λεὸν και τοὺς εἶπα ὅτι ἤξερα ποιὸς ἦταν ὁ Χ. . . Σὲ σένα μπορῶ νὰ τὸ ὁμολογήσω. . . Δὲν τὸν ξέρω. . . Δὲν ἔνω καμμιὰ ἀπόδειξι ποὺ νὰ μοῦ τὸν καθορίσῃ πραγματικά. Δὲν εἶμαι βέβαιος παρὰ μονάχα γιὰ ἕνα πράγμα, ὅτι ὁ ἔνοχος βρισκότανε μιὰ φορὰ μὲ τοὺς ἄλλους στὴ βεράντα και ὅτι σκότωσε γιὰ τοὺς λόγους ποὺ τοῦ ἐξήγησα. . . "Ἄν κατωρθῶνα νὰ τὸν πείσω ὅτι τὸν ξέρω, τότε κέρδισα τὴν παρτίδα. "Ἀλλέως. . . τὴν ἔχασα.

"Ἐκανε μερικά βήματα σιωπηλὸς και ἔπειτα ἐπρόσθεσε:

— "Ἄν ἔπαιξα καλά τὸ ρόλο μου, Ζερώμ, ὁ δολοφόνος θὰ προδοθῆ, γιατί θὰ θελήσῃ νὰ δραπετεύσῃ, ἀπόψε, ἀπὸ τὴ δικαιοσύνη τῶν ἀνθρώπων.

Τὴν ἐπαύριο τὸ πρωτῆ ὁ Μαλέξ ἐπῆγε στὸ σπῆτι τῶν Λεκόπτι μὲ δύο ἐργάτες, οἱ ὁποῖοι ἐτράβηξαν μέσα ἀπὸ τὸ πηγάδι τὰ ὑπολείμματα τοῦ δολοφονημένου μανεκὲν και τὸ πτώμα τοῦ Λεοπόλδου Τρανσέ.

"Ἡ κόρη τοῦ "Αγκλεμπιὲν φόρεσε ἀμέσως τὸ πένθος.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς ἰδίας ἡμέρας, στὸ κακουργιοδικεῖο, ὁ δικηγόρος Χόντι, ἕνας ἀπὸ τοὺς συνηγόρους τῆς ὑπερασπίσεως τῆς κυρίας Ζαντέν και τοῦ Μπισόπ, οἱ ὁποῖοι ἐκατηγοροῦντο γιὰ τὴ δολοφονία τοῦ Ζαντέν, ἐζήτησε τὸ λόγο.

— Κύριε πρόεδρος, εἶπε, ἔλαβα τὴ στιγμή αὐτὴ ἕνα γράμμα ἐνὸς μάρτυρος, ὁ ὁποῖος θέλει νὰ ἐξετασθῆ. Δηλώνει ὅτι εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἀποδείξῃ τὴν ἀθωότητα τῶν κατηγορουμένων.

"Ἐπειτα ἀπὸ ἕνα ζωηρὸ ἐπεισόδιο μεταξὺ τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς και τῆς ὑπερασπίσεως ὁ πρόεδρος διέταξε τὴν προσαγωγή τοῦ μάρτυρος.

Μὲ πλήρη βεβαιότητα ὁ Αἰμίλιος Μαλέξ κατέλαβε τὴ θέσι τοῦ μάρτυρος.

— "Ἀπαιτῶ ἀπολύτως, ἄρχισε, ὅλη τὴν προσοχή τοῦ δικαστηρίου. Μιὰ προσωπικὴ ἔρευνα, στὴν ὁποία εἰργάσθηκα τώρα τὶς ὀκτῶ τελευταῖες ἡμέρες, ποὺ ἐπιτρέπει νὰ βεβαιώσω ἐνόρκως ὅτι ἡ κυρία Ζαντέν και ὁ κ. Μπισόπ

εἶναι ἀθῶοι τοῦ θανάτου τοῦ Ζαντέν. Δὲν πρόκειται γιὰ ἔγκλημα, ἀλλὰ γιὰ ἓνα δυστύχημα. Τὸ θῦμα σκοτώθηκε ἀπὸ ἓνα γάτο. . .

Καὶ ὅταν ἡ μεγάλη κατάπληξις τοῦ δικαστηρίου καὶ τοῦ κοινοῦ σταμάτησε, ἔπειτα ἀπὸ λίγο ὁ ἀστυνομικὸς ἐπρόσθεσε.

— . . . Κάτι περισσότερο: Ἄπὸ ἓναν πεθαμένο γάτο.

Ἐπίλογος.

— Ἡ κυρία Ζαντέν καὶ ὁ κ Μπισὸπ ἠθωώθησαν. Μελέτησα τὴν ὑπόθεσί τους, καὶ τὸ μόνο ἔγκλημα ποὺ βρῆκα ἐκεῖ μέσα εἶναι ὅτι ἀγαποῦσε ὁ ἕνας τὸν ἄλλο. Δὲν εἶχα δίκην λοιπὸν ὅταν σᾶς ἔλεγα στὴν ἀρχὴ ὅτι αὐτὴ ἡ ὑπόθεσις μπορεῖ νὰ θεωρηθῆ ἀπὸ τίς πιὸ παράδοξες ὑποθέσεις τοῦ αἰῶνος; Ἄν δὲν ἔκανα αὐτὴ τὴν ἔρευνα, ποὺ τὴν ἔκανα ἀπὸ προσωπικῆ μου πρωτοβουλία καὶ διασκέδασι, ἡ ὑπόθεσις Ζαντέν θὰ τελείωνε ἀναμφιβόλως μ' ἓνα δικαστικὸ λάθος. Μήπως τὰ ἀπρόβλεπτα ἀποτελέσματα τῆς δολοφονίας τοῦ Λεδὸν δὲν σᾶς κάνουν νὰ σκεφθῆτε τὰ ἀπρόβλεπτα ἀποτελέσματα ἐνὸς κεραυνοῦ;

Ἐὸ συνομιλητῆς μου μοῦ εἶπε:

— Αὐτὲς οἱ περιστροφὲς τῆς τύχης σὲ κάνουν ν' ἀνατριχιάζης. . . Συλλογισθήκατε καλὰ ὅτι ἡ γορηὰ Ἴρμα εἶναι ἡ πρώτῃ ὑπεύθυνος γιὰ τὸ τραγικὸ τέλος τοῦ γιουῦ της; Ἄν αὐτὴ δὲν ἔβαζε τὸ μανεκεν ἀνάμεσα στὰ πράγματα τοῦ Χάμερερ, ἡ ἀλήθεια ἀναμφιβόλως ποτὲ δὲ θὰ γινότανε γνωστὴ. . .

— Ἐχτύπησε τὴν πίπα του στὸ τακοῦνι του νὰ βγοῦν οἱ στάχτες.

— Ἡ ὠραία Λάουρα πῆγε σὲ μοναστήρι. Ὁ Αἰμίλιος παντρεύτηκε πρὸ ἑξῆ μηνῶν τὴν Εἰρήνη Λεκόπι. Λίγο ἀργότερα ἀπὸ τὴν ὑπόθεσι Ζαντέν, ἡ Σοφία Σαρὸν ὑπέκλυσε, φαίνεται, ἀπὸ κάποια ἀσθένεια τοῦ νευρικοῦ συστήματος.

Ἐὸ Μαλέζ κούνησε τὸ κεφάλι:

— Ἴσω: νὰ μὲ κατηγορήσετε; Σᾶς βεβαιῶ δὲν εἶχα καιρὸ τώρα νὰ πᾶω νὰ ἐξακριβώσω τὴν ἀλήθεια.

τσάκι μεγάλωσε και έγινε μία εὐλύγιστος νεάνις.

Ἐγινε σάν μιὰ ὠραία νηρηίς, ἀπαρράλλακτα ὅπως ἐκείνες πού κατοπτρίζονται μέσ' στὰ ρυάκια τῶν μικρῶν καταρράκτων, πού κατεβαίνουν ἀπὸ τὸ Τάουνους¹ και πέφτουν μέσ' στὸν Ρῆνο. Εἶχε μακρὰ ξανθὰ μαλλιά, ὅπως τὸ χρυσὸ χρώμα τοῦ σιταριοῦ, κυανᾶ μάτια, ὅπως οἱ κύανοι, μέσ' στοὺς ὁποίους τὴν θρῆκαν, ξαπλωμένη, κόκκινα μάγουλα, ὅπως οἱ παπαρούνες πού εἶχε ἀπάνω στὸ κεφάλι της και μιὰ μαρθενική ἀναπνοή πού ξεφευγε ἀπ' τὸ στόμα της.

Θὰ ἐνόμιζε κανεὶς ὅτι ἦταν κατωμένη ἀπὸ ὅλα τὰ λουλούδια τοῦ ἀγροῦ, μέσ' στὰ ὁποῖα πέρασε τὴν νύκτα, πρὸ πέντε ἐτῶν, ἐμοιάζε σάν μιὰ ἀνθοδέσμη ἀπὸ ζωντανὰ ἀνθὴ, ρόδινα και δροσερά.

Ὁ Ἰουστίνος, ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, εἶχε γίνε σχεδὸν ὠραῖος, εἶπαμε ὅτι δὲν ἐχρειάζετο και γι' αὐτὸ μεγάλα πράγματα, ἀρκεῖ νὰ περνοῦσε ἀπὸ τὸν ἴδιο δρόμο ἀπὸ τὸν ὅποιο περνοῦσε και ἡ εὐτυχία.

Ἡ ἐπίγνωσις τῆς εὐτυχίας τοῦ ἀφαιροῦσε ἀπὸ τὸ μελαγχολικὸ του πρόσωπο τὸ κατσοφριασμένον ἐκεῖνο ὕφος, πού τοῦ ἦταν σύνθητες ἄλλοτε, και ἡ μορφὴ του δὲν διετήρησε ἀπὸ τις ἀπαιτίσεις ἐκείνης ἡμέρας παρὰ μόνον τὴν γλυκύτητα και τὴν γαλήνην.

Μιὰ μέρα κίτταξε στὸν καθρέπτη και δὲν ἀνεγνώρισε τὸν ἑαυτὸ του, κοκκίνισε δταν εἶδε πού ὠμόρφαινε, και ἀπὸ τότε, καταλαμβάνοντας ὅτι ὠμόρφαινε διότι και ἡ Μίνα ἦταν ὁμορφη, ἄρχισε νὰ περιποιῆται τὸν ἑαυτὸ του με χίλιες δυὸ φροντίδες πού τοῦ ἦσαν ξένες ἕως τότε.

Και δὲν τοῦ ἦταν, βέβαια, δύσκολο νὰ ὁμορφαινῆ, ἀρκοῦσε πού συνανεστρέφετο τὸ ἀξιολάτρευτο ἐκεῖνο πλάσμα.

Ὅταν πήγαιναν περίπατο, τὶς Κυριακές, στὴν πεδιάδα τοῦ Μοντρούζ, ἐφαίνοντο σάν τὸ πιδ ταριαστὸ ζευγάρι. Ἐκεῖνος ξανθὸς και αὐτὴ ξανθὴ, ἐκείνη ροδοκόκκινη, ἐκεῖνος ἄσπρος, ὁ θραχῖον τῆς νεάνιδος τυλιγμένος σάν κληματίς στὸν θραχῖον τοῦ νέου, τὸ κεφάλι της ἐγγίζοντας σχεδὸν τὸν ὄμω του, σάν νὰ ζητοῦσε νὰ στήριχθῆ ἀπάνω, ἐφαίνοντο σάν τὸ πιδ θελακτικὸ ζευγάρι μιᾶς ἀπεράντου ἀρμονίας.

Τοὺς εὐλεπαν νὰ περνοῦν—οἱ καλὲς καρδιὲς ἐννοεῖται—με τὴν ἀφελή ἐκείνη εὐχαρίστησι, τὴν ὁποῖαν δοκιμάζουν ὅταν παρακολουθοῦν ἐνδόξους ἢ εὐτυχεὶς ἀνθρώ-

πους. Ἐκεῖνοι πού τοὺς ἐξελάμβαναν γιὰ ἀδελφὸ και ἀδελφὴ τοὺς ἐθαύμαζαν, και ἐκεῖνοι πού τοὺς ἐπαιρναν γιὰ μνηστῆρας τοὺς ἐξήλεναν.

Εἶχαν και οἱ δυὸ ὕφος τόσο ἀγαθὸ, τόσο χαρούμενο και τόσο νεανικὸ! Ὁ Ἰουστίνος ἀπὸ τὴν ἐποχὴ πού ἐνοιωσε τὴν εὐτυχία, ἐφαίνετο εἰκοσι πέντε χρονῶν.

Ἡ νεότης του, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν τόσον ὀλίγον ἐπωφελήθη και τόσο λίγο χάρηκε, ἐπανήχετο ἀπὸ κατ' ὅπου τὴν ἀφήκε, δηλαδὴ σχεδὸν ἀπ' τὴν παιδικὴ του ἡλικία. Ὅλα τὰ μικρὰ παιδάκια ἔτρεχαν στὴν Μίνα και ὅλα τὰ μικρὰ κοριτσάκια ἔτρεχαν στὸν Ἰουστίνου και ὅλοι οἱ πτωχοὶ ἀπλωναν ἀδιαφόρως τὸ χέρι των, στὸν ἕνα ἢ στὸν ἄλλον.

Διηγηθῆκαμε μὲ μεγάλες λεπτομέρειες πῶς ἡ Μίνα ἀπὸ κοριτσάκι έγινε νεάνις και πῶς ὁ Ἰουστίνος ἀπὸ δυστυχῆς έγινε εὐτυχῆς. Ἄς παρακολουθήσωμε και τοὺς δυὸ στὴ νέα των ζωῆ.

Ἡ διαπαιδαγώγησις τῆς μικρῆς ἑτεροματίσθῃ: μουσική, ἰχνογραφία, ἱστορία, φιλολογία ἀρχαῖα και φιλολογία νέα, ὅλα τὰ μαθε. Ὅλα τὰ ἐνθυμεῖται. Εἶναι ἤδη μιὰ νεάνις γεμάτη ἀπὸ ἀξιοπρέπεια, τῆς ὁποίας τὸ ἡθικὸν μέρος ἀνεπτυχθὴ μέσα στὴν γόνιμη ἐκείνη γῆ, πού ὀνομάζεται οἰκογένεια. Τὰ γούστα της ἀπλά, ὅπως και ἡ ἐνδυμασία της. Τὸ ἐνδυμὰ τῆς τῆς Κυριακῆς εἶναι τὸ σύμβολον τῆς ψυχῆς της, ἔχει τὴν ἀκηλίδωτη λευκότητα και κλεισμένη ἕως τώρα στὶς ἐπιθυμίες, ὅπως ὁ κάλυξ τῶν ἀνθέων, περιμένει γιὰ νὰ διανοιχθῆ, τὸν ἥλιον τῶν νεανίδων, ὁ ὁποῖος ὀνομάζεται ἔρωσ.

Εἶναι μιὰ ἀγνή ψυχὴ μέσα σ' ἕνα παρθένον σῶμα.

Στὴν καρδιά τοῦ Ἰουστίνου, ὅπως σὲ μιὰ γόνιμη γῆ, ὅπου κανεὶς ποτὲ δὲν ἐσπευρε τίποτε, ἕνας ἔρωσ ἰσχυρὸς και νεανικὸς ἀρχισε νὰ ἀνθῆ, ὑψώνοντας ἤδη τὰ κλαδιά του πρὸς τὸν οὐρανὸν.

Πῶς ὅμως ὁ Ἰουστίνος ἀντελήφθη ὅτι εἶναι ἐρωτευμένος;

Ἄπὸ ἕνα πόνου, πόνου κατὰ τοσοῦτον μᾶλλον ὀξύν, καθόσον ἦτο ἀσυνήθιστος νὰ ὑποφέρει.

Ἦταν ἡ Πέμπτη τῆς Ἀγίας Δωρεῶς, δηλαδὴ τῆς ἑορτῆς τοῦ ἰδίου Θεοῦ πού περνοῦσε. Στὴν ἐποχὴ ἐκείνη, στὴν ὁποῖαν οἱ ἀνθρώποι ἀκόμη ἐπέτρεπαν στὸν Θεὸ νάχη και αὐτὸς μιὰ βορτῆ, πολλοὶ δρόμοι τῶν Παρισίων, ἀλλὰ πρὸ παντὸς οἱ δρόμοι τῶν μεγάλων προαστείων, ἦσαν στρωμένοι με ἀνθῆ και ἐμοιάζαν με τάπητας ἀπλωμέ-

¹ Τάουνους—εἶναι σειρά δρόμων τῆς Βορ. Γερμανίας.

νοὺς κάτω ἀπὸ τὰ πόδια τοῦ ἱερώως ποὺ βαστοῦσε τὴν Μετάδοσι. Ἐκτὸς αὐτῶν, οἱ τοῖχοι ἦσαν σκεπασμένοι με ὑφάσματα ἢ με τάπητας, ὁ ἀέρας κυρῶ-νο-ς με θυμίαμα, τὰ πέταλα τῶν ρόδων πετοῦσαν στὸν ἀέρα ἀπὸ χέρια γεματὰ καὶ οἱ κώδωνες τῶν δαφφῶν ἐνοριῶν ἐσήμαιναν με ὄλην τὴν δυνάμειν τῶν.

Ἦταν ἕνα θέαμα ἐλκυστικὸ, νὰ βλέπη κανεὶς νὰ παρελαύνουν κάτω ἀπὸ τὸν αἴθριο οὐρανὸν, παρόμοια με τὰς θεωρίας¹ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, τὰς νεάνιδας με κατὰλευκον πέπλον καὶ ν' ἀκολουθοῦν τὴν πομπὴν τῶν ἱερέων.

Στοὺς καιροὺς ἐκείνους, ὅπου ἡ κυβέρνησις δὲν ἔκλεισε ἀκόμα τοὺς φοιτητὰς² στὰ σχολεῖα τῶν ἐπαρχιῶν, ὑπῆρχαν ἀκόμη καὶ ἀπάνω στὶς στέγες τῶν προαστείων, σὰν σὲ φωλιῆς κελιδονιῶν, ὀλόκληρα σύννεφα ἀπὸ νέους, σκυρμένους στὰ παραθύρα τῶν ὑπερώων, γιὰ νὰ βλέπουν τὴν παρέλασι τοῦ ἀγνοῦ καὶ λευκοῦ ἐκείνου πομπινοῦ.

Ἡ Μίνα ἐλάμβανε μέρος στὴν πομπή. Ὁ Ἰουστίνος, ἀκουμβημένος στὰ κάγκελλα τῆς Βάλ-ντέ-Γκράς, τὴν περιέμενε στὸ πέρασμα ἡ.

Ἡ πομπὴ ἔφθασε.

Ὁ Ἰουστίνος ἀνεκάλυψε ἀμέσως τὴν νεάνιδα, ἡ ὁποία, ἐπειδὴ ἦταν τὸ ὑψηλότερο καὶ τὸ πῶς ἄνθρωπο ἄνθος τῆς ἀνθοδέσμης, ἐδέσποζε με τὸ κεφάλι τῆς ἐπὶ ὄλων τῶν στυλῶν τῆς.

Δὲν εἶχε ἄλλον σκοπὸ ἢ ἄλλη ἐπιθυμία, παρὰ νὰ τὴν βλέπη νὰ περνᾷ, ἐν τούτοις, σὰν μοιραίως κάποιος νὰ τὸν τραβοῦσε, σήκωσε τὰ μάτια καὶ εἶδε σ' ἕνα παράθυρο ἕνα νεὸ, τοῦ ὁποιοῦ τὰ πύρινα βλέμματα περιεπλανῶντο ἐπάνω στὸ σηῖνος ἐκείνου τῶν κύκνων.

Ὁ νέος ἐκεῖνος ἐκύτταζε μιὰ τὴν μιὰ καὶ μιὰ τὴν ἄλλη.

Στὸν Ἰουστίνου ὁμοῦ φάνηκε ὅτι ἤλθε ἐκεῖ ἐπίτηδες γιὰ τὴν Μίνα καὶ ὅτι μόνον ἐκείνην ἐκύτταζε.

Ἐνα ἐρώτημα—συγγνώμη, ἀπατώμεθα—μιὰ φλόγα ἀνέβηκε στὸ πρόσωπο τοῦ Ἰουστίνου καὶ ἀπὸ τὴ στιγμή ἐκείνη ὁ δυστυχὴς δημοδιδάσκαλος εἶδε καθαρὰ τὸ τι στυνέβαινε μέσα του.

Ἐνα φρεῖδι τὸν ἐπλήγωσε στὴν καρδιά,

ἀκόμα χειρότερα, στὴν καρδιά τῆς καρδιάς του, ὅπως λέγει ὁ Ἀμλέτος.

Ἦταν ἡ ζήλεια!

Ὁ Ἰουστίνος ἐκρυψε τὸ πρόσωπο μέσ' στὰ χέρια του, σὰμιτ' ἀνπεροῦσε ἡ Μίνα ἀπὸ κοντὰ του κα' ἔβλεπε τὸ πορφύρωμα τοῦ προσώπου του θὰ ἀντελαμβάνετο τὴν αἰτία.

Ὁταν ἐπέστρεψε σπῆτι, κλείσθηκε στὸ δωμάτιο καὶ ἔμεινε ἐκεῖ μέσα μόνος, ὀλόκληρος ὥρες, με τὶς πῖο βαθεῖς σκέψεις.

Ἄν στὸ τέλος τῶν δύο αὐτῶν ὥρῶν ὁ ἔρως ποὺ ἦσθάνετο γιὰ τὴν νεαρὰ κόρη δὲν τοῦ ἀπεκαλύπτετο μόνος του, ἀν ἀκόμη ἀμφέβαλλε ἡ ἐδίσταζε νὰ δώσῃ ἕνα ὄνειρο στὸ ἀσθημα τῆς καρδιάς του, θὰ ἔξεπανε μιὰ ἐπανάστασις μέσα του, ποὺ δὲν θὰ τοῦ ἄφηνε καμμιὰ ἀμφιβολία.

Τὸ βράδυ, κατὰ τὶς δέκα, ἀφοῦ ἐτελείωσε καὶ τὶς τελευταῖες δουλειῆς τῆς ἡμέρας, ἡ Μίνα, κατὰ τὸ σῆνηδες, κατέθηκε γιὰ νὰ πῆ καλὴ νύκτα στὸν Ἰουστίνου καὶ γιὰ νὰ προσφέρῃ τὸ μέτωπό τῆς στὸ ἀδελφικό του φίλημα.

Ἐκεῖνο ἀκριθῶς τὸ βράδυ, δταν ἡ Μίνα μπῆκε στὸ δωμάτιό του, ἕνα ρίγος διέτρεξε ὀλόκληρο τὸ σῶμά του, ἀπὸ τὸ κεφάλι ὡς τὰ πόδια, καὶ μιὰ φλόγα πέρασε στὸ πρόσωπό του, ὅπως ἐκείνη ποὺ φάνηκε στὸ μέτωπο τῆς μικρῆς Μίνας, τὴν ἡμέρα ποὺ ὁ Ἰουστίνος τὴν τσάκωσε με τὸ δοξάρι στὸ χερό.

Τὴν φίλησε στὸ μέτωπο, ἀλλὰ φιλιώντας τὴν ἔγινε κωτωχρός, ὅπως ἡ Μίνα τὴν ἡμέρα ποὺ τραγουδοῦσε στὴ σκοτεινὴ αὐλή, καὶ ὅπου, ἐπειδὴ τὴν ἄκουσε ἡ ἀδελφὴ Σελεστίνη, ἐνόμισε ὅτι ἐπραγματοποίησε μιὰ θεοβήλωσι, παρομοίαν μ' ἐκείνην ποὺ θάκαμαν ἀν μιλοῦσαν φωνακτὰ μέσ' στὴν ἐκκλησία.

Τὸ φίλημα ποὺ τῆς ἔδωκε στὸ φάνηκε ἀνόσον, ἀνοουον, γεμάτο ἀπὸ ἀπληστία! Ὁπισθοχώρησε με τρόμο, ἀναποδογυρίζοντας μιὰ καρέκλα, καὶ παρ' ὀλίγον νὰ πέσῃ κατὰ γῆς, ὅταν ἡ νεάνις ἐστράφη, τὸν παρετήρησε με ἀνήσυχια βλέμματα καὶ εἶπε:

Ἦ! πόσον εἶσαι ὠχρός, ἀπόψε, ἀδελφε!

Ἰουστίνε! Τι ἔχεις λοιπόν; Μήπως εἶσαι ἀσθενής;

Ἦ ναί! ἦταν πολὺ ἀσθενής ὁ δυστυχὴς Ἰουστίνος!

Κτυπήθηκε στὴν καρδιά με ἔρωτα θανάσιμον.

Ἀπὸ τὴν ἡμέρα τῆς Ἀγίας Δωρεᾶς, ἀπὸ τὴν ὥρα ποὺ στὴν παρέλασι τῶν νεανίδων ἔνοιωσε τὸν ἑαυτοῦ του νὰ ζηλοτυπῆ, βλέποντας ἕνα τολμηρὸ βλέμμα νὰ σπηρεῖται

¹ Ἡ παρ' ἀρχαίους ἐπίσημος ἀποστολὴ θεωρῶν= ἀποστελλομένων προσώπων ἢ εἰς πανήγυριν (διὰ θυσίας) ἢ εἰς ἀγῶνας ἢ εἰς παντείον (διὰ χορηγῶν) ἢ καὶ ὡς πρεσβεία. Πάντοτε ἐνοεῖται ἐκ μέρους ἰσῶως ὡς ἀντιπροσώπων. Ἡ θεωρία εἶχε ἐπισημό-σταν καὶ μεγαλοπρεπέστατον χαρακτήρα.

άπάνω στην Μίνα, ἀπὸ τῆ στιγμῆ ἐκείνη ἐφραίνεται περιέργως σ' ὅλον τὸν κόσμον. Εἶχε καὶ ἀπροόπτους ὀρμάς πού ἐξέπλητταν τὴν οἰκογένειαν, κάτι χαρές, χωρὶς προφανῆ αἰτίαν, πού τὴν ἐτρόμαζαν, κατόπιν ἐξαφνικὰ μετέπιπτε σὲ μιὰ σιωπῆ παρατεταμένη καὶ σκυθρωπῆ.

Αὐτός, τὸν ὅποιον ποτὲ δὲν ἄκουσε κανεὶς νὰ τραγουδῆ, μιὰ ὥραία μέρα, ἀναβαίνοντας ἀπ' τὸ δωμάτιο του στὸ δωμάτιο τῆς μητέρας του, ἄρχισε νὰ διατρέχῃ ὅλην τὴν μουσικὴν κλίμακα καὶ νὰ πετᾷ στὸν ἄερα τὸν χρωματισμὸς τῆς ἀνθρωπίνης φωνῆς.

Μία ἄλλη μέρα τὸν συνήντησαν νὰ χοροπηδᾷ στους δρόμους, ὅπως οἱ μαθηταὶ κατὰ τὰς διακοπὰς.

*Επὶ τέλους τὸν ἐβλεπαν νὰ κλειδώνεται στὸ δωμάτιο του ἐπὶ ὀλόκληρες βραδύες, χωρὶς ὁ παραμικρότερος θόρυβος νὰ προδίδῃ τὴ παρουσία του, καὶ ὅταν, μὲ ἀδιακρίσια, παρατηροῦσαν ἀπὸ τὴν τρύπα τῆς κλειδαριᾶς, τὸν ἐβλεπαν κάποτε νὰ κάθεται ἀκίνητος; σὰν ἀπολιθωμένος καὶ ἄλλοτε νὰ περπατῆ καὶ νὰ χειρονομῆ σὰν τρελλός.

Τὰ συμπτώματα αὐτὰ καὶ ἄλλα περισσότερον τρομερὰ παρατηρήθησαν ἀπὸ τὴν Σελεστινὴν καὶ ἀπὸ τὴν μητέρα Κορμπύ, ὅσον κι' ἂν ἦταν τυφλῆ.

Οἱ δυὸ γυναῖκες ἀπεφάσισαν ν' ἀποκαλύψουν ὅλα στὸν γέροντα καθηγητὴν, ὁ ὁποῖος παρεμένε ὁ Κάλχας¹ τῶν δύο ἀφελῶν πλάσμάτων, ὅπως ἐχηρημάτισε Μέντωρ² διὰ τὸ 'Ιουστίνον.

*Ο κ. Μύλλερ, ὁ ὁποῖος πρὸ πολλοῦ ἀπεκάλυψε τὸ μυστικὸ τοῦ νέου, ἀπεφάσισε νὰ μιλήσῃ μαζί του.

*Ἐκλείσθησαν ἕνα βράδυ στὸ δωμάτιο καὶ οἱ δυὸ τους καὶ ὅπως ἕνας πεπειραμένος γιατρός, πού δὲν ἔχει κ' ἂν τὴν ἀνάγκην νὰ ψάξῃ τὸν σφυγμὸ τοῦ ἀσθενοῦς γιὰ νὰ ἐκτιμῆσῃ τὴ σοβαρότητα τῆς ἀσθενείας, ἔλλθε κατ' εὐθεσίαν στὸ θέμα καὶ ἐπλησίασε τὸν νεανίαν μὲ τὰς λέξεις:

— 'Ιουστίνε, παιδί μου, εἶσαι ἐρωτευμένος τρελλὰ μὲ τὴν Μίνα.

¹ Ὁ Κάλχας ἦτο μάντις, ὁ ὁποῖος ἠκολούθησε τοὺς Ἕλληνας στὸν πόλεμο τῆς Τρωάδος. Συνεβούλευσε τὴν θυσίαν τῆς 'Ιφιγενείας, κόρης τοῦ Ἀγαμέμνονος, διὰ νὰ ἐπαγγέλλουν οἱ ἀνεμοὶ στά Ἰστία τῶν ἐν Αὐλίδι ἀκινήτων πλοίων καὶ αὐτὸς ἐπίσης συνεβούλευσε τὴν κατασκευὴν τοῦ Δουρειοῦ 'Ιππου.

² Μέντωρ, υἱὸς τοῦ Ἀλκίμου, φίλος πιστὸς τοῦ Ὀδυσσεῦς καὶ σύμβουλος καὶ ὀδηγὸς τοῦ υἱοῦ του Τηλεμάχου. Τὸ ὄνομα του ἀπέβη συνώνυμον μὲ τὸν ἀσφαλὶ καὶ νουνεχῆ σύμβουλον καὶ ὀδηγόν.

ΚΒ'.

"Ἐρως ἐπ' αὐτοφώρῳ.

*Ὁ 'Ιουστίνος ἔμεινε ξερός.

*Ὡστε τὸ μυστικὸ, πού τὸ εἶχε χωμένο βαθειά, μέσα του, καὶ πού ἐνόμιζε ὅτι κανεὶς δὲν τὸ ξέρει, τὸ ἤξερε λοιπόν ὁ γέρον φιλῶς του! Καὶ ἂν αὐτὸς πού δὲν κατοικοῦσε στὸ σπίτι ἐγνώριζε τὴν κατάστασι τῆς καρδιάς του, ἢ μητέρα, ἢ ἀδελφῆ καί, ποῖος ξέρει, ἴσως καὶ ἡ νεαρὰ κόρη, ἦσαν ἀρὰ γε πληροφοροφρονεμένες;

*Ἡ βεβαιότης ὅτι τὸ μυστικὸ του ἀπεκαλύφθη, τὸν ἐτάραξε καὶ τὸν κατέβαλε, καὶ μὲ τὸ ὕφος ἐνόχου, μὲ τὸ μέτωπο χαμηλωμένο καὶ μὲ τραυλιζούσα γλῶσσα, ἀπήντησε: Αὐτὸ εἶναι ἡ ἀλήθεια!

*Ὁ ἀγαθὸς καθηγητὴς τὸν κύτταξε, ἔπειτα ἐσήκωσε τοὺς ὄμους.

— *Ἐλα λοιπόν, σήκωσε τὸ κεφάλι.

*Ὁ 'Ιουστίνος ἐσήκωσε τὸ κεφάλι, εὐπειθῆς καὶ κοκκινίζοντας, σὰν παιδί.

— Κύτταξέ με, ἐξηκολούθησε ὁ Μύλλερ.

*Ὁ 'Ιουστίνος τὸν κύτταξε μουρμουρίζοντας:

— Ἀγαπητέ μου διδάσκαλε...

— Αἶ λοιπόν, ἀλλὰ, ἀγαπητέ μου μαθητά, ἐπανελάβε ὁ κ. Μύλλερ, γιὰτὶ τάχα νὰ μὴ εἶσαι ἐρωτευμένος;

— Μά...

— Καὶ ποῖος ἄλλος ἠθελες νάνα ἐρωτευμένος, ἂν ὄχι σὺ; Ἀσφαλῶς ὄχι ἐγώ. Ἐλα, μὴ κάμνης τὸν ἠλιθιο περισσότερον καιρὸ... Τί εἶναι ἐκεῖνον πού σὲ λυπεῖ στὸν ἔρωτα αὐτὸν καὶ γιὰτὶ τὸν φυλάττεις μυστικὸ; Δὲν εἶσαι σὲ ἡλικία γιὰ ν' ἀγαπᾷς, καὶ θάβρουσκας τάχα, μέσα σ' ὅλον τὸν κόσμον, ἕνα πῶ ἀντάξιο ἀντικείμενον γιὰ τὸν ἔρωτά σου; Ἀγάπα, λοιπόν, παιδί μου, ἀγάπα ὅπως εἰργάσθης. Ἀγάπα τιμῶς, ἀλλὰ μὲ πάθος, τρελλὰ, ἂν μπορῆς! Ἄγρευον ὅτι εἶναι πολὺ ὠραῖο ν' ἀγαπᾷ κανεὶς!

— Δὲν ἀγαπήσατε ποτέ, σεῖς;

— Δὲν εἶχα ποτέ τὸν καιρὸ... Ὑπάρχουν χίλια πράγματα πού ἀγνοεῖς καὶ πού ὁ ἔρως θά σοῦ ἐξηγήσῃ, ὅπως βεβαιώνουν. Μὲ τὴν ἐργασία καὶ μὲ τὸν ἔρωτα ὅλα φωτίζονται

δλόγησά μας και μέσα μας. "Όταν ἐργάζεσαι γίνεσαι Ισχυρός, διὰν ἀγαπᾷς ἀποβαίνεις καλός.

Ἄλλ' ὁ Ἰουστίνος; μ' ὄλα τὰ πατρικά λόγια τὸ παλαιῶ φιλῶν του, κουνούσε τὸ κεφάλι καὶ δὲν ἔλεγε τίποτε.

Γιὰ νὰ δοῦμε, εἶπε ὁ καθηγητὴς μὲ τὸν πῶδ' βαθῶν τόνον τῆς τρυφερότητος καὶ ποιόνοντας τὰ χέρια του, τὶ σὲ κρατεῖ; Τὶ σ' ἐμποδίζει νὰ μιλήσης; Σὲ ποιόν, ἀνδρὶ σ' ἐμένα, θὰ ἐμπιστευθῆς τὶς πρώτες χαρὰς τῆς καρδιά; σου; Ἄρκετὰ δὲν ὑπέφεραμε καὶ δὲν κλάψαμε μαζὶ; Ἰηοῦ θὰ θρῆς καρδιά πῶδ' συμπαθητικῆ ἀπ' τῆ δική μου καὶ αὐτὸ πῶδ' προσεκτικὸ; ἀπ' τὸ δικό μου Ἰωσὺ δὲν ἀντελήφθης καλὰ τὴν κατάστασι τῆς καρδιάς σου. Ἐν τῷ αὐτῇ περιπτώσει ἄ; διασαφηνίσωμε τὸ πρᾶγμα οἱ δύο μας, ἄς ἐπιστρέψωμε πίσω κατὰ δέκα χρόνια... Ἐνθυμείσαι τοὺς περιπάτους μας σὶδ δάσος τῶν Βερσαλλίων; Περπατούσαμε τὴ νύκτα κυττάζοντας τὸν οὐρανὸν—βλέπεις ὅταν κάποιος ἐπιθυμῆ ἢ φοβάται κάτι, πάντα τὸν οὐρανὸν κυττάζει. Περπατούσαμε κι' ἀλληλοκρατούμεθα ἀπ' τὰ χέρια. Μιά μὲ ρώτησε: "Ἄν ἀπεπλανώμεν μὲν σ' αὐτὸ τὸ δάσος, πῶς θὰ ξανάβρῃσκα τὸν δρόμο μου; Καὶ σ' ἀπῆντησα. «Μεῖνε ἤσυχος καὶ μαζὶ μου δὲν θ' ἀποπλανηθῆς ποτε!» Ἀἴ λοιπόν αὐτὸ συμβαίνει σήμερον... "Ἐλα, δώσέ μου τὸ χέρι κι' ἄ; προχωρήσωμε μαζὶ. Μήπως κι' ἡ καρδιά δὲ μοιάζει λίγο μὲ τὸ ἀνεξερεύνητο δάσος, ὅπου περπατούσαμε στὸ σκότος; Εἶσαι χαμένος, δώσέ μου τὸ χέρι σου καὶ οἱ δύο μας θὰ ξαναβροῦμε τὴν ὁδὸν.

Ὁ Ἰουστίνος ἐπήδησε στὸ λαιμὸ τοῦ γέροντος διδασκάλου καὶ τὸν φίλησε μὲ τὰ μάτια του πλημμυρισμένα ἀπὸ δάκρυα.

— Κλάψε, παιδί μου, κλάψε! εἶπε ὁ ἀγαθὸς ἐκεῖνος ἄνθρωπος, ἀπὸ χαρὰ ἢ ἀπὸ λύπη. Πάντα εἶναι καλὸ νὰ κλαίῃ κανεὶς, τὰ δάκρυα δροσιζοῦν τὴν καρδιά, ὅπως οἱ θροοχὲς τοῦ θέρους καὶ οἱ καταγιγίδες τοῦ Ἀυγούστου, ἀλλ' ἀφοῦ κλάψης ἤσυχασε καὶ ἄ; μιλήσωμε γιὰ τὶς ἐλπίδες σου.

— Ὡ καλὲ μου διδάσκαλε! Διδάσκαλε μου ἀγαπημένε!...

— Αἴ λοιπόν, τί συμβαίνει;

— Ἄν δὲν μ' ἀγαποῦσε κι' ἐκείνη!

— Μήπως, τρελλὰ θῆκες; ρώτησε ὁ γέρον. Καὶ γιὰ τὰ ἐξάνα νὰ μὴ σ' ἀγαπᾷ. Στὴν ἡλικία τῆς ἡ καρδιά ἀρχίζει τὰ πρῶτα ἄσματά της, γιὰ τὶ τὰχα καὶ ἡ δική της ἡ καρδιά νὰ μὴ κάλλῃ γιὰ σένα, καλὸ μου καὶ ἀξιοποιδὶ;

— Λοιπόν, ἀγαπητέ μου κύριε Μύλλερ,

ἤρώτησε ὁ νέος, πιστεύετε ὅτι μ' ἀγαπᾷ;

— Εἶμαι βέβαιος τόσο, ὅσον οὐ ὡς τίμιος καὶ ἀφελὴς ἄνθρωπος: ἀμφιβάλλεις.

— Ἄλλὰ δὲν τῆς εἶπα ποτὲ τίποτε.

— Καὶ ἔχεις πολὺ ἄδικον! Μήπως πρόκειται νὰ τῆς κινήσῃ καμμιὰ αἰτία; Μήπως ἡμεῖς, πού εἰμεθα φίλοι, εἶγαμε ποτὲ ἀνάγκη νὰ ποῖμε ὁ ἕνας στὸν ἄλλο ὅτι ἀγαπᾷμεθα; Ἄλλως τὲ αὐτὸ μήπως δὲν φαίνεται;

— Ναι, εἶναι ἀλήθεια αὐτὰ πού λέτε, μ' ἀγαπᾷ!

— Τὸ πιστεύω! Καὶ ἡ ἀμφιβολία σου, εἶναι προσβολὴ γι' αὐτήν.

— Ὡ καλὲ καὶ σεβαστὲ μου διδάσκαλε, νὰ ξέρατε τὸ πόσον μὲ κάμνει εὐτυχὴ ἡ πεπιθῆσις σας αὐτή, νὰ ξέρατε πῶς νοιώθω τὸν ἑαυτὸ μου ὅλος διόλου διαφορετικόν, παρ' ὅτι πρὸ ὀλίγου ἀκομῆ ἤμουν, σὰν καθαρὸν καὶ αἰθρίον, σὰν μεταμορφωμένον! Σὰν νὰ ἐκτ-μῶ περισσότερο τὸν ἑαυτὸ μου, σὰν ν' ἀπέκτησα γιὰ τὸν ἑαυτὸ μου—δὲν τὸ λέγω παρὰ σὲ σᾶς, φίλε μου—μιὰ γνώμη πολὺ διαφορετικὴ ἀπὸ κείνην πού εἶχα ἄλλοτε. Ἀγαπᾷ περισσότερο τὸν ἑαυτὸ μου, ὅταν νοιώθω ὅτι μ' ἀγαπᾷ!

Καὶ πραγματι, ἀγαπητοὶ ἀναγνώστη, ἐνθυμείσθη τὸν πρώτὸ σας ἔρωτα; Δὲν σᾶς ἐφαίνετο ὅτι ἐδοκιμάζατε κάτι, τὸ πῶδ' τρυφερὸ γιὰ τὸν ἑαυτὸ σας, ὕστερα ἀπὸ τὴν ἐξομολόγησι μιᾶς γυναικὸς; Δὲν σᾶς ἐφαίνετο διὸ ἀλλάξατε κι' ἐγένεσθε κάτι ἄλλο, ἢ μᾶλλον δὲν σᾶς ἐφαίνετο ὅτι ἤσθῆνεσθε τὸν ἑαυτὸ σας περισσότερο παρὰ ἄλλοτε.

Ἡ συναίσθησις τῆς εὐτυχίας κατωστῆς ὑπερήφανον τὸν ἄνθρωπον. Ἄλλὰ πόσον ἡ ὑπερηφάνεια τὴν ὅποιαν δοκιμάζει κανεὶς εἶναι ἀναγνικτὴ! Πῶς θὰ ἤθελε κανεὶς νᾶχη ὀλόκληρης ἀγκαλιᾶς ἀπὸ λουλούδια γιὰ νὰ τὰ πετάξῃ στὰ κεφάλια ὄλων τῶν ἀνθρώπων! Ὅταν εἶναι κανεὶς ἐρωτευμένος ἀγαπᾷ ὄλον τὸν κόσμον, διότι ὄλα ὀλόγηρά του δὲν εἶναι, παρὰ μιὰ ἐξακολουθητικὴ αἰγλή.

Καὶ ἐστὶ ὀμίλησαν πολλὴν ὥρα ὁ νέος καὶ ὁ γέρον, ὁ νέος φλεγόμενος καὶ ὁ γέρον θερμαινόμενος στὸ πῦρ τοῦ ἔρωτος.

Καὶ ἐν τούτοις οἱ ἀστραπὲς τῆς χαρᾶς πού ξεπετοῦσαν τὰ μάτια τοῦ νέου ἐσκαπάζοντο κάποτε μὲ κάτι σύννεφα πού περνοῦσαν στὸ μέταπὸ του.

Σὲ μιάν ἀπὸ τὰς ἐκλείψεις αὐτὰς ὁ Ἰουστίνος εἶπε:

— Ἀλλοίμονον! Γρηγόρα θὰ συμπληρώσω τὰ τριάντα μου χρόνια, ἐκείνη μόλις εἶναι δέκα ἔξ. Μποροῦσα σχεδὸν νὰ εἶμαι πατέρας τῆς. Δὲν νομίζετε, φίλε μου, ὅτι

τὴν νικίην στοργὴν ἣ ἔστω τὴν ἀδελφικὴν τρυφερότητα τὴν ἐκλαμβάνομεν γιὰ ἀληθινὸν ἔρωτα :

— Πρῶτα-πρῶτα, ἀπήντησε ὁ γέρον, δὲν πρέπει νὰ εἶσαι ἀκόμα τριάντα χρονῶν, καθόσον ἐνθυμούμαι, καὶ ἂν ἦσουν ἀκόμα, δὲν φαίνεσαι περισσότερο τῶν εἰκοσι πέντε. Τὰ ξανθά σου μαλλιά σὲ δεικνύουν νεώτερο κατὰ δέκα ἔτη. Μὴ σὲ τρομάξῃ ἡ ἡλικία σου. Καὶ ἡ Μίνα θὰ βρισκεται στὰ δέκα ἔξη τῆς χρονάκια. Χαίρου λοιπὸν χωρὶς φόβου καὶ χωρὶς ντροπῆ τὸν ἔρωτά σου. Τὸν ἀξίζεις, παιδί μου, γιὰ τὴν παραδειγματικὴ σου ἀρετὴ.

Καὶ ὁ γέρον ἐφίλησε τὸν Ἰουστίνον μὲ τὴν ἴδια ἀφοσίωσι, μὲ τὸν ὅποιον θὰ φιλοῦσε τὸν ἴδιον υἱὸν του.

Καὶ οἱ δύο φίλοι ἐσυμφώνησαν μεταξύ των, ἐπειδὴ ἡ Μίνα δὲν ἦταν παρὰ δέκα πέντε ἔτων, νὰ μὴ ἀναφέρουν τίποτε γιὰ τὸ ζήτημα αὐτὸ μπροστὰ στὴν μητέρα, μπροστὰ τὴν ἀδελφὴ καὶ μπροστὰ ἀκόμα οὐτὴ Μίνα.

Ἡ μητέρα καὶ ἡ ἀδελφὴ δὲν θὰ μπορούσαν νὰ κρατήσουν τὸ μυστικὸ καὶ δὲν ἤθελαν οἱ δύο φίλοι νὰ ξυπνήσουν μὲς στὴν ἀθάνα ψυχὴ τῆς νεανίδος· τὰς ἐπιθυμίας ἐκείνας ποὺ χοροπηδοῦσαν μέσα στὴν καρδιά τοῦ Ἰουστίνου, ὅπως τὰ νεογέννητα ἄλογα.

Μόνον ἔδωκαν τὸν λόγο τους ὅτι συχνὰ θὰ ξαναμιλοῦσαν γιὰ τὸ ζήτημα αὐτό, ὅταν θὰ ἦσαν μόνοι.

Καὶ ἔτσι, μὲ μεγάλη προφύλαξι, οἱ δύο φίλοι ἐκλειδῶσαν τὴν πόρτα, ἀπὸ φόβου μή πως τὸ μυστικὸ, σὰν κάποιον ἄρωμα, διασφύγγῃ ἀπὸ τὸ δωμάτιο καὶ ἀνεβῇ ὡς τὸ διαμέρισμα τῶν γυναικῶν.

Τὰ θράδια, ὅπου ἤρχετο ὁ γέρον διδάσκαλος, ὅλα πῆγαιναν καλά. Στὶς δέκα, ὡρα κατὰ τὴν ὅποιαν τακτικώτατα ἐκοιμῶντο στὸ πρῶτο πάτωμα, οἱ δύο φίλοι ἐχωρίζοντο ἀπὸ τὶς γυναικες, ἔπειτα κατέβαιναν καὶ περισσότερο ἀπὸ μιά φορά ὁ κ. Μύλλερ παρετήρησε ὅτι ἐκάθητο ὡς τὴν ἀσυνήθη ὡραν τοῦ μεσονυκτίου γιὰ ν' ἀκούῃ γιὰ ἐκατοστὴν φορὰν τὰ διηγήματα καὶ τὰς ἔρωτικὰς ἐντυπώσεις τοῦ νέου Ἰουστίνου.

Ἄλλ' ὅταν δὲν ἦτο ἐκεῖ ὁ ἀγαπητὸς καθηγητῆς, μὲ πο-ὸν ὁ νέος θὰ μπορούσε νὰ μιλήσῃ γιὰ κείνην; Ποῦ μπορούσε νὰ διασκορπίσῃ τοὺς θησαυροὺς τῆς ἀτομικῆς του χαρῆς;

᾿Ω! ἂν μπορούσε νὰ συνδιαλεχθῇ μὲ τὸ βιολοντσέλλο του!

Κάποτε ἔβγαζε τὸν φίλον αὐτόν, σιωπη-

λὸν πρὸ πολλοῦ, ὄχι μόνον ἀπὸ τὸ ντουλάπι, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν κάσπα του, τὸ ἔσφιγγε ἀπάνω στὴν καρδιά του, μεταξὺ τῶν γονάτων, γλυστοῦσε τὰ δάκτυλά του κατὰ μήκος τῆς λαθῆς καὶ σιωπηλὰ περνοῦσε ἀπάνω ἀπὸ τὶς χορδὰς τὸ κρεμασμένον δοξάρι.

Τότε ἡμειδιοῦσε, διότι μὲ τὸ αὐτὸ τῆς φαντασίας ἄκουε ὅλα ὅσα τὸ βιολοντσέλλο θὰ τοῦ ἔλεγε, ἂν μπορούσε νὰ μιλήσῃ.

Ἄλλοτε, ὁ σιωπηλὸς αὐτὸς διάλογος δὲν τὸν ἀκούσε. Τότε, τὶς ὡραίες θερινὲς νύκτες, ἔβγαίνει σιγὰ, τραβοῦσε τὸ μάνδαλο τῆς πόρτας τοῦ δρόμου καὶ ἀκόρετος ἀπὸ θόρυβο, μοναξιά καὶ κίνησι ἐφθανε ὡς τὴν πεδιάδα, ἀπαγγέλλοντας στὴν αἴθρα, τὴν νυκτερινὴν αὐτὴν φιλίαν τοῦ ἔρωτος καὶ τῆς δυστυχίας, τὰς ὁραιότερας στορφὰς τῶν Ἑλλήνων καὶ Λατίνων ποιητῶν, ποὺ ἔφαλλαν τὸν ἔρωτα.

Μιά τέτοια νύκτα, ἐπέτειον τῆς συναντήσεώς του μὲ τὴν νεαρὰν κόρην, πῆγε καὶ ξαπλώθηκε μὲς στὰ στάχια, στοὺς κυάνους, καὶ μὲς στὶς παπαροῦνες, μεταξὺ τῶν ὀπιοίων τὸν ἀνακαλύψανε στὴν ἀρχὴ τοῦ προσηγυμένου κεφαλαίου.

Ἐκεῖνο τὸ θράδι ἦταν σὰν μαγεία, σὰν ἓνα θράδι ἐορτῆς. Καὶ δὲν εὐρίσκειτο ἐκεῖ, ὅπως εἶπαμε, παρὰ γιὰ νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν Κύριον διὰ τὸν ἄγγελον ποὺ τοῦ ἔστειλε.

Κι' ἔτσι, ἀφοῦ ἐπέρασε μιά ἡ δυὸ ὥρες μὲς στοὺς ἀγρούς, ἐπειδὴ ἐσήμαναν ἐννημίμιον ὥρες στὴν ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Ὑψηλοβάμονος, τοῦ πέρασε στὸ κεφάλι ὅτι εἶχε καιρὸ ἀκόμη νὰ ἐπιστρέψῃ σπίτι καὶ νὰ καληνυκτήσῃ τὴ Μίνα προτοῦ νὰ κοιμηθῇ.

Ἀμέσως ἀνοίξε διάπλατα τὰ πόδια του καὶ τρέχοντας σχεδὸν ἐπέστρεψε σπίτι.

Στὴν πόρτα βῆκε ἓνα παιδί, καμμιὰ δεκάετια χρονῶν, ποὺ τὸν περίμενε, ἓνα ἀπὸ τὰ παιδιά ἐκεῖνα τῶν Παρισίων, τῶν ὀπιοίων, ὁ μέγας ποιητῆς τοῦ 1830 Μπαρμπετιέ περιέγραψε τὸν βίον.

Τὸ παιδί τὸν σταμάτησε :

— Κύριε, εἶπε, ἰδοὺ τὸ μανδῆλι σας ποὺ χάσατε.

— Πῶς; Τὸ μανδῆλι μου;

— Ναί, ἔπεσε ἀπὸ τὴν τσέπη σας, ὅταν βγήκατε, εἶναι δυὸ ὥρες.

— Καὶ τὸ ἦρες;

— Ναί.

— Γιατί δὲν μοῦ τῶσκες ἀμέσως;

— Δὲν ἤμουν πολὺ βέβαιος ὅτι ἦταν δικό σας. Περνοῦσαν πολλοὶ κύριοι ταυτοχρόνως. Ἐφάναξα: Αἱ! Αἱ! Ποιὸς ἔχασε τὸ μανδῆλι του; Μοῦ εἶπαν: «Ἐκεῖνος ὁ κύριος

πού εἶν' ἔκει κάτω!» Εἴσαοθα ἤδη πολὺ μακριά. Καλά, εἶπα, καλύτερα ἀνὰ τὸν περιμενῶ παρα νὰ τρέσω ἀπὸ πίσω του. . . Θὰ ἐπιστρέψῃ ὁ κύριος αὐτὸς «Βέβαια — Ποῦ κατοικεῖ; — Κατοικεῖ ἐκεῖ. — Ποιὸς εἶναι; — Εἶναι ὁ ἐρωτευμένος μετ' ἐμὲ τῆ μικρῆ. — Καὶ ἡ μικρῆ ποῦ μένει; — Μένει σπῆτι του». — Ἄ, καλά, εἶπα τότε, ἂν εἶναι ἐρωτευμένος μετ' ἐμὲ τῆ μικρῆ καὶ ἡ μικρῆ μένει σπῆτι δὲν θ' ἀργήσῃ νὰ ἐπιστρέψῃ καὶ σὰς περιμένα. Καὶ ἔκανα καλά, ἀφοῦ νὰ ποῦ ἤλθατε. . . Αἱ λοιπὸν, δὲν παίρνετε τὸ μανδύη σας;

— Ναί, βέβαια, μικρὲ μου φίλε, εἶπε ὁ Ἰουστίνος καὶ ἰδοὺ γιὰ τὸν κόπο σου. Καὶ ἔδωκε στὸ παιδί πενήντα σαντιμία.

— Καλά! Ἐν' ἀσημένιο νόμισμα, εἶπε τὸ παιδί, θὰ πάω νὰ τ' ἀλλάξω, ἡ γρηὰ θὰ μοῦ τὸ πάρῃ ὀλόκληρο, ἀντὶ πέντε κομμάτια τῶν πέντε σαντιμιῶν, θὰ τῆς δώσω τρεῖς καὶ θὰ φυλάξω τὰ δύο.

Τὸ παιδί ἔκανε μερικὰ θήματα, ἐνῶ ὁ Ἰουστίνος, σκεπτικὸς, ἔβαλε μετ' ἐμὲ τὸ χέρι του πρὸς ἔτρομε τὸ κλειδί στὴν κλειδαριά, ἔπειτα ὁμοῦ ἐπέστρεψε.

— Γιὰ πέτε μου, κύριε, ρώτησε τὸ παιδί τραβώντας αὐτὸν ἀπὸ τὴν ρεντιγκότα του.

— Τί θέλεις;

— Ἄν θέλετε νὰ ξέρετε, ἂν σὰς ἀγαπᾶ. . .

— Ποιὸς;

Ἡ μικρῆ, μετ' ἐμὲ τὴν ὁποία εἶσαο ἐρωτευμένος.

— Αἱ λοιπὸν;

— Πρέπει νὰ ρθῆτε νὰ βοῆτε τὴ γρηὰ, ὁδὸς Τριπερῆ ἀριθμὸς 11. Ἄλλως τε, κ' ἂν λησμονήσετε τὸν ἀριθμὸ, εἶνα γνωστὴ σ' ὅλο τὸ δρόμο. Ἐρωτήστε γιὰ τὴν Μπροκάντ, ὁ καθένας θὰ σὰς δεῖξῃ ποῦ κατοικεῖ. Θὰ σὰς μαντέψῃ ὅλα γιὰ ἓνα φράγκο.

Ἄλλ' ὁ Ἰουστίνος δὲν ἄκουε πλέον. Ἄνοιξε τὴν πόρτα καὶ τὴν κλείδωσε στὸ πρόσωπο τοῦ παιδιοῦ, τὸ ὁποῖον πῆγε στὸν παντοπώλῃ ν' ἀλλάξῃ τὸ νόμισμα τῶν πενήντα σαντιμιῶν καὶ νὰ τὸ κἀνῃ πέντε κομμάτια τῶν δέκα σαντιμιῶν, ἡ μάλλον τέσσαρα, διότι γιὰ προμήθεια ἐνόμισε ὅτι πρέπει ν' ἀγοράσῃ καραμέλλες γιὰ δέκα σαντιμία.

Ἐπειτα διευθύνθηκε τροχάδην πρὸς τὴν ὁδὸν Τριπερῆ.

Ὅσο γιὰ τὸν Ἰουστίνον, ἀντὶ νὰ ἀνεβῇ ἀπάνω καὶ νὰ τελειώσῃ τὴν θραυὰ μετ' ἐμὲ τὴν οἰκογένεια, μπῆκε στὸ δωμάτιό του καὶ κλειδωθήκε, ἔπεσε ἀπάνω σ' ἓνα καναπέ καὶ ἔμεινε ἐκεῖ ἀκίνητος καὶ μετ' ἐμὲ διὰ γρηὰτὴ ἀπὸ κακὰ προαισθήματα.

Ὁ ἔρως τοῦ δὲν ἦταν πλέον δικό του μυστικὸ, ὅλος ὁ κόσμος τὸ ἤξερε.

Γιὰ ὅλο τὸ προαίσιον τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου ὁ Ἰουστίνος ἦταν ὁ ἐρωτευμένος μετ' ἐμὲ τῆ μικρῆ.

ΚΓ'

Οἱ Μοσκιταί.¹

Ἐπάρχει στὰς Ἰνδίας, καὶ ἰδιαίτερος στὴν Κορρά, ἓνα μολυσμένο ἐντομο, σὰν εἶδος σκνίπας, ποῦ ὀνομάζεται μοσκιτῆς, καὶ τοῦ ὁποίου τὸ δῆγμα εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ πλέον ἐπικίνδυνα. Δὲν ἀρκεῖται νὰ ἀπορροφᾷ τὸ αἷμα ὅπως ἡ βδέλλα ἢ νὰ κεντᾷ μετ' ἐμὲ τὸ κέντρο, ὅπως ἡ σφήκα, ἀλλ' ἀποθῆτει μεσ' ἐμὲ τὸ ἀνοίγιμα ποῦ κάμνει στὴν σάρκα τοῦ θύματος ἓνα μικρὸ ἀγγουλάκι ποῦ σὲ τρεῖς μέρες ἐκκολλάττεται δίδοντας ζωὴ σ' ἓνα σκουλήκι, τὸ ὁποῖον, μετ' ἐμὲ τὴν σειρὰν του, γεννᾷ ἔξακολοθητικῶς ἀπειρίαν ἄλλων μικρῶν σκουληκιῶν ποῦ σέκαταβροχθίζου ζωντανῶ!

Τὸ συχνότερο, ἀποθνήσκουσι σὲ δώδεκα ἢ δεκατρεῖς μέρες.

Γιὰ νὰ διαφύγῃ κανεὶς ἀπὸ τὸ κακὸ αὐτό, πρέπει, ἅμα νοιώσῃ τὸ κέντημα, ν' ἀνοίξῃ τὴν πληγὴ καὶ ν' ἀπλώσῃ ἀπάνω καλὸν, ἀπὸ κείνον ποῦ μασοῦν.

Εὐρίσκονται ὀλόγουμας, στὴν Εὐρώπῃ, στὴ Γαλλίαν, στὸ Παρίσι, ὑπὸ ἄλλην μὲν μορφήν, εἰν' ἀλήθεια, ἀλλὰ κατὰ πολὺ πιὸ ἐπικίνδυνα εἶδη αὐτὰ τὸν ἐντόμον τοῦ γένους τῶν μοσκιτῶν τοῦ Κορρά: Τὰ ἐντομα αὐτὰ εἶναι οἱ γείτονες.

Εἴταμεν πιὸ ἐπικίνδυνον, διότι γνωρίζομε ἐπὶ τέλους τὴν φάρμακον νὰ βάλωμε ἀπάνω στὴν πληγὴ ποῦ μᾶς κάμνει ἡ σκνίπα ἢ τὸ κουνουπί, ἐνῶ οἱ πληγῆς ποῦ μᾶς προσενοῦσι οἱ γείτονες εἶναι ἀνίατες καὶ θανατηφόροι. Ὁ γείτων εἶναι χωρὶς οἰκτον, χωρὶς καρδιά, χωρὶς σπλάγχνα. Μπαίνει μεσ' ἐμὲ τὸ

¹ Ἡ λέξις moschite εἶναι βεβαίως συγγενῆς μετ' ἐμὲ τὴν λέξιν poustique, ἡ ὁποία σημαίνει κουνουπί. Ἐδῶ πρόκειται γιὰ ἓνα εἶδος τῆς ποικιλίας τῶν κουνουπιῶν, εὐδοκίμου εἰς τὴν περιοχὴν Κορρά τῶν Ἰνδιῶν.

σπίτι σου ἅπ' τὴν πόρτα ἂν τὴν ἀφήσῃς ἀνοικτή, ἅπ' τὸ παράθυρο ἂν τὸ βρῇ ἀνοικτό, καὶ ἂν κλειδῶσθε τὸ παράθυρο, τότε ἀπὸ τὴν τρύπι τῆς κλειδαριάς. Σὰς ὑποκλέπται τὰ μυστικά σας με τὴν ἴδια ἀναίθεια, με τὴν ὁποίαν σὰς κλέπτει τὴν νύκτα τὸ χρημῆμά σας ὁ πλέον ἀναίδης λαποδύτης.

Ἐν τούτοις μεταξὺ τοῦ κλέπτου καὶ τοῦ γείτονος ὑπάρχει μιὰ διαφορὰ εἰς ὄφελος τοῦ κλέπτου. Εἶναι ὅτι ὁ κλεπτικὸς διακινδυνεύει τὴν ἴδια του ζωὴν, ἐνῶ οἱ γείτονες διακινδυνεύουν τὴν ζωὴν τῶν ἄλλων.

Θὰ περιοριζόμεθα μόνο σὲ παράπονα καὶ θὰ ὑπετασόμεθα στὴν τύχη μας, ὅπως αἱ Ἰνδία ὑποτάσσονται στὴ χολέρα, ἡ Αἴγυπτος στὴν πανθὴ καὶ ἡ Ἀγγλία στὴν ὀμίχλη, ἂν ἀπὸ τὴν φυσικὴ ἱστορία ἀπεδεικνύετο ὅτι ἡ μάστιξ αὕτη, ἡ ὁποία ὀνομάζεται γειτονιά, εἶναι συμφυῆς με τὸ ἀνθρώπινον γένος. Ἄλλὰ δὲν συμβαίνει καθόλου αὐτό, εἶναι τούναντίον ἰδιαίτερον χαρακτηριστικὸν τῆς χώρας αὐτῆς ποὺ ὀνομάζεται Γαλλία. Παντοῦ, στὴ Γερμανία, στὴν Ἀγγλία, στὴν Ἰσπανία, σέβονται ὁ ἕας τὸν ἄλλον, καὶ συνεπῶς τὸν ἑαυτοῦ τους.

Στὴ Γαλλία μας μόνο, κλεισμένοι μέσα στὸ δωμάτιο, με τὴν πόρτα κλειστή καὶ με τοὺς μπερνεῖδες κατεβασμένους, νοιώθεισ ὀλόγυρά σου τὸ μάτι καὶ τὸ αὐτί τοῦ γείτονος.

Καὶ δὲν συμβαίνει αὐτό διότι ὁ γείτων ζητεῖ ἀποκλειστικῶς νὰ σὰς θλάψῃ. Ὅχι. Τότε θὰ κατεδιώκετο ἀπὸ τὸν ποινικὸν κώδικα. Συχνά μάλιστα, ὅταν σὰς κάμνη κακό, τὸ κάμνει χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ, ἂν καὶ πάντοτε σὰς θλάπτῃ. Πάντως ὄχι, δὲν εἶν' αὐτό. Εἶνε, ἀπλούστατα, διότι θέλει νὰ βλέπῃ τι συμβαίνει μέσ' στὸ σπίτι σας, σὰν νὰ εἶσθε ὑποχρεωμένοι νὰ τοῦ δώσετε λογαριασμό γιὰ ὅ,τι συμβαίνει μέσ' στὸ ἑσωτερικὸ τῆς οἰκογενείας σας. Εἶσθε ὁ φυσικὸς χρωστῆς του, κι' ἐκεῖνος ὁ πιστωτὴς τῆς εὐτυχίας σας.

Κοντὰ σ' αὐτὸ πρέπει νὰ σκεφθῇ κανεῖς ὅτι ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι εἶναι ἀγαθοὶ καὶ τίμοι. Τηροῦν τοὺς νόμους, ὑποτάσσονται ἀσθηρῶς σ' ὅλας τὰς διατάξεις τῆς ἀστυνομίας, πληρώνουν ἀκριβῶς τοὺς φόρους, καθαρίζουν τὸ κατώφλι τοῦ μαγαζιοῦ τῶν τῶν χειμῶνα, δροσιζοῦν τὸν ἐμπροσθινὸ δρόμο τὸ καλοκαίρι, φυλάττουν πάντοτε ἕνα γερὸ σχοινὶ κοντὰ στὸ πηγάδι γιὰ τὶς περιπτώσεις τῆς πυρκαϊᾶς, πηγαίνουν τὴν Κυριακὴν στὴν ἐκκλησία, τὴν Δευτέρα στὸ θέατρο, ἐκτελοῦν τὴν πολιτοφυλακὴ τους τὸν μῆνα μιὰ φορὰ, φέρονται ἐπὶ τέλους

ὅπως ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, λησμονοῦντες ἄλλον, ὅτι ἀφοῦ ἡ διάκρισις εἶναι μιὰ ὑπερτάτη ἀρετὴ, ἡ ἀδιακρισία καὶ ἡ περιέργεια πρέπει νὰ εἶναι τερατώδες ἐλάττωμα.

Καὶ ἔτσι, δὲν ἀπελπιζόμεθα ἀπὸ τοῦ νὰ δοῦμε, σὲ μερικὰ χρόνια—καὶ αὐτὸ ἤδη ἀρχίζει—τοὺς διανοουμένους κατοίκους τῶν Παρισίων νὰ ἐγκαταλείπουν τοὺς σαρματῶνας αὐτοὺς, τοὺς ὁποίους ὀνομάζουν σπιτία, καὶ βοηθοῦντος τοῦ σιδηροδρόμου νὰ ἐγκατασταθοῦν σὲ μιὰ ἄκτινα σαράντα χιλιομέτρων ὀλόγυρα στὸ Παρίσι, με μισμονωμένας κατοικίας, ὅπου νὰ κρῖνουν οἱ μὲν τὰς ἀδυναμίας, τῶν δὲ ἄλλων αἱ ἀρεταὶ νὰ μὴ τίθενται ὑπὸ ἀμφιβολίαν.

Ἄλλως τε ἡ φράσις τῆν ὁποίαν προὸ δλίγου ἀκόμη ἐπέφερε τὸ παρὶ «ὁ βρωτευμένος με τὴ μικρῆ», δὲν ἦταν ἡ πρώτη τοῦ εἶδους αὐτοῦ ποὺ κτυποῦσε στ' αὐτὰ τοῦ Ἰουστινίου.

Συνέθη, ὅταν περνοῦσε στὸ προάστειο, δίδοντας τὸν βραχίονα στὴ νεαρὰ κόρη, νὰ παρατηρήσῃ στὰ μάτια τῶν γειτόνων τοῦ εἰρωνικά βλέματα καὶ ἀμφίβολα μεσιδιάματα στὰ γέλια των.

Ἡ ὠραία ἐκεῖνη νέα στὸν βραχίονα τοῦ νέου, τῆ στιγμῆ ποὺ δὲν ἦταν οὔτε σύζυγός της οὔτε ἀδελφός της, δὲν ἦταν θέμα κατάλληλο γιὰ τ' ἀκονισμένα δόντια τῶν γειτόνων τῶν προαστείων;

Τὴν ἐγνώρισαν παιδί, εἶν' ὀλλήθεια, ἀλλὰ λησμονοῦντες ὅτι μεγάλωσε δὲν ἤθελαν νὰ τὴν παίρουν παρά δι' ἐκεῖνο ποὺ πραγματικῶς ἦταν, δηλαδὴ γιὰ μιὰ μὲν ὀσθητὴν νίδα, σὲ ἡλικία γάμου, ποὺ δὲν ἐπαντρεύετο ὁμως.

Ἐζήτησαν με κάθε τρόπο νὰ βροῦν τὴν αἰτία τῆς διπλῆς αὐτῆς ἀγαμίας, λησμονοῦσαν ὅτι δὲν ἦταν ἀκόμη καιρὸς, ἀφοῦ ἡ Μίνα δὲν ἦταν παρὰ δέκα πεντέμισο ἐτῶν. Ἐσκέφθησαν ὅτι κάτι μυστήριον ὑπῆρχε στὸ ζήτημα αὐτό καὶ οἱ πλέον περιέργοι, σὰν σαρκοφάγα ὄρνεα, ἐπέπεσαν ἐπὶ τῆς οἰκογενείας γιὰ νὰ τῆς κλέψουν τὸ μυστικὸν της. Τοὺς ἀπώθησαν με ἤρεμο τρόπο. Ἀρχισαν τὰς ὑποθέσεις, ἀπὸ τὰς ὑποθέσεις πέρασαν στὶς φλυαρίας κι' ἀπ' αὐτῆς μετεπήδησαν στὴν κακογλωσσία. Ἐπὶ τέλους ἀνεμίχθη ἡ συκοφαντία, ἐπάτησε τὸ κατώφλι τοῦ ἤσυχου σπιτιοῦ καὶ ἀπὸ σκαλοπατὶ σὲ σκαλοπατὶ τὸ πλημμύρισε ὀλόκληρο.

Ὁ βίος, ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας ἀπέθη ἀβίωτος. Ὁ Ἰουστινὸς ἐσκέφθη, καὶ πολὺ σοβαρὰ μάλιστα, νὰ μετοικήσῃ. Ἄλλὰ νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ προάστειο ἦταν σὰν νὰ διεκινδύνευε νὰ πέσῃ σὲ κανένα χειρότερο,

ἦταν σὺν τῷ δικαιολογούσῃ τὶς σικοφαντίες τῶν γειτόνων. Ἐπειτα, κατὰ θάθος ἦταν τάχα εὐκόλο ν' ἀφήσῃ τὸ σπίτι ὅπου ἔζησε τόσα χρόνια εὐτυχῆς καὶ δυστυχῆς ταυτοχρόνως; Δὲν ἀποτελοῦσε ἤδη σὺν κάποιῳ μέλῳ τοῦ ἰδίου του ὄργανισμοῦ, ποῦ ἐσκέπτετο νὰ ἐγκαταλεσθῇ; Ὅλη ἡ ζωὴ, καὶ τῶν τεσσάρων, δὲν ἦταν γραμμένη με χαρακτηριστικῶς ἀνεξάλειπτους στοὺς τοίχους τῶν δύο πατωμάτων του;

— Ὅχι, αὐτὸ ἦταν κατὰ περισσότερο ἀπὸ δὺς κόλλοι, ἦταν ἀδύνατο!

Παρητήθησαν λοιπὸν ἀπὸ τὴν ἐγκατάλειψι τοῦ σπιτιοῦ, ἀλλ' ἐπειδὴ ὅπως-ὅπως ἔπρεπε νὰ πᾶν μὴ ἀπόφρασι, ἀφοῦ δὲν μπορούσαν μετὰ ξυραφίᾳ νὰ κόψουν ὅλες τὶς κακῆς γλώσσες τοῦ προαστείου, ἐσκέφθησαν νὰ συμβουλευθοῦν τὸν γέροντα καθηγητὴν.

— Ἄλλως τε, στίς ἀπελιπτικῆς στιγμῆς, πάντα σ' αὐτὸν κατέφευαν.

Ὁ κ. Μύλλερ ἦλθε στὴν συνηθισμένη ὄρα. Ἀφῆκαν τὴν Μίνα στὸ ἀπάνω πάτωμα, ἡ μητέρα τὴν φορᾶν αὐτὴν κατέβηκε στὸ δωμάτιο τοῦ υἱοῦ της, καὶ ἐταμαζευμένοι καὶ οἱ τέσσαρες, ὁ κ. Μύλλερ, ἡ μητέρα, ἡ ἀδελφὴ καὶ ὁ Ἰουστίνος, συνεκρότησαν ἓνα οἰκογενειακὸ συμβούλιο.

Ἡ γνώμη τοῦ γέροντος καθηγητοῦ ἦταν ἀπλουστάτη.

— Τοιχοκολλήστε τὴν ἀγγελίαν στὴν ἐκκλησία καὶ παντρέψτε τὰ παιδιὰ σὲ δέκα πέντε ἡμέρες.

Ὁ Ἰουστίνος ἀφῆκε μετὰ φωνὴν χαρᾶς.

Ἡ γνώμη τοῦ Μύλλερ ἀνταπεκρίνεται στὴν ἐπιθυμία τῆς καρδιᾶς του.

Καὶ πράγματι, ἓνας γάμος ἀμέσως θὰ διέλυε τὶς ὑποψίας. Δὲν ἔπρεπε λοιπὸν νὰ διατάξουν. Ἦταν περὶ τὸ νὰ ζητοῦν ἄλλον τρόπο. Αὐτὸς ἦταν ὁ μόνος, ὁ σωστὸς καὶ καλύτερος.

Καὶ παρ' ὀλίγον νὰ περάσῃ ἡ γνώμη αὐτῆ, ἂν ἡ μητέρα δὲν σήκωνε τὸ χερί της.

— Μιὰ στιγμὴ, εἶπε, δὲν ἔχω παρὰ μιὰ ἀντίρροισι νὰ κάνω, ἀλλ' εἶναι σοβαρά.

— Ποιᾶ; ρώτησε ὁ Ἰουστίνος ἀτάκτως.

— Δὲν ἔχει ἀντιρροήσεις, εἶπε ὁ γέροντας καθηγητῆς.

— Ναι, κύριε Μύλλερ, ἀπήντησε ἡ μήτηρ Κορμπύ, ὑπάρχει μία.

— Ποιᾶ; Γιὰ νὰ δοῦμε!

— Μιλήστε, μητέρα! ἐπιθύρσις ὁ Ἰουστίνος μετὰ τρεμουλιαστῆ φωνῆ.

— Δὲν γνωρίζουμε τοὺς γονεῖς τῆς Μίνας.

— Ἐνας λόγος περισσότερος νὰ διαθέσῃ

τὸν ἑαυτὸ της, ἀφοῦ δὲν ἐξαρτᾶται ἀπὸ κανένα, εἶπε ὁ γέροντας καθηγητῆς.

— Ἐπειτα, εἶπε δειλὰ ἡ Σελεστίνη, οἱ γονεῖς τῆς Μίνας τὴν ἀπρηνήθησαν ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποῦ ἔπαυσαν νὰ πληρώνουν τὸ μηνιαίο εἰσόδημα, ποῦ ὑπεχρεώθησαν νὰ δίδουν στὴ μαμὰ - Μπουσβέν.

Ἡ παρατήρησις αὐτῆ, ποῦ διετυκῆθη ἀπὸ μιὰ φωνὴ σχεδὸν χαμηλὴ καὶ ἀπὸ ἓνα φοβισμένον στόμα, φάνηκε ἐν τούτοις στὸν Ἰουστίνου ἀκαταμάχητος.

— Βέβαια, ἐφώναξε, ἡ Σελεστίνη ἔχει δίκιο.

— Κι' ἐγὼ νομίζω νὰῃ δίκιο! εἶπε ὁ καθηγητῆς.

— Ἦμπορούσε, πράγματι, νὰ μὴ ἔχη ἄδικο, εἶπε ἡ κυρία Κορμπύ, καὶ θὰ προτείνω ἓνα μέσον ὄρον, ὁ ὁποῖος, ὡς ἐλπίζω, θὰ ἰκανοποιήσῃ ὅλον τὸν κόσμον.

— Λέγετε, μητέρα, εἶπε ὁ Ἰουστίνος, ὅλοι μας ξέρομε ὅτι εἶσαι ἡ λογικὴ κατεβασμένη ὄρον κόσμου.

— Οἱ νόμοι δὲν ἐπιτρέπουν σὲ μιὰ νέα νὰ παντρευθῆ προτοῦ συμπληρώσῃ δεκαπέντε χρόνια κοὶ πέντε μῆνας. Ἄν παντρευθῆτε ἀμέσως, θὰ κάνετε τὴν ἐντύπωσιν ὅτι δὲν περιμένατε παρὰ πότε ἀκριβῶς νὰ συμπληρωθῆ τὸ ὄρον αὐτὸ καὶ ἀμέσως ἐπαφελθῆκατε. Ἡ ταχύτης αὐτῆ μπορεῖ πολὺ καλὰ νὰ παρεξηγηθῆ καὶ ν' ἀποδοθῆ σὲ προθέσεις.

— Αὐτὸ εἶν' ἀλήθεια, Ἰουστίνε, ἐπιθύρσις ὁ καθηγητῆς.

Ὁ Ἰουστίνος ἀνεστρέναξε.

Πράγματι, δὲν ἤξερε τί νὰ ἀπαντήσῃ.

— Σὲ ἐπτά μῆνες, στίς 5 τοῦ προσεχοῦς Φεβρουαρίου, ἡ Μίνα θὰ συμπληρώσῃ τὰ δέκα ἔξι της χρόνια. Στὴν ἡλικία αὐτῆ οἱ γυναῖκες εἶναι λογικῆς. Εἶναι σπουδαῖον, υἱέ μου, ὁ κόσμος νὰ γνωρίζῃ ὅτι ἡ Μίνα συγκατατεθῆ ἔξ ἰδίας πρωτοβουλίας. Ἄν τὴν νυμφευθῆς σήμερα, θὰ μοιάξῃ σὺν νὰ τὴν γέλασε, σὺν νὰ τὴν πῆρες ἀπὸ τῆς.

— Τότε; . . ἐπιθύρσις ὁ Ἰουστίνος τρέμοντας ἀπ' τὴν χαρὰ του.

— Τότε, ἐπειδὴ ὁ ἐφημέριος τῆς Μπουτῆ ἀντιπροσώπευε τὴν στιγμὴν αὐτὴν τὸν κηδεμόνα τῆς Μίνας, θὰ ἐφοδιασθῆς ἐκ τῶν προτέρων μετὰ τὴν συγκατάθεσιν τοῦ ἀξίου αὐτοῦ ἱερέως καὶ τὴν 6 τοῦ προσεχοῦς Φεβρουαρίου ἡ Μίνα θὰ γίνῃ γυναῖκα σου.

— Ὡ μητέρα, καλὴ μου μητέρα, ἐφώναξε ὁ Ἰουστίνος, πέφτοντας στὰ γόνατα καὶ σφίγγοντας τὴν ἀπάνω στὴν καρδιά του καὶ σκεπάζοντας τὸ πρόσωπό της μετὰ φιλιὰ.

— Καὶ ἐν τῷ μεταξύ; ρώτησε ἡ Σελεστίνη.

— Ναί, εἶπε ὁ καθηγητής, ἐν τῷ μεταξύ, οἱ φλυαρίες, ἢ κακογλωσσία καὶ οἱ συκοφαντίες θὰ παίρνουν δρόμο!

— Καὶ γι' αὐτὸ πρέπει νὰ σκεφθοῦμε νὰ τοποθετήσουμε τὴν Μίνα κάπου, κατὰ τὸ διάστημα τῶν ἑπτὰ αὐτῶν μηνῶν.

— Κάπου; Τί λέτε μητέρα! Καὶ πού θέλετε νὰ τοποθετήσουμε τὴ φτωχὴ Μίνα;

— Σ' ἓνα οἰκοτροφεῖον, ἀδιάφορον πού, πρὸ παντὸς νὰ μὴ μὲνῇ ἐδῶ.

— Δὲν γνωρίζω κανένα πού νὰ μπορέσω νὰ ἐμπιστευθῶ τὴν Μίνα, ἐφώναξε ὁ Ἰουστίνος.

— Περιμένετε λοιπόν, περιμένετε, εἶπε ὁ ἀγαθὸς καθηγητής, ἐγὼ θὰ σᾶς σιάξω τὴ δουλειά.

— Ἀλήθεια, ἀγαπητέ μου κ. Μύλλερ; εἶπε ἡ κ. Κορμπύ καὶ ἄπλωσε τὰ χέρια τῆς πρὸς τὴν φωνὴ τοῦ γέροντος καθηγητοῦ μᾶλλον παρὰ στὸν ἴδιο, τὸν ὁποῖον δὲν εὐλεπε.

— Τί ἔχετε ὑπ' ὄψει καὶ σκοπεύετε νὰ μᾶς προτείνετε; ρώτησε ὁ Ἰουστίνος μὲ τὸνον φανεράς ἀνυπομονήσας.

— Τί σκέπτομαι νὰ σᾶς προτείνω, ἀγαπητέ μου Ἰουστίνε; Μὰ τὴν πίστι μου, τὴ μόνη λογικὴ πρότασι καὶ πού συμβιβάζεται μὲ τὰς δυσκόλους περιστάσεις εἰς τὰς ὁποίας εἰσκόμισθα. Ἐχῶ στὰς Βερσαλλίας μιὰ παλιὰ φίλη, τριάντα ἐτῶν, τὴν μόνη γυναῖκα πού θὰ μποροῦσα ν' ἀγαπήσω, ἂν εἶχα καιρό, ἐπρόσθεσε ὁ καλὸς καθηγητής μὲ στεναγμό. Ἀκριβῶς διατηρεῖ ἓνα οἰκοτροφεῖον νεανίδων. Ἡ Μίνα θὰ μείνῃ κοντὰ τῆς τοὺς ἑπτὰ αὐτοὺς μηνᾶς καὶ μιὰ φορὰ τὴν ἑβδομάδα. . . ναί, μάλιστα, μιὰ φορὰ τὴν ἑβδομάδα θὰ πηγαίνει νὰ τὴν βλέπῃς στὸ ἐννευκτήριο. Σ' ἀρέσει ἔτσι, παιδί μου;

— Ὡ διάβολε, εἶπε ὁ Ἰουστίνος, θαρρῶ πού εἶναι ἀνάγκη νὰ μ' ἀρέσῃ.

— Νὰ πάρ' ἢ ὀργή, θαρρῶ πού καταντῆς δύσκολος. Πρὸ ἐξ μηνῶν θὰ τὸ ἐδέχεσο μὲ χειροφιλήματα.

— Καὶ τώρα ἀκόμα τὸ δέχομαι μὲ εὐγνωμοσύνη, ἀγαπητέ μου φίλε, εἶπε ὁ Ἰουστίνος ἀπλῶνοντας τὰ δυὸ του χέρια στὸν κ. Μύλλερ.

— Καὶ σεῖς τί λέτε, ἀγαπητὴ κυρία Κορμπύ; ρώτησε ὁ καθηγητής.

— Λέγω ὅτι αἴριον μάλιστα πρέπει νὰ μεταβῆτε στὶς Βερσαλλίες μὲ τὸν Ἰουστίνον, ἀγαπητέ κυρίε Μύλλερ.

Ἐπειδὴ ἀπὸ ὅλα αὐτὰ, ἐχωρίσθηκαν, δίδοντας συνέντευξι στὴν ὁδὸν Ριβολί, στὸ σταθμό, ὅπου ἔπαιρναν στὴν ἐποχὴ ἐκείνη τῆς «γονδολῆς», τὰ μόνα ἀμάξια, τὰ ὁποῖα

μαζὶ μὲ τ' ἄλλα, πού τὰ ὀνόμαζαν κουπέ, ἔκαμαν τὴν μεταφορὰ τῶν ταξειδιωτῶν ἀπὸ τὸ Παρίσι στὰς Βερσαλλίας.

Ἐπειδὴ ἀπὸ ἓνα τέταρτο συνομιλίας μὲ τὴν κυρία τοῦ οἰκοτροφείου, ὁ Ἰουστίνος παρετήρησε ὅτι ὁ κ. Μύλλερ δὲν ὑπερέβαλε καθόλου ὅσον ἀφορᾷ τὰς σταθερὰς ἀρετὰς τῆς παλαιᾶς του φίλης.

Μόλις ἔμαθε ὅτι ὁ Μύλλερ ἐνδιεφέρετο διὰ τὴν μέλλουσαν ὑπότροφόν τῆς, ἡ ἑξαισία γυναῖκα προσεφέρθη νὰ δεχθῇ τὴν νεαρὰν κόρην, μὲ μόνην πληρωμὴν τὴν ἀξίαν τῆς τροφῆς τῆς καὶ συνεφωνήθη νὰ τὴν φέρουν τὴν προσεχῇ Κυριακῇ.

Οἱ δυὸ φίλοι βγήκαν ἀπὸ τὸ οἰκοτροφεῖον κατενθουσιασμένοι ἀπὸ τὴν οἰκοκυρά καὶ ἐπέστρεψαν περὶ διὰ μέσου τοῦ δάσους τῶν Βερσαλλίων, πού ἦταν τόσο γεμάτο ἀπὸ ἀφθαστες ἀναμνήσεις.

Εἶπαμε ὅτι δὲν ἀφίκαν τὴν Μίνα νὰ παρευρεθῇ στὴν συνομοσία αὐτὴ τῆς οἰκογενείας καὶ ἔκαναν ὅ,τι μπόρεσαν γιὰ νὰ μὴ ἀντιληφθῇ οὔτε λέξι ἀπὸ ἐκείνα πού ἐλέχθησαν. Ἄκουσε κάτι μουρμουρίσματα, εἶδε ν' ἀνταλλάσσον μεταξὺ τῶν μερικῶν βλέμματα, τῶν ὁποίων ὅμως δὲν κατελάμβανε τὴν σημασία. Ἐνοιώθη ἀορίστω, ὅτι κάποιον μυστήριο ἐπλανᾶτο ὀλόγουρά τῆς. Ἐφρόντισε νὰ μωρισθῇ κάτι, ἀλλὰ δὲν μπόρεσε νὰ βρῇ οὔτε ἶχνος.

Τὰ νέα λοιπὸν αὐτὰ ἦλθαν ἓνα πρῶτ' ἢ τὴν πληθύνον σὰν κεραυνός. Ποτε δὲν σκέφθηκε ὅτι μποροῦσε ν' ἀλλάξῃ ἢ ζωὴ τῆς. Τόσον ἡ ζωὴ αὐτὴ τῆς κατήντησε μιὰ γλυκεῖα συνήθεια. Ὅπως ὁ τοίχος τῆς αὐλῆς ἦταν ὅλος ὁ δριζών τῆς, ἔτσι καὶ ἡ ζωὴ τῆς μὲς' στὴν οἰκογένεια τοῦ Ἰουστίνου ἦταν τὸ μέλλον τῆς, καὶ ποτε δὲν τῆς κατέβηκε ἡ ἰδέα ὅτι μποροῦσε νὰ ἦ ἡ κάποιον ἄλλον δριζόντα ἢ κάποινα νέα ζωὴ. Ἐκλείνει μὲ εὐχαριστησι τὰ μάτια στὸ πεπρωμένον καὶ τίποτε ἄλλο δὲν ἐσκέπτετο ὅταν τὰ φύλλα ἔπεφταν παρὰ ὅτι ὁ χειμὼν πλησιάζει καὶ τίποτε ἄλλο δὲν ἔβλεπε στὸ πρασίνομα τῶν δένδρων παρὰ ὅτι τὸ ἔαρ ἐπιστρέφει.

Μιὰ μέρα ἡ μητέρα τὴν ρώτησε:

— Τί θ' ἀπογίνῃς, παιδί μου, ὅταν θ' ἀποθᾶν;

— Θὰ σᾶς ἀκολουθήσω, ἀπήντησε ἡ Μίνα μὲ μερδιάμα, δὲν θὰ χρειασθῆτε κάποιον νὰ σᾶς βοηθῇ ἀπάνω στὸν οὐρανό, ὅπως κι' ἐδῶ κάτω;

— Στὸν οὐρανό, ἀπήντησε ἡ μητέρα, θὰ ἔχω ὅλους τοὺς ἀγγέλους τοῦ Παραδείσου.

— Αὐτὸ εἶναι ἀλήθεια, ἀπήντησε ἡ Μίνα.

ἀλλ' ἔκεινοι δὲν ἔμειναν μαζί σας πέντε χρόνια, ὅπως ἐγώ.

Καὶ ὅπως τῆς ἐφαίνετο ἀδύνατον νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν δυστυχῆ τυφλὴν, ἔτσι καὶ τῆς ἐφαίνετο ἀδύνατον νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ σπίτι. Καὶ γι' αὐτὸ ὑπεδέχθη τὸ νέο τῆς τόσον ἀποτόμου ἀναχωρήσεώς της μὲ μιὰ θαθεῖα λύπη. Δὲν τῆς ἐξήγησαν κατ' ἀρχάς τοὺς λόγους, παρὰ πολὺ ἀτελῶς. Ἦταν τόσον ἀφελῆς πού ἦταν ἀδύνατον ν' ἀντιληφθῆ πὼς μπορούσε κανεὶς νὰ παρεξηγήσῃ τὰς ἐξόδους της, ἦταν τόσον ἀγνή, πὺ ἀγνοοῦσε τὰς συνεπειὰς τὰς ὁποίας ἡ συκοφαντία μπορούσε εὐκολώτατα νὰ ἀντλήσῃ ἀπὸ τὴν συγκατοικίαν της μ' ἕναν νέον.

Ἡ Μίνα μὲ τὴν μεγαλυτέρα ἀθωότητα μπορούσε νὰ κοιμηθῆ στὸ ἴδιο δωμάτιο

μὲ τὸν Ἰουστίνον, χωρὶς νὰ φαντασθῆ ὅτι μπορούσε κάποιος νὰ τὸ παρεξηγήσῃ αὐτὸ.

Ἀδικῶς ἐφρόντιζαν νὰ τῆς δώσουν νὰ καταλάβῃ ὅτι ἦταν μιὰ συνήθεια, πὺ εἶχε δύναμι νόμου, ἕνα κορίτσι δέκα ἔξ ἐτῶν νὰ μὴ μένῃ στὸ ἴδιο σπίτι ὅπου κι' ἕνας νέος, καὶ μ' ὄλην τὴν γνώμην τῆς μητέρας καὶ τῆς ἀδελφῆς, μ' ὄλην τὴν γνώμην τοῦ καθηγητοῦ δὲν ἤθελε νὰ πιστέψῃ τίποτε καὶ δὲν ἐδέχθη ποτὲ τὴν περιεργον ἀγνήν, νὰ δυσαρεστοῦνται βλέποντας τὸν Ἰουστίνον νὰ κατοικῆ μαζί της, ἐνῶ δὲν δυσαρεστοῦντο καθόλου πὺ ὁ Ἰουστίνος κατοικοῦσε στὸ ἴδιο σπίτι μὲ τὴν Σελεστίνην.

Καὶ ἔτσι μὲ καρδιά σφιγμένη καὶ μὲ μάτια γεμάτα ἀπὸ δάκρυα θὰ ἄφηνε τὸ μελαγχολικὸ ἔκεινο σπίτι πὺ ἀπέβη γι' αὐτὴν ὁ Παράδεισος τῆς εὐτυχίας.

ΚΔ'.

Τὸ Οἰκοτροφεῖον.

Τὴν πρώτην Πέμπτην τοῦ μηνὸς Ἰουλίου τοῦ 1826 ὁ Ἰουστίνος, συνοδευόμενος καὶ ἀπὸ τὸν γέροντα διδάσκαλον, τὴν ὠδήγησε στὶς Βερσαλλεῖς.

Καθ' ὄλον τὸ διάστημα τοῦ δρόμου ἡ Μίνα δὲν ἄνοιξε τὸ στόμα, ἦταν ὠχρὴ καὶ σκυθρωπὴ καὶ μὸλις πὺ καὶ πὺ κῦτταξε ὀλόγυρά της.

Μιὰ στιγμή ὁ Ἰουστίνος, βλέποντάς τὴν τόσον μελαγχολικὴ, ἔνοιωσε τὴν καρδιά του νὰ λυῶνῃ καὶ σκέφθηκε ἀντιμετωπίζοντας ὅλες τὶς φλαριάς τῆς ἑνορίας νὰ τὴν ξαναφέρῃ σπίτι.

Τὴν σκέψι τοῦ αὐτῆ τὴν μετέδωκε στὸν κ. Μύλλερ.

Ἄλλ' ἢ διότι ἀντελήφθη τὸ ἐγωϊστικὸ ἐνδιαιφῆρον πὺ ὑπήγορευε, ἄθελα θέβαια, τὴν σκέψι αὐτῆ στὸν Ἰουστίνον, ἢ διότι ἐνδιαφερόμενος ὀλιγώτερον ἀπὸ τὸν νέον στὸ ζήτημα αὐτὸ καὶ ἔχοντας τὴν συνείδησίν του πῶς ἐλεύθερη νὰ ἐνεργῆ, ἀπεφάσισε νὰ φθάσῃ ὡς στὸ τέλος καὶ ὁ κ. Μύλλερ πράγματι ἐκράτησε καλά, ἐμάλωσε μάλα τὰ τὸν Ἰουστίνον γιὰ τὴν ἐπικίνδυνη ἀδυναμία πὺ ἔδειξε.

Καὶ ἔτσι ἔφτασαν στὸ οἰκοτροφεῖον.

Ἡ ἀθῶα, τὴν ὁποίαν ὀδηγοῦν στὸ ἱκρίωμα δὲν θὰ εἶχε πρόσωπο τόσο κατατρομαγμένο, βλέπονσα τὸ ὄργανον τῆς ἐκτελέσεως, ὅσον ἡ Μίνα, ὅταν εἶδε τοὺς μεγάλους πέτρινους τοίχους πὺ περιεκύκλωναν τὸ οἰκοτροφεῖον καὶ τὰ σιδερένια γάγκελλα τῆς εἰσόδου.

Καὶ ἐν τούτοις οἱ τοῖχοι ἔκεινοι ἦσαν σκεπασμένοι μὲ μισὸ καὶ κληματιδας, οἱ δὲ ἄκρες τῶν κ-γκλιδῶν ἦσαν χρυσαμένες.

Ἡ κυρία ντὲ Σταέλ¹, ἔχοντας ἀπέναντί της τὴν λίμνη τῆς Γενεύης, ἐσκέπτετο τὸ ρυαὶ τῆς ὁδοῦ Σαιντ-Ονορέ.

Ἔτσι καὶ ἡ δυστυχῆς Μίνα ἀντίκρου σ' ἔκεινο τὸ μέγαρο ἐσκέπτετο τὸ μελαγχολικὸ τῆς σπῆτι τοῦ προαστείου Ἀγίου Ἰακώβου.

Ἐκῦτταξε τοὺς δύο συνοδοιπόρους της μὲ τὰ δύο της μάτια γεμάτα ἀπὸ δάκρυα.

Θεὸ μου, τί λυπηρὰ βλέμματα! Ἔπρεπε πράγματι οἱ δύο ἔκεινοι ἄνδρες νὰ εἶχαν πέτρινη καρδιά, ὅπως οἱ τοῖχοι τοῦ οἰκοτροφείου ἐκείνου, γιὰ νὰ μὴ συγκινηθῶν καὶ λυῶσιν μπροστὰ στὰ ὠραία ἔκεινα ἱκετευτικὰ μάτια.

Τοὺς κῦτταξε καὶ τοὺς δύο ἐπὶ πολλὴν ὠρα καὶ θαθεῖα, μιὰ τὸν ἕνα μὲ τὸν ἄλλο, καὶ μὴ γνωρίζοντας σὲ ποιὸν θ' ἀπειθυνθῆ κατὰ τὴν ὑπερτάτην ἐκείνην στιγμήν: σ' ἔκεινον πὺ ἐθεωροῦσε σὺν πατέρα της ἢ σ' ἔκεινον πὺ ὠνόμαζε ἀδελφὸ της.

Ὁ Ἰουστίνος ἦταν ἔτοιμος νὰ ὑποκύψῃ. Ἔστρεψε τὰ βλέμμάτα του γιὰ ν' ἀπο-

¹ Ἡ μαντὰμ ντὲ Σταέλ ἦτο διάσημος διὰ τὰ συγγράμματα τῆς γυνῆ. Φιλελευθῆρον ἀρχῶν, κατεδιώχθη ἀπὸ τὸν Ναπολέοντα Α'. Ἐν τούτοις ἐπρομηθευσεν εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς πολλὰς ἰδέας, πολιτικὰς, φιλολογικὰς καὶ ἠθικὰς. Ἦτο κόρη τοῦ τραπέζιου καὶ κατόπιν ὑπουργοῦ Ἰακώβου Νέκκερ (1756-1817).

φύγη τὴν πληγὴν ποῦ ἔνοιωθε στὴ καρδιά του μετὸ βλέμμα τῆς ἔκεινο.

Ὁ Μύλλερ τοῦ πῆρε τὸ χέρι καὶ τὸ ἔσφιξε μετὰ δύναμι. Τὸ σφιξιμο ἔκεινο ἐσήμαινε: «Θάρρος παιδί μου! Κι' ἐγὼ ἔχω μεγάλη ἐπιθυμία νὰ κλάψω, καὶ ἀπόδειξις ὅτι πνίγομαι, ἀλλὰ βλέπεις ὅτι συγκρατοῦμαι. Θάρρος! Ἄν συγκινηθοῦμε μπροστά της, εἴμεθα χαμένοι. Ἄς φροντίσωμε λοιπὸν νὰ παραμείνωμε ἰσχυροί. Κατόπιν θὰ κλάψωμε μαζύ».

Τοῦ τὰ χίλια πράγματα ποῦ ἔλεγε τὸ ἀπλό ἔκεινο σφιξιμο τοῦ χεριοῦ τοῦ γέροντος καθηγητοῦ.

Ὡδήγησαν τὴν Μίνα στὴν διευθύντρια τοῦ οἰκοτροφείου, ἣ ὅποια τὴν πῆρε στὴν ἀγκυλιά της καὶ τὴν φίλησε μᾶλλον σᾶν κόρη της παρὰ ὡς οἰκότροφο.

Ἄλλοίμονο! τὸ μητρικὸ ἔκεινο φιλι μᾶλλον ἐλόπησε τὴν Μίνα παρὰ μπόρεσε νὰ τὴν καθησυχάσῃ.

Ἔτσι λοιπὸν ἦταν ὁ κόσμος; Μιά ξένη εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ τὴν φιλή ὅπως μιὰ μητέρα; Θυμήθηκε τὸ πρῶτο ξύπνημά της στὸ δωμάτιο τῆς ἀδελφῆς Σελεστίνης. Τὸ χαρτί τοῦ δωματίου τῆς διευθυντρίας τοῦ οἰκοτροφείου ἦταν περιπυρο παρόμοιο μετὸ χαρτί τοῦ δωματίου τῆς Σελεστίνης.

Ὅλες οἱ ἀναμνήσεις τῆς πρώτης μοναξιάς της τῆς ἦλθαν στὸ μυαλό καὶ ἔνοιωσε τὸν ἑαυτὸ της πῶς μόνο καὶ πῶς ἐγκαταλειμμένο παρὰ ποτέ.

Ὁ Ἰουστίνος τὴν φίλησε στὸ μέτωπο, ὁ γέρον καθηγητῆς τῆς φίλησε τὰ δυὸ μάγουλα καὶ σὲ πέντε λεπτά ἡ πτωχὴ Μίνα ἄκουσε νὰ ξανακλειδώνουν τὴν πόρτα τοῦ οἰκοτροφείου μετὸ καρδιοκτύπι ἔκεινο τοῦ φυλακισμένου ποῦ ἀκούει νὰ τραβοῦν τὸ μάνδαλο τῆς ἀπαισίας εἰρκτῆς του.

Ἡ διευθύντρια τοῦ οἰκοτροφείου τὴν κάθησε κοντά της, τῆς πῆρε τὰ χέρια καὶ ἔδοκίμασε νὰ τὴν παρηγορήσῃ, μαντεύουσα πολὺ περισσότερο παρ' ὅσον ἔδεικνυε τὸ πρόσωπο τὰ ἴχνη μιᾶς θαθείας λύτης.

Ἄλλ' ἀντὶ νὰ τὴν καταπραΰνουν, μᾶλλον τὴν ἐρέδιαν οἱ τετριμμένες ἐκείνης παρηγορίες. Ἐζήτησε νὰ τὴν ὀδηγήσουν στὸ δωμάτιο ποῦ ἦταν προσωρισμένο γι' αὐτήν, διότι μεταξὺ τῆς διευθυντρίας καὶ τῶν δύο φίλων συνεφωνήθη νὰ τῆς παραχωρηθῇ ἕνα ἰδιαίτερο δωμάτιο γιὰ νὰ τὴν ἀπαλλάξουν ἀπὸ τὰς ἐνοχλήσεις ἐνὸς γενικοῦ κοιτώματος.

Συνημορφώθησαν λοιπὸν μετὰ τὴν ἐπιθυμία της καὶ τὴν ὀδήγησαν στὸ δωμάτιό της.

Τὸ δωμάτιον αὐτὸ ἦταν ἕνας θαλαμῖ-

σκος πολὺ περισσότερο φιλόσοφος παρ' ὅσο θὰ ταίριαζε σὲ μιὰ καλογερὰ καὶ ὄχι ἀρκετὰ γιὰ ἕνα κορίτσι τοῦ κόσμου. Τὸ γλαυκὸ χαρτί μετὰ τὰ κυανὰ λουλούδια τοῦ ἐνθύμιζαν τὸ χαρτί ποῦ ἡ Μίνα ἔβαλε στὸ δωμάτιο τοῦ Ἰουστίνου. Ἐνα ἔκκορμεν, τοποθετημένο ἀπάνω στὴ γωνία, μεταξὺ δυὸ βάζων ἀπὸ ἀλάστρο, ποῦ περιεῖχαν τεχνητὰ λουλούδια, παρίστανε τὸν Παῦλο νὰ βοηθῇ τὴν μικρὴ Βιργίνια¹ γιὰ νὰ περᾶσῃ τὸν χειμάρρο. Μιά εἰκόνα τῆς μαρτυροῦς Ἀγίας Ἰουλίας, προστάτριας τῆς διευθυντρίας, ἐστόλξε τὸν τοῖχο, κατὰ τὴν γνώμη μας, ὅμως, μᾶλλον τὸν ἐκηλίδωνε μετὸ μαῦρον τὸν πλαίσιον. Ἐξ ἐλαφρῆς καρέκλες ἀπὸ καλάμι τῶν Ἰνδιῶν καὶ μενιὰθα πολυχρωμῆ, ἕνα κρεβάτι καὶ μετὰ παραπετάσματα ποῦ ἔφεραν ἀπάνω ἀπὸ ἕνα τετράγωνο θόλο, ἕνα πιάνο μεταξὺ τῆς γωνίας καὶ τοῦ παραθύρου καὶ ἕνα ἡ δυὸ; ἐπιπλα μετὰ ἀπλούστατο γούστο, συνεπλήρων τὴν ἐπίπλωσι τοῦ δωματίου, τὸ ὅποιον ἐν ἀνάγκη μπορούσε νὰ ἰκανοποιήσῃ καὶ μιὰ νέα πῶς συνηθισμένη ἀπὸ τὴν Μίνα, στὸ λούσο καὶ στὴν ἀναπαυσι.

Ἄλλως τε τῆς Μίνας τῆς ἴδιας τῆς ἔκανε ἐντύπωσι ἡ γαλήνη τὴν ὅποια ἀπέπνεε τὸ δωμάτιο ἔκεινο. Καὶ ἡ μοναξιά ἀκόμη πλήττει περισσότερο ὅταν εἶναι περικυκλωμένη μετὰ ἄνθη καὶ μετὰ μυρωδιές.

Μὲ ἄνθη καὶ μετὰ μυρωδιές; Αὐτὸ πραγματικῶς καὶ συνέβαινε. Ἀπὸ τὸ μισανογμένο παράθυρο ἡ ὄρασις ἐξετείνεται σὲ ἀπεράντους κήπους, γεμάτους ἀπὸ δένδρα, καὶ ἄνθη.

Ἄξαφνα ἡ Μίνα ἄκουσε πολλὰς εὐθυμίας φωνές, σχεδὸν κάτω ἀπὸ τὸ παράθυρό της. Πλησίον καὶ παρετήρησε:

Ἦταν ἡ ὥρα τοῦ διαλείμματος καὶ καμμιὰ τριανταριά κοριτσάκια ὤρμησαν στὴν αὐλή, γιὰ νὰ χρησιμοποιήσουν τὴν ὥρα ἔκεινη, ποῦ ἦταν σᾶν ἥλιος τῶν νυκτῶν τῆς τάξεως, ὅσο τὸ δυνατόν πῶς εὐθυμα.

Ἡ αὐλή ἦταν στρωμένη μετὰ ἄμμο καὶ φτυεμένη μετὰ λούκας καὶ συκομωρέας.

Μεταξὺ τῶν φυλλωμάτων τῶν δένδρων, σᾶν μεταξὺ ἐνὸς κινουμένου πέπλου, ἡ Μίνα

¹ Ὁ Παῦλος καὶ ἡ Βιργίνια εἶναι τὸ πασίγνωστον εἰδυλλιακὸν διήγημα τοῦ Μπερναντέν-νι-Σαιν-Πιέρ, ὅπου περιγράφονται τὰ πλεονήματα καὶ εὐδαιμονία παιδικαῖσι αἰσθήμασι. Τὸ σχεδὸν βοσκοικὸν αὐτὸ διήγημα ἔκανε πολλὰν κόπον εὐθὺς μόλις ἔδη μοσ-εῖθη (1871). Ὑστερα ἀπὸ ἑκατὸν περίοισ ἐτη (1876) συνέθεσαν καὶ μελόδραμα σ' αὐτὸ τὸ θέμα ἀπάνω.

έβλεπε τὸν θορυβώδη ἐκείνον ὄμιλον νὰ τρέχει, νὰ παίξει, νὰ πηδᾷ και νὰ χορεύη.

Οἱ μεγάλες περπατοῦσαν δυὸ - δυό, στίς πιδὸ ἀπομακρυσμένες γωνίες. Τὶ ἀρὰ γὰ νὰ λέγαν οἱ καρδιές και τὰ χεῖλη τῶν δεκατετραετῶν κοριτσιῶν;

"Ὀ! πῶς ἤθελε νᾶχη και αὐτὴ μιὰ φιλενάδα γιὰ νὰ τῆς μεταδώσῃ τὸ μυστικὸ τῆς καρδιάς τῆς, πού ὁ ἀδελφὸς Ἰουστίνος δὲν ἐδέχθη.

Και ἐν τούτοις, τὰ γέλια πού ξέσπασαν και οἱ χαρούμενες φωνές τῶν μικρῶν κοριτσιῶν ἐπέδρασαν στὴ διάθεσί τῆς πολὺ διαφορετικὰ παρὰ τὰ ἄνοστα ἐκείνα παρηγορητικὰ λόγια τῆς παλαιᾶς φίλης τοῦ καθηγητοῦ. Τῆς ξαναἤλθαν ὅλες οἱ ἀναμνήσεις τῶν πρῶτων τῆς ἐτῶν. Ξαναδε τὸ μικρὸ σπίτι τοῦ χωριοῦ, τὴν μαμὰ Μπουαβέν, τὴν ἀγελάδα τὴν ἄσπρη και τὴ μαύρη, πού ἔδινε τόσο καλὸ γάλα, πού παρόμοιο δὲν ἦπε ποτέ τῆς, τὸν ἀγαθὸν ἐφημέριο πού ἦταν ἐξήντα τεσσάρων ἐτῶν ὅταν τὸν ἀφήκε και ὁ ὁποῖος τώρα εἶναι ἐβδομηθνή. Σκέφθηκε, ἀπὸ τὸ παράθυρο πού ἦταν, ὅτι πολλὰ ἀπὸ τὰ πλοῦσια ἐκείνα κορίτσια, πού ἔβλεπε νὰ περπατοῦν και νὰ κουβεντιάζουν στίς γωνίες, θὰ ἦσαν πολὺ εὐτυχεῖ νὰ εἶχαν και αὐτὰ ἓνα ἰδιαίτερο δωμάτιο στὸ ἀριστοκρατικὸ ἐκείνο ο κοτορφεῖο, ὅπως εἶχε αὐτὴ. "Ἐπὶ τέλους σκέφθηκε τοὺς γενναίους ἐκείνους ἀνθρώπους πού τὴν περιμάζεψαν, πτωχὴν, περιπλανωμένην και ὀρφανήν, και πού τὴν ὠδήγησαν στὴν ἀνάπτυξι και στὴν τάξι πού εὐρίσκετο τώρα. Σκέφθηκε τὴν ἁγίαν ἐκείνην μαμὰ-Κορμπὺ και τὴν καλὴν ἀδελφὴν Σελεστίνην, τὸν ἐξαιρετὸ καθηγητὴ και πρὸ παντὸς τὸν Ἰουστίνον! Τὸν Ἰουστίνον, τοῦ ὁποῖου εἶδε τὰ δάκρυα και ἔνοιωσε τὸ χέρι νὰ τρέμει και πού τῆς ἐπιθύρισε μὲ μιὰ φωνὴ τόσο τρυφερή, φιλιῶντάς τὴν στὸ μέτωπο: «Θάρρος, Μίνα μου ἀγαπημένη! "Ἐξ μῆνες γυήγορα θὰ περάσουν».

Τότε... τότε ἦρε ὅτι οἱ λύπες τῆς ἦσαν ζωϊστικὲς και ἡ μελαγχολία τῆς ἀχάριστη. Τότε ἐκύτταξε ὀλόγυρα τῆς, εἶδε μελάνι, κονδύλι και χαρτιά, τὰ πῆρε μὲ τὰ δυὸ τῆς χέρια και πῆγε νὰ καθήσῃ σ' ἓνα τραπέζι, ἔπου ἔγραψε στὴν οἰκογένεια τοῦ προαπτεῖου Ἀγίου Ἰακώβου ἓνα ἔκτακτο γράμμα, γεμάτο ἀπὸ εὐχαριστίας και εὐλογίας.

Και ἦταν καιρός! Τὸ γράμμα ἔφθασε πτὴν ὥρα του, διότι τὸν δυστυχεῖ Ἰουστίνον τὸν ἄφηναν πλέον οἱ δυνάμεις του, και μόνον τὸ περιεχόμενον τοῦ γραμματος τῆς Μίνας τὸν ἔκανε νὰ συνέλθῃ ἀπὸ τὸν μα-

ρασμὸ ὅπου τὸν ἐβύθισε ἡ ἀναχώρησις τῆς. "Ἀλλοίμονον! Τὶ μελαγχολικὸ ταξεῖδι πιδ ἔκαναν στὴν ἐπιστροφή ὁ γέρων φίλος του και αὐτός!

"Ἐπέστρεψαν περῆ, νομίζοντας ὅτι ὁ γελαστός ἐκείνος δρόμος θὰ τοὺς παρηγοροῦσε, πάντως βέβαιοι ὅτι θάβρισκαν τὴν μοναξιά. Ἄν ἀντήλλαξαν, καθ' ὅλον τὸ διάστημα οὔτε μιὰ λέξι, θὰ τοὺς ἐξελάμβανε κανεὶς γιὰ δυὸ προγεγραμμένους πού φεύγουν στὴν τύχη, χωρίς νὰ γνωρίζουν και οἱ ἴδιοι τὸ τέμα τῆς πορείας των.

"Ὁ κ. Μύλλερ πού εἰδείχθη γενναῖος, μπροστὰ στὴ Μίνα, ἔχασε τὸ θάρρος του μπροστὰ στὸν Ἰουστίνον.

Στὴ μέση τοῦ δρόμου, ἀπὸ τὰς Βερσαλλίας στὸ Παρίσι, ζητοῦσε ἀπὸ τὸν μαθητὴ του τὸ θάρρος πού ὑπεσχέθη ὁ ἴδιος νὰ τοῦ δώσῃ.

"Ὅταν ἐφθασαν στὸ σπίτι ἔγινε μιὰ ὀλόκληρη σκηνὴ ἀπελπισίας. Ἡ βραδυὰ πού ἐπικολούθησε ἦταν βραδυὰ πένθους.

"Ἄν ἡ Μίνα ἀναχωροῦσε γιὰ πάντα, ἂν ἡ ζωὴ τῆς εὐρίσκετο σὲ κίνδυνο και ἂν ἀπέθνησκε ἀκόμα, δὲν θὰ τὴν ἔκλαιαν και δὲν θὰ τὴν ἐπιθυμοῦσαν τόσο, ὅσο τὴν ἔκλαψαν και τὴν ἐπεθύμησαν ζωντανή, και σὲ μιὰ ἀπόστασι δέκα ὀκτῶ χιλιόμετρων ἀπὸ τὸ Παρίσι.

"Ὁ γέρων ἐνόμισε ὅτι ἐπανεῦρε τὸ θάρρος πού ἔχασε μπροστὰ στὸν Ἰουστίνον, ὅταν εἶδε τίς γυναίκες, τίς ὁποῖες ἐδοκίμασε νὰ παρηγορήσῃ. "Ἄλλ' ἦταν κακοδιάθετος. "Ἐβλεπε πού δὲν τὰ καταφέρνει και ὅτι μιλοῦσε ἐναντίον τῆς συνειδήσεώς του, ἐναντίον τῆς καρδιάς του. Ξέσπασε και ἀνακάτωσε τὰ δάκρυα του μὲ τὰ δάκρυα τῆς οἰκογενείας.

Ναί, τῆς οἰκογενείας, διότι ἡ Μίνα ἦταν μὲ τὰ σωστὰ μέλος τῆς οἰκογενείας.

Τὸν κατηγόρησαν τότε ὅτι δὲν σκέφθηκε ὠριμα τὸ σχέδιο τῆς ἀπομακρύνσεως τῆς νεαρᾶς κόρης, ὅτι ἐδιάσθηκε πολὺ στὴν ἐκτέλεσί του, ὅτι ἐπέσπευσε τὴν ἀναχώρησι τὴ στιγμὴ πού τίποτε δὲν τὴν ἀπειλοῦσε, ἀκόμη και ὅταν, ἄλλως τε, μοροῦσαν νὰ τὴν τοποθετήσουν σ' ἓνα οἰκοτροφεῖο τῶν Παρισίων, ὅπου θὰ μοροῦσαν νὰ τὴν βλέπουν κάθε μέρη και τελευταῖα τὸν ἐκράτησαν και ὑπέυθυνον γιὰ τίς συνέπειες τοῦ γεγονότος. Καθένας ἐνόμιζε ὅτι ἐλάφρυνε τὸ μέρος του στὴν γενικὴ δυστυχία, κίμνοντας ὑπέυθυνο τὸν ἀγαθὸν κ. Μύλλερ.

"Ὁ ἐξαιρετὸς ἀνθρώπος ἄκουσε ὅλες αὐτὲς τίς παρακαίρες κατηγορίες, τίς φόρτωσε στὴ ράχι του μ' ἓνα ἠρωτισμὸ ὑπερᾶν-

θραυπο καὶ ἀνεχώρησε, ὅπως ὁ ἀποδιοπομπαῖος τράγος, φορτωμένος μὲ ὅλα τὰ πταίσματα καὶ τὶς ἀμαρτίες τῆς φυλῆς.

Μόλις ὁ κ. Μύλλερ ἀνεχώρησε, καὶ μόλις τὰ τρία πτωχὰ πλάσματα ἀπέμειναν μόνα, ἡ μονότονη μελαγχολία τῶν πρώτων ἐτῶν κατέπεσε ἐπάνω στὰ κεφάλια τῶν, καὶ ὅπως ἡ νυκτερίδα, πού ὑπενθυμίζει τὸ σκότος καὶ τοὺς τάφους, ἀπλωσε τὰ ἀπὸ κρέα πτερά της καὶ πετοῦσε σιωπηλὴ δόλογυρά των.

Καὶ πρᾶγματι, μόλις τὸ χαρούμενο καὶ εὐθύμο παιδί ἀνεχώρησε, οἱ τοῖχοι ξαναπῆραν τὰ σκοτεινὰ τῶν χρώματα, μόλις τὸ πουλί πὺν κελადοῦσε πέταξε, τὸ κλουβὶ φάνηκε ἔρημο καὶ πένθιμο.

Ἔλα στο σπίτι μιλοῦσαν γὰ τὴν Μίνα σὺν ἄλλων: «Ἦταν ἐδῶ καὶ δὲν ὑπάρχει πλέον!»

Ἡ μητέρα!

Ἡ μητέρα πού τὴν εἶχε μέρα νύκτα κάτω ἀπ' τὸ χέρι της, πού δὲν εἶχε κἄν ἀνάγκη νὰ φωνάξῃ γιὰ ν' ἀκούῃ τὸ παιδί νὰ τρέχῃ, ἡ μητέρα, ἡ ὁποία, ἀπὸ ἕξι χρόνια κι' ἐδῶ, γὰ νὰ ἐλαφρύνῃ τὰ βάρη τῆς ἀσθενικῆς της κόρης ἐπεφόρτισε τὴν μικρὴ Μίνα μὲ τὴν διεύθυνση τοῦ σπιτιοῦ, ἀποτεينوμένη σ' αὐτὴν συχνότερα παρὰ στὴν ἴδια της κόρη, ἡ δυστυχῆς αὐτὴ μητέρα εἶχε καταπληγωμένη τὴν καρδίαν της, ὅταν ἐσκέπτετο ὅτι τὸ εὐθραυστο αὐτὸ καλάμι, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐστήριξε τὰ γηρατεία της, θὰ τῆς ἔλεπε.

Ἡ ἀδελφή!

Ἡ ἀδελφή, τὸ ἰσχνὸ αὐτὸ πλάσμα, πού δὲν μπορούσε νὰ κοιμηθῇ ἂν δὲν ἄκουε τὴ φωνὴ τῆς χαριτωμένης μικρῆς, τῆς ὁποίας ὁ ἔρχομος τὴν ἔκανε ν' ἀγαπήσῃ κἀνι στὸν κόσμον αὐτόν, ἐκτός ἀπὸ τὴν μητέρα καὶ τὸν ἀδελφὸ της, καὶ πού τῆς ξανάδωκε μιὰ διάθεσι γιὰ τὴ ζωὴ. Ἡ ἀδελφὴ πού λησμονοῦσε τὰ ἀγαθὰ πού τῆς ἠρνήθη ὁ Θεός, στὴν ἀνάμνησι τῆς χαρᾶς πού εἶδιδε σὲ ἄλλους, ἡ ἀδελφὴ, κι' αὐτὴ συνήθισε νὰ βλέπῃ τὰ γυρᾶ, νὰ τρέχῃ, νὰ περπατᾶ, νὰ κουνιέται δόλογυρά της, πού ἦταν σχεδὸν πάντα καθισμένη καὶ ἀκίνητη, τὸ ἀξιαγάπητο ἐκεῖνο παιδί.

Καὶ ὁ ἀδελφός!

Ὁ πτωχὸς Ἰουστίνος, πού ξανάγινε ὁ θλιβερός δημοδιδάσκαλος, δὲν ἦταν τάχα ἐκεῖνος πού ὑπέφερε περισσότερο ἀπὸ τὴν μελαγχολικὴ ἐκεῖνη ἀπουσία;

Ὅταν μῆτις στὸ δωμάτιο του—τὸ δωμάτιο ἐκεῖνο πού ὁ Ἰωάννης Ροβέρτος καὶ ὁ Σαλβατὸρ τὸ βρῆκαν τόσο παρθενικὸ καὶ καθαρὸ—εἶδε τοὺς παληοὺς τοίχους, σὰν γυμνοὺς, τὴν καμινάδα σὰν ἄδεια καὶ τὸν μεγάλον μαυροπίνακα σὰν νεκρῶν σύμβολον τῶν χαρῶν του πού ἔσβυσαν καὶ τῶν ὄνειροπολημάτων του πού διελύθησαν.

Ἔπεσε ντυμένος ἀπάνω στὴν κλίνη του καὶ μὲ λυγμοὺς ἄρχισε νὰ χύνῃ ὅλα ἐκεῖνα, τὰ δάνκρα πού συγκρατοῦσε μπροστὰ στὴν οἰκογένεια.

Τὶ λοιπόν! Ἡ μικρὴ ἐκεῖνη κόρη, ἕνα πρωῖνὸ πουλί, κατὰ τὸ ἥμισυ ἀηδὼν καὶ κατὰ τὸ ἥμισυ κορυδαλλός, τῆς ὁποίας τὸ τραγοῦδι τὸν ξυπνοῦσε κάθε πρωὶ τὴν ἴδια ὥρα, ὁ ἄγγελος ἐκεῖνος, πού κάθε βράδυ, προτοῦ νὰ κλείσῃ τὰ φτερά του, τοῦ ἄπλωνε τὸ ἄσπρο της μέτωπο, δὲν θὰ τὴν ξανάδλεπε, δὲν θὰ τὴν ξανάκουε; Θεέ μου!

Τὶ νύκτα πέρασε καὶ τὶ σκοτεινὴ αὐριον ἀκολούθησε τὴν σκοτεινὴ ἐκεῖνη νύκτα!

Εὐτυχῶς, ὅπως πῖὸ ἀπάνω εἶπαμε, τὸ γράμμα τῆς Μίνας κατέφθασε, ἦταν σὰν ἕνα εὐχαριστήριο ἀπὸ τρεῖς σελίδες, σὰν ἕνα θελκτικὸ ἔσμα δωματίων.

Ἐξητοῦσε συγγνώμην γιὰ τὴν ἀπουσία της, σὰν νὰ ἦταν ἡ ἴδια αἰτία πού τὴν ἔφεραν σχεδὸν μὲ τὴν βία στὶς Βερσαλλίαις.

Τοὺς εὐχαριστοῦσε γιὰ ὅλα τὰ καλὰ πού τῆς ἔκαναν, σὰν νὰ μὴ ἦταν ἡ ἴδια μάλλον πού ἔκανε καλὸ στὴν οἰκογένεια.

Τέλος ἦσαν οἱ σκέψεις ἐνὸς ἀγγέλου γραμμένες μὲ τὸ χέρι ἐνὸς παιδιοῦ.

Ἔλα αὐτὰ παρηγόρησαν τὸν δυστυχῆ Ἰουστίνον.

Ἐπειτα, ὅπως καὶ ὁ ἴδιος εἶπε στὴ Μίνα ἔτσι καὶ ἡ ἐλπίς ἐμφυδριέει σ' αὐτόν: «Θάρορος! Ἐξῆς μῆνες γηγήγορα περνοῦν».

Καὶ ἐν τούτοις, ποὺς ξέρει σὲ διάστημα ἕξι μηνῶν τὶ γεγονότα μπορούσιν νὰ ἐσφύγουν ἀπὸ τὰ μισανοιγμένα χέρια τοῦ Περρωμένου;

ΚΕ΄.

ἽΟπου γίνεται λόγος γιὰ τοὺς ἀγρίους τοῦ προαστείου τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου.

Καθένας ἐπανάλαβε σιγὰ-σιγὰ τὴν συνηθισμένην του ζωῇ. Ὁ Ἰουστίνος, ἡ μητέρα αὐτοῦ καὶ ἡ ἀδελφὴ του περιεπύχθησαν καὶ ἴσως τρεῖς τὴν ἴδια ἀλυσίδα πού τοὺς κρατοῦσε καὶ ἄλλοτε, καὶ ἀρχισον νὰ σέρνουν ὁ θάρος τῆς ἀπατηλῆς των ὑπάρξεως.

Μόνον πού ἡ ζωὴ αὐτῆ ἦταν ἀκόμη χειροτέρα—ἀν αὐτὸ ἦταν δυνατόν—ἀπὸ τὴν ῥωτῆ, διότι ἡ μονοτονία τοῦ σημερινοῦ αὐτῶν βίου ἠῤῥεσε ἀπὸ τὶς χαμένες χαρὲς οὗ περισυσμένου.

Τὸ τέλος τοῦ θέρους ἔφθασε πολὺ ἀργὰ καὶ μετρώοντας τὶς μέρας πού τοὺς χωρίζαν πρὸ τὴν ἐπιστροφή τῆς νέας.

Ἡ ἐπιστροφή αὐτῆ, ὅπως εἶπαμε, ἦταν προοριζομένη γιὰ τὴν 5 Φεβρουαρίου 1827.

Ὁ γάμος θὰ ἐτελεῖτο τὴν ἐπομένην. Ἐγραψαν στὸν ἀγαθὸν ἐφημέριον τῆς Ἰπποῦγ καὶ τοῦ ζήτησαν τὴν ἄδεια καὶ ἦν εὐλογία του.

Ἐστειλε τὴν ἄδεια καὶ ἔγραψε ὅτι ὅσον φρεῖ τὴν εὐλογία του, ὅταν θάφθανε ἡ τιγμὴ, θάκαμνε ὅ, τι τοῦ ἦταν δυνατόν γιὰ ἅ τὴν φερεῖ ὁ ἴδιος, αὐτοπροσώπως.

Ὡστε στίς 6 Φεβρουαρίου ὁ Ἰουστίνος ἀ ἐγένετο ὁ πιὸ εὐτυχῆς ἄνθρωπος τοῦ ὄρου.

Καὶ ἔτσι, ἦταν ὁ Ἰουστίνος ὁ πρῶτος οὐ ἀπλόσθηκε μὲ θάρρος.

Μιά μέρα πού ἐπέστρεψε ἀπὸ τὰς Βερβαλλίας, ὅπου πῆγε μὲ τὸν κ. Μύλλερ νὰ ἦ τὴν Μίνα, τὴν ἤρε τόσο χαριτωμένη, ὅσο ὄμορφη καὶ τόσο εὐθυμῆ, πού ἀπὸ ἦν στιγμὴ ἐκείνη μετέδωκε κ' ὁ ἴδιος μιὰ ἀποία εὐθυμία στὴν οἰκογένειαν.

Ἐμπαῖνον στὸν Ἰανουάριον.

Ἀκόμα πέντε ἐβδομάδες ἀναμονή, ἀκόμα μιάνα πέντε ἡμέρες ὑπομονῆ καὶ ὁ Ἰουστίνος θάφθανε τὶς καταπράσινες κορυφὰς τῆς ἀνθρωπίνης εὐδαιμονίας.

Ἐπειτα καὶ θὰ ἤρχετο γιὰ ν' ἀπαχοῖση ὅλην τὴν ἀγαθὴν οἰκογένειαν.

Οἱ προετοιμασίαι τοῦ γάμου.

Ὁ Ἰουστίνος καὶ ἡ μητέρα ἦσαν τῆς ῥώμης νὰ προειδοποιηθῆ ἡ Μίνα γιὰ τὴν σταβολὴ πού θὰ ἐπῆρχετο στὸν βίον της, ἀλλ' ἡ ἀδελφὴ Σελεστίνη καὶ ὁ γέρον κατηχητὴς ἀπήνησαν ὁ καθένας ξεχωριστὰ: Ἰερυτὸν! Ἐγγυῶμαι γι' αὐτὴν».

Ἐπειτα, πρέπει νὰ τὸ ποῦμε, ὅλος ὁ κό-

σμος εἶχε μιὰ παιδικίστικη χαρὰ γιὰ τὴν ἐκπληξί τῆς ἀγαπητῆς μικρῆς, ὅταν στίς 6 Φεβρουαρίου τὸ πρῶτ, ἀφοῦ τὴν προτεραιὰ θὰ τὴν μετελάμβαναν μὲ μιὰ ὀποιοῦποτε πρόφασιν, θάβγαζαν ἀπ' τὸ σιρτάκι τὴν ἀσπρη ῥόμπαν, τὴν ἀνθοδόξμη μὲ τ' ἀσπρα τριαντάφυλλα καὶ τὸν σκοῦφο μὲ τὰ ἀνήθη τῆς πορτοκαλιάς.

Ὅλοι θὰ ἦσαν ἐκεῖ, ὀλόγουρα της, καὶ ὄλοι θάβλεπαν τὴν χαρὰ της, ἐκτός ἀπὸ τὴν ἀγαθὴν τυφλὴν μητέρα. Ἀλλ' αὐτὴ θὰ κρατοῦσε τὸ χέρι τοῦ υἱοῦ της μὲς τὰ χέρια της, κ' ἀπ' τὶς ἀνατριχίλλες τοῦ χερσίου θὰ τὰ ἐμάντευε ὅλα.

Ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τοῦ Ἰανουαρίου ἄλλο πλέον δὲν ἐσκέπτοντο, παρὰ πῶς νὰ ἐτοιμάσσουν ἕνα κατάλληλο δωμάτιον γιὰ νὰ δεχθῆ τοὺς δυὸ συζύγους.

Ἐπῆρχε στὸ ἴδιο οἰκοδόμημα καὶ στὸ ἴδιο διάζωμα ἕνα μικρὸ διαμέρισμα, παρόμοιο μ' ἐκεῖνον πού κατοικοῦσε ἡ μητέρα καὶ ἡ ἀδελφὴ, ἀπὸ δυὸ δωμάτια, καὶ πού ἐφαίνετο σὰν νὰ φτιάσθηκε ἐπίτηδες γιὰ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς κατοικία στυοὺς δυὸ μελλονύμφους.

Τὸ διαμέρισμα αὐτὸ κατοικεῖτο ἀπὸ μιὰ μικρὴ πωγῆ οἰκογένεια, ἡ ὁποία ἐναίτι μιᾶς πεγάλης εὐκολίας ἐδέχθη νὰ μετοικήσῃ, διότι ὁ Ἰουστίνος, γιὰ νὰ πάρῃ γιὰ λογαριασμὸ του τὸ διαμέρισμα αὐτὸ, ἐδέχθη νὰ πληρώσῃ τὰ τέσσερα μηνιάτικα πού χρῆστούσε ἡ οἰκογένεια πού τὸ κατοικοῦσε.

Τὸ διαμέρισμα ἀδειασε στίς 9 Ἰανουαρίου καὶ ἐσκέφθησαν νὰ τὸ ἐπιπλώσουν τὸ ταχύτερον. Δὲν εἶχαν οὔτε ἕνα ὀλόκληρο μῆνα μπροστὰ των.

Ἐκαναν τὸ σπιτι ἄνω κάτω, γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ θροῦν καὶ πού νὰ ταιριάξῃ στὸ διαμέρισμα τοῦ νέου ζευγαριοῦ, ἀλλὰ τίποτε σ' ὀλόκληρο τὸ σπιτι δὲν ἐφαίνετο γιὰ εἶναι τόσο νέο καὶ τόσο ὄραιο γιὰ νὰ μπορέσῃ ν' ἀνεβῆ σὲ τέτοιο ὕψος τιμῆς.

Καὶ οἱ τρεῖς ἔμειναν σύμφωνοι ν' ἀγορασθῆ μιὰ νέα ἐπιπλωσι, ἀπλή, εἰν' ἡ ἀλήθεια, ἀλλὰ καινούργια καὶ μὲ τὸ γούστο τῆς ἡμέρας.

Ἐπεσεφθῆσαν ὄλους τοὺς ἐπιπλοποιούς τῶν περιχώρων, διότι ἐργολάβοι πού ἀναλαμβάνουν τὸν καλωπισμὸν καὶ τὴν ἐπιπλωσιν οἰκιῶν ἢ καὶ δωματίων δὲν ὑπῆρ-

χαν τότε στήν χώραν αὐτήν καί νομίζουμε πῶς μποροῦμε νά θεβαίωσουμε ὅτι καί σήμερον ἀκόμα δέν ὑφίσταται οὔτε ἕνας.

Ἐπὶ τέλους ἀνεκάλυψαν, στήν ὁδὸν Ἁγίου Ἰακώβου, μερικά θήματα μακρὰ ἀπὸ τὸ Βάλ ντὲ Γραῆς, ἕναν ἐπιπλοπιό, τοῦ ὁποίου τὸ μαγαζὶ ἦταν γεμάτο ἀπὸ ἐπιπλα.

Ἐπιπλα ἀπὸ καρδιά, ἐννοεῖται. Στὸ 1827 δὲν ἔπρεπε νά γίνεται λόγος δι' ἐπιπλα ἀπὸ μᾶνι στὰ προάστεια καί οὔτε στήν ὁδὸν Ἁγίου Ἰακώβου. Τοὺς ἔκαμιναν νά περιμένουν ἐκεῖνοις πού εἶδαν παρῶμοια ἐπιπλα σὲ ἄλλες ἐνορίες. Μαῶνι! Ἐπερίμεναν ἀπὸ ἡμέρα σὲ ἡμέρα. Τὸ πλοῖον πού ἦταν φορτωμένο, μὲ τὸ πολῦτιμον αὐτὸ ξύλο, ἀνεμένετο νά φθάσῃ ἀπὸ στιγμή σὲ στιγμή, ἐκτὸς ἂν βούλιαζε!

Ἄλλὰ μόνον αὐτὰ εὑρισκαν στοὺς ἐπιπλοπιούς τῆς ὁδοῦ τοῦ προαστείου Ἁγίου Ἰακώβου.

Ἐν τῷ μεταξῷ, ἂν κανένας ἐβιάζετο νά ἀγοράσῃ κρεββάτι ἢ κομὸ, ἔπρεπε νά τὸ πάρῃ ἀπὸ καρδί, τὸ μᾶνι αὐτὸ τῶν δυστυχῶν.

Καί μ' ὄλην τὴν ἰταλλή φιλοδοξία τῆς ἀγαθῆς οἰκογενείας ν' ἀγοράσῃ ἐπιπλα ἀπὸ μᾶνι, ὑπεχρεώθη καὶ νά ἰκανοποιηθῇ μὲ κείνα πού τοὺς ἔδωκε ὁ ἐπιπλοπιός.

Ἄλλως τε ἦσαν τόσο συνηθισμένοι νά ἰκανοποιούνται μὲ λίγα, ὥστε τὰ νέα ἐπιπλα, ἔστω καὶ ἀπὸ καρδιά, φανήκαν σὰν θησαυρὸς στείς καλοὺς αὐτοὺς ἀνθρώπους.

Ὅσο γιὰ τὰ παρατετάματα καί τ' ἀσπρόρουχα, αὐτὰ τὰ ἀνέλαβε ἡ ἀδελφὴ Σελεστίνη.

Ἡ πτωχὴ νέα δὲν βγήκε ἀπὸ ξεῖ μῆες. Ἦταν ὀλόκληρο ταξεῖδι γι' αὐτήν! Ἐπρεπε νά πάγῃ ἕως τὸν ἔμπορο τῶν ὑφασμάτων, τὸν ἤδη γνωστὸν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκεῖνην στήν συνοικία τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου καί ὁ ὁποῖος ἄνομάζετο Οὐντό.

Ἦταν μακρὰ γιὰ τὴν πτωχὴ Σελεστίνη. Ὁ θεὸς μόνον γνωρίζει τὴν ὑπερτάτην αὐταπάρησιν, μὲ τὴν ὅποιαν ἡ ψυχὴ τῆς δυστυχισμένης αὐτῆς κόρης ἦταν γεμάτη. Ὁ θεὸς μόνον ξέρει ὅτι οὔτε σκιά ζήλειας ἦταν δυνατόν νά ἐγγίσῃ τὴν τίμα καρδιά τῆς.

Καί ἐν τούτοις, γιὰ ποιὸν θὰ ἔκαμνε τίς ἀγορὰς αὐτές;

Τάχα δὲν μποροῦσε νά κάνει τὴν ἐξῆς ἐρώτησι στὸν ἑαυτὸ τῆς ἢ δυστυχῆς κόρη. «Πῶς συμβαίνει, ὅταν ὁ θεὸς δίδῃ ζωὴν σὲ δυὸ πλάσματα τοῦ ἰδίου φύλου, ἀθῶα καί τὰ δυὸ ἀπὸ κάθε ἀμάχημα, πῶς συμβαίνει ὥστε ἡ μιὰ γίνεται ὀμορφὴ καί εὐτυχῆς καί φθάνει μάλιστα καί στήν παραμονὴ τῶν γάμων τῆς, μὲ τὸν ἄνδρα πού ἀγαπᾷ

καί λατρεύει, ἐνῶ ἡ ἄλλη γίνεται ἄσχημη, ἀρρωστὴ, δυστυχισμένη καί προωρισμένη ν' ἀποθάνῃ γεροντοκόρη;»

Αἱ λοιπὸν, ἡ Σελεστίνη δὲν ἔκαμνε τέτοιες ἐρωτήσεις, καί ἂν τις ἔκαμνε, ἀκόμα δὲν θὰ παρεπονεῖτο γιὰ μιὰ τέτοια ἀνισότητά. Μακρὰ ἀπὸ αὐτὰ, ἡ Σελεστίνη, μὲ τὴν οὐρανία τῆς καρδιά, βγήκε χαρούμενη σὰν νὰ πῆγαινε ν' ἀγοράσῃ τὴν ἴδια τῆς προίκα.

Πράγματι ἡ γεροντοκόρη αὐτὴ ἦταν μιὰ ἀγία καί οἱ γειτονες, μ' ὄλον τὸν λίγο σεβασμὸ πού εἶχαν γιὰ τοὺς ἄλλους, δὲν περιμεναν—πρέπει νά τὸ δηλολογήσωμε αὐτό—ν' ἀγιάσῃ γιὰ νὰ τὴν λατρεύσουν.

Ὅλοι τὴν χαιρετοῦσαν μὲ σεβασμὸ, τόσο τὸ ὥρθε καὶ ἀσθενικὸ μῆτωπο τῆς ἀκτινοβολοῦσε ἀπὸ τὰς ὑψηλὰς ἀστράς τῆς.

Ἡ μητέρα, πού δὲν μποροῦσε νά βοηθήσῃ σὲ τίποτα γιὰ τὸν καλλωπισμὸ τοῦ νυμφικοῦ θαλάμου, θέλουσα μ' ὅλα ταῦτα νά λάβῃ μέρος στήν νέα πολυτέλεια τῶν δύο νέων, ἐξέθαψε ἀπὸ τὸ κομὸ τῆς τίς παλαιὰς καὶ πλούσιες νταντέλλες πού ἐστόλισαν ἄλλοτε τὸ νυμφικὸ τῆς ἔθδυμα καί τις ὅποιες οὔτε ξαναφόρεσε καί οὔτε ξαναδὶ ἀπὸ τὴν ἡμέρα τῶν γάμων τῆς.

Τὶς ἔδωκε στὸν Ἰουστίνον νὰ τίς πλύνῃ καί νὰ τίς προσαρμόσῃ στὸ φόρεμα τῆς Μίνας.

Ὁ κ. Μύλλερ, κι' αὐτός, ἠθέλησε νά φέρῃ τὸ δῶρό του.

Ἐνα πρωτὶ, στίς 28 ἢ 29 Ἰανουαρίου ἐθεάθη, πρὸς μεγάλην ἐκπληξιν τῶν νεοτῶν, πού παρατηροῦσαν κάθε μέρα νὰ περνεῖ κάποιον νέο ἐπιπλο, χωρὶς νά μπορέσουν νά ἐξηγήσουν τὴν πραγματικὴν αἰτία τῶν καθημερινῶν αὐτῶν μεταφορῶν, ἐθεάθη λέγομεν, ἕνα πελώριο φορητὸ ἄμαξι, σκεπασμένο μὲ μουσαμῆ καί πού ἔκαμνε ἐνὶ δαιμονιώδη κρότῳ ἀνάνω στὸ λιθόστρωτο.

Μόλις σταμάτησε μπροστὰ στὴ μεγάλη πόρτα τοῦ σπιτιοῦ πού κατοικοῦσε ὁ Ἰουστίνος, τὸ ἀγνωστο ἄμαξι περιεκυκλώθη ἀμέσως ἀπὸ ὅλες τίς κυράδες, ἀπὸ ὅλα τὰ χαμίνια, ἀπὸ ὄλους τοὺς σκύλους καί ἀπὸ ὅλες τίς ὄρνιθες τοῦ προαστείου.

Θὰ ἐνόμιζε κανεὶς ὅτι βρῖσκεται σ' ἐν σταθμὸ ταχυδρομικοῦ λεωφορείου, ἐνὸς μικροῦ χωριοῦ τῆς ἐπαρχίας.

Τὸ προῖστατο τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου εἶνε ἕνα ἀπὸ τὰ πικρὰ ἀρχέγονα προάστεια τὰ Παρισίον. Γιατὶ ἀρὰ γέ; Μήπως διότι εἶνε περικυκλωμένο ἀπὸ τέσσερα νοσοκομεία, ὅπως ἕνα φρούριον ἀπὸ τέσσαρας προμηχῶνας, καί τὰ τέσσερα αὐτὰ νοσοκομεία ἀπομακρύνουν τοὺς περηγιγιάς τῆς συνο-

κίας, ἢ μήπως ἐπειδὴ δὲν ὀδηγεῖ σὲ κανένα μεγάλο δρόμο, δὲν καταλήγει σὲ κανένα κέντρο, ὅπως συμβαίνει στὰ κυριώτερα προάστεια τῶν Παρισίων, μήπως γι' αὐτοὺς τοὺς λόγους τὸ πέρασμα τῶν ἀμαξιτῶν εἶναι τόσο σπάνιο;

Καὶ ἔτσι, μόλις φανῆ ἀπὸ μακροῦ ἕνα ἀμάξι, τὸ προνομιούχο χαμῖνι πού τὸ παρατηρεῖ πρῶτο, σχηματίζει μὲ τὰ χέρια του ἕνα μεγάφωνο μπροστὰ στὸ στόμα του καὶ εἰδοποιεῖ ὅλους τοὺς κατοίκους τοῦ προαστείου, ἀπαράλλακτα ὅπως, στὶς ἀκτὲς τῆς Ἰλκεανίας, εἰδοποιοῦν τὴν ἐμφάνισι πλοίου στὸν ὀρίζοντα.

Στὴ φωνὴ τοῦ χαμινίου, ὅλοι ἀφήνουν τὴν δουλειά τους, κατεβαίνουν στὴν πόρτα, ἐγκαθίστανται στὸ κατώφλι τοῦ σπιτιοῦ ἢ τοῦ μαγαζιοῦ των καὶ περιμένουν μὲ ψυχραμίαν τὸ ἀναγγελθὲν ἀμάξι.

Σὲ κάποια στιγμή, τὸ ἀμάξι φαίνεται.

Ζήτη! Νὰ τὸ ἀμάξι!

Ἄμωσος ὅλοι πλησιάζουν, τὸ κυττάζουν μὲ τὴν ἀφελὴ ἐκείνῃ χαρᾷ, μὲ τὴν παιδικὴ ἐκείνῃ ἐκπληξι, τὴν ὁποίαν ἀσφαλῶς θὰ ἐδοκίμισαν οἱ ἄγριοι τὴν πρώτη φορά πού εἶδαν τὰ σπῖτια ἐκεῖνα πού ἔπλεαν καὶ πού ὠνομάζοντο πλοῖα καὶ τοὺς κενταύρους ἐκείνους πού ὠνομάζοντο Ἰσπανοί.

Τότε ἀρχίζει ἡ ἐκδήλσις τῶν διαφορῶν χαρακτῆρων: Μερικοὶ ἀπὸ τοὺς ἰθαγενεῖς τοῦ προαστείου τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου περικυκλώνουν τ' ἀμάξι, ἄλλοι ἐπωφελοῦνται ἀπὸ τὴν ἀπουσία τοῦ ἀμαξηλάτου πού πῆγαν νὰ δροοισθῆ καὶ ἀπὸ τὴν ἀπουσία τοῦ ταξειδιώτου πού περιεπλανήθη εἰς τὴν Αὐστραλιανὴν αὐτὴν γῆν. Αὐτοί, ὅπως οἱ Μεξικανοί, πού σήκωναν τὰ ρούχα τῶν Εὐρωπαίων γιὰ νὰ δοῦν ἂν ἀπετέλουν μέρος τοῦ δερματός των, ἀγγίζαν τὸ δερμα τῆς ἀμάξης ἢ περνοῦσαν τὰ χέρια των σὰν κτένι στὴν χαιτὴ τοῦ ἀλόγου, ἐνῶ ἄλλοι ἀνεργίζοντο ἀπάνω στὸ κάθισμα, πρὸς μεγάλην γαρᾶν τῶν μητέρων, οἱ ὁποῖτες μὲ μεγαλοῶριαν ἔδιδαν τὴν ἄδειαν σ' αὐτὰ.

Ὅταν ὁ ἀμαξηλάτης ἐδροοῖζετο καὶ ὁ ταξειδιώτης ἐπανευρίσκετο, τὸ ἄλογο ἐδοκίμαζε νὰ ξαναμπῆ στὸ δρόμο. Ἄλλὰ μὲ ἰτελειώτεες δυσκολίες, κ' ἂν δὲν πατοῦσε μισὴ ντουζίνα παιδιὰ πού ἐπροπορεύοντο, θὰ ἦταν ἀδύνατο ν' ἀφήσῃ τὸ προάστειο.

Ἐπὶ τέλους ἐξμπερδεύει. Φεύγει.

Νέα «ζήτη» τοῦ πλήθους, «ζήτη» ἀποχαρетиσμοῦ! Τὸ παρακολουθοῦν ἐπὶ ἀρκετὸν καιρὸ. Πολλοὶ «καρφάλωνουν» στὸ πίσω τοῦ ἀμαξιτοῦ καὶ ἐπὶ τέλους ἄλογο καὶ ἀμάξι ἔξαφανίζονται πρὸς μεγάλην λύπην τοῦ

ὄχλου καὶ πρὸς ἱκανοποίησιν τοῦ ταξειδιώτου, ὁ ὁποῖος μένει κατενθουσιασμένος πού ξαναβρίσκεται σὲ πεπολιτισμένες χῶρες.

Τώρα, θέλετε νὰ ἔχετε ἰδέα τῆς πραγματικῆς σημασίας ἐνὸς τοιούτου γεγονότου;

Μπῆτε τὸ ἰδιοθρόβου, ἀγαπητὲ ἀναγνώστα, στὸ σπῖτι ἐνὸς πού εἶδε νὰ περνᾷ τὸ ἀμάξι. Τὴν στιγμή πού ὁ πατήρ τῆς οικογενείας ἐπιστρέφει σπῖτι ἀπὸ τὴν δουλειά του, θὰ τὸν ἀκούσετε νὰ ρωτᾷ:

— Γυναίκα, συνέβη τίποτε σήμερα;

Ἡ γυναίκα καὶ τὰ παιδιὰ θ' ἀπαντήσουν:

— Ἐπέρω* ἕνα ἀμάξι!

Τοῦτου δοθέντος, ἐν παρενθέσει, μπορεῖ κανεὶς νὰ φαντασθῆ τὴν ἐκπληξι καὶ τὴν ἀγαλλίσι τῆς συνοικίας, ὅταν εἶδαν τὸ πελώριο ἐκεῖνο φορητῆγὸ ἀμάξι μὲ τὸ ἀγνωστο σχῆμά του,

Καταλαμβάνετε θέβαια ὅτι περ:εκυκλώθη, παρετηρήθη, ἐψηλαφίσθη καὶ ἐξητάσθη ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη.

Εἴπαμε—δὲν εἶν' ἔτσι;—τὴν εὐχαρίστησι πού παρήγαγε μὲ τὸ ἄπλο πέρασμά του τὸ φανταστικὸ ἐκεῖνο ἀμάξι μὲ τὸν μυστηριώδη μουσαμᾶ του, πού ἔμοιαζε σὰν καύκαλο χελώνης.

Αἱ λοιπὸν, αὐτὸ δὲν ἦταν τίποτε μπροστὰ στὶς φωνῆς τῆς χαρᾶς πού ἀκούσθηκα ἀπὸ παντοῦ, ἀπὸ τὰ μαγαζιά, ἀπὸ τὶς πόρτες, ἀπὸ τὰ παράθυρα, ἀπὸ τὶς στέγες, ὅταν τὸ σκέπασμα σηκώθηκε καὶ εἶδαν—ὦ, ἀπίστευτος πολυτέλεια! ὦ, μαγικὸν ὄνειρον!—ἕνα μεγάλο κομμάτι ξύλου ἀπὸ μαόνι.

*Ἐφρῖξε σύσσωμο τὸ προάστειο, οἱ φωνῆς τῆς ἐκπλήξεως ἀντήχησαν ἀπὸ σπῖτι σὲ σπῖτι καὶ τὸ λιθόστρωτο κυριολεκτικῶς ἐκάλυφθη ἀπὸ ἕνα πλήθος προσεκτικὸ καὶ ἐκθαμβο.

Δὲν ἀντελαμβάνοντο ἀκριβῶς ποῖός ἦταν ὁ προορισμὸς τοῦ μεγάλου αὐτοῦ ξυλίνου κομματιοῦ, πού συνίστατο ἀπὸ ἕνα μεγάλο τετράγωνο, πάρχους περίπου τριάντα ἑκατοστομέτρων.

*Ἄλλ' ἐπειδὴ ἦταν μαόνι, θαυμάσια λουστραρισμένο, περιωρίσθησαν εἰς τὸ νὰ θανατωθῶν ἀφελῶς.

Κατέβασαν τὸν πελώριο ὄγκο ἀπ' τ' ἀμάξι καὶ τὸν μετέφεραν στὸ σπῖτι, κλειδώνοντας τὴν πόρτα στὰ μούτρα τῶν περιέργων.

*Ἄλλ' αὐτὸ δὲν ἱκανοποιεῖσε καθόλου τὸν ὄγκο, ὁ ὁποῖος, ἐπειδὴ ἐπλήρωσε ἀρκετὰ τὸν φόρο τοῦ θαυμασμοῦ του στὸν ὄγκον ἐκείνον, ἐννοοῖσε καὶ νὰ ξερῆ σὲ τί θὰ ἐχρησιμοποιοῖτο.

*Ἐρώτησαν ὁ ἕνας τὸν ἄλλον. Οἱ μὲν ἔκλι.

ναν ὑπὲρ ἑνὸς κομοῦ, οἱ ἄλλοι λέγαν γρᾶφεϊο.

Ἄλλ' ὅλες αὐτὲς τὶς ὑποθέσεις ἐφαίνοντο ἀπίθανες.

Οἱ ὀπαδοὶ τῆς ἀπιθανότητος—τοὺς ὁποίους ἡμεῖς ὀνομάζομεν σκεπτικιστὰς—ἔστηριζον στὸ γεγονός ὅτι τὸ πελώριο ἐκείνο ἀντικείμενο δὲν εἶχε συρτάρια καὶ ὅτι ἕνα κομὸ χωρὶς συρτάρια, ὅσο κι' ἂν ἦταν ἀπὸ μαόνι, δὲν θὰ μπορούσε νὰ δώσῃ τὶς εὐκόλεις διὰ τὶς ὁποῖες λέγουν ὅτι εἶναι προωρισμένο.

Ἐνας ἀπὸ τοὺς γέροντας εἶδιδε ὑπογραφή ὅτι ἦταν ντουλάπα, ἀλλ' ἀσφαλῶς θάχανε, καθότι κανένας δὲν εἶδε οὔτε ἴχνη θυρίδων. Καὶ μὴ ντουλάπα χωρὶς θυρίδας, ἂν καὶ μπορούσε νὰ φιγουράρῃ ὡς εἶδος πολυτελείας, θὰ ἦταν ὅμως ἀνοφελὲς καὶ ἀχρηστο, καὶ ἀπεδείχθη ὅτι ὁ γέρος εἶχε ἄδικο.

Συνεπῶς συνεκεντρώθησαν ὀλόγυρα στὸ ἀμάξι καὶ συνέστησαν συμβούλιον.

Ἡ ἀπόφασις τοῦ συμβουλίου ἦταν νὰ περιμένουν τὴν ἔξοδο τῶν χαμάληδων καὶ νὰ τοὺς ρωτήσουν.

Οἱ χαμάληδες φανήκαν καὶ καθένας ἤθελε πρῶτος νὰ πληροφορηθῇ. Ἄλλὰ τὸ συμβούλιον ἀνέθεσε τὴν ἀποστολὴν σὲ μὴ χονδρὴ γυναῖκα, ἣ ὁποία μὲ τὶς δύο γροθιές τῆς στὴ μέση ἐπροχώρησε μὲ ὑπερφάνεια.

Δυστυχῶς διὰ τὸ ἀνυπόμονον πληθῆος ὁ ἕνας ἀπὸ τοὺς ἀχθοφόρους ἦταν κουφός

καὶ ὁ ἄλλος ἀπὸ τὴν Ὠβέρην.¹ Τὸ ἀποτέλεσμα ὅτι ὁ ἕνας δὲν κατάλαβε τί τὸν ρωτοῦσαν, κι' ὁ ἄλλος δὲν κατῴρθωσε νὰ τοὺς δώσῃ νὰ καταλάβουν.

Ὁ πρῶτος ἀχθοφόρος, βρίσκοντας τὴν περαιτέρω συνδιάλεξιν ἐντελῶς πεπιτητήν, ὡς σωστὸς κουνδὸς ἐσῴριξε μὲ τὸ μαστιγιὸν τοῦ στὸν ἄερα θριαμβευτικῶς, πρᾶγμα ποῦ ἠνάγκασε τὸν πληθῆος νὰ ὀπισθοχωρήσῃ καὶ νὰ τοῦ ἀφήσῃ διόδον, καὶ ἔτσι ἀφήκαν τὸ προάστειον.

Ἄν θέλετε πιστέψτε μας, ἀλλὰ ποτὲ κανεὶς ἀπὸ τοὺς κατοίκους τοῦ προαστείου δὲν κατῴρθωσε ν' ἀποκαλύψῃ τὸ μυστήριον τοῦ μεγάλου ἐκείνου ὄγκου ποῦ μετέφερε ἡ ἄμαξα, καὶ τὸ ζήτημα αὐτὸ καὶ σήμερον ἀκόμα διατηρεῖ ζωνηρὲς τὶς κουβέντες καὶ τὰς συζητήσεις κατὰ τὰ μακρὰνὰ χειμερινὰ βράδια.

Θὰ παρακαλέσωμε μάλιστα, ἐν τῷ μεταξῷ, ἐκείνους ἀπὸ τοὺς ἀναγνώστας μας ποῦ κατάλαβαν ὅτι πρόκειται γιὰ πιάνο, νὰ μὴ τὸ ποῦν σὲ κανένα, γιὰ νὰ χρησιμοποιηθῇ ἡ διηνεκὴς αὐτὴ ἀμφιβολία ὡς τιμωρία τῶν φοβερῶν αὐτῶν γειτόνων!

¹ Ὠβέρην εἶναι ἐπαρχία ἐνωθεῖσα μὲ τὸ στέμμα τῆς Γαλλίας ἐπὶ Λουδοβίκου ΙΓ' (1810). Οἱ κάτοικοι τῆς Ὠβέρηνς ὀμιλοῦν μιαν διλεκτὸν ἐντελῶς ἀκατάληπτον.

ΚΣΤ'.

Μία φίλη τοῦ οἰκοτροφείου.

Πράγματι, τὸ περιεργὸ ἐκείνο κομμάτι, ὁ πελώριος ἐκείνος ὄγκος, ἀπὸ φαινομενικὸς πάγιο μαόνι, τὸ ὁποῖον εἴλκυσε τὴν φραντικὴ προσοχὴ τῶν ἀνέργων τοῦ προαστείου τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου, ἦταν ἕνα μεγαλοπρεπὲς πιάνο, ποῦ ὁ γέρον καθηγητὴς ἔστειλε ὡς γαμήλιον δῶρο στὴν ἀγαπητὴ του Μίνα.

Φανατζεταὶ κανεὶς τὴν σύγχυσι καὶ τὴν γαρὰ τῆς πτωχῆς οἰκογενείας ποῦ ἔδλεπε ἕνα τόσο πλούσιο δῶρο.

Ὅταν ἐτοποθετήθηκε τὸ πιάνο στὸ δωμάτιο τῶν δύο μελλονύμφων, φάνηκε σάν νὰ μὴν ἔλευτε τίποτε πλεόν ἀπὸ τὴν ἐπίπλωσι, τόσο φυσικὸ ἦταν τὸ πιάνο νὰ βρίσκεται στῇ θέσι ποῦ τόβαλαν.

Ἔτσι καλλωπισμένο, τὸ δωμάτιο ἦταν ἀπλὸ καὶ θελκτικὸ, μὴ σωστὴ ροδοκόκκινη φωλιὰ ἀγρίων περιστερῶν.

Στὸ κεφάλι τοῦ κρεββατιοῦ, μέσα σ' ἕνα δρύϊνον ὠροειδὲς πλαίσιο, δουλεμένο μὲ χρυσό, ἐτοποθετήσαν τὸ στεφάνι ἀπὸ κυάνους καὶ παπαροῦνης, μὲ τὸ ὁποῖον ἡ μικρὴ ἐστολίξῃ τὸ ἄμορφο τῆς κεφαλᾶκι τὸ βράδυ, περιμένοντας τὴν ἡμέρα, ὅταν τὴν ἦδραν ἑξακλωμένη μέσ' στὰ στάχυα.

Ἀπὸ τῆ θέσι ποῦ ἀπασχολοῦσε τὸ στεφάνι καὶ ἀπὸ τὴν σημασία ποῦ τοῦ ἔδωκαν, θὰ ἔλεγε κανεὶς ὅτι ἦταν σάν ἕνα ἀπὸ τὰ φυλακτήρια ἐκείνα τῶν ναυτῶν ποῦ κρεμοῦν ἀπάνω ἀπ' τὸ κεφάλι τῆς Παρθένου κατὰ τὴν ἐπιστροφή κατόπιν ἐνὸς ἐπικινδύνου ταξειδίου.

Καὶ δὲν ἦταν τάχα ἀλήθεια ποῦ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ποῦ ἡ μικρὴ ἐπλέξε τὸ στεφάνι ἐκείνι ἐκαθαρίσθηκε ὁ οὐρανὸς τῆς οἰκογενείας ἀπὸ τὰ μαῦρα σύννεφα, μὲ τὰ ὁποῖα ἦταν περικυκλωμένος, καὶ ἐπὶ τέλους, ὕστερ' ἂν

αὐτό, δὲν εἶδαν καὶ τὴν Ὑχὴ με τὸ χρυσὸ τῆς ἄρμα νὰ κατεβαίη στὸ πτωχικὸ τους σπίτι;

Τὸ δωμάτιο λοιπὸν ἦταν γεμάτο, ἔτσι ὅπως ἦταν καλλοπισμένο καὶ ἔτοιμο νὰ δεχθῆ τοὺς δύο συζύγους.

Ἀκόμα ἕξι μέρες καὶ ὁ ἥλιος τῆς εὐτυχίας, ἀκόμα πῶ λαιμπρός, θὰ ἀκτινοβολοῦσε ἀπάνω στοὺς τμίους καὶ καλοῦ αὐτοῦ ἀνθρώπους.

Ὁ Ἰουστίνος βαστοῦσε μιὰ ἐκτενῆ καὶ συχνῆ ἀλληλογραφία με τὴν διευθύντρια τοῦ οἰκοτροφείου. Αὐτὴ ἦταν κατενθουσιασμένη με τὴν μαθήτριά της καὶ ἐβλεπε με πόνον τῆς καρδιάς της νὰ πλησιάζη ἡ στιγμή πού θὰ τὴν ἐχωριζέτο. Σύμφωνα καὶ αὐτὴ με τὴν οἰκογένεια, ἡ ὁποία τῆς ἐνωστοποίησε ὅλα της τὰ σχέδια, εἶχε ἐπίσης τὴ γνώμη νὰ ἀφήσουν τὴν Μίνα ἐν πλήρει ἀγνοίᾳ τῆς εὐτυχίας πού τὴν περιμενε, ἀπὸ φόβο μήπως τὴ ραξέουν ὑπὲρ τὸ δέον τὴν περιπαθῆ καρδιά τῆς νεαρᾶς κόρης.

Καὶ πράγματι, διὰ ποῖον τάχα λόγον νὰ προειδοποιήσουν τὴν Μίνα, ἔστω καὶ μιὰ ὥρα νὰ ρίξοι; Δὲν ἦσαν ὑπερβέβαιοι γιὰ τὴν συγκατάθεσί της; Ἡ ἀδελφὴ Σελεστίνη καὶ ὁ μάγριμα Μύλλερ δὲν ἐγγυήθηκαν γι' αὐτήν; Κάθε ὥρα καὶ στιγμή δὲν εἶχαν δεύγματα τῆς εὐγνωμοσύνης καὶ τῆς ἀφοσιώσεώς της πρὸς τὴν οἰκογένειαν καὶ τῆς θαθείας τρυφερότητος πρὸς τὸν νέον; Εἴκοσι φορὲς ἡ διευθύντρια τοῦ οἰκοτροφείου τὴν ρώτησε, με τρόπο, καὶ εἴκοσι φορὲς ἐβεβαιώθηκε καὶ μετέδωκε στὸν Ἰουστίνον ὅτι ὁ ἔρωσ, ἐν ἐπαύσει εἰς τὴν καρδίαν της, δὲν ἀνέμενε παρὰ μιαν ἀκτίνα διὰ νὰ ἐκκολαφθῆ καὶ ἀντίση, ὅπως αὐτολεξεῖ τοῦ ἔρωσ.

Δὲν εἶχαν λοιπὸν κατὰ τὴν εὐδαίμονα ἐκείνην ὥραν παρὰ λόγους χαρᾶς καὶ λόγους ἰκανοποίησεως.

Μὲ τὴν πρόφασιν νὰ πάρουν τὰ μέτρα τῆς Μίνας γιὰ ἓνα φόρεμα ντεμι σαιζόν, τῆς ἔστειλαν μιὰ ράπτρια πού θὰ τῆς ἔκαμνε ἓνα ἐπίσημο φόρεμα, δηλαδὴ γιὰ τίς γιορτές. Τὰ ἀνεπίσημα, δηλαδὴ τὰ καθημερινά, ἡ Μίνα καὶ ἡ ἀδελφὴ Σελεστίνη τὰ ράβαν ὁμῶς των.

Ἦταν ἡ 5 Φεβρουαρίου, ἡ ἡμέρα πού ἔπρεπε νὰ πᾶν νὰ πάρουν τὴν μικρὴ Μίνα ἀπὸ τὰς Βερσαλλίας.

Πολλὲς φορὲς ὁ Ἰουστίνος διεκινδύνευσε τὴν ἐρώτησι:

— Πῶς θὰ πᾶμε νὰ ζητήσωμε τὴν Μίνα;

Καὶ κάθε φορὰ ὁ γέρον καθηγῆτης ἀπαντοῦσε.

— Μὴν ἀνησυχῆς γι' αὐτό, παιδί μου. Αὐτὸ εἶναι δική μου δουλειά.

Τὴν παραμονὴ ὁ Ἰουστίνος ἐπανελάθε τὴν ἐρώτησι.

— Ἐνοίκιασα ἓνα μεγαλοπρεπὲς ἀμάξι! εἶπε ὁ κ. Μύλλερ.

Ὁ Ἰουστίνος ἐπίλησε τὸν γέροντα καθηγητή.

Ἐπέρασαν ὅλοι μαζί, ἐκτὸς τῆς Μίνας βέβαια, μιὰ βραδυὰ ἀξιολάτρευτη. Δὲν εἶχαν μιὰ λέξι, τὴν ὁποίαν νὰ μὴ ἐπανελάβαν ἑαυτοὺς. Ἐυλογισθήκαν μὴν τύχη καὶ λησμονῆσαν τίποτε, ἂν οἱ ἀγγελίαι ἐτοιμοκλήθησαν καὶ ἔδημοσιεύθησαν, ἂν ὁ ἕφημέριος τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου καθώρισε τὴν ὥρα, ἂν τὰ ἀσπρα μεταξωτὰ παπούσια, τὸ φόρεμα ἀπὸ μουσελίνα καὶ ἡ ἀνθοδεσμὴ ἀπὸ ἀνθὴ πορτοκαλιάς θὰ ἐφθάναν τὴν ὥρα των.

Κατὰ τὸ τέλος τῆς βραδυᾶς ἡ μητέρα ἐπροξένησε στὰ παιδιά καὶ στὸν Μύλλερ μιὰ εὐχάριστη ἐκπλήξι.

Τοὺς ἐγνωστοποίησε ὅτι εἶχε ἀπόφασιν τὴν ἄλλη μέρα νὰ πάγη μαζί τους σὺς Βερσαλλίες.

Τοῦ ἀκούου ἀντέτειναν, λέγοντες ὅτι ἀπὸ τὸ Παρίσι σὺς Βερσαλλίες ἡ ἀπόστασις ἦταν δέκα ὀκτὼ χιλιόμετρα καὶ περίπου εἴκοσι δύο ἀπὸ τὸ προάστειον Ἁγίου Ἰακώβου, ὅτι θὰ κατεκουράζετο, ὅτι, ἐπειδὴ ἔξω χρόνια δὲν βγήκε ἀπ' τὸ σπίτι, ὑπῆρχε μεγάλος κίνδυνος νὰ ἐκθέσῃ τὴν υγεία της.

Δὲν ἤθελε ν' ἀκούσῃ τίποτε, καὶ ὑπεστήριξε τὸ σχεδίον τῆς ἀπέναντι, καὶ ἐναντίον ὅλων, ἀποστομώνουσα καὶ τὰς πλέον λογικὰς ἀντιρροήσεις, με τὸν ἀδιαφιλονίκητον συλλογισμόν:

— Πρῶτὴν ἐγὼ τὴν φίλησα ὅταν ἔφυγε, πρῶτὴ θὰ τὴν φιλήσω στὴν ἐπιστροφὴ της. Κατέληξε νὰ συγκατατεθοῦν στὴν ἐπιθυμία της.

Ἄλλως τε καὶ ὅταν τῆς ἀντέλεγαν, ὁ καθεὶνας ἐπιθυμοῦσε νὰ ἐπιμενῇ.

Συνεφωνήθη νὰ εἶν' ἔτοιμοι τὴν ἐπομένην σὺς ἐπὶ τὸ πρωί. Καὶ τὴν ἐπομένην πρῶτῳ, σὺς ἐπτὰ παρὰ τέταρτο, εἶδαν, πρὸς ἀνεκδιήγητον ἔκστασιν τῶν γειτόνων, νὰ φαίνεται μιὰ μεγαλοπρεπὴς ἀμάξι, περὶ τῆς ὁποίας ἄλλως τε ὁ κ. Μύλλερ ἀνέφερε τὴν προτεροαίαν.

Ἦταν ἓνα ἀμάξι γιγάντων, με σήματα σὲ δύο μέρη καὶ γρόματος ζωροῦ κτιρίου. Σήμερον δὲν ὑπάρχουν παρὰ ἓνα ἢ δύο ἀπὸ τὰ προκατακλυσμαῖα αὐτὰ ἀμάξια. Εἶναι οἱ μαμουθ καὶ μαστόδοντες τοῦ εἴδους των. Εἶναι περίπου δέκα χρόνια πού

κινούν τὴν περιέργειαν. Θὰ σὰς ὑπεδεικνύσῃ τὸ μουσεῖον, ὅπου εἶναι τοποθετημένα, δυστυχῶς ὅμως δὲν τὸ γνωρίζομε.

Ἦταν μία Κιθωτός, ὅπου τὰς βροχερὰς Κυριακὰς κατέφηνε μία ὀλόκληρος οἰκογένεια ἀστών. Ἦμποροῦσαν νὰ φυλάξουν μέσα τέσσερα ζεύγη ζώων, δηλαδὴ ἑπτὰ ἕως ὅκτω ἀνθρώπους, χωρὶς ὁ ἕνας νὰ ἐνοχλήσῃ τὸν ἄλλον. Σήμερα γιὰ ὀκτὼ ἀνθρώπους χρειάζονται τέσσερα κομψὰ ἀμάξια, δηλαδὴ τέσσαρες φροδὲς ὀλιγώτερον ἐνοχλητικά, εἰν' ἀλήθεια, ἀλλ' ὀκτὼ φορὲς ἀκριβότερα!

Εἶναι τοῦτο μία πρόοδος; Τὸ ἀγνοοῦμεν, ἀφήνομεν τὸ αἶσχος ἢ τὴν δόξαν εἰς τὴν ἐπερχομένην γενεάν, τοὺς ὑμνητὰς τῶν ἀμαξίων.

Ἐνα πελώριο λοιπὸν ἀμάξι, ζωηροῦ κινεῖν χρώματος, σταμάτησε στὸ σπίτι τοῦ δημοδιδασκάλου, μπροστὰ ἀπὸ ἐκθαμβὰ μάτια τῶν ἀγρίων τοῦ προαστείου.

Ἀμέσως κατέβηκε ὁ καθηγητὴς, μπῆκε στὸ σπίτι καὶ ὕστερα ἀπὸ λίγα λεπτά οἱ γείονες εὐρέθησαν στὸ ἄκρον ἄκρον τῆς ἐκπλήξεως, ὅταν εἶδαν ν' ἀνεβαῖν στὸ ἀμάξι ὁ υἱός, ἡ ἀδελφὴ καὶ ἡ μητέρα: ἡ μητέρα πού δὲν τὴν εἶδαν οὔτε μία φορὰ!

Ὁ κ. Μύλλερ ἀνέβηκε τελευταῖος, ἀφοῦ ἔδωκε στὸν φαρμακοποιὸ - βοτανολόγο — πού κ' αὐτός, ὅπως οἱ ἄλλοι, ἐστέκετο ἀπάνω στὴ πόρτα μὲ τὸ παιδί του καὶ μὲ μιά ὑπερήτρια πού γενικῶς τὴν ὠνομάζαν «ἡ φαρμακοποιός» — τὸ κλειδί τοῦ σπιτιοῦ καὶ τὸν παρεκάλεσε νὰ τὸ παραδώσῃ σ' ἕναν κάποιον ἱερέα τῆς ἐξοχῆς, ὁ ὅποιος ἦταν ἐνδεχόμενον νὰ καταφθάσῃ καὶ νὰ ζητήσῃ τὸν κ. Ίουστίνον ἢ τὴν δεσποινίδα Μίναν, νὰ τοῦ πῆ δὲ ταυτοχρόνως ὅτι ὅλη ἡ οἰκογένεια εὐρίσκειτο στὰς Βερσαλλίας καὶ ὅτι τὸ βράδυ θὰ ἐπέστρεφε μὲ τὴν προστατευομένην του.

Συνεπῶς ὁ ἱερεὺς παρεκαλεῖτο νὰ περιμένῃ.

Κατόπιν ὁ καθηγητὴς πῆρε θεοὶ μεταξὺ τῶν τριῶν ἀνυπομόνων φίλων του καὶ τὸ ἀμάξι ἀνεχώρησε μὲ καλπασμό, συναποφέροντας στὴν ταχύτητά του τὴν εὐτυχισμένη οἰκογένεια, γιὰ νὰ τὴν ὀδηγήσῃ στὸ οἰκοτροφεῖο τῶν Βερσαλλιῶν, ὅπου ἡ νεαρὰ Μίνα πολὺ λίγο περιμένε τὴν ἐκπληξὴ πού τῆς ἐτοίμαζαν.

Τὸ ἀμάξι δὲν προχώρησε εἴκοσι βήματα καὶ ὅλοι οἱ γείτονες ὤρμησαν πρὸς τὴν θύρα τοῦ βοτανολόγου - φαρμακοποιοῦ, γιὰ νὰ τὸν ρωτήσουν τι πράγμα του ἔδωκαν καὶ τί του εἰσέστησαν νὰ κἀν.

Ὁ κ. Λουδοβίκος Ρενώ ἠθέλησε νὰ κἀν

τὸν ἐχέμυθο καὶ νὰ τηρήσῃ σιωπὴν μὲ ὕψος ὑπερήφανο καὶ κυττάζοντας ἀπὸ ψηλά. Ἀλλὰ στὴν φαρμακοποιὸ δὲν φάνηκε τόσο ἀπαραίτητος αὐτὴ ἡ συμπεριφορὰ.

— Τὰ, τὰ, τὰ! εἶπε, δὲν βλέπω τίποτε τὸ μυστηριώδες! Τί! Κι' εἴπειτα, ἐκείνου πού κρύπτονται, ἐκείνου εἶναι πού θέλουν νὰ κάνουν κακό: Τὸ πρᾶγμα, εἶναι τὸ κλειδί τοῦ σπιτιοῦ, καὶ ἡ σύστασις, νὰ δώσουν τὸ κλειδί αὐτὸ σ' ἕναν ἱερέα τῆς ἐξοχῆς πού θάλλῃ νὰ ζητήσῃ τὴν προστατευομένην του.

— Δεσποινὶς Φραγκίσκη, εἶπε ὁ κ. Λουδοβίκος Ρενώ, γυρνώντας τὶς πλάτες καὶ μπαίνοντας μεγαλοπρεπῶς στὸ σπίτι του, πάντοτε σὰς ἔλεγα ὅτι εἶσθε μιά φλύαρος!

— Καλὰ! Φλύαρος ξεφλύαρος, τὸ εἶπα, ἀπῆλθον ἢ δεσποινὶς Φραγκίσκη, θὰ μ' ἐπινγε ἂν δὲν τόλεγα.

Τὸ νέον μετεδότη ταχύτητα στὸ προάστειον τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου καὶ ὅλοι ἔμαθαν ὅτι ἡ οἰκογένεια ἀνεχώρησε διὰ τὰς Βερσαλλίας, ὅτι ἡ Μίνα ἦταν ἡ προστατευομένη ἐνὸς ἱερέως, τὸν ὁποῖον περιέμεναν στὸ διάστημα τῆς ἡμέρας.

Ἐπειδὴ ἡ ἡμέρα ἐκείνη συνέβη νὰ εἶναι Κυριακὴ καὶ κανεὶς δὲν εἶχε δουλειά, ὀλόκληροι ὄμιλοι σταματοῦσαν στὸν δρόμο ἐπὶ ὄρας συνδιαλεγόμενοι καὶ κάμνοντες ὑποθέσεις ἐπὶ ὑποθέσεων.

Ὅταν ἡ ὥρα τοῦ γεύματος ἔφθασε γιὰ τὸν ἕνα ἢ γιὰ τὸν ἄλλον, ἐκείνου πού ἐγευματίζαν ἔβαλαν ἕνα φύλλακα, μὲ τὴν ἐντολὴν νὰ τρέξῃ νὰ τοὺς εἰδοποιήσῃ μόλις ὁ ἱερεὺς ἐφαινετο κάπου στὸν δρόμον.

Ὅκτὼ ὄρες, ἑννέα ὄρες, δέκα, ἑνδεκα ὄρες ἐσήμαναν οἱ κώδωνες τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου, χωρὶς νὰ δοῦν νὰ φανῇ κανένα ῥάσο καὶ χωρὶς αἱ διάφοροι προϋποθέσεις νὰ προχωρήσουν ἕστω καὶ ἕνα βῆμα πρὸς τὴν πραγματοποιήσει Μόνον κατὰ τὶς ἑνδεκα καὶ μισὴ μερικὲς γυναῖκες, πού ἔβγαζαν ἀπὸ τὴν μεγάλην λειτουργίαν καὶ προσηγοῦντο τοῦ πληθῆους τῶν πιστῶν, ὅπως ἡ ἐλαφρὰ ἐμπροσθοφυλακὴ προηγείται τοῦ κυρίου σώματος τοῦ στρατοῦ, ἔτρεξαν, μὲ μεγάλα βήματα, μὲ τεντωμένους θραχίονας καὶ κουρασμένες, φωνάζοντας δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ στὸ δρόμο:

— Πανδρεύονται! Πανδρεύονται! Ὁ ἐφημέριος τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου ἐκοινοποίησε τὴν ἀγγελίαν. Πανδρεύονται! Πανδρεύονται!

Τὸ νέο διέτρεξε ὅλο τὸ μήκος τῆς συνοικίας τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου μὲ τὴν ταχύτητα ἡλεκτρικῆς δονήσεως.

Ἔστρεφ' ἀπ' αὐτό, μὰ κάποια ἡσυχ.

ἀπλώθηκε στο προάστειο. Ἦξεραν πλέον τὸ μεγάλο μυστικὸ τοῦ δημοδιδασκάλου.

Μόνον, ὅπως παντοῦ, ὑπῆρξαν καὶ ἐδῶ μερικά ἰσχυρὰ πνεύματα ποῦ εἶπαν:

— Τὸ ὑποψιάσθηκα!

— Ἄ τὸὺς κατεργάηδες! εἶπε ἓνα χαμίνι πενόντας, ὑποψιάσθηκα ὅτι ἕνως ὥρατος νέος θὰ παντρευέτο μὴ ὥραία νέα, κ' ἄφου μάλιστα ἦταν γνωστὸ ποῦ ἀγαπιώντο! Δὲν εἶχαν ἀνάγκη ἀπὸ τὴν χαρταμαντεία τῆς Μπροκαντέ γιὰ νὰ κάνουν τέτοιες προφητείες.

Κατὰ τὸν χρόνον αὐτὸν οἱ τροχοὶ τῆς ἀμύξης τοῦ κ. Μύλλερ ἐργάζοντο καὶ μετὴν δύναμι τῆς ἐργασίας αὐτῆς ἐφθάσαν εἰς Βερσαλλίας, ἐπέρασαν τρεῖς ἢ τέσσαρας ἡχήμετας δρόμους, ὅπως οἱ δρόμοι μᾶς νεκροπόλεως, καὶ σταμάτησαν μπροστὰ στὴν πόρτα τοῦ οἰκοτροφείου, ἀκριβῶς τῆ στιγμῆ ὅπου ἓνα ἄλλο ἀμάξι, τῆς ἰδίας σχεδὸν ἀποχρώσεως, ἐπέστρεψε μὲ καλπασμὸ κατὰ τὴν ἀντίθετη διεύθυνσι.

Θὰ ἔλεγε κανεὶς δυὸ σιαμεζικὰ ἀμύξια ποῦ διέρρηξαν τὰ λουριά τους καὶ χωρὶς στήσαν.

Ἄλλως τε, ἦταν πλέον καιρὸς νὰ φθάσουν. Ἡ μητέρα καὶ ἡ κόρη ἦσαν κατακουρασμένες καὶ ἀνυπόμονες μέχρι θανάτου, ὁ γέρον καθηγγητὴς ἄρχισε νὰ καταρᾶται τὸ μῆκος τοῦ δρόμου, αὐτὸς ποῦ συνήθως τὸν εὕρισκε σύντομο, ὅταν ἐπηγαινοῦρχετο μὲ τὰ πόδια.

Ἡ καρδιά τοῦ Ἰουστίνου, ὅσο ἐπλησιάζαν καὶ τόσο δυνατώτερα κτυποῦσε. Ἐνα χιλιόμετρο ἀκόμα ἂν διαρκούσε, θὰ πάθαινε κ' αὐτὸς ἀπὸ συμφορῆσι, ὅπως ἡ γελοῖοσις αὐτοῦ δεσποινὶς Φραγκίσκη.

Τέλος πάντων, ἐπαναλαμβάνομε ὅτι ἦταν πλέον καιρὸς.

Μπήκαν στὸ οἰκοτροφεῖο, ἡ μητέρα δὲν γνώριζε καθόλου τὴν διευθύντρια. Τὴν ὀδήγησαν πρὸς αὐτήν. Τὴν εὐχαρίστησε βίμως γιὰ τὶς ἀφοσιωμένες φροντίδες μὲ τὶς ὁποῖες περιέβαλε, ἐπὶ ἑπτὰ μῆνας, τὴν θύτη τῆς κόρη.

Ἔστειλαν νὰ εἰδοποιήσουν τὴν Μίνα.

Ἡ θαλαμηπόλος ἐπέστρεψε καὶ εἶπε ὅτι ἡ δεσποινὶς Μίνα δὲν εὕρισκετο στὸ δωμάτιό της.

— Κυττάξτε στὸ δωμάτιο τῆς δεσποινίδος Σουζάννας ντὲ Βαλζενέξ, εἶπε ἡ διευθύντρια τοῦ οἰκοτροφείου.

Ἐπειτα ἐστράφη πρὸς τοὺς ξένους της:

— Ἀναμφιβόλως, ἐξηκολούθησε, εὕρισκεται στὸ δωμάτιο μᾶς ἐκ τῶν φίλων της, τῆς δεσποινίδος Σουζάννας ντὲ Βαλζενέξ, μᾶς

νέας πολὺ θελκτικῆς, πολὺ γλυκαῖς, μὲ λαμπρὰ ἀνατροφή, περίου τῆς ἡλικίας της, ἀπὸ τὸ ἴδιο μέρος ἀπὸ οὐοῦ καὶ ἡ δεσποινὶς Μίνα, καὶ τῆς ὀλοίας ὁ πατερας ἔχει μὲγάλα κτήματα ἀπὸ τὸ μέρος τῆς Ρουάν.

Συνεδέθησαν ἀπὸ τὴν στιγμῆ ποῦ μῆκε ἡ Μίνα στὸ οἰκοτροφεῖο, καὶ δὲν ἔχοῦ καρὰ νὰ συγχαρῶ τὸν ἑαυτὸ μου γιὰ τὴν φιλία των αὐτῆν. Τὸ πιστεύετε οἱ αὐτὲ; οἱ διὸ μαζὶ μου κάμνουν τὴν οἰκονομία μᾶς ὑποδιευθυντριάς; Ἡ Μίνα διδάσκει μουσικὴν, γαλλικὰ καὶ ἱστορίαν, ἐνῶ ἡ Σουζάνα ἰχογραφία, ἀριθμητικὴ καὶ ἀγγλικά... Ἄ! νὰ τὴν, ἐρχεται.

Καὶ τῷ ὄντι ἡ Μίνα, ροδοκόκκινη ἀπὸ χαρὰ, πνευσιώσια ἀπὸ εὐνοια, φάνηκε στὴν πόρτα, εἰχόνοντας μὰ μὲγάλη φωνὴ στὴ θεὰ ὄλης τῆς οἰκογενείας ἐνωμένης.

Κατ' ἀρχάς, ὁἶν νὰ μὴ ἀνεγνώρισε οὔτε τὸν γέροντα καθηγγητῆ, οὔτε τὴν ἀδελφὴ Σελεστινή, οὔτε καὶ αὐτὸν τὸν Ἰουστίνου, ἔτρεξε κ' εὐθείαν στὴν κυρία Κορμπύ καὶ ἔπεσε στὴν ἀγκαλιά της, φωνάζοντας:

— Μητέρα μου!

Ἡ θεὰ τῆς κυρίας Κορμπύ τὴν ἔκανε νὰ σκεφθῆ ὅτι συνέβαινε ἡ θὰ συνέβαινε καὶ τὸ ἔκτακτο.

Καὶ ἔτσι συνεκινήθη πολὺ ὅταν τῆς εἶπαν ὅτι ἐπειδὴ συνεπλήρωσε, ἐκείνη τὴν ἴδια ἡμέρα, τὰ δέκα ἔξη τῆς χρόνια, θὰ ἔπρεπε νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ οἰκοτροφεῖον γιὰ νὰ μὴ ἐπιστρέψῃ πλέον.

Ὁ Ἰουστίνος ἦταν ἐκεῖνος ποῦ τῆς ἀνῆγγελε τὸ νέο αὐτὸ, σφίγγοντας τὴν ἀπάνω στὸ στήθος του καὶ φιλιώντας τὴν στὸ μέτωπο, κατὰ τὴν συνήθειά του.

Ἡ Μίνα ἐχάρηκε πολὺ, καὶ ἐν τούτοις ὑπῆρχε ἓνα κάποιο σύννεφο μὲσ' στὴ χαρὰ της. Ἡ Μίνα, μὲ τὴν τρυφερὴ καρδιά της, προσεκολλήθη σὲ τρία πράγματα: Στὴ Μαργιόμ, δηλαδὴ στὴν διευθύντρια, στὴ Σουζάνα, στὴν φιλενάδα της, καὶ στὸ μικρὸ τῆς δωμάτιο ποῦ ἔβλεπε στὴν αὐλὴ τῶν διαλεμμάτων, ποῦ ἦταν τόσοον θορυβώδης στὶς ὥρες τῶν παιγνιδιῶν καὶ τόσοον ἤρεμη κατόπιν.

Ἐξήτησε λοιπὸν τὴν ἄδεια ν' ἀποχαιρέτησῃ τὸ δωμάτιό της καὶ τὴν Σουζάννα, διπλὴ ἄδεια, ποῦ τῆς παρεχωρήθη χωρὶς καμμιὰ δυσκολία.

Συνεφανήθη νὰ πάγῃ πρῶτα στὸ δωμάτιό της καὶ στὴν ἐπιστροφή θάβρισκε τὴν Σουζάνναν στὴν αἴθουσα.

Ἡ Μίνα βγήκε χαιρετώντας μὲ τὰ χέρια, μὲ τὸ κεφάλι καὶ μὲ τὸ χαμογέλο της.

Τὸ δωμάτιό της ἦταν τοποθετημένο στὸ

Ισόγειο, ἀπὸ τὴν ἄλλη πρόσοψιν τοῦ σπιτιοῦ καὶ στὴν ἴδια σειρά μετὰ τὴν αἴθουσα.

Δὲν εἶχε παρὰ τὰ περὶ αὐτὴν ἓνα διάδρομο.

Μπήκε καὶ μετὰ θρησκευτικὴν εὐλοβίαν ἐχαίρετῃς ὅλα τὰ ἀντικείμενα τοῦ δωματίου τῆς, ὅλα τὰ ἐπιπλα, ὅπως ἀποχαίρετοὺν τοὺς φίλους τοῦ, ὁποῖος πρόκειται ν' ἀποχωρισθοῦν. Ἐπειτα ἐγονάτισε μπροστὰ στὴν Παρθένον καὶ ἐπανελάβε ὅλες τὶς προσευχὰς τῆς ὁποίας εἶπε στὸ μικρὸ σπῆτι τοῦ προαστείου τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου τὴν ἐπομένην τῆς ἡμέρας τῆς.

Κατὰ τὸ δίστημα αὐτὸ εἰδοποίησαν τὴν Σουζάννα νὰ κατεβῆ στὴν αἴθουσα.

Ἦταν μιὰ ὥραία νέα, δέκα ἑννέα ἔτῶν ἢ περὶ τοῦ, μετὰ μιὰ μαῦρα μάτια, μόνον ποὺ εἶχαν μιὰ κάποια μικρὴ ψυχρότητα, ἢ ὅποια ὅμως, σύμφωνα μετὰ τὴν θέλησιν τῆς νέας, ἐμαλάκωνε θανάσιμα. Εἶχε μαλλιά καὶ φρυδιὰ ἐντελῶς μαῦρα καὶ ἐν ἁρμονίᾳ μετὰ τὰ μάτια τῆς, ἦταν ὑψηλὴ καὶ λιγνὴ. Εἶχε φωνὴ σύντομη καὶ ἐπιβλητικὴ καὶ ἐπιτέλους ἐφαίνετο ἀριστοκρατικὴ ἀπὸ δυὸ χιλιομέτρα.

Ἡ πρώτη ἐντύπωσις τῆς νέας αὐτῆς δὲν ἦτο συμπαιθητικὴ γιὰ τὸν Ἰουστίνον.

Ἐν τοῦτοις στὴν εἰδησὶν ὅτι ἐπρόκειτο νὰ χωρσθῆ γιὰ πάντα ἀπὸ τὴ Μίνα, ἢ Σουζάννα φάνηκε νὰ δοκιμάσῃ μιὰ τόσο βαθεῖα λύπη, ὥστε ἢ ἀντίθετος φυσιογνωμία ποὺ εἶδειξε τὴν στιγμή ἐκείνη ἤρκεσε νὰ ἐπιναφέρῃ τὸν Ἰουστίνον σὲ κολακευτικώτερα αἰσθήματα.

Ἄλλως τε, ἡ ὥραία κόρη ἐχαίρετῃς μετὰ τέτοια χάρι τὴν κυρία Κορμπύ, ἄπλωσε μετὰ τέτοια ἐγκαρδιότητα τὸ χερὶ τῆς στὴν ἀδελφὴ Σελεστινῆ, ἐχαμογέλασε μετὰ τέτοια εὐγένεια στὸν γρονθὰ καθηγητὴ—ὁ ὁποῖος, ὅπως καὶ ὁ Ἰουστίνος, ἦσαν γνωστοὶ τῆς, ἂν καὶ αὐτοὶ δὲν τὴν ἐγνώριζαν—ὥστε ὁ νέος δημοδιδάσκαλος καθησύχασε ἐντελῶς.

Ἐπειτα, ὅπως ὅλες οἱ ἀγαθὲς καρδίαι, ποὺ ἐθυσιασίζονται εὐκόλως, ἐκλίνε στὸ αὐτὴ τῆς κυρίας Κορμπύ καὶ τῆς εἶπε σιγὰ :

Ἡ Μίνα, μητέρα, μοῦ φαίνεται πὼς λυπάται πολὺ πού θὰ ἀφήσῃ τὴν φιλενάδα τῆς. Δὲν ἤθελα, σὰν τὴν αὐθιανὴν μέρα, νὰ χῆ τὴν παραμικρὴ θλίψιν μέσα τῆς. Δὲν νομίζεις ὅτι θὰ ἦταν φρόνιμο νὰ προσκαλοῦσαμε τὴν δεσποινίδα Σουζάννα νὰ ρηθῆ νὰ περάσῃ ὅλη τὴν ἡμέρα τῆς αὐριον μαζί μας;

—Θὰ ἀρνηθῆ, εἶπε ἡ μητέρα.

Ἡ κυρία Κορμπύ εἶχε τὴν εὐαισθησία τῶν τυφλῶν καὶ ἀνεγνώρισε στὴ φωνὴ τῆς δεσποινίδος ντὲ Βαλζενέζ κάποιους ἤχους ποὺ ἔδονοῦσαν μετὰ τὴν ψυχρότητα, ποὺ τὴν

ἔκαναν νὰ μὴ πολυπιστεῖν στὴν τὴν τὴν φιλικὴν τρυφερότητα τῆς νέας.

—Ἄλλὰ, ἐπέμεινε ὁ Ἰουστίνος, ἂν ἔξαφνα δεχθῆ;

—Τὸ σπῆτι μας εἶναι πολὺ πτωχικὸ γιὰ μιὰ τέτοια πλουσία νέα.

—Θὰ ἐπ-στρεψῆ ἐδῶ αὐριον, μετὰ τὴν ἱεροτελεστία, καὶ ἀπόψε θὰ κοιμηθῆ στὸ δωμάτιό μου.

—Καὶ σὺ ποῦ θὰ κοιμηθῆς;

—Ὡ, πάντα θὰ βάρῳ κάπου νὰ ξαπλώσω.

—Καὶ ποιὸς θὰ ξανασυνοδεύσῃ τὴν δεσποινίδα;

—Ἔχετε δίκην μητέρα.

Ἐσυμβουλευθήσαν τὴν διευθύντρια γιὰ τὸ σοβαρὸ αὐτὸ ζήτημα καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς συνδιασκέψεως ὑπῆρξε τὸ ἔξης: Τὴν ἐπομένην ἢ διευθύντρια τοῦ οἰκοτροφείου μαζί μετὰ τὴν δεσποινίδα Σουζάννα ντὲ Βαλζενέζ, θὰ ἐφθάναν στὸ Παρίσι κατὰ τὰς δέκα τὸ πρωτὸ, θὰ παρευρίσκοντο στὴν τελετὴ τῆς εὐλογίας τοῦ γάμου καὶ μετὰ τὴν τελετὴ θὰ ἐπέστρεφαν στὴν ἁγία Βερσαλλίας.

Ἐγνωστοποίησαν τὸ σχέδιον αὐτὸ στὴν δεσποινίδα Σουζάννα, ἢ ὅποια τὸ παρεδέχθη μετὰ χαρὰ, ἂν καὶ δὲν τῆς εἶπαν καθαρὰ γιὰ ποῦ λόγῳ θὰ πῆγαιναν στὸ Παρίσι.

Ἐφοβοῦντο μιὰ ἀδιακρισία ἐκ μέρους τῆς πρὸς τὴν φιλενάδα τῆς.

Ἡ δεσποινὶς Σουζάννα ἐζήτησε μόνον τὴν ἄδεια νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν ἀδελφὸ τῆς, κ. Λορεντὰν ντὲ Βαλζενέζ.

Ἄν τῆς ὄλεσαν λίγο χωρύτερα, μπορούσε νὰ τοῦ τὸ πῆ ἢ ἴδια, δὲν πρὸ ὀλίγου ἀκόμα ἦταν μαζί του στὸ ἐντευκτήριον.

Ἐπειδὴ ὁ κ. Λορεντὰν ντὲ Βαλζενέζ ἐκατοικούσε στὰς Βερσαλλίας, ἢ μάλλον εἶχε ἐκεῖ μιὰ γκαρσονιέρα, ἢ Σουζάννα σκέφθηκε ὅτι πάντα εἶχε καιρὸ νὰ τοῦ γράψῃ, ἔστω καὶ μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῆς Μίνας.

Ἄλλως τε ἡ Μίνα τὴν στιγμή ἐκείνη ἐμπαίνε στὴν αἴθουσα καὶ τρεχάτῃ ἐπέσε στὴν ἀγκαλιὰ τῆς φίλης τῆς.

Ὁ Ἰουστίνος ἀπὸ φόβον μήπως δῆ στὰ μάτια τῆς Μίνας ἔστω καὶ τὸ παραμικρὸ δάκρυ, τῆς εἶπε ὅτι μπορούσε νὰ τὴν ἀποχωρήσῃ προσωρινῶς, διότι ἡ δεσποινὶς Σουζάννα καὶ ἡ κυρία Ντεμαρῆ—αὐτὸ ἦταν τὸ ὄνομα τῆς διευθύντριας—θὰ τοὺς ἔκλειμαν τὴν τιμὴ νὰ περάσουν τὴν αὐριὰν μέρα μαζί τους.

Ἦστερ' ἀπ' αὐτὰ τὰ ὥραία μάτια τῆς Μίνας δὲν εἶχαν κἂν ἀνάγκη νὰ σφοδρῶντο στῶν. Ξηράθησαν μόνον τῶν τὰ δάκρυ ὄψεως ὅμως μετὰ χαρὰ καὶ ἐφίλησε τὴν Σουζάννα καὶ τὴν κυρία Ντεμαρῆ.

Ἐπειτα ἐγύρισε στήν πολυαγαπημένη της οἰκογένεια καὶ εἶπε :

— Ἰδὺν ἐγώ, εἶμαι ἐντελῶς ἐτοιμη.

Ἀπεχαιρεῖσθησαν μιὰ φορὰ ἀκόμη, ἡ κυρία Ντεμαρέ καὶ ἡ Σουζάννα ὑπεσέθησαν νὰ εἶναι ἀκριβεῖς στήν ὥρα τους, οἱ πέντε ὁδοιπόροι ξανανέβηκαν στοῦ ἀμάξι καὶ ἐπανελάβαν τὴν ὁδοιπορία τους πρὸς τὸ Παρίσι, ἐνῶ ἡ Σουζάννα ἐπέστρεψε στοῦ δαμιάτιο της καὶ ἔγραψε στὸν ἀδελφὸ της :

• Ὑστερα ἀπὸ σένα κατέφθασε ἡ οἰκο-

γένεια. Πῆρε μαζί της τὴν Μίνα. Νομίζω πὼς αὐριο θὰ συμβῆ καὶ τὸ ἕκτακο στὸν Ἅγιον Ἰάκωβον, προσεκλήθημεν ἡ κυρία Ντεμαρέ καὶ ἐγὼ νὰ περάσωμε τὴν αὐριανὴ μέρα μαζί των. Ἄν θέλεις νὰ εἶσαι ἐν γνώσει τῶν διατρεχόντων, φρόντισε νὰ καταφέρης νὰ μᾶς ὁδηγήσης σὺ ὁ ἴδιος με τ' ἀμάξι σου, τὴν κυρία καὶ ἐμένα.

Ἡ ἀδελφή σου πού σ' ἀγαπᾷ

Σ ντέ Β.

KZ'.

Ἀἴτησις εἰς γάμον.

Ὅπως τὸ ὑπέθετε καὶ τὸ ἤλπιζε ὁ Ἰουστίνος, ἡ ἀγαπητὴ του μικρὴ Μίνα ἔβγαине ἀπὸ τὸ οἰκοτροφεῖον καὶ ξανάμπαινε στοῦ σπιτί χωρὶς ἡ σφιὰ καμμιάς λύπης νὰ περᾶσῃ ἀπὸ τὸ μέτωπό της.

Ἦταν λίγο ἀνήσυχη πού ἡ ἀριστοκρατικὴ φίλη της θὰ ἀνέβαινε τὸν ἀνήφορο τοῦ προαστείου τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου, θὰ περνοῦσε τὴν αὐλὴ τοῦ φαρμακοποιοῦ, τὴν σκοτεινὴ εἴσοδο τῆς κατοικίας, ὅλα αὐτὰ τὰ στίγματα, ἂν ὄχι τῆς ἀθλιότητος, τοῦλάχιστον τῆς πτώχειας, τὰ ὁποῖα δὲν παρετήρει παρὰ μόνον ὅταν ἐσκέπτετο ὅτι μιὰ ἄλλη μορροῦσε νὰ παρατηρήσῃ.

Ἐν τούτοις, ἄς τὸ ποῦμε, ἡ Μίνα ἦταν ἀνήσυχη ὄχι γιὰ τὴν πτώχεια της, διότι δὲν θάλλαξε τὴν πτωχὴ κατοικία με τοὺς φίλους της γιὰ ἓνα παλάτι με ξένοια. Ἄλλως τε ἤξερε τὴν Σουζάνναν ὅπως ἤξερε καὶ τὸν ἑαυτὸν της καὶ ἐσκέπτετο ὅτι σὲ ὁποιαδήποτε κατάστασι εὐρίσκετο μιὰ φίλη, καὶ ὅσο χαμηλὴ καὶ ἂν ἦταν ἡ κατάστασις αὐτῆ, πάντα θὰ ἔμενε εὐχαριστημένη καὶ τιμημένη ἀπὸ μιὰ ἐγκάρδια ὑποδοχῆ.

Τὸ ταξεῖδι φάνηκε σύντομο σ' ὄλους, ἀλλὰ πρὸ παντὸς στὴ Μίνα, ἡ ὁποία οὔτε καὶν παρετήρησε ὅτι ἐπρόκειτο γιὰ ταξεῖδι. Μὲ τὸ χέρι της μέσ' στοῦ χέρι τοῦ Ἰουστίνου, καὶ τὸ κεφάλι κάποτε στηριγμένον στὴ γωνιά τοῦ ἀμαξιοῦ, κάποτε ἀκουμπησμένο στὸν ἄμμο τοῦ νέου, ἔκαινε χρυσὰ ὄνειρα, ὅπως τὸ νῆθος κάμνουν οἱ νέες ἀπὸ τὰ δέκα πέντε καὶ τὰ δέκα ὀκτώ των χρόνια.

Ἐφθασαν κατὰ τις δέκα τὸ βράδυ.

Ὅλοι αἰδηῖσθε καὶ ἂν ἦταν ἡ ἕκτασις τῆς ἐργασίας τῶν κατοίκων τοῦ προαστείου, ἔμπόρεσε διόλου νὰ ἀνθέξῃ σὲ μιὰ τόσο ταχέως χωρημένη ὥρα. Ἀπὸ τις ἐπτά, ὁ καθένας μὲ μιὰ μικρὴ διαφορὰ, ἀναλόγως τῆς ἰσχύος του, πῆγε σπῖτι του, καὶ οἱ τελευ-

ταῖς πόρτες κλείσθηκαν ἀπάνω στοὺς τελευταίους γειτόνους—τῶν ὁποίων ἡ ἀποχώρησις ἄφηνε τὸν δρόμο μονήρη, ὅπως τὸ κλείσιμον τῶν θυρῶν τὸν ἄφηνε ὀλοσκοτεινο—ὅταν ἄξαφνα ἀκούσθηκε ὁ συνήθης κρότος τῆς στροφῆς τῶν τροχῶν ἀμάξης, πού σταμάτησε στὴν πόρτα τοῦ φαρμακοποιοῦ.

Ὁ φαρμακοποιός, ὁ ὁποῖος ἀκόμα δὲν κοιμήθηκε—ὀλιγώτερον γιὰ νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ἐντολήν με τὴν ὁποῖαν τὸν ἐπεφόρτισε ὁ κ. Μύλλερ, παρὰ γιὰ νὰ ὑπακούσῃ στὰ καθήκοντα τοῦ ἐπαγγέλματός του—μόλις ἀκουσε τὸ ἀμάξι νὰ σταματῆ, ἀνοίξε τὴν πόρτα του, καὶ βλέποντας τοὺς γειτόνους του, ἐπέστρεψε τὸ κλειδί στὸν κ. Μύλλερ καὶ τοῦ εἶπε ὅτι ὁ ἱερεὺς, τὸν ὁποῖον περιέμενε, δὲν παρουσιάσθη.

— Ποιὸς ἱερεὺς; ρώτησε ἡ νεαρὰ κόρη.

— Ἐνας ἱερεὺς φίλος μου, ἀπήντησε ὁ κ. Μύλλερ, ψευδόμενος ἴσως διὰ πρῶτην φορὰν, ἀλλὰ συγχωρημένος ἔνεκεν τῆς κλήσεως του προθέσεως.

Ὁ ἀγαθὸς αὐτὸς ἄνθρωπος ἐψευδετο χάριν τοῦ καλοῦ σκοποῦ.

Ἀπέπεμψαν τὸ ἀμάξι καὶ πληρώνοντάς το ὁ κ. Μύλλερ εἶπε με χαμηλὴ φωνὴ στὸν ἀμαξῖα αὐτὰ τὰ λίγα λόγια :

— Αὐριον, ἀκριβῶς στις δέκα, νὰ βρεθῆτε ἐδῶ.

— Θὰ βρεθοῦμε, ἀστὲ μου, ἀπήντησε ὁ ἀμαξῖας.

— Κρατεῖτε τὸ ἀμάξι, ἀγαπητὴ κ. Μύλλερ; ρώτησε ἡ Μίνα.

— Ναι, παιδί μου, αὐριο σκέπτομαι νὰ σὰ πάρω γιὰ ἓνα μικρὸ περιπάτο.

— Ὁλόθις καὶ σὺ, ἀδελφε Ἰουστίνε; ἐπανάλαβε ἡ Μίνα.

— Πιστεύω, ἀπήντησε ὁ Ἰουστίνος.

— Ὡ, τότε τί εὐτυχία! εἶπε ἡ Μίνα.

Καὶ μπῆκε με πηδήματα στοῦ σπιτί λέ-

γοντας καλημέρα σὲ κάθε ἔπιπλο τοῦ διαμερίσματος τῆς οδοῦ Ἁγίου Ἰακώβου, ὅπως ἀπεχαιρέτησε κάθε ἔπιπλο τοῦ οἰκοτροφείου τῶν Βερσαλλιωῶν. ὅταν ἔφυγε.

Ἐκεῖνο τὸ βράδυ κοιμήθηκαν στὶς δώδεκα, καὶ πρῶτον περιεργοὶ Ἡ κυρία Κορμπὺ δὲν νόσταξε καθόλου. Ὡς τὴν ὥρα αὐτὴ ἡ Μίνα ὡς καὶ ὁ ἴδιος Μύλλερ δὲν θυμούνται ποτε στὴ ζωὴ τους νὰ συνῆθη τέτοιο πρᾶγμα.

Τὰ μεσάνυχτα ἐχωρίσθησαν.

Ὁ Ἰουστίνος ἀπέθηκε ἅπανα στὸ μέτωπο τῆς νέας τὸ τελευταῖο του ἀδελφικό φίλημα. Τὴν ἐπομένην τὸ φίλημα αὐτὸ θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι συζυγικό.

Ὁ Μύλλερ ἐκαληνύχτισε ὄλους, δὲν εἶχε καμμιὰ διάθεσι ν' ἀποσυρθῆ καὶ διαχυρίζετο ὅτι ἂν ὑπῆρχαν ἐκεῖ βιολιά θὰ ἐγόρευε εὐχαριστως μὲ τὸν ἀδελφὴ Σελεστίνη.

Πτωχὴ ἀδελφὴ Σελεστίνη! χαμογέλασε μελαγχολικά, ποτὲ τῆς δὲν χόρευσε!

Οἱ δυὸ ἄνδρες κατεβήκαν στὸ δωμάτιο τοῦ Ἰουστίνου, ὅπου μιλήσαν ἀκόμη μιὰ ὥρα.

Ἐπειτα ὁ Μύλλερ ἀνεχώρησε.

Ὁ Ἰουστίνος πῆρε τὸ βιολοντσέλλο του, τῶνθιλε ἀπὸ τῆ θήκη, τὸ τοποθέτησε μεταξὺ τῶν γονάτων του καὶ περνώντας καὶ ξεπερνώντας μὲ τὸ δοξάρι, δυὸ δάκτυλα ὑψηλότερα ἀπ' τὶς χορδές, ἔπαιξε μὲ τὴν φαντασία του μιὰ ἀπὸ τῆς πλέον εὐθυμες μελωδίας τοῦ «Μυστικοῦ Γάμου», τὴν ὁποῖαν ἐκαλλώπισε μὲ τοὺς πλέον φανταστικούς λαρυγγισμούς καὶ μὲ τῆς πλέον ὑπερβολικῆς μουσικῆς παῦλες.

Ἐπὶ τέλους, στὶς τρεῖς, ἀπεφάσισε νὰ κοιμηθῆ, ἀλλ' ἦταν πολὺ εὐτυχῆς καὶ συνεπὼς πάρα πολὺ νευρικός γιὰ νὰ κοιμηθῆ σοβαρῶς. Ἄλλως τε, ἂν ἐκοιμᾶτο σοβαρῶς, θάχανε τὴν διαίσθησιν τῆς εὐτυχίας του.

Θὰ ἐνόμιζε κανεὶς ὅτι κοιμώμενος κρατοῦσε κάτι πού τὸν συνέδεε καὶ μὲ τὸ ζῦπνιμα, ὅπως ὁ δῦτης βαστᾷ τὸ σχοινί πού θὰ τὸν ξανανεβάσῃ στὴν ἐπιφανεία τῆς θαλάσσης ἂν κινδυνεύσῃ νὰ πνιγῆ.

Στὶς ἕξ ἦταν στὸ πόδι.

Δὲν καταλάβαινε τίποτε γὰρ τὴν βραδύτητα τοῦ χρόνου, πού παρατηροῦσε. Τὸ ἐκρεμές ἔμενε πίσω, τὸ μεγάλο ἐλατήριον τοῦ ἡλίου θάσπασε βέβαια, ἀφοῦ ἡ ἡμέρα ἐφαίνετο νᾶρχεται.

Ἡ ἡμέρα κατὰ τῆς ἐπτάμιση ἔκανε τὴν ἐμφάνισί της.

Ὁ Ἰουστίνος πῆγε νὰ δῆ στὴν πόρτα τοῦ δρόμου.

Τί ἄρα γε πῆγε νὰ δῆ ἐκεῖ;

Κί ὁ ἴδιος δὲν ἤξερε. Ὑπάρχουν σι-

γμῆς πού ἀνοίγει κανεὶς τὴν πόρτα σὰν νὰ περιμένῃ κάποιον.

Αὐτὸς περιέμενε τὴν εὐτυχίαν.

Τὴν εὐτυχίαν πού ἔρχεται τόσοσπανίως, ὅταν τῆς ἀνοίγουν προκαταβολικῶς τὴν πόρτα.

Καὶ μαγαζιά ἀνοίξαν ἤδη καὶ μερικοὶ γείτονες ἐστέκοντο στὸ κατῶφλι τῆς πόρτας των.

Πολλοὶ ἔδειξαν, ὁ ἓνας στὸν ἄλλο, τὸν Ἰουστίνου, μὲ νεύματα.

Ὁ ἀντικρυνὸς φούρνιστος, ἓνας παρατονώρης, μὲ πρόσωπο ἀλευρωμένο καὶ μεκοιλιά πού προξείχε, τοῦ φώναξε:

— Αἱ! γιὰ σήμερα λοιπόν, γείτονα;

Ὁ Ἰουστίνος μῆκε στὸ δωμάτιό του καὶ ἄρχισε τὴν τουαλέττα του. Ἡ τουαλέττα του θὰ τὸν ἀπασχολοῦσε τοῦλάχιστον μιὰ ὥρα.

Ἐίχε τὰ θερνικωμένα παπούτσια του, τῆς μεταξωτῆς του κάλτσες, τὸ μαῦρό του κοστοῦμι μὲ τ' ἄσπρο γιλέκο καὶ μὲ τὴν ἄσπρη του γραβάτα.

Ἐγνώρισε τὰ ὠρατὰ του ξανθὰ μαλλιά, πού ἐπεφταν ἀπάνω στὸ λαιμό του καὶ πού τοῦ ἔδιναν, κατὰ τὸ λέγειν τοῦ Μύλλερ, τὸν γερμανικὸ ἐκείνου ἀέρα, πού ἄρесе τόσο στὸν γερμανὸν καθηγητὴ καὶ πού τὸν ἔκαμναν νὰ μοιάξῃ τόσο στὸν Βέμπερ.

Κατὰ τῆς ὀκτῶ ἄκουσε θόρυβο στὸ ἐπάνω πάτωμα. Ἦσαν οἱ δυὸ νέες πού ζῦπνοῦσαν. Λέμε οἱ δυὸ νέες, διότι παίρνομε τὸν μέσον ὄρον τῆς ἡλικίας τῆς Μίνας καὶ τῆς Σελεστίνης.

Ἡ Μίνα ἦταν δέκα ἕξ καὶ ἡ Σελεστίνη εἴκοσι ἕξ ἐτῶν, ὁ μέσος ὄρος εἶναι μιὰ νέα εἴκοσι ἐνὸς ἐτῶν.

Μιὰ πού ζῦπνησε ἡ Μίνα, οἱ ἐκπλήξεις πού τὴν περιέμεναν, τὴν ἐπίσημη ἐκείνη μέρα, ἦταν φυσικὸ ν' ἀρχίσουν.

Ἐνῶ ἐντύνυτο, ἡ ἀδελφὴ Σελεστίνη ἔτρεξε στὸ δωμάτιο τῶν μελλονύμφων καὶ πῆρε μαζί της ὅλον τὸν ἱματισμὸ τῆς νύμφης, ἐκτός ἀπὸ τὴν ἀνθοδέσμη τῶν ἀνθέων πορτοκαλέας.

Καὶ ἔξαρνα, στρέφοντας ἡ Μίνα, εἶδε ἐκτεθειμένα ἀπάνω στὸ κρεβάτι τὸ ἄσπρο μεταξωτὸ μεσοφόρι, τὴν ρόμπα ἀπὸ λεπτοτάτη μουσελίνα μὲ νταντέλλες καὶ τῆς μεταξωτῆς κάλτσες.

Στὸ πόδι τοῦ κρεβατιοῦ εὐρίσκοντο τὰ ἄσπρα ἀτλαζένια παπούτσια.

Ἡ Μίνα παρετήρησε ὅλα αὐτὰ τὰ ἀντικείμενα μὲ μεγάλη ἐκπλήξι.

— Γιὰ ποιὸν εἰν' αὐτὰ; ρώτησε.

— Ὅλα γιὰ σένα, μικρή μου ἀδελφή, ἀπὴν-
τησε ἡ Σελεστίνη.

— Μήπως ἐπιδεικνύομαι σήμερον; εἶπε ἡ
Μίνα με χαμόγελο.

— Ὅχι, ἀλλὰ εἶσαι γιὰ τὸ γάμο.

Ἡ Μίνα παρεήρησε τὴν ἀδελφὴ Σελε-
στίνη με ἔκθαμβα μάτια.

— Καὶ ποῖος παντρεύεται; ρώτησε.

— Αὐτὸ εἶναι μυστικὸ!

— Μυστικὸ;

— Ναί.

— Ὡ πές μου το, ἀδελφὴ Σελεστίνη, ἐπα-
νέλαβε ἡ Μίνα κ' ἐχάιδεψε με τὰ δύο της
χέρια τὰ μάγουλα τῆς γεροντοκόρης.

— Αὐτὸ ἐρώτησέ το τὸν Ἰουστίνον, εἶπε
ἐκείνη.

— Ὡ! τὸν Ἰουστίνον, ἐφώνησε ἡ Μίνα.
Πόσος καιρὸς πέρασε πού δὲν τὸν εἶδα! Τι
γίνεται;

— Περιμένει νὰ ντυθῆς.

— Ὡ! τότε ντύνομαι ἀμέσως. Βοήθησέ
με, ἀδελφὴ Σελεστίνη, βοήθησέ με!

Καὶ ἡ Μίνα, με τὴ βοήθεια τῆς ἀδελφῆς
Σελεστίνης, βρέθηκε ἀμέσως ντυμένη.

Ἐκείνου πού εἶναι πῶ δύσκολο καὶ πού
παίρνει πολὺν καιρὸ στὴν τουαλέττα τῶν
γυναικῶν, εἶναι τὰ μαλλιά.

Τὰ μαλλιά ὅμως τῆς Μίνας ἦσαν φυσικὰ
σγουρά.

Μιά κτενισιὰ ἀρκοῦσε νὰ τὰ κάνῃ ὅλα
σὰν ρουλά.

Πέντε-ἕξη μπουκλες, πού ἐπεφταν ἀπὸ
κάθε μάγουλο ἀπάνω στοὺς ὤμους καὶ
ἐχάνοντο μέσ' στὸ στήθος της, ἦταν ἀρκετό.

— Νά με πού ντύθηκα, ἀδελφὴ Σελεστίνη,
εἶπε ἡ Μίνα. Πού εἶναι ὁ Ἰουστίνος;

— Ἐλα! εἶπε ἡ Σελεστίνη.

Γιὰ νὰ βγοῦν ἀπὸ τὸ μικρὸ διαμέρισμα
ἔπρεπε νὰ περάσουν ἀπὸ τὸ δωμάτιο τῆς
κυρίας Κορμπύ.

Ἡ τυφλὴ ἀνεγνώρισε τὸ δῆμα τῆς Μίνας.

Ἄλλωστε μόλις ἀνοίχθηκε ἡ πόρτα καὶ
ἡ Μίνα βρέθηκε στὴν ἀγκαλιά της.

Ἡ κυρία Κορμπύ, φιλώντας τὴν, σήκωσε
τὸ χέρι της κ' ἔψαξε τὸ κεφάλι της, ἐφάι-
νετο σὰν νὰ ζητοῦσε κάτι.

Αὐτὸ τὸ κάτι ἔλειπε.

— Δὲν εἶδες ἀκόμα τὸν Ἰουστίνον; ρώ-
τησε ἡ μητέρα.

— Ὅχι, τὴν περιμένει.

— Τότε πῆγαινε, εἶπε ἡ κυρία Κορμπύ!
Γκάρχουν στιγμὰ πού δὲν ἔχει κανεὶς
αιρὸ νὰ περιμένῃ.

Ἡ ἀδελφὴ Σελεστίνη ἀνοῖξε τὴν πόρτα
καὶ ἡ Μίνα ἐτοιμάσθηκε νὰ κατεβῆ.

— Ὅχι, εἶπε ἡ ἀδελφὴ Σελεστίνη, ἀπὸ δῶ.
Ἄνοιξε τὴν ἀντικρινὴ πόρτα.

Ἦτο ἐκείνου τὸ ὄρατο νυμφικὸ δωμάτιο
πού περιεγράψαμε.

Ὁ Ἰουστίνος ἐστέκετο στὴν μέση τοῦ
δωματίου, κρατώντας στὸ χέρι ἐκείνου πού
ἔλειπε ἀπὸ τὸν καλλωπισμὸ τῆς Μίνας, ἐκείνο
πού ἡ κυρία Κορμπύ ζητοῦσε στὸ μέτωπο
τῆς ὄρφανῆς. Τὸν σκοῦφο με τὰ ἄνθη
τῆς πορτοκαλιᾶς.

Ἡ Μίνα κατάλαβε ὅλα.

Ἐρριξε μιὰ φωνὴ χαρᾶς, ἐχλώμιασε,
κ' ἀπλόωσε τὰ χέρια, σὰν νὰ ζητοῦσε κά-
ποιο στήριγμα.

Τὸ στήριγμα ἦταν ἐκεῖ.

Ὁ Ἰουστίνος δὲν ἔκανε παρὰ ἓνα κήδημα
καὶ τὴν πῆρε στὴν ἀγκαλιά του.

Ἐπειτα, ἀκουσθῶντας τὰ χεῖλη του ἀπάνω
στὰ χεῖλη τῆς Μίνας, ἐποποθέτησε ἀπάνω
στὸ μέτωπό της τὸ στεφάνι πού ἦταν κα-
μωμένο ἀπὸ ἄνθη πορτοκαλιᾶς.

Ἔτσι, με μιὰ πνιγμένη μικρὴ φωνή, ὁ
Ἰουστίνος ἐζήτησε τὴν Μίνα εἰς γάμον καὶ
ἡ Μίνα ἔδωκε τὴν συγκατάθεσί της νὰ παν-
δρευθῆ τὸν Ἰουστίνον.

Σὲ πέντε λεπτά, ἡ Μίνα ἦταν στὰ πόδια
τῆς κυρίας Κορμπύ, ἡ ὁποία τὴν φορᾶν
αὐτὴν, ψηλαφώντας τὸ κεφάλι τῆς νέας καὶ
βρισκοντας ἐκείνου πού ἀδίκως ζητοῦσε πρὸ
δέκα λεπτῶν, ἐσήκωσε τὸ χέρι της πού
ἔτρεμε καὶ εἶπε:

— Ἐν ὄνομαί της εὐτυχίας πού σοῦ
χρωστῶ, ἔσο εὐλογημένη πα δὲ μου!

Τὴν στιγμὴ ἐκείνη τρεῖς πρόσωπα φα-
νῆκαν στὴν πόρτα.

Ἦσαν κατ' ἀρχὰς ἡ κυρία Ντεμαρέ καὶ
ἡ δεσποινὶς Σουζάννα ντε Βαλζενέζ, ἔπειτα
πίσω ἀπὸ τὶς δύο αὐτὲς κυρίες ἐφαίνετο
τὸ κεφάλι τοῦ καθηγητοῦ, πού ἐτενώνετο
ἀπάνω στὶς ἄκρες τῶν ποδαριῶν του γιὰ
νὰ δῆ σὲ τί σημεῖον εὐρίσκοντο τὰ πράγματα.

Ἐξαφνα ὁ ἀγαθὸς κ. Μύλλερ ἔνοιωσε
ὅτι κάποιος τὸν ἔπνιγε.

Ἦταν ὁ Ἰουστίνος πού τὸν φιλοῦσε.

— Αἶ λοιπόν; ρώτησε ὁ καλὸς κ. Μύλλερ.

— Αἶ λοιπόν; φώναξε ὁ Ἰουστίνος, μ' ἀ-
γαπᾷ!

— Σὰν ἀδελφῆ; ρώτησε ὁ Μύλλερ γελώντας.

— Σὰν ἀδελφῆ, σὰν μνηστῆ, σὰν γυναῖκα,
σὰν σύζυγο. Μ' ἀγαπᾷ, ἀγαπητέ μου κ.
Μύλλερ, μ' ἀγαπᾷ! Ὡ! βέβαια, εἶμαι ὁ πῶ
εὐτυχῆς ἄνθρωπος!

Ὁ Ἰουστίνος εἶχε δίκιο τὴν στιγμὴ
ἐκείνη, ἐδοκίμαζε ἓνα κάποιο ἄκρον ὄσιον
εὐδαιμονίας, τὸ ὅποιοι πολλὸ λίγοι ἄνθρω-
ποι ἀληθινὰ δοκίμασαν.

Ἐν τούτοις, ἕνας μικρὸς ὑπηρετῆς μὲ στολή, ἔκεινον πού οἱ Ἄγγλοι ὀνομάζουν γκρούμ καὶ πού μόνον οἱ πλούσιοι ἀριστοκράται διαθέτουν, ντυμένος μὲ μαύρη ρεντιγκότα, μὲ ἄσπρο πανταλόνι, σὰν ἰππασίας, μὲ ὑποδήματα ψηλά ὡς τὰ γόνατα καὶ ἀνεβοκατεβαστὰ πρὸς τὰ ἐπάνω, μὲ κασκέτο πού εἶχε δλόγυρα σειρήτη καὶ μὲ μαύρη κονκάρδα, ἀνοίξε δρόμο μεταξὺ τῶν ἠθοποιῶν τῆς σκηπῆς ἐκεῖνης, ἐπλησίασε τὴν Σουζάννα ντὲ Βαλζενεῖς καὶ τῆς ἐπρόσφερε ἕνα τυλιγμένο χαρτί καὶ ἕνα μολύδι.

— Ἀπὸ τὸν κ. Λορεντιάν, εἶπε ἀγγλιστὶ ὁ γκρούμ, ὑπάρχει ἀπάντησις.

Ἡ Σουζάννα ξεδίπλωσε τὸ χαρτί καὶ δὲν εἶδε μέσα παρὰ ἕνα μεγάλο ἐρωτηματικόν. Κατάλοβε.

Κάτω ἀπὸ τὸ ἐρωτηματικὸ ἐσημείωσε τρεῖς—τέσσαρες γραμμές :

«Πανδρνεύεται! Παίρνει τὸν ἡλίθιο δημοδιδάσκαλο! Πλήρωσε τώρα τοὺς μισθοὺς τοῦ ξρωτὸς σου καὶ ἀπόλυσέ τον. . . μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ τὸν ξαναπάρῃς στὴν ὑπηρεσία σου ἀργότερα.

Σ. ντὲ Β.»

— Νά, Ντίκ, φέρε αὐτὸ στὸν κύριό σου, εἶπε, εἶναι ἡ ἀπάντησις.

Ὁ Ἰουστινὸς εἶδε ὅλα, ἀλλὰ χωρὶς νὰ ὑποψιασθῆ τίποτε. Ἐν τούτοις ἕνα εἶδος ἀγνώστου καὶ κακοῦ προαισθήματος πέρασε στὶς φλέβες του σὰν ρίγος.

Πῆγε στὸ παράθυρο γιὰ νὰ δῆ σὲ ποιὸν θὰ μετεδίδεται τὸ γραμματάκι ἐκεῖνο.

Ἐνας ὠραῖος καὶ κομψὸς νέος περιμένει κοντὰ στὴ θυρίδα τοῦ ἀμαξιοῦ.

Ἀσφαλῶς θὰ ἦταν ὁ κ. Λορεντιάν ντὲ Βαλζενεῖς.

Περιμένοντας τὸν γκρούμ ἔστρεψε, καὶ ὁ Ἰουστινὸς εἶδε τὸ πρόσωπό του.

Ἦταν ὁ ἴδιος νέος πού τὴν ἡμέρα τῆς Ἁγίας Λωρεάς κύτταξε τὴν Μίνα μ' ἕνα τρόπο ἰδιαίτερο, πού ἔκανε ὁμοῦ τὸν δημοδιδάσκαλο νὰ νοιώσῃ τὴν πρώτη ἐχιδνα τῆς ζήλειας νὰ δαγκάνῃ τὴν καρδιά του.

Ὁ μικρὸς γκρούμ μετέδωκε τὸ γραμματάκι στὸν νέον, ὁ ὁποῖος, ἀφοῦ τὸ ἐδιάβασε, τοῦ ἔκανε νεῦμα νὰ ξαναπάρῃ τὴ θέσι του δίπλα στὸν ἀμαξηλάτη.

Ὁ ὑπηρετῆς δὲν καλοκάθησε καὶ τὸ ἀμάξι ἀνεχώρησε μὲ καλασμοῦ.

ΚΗ'.

Ὁ ἐφημέριος τῆς Μπουτῆ.

Τῆ στιγμῇ πού συνέβαιναν τὰ πράγματα αὐτὰ στὴ μικρὴ κατοικία τῆς ὁδοῦ τοῦ προαστείου τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου, ἕνας καλοκάγαθος ἱερεὺς, ἐβδομηκοντα ἕως ἑβδομηκοντα δύο ἐτῶν, ἀνέβαινε τὴν ὁδόν, ἐν μέσῳ ἐκδηλώσεων περιεργείας καὶ χαρᾶς, τῶν ὁποίων τὴν αἰτίαν ματαίως ἐζητεῖ ν' ἀντιληφθῆ.

Οἱ κάτοικοι τοῦ προαστείου Ἁγίου Ἰακώβου, οἱ ὅποιοι, σύμφωνα μὲ τὰ λόγια τῆς φαρμακοποιοῦ, περιμένα ἕνα ἱερέα ἀπὸ τὸ πρῶν τῆς προτεριάς, μόλις εἶδαν νὰ φαίνεται τὸ ράσο καὶ τὸ τρίχωμα τοῦ παπᾶ-Ντουκορνὲ—αὐτὸ ἦταν τὸ ὄνομα τοῦ ἐφημερίου—εἰδοποίησαν ὁ ἕνας τὸν ἄλλον, οἱ πλησιέστερον εὐρισκόμενοι διὰ ζώσης φωνῆς, οἱ ἀπομακρυσμένοι διὰ σχημάτων, σὰν νᾶλεγαν: «Νά ὁ ἱερεὺς».

Καὶ ἐπειδὴ δὲν τὸν περιμένα ἄλλον, ὕστερα ἀπὸ μιὰ τόσο μακρυνὴ βραδυτῆτα, ἡ ἐμφάνισις του ἐπροξένησε τὴν πύδ ζωηρῆ ἐντύπωσι.

Ὁ καθένας τὸν ἐπλησίασε, τὸν περιεκύκλωσαν εἰς τρόπον ὥστε ὁ ἱερεὺς εὐρέθη ὀδύων ἐν πομπῇ καὶ μὲ ἀκολουθίαν.

Καὶ ἐπειδὴ ἐφαίνεται ὅτι κύτταξε δεξιὰ

καὶ ἀριστερὰ γιὰ νὰ προσανατολισθῆ, μιὰ κυρὰ μὲ μιὰ βαθεῖα ὑπόκλισι τοῦ εἶπε:

— Καλημέρα σας, κύριε ἐφημέριε.

— Καλημέρα σας, καλὴ μου κυρία, ἀπῆντησε ὁ ἱερεὺς.

Καὶ ἐπειδὴ εἶδε ὅτι εὐρίσκειτο στὸν ἀριθμὸ 300 τῆς ὁδοῦ Ἁγίου Ἰακώβου, ἀντὶ στὸν ἀριθμὸ 20 τοῦ προαστείου, ἐξηκολούθησε τὸν δρόμο του.

— Ὁ κύριος ἐφημέριος ἔρχεται ἴσως γιὰ ἕνα γάμο; εἶπε ἡ κυρὰ.

— Πράγματι, εἶπε ὁ ἱερεὺς, σταματήσα.

— Γιὰ τὸν γάμο τοῦ ἀριθμοῦ 20; εἶπε μιὰ ἄλλη.

— Ἀκριβῶς, εἶπε ὁ ἱερεὺς ἐκπληττόμενος ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν περισσότερον.

Καὶ ἀκούοντας νὰ σημαίνουν ἐνηνάμιση ὄρες στὸ ὄρολόγι τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου, ἐξηκολούθησε τὸ δρόμο του.

— Γιὰ τὸν γάμο τοῦ κ. Ἰουστινίου; εἶπε μιὰ τρίτη.

— Μὲ τὴ μικρὴ Μίνα, τῆς ὁποίας εἶσθε ὁ κηδεμὼν; εἶπε μιὰ τετάρτη.

Ὁ ἱερεὺς ὅσο πῆγαινε ἀποροῦσε περισσότερο.

— Ἄλλ' ἀφήστε λουτὸν ἦσυχον τὸν καλὸν

αὐτὸν ἄνθρωπον, φλύαρος, εἶπε ἕνας βαρβαρὸς, πού τῃ στιγμῇ ἐκείνῃ ἔδενε μὲ σίδερο ἕνα θαρῆλι, βλέπετε καλά ὅτι ὁ ἄνθρωπος διαίχεται.

— Ναί, πράγματι διαίχομαι, εἶπε ὁ καλὸς ἱερεὺς. Εἶναι, φαίνεται, μακριὰ τὸ πρόσκειον τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου. Ἄν ἦξερα ὅτι εἶναι τόσο μακριὰ, θάπαιρνα ἕνα ἀμάξι.

— Ἄ, μᾶ! Ἐφθάσατε κύριε ἐφημέριε, δὲν σᾶς μένουν παρὰ μερικὰ θήματα.

— Ἐκεῖ, εἶπε μιά ἀπ' τὶς γυναῖκες, ἐκεῖ δπου βλέπετε νὰ στέκεται ἕνα κίτρινο ἀμάξι.

— Πρὸ δλίγου, εἶπε μιά ἄλλη, ὑπῆρχε ἀκόμη ἕνα ἀνοικτὸ ἀμάξι, μὲ ἕνα ὄμορφον κύριον μέσα καὶ μὲ πουδραρισμένο ἀμαξᾶ. Ἕνας μικρὸς ὑπηρετᾶκος, πού δὲν ἦταν μεγαλύτερος ἀπὸ ἕνα κοτσούφι, ἐκάθητο πλάγι μὲ τὸν ἀμαξᾶ, ἀλλὰ φαίνεται πού τ' ἀμάξι αὐτὸ δὲν εἶχε καμμιά σχέσι μὲ τὸ γάμο. Ἐφυγε.

— Δὲν βλέπω τ' ἀμάξι, εἶπε ὁ ἱερεὺς σταματώντας πάλι καὶ σχηματίζοντας μὲ τὰ χεῖρα του ἕνα ἀμπαζοῦρ γιὰ νὰ μὴ τὸν ἐμποδίσῃ ὁ ἥλιος.

— Ὡ! ἡσυχάσατε, δὲ θὰ χαθῆτε, ἄλλως τε κύριε ἐφημέριε θὰ σᾶς συνοδεύσωμε ὡς τὴν πόρτα.

— Αἱ Μπαμπολέν! Προχώρησε καὶ πῆς στὸν κ. Ἰουστῖνο νὰ μὴν ἀνυπομονῇ. Ὁ ἱερεὺς πού περιμένε ἐφθασε.

Καὶ ὁ κατεργάρας, τὸν ὁποῖον ὠνόμασαν Μπαμπολέν, καὶ ὁ ὁποῖος εἶναι ὁ ἴδιος πού ἤδη εἶδαμε νὰ ἐμφανίζεται δυὸ φορές, ἀρχισε νὰ τρέχῃ πρὸς τὸν ἀνήφορο τοῦ προαστείου, τραγουδώντας ἕνα σκοπὸ τῆς ἰδίας του ἐφευρέσεως:

«Αἱ ναί, θὰ πάγω νὰ τοῦ πᾶ, θὰ πάγω νὰ τοῦ πᾶ...»

• Καὶ πράγματι, θὰ πάγω νὰ τοῦ πᾶ, θὰ πάγω νὰ τοῦ πᾶ».

Ὁ διάλογος ἦ μάλλον ὁ τριάλωγος ἐξηκολούθησε.

— Δὲν εἴσασθε ποτέ εἰς τὸ σπῖτι τοῦ Ἰουστίνου, κύριε ἐφημέριε;

— Ὅχι, καλοὶ μου φίλοι, δὲν ἤμουν ποτέ στὸ Παρίσι.

— Ἀλήθεια; Καὶ ἀπὸ πού ἔρχεσθε;

— Ἀπὸ τὴν Μπουτῆ.

— Ἀπὸ τὴν Μπουτῆ; Καὶ πού θρίσκειται ἡ Μπουτῆ, ἠρώτησε μιά φωνή.

— Στὸν Κάτω Σηκουάνα, ἀπήντησε μιά ἄλλη, ἀπὸ τὴν ὁποίαν βραδύτερον ὁ κ.

Πριουντόμ¹ ἐδέησε νὰ δανεισθῇ τὸν θαυφῶνον τόνον τῆς.

— Πράγματι, Κάτω Σηκουάνας, ἐπανάλαβε ὁ ἱερεὺς Ντουσκορνέ. Εἶναι ἕνα μέρος θελτικώτατο καὶ τὸ ὀνομάζουν αἱ Βερσαλλοὶ τῆς Ρουένης.

— Ὡ! θὰ τοὺς θρῆτε καλά ἐγκατεστημένους!

— Καὶ πρὸ παντός μὲ ὠραία ἔπ.πλα. Εἶναι τώρα τρεῖς ἐβδομάδες πού δὲν βλέπομα παρὰ ἐπιπλά νὰ μεταφέρουν.

— Καὶ ἐπιπλά πού ἀμφιβάλλω ἂν ὁ βασιλεὺς Κάρολος ὁ Χ' ἔχῃ ὠραιότερα στήν Τουίλορι.

— Εἶναι λοιπὸν πλούσιος ὁ καλὸς κύριος Ἰουστίνος;

— Πλούσιος;... Ὅσο κι' ἕνας ποντικὸς τῆς ἐκκλησίας.

— Αἱ, καὶ πᾶς τὰ καταφέρνει;

— Ὑπάρχουν ἄνθρωποι πού ξοδεύουν ὅ,τι ἔχουν, καὶ ἄλλοι πού ξοδεύουν ὅ,τι δὲν ἔχουν, εἶπε ἕνας κουρεύτης.

— Ἐλα! Μὴ συκοφαντῆς τὸν καυμένο τὸν δημοδιδάσκαλο, διότι ἔξαφνα κουρεύεται μόνος του.

— Ναί, κουρεύεται μόνος του. Τὶ γένεια θεέ μου! Εἶναι τώρα τρεῖς βδομάδες, εἶχε ἕνα κόψιμο στὸ πηγούνι, τούλάχιστον δύο δακτύλων.

— Γιὰ νὰ σοῦ πᾶ, εἶπε ἕνα χαμίνι πού ἦταν ἐπιστήθιος φίλος τοῦ Μπαμπολέν, τὸ πηγούνι εἶναι δικό του, μπορεῖ νὰ τὸ κἀνῃ ὅ,τι θέλει, κανεὶς δὲν ἔχει νὰ πῆ τίποτε. Καὶ μοσχομπίζελα νὰ φυτεύῃ ἀπανα, εἶναι δικαίωμά του.

— Ἄ! εἶπε ὁ ἱερεὺς, βλέπω τὸ κίτρινο ἀμάξι.

— Πιστεύω νὰ τὸ βλέπετε, ἀπήντησε τὸ χαμίνι, εἶναι ὀγκῶδες ὅσον καὶ ὁ σκελετὸς τοῦ Ζωολογικοῦ Κήπου, μόνον πού εἶναι πιὸ καλὰ ζωγραφισμένο.

— Σπεύσατε κ. ἐφημέριε, εἶπε ὁ Μπαμπολέν, ὁ ὁποῖος ἐξεπλήρωσε τὴν ἐντολήν του, δὲν περιμένουν παρὰ σᾶς...

— Καλά! εἶπεν ὁ ἱερεὺς, ἀφοῦ δὲν περιμένουν παρὰ ἐμένα, ἔρχομαι.

¹ Ἰωσήφ Πριουντόμ εἶναι τύπος πού ὑπενθυμίζει τὸν «Ζακ Μονόμ» τῆς Γαλλίας, τὸν «Θεὸν Σάμ» τῆς Ἀμερικής καὶ τὸν «Δξὸν Μπούλ» τῆς Ἀγγλίας, τύπος σοβαρο-καμικῶ, μηδαιμόνητος ἱεραποποιημένης. ἔχει πάντοτε δογματικὴν συμπεριφορὰν καὶ μὲ σοβρωτάτην, συνεπῶς θαυφῶνον, φωνὴν λέγει φράσεις ποικίλεις, χωρὶς ὅμως καμια σημασίαν, ὡς: «Τὸ ἔξρος τοῦτο εἶναι ἡ ὠραιότερα ἡμέρα τῆς ζωῆς μου!». «Εἶναι ἡ γνώμη μου καὶ τὴν συμμορίζομαι» κλπ. Τὰ ἀπομνημονεύματα τοῦ Ἰωσήφ Πριουντόμ εἶναι τοῦ Ἐρρίκου Μονιᾶ καὶ ἐγράφησαν τῷ 1857.

Καὶ ὁ ἀγαθὸς ἱερεὺς κατέβηκε μὰ ἰδιαιτέρα φροντίδα καὶ σὲ πέντε λεπτά θρῆθηκε πλάγι στὸ κίτρινο ἄμαξι καὶ ἀντίχρου στὴν πόρτα τῆς εἰσόδου.

— Ἀδιάφορον, ἐψιθύρισε, ἀσφαλῶς τὸ Παρίσι εἶναι μεγαλύτερο ἀπὸ τὴν Μπουίγ κ' ἴσως κ' ἀπ' τὴν Ρουέννη.

Ὁ Ἰουστίνος καὶ ἡ Μίνα τὸν περίμεναν μπροστὰ στὴν πόρτα.

Βλέποντας τὰ δυὸ ὁμορφα παιδιά ὁ ἱερεὺς, σταμάτησε καὶ χαμογέλασε.

— Ἄ! εἶπε, πράγματι, θεέ μου, τοὺς ἔκανες τὸν ἕνα γιὰ τὸν ἄλλο!

Ἡ Μίνα ἔτρεξε καὶ τὸν ἐπλησίασε, ἔπεσε στὸ λαιμὸ του, ὅπως στὴν ἐποχὴ ὅπου ὁ καλὸς ἱερεὺς ἤρχετο νὰ δῆ τὴν μαμὰ-Μπουαδέν, τότε ποὺ ἦταν ὀκτώ μόνον ἐτῶν.

Τὸν φίλησε, ἔπειτα τὸν ἀπεμάκρυνε γιὰ νὰ τὸν δῆ καλύτερα.

Ὁ ἱερεὺς δὲν θ' ἀνεγνώριζε ποτὲ στὸ ὁμορφο ἐκεῖνο κορίτσι, ποὺ σχεδὸν ἔγινε γυναῖκα, τὸ παιδί, ποὺ πρὸ ἑξ ἐτῶν ἔστειλε στὸ Παρίσι, μὲ τὴν ἀσπρὰ ρομπίτσα του, μὲ τὰ γαλάζια παπουτσάκια καὶ μὲ τὴ μαθιά ζώνη του.

Ἄλλὰ τὴν ἀνεγνώρισε ἀπὸ τὰ ἀφωσιωμένα τῆς χάδια.

Ἔμεναν ἀκόμη πέντε λεπτά γιὰ νὰ πάη στὴν ἐκκλησιά.

— Ἀνεβίητε, ἀνεβίητε, κύριε ἐφημέριε, εἶπαν ταυτοχρόνως ὁ Ἰουστίνος καὶ ἡ Μίνα.

Ὁ ἱερεὺς ἀνέβηκε. Τὸν εἰσήγαγον στὸ νυμφικὸ δωμάτιο, ὅπου εὐρίσκοντο ἡ μαμὰ Κορμπύ, ἡ ἀδελφὴ Σελεστίνη, ἡ κυρία Ντεμαρέ, ἡ δεσποινὶς Σουζάννα ντὲ Βαλζενέζ καὶ ὁ γέρον καθηγητῆς.

— Μαμὰ-Κορμπύ, ὁ ἀγαπητὸς μας ἱερεὺς τῆς Μπουίγ, κύριος ἐφημέριος Ντουκορνέ, εἶπε ἡ Μίνα.

— Ναί, ναί, εἶπεν ὁ ἱερεὺς μὲ χαρὰ, καὶ ποὺ σὰς φέρνει μάλιστα τὴν προίκα τῆς προστατευομένης του.

— Πῶς; τὴν προίκα τῆς προστατευομένης του;

— Ναί, μάλιστα! Φαντασθῆτε ὅτι πρὸ τριῶν ἡμερῶν ἔλαβα μίαν ἐπιστολὴν μὲ γραμματόσημο τῆς Γερμανίας καὶ μὲς' ἐπὶ ἐπιστολῇ αὐτῇ βρῆκα μίαν ἐπιταγὴν δέκα χιλιάδων ὀκτακοσίων φράγκων ἐπὶ τῶν κυρίων Λεκλέρκ καὶ Λουδοβίκου, τραπεζιτῶν εἰς Ρουέννην.

— Ἐπειτα; ρώτησε ὁ Ἰουστίνος μὲ φωνὴν ἠλλοιωμένην.

— Περιμένετε! Προχωρῶ κατὰ τάξιν. Πρῶτα εἶδα τὴν ἐπιταγὴν καὶ γι' αὐτὸ σὰς ὀμιλῶ κατ' ἀρχὰς γιὰ τὴν ἐπιταγὴν.

— Ναί, σὰς ἀκούσαμε.

Ἡ κυρία Κορμπύ ὠχρῶσε φανερὰ πλέον.

Τὰ ἄλλα πρόσωπα ἐφραίνετο πῶς ἐδείκνυαν στὴν διήγησι, ποὺ μόλις ἄρχισε ὁ ἀγαθὸς ἱερεὺς, ἕνα σχετικὸν ἔνδιαφέρον, ἀλλὰ δὲν ἐννοοῦσαν ἀκόμη, οὔτε αὐτὴ ἡ Μίνα, ἐκεῖνο ποὺ ἄρχισαν ἴσως μὲ τρόμου τοὺς νὰ ἐννοοῦν ὁ Ἰουστίνος καὶ ἡ μητέρα του.

— Μαζί μὲ τὴν ἐπιταγὴν, ἐξακολούθησε ὁ ἐφημέριος τῆς Μπουίγ, ὑπῆρχε καὶ μίαν ἐπιστολὴν.

— Μία ἐπιστολὴ; ἐψιθύρισε ὁ Ἰουστίνος.

— Μία ἐπιστολὴ; ἐπανέλαβε ἡ κυρία Κορμπύ.

— Ἄ! Ἄ! Μία ἐπιστολὴ! ἔκανε καὶ ὁ καθηγητῆς, ὅχι ὀλιγώτερο συγχνημένος ἀπὸ τὴν κυρία Κορμπύ καὶ τὸν Ἰουστίνον.

— Μία ἐπιστολὴ, καὶ ἰδοὺ αὐτή.

Καὶ ὁ ἱερεὺς ξεδίπλωσε ἕνα γράμμα, τὸ ὁποῖον πράγματι εἶχε γραμματόσημο τοῦ ἑξωτερικοῦ καὶ ἀνέγνωσε:

« Ἀγαπητέ μου ἀφημέριε,

Ἐνα ταξίδι ποὺ ἐπραγματοποίησα πρὸ πολλοῦ στὰς Ἰνδίας, διὰ νὰ διακόψω κάθε ἐπικοινωνία μου μὲ τὴν Γαλλίαν, εἶναι ὁ λόγος διὰ τὸν ὁποῖον ἐπὶ ἑννέα ἔτη δὲν ἔχετε νέα μου, ἀλλὰ σὰς γνωρίζω. Γνωρίζω τὴν ἀγαθὴν κυρίαν Μπουαδέν, στὴν ὁποίαν ἐμπιστεύθηκα τὸ παιδί μου. Ἡ Μίνα δὲν ἀδικήθηκα καθόλου γι' αὐτὸ.

Σήμερον ἐπέστρεψα στὴν Εὐρώπην, ἀλλὰ κρατήθηκα στὴ Βιέννη δι' ἀπαραιτήτους ὑποθέσεις μου, ποὺ μποροῦν νὰ διαρκέσουν ἀκόμη ἀρκετὸν καιρὸ. Σπεύδω λοιπὸν νὰ σὰς ἐμβάσω διὰ συναλλαγματικῆς τοῦ Οἴκου Ἀρνστέϊν καὶ Ἐσκελεζ, ἐπὶ τοῦ Οἴκου Λεκλέρκ καὶ Λουδοβίκου τῆς Ρουέννης, τὸ ποσὸν τῶν δέκα χιλιάδων ὀκτακοσίων φράγκων, τῶν ὁποίων τὴν ἀποστολὴν καθυστέρησα.

Ἀπὸ τοῦδε θὰ λαμβάνετε τακτικά, μὲχρι τῆς ἐπιστροφῆς μου, τῆς ὁποίας δὲν μπορῶ ἀπὸ τώρα νὰ σὰς ὀρίσω τὴν ἀκριβὴ ἡμερομηνίαν, χίλια διακόσια φράγκα, τὰ ὁποία ὑπεσχέθην διὰ τὴν συντήρησιν τῆς κόρης μου.

Ὁ πατέρας τῆς Μίνας.

Βιέννη τῆς Αὐστρίας, 24 Ἰαν. 1827».

Στις τελευταῖες λέξεις, ἐνῶ ἡ Μίνα ἐφώναζε, κτυπῶντας μὲ χαρὰ τὰ χέρια τῆς:

— ὦ! τί εὐτυχία Ἰουστίνε! Ὁ μπαμπᾶς μου ζῆ ἀκόμα!

Ὁ Ἰουστίνος ἠτένιζε τὴν μητέρα του καὶ βλέποντας αὐτὴν ὠχρᾶν σὰν τὸν θάνατο ἀφῆκε μίαν κραυγὴν.

— Μητέρα μου! Μητέρα μου! ἐφώναξε. Ἡ τυφλή σηκώθηκε κι' ἐπροχώρησε πρὸς τὸν υἱὸν τῆς μὲ ἀνοικτούς τοὺς θραχίονας, ἡ φωνὴ τοῦ τὴν ᾠδήγησε.

— Καταλαμβάνεις, δὲν εἶν' ἔτσι, υἱέ μου, εἶπε μὲ φωνὴ σταθερὰ. καταλαμβάνεις;

Ὁ Ἰουστίνος δὲν ἀπήντησε, οἱ λυγμοὶ τὸν ἔπνυαν.

Ἡ Μίνα κύτταζε τὴν περὶερρη αὐτῆ σκηνή, χωρὶς ν' ἀντιλαμβάνεται τίποτε.

— Ἄλλὰ τί ἔχετε λοιπὸν μαμά Κορμπύ; ἤρώτησε, ἀλλὰ τί ἔχεις, λοιπὸν, ἀδελφε' Ἰουστίνε;

— Καταλαμβάνεις, δὲν εἶν' ἔτσι; Πτωχὸς μου, ἀγαπημένο παιδί, καταλαμβάνεις θέρβαια, ἐξηκολούθησε, ὅτι μπορούσες νὰ πανδρευθῆς τὴν Μίνα πτωχὴ καὶ ὄρφανή...

— Θεέ μου! ἐφώναξε ἡ Μίνα, ἡ ὁποία ἔρχισε νὰ μαντεύη.

Ἄλλὰ καταλαμβάνεις ἐπίσης ὅτι δὲν μπορείς νὰ συζευθῆς τὴν Μίνα, πλουσιάν καὶ ἑξαρτωμένην ἀπὸ ἓνα πατέρα;

— Μητέρα μου! Μητέρα μου! ἐκραύγασε ὁ Ἰουστίνος, λυπήσου με!

— Αὐτὸ θὰ ἦταν κλοπή, υἱέ μου! εἶπεν ἡ τυφλή, σηκώνοντας τὸ χέρι πρὸς τὸν οὐρανόν, σὰν νὰ ἐπεκαλεῖτο τὴ μαρτυρία τοῦ Θεοῦ, καὶ ἄν ἀμφιβάλλης, ἐρωτῶ ὅλους, ὅσοι εἶναι τίμιοι ἐδῶ μέσα, καὶ ἐλπίζω ἐδῶ μέσα νὰ ὑπάρχουν τίμιοι.

Ὁ Ἰουστίνος ἐγλύστρησε στὰ γόνατα τῆς μητρὸς του.

— Ἄ! μὲ ἔννοεις, ἐπανελάβῃ ἡ τυφλή, ἀφοῦ σὲ βλέπω στὰ γόνατά μου!

Ἐπειτα, ἀπλώνοντας τὸ χέρι τῆς ἀπάνω του καὶ σηκώνοντας τὸ κεφάλι πρὸς τὰ δπίσω σὰν νὰ ἤθελε νὰ δῇ τὸν οὐρανόν:

— Υἱέ μου, εἶπε, σὲ εὐλογῶ στὸν πόνο σου, ὅπως σὲ εὐλόγησα καὶ στὴ χαρὰ σου καὶ θὰ εἶμαι, τὸ ἐλπίζω, ἡ ἀγαπημένη σου μητέρα στὴν δυστυχία, ὅπως θὰ εἶμαι καὶ εἰς τὴν εὐτυχία σου.

— Ὡ μητέρα μου, μητέρα μου! ἐφώναξε ὁ Ἰουστίνος. Μαζί σας, μὲ τὴν ὑποστήριξι καὶ μὲ τὸ θάρρος σας, ναί, θὰ κάνω

ὅ,τι θέλετε, ἀλλὰ χωρὶς ἐσᾶς, ὦ, χωρὶς ἐσᾶς, νομίζω ποῦ θὰ διέπραττα μια ἄτ.μια!

— Καλὸ παιδί μου! φίλησέ με. Σελεστίνε!

Ἡ Σελεστίνη ἐπλησίασε.

— Ὁδήγησέ με στὸ κἀθισμά μου, παιδί μου, εἶπε σιγανά, βλέπω τὰς δυνάμεις μου νὰ ἐκλείπουν

— Ἄλλὰ τί συμβαίνει λοιπὸν, θεέ μου, τί συμβαίνει; ἤρώτησε ἡ Μίνα.

— Συμβαίνει... συμβαίνει, Μίνα, εἶπε ὁ Ἰουστίνος ἑξασπάζοντας σὲ λυγμούς, συμβαίνει ὅτι ἐως οἴου ὁ πατέρας σου δὲν δώση τὴν συγκατάθεσί του—καὶ προφανῶς δὲν θὰ τὴν δώση ποτέ!—συμβαίνει ὅτι δὲν μπορούμε νὰ ἀνήκωμε ὁ ἓνας στὸν ἄλλο, παρὰ ὡς ἀδελφὸς καὶ ἀδελφή.

Ἡ Μίνα ἔρριξε μιὰ φωνὴ δυνατὴ.

— Ὡ! εἶπε, μὲ ποῖο δικαίωμα ὁ πατέρας μου, ποῦ μ' ἐγκατέλειψε δέκα ἔτη χρόνια, ἔρχεται νὰ μ' ἀπαιτήσῃ σήμερον; Ἄς φυλάξῃ τὰ χημάτα του καὶ ἄς μ' ἀφήσῃ στὴν εὐτυχία μου. Ἄς μ' ἀφήσῃ τὸν πτωχὸ μου Ἰουστίνον! ὄχι ὡς ἀδελφό, —συχωρήστε με, θεέ μου!—ἀλλ' ὡς σύζυγο!... Ἰουστίνε... Ὡ! Ὡ... Ἰουστίνε! Ἰουστίνε! Ἀγαπημένε μου! ἔλα, ἔλα, μὴ μ' ἀφήνης!

Καὶ ἡ νεαρὰ κόρη μ' ἓνα τελευταῖο σπασμὸ πόνου κατέπεσε λιπόθυμη στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ Ἰουστίνου.

Μετὰ μιὰ ὥρα ἡ Μίνα ἐπέστρεψε στὰς Βερσαλλίας, ἐντελῶς ἀπηλπισμένη καὶ θρηνῶντας, μὲ τὸνα χέρι μέσ' στὸ χέρι τῆς φίλης τῆς Σουζάννας καὶ μὲ τὸ κεφάλι ἀκουμβησμένο στὸν ὄμο τῆς κυρίας Ντεμαρέ.

Προτοῦ ν' ἀναβῇ στὸ ἀμάξι, ἡ Σουζάννα ἔσχε τὸν καρδὸ νὰ γράψῃ μὲ μολύβι, καὶ νὰ τὸ στείλῃ μ' ἓνα παιδί, ἓνα μικρὸ σημείωμα, μὲ τὸ ἐξῆς περιεχόμενον:

«Ὁ Γάμος ἐναυάγησε! Φαίνεται ποῦ ἡ Μίνα εἶναι πλουσία καὶ κόρη κάποιου.

Ἐπιστρέφωμε στὰς Βερσαλλίας μὲ τὴν ὄραιαν ἀτελισμένην

Σ. ντὲ Β.

Ἡρα ἐνδεκάτῃ τῆς πρωΐας.

ΚΘ΄.

Αὐταπάρνησις.

Ἡ ἀηλιτισμένη—ὅπως ἡ ὀραία Σουζάννα ντὲ Βαλζενέξ ἀνόμασε τὴν φίλην τῆς—ἡ ἀηλιτισμένη ἀφῆνε πίσω τῆς μιὰ καρδιά ὄχι ὀλιγωτέρο ἀπελεισμένη ἀπὸ τὴν δική της.

Ἡ καρδιά αὐτὴ ἦταν τοῦ Ἰουστίνου.

Ἀπατώμεθα, ἔπρεπε νὰ ποῦμε καρδιές.

Οἱ καρδιές αὐτὲς ἦσαν τοῦ Ἰουστίνου, τῆς μητέρας του, τοῦ ἀγαθοῦ καθηγητοῦ, τῆς Σελεστίνης καὶ τοῦ ἐφημεροῦ τῆς Μπουτῆ, ὁ ὁποῖος ἀγνοοῦσε τὸ κακὸ πὺν ἐπροξένησε καὶ πὺν μετὴν ἀτόλητα τῆς ψυχῆς του ἐνόμιζε ὅτι ἤρχετο ἄγγελος καλῶν εἰδήσεων καὶ χαρᾶς, ἐνῶ τούναντιον ἀπέθῃ μεσάζων θλίψεως καὶ βασάνων.

Ἄλλ' ἐκείνη πὺν ὑπέφερε περισσότερο ἀπὸ ὄλους, διότι πονοῦσε καὶ γιὰ λογαριασμὸ τῆς καὶ γιὰ τὸν υἱὸ τῆς, ἦταν ἡ μητέρα.

Αὐτὴ πὺν ἐπέδειξε τόση γενναϊότητα κατ' ἀρχάς, πρὸ τοῦ τέλους κατεβλήθη.

Προτὸν ν' ἀποχαιρετισθοῦν, χωρὶς νὰ πῆ λέξι, χωρὶς νὰ θιάλη φωνή, χωρὶς νὰ χύσῃ ἓνα δάκρυ, σχεδὸν ἀπαρατήρητη, ἐλιποθύμησε.

Κανένας ἀπὸ τοὺς δυστυχεῖς ἐκείνους ἐγαῖστας δὲν ἀντελήφθη τὴν λιποθυμίαν τῆς.

Ἐκείνος πάλιν πὺν τὸ παρετήρησε, κ' αὐτὸ διότι ἐνοίωσε ὅτι ἓνα μέρος τῆς καρδιάς του ἀγωνιοῦσε, ἦταν ὁ Ἰουστίνος.

—Μητέρα μου! Μητέρα μου! ἐκραύγασε, ἀλλὰ δέτε λοιπὸν τὴν μητέρα μου!

Ἔρμησαν πρὸς τὴν τυφλή, στὰ πόδια τῆς ὁποίας ὁ Ἰουστίνος ἔπεσε καὶ τ' ἀγκάλιασε με τοὺς θραχιονιάς του.

Τὸ πρόσωπὸ τῆς ἦταν σάν κερὶ, τὰ χέρια τῆς κρᾶς, σάν μάρμαρο, τὰ χεῖλη τῆς μπλέ.

Ἦσαν οἱ τελευταῖες ἐλπιδες τοῦ γῆρατός τῆς πὺν πρὸ ὀλίγου ἀπέθαναν.

Ἐκεῖνο πὺν ἦταν φοβερὸ μέσ' σ' ὅλα αὐτὰ, ἦταν πὺν δὲν ὑπῆρχε τρόπος νὰ ρίξῃ κανεὶς τὸ λάθος σὲ κανένα, νὰ παραπονεθῆ ἐναντίον ὁποιοῦδήποτε.

Ὅλος ὁ κόσμος εἶχε καλὰς προθέσεις, ὡς καὶ αὐτὸς ὁ δυστυχῆς ἐφημέριος τῆς Μπουτῆ.

Ἦταν τὸ πεπρωμένον, ἡ εἰμαρμένη, ἰδοὺ τὸ πᾶν.

Ἐτρεῖξαν στὸν φαρμακοποιό, ὁ ὁποῖος ἔδωκεν ὄλατα.

Μὲ τὴν βοήθεια τῶν ἁλάτων καὶ τοῦ ξυδίου ἡ κυρία Κορμπὺ συήλθε.

Τὸ πρῶτο πρᾶγμα, ὄχι πὺν εἶδε—δυστυχῶς ἦταν τυφλή—ἀλλὰ πὺν ἐνοίωσε, ἦταν ὅτι ὁ υἱὸς τῆς τὴν παρηγοροῦσε, αὐτὸς, πὺν εἶχε τόσην ἀνάγκην νὰ παρηγορηθῆ ὁ ἴδιος.

Ἄλλ' ὁ καλὸς Ἰουστίνος δὲν ἐνοίωσε τὴν ἴδιαν του λύπην, ὅταν κάποιος ὑπέφερε κοντὰ του καὶ πρὸ παντός ὅταν ὁ κάποιος αὐτὸς ἦταν ἡ μητέρα του.

Παρέμεινε λοιπὸν πλησίον τῆς κυρίας Κορμπὺ, ὄχι μόνον ἕως ὅτου συνέβη, ἀλλὰ καὶ ἕως ὅτου πλαγιάσῃ.

Τότε, καταλαμβάνοντας ἐκείνη, τὴν μεγάλην ἀνάγκην πὺν εἶχε ὁ υἱὸς τῆς νὰ κλάψῃ καὶ νοιώθοντας ὅτι δὲν μπορούσε νὰ κλάψῃ μπροστὰ τῆς ἀπὸ φόβου μήπως τὴν ἀπελπίσῃ, ἐπέμενε ν' ἀποκρυθῆ στὸ δωμάτιό του.

Ὁ Ἰουστίνος κατέβηκε στὸ μικρὸ τοῦ δωματίου. Τὸ μόνον πρᾶγμα πὺν συναπέφερε ἀπὸ τὸ πρῶτο πάτωμα ἦταν τὸ κάλυμμα μὲ τὰ ἄνθη τῆς πορτοκαλιάς, τὸ ὁποῖον ἡ Μίνα ἀναχωρώντας ἀπέσπασε ἀπὸ τὸ κεφύλι τῆς καὶ τοῦ τὸ πέταξε.

Ὁ ἀγαθὸς καθηγητῆς κατέβηκε μετὸν Ἰουστίνον.

Ὅσο γιὰ τὸν ἐφημέριον τῆς Μπουτῆ, δὲν εἶχε πλέον τί νὰ κἀν στὸ Παρίσι. Πῆρε, κατὰ τὶς ἐξ τὸ θράδυ, τὸ λεωφορεῖο τῆς Ρουένης, συναποφροντας ἀπέσπασε ἀπὸ τὸ χρημᾶ, πὺν ἔγινε αἰτία τόσοῦ μεγάλου δυστυχῆματος.

Ἐνῶ ἀπεμακρύνετο ἀπὸ τὴν μεγάλην Βαβυλῶνα, ὅπου γρήγορα θὰ ἐξελιχθῆ τὸ δράμα μας, ὁ Ἰουστίνος καὶ ὁ καθηγητῆς του ξανακατέβηκαν στὸ δωμάτιον τῶν μαθητῶν, τοὺς ὁποῖους ἀπέπεμψαν, ἐπ' εὐκαιρίαν τῆς μεγάλης εορτῆς πὺν θὰ ἐλάμβανε χώραν καὶ ταυτοχρόνως ἐξ αἰτίας τῆς Δευτέρας τῶν Ἀπόκροφ, ἡ ὁποία ἐκτάκτως τὸν χρόνον ἐκείνον ἔφευτε στὶς ἀρχὲς τοῦ Φεβρουαρίου.

Τὸ κατηφές καὶ σκοτεινὸν πρόσωπον τοῦ μαθητοῦ του ἐνέπνευε στὸν καλὸν Μύλλερ βαθὺν τρόμον. Ἄρχισε, μετὴν ἐλπίδα νὰ τὸν ἀπασχολήσῃ, νὰ ὑπενθυμίξῃ στὸν Ἰουστίνον ὄλες τὶς παλαιὰς ἱστορίας τοῦ σχολείου, ὡς τὴν στιγμή πὺν συνήντησαν τὸ μικρὸ κοριτσάκι.

Ἐδῶ ἠθέλησε νὰ σταματήσῃ, ἀλλ' ὁ Ἰουστίνος, μετὴ τὴν σειρά του, διηγῆθη, μετὴ τὴ μεγαλύτερα λεπτομέρεια, ἡμέρα πρὸς ἡμέρα τὴ λατρευτὴ ζωὴ πὺν πέρασε ἐπὶ ἐξ χρόνι:

—Ἐπήραμε πολὺ εὐτυχεῖς! τοῦ εἶπε, πολυάριθμα προαισθήματα μὲ προειδοποίησαν ὅτι μιὰ μέρα θὰ πλήρωνα ἀκριβὰ τὴν νικὴν μου αὐτὴν ἐναντίον τῆς κακῆς μοίρας... Ἀπὸ λήγουσα, ἐπὶ ἕξ ἔτη, μιὰ ἀνεκδιήγητη εὐδαιμονία, σχεδὸν τὸ ἕκτον τοῦ βίου ἐνὸς ἀνθρώπου. Ὀλίγοι μποροῦν νὰ καυχήθουν γιὰ παρόμοιο πρᾶγμα... Ἐλησμόνησα τὴν χαρὰ τῶν ἕξ ἐτῶν ἐπὶ, θὰ λησμονήσω τὴν δυστυχία, ὅπως λησμονήσα καὶ τὴν χαρὰ. Χαρὲς καὶ λύπες θὰ συγχωνευθοῦν μιὰ μέρα, σ' ἓνα μίγμα γκριζοῦ, πού θὰ εἶναι τὸ παρελθόν. Μὴν ἀνησυχῆτε λοιπὸν γιὰ μένα, ἀγαπητὴ μου διδάσκαλε, καὶ μὴ μὲ θεωρῆτε ἱκανὸν νὰ λάβω καμμίαν ἀπλησιμένην ἀπόφασιν... Ἄλλως τε μήπως ἀνήκα καὶ στὸν ἑαυτό μου; Μήπως δὲν χρωστῶ τὸν ἑαυτό μου στὴν καλὴ μου μητέρα καὶ στὴν πτωχὴ μου ἀδελφή; Ὅχι, ὄχι, ἀγαπητὴ διδάσκαλε, ἡ τύχη μου εἶναι ἀποφασισμένη, ἐπολέμησα ἐναντίον τῆς ἀθλιότητος, θὰ πολεμήσω καὶ ἐναντίον τῆς δυστυχίας... Ἀφήστε μερικὲς ἡμέρες τὴν πληγὴ μου νὰ ἐπουλωθῇ. Πρὸ παντός, ἐπιτρέψατέ μου νὰ μείνω μόνος. Ὑπάρχει μὲς' ἐστὶ μοναξιά μιὰ ἀγνωστη θρησκεία γιὰ τὶς καρτερικὲς ψυχές. Ἡ αὐταπαρνησις, ἀγαπητὴ διδάσκαλε, εἶναι ἡ δύναμις τῶν ἀδυνάτων καὶ θὰ μὲ δῆτε νὰ ἐπανερχομαι ἰσχυρότερος καὶ πρὸ δοκιμασμένους στὸν ἀγῶνα τοῦ βίου.

Ὁ γέρον διδάσκαλος βγήκε, ἔκπληκτος, σχεδὸν τρομαγμένος ἀπὸ τὴ δύναμι τῆς αὐταπαρνησεως τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ, ἀλλ' ἐντελῶς ἦσυχος γιὰ τὶς συνέπειες τῆς ἀπελπισίας του.

Ὁ Ἰουστίνος, ἀφοῦ συνώδευσε τὸν κ. Μύλλερ ὡς τὴν πόρτα τοῦ δρόμου, ἐπέστρεψε στὸ δωμάτιο καὶ περπάτησε ἤσυχα καὶ ἐπὶ πολλὸν καιρὸν, μὲ τὰ χεῖρα σταυρωμένα, μὲ τὸ κεφάλι κατεβασμένο, ρίχνοντας ἀπὸ καιροῦ σὲ καιρὸ τὰ μάτια πρὸς τὴν ὀροφή, ὡς νὰ θελε νὰ ρωτήσῃ τὸν οὐρανὸ τὴν ἐξήγησι τοῦ αἰνίγματος πού ὀνομάζεται «πεπρωμένον».

Δυὸ-τρεῖς φορές πῆγε εἰς τὴν ντουλάπα, ὅπου τὸν βιολοντσέλλο ἔκοιματο μὲς' ἐστὶ θήκη του.

Ἄλλ' οὔτε τὴν ἀνοίξε.

Τὸ θράδυ ἐκεῖνο ἦταν πολὺ ἀδύνατος.

Ὡς τὰς τρεῖς τὸ πρωτὶ γυνοῦσε στὸ δωμάτιο, ἀπὸ τὸ πρωτὶ δὲν μπόρεσε νὰ κλάμῃ.

Ὁ πόνος του ἀπελιθάνετο, οὕτως εἶπειν, μὲς' ἐστὶ στήθος του καὶ τὸν ἐπνιγε. Ἐπεσε ἀπάνω στὸ κρεβάτι του, ἡ κούρασις ὑπερῆσχυσε καὶ κοιμήθηκε.

Τὴν πρωτεραία εἶχε τὴν ἴδια ἀγρυπνία

καὶ τὸν ἴδιο ὕπνο, μόνον πού τότε ἦταν ἡ χαρὰ πού κρατοῦσε τὰ βλέφαρά του ἀνοικτὰ καὶ ἡ κόπωσις τῆς εὐτυχίας πού τὰ κλείδωσε.

Εὐτυχῶς τὴν ἐπομένη ἦταν ἡ τελευταία μέρα τῶν Ἀπόκρεω, ἦταν λοιπὸν ἐλεύθερος ν' ἀπομονωθῇ μὲ τὴ λύπη του, νὰ συμπλακῇ μαζὶ τῆς χερεὶ μὲ χερεὶ, νὰ παλέψῃ μαζὶ τῆς καὶ νὰ φροντίσῃ νὰ τὴν καταβάλῃ.

Ὁ πόλεμος αὐτὸς ἐβάσταξε ὀλην τὴν ἡμέρα. Ἀφοῦ ἐρίλισε τὴν μητέρα καὶ τὴν ἀδελφήν του, βγήκε μόλις ξημέρωσε καὶ πῆγε νὰ ἐπισκεφθῇ καὶ πάλιν τὸ μέρος, ὅπου μιὰ ὠραία νύκτα τοῦ Ἰουνίου ἦρε τὸ κοριτσάκι ξαπλωμένο μὲς' τοὺς στάχτας καὶ τὰ λουλούδια.

Δὲν ὑπῆρχον πλέον οὔτε κῆνοι, οὔτε παροῦνες, οὔτε ξαναθὰ στάχτα, ἡ γῆ ἦταν, ὅπως καὶ ἡ καρδιά του, γυμνὴ, ἐρημιωμένη ραγισμένη ἀπὸ τὸν χειμῶνα.

Πῆγε εἰς τὸ δάσος τοῦ Μεντόν, τόσο εὐθυμο, τόσο γελαστό, τόσο γεμάτο ἀπὸ ἤλιο καὶ πρασινάδα, ὅταν περπατοῦσε ἐκεῖ μὲ τὸν καθηγητὴ του. Ἐπροχώρησε ὡς τὰς πύλας τῶν Βεροσσιῶν.

Ἔσχε τὴν δύναμι νὰ μὴ πάγῃ ὡς τὸ οἰκοτροφεῖο.

Πρὸς τὶ νὰ ξαναδῆ τὴν πτωχὴν νέαν; Δὲν ἦταν τάχα βέβαιος ὅτι ἔκλειε μακρὰ του; Δὲν ἦταν βέβαιος ὅτι ἂν τὴν ξανάβλεπε θάκλειε παραπάνω;

Ὅσο γιὰ ἐλπίδα, δὲν τοῦ ἀπέμεινε καμμία. Ἦταν φανερὸ πού ἡ Μίνα ἀνῆκε σὲ κάποια οἰκογένεια πλουσία καὶ ἀριστοκρατικὴ καὶ πῶς μποροῦσε νὰ ἐλπίζῃ ὅτι θὰ τὴν ἔδιναν σ' αὐτὸν τὸν ταπεινὸ καὶ πτωχόν;

Μποροῦσε νὰ τὴν δῆ ἀσφαλῶς, ἀλλ' αὐτὸ ἀκριβῶς δὲν ἤθελε νὰ κάνῃ.

Ἐπέστρεψε σπῆτι τοῦ στίς δέκα τὸ θράδυ. Ἐπερπάτησε σαράντα δυὸ χιλιόμετρα ἐκείνην τὴν ἡμέρα καὶ ἐντούτοις δὲν ἔνοιωσε τὴν παραμικρὴ κόπωσι.

Ἡ μητέρα του καὶ ἡ ἀδελφή του τὸν περιέμεναν, ἀνήσυχες κ' οἱ δυὸ.

Μπήκε μὲ γελαστὸ πρόσωπο, τὶς φίλησε καὶ κατέβηκε στὸ δωμάτιο του.

Ἐκεῖνο πού συνέβη τὴν πρωτεραίαν, συνέβη κι' ἐκεῖνο τὸ θράδυ. Γύρισε μὲς' ἐστὸ δωμάτιο του ἤσυχα καὶ μελαγχολικά, ἐμέτρησε τὶς ὥρες καὶ τὰ λεπτὰ ὡς τὰ μεσάνυκτα, ἔπειτα, ἀφοῦ ὅπως χθὲς σταμάτησε δυὸ τρεῖς φορές μπροστὰ στὴν ντουλάπα, ὅπου ἦταν τὸ βιολοντσέλλο του, ἀπεράσισε νὰ τ' ἀνοίξῃ, ἔβγαλε τὸ ὄργανο ἀπὸ τὴ

θήκη του καὶ τὸ κύτταξε μὲ μεγάλη μελαγχολία.

Ἐπθυμοῦνται οἱ ἀναγνώσται ὅτι ἡ μικρὴ Μίνα, ἀπὸ μιᾶ παιδιακίστικη ἰδιοτροπία, τὸν ἀνάγκασε νὰ παραιτηθῇ ἀπὸ τὸ θλίβερό αὐτὸ ὄργανο. Τὸν εἶδαμε πολλές φορές νὰ τὸ ἐγγίξῃ, νὰ τὸ βιάξῃ ἀπὸ τὴ θήκη του, νὰ τὸ σφιγγῇ μέσ’ στὰ γόνατά του, νὰ μεθᾶ ἀπὸ τὴν ἀπουσιάζουσαν μελωδίαν, ἀλλὰ νὰ μὴ ἐγγίξῃ ποτέ του τὶς χορδές μὲ τὸ δοξάρι.

Σήμερα ἐπληρώθη τὸ αὐτό.

—Ἰππὴρφα ἀχάριστος, εἶπε, ὦ παλαίε μου φίλε! Ὡ τρυφερά μου παρηγοριά! Σὲ ἐγκατέλειπα στὶς ἡμέρες τῆς χαρᾶς μου καὶ σ’ ἐπιανευρίσκω στὶς ἡμέρες τῆς δυστυχίας μου!

Καὶ ἐφίλησε τὸ βιολοντσέλλο μὲ διαχυτικότητα

—Ὡ ἀκένωτη πηγὴ παρηγορίας! ἐπανάλαβε. Μουσικὴ! Καταφύγιον τῶν δακρυσμένων ψυχῶν! Ἐφρέθηκα ὅπως ὁ ἄσπυτος υἱός. Σὲ ἐγκατέλειπα μιὰ μέρα, φιλετάτη οἰκογένεια τῆς ψυχῆς μου. Ἦμιον πλημμυρισμένος ἀπὸ θλίψεις, ἐπανερχομαι σὲ σένα, μὲ πόδια πληγωμένα, μὲ ψυχὴ ραγισμένη καὶ μοῦ ἀπλώνεις τὸν βραχίονα, θεὰ τῆς ἀρμονίας! Καὶ μὲ ὑποδέχεσαι μὲ καρδιὰ γεμάτη ἀπὸ ἔλεος καὶ ἀγάπη!

Καὶ ὅπως ἔβγαλε τὸ βιολοντσέλλο του, ἔτσι ἔβγαλε ἀπ’ τὸ συρτάρι καὶ τὸ παλιὸ βιβλίον τῆς μουσικῆς, τὸ ἐποποθέτησε ἀπάνω στὸ ἀναλόγιον, τὸ ἀνοίξε, ἐποποθετήθηκε ἀπάνω σ’ ἕνα ψηλὸ σκαμνί, ἐπῆρε τὸ βιολοντσέλλο καὶ ἔβαλε τὸ δοξάρι ἀπάνω στὶς χορδές.

Τὴ στιγμή πού ἔπαιξε δύο δάκρυα ἔπεσαν ἀπὸ τὰ μάτια του.

Ἐβαλε τὸ δοξάρι κάτω ἀπὸ τὴν ἀριστερὴ μασχάλη του, ἔβγαλε τὸ μανδύλι, ἐσφόνγισε ἡσυχὰ τὰ ὕγρα τὰ βλέφαρα καὶ ξανάρχισε νὰ παίζῃ τὸ ἴδιον σοβαρὸ καὶ μελαγχολικὸ κομμάτι πού ὁ Σαλβατόρ καὶ ὁ Ἰωάννης Ροβέρτος ἄκουσαν δυὸ ὄρες πρὸ τῆς ἐνάφεως τῆς παρουσίας ἀφηγήσεως.

Γνωρίζουσαν πῶς ὁ Σαλβατόρ ἐκτύπησε στὴν πόρτα, πῶς οἱ δυὸ φίλοι εἰσῆχθησαν ἀπὸ τὸν Ἰουστίνον, πῶς ἠρώτησαν νὰ μάθουν τὴν αἰτίαν τῶν δακρύων του καὶ ἐπὶ τέλος πῶς ὁ δημοδιδάσκαλος συγκατέστη νὰ τοὺς διηγηθῇ τὴν ἱστορία του.

Ἡ ἱστορία αὐτὴ εἶναι ἡ ἴδια πού ἐθέσαμεν ὑπὸ τὰ ὄμματα τῶν ἀναγνωστῶν μας.

Τὴν ἱστορίαν αὐτὴν οἱ δυὸ νεαροὶ φίλοι τὴν ἄκουσαν μὲ ἐντυπώσεις πολὺ διαφορετικὰς.

Ὁ ποιητὴς ἠτθάνθη ζωηρὰν συγκίνησιν σὲ μερικὰ μέρη: Ἡ σκητὴ τῆς μητέρας πού ἐπροτίμησε νὰ καταδικάσῃ τὸν υἱὸς ἐπὶ τῆς δυστυχίας, παρὰ νὰ τὸν ἀφήσῃ νὰ διαπραξῇ μιὰ ἀμφίβολη πράξι, ἔκανε ν’ ἀναβοῦν τὰ δάκρυα στὰ μάτια του.

Ὁ φιλόσοφος τὸν ἄκουσε ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὦ τὸ τέλος μὲ φαινομενικὴ ἀπάθεια. Μόνο στὸ ὄνομα τῆς δεσποινίδος Σουζάννας καὶ τοῦ κ. Λορεντάν ντὲ Βαλζενὲς ἐφρίγησε. Θὰ ἐνόμιζε κανεὶς ὅτι δὲν ἦταν ἡ πρώτη φορὰ πού ἄκουε νὰ προσφέρονται τὰ ὄνόματα αὐτὰ, καὶ καθένα ἀπὸ τὰ ὄνόματα αὐτὰ φαίνεται ὅτι τοῦ ἔκαναν, ὡς πρὸς τὴν ἠθικὴν, τὴν ἐντύπωσιν πού κάμνει ἕνα σκληρὸ πρᾶγμα προστρεβόμενον ἀπάνω σὲ μιὰ νεοανοιγμένη πληγὴ.

—Κύριε, εἶπεν ὁ Ἰωάννης Ροβέρτος. θὰ εἴμεθα ἀνάξιοι νὰ ἀκούομε κἀν τὴν ἱστορίαν πού μάς διηγηθήκατε, ἐάν ἐδοκιμάσομε νὰ δώσομε σ’ ἕναν ἄνθρωπον, ὅπως σεῖς, τετριμμένας μόνον παρηγορίας... Ἰδοὺ αἱ διευθύνσεις μας. Ἐάν ποτέ θὰ ἔχετε ἀνάγκην δυὸ φίλων, σὰς ζητοῦμε τὴν προτίμησιν.

Καὶ ταυτοχρόνως ὁ Ἰωάννης Ροβέρτος ἐξέσχισε μιὰ σελίδα ἀπὸ τὸ καρτὸν του, ἔγραψε ἀπάνω τὰ δυὸ ὄνόματα καὶ τὶς δυὸ διευθύνσεις καὶ τὶς ἔδωκε στὸν Ἰουστίνον. Αὐτὸς τὴν πῆρε καὶ τὶς ἔβαλε μετὰ τῶν σελίδων τοῦ βιβλίου τῆς μουσικῆς.

Ἐκεῖ ἦταν βέβαιος ὅτι θὰ τὶς ξανέβρισκε κάθε μέρα.

Ἐπειτα ἀπλωσε τὰ δυὸ του χέρια στοὺς δυὸ νέους.

Τὴν στιγμή πού τὰ τέσσερα χέρια ἀλληλοσφίγγοντο, κάποιος κτύπησε δυνατὰ στὴν πόρτα.

Ποὺς μοροῦσε νᾶναι τὴν ὥρα ἐκείνη;

Ὁ Ἰουστίνος ἦταν τόσον ἀπηλλαγμένος ἀπὸ κάθε ἄλλο ἐνδιαφέρον ἐκτὸς ἐκείνου πού τὸν ἀπησχόλει, ὥστε οὐτε κἀν σκέφθηκε ὅτι τὸ δυνατὸ κτύπημα τῆς πόρτας μοροῦσε νᾶνε γι’ αὐτόν.

Ἀφῆκε τοὺς δυὸ νέους νὰ βγοῦν καὶ βγαίνοντας ἀνοίξε τὴν πόρταν στὸν νυκτερινὸ ἢ μᾶλλον στὸν πρωῖνὸ ἐπισκεπτή, διότι οἱ πρῶτες ἀκτίνες τῆς ἡμέρας ἀρχισαν νὰ φαίνωνται.

Ἐκεῖνος πού κτυποῦσε στὴν πόρταν ἦταν ἕνα παιδί δέκα τριῶν ἢ δεκατεσσάρων ἐτῶν, μὲ ξανθὰ σγουρὰ μαλλιά ὀλόγουρα στὸ κεφάλι του, μὲ ρόδινα μάγουλα καὶ μὲ ρούχα ἐλαφρῶς κουρελιάρικα.

Ἐνα ἀληθινὸ χαμῖνι τῶν Παρισίων, μὲ μαβιὰ μπλούζα, μὲ κασκέτο χωρὶς γέισο καὶ μὲ παπούτσια ξεπάτωτα.

Σήκωσε τὸ κεφάλι γὰρ νὰ δῆ ποῖος τοῦ ἄνοιξε

— Μπᾶ! σεῖς κύριε Σαλβατόρ! εἶπε.

— Τί ἔρχεσαι νὰ κάνης ἐδῶ, τέτοια ὥρα; ρώτησε ὁ ἐντολοδόχος, πιάνοντας φιλικὰ τὸ χαιρὶν ἀπὸ τὸν γαϊακὴ τῆς μπλούζας του.

— Ἄ! φέρνω στὸν κ. Ἰουστίνον, τὸν δημοδιδάσκαλο, ἓνα γράμμα, πού ἡ Μπροκάντη ἤδρε τὴ νύκτα κἀνοντας τὸ γυρὸ της.

— Σχετικὰ μὲ τὸ δημοδιδάσκαλο, εἶπε ὁ Σαλβατόρ, ξέρεις ὅτι μοῦ ὑποσχέθης νὰ μάθης νὰ διαβάξης ὡς τις 15 Μαρτίου;

— Αἶ καλά! Αἶ καλά! Αἶ καλά! Δὲν εἶμεθα παρὰ στις 7 Φεβρουαρίου. Χαμένος καιρὸς δὲν ὑπάρχει ἀκόμα!

— Ξέρεις ὅτι, ἀν ὡς τις 15 δὲν διαβάξης τροχάδην, στις 16 οὐς ξαναπαίρνω τὰ βιβλία πού σοῦδωκα;

— Κι' ἐκεῖνα πού ἔχουν εἰκόνες; ὦ, κύριε Σαλβατόρ!

— Ὅλα, χωρὶς ἐξαιρέσι!

— Αἶ λοιπόν, νὰ δῆτε ἀν ξέρω νὰ διαβάξω, εἶπε τὸ παιδί, καὶ ῥίχνοντας τὰ μάτια ἀπάνω στὴ διεύθυνσι τῆς ἐπιστολῆς, ἐδιάβασε:

«Πρὸς τὸν κύριον Ἰουστίνον, Προάστειον
 «Ἄγιου Ἰακώβου Νο 20. Ἐνα λουδοβίκειο
 »ἀνταμοιβή γιὰ κείνον πού θὰ ἐγχειρίσῃ τὸ
 »γράμμα αὐτό. Μίνα»

Ἡ διεύθυνσις καὶ ἡ σημάωσις ἦσαν γραμμένες μὲ μολύβι.

— Φέροτο γρήγορα, φέροτο γλήγορα, παιδί

μου! εἶπεν ὁ Σαλβατόρ, σπρώχοντας τὸν Μπαμπολὲν πρὸς τὸ μέρος τοῦ διαμερίσματος τοῦ δημοδιδασκάλου.

Ὁ Μπαμπολὲν πέρασε τὴν αὐλὴν μὲ δύο πηδήματα καὶ μπῆκε φωνάζοντας:

— Κύριε Ἰουστίνε! Κύριε Ἰουστίνε! Μία ἐπιστολὴ τῆς δεσποινίδος Μίνας.

— Τί κάμνομεν; ἠρώτησε ὁ Ἰωάννης Ροβέρτος.

— Νὰ μείνωμε, ἀπάντησε ὁ Σαλβατόρ, εἶναι ἐνδεχόμενον τὸ γράμμα αὐτὸ νὰ γνωστοποιῆ κάποιον νέο γεγονός, καὶ ἡ συνδρομὴ μας νὰ εἶναι χρησίμη στὸν καλὸν αὐτὸν νέον.

Ὁ Σαλβατόρ δὲν ἀπετελειώσε ἀκόμη τὴ φράσι του, καὶ ὁ Ἰουστίνος φάνηκε σὸ κατωφλί τῆς πόρτας, ὡχρὸς σὰν φάντασμα.

— Ἄ, εἶσθε ἀκόμα ἐκεῖ! ἐφώναξε. Δόξα νᾶχη ὁ Θεός! Διαβάστε, διαβάστε...

Καὶ ἄπλωσε τὸ γράμμα στοὺς δύο νέους.

Ὁ Σαλβατόρ τὸ πῆρε καὶ διάβασε:

«Μὲ ἀπήγαγον διὰ τῆς βίας, κυριωλεκτικῶς μὲ σέρνον. . . δὲν γνωρίζω πού! Βοήθεια Ἰουστίνε! Σῶσέ με, ἀδελφέ μου, ἢ ἐκδικησέ με, σύζυγέ μου! Μίνα»

— Ἄ φίλοι μου! ἐφώναξε ὁ Ἰουστίνος ἐκτείνοντας τοὺς βραχίονας πρὸς τοὺς δύο νέους, ἢ Θεῖα Πρόνοια σὰς ὠδήγησε ἐδῶ!

— Αἶ λοιπόν, εἶπε ὁ Σαλβατόρ στὸν Ἰωάννην Ροβέρτον, ἐξητούσατε μυθιστόρημα; Ἐλπίζω νὰ τὸ ἤυρατε, ἀγαπητέ μου!

Δ'.

Ἄς σπεύσωμεν ὅσο πιὸ σύντομα!

Οἱ τρεῖς νέοι ἀλληλοκυτάχθησαν γιὰ μιά στιγμή.

Ἡ πρώτη στιγμή ἀνῆκε στὴν κατάπληξι, ἢ δευτέρα, πρὸ παντός γιὰ τὸν Σαλβατόρ, στὴν ἐπάνοδο τῆς ψυχραιμίας.

— Ἦσυχία! εἶπε, ἡ ὑπόθεσις εἶναι σοβαρὰ, πρόκειται νὰ μὴ ἐνσργήσωμε σὰν παιδιὰ.

— Ἀλλὰ τὴν ἀπαγάγουν! ἐφώναξε ὁ Ἰουστίνος, τὴν ὀδηγοῦν κάπου. Μοῦ ζητεῖ νὰ τὴν βοηθήσω. Ζητεῖ νὰ τὴν ἐκδικηθῶ!

— Ναι ἀκριβῶς, καὶ δι' αὐτὸ χρειάζεται νὰ γνωρίζωμε ποῖος τὴν ἀπήγαγε καὶ πού τὴν φέρνον.

— ὦ! Πῶς νὰ τὸ μάθωμε αὐτό; Θεέ μου! Θεέ μου!

— Μανθάνει κανεὶς ὅλα μὲ τὸν καιρὸ καὶ μὲ τὴν ὑπομονή. ἀγαπητέ μου Ἰου-

στίνε. Εἶσθε θέβαιος γιὰ τὴ Μίνα, δὲν εἶν' ἔτσι;

— Ὅπως καὶ γιὰ τὸν ἑαυτό μου.

— Αἶ λοιπόν, ἔσο ἡσυχος. Θὰ ξέρῃ νὰ περαιοπισθῆ τὸν ἑαυτό της. Ἄς σπεύσωμε ὅμως καὶ μὲ τὸν συντομώτερον δρόμον.

— ὦ! ναι λυπηθῆτέ με. . . θὰ τρελλαθῶ!

Ἡ αὐταπάρνησις τοῦ Ἰουστίνου λησθυμοῦσε μπροστὰ στὴν ἰδέα ὅτι ἡ Μίνα εὐρίσκειτο σὲ χεῖρας ἀπαγωγέων, πού ἤμπορούσαν νὰ τὴν ὑποβάλουν ἢ εἰς φυσικὸν ἢ εἰς ἠθικὸν ἐκχιασμόν.

— Ὁ Μπαμπολὲν εἶν' ἐκεῖ; ἠρώτησε ὁ Σαλβατόρ.

— Ναι.

— Νὰ τὸν ἀνακρίνωμε.

— Νὰ τὸν ἀνακρίνωμε! ἐπανέλαβε ὁ Ἰουστίνος.

— Τῷ ὄντι, εἶπε ὁ Ἰωάννης Ροβέρτος, ἀπ' αὐτὸ καὶ πρέπει ν' ἀρχίσωμε.

Μπήκε στὸ δωμάτιο τοῦ δημοδιδασκάλου.

— Κατ' ἀρχάς, εἶπε ὁ Σαλβατόρ, δώστε ἓνα λουδοβίκιο στὸ παιδί οὗτὸ γιὰ τὴ μητέρα του, κ' ἓνα νόμισμα, ὅποιοδήποτε, γιὰ τὸν ἴδιο.

Ὁ Ἰουστίνος ἔβγαλε ἀπὸ τὴν τσέπη του δυὸ λουδοβίκια καὶ δυὸ νομίσματα τῶν πέντε φράγκων καὶ τᾶδωκε στὸν Μπαμπολέν.

Ἄλλ' ὁ Σαλβατόρ ἔπιασε τὸ χέρι τοῦ παιδιοῦ, τὴν στιγμή πού ἐκλείδωνε, τ' ἀνοίξε μὲ τὴ βία, πρὸς μεγάλην ἀπελπισίαν τοῦ Μπαμπολέν, ἔπηρε τὸ ἓνα λουδοβίκιο καὶ τὸ ἓνα πεντάδραχμο καὶ τὸ ἐπέστρεψε στὸν Ἰουστίνο.

— Βάλτε τὰ εἴκοσι πέντε αὐτὰ φράγκα στὴν τσέπη σας, σὲ μιὰ ὥρα θὰ βρῆτε πῶς νὰ τὰ χρησιμοποιήσετε.

Ἔπειτα, γυρνώντας πρὸς τὸ παιδί:

— Ποῦ ἦρε ἡ μητέρα σου τὸ γράμμα αὐτό; ρώτησε.

— Πῶς; ἔκανε τὸ παιδί μὲ κατσομφιασμένο ὄφρος.

— Σ' ἔρωτῶ πού ἦρε ἡ μητέρα σου τὸ γράμμα αὐτό... ποῦ... γυρνοῦσε;

— Καὶ μίπως ἐγὼ μπορῶ νὰ τὸ ξέρω; Ρωτήστε τὴν ἴδια.

— Ἐχεὶ δίκιο, εἶπε ὁ Σαλβατόρ. Ἐκείνη πρέπει νὰ ἐρωτηθῇ καὶ εἶναι μάλιστα ἐνδεχόμενον νὰ περιμένη τὴν ἐπίσκεψί σας... Περιμένετε νὰ διοργανώσουμε καλὰ τίς κανονιστοχίες μας.

— Ὄδηγηστε μας, θὰ σᾶς ὑποκούσωμε, ὅσον ἀφορᾷ ἐμένα, ἔχασα τὸ κεφάλι μου.

— Γνωρίζετε πολὺ καλά, ἀγαπητέ μου Σαλβατόρ, ὅτι ἐμένα μπορεῖτε νὰ μὲ διαθέσετε, εἶπε ὁ Ἰωάννης Ροβέρτος.

— Ναί, καὶ λογάριζα νὰ σᾶς δώσω ἓνα ρόλο στὸ δρᾶμα αὐτό.

— Ἔστω! καὶ ὅσον μπορεῖτε ἐνεργητικώτερο! Εἶχα τὰς συγκινήσεις μου ὡς συγγραφεύς, δὲν θὰ ἦμουν δυσηρεστημένος νὰ τίς ἔγω καὶ ὡς ἠθοποιός.

— ὦ! σᾶς παρακαλῶ, σᾶς παρακαλῶ, κύριοι! εἶπε ὁ Ἰουστίνος, θεωρῶντας ὡς πολὺ πολῦτιμον κάθε στιγμή πού παρήρχετο.

— Ἐχετε δίκαιον... Ἴδου τί πρέπει νὰ γίνῃ.

— Λέγετε!

— Κύριε Ἰουστίνε, ἀκολουθήστε τὸ παιδί αὐτὸ πλησίον τῆς μητρὸς του.

— Εἶμαι ἔτοιμος.

Οἱ ΜΟΪΚΑΝΟΙ ΤΩΝ ΠΑΡΙΣΙΩΝ

— Περιμένετε... Κύριε Ἰωάννη Ροβέρτε, θὰ προμηθευθῆτε ἓνα ἄλογο, ἐντελῶς σελωμένο, καὶ θὰ μεταβῆτε μ' αὐτὸ στὴν ὁδὸν Τριπερὲ ἀριθ. 11.

— Τίποτε εὐκολώτερον.

— Ἐγὼ θὰ πάγω νὰ κάνω δῆλωσι στὴν ἀστυνομία.

— Γνωρίζετε κανένα ἐκεῖ;

— Ἀκριβῶς τὸν ἀνθρώπο πού μᾶς χρειάζεταιται.

— Καλά... καὶ κατόπιν;

— Καὶ κατόπιν, θὰ σᾶς συναντήσω στὴν ὁδὸν Τριπερὲ ἀριθ. 11, στὴ μητέρα τοῦ παιδιοῦ αὐτοῦ καὶ ἐκεῖ σκεπτόμεθα.

— Ἐλα μικρὲ, πάμε! εἶπε ὁ Ἰουστίνος.

— Ἀφήστε πρώτα μιὰ λέξι, γιὰ νὰ καθουχάσετε τὴν μητέρα σας, εἶπε ὁ Σαλβατόρ. Εἶναι ἐνδεχόμενον νὰ ἐπιστρέψετε ἀργά, καὶ ἴσως νὰ μὴ ἐπιστρέψετε καθόλου.

— Ἐχετε δίκαιον εἶπε ὁ Ἰουστίνος. Πιῶχὴ μου μητέρα, σ' ἔλησμόνησα!

Καὶ ἔχραξε ἐν βίᾳ μερικὲς γραμμὲς ἀπάνω σ' ἓνα χαρτί, τὸ ὁποῖον ἀρῆσε ἀνοικτό, ἀπάνω στὸ τραπέζι τοῦ δωματίου του.

Ἐγαστοποίησε στὴν μητέρα του, χωρὶς νὰ τῆς πῆ τίποτ' ἄλλο, ὅτι μιὰ ἐπιστολὴ πού πήρε τὴν στιγμή ἐκείνη ἀπαιτοῦσε τὴν ἀπουσία του καθ' ὅλην τὴν ἡμέρα.

— Καὶ τώρα ἄς ἀναχωρήσωμεν, εἶπε.

Οἱ τρεῖς νέοι ὄρμησαν ἔξω ἀπ' τὸ σπίτι. Πρέπει νὰ ἦταν ἡ ὥρα ἕξ καὶ μισὴ τὸ πρωί.

— Ἴδου ὁ δρόμος σας, εἶπεν ὁ Σαλβατόρ, δεικνύοντας ἀπὸ μακρὰ στὸν Ἰουστίνον τὴν ὁδὸν τῶν Οὐρσολίνων.— Ἴδου ὁ ἰδικὸς σας ἐπρόθεσος, δεικνύοντας εἰς τὸν Ἰωάννη Ροβέρτον τὴν ὁδὸν τῆς Μπούρμπης, καὶ Ἴδου καὶ ὁ ἰδικὸς μου ἐτελείωσος διευθυνθεὶς πρὸς τὴν ὁδὸν Ἁγίου Ἰακώβου.

Ἔπειτα, ἀφοῦ ἔκανε καμμιὰ τριανταριά βήματα, ἐγύρισε φωνάζοντας:

— Ἡ συνάντησις στὴν ὁδὸν Τριπερὲ ἀριθ. 11.

Ἄς ἀκολουθήσωμεν τὸν κυριώτερον ἦρωα τῶν γεγονότων πού συμβαίνουν τὴν ὥραν ἐκείνην, καὶ— ἐνῶ ὁ Ἰωάννης Ροβέρτος σπεύδει πρὸς τὴν ὁδὸν Πανεπιστημίου νὰ σελλώσῃ τὸ ἄλογο του, καὶ ὁ Σαλβατόρ στὴν Ἄστυνομία— ἄς ἀκολουθήσωμε τὸν Ἰουστίνον Κορμπύ πού προχωρεῖ πρὸς τὴν ὁδὸν Τριπερὲ, ἀκολουθώντας τὰ βήματα τοῦ Μπαμπολέν.

Ἡ ὁδὸς Τριπερὲ, ὅπως καθένας ξέρει, ἡ μᾶλλον ὅπως καθένας δὲν ξέρει, εἶναι μιὰ μικρὰ ὁδός. Παράλληλος πρὸς τὴν ὁδὸν Κοπὴ καὶ κάθετος ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Γκροσιέλ.

Ὅλη αὕτη ἡ συνοικία, ὑπενθύμιζε κατὰ

τὸ 1827 τὸ Παρίσι τῆς ἐποχῆς τοῦ Φιλίππου - Αὐγούστου. Ἐκείνη τὴν ἑβδομάδα καὶ λαοπώδη νερά, πού κυκλοφοροῦν δλόγῳρα στὸν τοίχου τῆς Ἁγίας Πελαγίας, δίδουν στὴν φυλακὴ αὐτὴν τὸν ἀέρα ἐνὸς παλαιοῦ φρουρίου πού ἀνήγειραν στὸ μέσον μιᾶς λίμνης. Οἱ δρόμοι, μόλις δύο μισθ-τρία μέτρα φαρδεῖς, ἦσαν φραγμένοι ἀπὸ σωροὺς ἀκαθαρσιῶν καὶ ἀπομεινάρια ἀσβέστου οἰκοδομῆς καὶ οἱ καταβόθρες, ὅπου ἐφυτοζοῦσαν οἱ δυστυχεῖς κάτοικοι τῶν συνοικιῶν αὐτῶν, ἔμοιαζαν πολὺ περισσότερον μὲ ἀχυροσκεπὴ καλύβια παρὰ μὲ σπίτια.

Μπροστὰ σ' ἕνα ἀπ' αὐτὰ τὰ καταγῶγια σταμάτησε ὁ Μπαμπολέν.

— Ἐδῶ εἶναι, εἶπε.

Τὸ μέρος ἦταν δυσῶδες καὶ ἀπὸ ὅλους τοὺς πόρους τοῦ ἀνέδιδε μιὰ βρώμα ἀθλιότητος καὶ ἀκαθαρσίας.

— Ὁ Ἰουστίνος οὔτε κἀν ἐπρόσεξε.

— Προχώρει, εἶπε, σὲ ἀκολουθῶ.

— Ὁ Μπαμπολέν μῆκε σὰν ἄνθρωπος, συνηθισμένος, ὅπως λένε, μὲ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ σπιτιοῦ.

Σὲ δέκα δῆματα ὁ Ἰουστίνος σταμάτησε.

— Ποῦ εἶσαι; εἶπε, δὲ βλέπω τίποτα!

— Ἐδῶ, κύριε Ἰουστίνε, εἶπε τὸ χαμίτι πλησιάζοντας τὸν δημοδιδάσκαλο, βάστα τὴν ἄκρα τῆς μπλούζας μου.

— Ὁ Ἰουστίνος ἔπιασε τὴν ἄκρα τῆς μπλούζας τοῦ Μπαμπολέν καὶ ἀνέβηκε δῆμα πρὸς βῆμα τὴν ὑψηλὴ σκάλα, πού ἔφερνε τὸ υπερέψηφρο ὄνομα τῆς κλίμακος καὶ πού ὠδηγοῦσε στὴν κατοικίαν τῆς Μπροκάντης.

Ἐφθάσαν στὴν πόρτα τοῦ κυνοστασίου καὶ ἡ κατοικία τῆς Μπροκάντης ἐφαίνετο ἵτι ἐδικαιολογοῦσε ἀπὸ πάσης ἀπόψεως τὸ ἴνομα αὐτό, διότι μόλις φθάσαν στὸ κεραλόσκαλο, ἄκουσαν τὰ δέξια γαυγίσματα ἡδὲ δωδεκάδος σκύλων, πού ὠρλιαζαν ὅλους τοῦ: τόνους τῆς κλίμακος τῶν ἡχων.

Θὰ ἐνόμιζε κανεὶς ὅτι εἶναι θηρευτικοὶ ὕνες πού ξαναμαζεύονται.

— Ἐγὼ εἶμαι, μῆτέρα, εἶπε ὁ Μπαμπολέν, βάζοντας τὰ χέρια του ἀνάμεσα στὸ τόμα καὶ στὴν τρύπα τῆς κλειδαριάς τῆς ὀρθας, ἀνοίξτε, εὐρισκομαι μὲ κοινωνία κτῶς πρέπει.

— Θὰ σκάσετε ἐπὶ τέλος, λυσσασμένα! οὐσθηκα μὲ ἀπ' τὸ δωμάτιο ἡ φωνὴ τῆς Μπροκάντης, πού ἀπρηθύνετο στὸ σκυλόγι. Δὲν ἀκούει κανεὶς τίποτε! Θὰ σιω-

πήσης Κάισαρ! . . . Θὰ σιωπήσης Πλούτων! Σιωπή! σιωπάστε ὅλοι!

Καὶ στὴ διαταγὴ αὐτῇ, πού προφέρθηκε μὲ ἀπειλητικὴ φωνὴ, ἔγινε μὰ τέτοια σιωπὴ πού μποροῦσε κανεὶς ν' ἀκούῃ ποτικὸ νὰ περπατᾷ μέσ' στὸ σίτι, ὅπου ἔως ἕνα βαθμὸ καὶ δὲν ἔλειπαν οἱ ποτικὸι.

— Μπορεῖς νὰ μῆτῃ τώρα σὺ καὶ ἡ κοινονία σου εἶπε ἡ φωνή.

— Καὶ πῶς αὐτό;

— Δὲν ἔχεις παρὰ νὰ σπρώξῃς τὴν πόρτα, τὸ μάνδαλο δὲν εἶναι βαλμένο.

— ὦ, τότε καλά.

Καὶ ὁ Μπαμπολέν σήκωσε τὸν σῆτη, ἔσπρωξε τὴν πόρτα καὶ ἀφῆκε διδοῖ στὸν ἀνυπόμονο Ἰουστίνου, ἡ ὅποια τὸν ἔθεσε ἀπέναντι ἐνὸς θεάματος, τὸ ὅποιον χωρὶς νὰ εἶναι ἀπὸ τὰ πλέον ρωμαντικά, ἀξίζει μ' ὅλα ταῦτα μιὰ ἰδιαιτέρα περιγραφή.

Φαντασθῆτε, πραγματικῶς, ἕνα εἶδος, χῶλλ, διηρημένο κατὰ μήκος καὶ κατὰ πλάτος ἀπὸ δύο διασταυρωμένας δοκοῦς, προωρισμένας νὰ υποστηρίζουν τὴν στέγη τοῦ σταύλου αὐτοῦ, ἀπὸ τὸν ὅποιον ἐσχημάτισαν ἕνα δωμάτιο, μιὰ ὄροφι ἀπὸ πέταυρα πού ἐχρησιμοποιοῦντο ὡς βάσις στὰ ἐπάνω κεραμίδια καὶ ἀπὸ τὰ χῶματα τῶν ὁποίων μποροῦσε κανεὶς ν' ἀπολαύσῃ τίς πρώτες λάμψεις τῆς ἡμέρας. Σὲ μερικὰ μέρη ἀπειλητικὰ φουσκώματα τῆς στέγης ἐδείκνυαν φανερά ὅτι ἡ στέγη ἦταν ἐτοιμὴ νὰ καταπέσῃ στὸν πρῶτο ἀνεμο μῆς; θυέλλης! Φαντασθῆτε τοίχους ἀσβεστομένους καὶ ὑγροῦς, κατὰ μήκος τῶν ὁποίων ἔτρεχαν ἀράχνης πού κῦτταζαν μὲ περιφρόνησι ἕνα σωρὸ ἔντομα παντῶς εἶδους, καὶ θ' ἀντιληφθῆτε τὴν ἐντύπωσι τῆς ἀηδίας πού θὰ κατελάμβανε κάθε ἄνθρωπον, πού θὰ ἤρχετο σ' ἕνα τέτοιο μέρος, ὑπὸ τὴν δύναμι ἀισθηματος ὀλιγωτέρον ἐπιτακτικὸ ἀπὸ τὸ αἰσθημα πού ὠδηγοῦσε ἐκεῖ τὸν Ἰουστίνου.

Μιὰ δωδεκαριὰ σκυλιά, μολοσσοί, θηρευτικοὶ, οὐλότριχα σκυλάκια, μεγάλα σκυλιά τῆς Δανίας, ἐσαλεύοντο σὲ μιὰ γωνία τοῦ δωματίου, μαζεμένα καὶ τὰ δώδεκα σ' ἕνα παλῶ καράτσι, ὅπου μόλις θὰ χαροῦσαν τέσσαρα ἡ πέντε τὸ περισσότερον.

Στὴν ἄκρα πού ἐσχημάτιζαν αἱ δύο δοκοὶ ἐκείνη τοῦ ἕνας κόρακας πού κτυποῦσε τὰ φτεροῦ τῶν, ἀσφαλῶς γιὰ νὰ ἐκδηλώσῃ τὴν χαρὰ του γιὰ τὰ γαυγίσματα τῶν σκύλων. Καθὼς ἔβλεπε ἀπάνω σ' ἕνα σκαμνάκι, ἀκαμπτηρῶς στὴν ἄκρα τῆς δοκοῦ, ἡ ὅποια σὰν ἀπὸ ὑποστηρίγματα ὑπεβάσταζε ὅλο ἄνωγρον τὸ ἐπιτιοῦροπο οἰκοδόμημα, περιεπαύετο ἀπὸ ἕνα εἶδος ἐπιτειχίσμα.

Φίλιππος ὁ Β' ἡ Φίλιππος Αὐγούστου, τέλη IB' αἰῶνος II' αἰῶνος 1165—1223. Ἀνήλθε τὸν θρόνον 1180. Μονάρχεις ἐνεργητικώτατος.

ἀπὸ κουρέλια κάθε χρώματος, πού ἀνέβαινε στὸν τοῖχο σ' ἓνα ὕψος ἐνδὸς περιπού μετρου, μιά γυναικία, πενήντα περίπου ἐτῶν, ὅπως ἐφαίνετο, ὑψηλή, ἀδύνατη, κοκκαλιάρα, ἰσχνή σὰν ἄλογο καθριολέ,¹ κρατοῦσε γονατισμένο, μέσ' στὰ γονάτια τῆς ἓνα κοριτσάκι, τοῦ ὁποίου ἐκτένιζε τὰ μακρὰ καὶ μαῦρα μαλλιά, μὲ μιά φροντίδα πού ἀπεδείκνυε ὅτι ἡ γρηᾷ Ἀθιγγανὶς ἢ ἡσθά-νετο μιά μεγάλη ἀγάπη στὴ μικρὴ κορη ἢ ἓνα μεγάλο σεβασμὸ στὴν ὁμορφιά τῶν μαλλίων τῆς.

Ἡ σκηνὴ αὐτὴ, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν δὲν ἔλειπε τὸ ρωμαντικὸ μέρος, πρὸ παντός ἐξ αἰτίας τῆς τυπικῆς ἀντιθέσεως τῶν προσώπων πού τὴν ἀποτελοῦσαν, ἐφωτίζετο ἀπὸ μιά πηλὴν λυχνία, τοποθετημένη ἀπάνω σ' ἓνα ἀναποδογυρισμένο ἀνδρείκελο καὶ ὡς ἐκ τούτου παρομοία πρὸς τῆς ρωμαϊκῆς ἐκείνης λυχνίης πού βρέθησαν σὲν ἀνασκαφῆς τοῦ Ἐρκουλάνου² καὶ τῆς Πομπηίας.

Ἡ γρηᾷ γυναικία—ἀναμφιδόλως ἐκείνη τὴν ὁποῖαν ὁ Μπαμπολὲν ἠνόμαζε Μπροκάντην—ἦταν ντυμένη μὲ κασιανὸ χρώματος κουρέλια, ἀπὸ διάφορα ὑφάσματα, μαζεμένα δεξιά κι' ἀριστερά, ραμμένα ὅπως ἔτυχε καὶ πού ἐφαίνοντο προαρμομένα νὰ χρησιμοποιηθοῦν ὡς δειγματολόγιον κανεῖνος ράπτου, ὅλων τῶν ἀποχρώσεων τοῦ κασιανοῦ χρώματος.

Ἡ μικρὴ κορη, ἢ γονατισμένη μεταξὺ τῶν γονάτων τῆς, δὲν εἶχε γιὰ ἐνδυμασία παρὰ μόνον ἓνα μακρὸ ὑποκάμισο ἀπὸ ἀλευκάντο ὑφασμα, παρόμοιο μ' ἐκεῖνο μὲ τὸ ὁποῖον ὁ Σιέφφερ³ ντύει τὴν Μινιόν. Τὸ ὑποκάμισο αὐτὸ ἔπαιρνε τὸ σχῆμα τῆς μπλούζας ὅπως ἦταν σφιγμένο ὀλόγυρα στὴ μέση τῆς, μ' ἓνα βαμβακερὸ κορδόνι γκριζο-κόκκινο, στὶς δύο ἄκρες τοῦ ὁποῖου ἐκρέμοντο δυὸ μεγάλες φουντες πού ἐμοιαζαν ἄρκετά μ' ἐκείνες πού κρεμοῦν στὰ παραπετάσματα. Ὁ λαίμαξ καὶ τὸ στήθος τῆς μικρῆς ἐκρύπτοντο κάτω ἀπὸ ἓνα κόκκινο ἀλί, ξεσχι-

σμένο, τὸ ὁποῖον ὁμως ἐνηρμονίζετο μὲ τὴν βαθεῖα ἀπόχρωσι τοῦ κορδονίου, ὅσον βέβαια ἐπιτρέπεται νὰ ἐναρμονίζεται τὸ μαλλὶ μὲ τὸ βαμβάκι.

Τὰ δυὸ σταυρωμένα ποδαράκια τῆς, ἐπὶ τῶν ὀπίμων σκυμμένη ἐστηρίζετο, ἦσαν γυμνά.

Ἦσαν δυὸ θελκτικὰ ποδάρια, δυὸ ποδάρια πριγκηπίσσης τῆς Ἀνδαλουσίας ἢ Ἀθιγγανίδος.

Ὅσο γιὰ τὸ πρόσωπο—πού τὸ ἔστρεψε πρὸς τὸ μέρος τῆς πόρτας τῆ στιγμῆ πού ἀνοίξε, γιὰ νὰ δώσῃ διόδο στὸν Μπαμπολὲν καὶ στὸν δημοδιδάσκαλο—εἶχε τὴν ἀσθενικὴ ὠχρότητα τῶν σκυφωμένων ἀνθρώπων τῶν προαστείων μας. Τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς εἶχαν μιά κανονικότητα καὶ μιά καθαρότητα θαυμασία, ἀλλ' οἱ ἀδυνατισμένες στρογγυλότητες τοῦ ἀρρωστιάρικου ἐκείνου σώματος ἀνακάταναν μὲ οἴκτο τὸν θαυμασμὸ. Τὰ περιμαυρισμένα τῆς μάτια μὲ τὸ βαθούλωμά των, τὰ ἀνήσυχτα βλέμματα, αἱ φωτοσκιάσεις τῶν ἀδυνάτων παρεῶν, ἀντὶ νὰ ἐξέχουν, τὸ μισοανοιγμένο στόμα, σὰν κάποια ἀνάμνησις πεινῆς ἢ τρόμου, τὸ σοβαρὸ μέτωπο, ἢ γλυκεῖα καὶ ἁρμονικὴ φωνὴ καὶ τὰ σπάνια λόγια τοῦ κοριτικοῦ αὐτοῦ τῶν δέκα τριῶν ἐτῶν, ὅλα αὐτὰ συνέτειναν νὰ δώσουν στὴ μορφὴ τῆς κατὶ τὸ περιεργον καὶ τὸ φανταστικόν, τὸ ὁποῖον θὰ ὑπενθύμειε στὸν φίλο μας Πετρούς, ἂν ἐτύχαινε ν' ἀντικρύσῃ τὸ θελκτικὸ αὐτὸ μοντέλο, τὴν ἰδέα πού ἐσχημάτισε γιὰ τὴν Μήδεια ὡς μικρὸ κορίτσι ἢ γιὰ μιά ἀνήλικη Κίρκη.

Δὲν ἔλειπε στὴ μικρὴ αὐτὴ κόρη παρὰ ἓνα χρυσοῦ ραβδάκι καὶ τὸ πλαίσιον τῶν βουανῶν τῆς Θεσσαλίας,¹ γιὰ νὰ ἀποβῇ μάγισσα. Δὲν τῆς ἔλειπε παρὰ μιά ἀνθισμένη πορφύρα, μαγαριτάρια ὀλόγυρα στοὺς βραχίονας καὶ μέσ' στὰ μαλλιά, γιὰ νὰ γινῇ μιά γόησσα. Δὲν τῆς ἔλειπε παρὰ ἓνα στέμμα ἀπὸ νυμφαίας καὶ ἓνα ἄρμα ἀπὸ σεντέφι, ὀδηγούμενον ἀπὸ δυὸ περιτέμεια, γιὰ νὰ φανῇ σὰν ἡ πιὸ μαγευτικὴ νηρητῆς.

Ἄλλως τε, διὰ νὰ ἐπανέλθωμεν στὴν λυπηρὰν πραγματικότητα, ἦταν—μαζὶ μὲ τὴν ποίησιν καὶ μὲ μίαν περιεργον καθαρῶτητα ἀσυμβίβαστον μὲ τὴν ἀθλιότητα ἐκείνην—ἡ ἐνσάρκωσις τῆς Παρισινῆς τῶν

¹ Καθριολέ εἶναι ἀμάξι κομπό, ἐλαφρὸ καὶ δίτροχο.

² Τὸ Ἐρκουλάνου καὶ ἡ Πομπηία εἶναι δυὸ πόλεις τῆς ἀρχαίας Ἰταλίας (Καμπανίας) κτισμέναι στοὺς πρόποδας τοῦ Βεζουβίου καὶ καταστραφεῖσαι ἐντέλως ἀπὸ τὴν ἐκρηξίν τοῦ ἡφαιστείου αὐτοῦ τῷ 79 π. Χ. Καὶ αἱ μὲν ἀνασκαφαὶ τοῦ Ἐρκουλάνου ἤρχισαν τῷ 1719, τῆς Πομπηίας δὲ τῷ 1748.

³ Ἀρὸ Σιέφφερ εἶναι ζωγράφος Γάλλος, ὁ ὁποῖος ἐξαγάφισε τὴν Μινιὸν τῷ Γκαίτε, ντυμένην μὲ ὑποκάμισο ἀπὸ ἀλευκάντο ὑφασμα. Ἡ Μίσιον εἶναι τὸ πρῶτονγνωστὸν πρόσωπον ἐνὸς ἀπὸ τὰ φρασιότερα ἔργα τοῦ Γκαίτε, πού ἐπιγράφεται «Wilhelm Meister». Ὑπάρχει καὶ μελόδραμα μὲ θέμα τὸ ἔργον αὐτὸ καὶ μὲ φρασιωτάτην μουσικὴν τοῦ Ἀμβερσιου Τόμας.

¹ Ἡ Θεσσαλία τὸ πάλαι ἐθεωρεῖτο ὡς χώρα τῶν μαγισσῶν. Πλοῦς σαφεστέρως κατανόησον τῆς τότε τοιαύτης διαδόσεως, ἀναγνώσατε τὸ χαρακτηριστικὸν διήγημα τοῦ Λουκιανοῦ, πού ἐπιγράφεται «Λούκιος ἢ ὄνος».

ἀθλίων ἐκείνων προαστείων, ἢ ἔλλειψις τοῦ δέρος, τοῦ ἡλίου καὶ τῆς τροφῆς, τῶν τριῶν αὐτῶν στοιχείων τῆς ζωῆς, ἐφαίνετο μὲ χαρακτικῆρας ἀνεξάλειπτους ἀπάνω σ' ὄλο τὸ λοχὸν σωματάκι τοῦ ἀθλίου ἐκείνου πλάσματος.

Ἄς διηγηθῶμε ἀμέσως, μὲ κίνδυνον νὰ διακόψωμεν τὴν ἀφήγησίν μας—τῆς ὁλοίας

ἄλλως τε ἢ ἱστορία τοῦ Ἰουστίνου καὶ τῆς Μίνας δὲν ἀποτελοῦν παρὰ ἓνα ἐπεισόδιον—ὄ,τι ἦταν γνωστὸ γιὰ τὸ μυστηριώδες καὶ ποιητικὸ αὐτὸ κοριτσάκι.

Θὰ ἐπανεύρωμεν τὸν Μπαμπολὲν καὶ τὸν δημοδιδάσκαλον ἀπάνω στὸ κυτῶφι τῆς πόρτας, ὅπου τοὺς ἀφήνωμεν.

ΛΑ΄.

Ρόδον τῶν Χριστουγέννων.

Ἐνα βράδιν—ἦταν κατὰ τὴν νύκτα τῆς 20 Αὐγούστου 1820, περίπου στὶς ἑννέα—ἡ Μπροκάντη ἐπέστρεφε μ' ἓνα μικρὸ κάρρο, τὸ ὁποῖον ὁ Ἰουστίνος μπορούσε νὰ δῆ στὴν αὐλή, καὶ ἓνα γαῖδαρο, τὸν ὁποῖον μπορούσε ν' ἀκούη νὰ γκαρίζη στὸ σταῦλο, ἀφοῦ ἐπώλησε ἓνα ποσὸν κουρελιῶν στὸ χαρτοποιεῖον τῆς Ἐσσόν, ὅταν ἔξαφνα εἶδε νὰ πηδᾷ ἀπὸ τὸ ὀπίσω μέρος τοῦ δρόμου, καὶ σὰν νάβγαине ἀπὸ κανένα λάκκο, τὴν σιλουέττα ἐνὸς παιδιοῦ ποῦ τρεχᾶτο ὠρμῶς πρὸς αὐτὴν μὲ ἀνοικτοὺς βραχίονας, μὲ τὴν ὠχρότητα στὸ μέτωπο, μὲ ἀσθμαῖνον στήθος, μὲ ὄλο τὸ σῶμα μὲς' στὴν τρεμοῦλα καὶ μὲ τ' ἀποτυπώματα τοῦ πῶ φοβεροῦ τρόμου φωνάζοντας:

— Βοήθεια! Βοήθεια! Σώστε με!

Ἡ Μπροκάντη ἦταν ἀπὸ τὸ γένος ἐκεῖνο τῶν Βοημίδων καὶ τῶν Ἀθιγγάνων ποῦ ἔχουν τὸ περιεργὸν ἐνστικτὸν νὰ κλέπτουν παιδιά, ὅπως τὰ σαρκοφάγα ὄρνεα κλέπτουν τοὺς κορυδαλλοὺς καὶ τὰ περιστέρια. Σταμάτησε τὸν γαῖδαρό της, ἐπήδησε κάτω ἀπὸ τὸ κάρρο, ἐπῆρε τὴν μικρὴν στὴν ἀγκαλιά της, ξανανέβηκε μαζὶ της καὶ ἐμαστίγωσε τὸν γαῖδαρο.

Καὶ ἐκελεοῦντας τὴν πρᾶξ αὐτῆ, πρέπει νὰ τὸ πούμε, εἶχε περισσότερον τὸ ὕφος τῆς λύκαινας ποῦ ἀρπάζει ἓνα ἀρνί, παρὰ μιάς γυναικὸς ποῦ σώζει ἓνα παιδί.

Τὸ γεγονός αὐτὸ, ταχὺ σὰν τὴν ιδέα, συνετελέσθη δέκα ἐπτὰ περίπου χιλιόμετρα μακρὰ ἀπ' τὸ Παρίσι, μεταξὺ Ζουβελὺ καὶ Βρομαντῶ.

Ἡ μικρὴ ἤρχετο ἀπὸ τὴν ἀριστερὰ πλευρὰ τοῦ δρόμου.

Ἐνησυχολημένη ν' ἀπομακρυνθῆ ὅσο τὸ ἄνωτον γοηγορώτερον, ἡ Μπροκάντη δὲν κέφθηκε κἄν νὰ ἐξετάσῃ τὸ παιδί, παρὰ φοῦ ἔκανε ἓνα περίπου χιλιόμετρο μὲ τὸν ἀπλασμοῦ τοῦ ὄνου τῆς.

Τὸ κεφάλι τῆς μικρῆς ἦταν γυμνὸ, τὰ ἀκρὰ μαλλιά της, τῶν ὁποίων οἱ πλεξίδες

ἐλύθησαν ἢ ἐξ αἰτίας τοῦ δρόμου ποῦ ἔτρεξε ἢ ἐξ αἰτίας τῆς πάλης ποῦ ὑπέστη, ἐκρέμοντο πίσω. Ἀπὸ τὸ μέτωπὸ της ἔτρεχε ὁ ἰδρῶς, τὰ πόδια της ἐδέικναν τὸ μακρὸ δρόμο ποῦ διήνυσε στοὺς ἀγρούς κ' ἀπάνω στὴν ἄσπρη ρόμα της ἐφαίνετο μιά γραμμὴ αἵματος, ποῦ ἔτρεχε ἀπὸ ἓνα τραῦμα, εὐτυχῶς ὀλίγο βαθύ, καὶ ποῦ ἐφαίνετο νὰ προήρχετο ἀπὸ ἓνα ἐργαλεῖο κοπιετὸ καὶ σουβλερὸ.

Μιά ποῦ μπῆκε μὲς' στὸ κάρρο ἢ μικρὴ, ποῦ ἐφαίνετο πέντε-ἕξ ἐτῶν τὸ περισσότερο, ἐπωφελομένη ἀπὸ τὸ ὅτι ἡ Μπροκάντη, ὀδηγώντας καὶ μασιγώντας τὸ ζῶον ἀπασχολοῦσε καὶ τὰ δύο της χέρια, γλύστρησε σὰν φιδάκι ἀπὸ τὸ γόνατο τῆς γυναικὸς ἀπάνω στὸ πάτωμα τοῦ κάρρου καὶ κατέφυγε στὴν πῶ ἀπομακρυσμένη γωνία, ἀπαντώντας σ' ὄλες τὶς ἐρωτήσεις τῆς Μπροκάντης μόνον μὲ τὶς λέξεις:

— Δὲν τρέχει ἀπὸ πίσω μου, δὲν εἶν' εἶται; Δὲν τρέχει ἀπὸ πίσω μου;

Ἡ Μπροκάντη, ποῦ κ' ἡ ἴδια ἐφοβεῖτο τόσο ὅσο κ' ἡ μικρὴ μὴπως ἀκολουθεῖται, ἔβγαλε κρυφίως τὸ κεφάλι της ἀπὸ τὸ κάρρο, ποῦ ἦταν σκεπασμένον μὲ ἓνα χονδρόπανο, ἐκύτταξε τὸ δρόμο καὶ βλέποντάς τον ἔρημο καθιστοῦσε τὸ παιδί, στὸ ὁποῖον ὁ φόβος ἦταν φαίνεται τόσο μεγάλος ποῦ τὸ πραγματικὸ γεγονός τοῦ τραύματος καὶ τοῦ πόνου ποῦ ἔπρεπε νὰ δοκιμάξῃ, ἐξηφανίσθη καὶ ἐλησμονήθη σὰν κάποια λεπτομερεία.

Πρὸς τὰ μεσάνυχτα—τόσο ἡ Μπροκάντη, ἀνυπόμονος, ὅπως καὶ ἡ μικρὴ, παρῶντρνε τὸ βῆμα τοῦ ὄνου—φθάνουν στὰ σύνορα τοῦ Φονταινεμπλώ.

Οἱ υπάλληλοι τῶν φόρων τὶς σταμάτησαν στὰ κάγκελλα, ἀλλ' ἡ Μπροκάντη δὲν εἶχε παρὰ νὰ βγάλλῃ τὸ κεφάλι της νὰ πῆ: «Ἐγὼ εἶμαι, ἡ Μπροκάντη», διότι οἱ υπάλληλοι τῶν φόρων συνήθισαν νὰ τὴν βλέπουν τὸν μῆνα μιά φορά νὰ περνᾷ μὲ τὸ φόρτωμα τῶν κουρελιῶν της καὶ νὰ ἐπι-

στράφη τὴν ἐπομένην μὲ ἄδαιο κάρρο. Καὶ αὐτὸ συνέβη, κί' ἔτσι ὁ ὄνος, τὸ κάρρο, ἡ γοργὰ καὶ τὸ μικρὸ κοριτσάκι μῆχαν σιτὴν πόλι.

Ἐπειτα ἀπὸ τὴν ὁδὸν Μπουφετόρ καὶ Ντέλ Κλέ φθάσανον στὴν ὁδὸν Τριερα, ἡ ὅποια, ἂν πιστεύομε μιά παλαιὰ ἐπιγραφή πού ὑφίσταται ἀκόμα, ἔπρεπε νὰ γράφεται «ὁδὸς Τριερέ».

Ὅσο γὰρ τὸ μικρὸ κοριτσάκι, περιμαζωμένο ἢ μᾶλλον στριμωγμένο ἀπάνω στὸν αὐτὸ του, στὴν πῶ μακρὰ γωνία τοῦ κάρρου, δὲν ἔδιδε ὅπως εἴπαμε κανένα ἄλλο σημεῖον ζωῆς, παρὰ νὰ ρωτᾷ ἀπὸ καιροῦ σὲ καιρὸ τὴ Μπροκάντη, μὲ φωνὴ γεμάτη ἀπὸ μιὰ ἀνεξάλειπτη ἀγωνία:

— Δὲν τρέχει ἀπὸ πίσω μου, δὲν εἶν' ἔτσι; Δὲν τρέχει ἀπὸ πίσω μου;

Μόλις κατέθηκε ἀπὸ τ' αἰμάξι, ἀμέσως ὤρμησε στὸ διάδρομο καὶ σὰν νὰ εἶχε τὴν εὐκολία νὰ βλέπη τὴ νύκτα, ἔφρασε στὶς σκάλες καὶ ἀνέβηκε τὶς βαθμίδες μὲ τὴν καυτήσια γάτας πού κινδυνεύει.

Ἡ Μπροκάντη ἀνέβηκε κατὸς τῆς, ἀνοίξε τὴν πόρτα τῆς τρώγλης τῆς καὶ εἶπε:

— Ἐμπά, μικρὴ! Κανεὶς δὲν ξέρει πού εἶσαι ἐδῶ, ὥστε ἠσύχασε.

— Τότε θάρρηθ νὰ μὲ ζητήσῃ ἐδῶ; ρώτησε ἡ μικρὴ

— Δὲν ὑπάρχει κίνδυνος!

Καὶ ἡ μικρὴ γλύστρησε σὰν γατίτσα ἀπὸ τὴ μεσανοιγμένη πόρτα.

Ἡ Μπροκάντη κλείδωσε τὴν πόρτα μὲ τὸ κλεῖδι, κί' ἔπειτα κατέθηκε νὰ τοποθετήσῃ τὸ κάρρο στὸ ὑπόγειο καὶ τὸν ὄνο στὸ σταῦλο.

Ὅταν ξαναβῆκε, πῆρε τὶς ἴδιες προφυλάξεις, ξανακλείδωσε τὴν πόρτα καὶ πέρασε τὸ μάνταλο.

Ἐπειτα ἀνάψε ἕνα κομματι κερι, παλουκωμένο ἀπάνω σ' ἕνα πασιμένο μπουκίλι, καὶ φατιζομένη μὲ τὸ ὄχρο αὐτὸ φῶς ἄρχισε νὰ ζητῇ τὴ μικρὴ φυγάδα.

Ἡ μικρὴ ψηλαφητὰ ἔφρασε στὴν πῶ μακροσυμένη γωνία τοῦ ἀχυρῶνος καὶ ἐκεῖ ἐγονάτισε καὶ ἀπήγγειλε ὅσας προσευχὰς ἐγνώριζε.

Ἡ Μπροκάντη τότε τὴν φώναξε.

Ἄλλ' ἡ μικρὴ τῆς ἔκανε μὲ τὸ κεφάλι νεῦμα ἀρνήσεως

Ἡ Μπροκάντη πῆγε νὰ τὴν πᾶρη ἀπ' τὸ χερί καὶ τὴν ἔσυρε πρὸς ἑαυτήν.

Ἡ μικρὴ ἤλθε, ἀλλὰ μὲ μιὰ φανερὴ ἀπέχθεια.

Ἡ γοργὰ τὴν πῆρε νὸ τὴν ἐρωτήσῃ.

Ἄλλὰ σ' ὄλες τὶς ἐρωτήσεις, τὸ παιδί δὲν ἀπαντοῦσε παρὰ μὲ τὶς λέξεις:

— Ὅχι, θὰ μὲ σκοτώνε!

Καὶ ἔτσι ἡ Μπροκάντη δὲν μπόρεσε νὰ μάθῃ ἀπὸ ποῖο μέρος ἦταν ἡ μικρὴ, ποιοὶ εἶναι οἱ γονεῖς τῆς, οὔτε τὸνομά τῆς καὶ γιὰ τὴ ἦθελαν νὰ τὴν σκοτώσουν, οὔτε ποῖος τῆς ἔκανε τὴν πληγὴ πού εἶχε στὸ στήθος.

Ἡ μικρὴ ἐπὶ ἕν ἔτος ἐτήρησε μιὰ ἀπόλυτη ἀφασία. Μόνον μιὰ φορὰ στὸν ὕπνο τῆς, τὸν ὁποῖον φαίνεται ὅτι ἐτάραττε κάποιος φοβερός ἐφιάλτης, ἐφώναξε:

— Ἄ! ἔλεος! ἔλεος, κυρία Ζεράρ! Δὲν σὰς ἔκανα κανένα κακὸ, μὴ μὲ σκοτώνετε!

Ἐκεῖνο, λοιπόν, πού ἐγνώριζε ἦταν ὅτι ἡ γυναικίκα πού ἤθελε νὰ τὴν σκοτώσῃ ὀνομάζετο κυρία Ζεράρ.

Ὅσο γὰρ τὴ μικρὴ, ἐπειδὴ ἔπρεπε ἐπὶ τέλους νὰ τῆς δώσουν ἕνα ὄνομα καὶ ἐπειδὴ ἦταν τόσοσ ὠχρὰ ὅσον καὶ τὰ ρόδα πού ἀνθοῦν στὸ μέσον τοῦ χειμῶνος, ἡ Μπροκάντη, χωρὶς κὰν νὰ ὑποψιασθῇ τὸ ποιητικὸν τοῦ βαπτιστικοῦ ὀνόματος πού τῆς ἔδιδε, τὴν ὀνόμασε «Ρόδον τῶν Χριστουγένων».

Τὸ ὄνομα αὐτὸ τῆς ἔμεινε.

Τὸ ἴδιο βράδυ, βλέποντας ὅτι ἡ μικρὴ δὲν ἤθελε νὰ πῇ τίποτε, ἡ Μπροκάντη, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι τὴν ἄλλη μέρα θὰ μιλοῦσε περισσότερο, τῆς ἔδειξε ἕνα εἶδος ἐλεεινῆς κλίνης, ἐπὶ τῆς ὁποίας; ἦτο ξαπλωμένο ἕνα παιδί κατὰ ἕνα ἢ δύο χροῖα μεγαλύτερό τῆς, καὶ τῆς εἶπε νὰ ξαπλωθῇ κοντὰ του.

Ἄλλ' ἡ μικρὴ ἀρνήθηκε μὲ πενία. Τὸ χρῶμα τοῦ στρώματος καὶ ἡ ἀκαθαροσία τῶν σκεπασμάτων ἀηδίαζαν τὴν μικρὴ, τῆς ὁποίας τὰ λεπτὰ ἀσπρόρροχα καὶ τὸ κομψὸ κόψιμο τῆς ρόμπας ἔδεικνυαν ὅτι ἀνῆκε σὲ πλουσίους γονεῖς.

Ἐπῆρε μιὰ καρέκλα, τὴν ἀκούμπησε στὸν τοίχο καὶ ἐτοποθετήθηκε ἐκεῖ, λέγοντας ὅτι ἔτσι εἶναι πολὺ καλά.

Καὶ πράγματι, ἔπρεπε ὅλη τὴ νύκτα ἀπάνω στὴν καρέκλα.

Μόνον κατὰ τὸ πρωὶ κοιμήθηκε.

Κατὰ τὶς ἔξ τὸ πρωὶ, ἐνῶ ἡ μικρὴ ἔκοιματο, ἡ Μπροκάντη σηκώθηκε καὶ θῆκε. Πῆγε στὴν ὁδὸν Νεβ-Σαιν-Μεντάλ, γιὰ ν' ἀγοράσῃ μιὰ πλήρη ἐνδυμασία γιὰ τὴ μικρὴ.

Ἡ πλήρης αὐτὴ ἐνδυμασία συνίστατο ἀπὸ μιὰ θαμβασερὴ ρόμπα μπλέ, μὲ ἄσπρα στίγματα, ἀπὸ ἕνα σάλι κίτρινο μὲ λουλούδια κόκκινα, ἀπὸ ἕνα παιδικὸ σκουφό, ἀπὸ κεινάς πού ὀνομάζον «σκουφοσ ἀπὸ τρία κομμάτια», ἀπὸ δύο ζευγὴ μάλλινες κάλτσες καὶ ἀπὸ ἕνα ζευγάρι παπούτσια.

Ὅλα αὐτὰ ἐκόστισαν ἐπὶ τὰ φράγκα.

Ἡ Μπροκάντη πολὺ ἤλιπε νὰ πουλήσῃ τὰ κληροδοτήματα τῆς μικρῆς κόρης τέσσαρες φορές παραπάνω.

Σὲ μιὰ ὥρα ἐπέστρεψε μὲ τὶς ἀγορές της καὶ ἤρε τὴ μικρὴ πάντα στριμωγμένην ἀπάνω στὸ ψάθινο κάθισμά της ν' ἀντιστέκεται σ' ὅλες τὶς ἐγλωττίες τοῦ Μπαμπολέν γιὰ νὰ τὴν κἀνῃ ν' ἀποφασίσῃ νὰ παίξῃ μαζί του.

Ὅταν τὸ κλειδὶ ἄγγισε τὴν κλειδαριά, ἡ μικρὴ ἄρχισε νὰ τρέμῃ σύσσωμη, κ' ὅταν ἡ πόρτα ἀνοίξε, ἐγινε χλωμὴ σὰν τὸ θάνατο.

Βλέποντας ἡ Μπροκάντη τὴ μικρὴ ἔτοιμη νὰ λιποθυμήσῃ, τὴν ἤρώτησε τι εἶχε.

— Ἐνόμισα ὅτι ἦταν ἐκείνη! ἀπήντησε ἡ μικρὴ κόρη: «Ἐκείνῃ!...» Ἦταν λοιπὸν πραγματικῶς γυναῖκα τὸ τέρας πού ἤθελε νὰ σκοτώσῃ τὴν μικρὴν;

Ἡ Μπροκάντη ἄπλωσε ἀπάνω σ' ἕνα σκαμνὶ τὴν μαδιὰ ὀμπά, τὸ κίτρινο σάλι, τὸ σκοῦφο, τὶς κάλτσες καὶ τὰ παπούτσια.

Ἡ μικρὴ παρατηροῦσε μὲ ἀνησυχία.

— Ἐλα, λοιπὸν! εἶπε ἡ Μπροκάντη στὴν μικρὴν.

Ἡ μικρὴ χωρὶς νὰ κουνηθῆ ἀπὸ τὸ κάθισμά της εἶδειξε μὲ τὸ δάκτυλο τὰ ροῦχα.

— Δὲν εἶναι βέβαια γιὰ μένα αὐτὰ τὰ ροῦχα, εἶπε μὲ περιφρονητικὸ ὄψος.

— Καὶ γιὰ ποιὸν εἶναι λοιπὸν; ἐρώτησε ἡ Μπροκάντη.

— Δὲν θὰ τὰ βάλω, ἀπήντησε ἡ μικρὴ.

— Θέλεις λοιπὸν νὰ σὲ ἀναγνωρίσουν;

— Ὅχι, ὄχι, δὲν θέλω!

— Τότε, ἔλα νὰ τὰ φορέσης.

Καὶ μὲ τὰ ροῦχα αὐτὰ δὲν θὰ μ' ἀναγνωρίσουν;

— Ὅχι.

— Τότε, φορέστε μού τα ἀμέσως.

Καὶ χωρὶς νὰ κἀνῃ περισσοτέρας δυσκολίας, ἀφῆκε νὰ τῆς βγάλουν τὴν ὁμορφὴν της ἄσπρη ρόμπα, τὶς λεπτές της κάλτσες, τὸ μπατιστένιο της μεσοφόρι καὶ τὰ κομψὰ τῆς παλουτσάκια.

Ἄλλως τε ὅλα αὐτὰ ἦσαν κηλιδωμένα μὲ ἀίμα καὶ ἔπρεπε τὸ ταχύτερον νὰ πλυθοῦν, γιὰ νὰ μὴ διεγείρουν τὶς ὑποφίεις τῶν γειτόνων.

Ἡ μικρὴ κόρη ντύθηκε μὲ τὰ ροῦχα τοῦ τῆς ἀγόρασε ἡ Μπροκάντη, μὲ τὴν απεινὴ αὐτὴ ἐνδυμασίαν τῆς ἀθλιότητος, ρόδηλον σύμβολον τοῦ βίου πού τὴν περιέμενε.

Ἡ Μπροκάντη ἔπλυε τὰ ροῦχα τῆς μικρῆς, τὰ στέγνωσε καὶ τὰ πούλησε τριάντα ρόγχα.

Ἦδη αὐτὸ ἦταν μιὰ καλὴ δουλειά.

Ἄλλ' ἡ γορὰ μάγισσα ἤλιπε πολὺ, μιὰ μέρα νὰ κἀνῃ καλύτερες δουλειές, ἀνακαλύπτοντας τοὺς γονεῖς τοῦ παιδιοῦ, στοὺς ὁποίους θὰ τὴν ἀπέδιδε ἢ μᾶλλον θὰ τὴν πωλοῦσε.

Τὴν ἴδια ἀπέχθεια πού ἐδοκίμασε ἡ μικρὴ, ὅταν ἀναγκάσθηκε νὰ ντυθῆ ροῦχα κατωτέρας τάξεως, τὴν ἴδια ἐδοκίμασε καὶ ὅταν ἔλθε τὸ ζήτημα σὸ φαγί.

Ἐνα ὑπόλοιπο κρέατος ξαναζεσταμένο ἀπάνω στὴ σόμπα, ἕνα κομμάτι ψωμί, ἀγορασμένο ἀπὸ δεύτερο χερί ἢ δοσμένο ἀπὸ ἐλεημοσύνην στὴν πόλιν, αὐτὸ ἦταν τὸ συνηθισμένο φαγὶ τῆς Μπροκάντης καὶ τοῦ υἱοῦ της.

Ὁ Μπαμπολέν, ὁ ὁποῖος ποτὲ δὲν ἔτυχε νὰ φάγῃ σὲ ἄλλο τραπέζι, παρὰ μόνον τῆς μητέρας, δὲν μπορούσε νάχῃ γαστρονομικὰ ἐπιθυμίας ἀνωτέρας τῶν καθημερινῶν συνηθειῶν του.

Ἄλλὰ δὲν συνέβαινε τὸ ἴδιο καὶ μὲ τὸ Ρόδον τῶν Χριστουγέννων.

Ἄναμφιβόλως, ἡ μικρὴ πτωχὴ ἦταν συνηθισμένη νὰ τρώγῃ φαγητὰ ἐξεζητημένα, μέσα σὲ ἀσημικὰ καὶ μέσ' σὲ πιάτα ἀπὸ πορσελλάνη, διότι ἤρκεσθη μόνον νὰ εἶχῃ ἕνα βλέμμα στὸ πρόγευμα τοῦ Μπαμπολέν καὶ τῆς Μπροκάντης, γιὰ νὰ πῆ:

— Δὲν πεινώ.

Στὸ γεῦμα, τὰ ἴδια.

Ἡ Μπροκάντη ἀνετήφηθη ὅτι ἡ κομψὴ μικρὰ θὰ προτιμοῦσε ν' ἀποθάνῃ ἀπὸ ἀστία παρὰ νὰ ἐγγίσῃ στὸ μαγειρεῖό της.

— Τί σοῦ χρειάζεται λοιπὸν; τὴν ἐρώτησε; φασιανοὶ μὲ πορτοκάλια ἢ πουλερικά παραγεμιστά;

— Δὲν ζητῶ οὔτε πουλερικά παραγεμιστά, οὔτε φασιανούς μὲ πορτοκάλια, ἀπήντησε ἡ μικρὴ, ἀλλὰ ἤθελα πολὺ ἕνα κομμάτι ἄσπρο ψωμί, ὅπως εἶδιαν σπῆτι στοὺς πτωχοὺς, τὶς Κυριακές.

Ἡ Μπροκάντη, ὅσον κληρὴ καὶ ἂν ἦταν, συνεινήθη ἀπὸ τὴν ἀπάντησιν αὐτῆ, τόσοσ ἀπλῆν καὶ τόσοσ συγκινητικὴν ταυτοχρόνως. Ἐδῶκε πέντε σαντίμια στὸν Μπαμπολέν.

— Πῆγαινε νὰ φέρῃς ἕνα μικρὸ ψωμί ἀπὸ τὸν ψωμά τῆς ὁδοῦ Κοπῶ, εἶπε.

Ὁ Μπαμπολέν ἐπῆρε τὰ πέντε σαντίμια καὶ μὲ μιὰ ὀρμὴ ἀπὸ τὶς σκάλες καὶ μ' ἕνα πῆδημα ἀπὸ τὴν ὁδὸν Τριπερὲ ὡς τὴν ὁδὸ Κοπῶ, ἐπέστρεψε σὲ πέντε λεπτά, φέρνοντας ἕνα ψωμάκι μὲ ἄσπρη ψίχα καὶ μὲ κόρα χρυσαμένην.

Ἡ δυστυχὴς μικρὴ πεινοῦσε πολὺ, τὸ κατεβρόχθισε ὡς τὸ τελευταῖον ψιχουλό

— Αἱ λοιπόν, τώρα εἶναι καλύτερα; ἤρω-
τησε ἡ Μπροκάντη.

— Ναί κυρία, καὶ σὰς εὐχαριστῶ, εἶπε ἡ
μικρῆ.

Κανεῖς ποτὲ δὲν σκέφθηκε νὰ ὀνομάσῃ
τὴν Μπροκάντη, κυρία,

— Καλά, Κυρία! Καὶ τώρα δεσποινὶς
Πρεσιέξ! τί ἐπιθυμεῖτε δι' ἐπιδόρπιον;

— Θὰ ἤθελα πολὺ ἓνα ποτῆρι νερὸ, ἀπὴν-
τησε ἡ μικρὴ κόρη.

— Δῶσε τὸ κανάτι, εἶπε ἡ Μπροκάντη
στὸν υἱὸ της.

Καὶ ὁ Μπαμπολέν ἔφερε ἓνα κανάτι χωρὶς
χεροῦλι καὶ μὲ σπασμένο στόμιο, τὸ ὁποῖον
παρουσίασε στὴ μικρῆ.

— Πίνετε ἀπὸ δῶ μέσα; εἶπε μὲ γλυκειὰ
φωνὴ στὸν Μπαμπολέν.

— Δηλαδή, ἡ μητέρα μου πίνει ἀπὸ δῶ
μέσα, ἐγὼ πίνω, νά, ἔτσι:

Καὶ σκῶνοντας τὴ καρὰφα μισὴ σπιθαμὴ
ἀπάνω ἀπ' τὸ στόμα του, τὴν γύρισε κ' ἐση-
μάτισε ἓνα μικρὸ καταρράκτη, ποῦ ἔχυντο
μὲ τέτοια ἐπιδειξιότητα μὲς' στὸ στόμα του,
ὥστε ἐφαίντο πὼς αὐτὸ ἀπέβη συνήθεια
ὑστερα ἀπὸ πολλὰς προγυμνάσεις.

— Δὲν θέλω νὰ πῶ, εἶπε ἡ μικρῆ.

— Γιατί; ρώτησε ὁ Μπαμπολέν.

— Δὲν ξέρω νὰ πίνω ὅπως σεῖς.

— Καλά! Βλέπετε ποῦ χρειάζεται ἓνα πο-
τῆρι στὴ δεσποινίδα, εἶπε ἡ Μπροκάντη,
σηκῶνοντας τοὺς ὄμους.

— Ἐνα ποτῆρι; εἶπε ὁ Μπαμπολέν, Πρέ-
πει νὰ ὑπάρχη κάπου ἐδῶ.

Καὶ ἀφοῦ ζήτησε μιὰ στιγμὴ, ἀνακάλυψε
σὲ μιὰ γωνιά ἓνα ποτῆρι.

— Νά! εἶπε γεμίζοντας τὸ ποτῆρι μὲ
νερὸ καὶ προσφέροντάς το στὴ μικρῆ, πιάξ!

— Ὅχι, ἀπήντησε ἐκεῖνη, δὲ θέλω νὰ πῶ.

— Καὶ γιατί δὲ θέλεις νὰ πῆς;

— Διότι δὲν διψῶ.

— Ἄλλ' ἀκόμα πρὸ ὀλίγου ζητούσες νὰ
πιῆς.

Ἡ μικρὴ ἐκούνησε τὸ κεφάλι της.

— Βλέπετε πολὺ καλά ὅτι εἰμεθα χυδαῖοι,
εἶπε ἡ μητέρα, καὶ ὅτι ἡ δεσποινὶς δὲν ἐν-

νοεῖ νὰ πιῇ οὔτε στὴν καρὰφα μας οὔτε
στὸ ποτῆρι μας.

— Ὅχι, ὅταν εἶναι λερά, εἶπε μὲ γλυκύ-
τητα καὶ μελαγχολία ἡ μικρὴ κόρη, καὶ ἐν
τούτοις... διψῶ... διψῶ πολὺ! ἐπρόσθεσε
καὶ ἄρχισε νὰ κλαίῃ μὲ λυγμοὺς.

Ὁ Μπαμπολέν κατέβηκε, ὅπως καὶ τὴν
πρώτην φορά, ἔτρεξε στὴ γειτονικὴ θύση,
ἔπλυνε τὸ ποτῆρι τρεῖς καὶ τέσσαρες φορὲς
καὶ τὸ ξανάφερε διαφανὲς σὰν κρύσταλλο
τῆς Βοημίας καὶ γεμάτο ἀπὸ ἓνα δροσερὸ
καὶ διανγῆς νερὸ.

— Εὐχαριστῶ, κύριε Μπαμπολέν, εἶπε ἡ
μικρῆ.

Καὶ ἔπια μὲ μιὰ ἀναπνοὴ ὀλόκληρο τὸ
ποτῆρι.

— Ὡ κύριε Μπαμπολέν! ἐφώνησε τὸ χα-
μῖνι κἀννοντας ἓνα γῦρο ὀλόγυρά του. Γιὰ
λέγε, μητέρα, ὅταν θὰ ἐπισκεφθοῦμε τὸν
Γαντσοοκέλη, θὰ μᾶς ἀναγγεῖλουν: «ὁ κύ-
ριος Μπαμπολέν καὶ ἡ κυρία Μπροκάντη»;
— Συγγνώμην, ἀπήντησε ἡ μικρῆ μ' ἔμα-
θαν νὰ λέγω, κύριε καὶ κυρία, δὲ θὰ τὸ
πῶ πᾶ ἀν δὲν εἶναι καλὸ.

— Ὅχι, παιδί μου, ὄχι, εἶναι πολὺ καλὸ,
εἶπε ἡ Μπροκάντη, ὑποταγεῖσα ἄθελα στὴν
ἀνωτερότητα τῆς ἀνατροφῆς, τὴν ὁποῖαν
ὁ ὄχλος χλευάζει καμμιά φορά, ἡ ὁποία
ὅμως τοῦ κἀμεινε πάντοτε ἐντύπωσι.

Τὸ βράδυ ἡ ἴδια σκηνὴ μὲ τὴ χθεσινὴ
γὰ τὸ ζήτημα τοῦ ὑπνου.

Ἡ μητέρα καὶ ὁ υἱὸς ἐκοιμῶντο ἀπάνω
στὸ μοναδικὸ στρώμα, ποῦ ἦταν πεταμένο
στὴ μέση τῶν κουρελιῶν, σὲ μιὰ γωνιά τοῦ
δωματίου.

Τὸ Ρόδον τῶν Χριστουγέννων ἠρονήθη
ἐπανειλημμένως νὰ πάρῃ θέσι πλάγι τῶν.

Καὶ τὴ νύκτα ἐκεῖνη κοιμήθηκε ἀπάνω
στὴν καρέκλα.

Τὴν ἐπομένη ἡ Μπροκάντη ἔκανε μιὰ
χειρονομία.

Ἐβαλε στὴν τσέπη της τὰ τριάντα φράγκα,
τὴν ἀξίαν τῶν ρούχων τοῦ παιδιοῦ, βγήκε,
ἀγόρασε ἓνα ξύλινο κρεββατάκι τῶν δυὸ
φράγκων, ἓνα στρώμα τῶν δέκα φράγκων,
ὀλίγο λεπτὸ, ἀλλὰ καθαρὸ, ἓνα προσκέφαλο
τῶν τριῶν καὶ ἕμισυ φράγκων, τέσσερα συν-
δόνια ἀπὸ τσίτι καὶ ἓνα θαμβακερὸ σκέπα-
σμα, ὅλα ἀηλιδιώτου λευκότητος.

Τὰ μετέφερε ὅλα στὸ δωμάτιό της.

Τῆς ἐκότισαν ὅλα εἰκοσι τρία φράγκα,
καὶ ἔτσι ἦλθε ἴσα-ἴσα μὲ τὴ μικρὴ κόρη.

— Ὡ! τί ὄμορφο ἄσπερο κρεββατάκι! ἐφώ-
ναξε ἡ μικρῆ ὅταν εἶδε τὸ κρεββατί ὅλων
διόλου ἔτοιμο.

— Αὐτὸ εἶναι γὰ σένα, δεσποινὶς Πρε-

¹ Les ridicules Précieuses, εἶναι κωμῳδία τοῦ Μολιέρου, ὅπου ὁ περιφημὸς κωμικὸς σατυρίζει τὸν ἐπιτετηθευμένον τόνον τῆς ὀμιλίας καὶ τῶν τρόπων, τὸν ὁποῖον πο-λαὶ κυρίαὶ τῆς ἀνωτέρας ἀριστοκρατίας, τῆς ἐποχῆς τοῦ (17^{ου} αἰῶν), ἐσηθίζον. Ἡ ἡ-
γίαις νὰ διαδίδεται τὸ ἔκφυλον αὐτοῦ ἰδιώμα, ἀπὸ
τὰς αἰθούσας τῆς μαρκισίας Ραμπουίγ, ὅπου συν-
εκεντροῦντο τὰ πλέον ἀνεπτυγμένα φιλολογικὰ
καὶ καλλιτεχνικὰ πνεύματα τῆς ἐποχῆς. Ὁ Λουδοβί-
κος 14^{ος} καὶ ὁ ἴδιος ὁ Μολιέρου ἐφίλοντο ἐνίοτε
εἰς τὰς αἰθούσας αὐτὰς. Αἱ Πρεσιέξ, ἐν ταῦτοις,
ἀπέβησαν αἰτία βελτιώσεως τῆς γαλλικῆς γλώσσης.

σίξ, εἶπε ἡ Μπροκάντη, δότι, ἀφοῦ φαίνεται πού εἰσθε πριγκήπισσα, πρέπει νά σά; φερθῆῖ κανεῖς σάν πριγκήπισσα, αἱ;

— Δέν εἶμαι πριγκήπισσα, ἀπῆντησε ἡ μικρή, ἀλλ' ἐκεῖ κάποι εἶχε ἕνα ἀσπρὸ κρεββατάκι.

— Αἱ καλά, καί ἐδῶ θά'χης τὸ ἴδιο, ὅπως κι' ἐκεῖ κάτ'... Ἐἶσαι εὐχαριστημένη;

— Ναί, εἰσθε πολὺ καλή! εἶπε ἡ μικρή.

— Καί τώρα πού θά τοποθετηθῆτε; Μήπως θά γίνῃ ἀνάγκη νά νοικιάσωμε κανένα δωμάτιο στήν ὁδὸν Ριβολί, σὸ πρῶτο πάτωμα, ἀπάνω ἀπὸ τὸ ἰσόγειο;

— Θέλετε νά μου δώσετε τὴν γωνία ἐκείνη; ἠρώτησε ἡ μικρὴ κόρη.

Καί ἐδείκνυε ἕνα κοίλωμα τοῦ ἀχυρώνος ἐκείνου, πού ἐσχημάτιζε ἕνα εἶδος καμαρίτσας, θυθισμένης σὸ πлагινὸ δωμάτιο.

— Καί αὐτὸ θά σέ ἀρκέσῃ; ἠρώτησε ἡ Μπροκάντη.

— Ναί, κυρία, ἀπῆντησε ἡ μικρὴ μὲ τὴ συνθησιμένη της γλυκύτητα.

Ἐσπρωξαν τὸ κρεββατάκι στὴ γωνία.

Συνά-σιγὰ ἡ γωνία ἐπιπλώθηκε καί ἔγινε σάν δωμάτιο.

Ἡ Μπροκάντη δέν ἦταν τόσο πτωχεῖα ὅσον ἐφαίνετο, μόνο πού ἦταν τρομερὰ φιλάργυρος καί ὑπέφερε πολὺ νά θυγάλλῃ τὸ χρῆμά της ἀπὸ κεῖ πού τόχε θαμμένο.

Ἄλλ' ἡ Μπροκάντη ἐγνώριζε μιὰ ἐπιστήμη. Τραβοῦσε τὰ χαρτιά.

Ἄντι νά πληρώνεται μὲ χρῆμα ἀπὸ τοὺς πελάτας της—πράγμα πού θά ἦταν ἀρκετὰ δύσκολο σὲ μιὰ τόσο πτωχεῖα συνοικία, ἔπως ἐκείνη πού κατοικοῦσε—ἔσχε τὴν ἰδέα νά πληρώνεται εἰς εἶδος.

Ἀπὸ τὴν παλαιοπώλιδα ζητοῦσε ἕνα παραπέτασμα ἀπὸ περσικὸ ὑφασμα, ἀπὸ τὸν ἐπιπλωσιδὸ ἕνα τραπέζι, ἀπὸ τὸν ρωποπώλην ἕνα χαλί, εἰς τρόπον ὥστε ἡ γωνία τοῦ Ρόδου τῶν Χριστογενῶν θροῆθηκε ἐπιπλωμένο σ' ἕνα μῆνα καί ἡ κώχη πού κατοικοῦσε στὸν ἀχυρῶνα ὀνομάσθηκε «Ἀναπατήριον».

Τὸ Ρόδον τῶν Χριστογενῶν ἦταν σχεδὸν εὐτυχησμένο.

Λέμε σχεδόν, διότι ἡ θαμβακερὴ μπλέ ρόμπα της, τὸ κίτινὸ της σάλι μὲ κόκκινα λουλούδια, οἱ μάλινές της κάλτσες καί ὁ σκοῦφος της ἀπὸ τρία κομμάτια, δέν τῆς ἤρσαν καθόλου.

Καί ἔτσι ὅσο πάληναν τὰ ἀντικείμενα αὐτὰ ἡ μικρὴ ἐφαντάζετο μιὰ νέα τουαλέττα τοῦ γούστου της.

Πρῶτα-πρῶτα ἦταν τὰ μαλλιά της, πού τὰ κτένιζε μὲ μιὰ ἰδιαίτερα προσοχὴ καί πού ἦσαν τόσο μακρὰ, ὥστε δταν ἰσχυρίζε ἀπὸ πίσω, περπατοῦσε ἀπάνω στὶς ἀκρες τῶν μὲ τὰ τακούνια ἧς.

Ἐπειτα ἐφαντάζετο κανεὶ ὑποκαμισάκι ἀπὸ ἀλεύκαντο ὑφασμα, δεμένο ὀλόγουμα σὸ σῶμά της μὲ κορδόνι, κανένα περιτύλιγμα τοῦ κεφαλιοῦ ἀπὸ φιοδεῖες κορδέλλες μὲ ζωηρὸ χρῶμα, ἄλλοτε ἕνα σάλι μὲσ' σὸ ὅποιον ἐχάανετο σάν σὲ μανῦα, καμμὶ φορὰ μὲ κάτι κλαδιά λευκίκανθας, μὲ τὰ ὅποια ἔφριτανε ἕνα εὐσομο στεφάνι, τέλος ὅ τι κι' ἂν ἐφαντάζετο ὅτι φοροῦσε, ὅτι κι' ἂν ἔκαρνε, οἱ ἐνδυμασίαις της πάντοτε ρωμανεῖες ἐμοιαζαν κάτι τύπους πού θά εὔρισκαν ἀσφαλῶς τὸν κατάλληλο ζωγράφου ἂν ἤθελε νά ζωγραφίσῃ ἡ μιγάδες τῶν Ἀντιλλῶν ἢ Ἀθιγνὰ ἰδέας τῆς Ἰσπανίας ἢ καί δρυΐδας τῶν Γαλατῶν.

Μόνον ἐπειδὴ ἡ μικρὴ δέν ἔβγαине ποτὲ, ἐπειδὴ ὁ ἥλιος δέν εἰσχωροῦσε ποτὲ στὸν ἀχυρῶνα παρὰ ἀπὸ στενά ἀνοίγματα, ἐπειδὴ δέν ἔτρωγε παρὰ ψωμί καί δέν ἔπιε παρὰ νερὸ, ἐπειδὴ τὸ κρῦο ἔμπαινε ὅπ' ὅλες τίς πλευρὲς μὲσ' σὸ καταγῶγιο τῆς Μπροκάντης, καί ἐπειδὴ ἐπὶ τέλος, χειμῶνα κολοκαίρι, μὲ δέκα βαθμοὺς κρῦο καί μὲ εἴκοσι πέντε βαθμοὺς ζέση, ἦταν ντυμένη σχεδὸν πάντα μὲ τὰ ἴδια ρούχα, εἶχε τὸ φιλάσθινο καί ἀσθενικὸ ἐκεῖνο ὕψος πού ἔδοκιμάσαμε νά περιγράψωμε, χωρὶς νά ἀναφέρωμε ὅτι ἀπὸ καιροῦ σὲ καιρὸ, ἕνας ξηρὸς βῆχας, πού ἔφρνε στὰ μάνουλα τῆς μικρῆς ἕνα κάπως ζωηρότερο χρῶμα, κάθε φορὰ πού τῆς ἤρχετο, ἐδείκνυε ὅτι τὸ ἄθλιο ἐκεῖνο οἶκνημα πού τὴν σκέπαζε, χωρὶς νά τὴν προφυλάττῃ, ἐπέδρασε ἤδη μοιραῶς ἐπὶ τῆς υγείας της καί μπο. οὔσε σὸ μέλλον νά ἔχη συνεπείας πολὺ πλέον σοβαρωτέρας.

Γιὰ τὴν οἰκογένειά της καί γιὰ τὸ τρομερὸ ἐκεῖνο γεγονός πού ἔγινε αἰτία νά συναντηθῇ μὲ τὴν Μπροκάντη ἡ ὅποια κατέληξε ν' ἀγαπήσῃ τὴν μικρὴ, ὅσο τῆς ἐπετρέπετο ν' ἀγαπήσῃ, δέν ἔγινε πλέον κανένας ἄλλος λόγος, παρ' ὅτι ἤδη εἶπαμε.

Ἴδου ποῖα ἦταν τὸ Ρόδον τῶν Χριστογενῶν, δηλαδὴ τὸ κοριτσάκι πού κρατοῦσε γονατισμένο μὲσ' στὰ γόνατά της ἡ Μπροκάντη καί τὸ κτένιζε, τὴν σιγίτη πού ὁ Μπαμπολὲν καί ὁ δημοδιδάσκαλος φωνῆκαν ἀπάνω σὸ κατώφλι τῆς πόρτας.

ΑΒ΄.

Ἡ ἀπαισία κουρζούνα.

Τὸ θέαμα πού ἔβλεπαν τὰ μάτια τοῦ Ἰουστίνου ἦταν ἰκαδιό νά ἐλκύσῃ τὴν προσοχὴ ἀνθρώπου ὀλιγώτερον βυθισμένου σὲ μιὰ μοναδικὴ ἰδέα: στὴν ἰδέα τῆς Μίνας ἀπαγομένης καὶ ἐπικαλουμένης βοήθειαν.

Μπήκε μέσ' στὸν ἀχρῶνα, ἀναίσθητος γιὰ κάθε ἄλλη ἐντύπωσι, ἐκτός ἀπὸ ἐκείνην πού τοῦ ἔσφιγγε τὴν καρδιά.

— Μητέρα, εἶπε ὁ Μπαμπολέν, προχωρῶντας πρῶτος, ὅπως ὁ διερμηγεὺς πού προσηγορεῖται ἐκείνου διὰ τὸν ὁποῖον πρόκειται νά ὀμνηθῇ. Ἴδου ὁ κ. Ἰουστίνος, ὁ δημοδιδάσκαλος, ὁ ὁποῖος ἤθελῃσε νάρθῃ μόνος του, προσωπικῶς, γιὰ νὰ σᾶς ἐρωτήσῃ, ἑσᾶς, πράγματα πού δὲν μπόρεσα νά τοῦ πῶ ἐγώ.

Ἡ γοργὰ χαμογέλασε, σὰν γυναῖκα πού περιμενε τὴν ἐπίσκεψιν αὐτῆ.

— Καὶ τὸ Λουδοβικεῖο; ἠρώτησε μὲ χαμηλὴ φωνή.

— Νάτο, ἀπήντησε ὁ Μπαμπολέν καὶ τῆς γλύστρησε τὸ χρυσοῦ νόμισμα στὸ χέρι. Ἄλλὰ πρέπει ν' ἀγοράσετε ἕνα καλὸ ἐπανωφόρι γιὰ τὸ Ρόδον τῶν Χριστουγέννων.

— Εὐχαριστῶ Μπαμπολέν, εἶπε ἡ μικρὴ κόρη, δίδοντας τὸ μέτωπό της στὸ χαμίनि, τὸ ὁποῖον τὸ φίλησε ἀδελφικὰ, εὐχαριστῶ, δὲν κρυώνω.

Καὶ λέγοντας τὶς λέξεις αὐτές, ἔβηξε δυο-τρεῖς φορὲς μὲ τρόπο πού ἀναντιρρήτως διωπευθε τὰ λόγια της.

Ἄλλὰ τὸ εἶπαμε ἤδη, ὅλες αὐτὲς οἱ λεπτομέρειες πού θάκαμαν ἐντύπωσιν σὲ κάθε ἄνθρωπον, δὲν ὑφίσταντο καθόλου γιὰ τὸν Ἰουστίνον ἢ δὲν ὑφίσταντο παρὰ σὲ κατάστασι πρῶτων ἀνθρώπων πού ἐγείρονται μετὰ τὸ ταξειδιῶτον καὶ τοῦ σκοποῦ τὸν ὁποῖον ἐπιδιώκει, καλύπτοντας τὸν σκοπὸν αὐτόν, χωρὶς νά τὸν ἀποκρύπτῃ ὄλος διάλογος.

— Κυρία . . . εἶπε.

Στὴν λέξιν «κυρία» ἡ Μπροκάντη σήκωσε τὸ κεφάλιν γιὰ νὰ δῆ ἂν πράγματι σ' αὐτὴν ἀπετείνετο.

Ὁ Ἰουστίνος ἦτο τὸ δεύτερον πρόσωπον πού τὴν ἀπεκάλεσε κυρία, τὸ πρῶτον ἦταν τὸ Ρόδον τῶν Χριστουγέννων.

— Κυρία, εἶπε ὁ Ἰουστίνος, σεῖς ἤρρατε τὴν ἐπιστολὴν αὐτὴν;

— Ἄλλὰ; Νὰ πάρ' ἡ ὀργή, μοῦ φαίνεται,

εἶπε ἡ Μπροκάντη, ἀφοῦ ἐγώ σᾶς τὴν ἔστειλα.

— Ναί, εἶπε ὁ Ἰουστίνος, καὶ σᾶς εἶμαι πολὺ εὐγνώμων, μόνον ἤθελα νά σᾶς ρωτήσω πού τὴν ἤρρατε.

— Στὴν συνοικία τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου, ἀσφαλῶς.

— Ἦθελα νά ξέρω, σὲ ποῖο δρόμο.

— Δὲν παρετήρησα τὴν ἐπιγραφή, ἀλλὰ πάντως πρέπει νά ἦταν στὰ περιχώρα, σὰν νά λέμε ἀπὸ τὴν ὁδὸν Ντωφιν ὡς τὴν ὁδὸν Μουττετῶρ.

— Ἐλάτε, εἶπε ὁ Ἰουστίνος, συγκεντρώστε τὰς ἀναμνήσεις σας, σᾶς ἰκετεύω!

— Ἄ! πραγματικῶς, εἶπε ἡ Μπροκάντη, νομίζω ἅ ἦταν ἡ ὁδὸς Ἁγίου Ἀνδρέου τῶν Τεχνῶν.

Γιὰ ἕνα παρατηρητὴ περισσότερον ἐξησκημένον ἀπὸ τὸν Ἰουστίνον μὲ τὸ εἶδος αὐτὸ τῶν Ἀθιγγανίδων, μὲ τὰς ὁποίας εἶχε νά κάνει, ἦταν φανερό ὅτι ἡ Μπροκάντη ἔλεγε ἄλλα ἀντ' ἄλλων μὲ σκοπὸν νά ἐπιτύχῃ ἕνα σχέδιον ἐκ τῶν προτέρων ἀποφασισμένον.

Ὁ Ἰουστίνος ἐνόμισε ὅτι κατάλαβε.

— Παρακαλῶ, εἶπε, πάρε κ' αὐτὸ, γιὰ νά βοηθήσωμε τὰς ἀναιμήσεις σας.

Καὶ τῆς ἔδωκε ἕνα ἄλλο Λουδοβικεῖο.

— Ἐλάτε, μητέρα, εἶπε ὁ Μπαμπολέν. Κάμετε τὴν χάριν στὸν κ. Ἰουστίνον γιὰ κείνο πού ζητᾷ ὁ κ. Ἰουστίνος δὲν εἶναι ὅπως ὄλος ὁ κόσμος, τὸν ἔχουν σὲ μεγάλη ὑπόληψιν στὴ συνοικία τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου, βέβαια.

— Σὺ τι ἀνακατεύεσαι, χαμίनि;

— Ἄ, ὅπως θέλετε, ἀπήντησε ὁ Μπαμπολέν. Ἐπὶ τέλους ὁ κ. Ἰουστίνος μοῦ εἶπε νά τὸν ὀδηγήσω ἐδῶ. Τὸν ὀδήγησα, ἄ; ξευτεροδέψῃ ὅπως μπορεῖ. Εἶναι ἀρκετὸ μεγάλος γὰ νά κάνει τίς δουλειὰς μόνος του. Καὶ πήγε νά παίξῃ μὲ τὰ σκυλιὰ.

— Μπροκάντη, εἶπε ἡ μικρὴ «Ρόδον τῶν Χριστουγέννων», μὲ τὴν γλυκειὰ καὶ ἀρμονικὴ της φωνή, βλέπετε ὅτι ὁ νέος αὐτός εἶναι πολὺ ἀνήσυχος καὶ βασανισμένος. Πέπε του, σᾶς παρακαλῶ, ἐκεῖνο πού θέλει νὰ γνωρίζῃ.

— Ὡ, σᾶς ἔξορκίζω, ὥρσιν μου μικρῆ εἶπε ὁ δημοδιδάσκαλος, ἐνώνοντας τὰ χέρια ἰκετεύετε τὴν γιὰ μένα.

— Θὰ σᾶς πῆ, ἀπήντησε τὸ Ρόδον τῶν Χριστουγέννων.

— Θὰ τὸ πῶ! Θὰ τὸ πῶ!... Βέβαια θὰ τὸ πῶ, ἐπιθύρισε ἡ γρηά. σὺν νὰ ὑπήκουσε σὲ μὴ ἀνωτέρα δύναμι. Ξέρετε καλά τὴν ἀδυναμία μου, ξέρετε που δὲν μπορῶ νὰ σοῦ ἀρνηθῶ τίποτα.

— Αἴ λοιπόν, κυρία, ἠρώτησε ὁ Ἰουστίνος, συγκρατώντας μὲ δυσκολία τὴν ἀνυπομονησία του, μία φροντίς μνημονικοῦ! Ἐνδυμηθῆτε, δι' ὄνομα τοῦ Θεοῦ!

— Νομίζω οὐ ἦταν... Ναί, ἦταν ἀκριβῶς ἐκεῖ, τώρα εἰμαι βεβαία... Ἄλλως τε μπορεῖ νὰ καταφύγῃ κανεὶς στὰ χαριτιά.

— Τότε, εἶπε ὁ Ἰουστίνος, σὺν νὰ μιλοῦσε μὲ τὸν ἑαυτὸν του καὶ χωρὶς νὰ δώσῃ προσοχὴ στὰ τελευταῖα λόγια τῆς Μπροκάντης, θὰ ἔχουν περάσει τὸν Σηκουάνα ἀπὸ τὴν Νέα Γέφυρα, καὶ θὰ πῆγαν πιθάνως στὰ σύνορα τοῦ Φονταμεπλώ ἢ στὰ σύνορα τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου.

— Ἀκριβῶς, εἶπε ἡ Μπροκάντη.

— Πῶς τὸ ξέρετε; ἠρώτησε ὁ νέος.

— Λέγω «ἀκριβῶς», ὅπως θ'ἄλεγα «πιθάνως».

— Ἀκούστε, ἐπανέλαβε ὁ Ἰουστίνος, ἐὰν γνωρίζετε κάτι, δι' ὄνομα τοῦ Θεοῦ πέτε τι γνωρίζετε;

— Δὲν γνωρίζω τίποτα, εἶπε ἡ Μπροκάντη, παρὰ μόνον ὅτι ἤδρα μὲ ἐπιστολὴ στὴν πλατεῖα Μωμπέρ, μὲ τὴν διεύθυνσί σας καὶ ὅτι σᾶς τὴν ἔστειλα.

— Μπροκάντη, εἶπε ἡ μικρὴ Ρόδον τῶν Χριστουγέννων, εἰσθε μοχθηρὴ γυναῖκα! Ξέρετε ἀκόμη κάτι καὶ δὲν τὸ λέτε.

— Ὅχι, εἶπε ἡ Μπροκάντη, δὲν ξέρω τίποτε ἄλλο.

— Ἐχετε ἄδικο νὰ διώχνετε ἔτσι τὸν κύριο, εἶναι φίλος τοῦ κ. Σαλδατόρ.

— Δὲν διώχνω κανένα. Τοῦ λέγω ὅτι δὲν γνωρίζω ἐκεῖνο πού ζητεῖ. Μόνον ὅταν δὲν ξέρῃ κανεὶς ἓνα πράγμα τὸ ρωτᾷ σ' ἐκεῖνος πὺ τὸ ξέρουν.

— Καὶ ποῖόν πρέπει νὰ ρωτήσῃ κανεὶς; Πῆτε γρηγόρα!

— Ἐκεῖνα πὺ τὰ ξέρουν ὅλα: Τὰ χαριτιά.

— Καλά, εἶπε ὁ δημοδιδάσκαλος, εὐχαριστῶ. Ἐκεῖνο πὺ μοῦ εἶπατε εἶναι πάντα καλὸ νὰ τὸ ξέρω, καὶ θὰ πάγω στὴν ἀστυνομία νὰ συναντήσω τὸν κ. Σαλδατόρ.

Καὶ λέγοντας τὰς λέξεις αὐτάς ὁ νέος ἔκανε μερικά δῆματα πρὸς τὴν πόρτα.

Ἄλλ' ἡ Μπροκάντη ἀναμφιδόλως μετένοησε:

— Κύριε Ἰουστίνε, εἶπε.

Ὁ νέος γύρισε.

Ἡ γρηά τοῦ ἔδειξε μὲ τὸ δάκτυλο τὴν κουρούνα πὺ κτυποῦσε τὰ πτερά τῆς ἀπάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι τῆς.

— Δέτε τὸ πουλί, εἶπε, δέτε τὸ πουλί!

— Τὸ βλέπω, ἀπήντησε ὁ Ἰουστίνος.

— Κτυπᾷ τὰ πτερά του, δὲν εἶναι ἔτσι;

— Ναί.

— Καλά, αὐτὸ εἶναι ὄλο; ἀλλὰ τὴ στιγμή πὺ ἓνα πουλί κτυπᾷ τὰ πτερά του, αὐτὸ σημαίνει ὅτι δὲν ὑπάρχει μεγάλη ἐλπίς.

— Καὶ μήπως τὸ κτύπημα αὐτὸ τῶν πτερῶν ἔχει σημασία;

— Ὑψίστε! καὶ ρωτᾶτε; Ἐνας ἄνθρωπος ἀνεπτυγμένος, ὅπως σεῖς, ἓνας δημοδιδάσκαλος πὺ ξέρεῖ ὅτι ἡ κουρούνα εἶναι πηλὸν—προφύτης!

— Αἴ λοιπόν, γὰ νὰ δοῦμε τι σημαίνει τὸ κτύπημα τῶν πτερῶν τοῦ πουλιοῦ σας;

— Σημαίνει... σημαίνει ὅτι δὲ θὰ βρῆτε γρηγόρα τὸ πρόσωπο πὺ ζητεῖτε, διότι ζητεῖτε κάποιον.

— Ναί, καὶ θὰ εἶδα ὅτι εἶχα γὰ νὰ ξαναβρῶ τὸ πρόσωπο πὺ ζητῶ.

— Καλά! Τὸ βλέπετε ὅτι τὸ πουλί τὰ ξέρεῖ τόσον καλά ὅσον σεῖς κι' ἐγώ;

— Ἄλλ' ἐπὶ τέλους τι σημαίνουν τὰ κτυπήματα αὐτὰ τῶν πτερῶν; Τί θέλουν νὰ ποῦν;

— Τὰ κτυπήματα τῶν πτερῶν... τὰ κτυπήματα αὐτὰ τῶν πτερῶν, βλέπετε, αὐτὸ εἶναι ἡ εἰκὼν τῶν βασανῶν σας. Ὅπως τὸ πουλί αὐτὸ κτυπᾷ τὰ πτερά στὸν ἀέρα, ἔτσι καὶ σεῖς πολεμαῖτε στὸ κενόν. Ἐκτύπησε τὰ πτερά του τρεῖς φορές, ἓνα χρόνον κάθε φορά. Ἄρα, τρεῖς χρόνια θὰ χρησιμοποιήσετε γὰ τὰς ἐρεῦνας σας. Σᾶς συνιστῶ λοιπόν, ἐν ὀνόματι τοῦ πουλιοῦ, νὰ μὴ ἀρχίσετε ἐρεῦνας ἀβεβαίας, ἔως ὅτου δὲν μιλήσουν τὰ χαριτιά.

— Αἴ λοιπόν, νὰ δοῦμε, εἶπε ὁ Ἰουστίνος, ἄς μιλήσουν λοιπόν.

Καὶ ὅπως ἓνας ἄνθρωπος πὺ πνίγεται ἀρπάζει κάθε σανίδι, ὁ Ἰουστίνος ἐπέστρεψε ἐντελῶς διατεθειμένος νὰ πιστέψῃ τὰ χαριτιά, ἀρκεῖ τὸ ὄλογο πὺ θ'ἄλεγα νὰ ἐμοιάσῃ τὴν ἀλήθεια.

— Θέλετε τὴ μικρὴ τράπουλα ἢ τὴν μεγάλη; ἠρώτησε ἡ Μπροκάντη.

— Κάμετε ὅπως θέλετε... Ἴδου ἓνα λουδοβίκιο.

— Ὡ! τότε θ'ἄχετε τὴν μεγάλη τράπουλα καὶ τὴν ἐπιτυχία τοῦ Καλλιόστρου!...—

¹ Ἰωάννης Βάλσαμος, κόμης Καλλιόστρου, ἐπιτήδειος τυχοδιώκτης, ταυρὸς καὶ μάγος. Ἐπέτυχε νὰ εἰσελθῇ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Λουδοβίκου ΙΔ', δαυ

Δῶσέ μου τὴ μεγάλη τράπουλα, Ρόδον, εἶπε ἡ Μπροκάντη.

Ἡ μικρὴ σηκώθηκε. Ἦταν εὐκίνητος, καλοκαμωμένη, εὐλύγιστος σὰν νεαρὰ εὐκάλυπτος, πῆγε καὶ πήρε τὴν τράπουλα ποῦ ἦταν μέσ' στὸ βάθος τοῦ συρταριοῦ ἐνὸς σαλτοῦ σεντουκιῶ χωμένου κάπου σὲ μιὰ γωνιά καὶ τὴν παρουσίασε στὴ γρηά μὲ τὰ μικρὰ καὶ ἀδύνατα χέρια της, ἀλλὰ ποῦ ἦσαν ἄσπρα, καὶ μὲ νύχια περιποιημένα, ὅπως τὰ χέρια μιᾶς κυρίας ὑψηλῆς περιωπῆς.

Μολονότι συχνὰ ὁ Μπαμπολέν παρευρίσκειτο στὶς καθολικῆς, αὐτὲς παραστάσεις, ἐν τούτοις ἐπλησίασε τὴ γρηά, ἐσκυψε μὲ σταυρωμένες τίς γόμπες κ' ἐτοιμάσθηκε νὰ παρακολουθῆσθαι μὲ ἀρετὴ θαυμασμὸν τὴν σκηναίην ἐκείνην τῆς μαγείας, ποῦ ἐπρόκειτο νὰ πραγματοποιηθῆ.

Ἡ Μπροκάντη ἐγοποῦέθησε ἀπάνω στὰ γόνατά της ἓνα μεγάλο σανίδι, σχήματος πετάλου.

— Φώναξε τὸν Φαρῆς, εἶπε στὴ μικρῇ, δευκύνοντας μ' ἓνα κίνημα τῆς κεφαλῆς τὸ πουλι ποῦ ἐκάθητο ἀπάνω στὴ δοκὸ καὶ ποῦ ἄκουε στὸ ὄνομα τὸ δανεισμένο ἀπὸ μιὰ ἀπὸ τὰς τρεῖς μυστηριώδεις λέξεις, ποῦ φάνηκαν στὸ συμπόσιον τοῦ Βαλτάσαρ.

Ἡ κουρούνα ἔπαυσε νὰ κινεῖται τὰ πτερά της καὶ ἐφαίνετο ποῦ περιέμενε τὴ στιγμή νὰ παίξῃ τὸ ρόλο της ἐπὶ τῆς σκηναίης ποῦ προητοιμαζέτο.

— Φαρῆς! ἐφώνησε ἡ μικρὴ κόρη, δίδοντας στὴν ὀνομασία αὐτὴ ὅλη τὴν γλυκύτητα τῆς τρυφερῆς φωνῆς της.

Ἡ κουρούνα ἐπῆδησε ἀπὸ τὴν δοκὸν ἀπάνω στὸν ἀριστερὸ ὄμο τῆς νεαρᾶς κόρης, ποῦ ἔσκυψε μπροστὰ στὴ γρηά κλίνουσα λιγάκι τὸν ὄμο, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἦταν καθησμένον τὸ πουλί.

Τότε ἡ Μπροκάντη ἀφῆκε ἓνα περιεργὸν ἦχον, ποῦ προήρχετο ὁ μισὸς ἀπὸ τὸν λά-

ρυγγα καὶ ὁ μισὸς ἀπὸ τὰ χεῖλη, ἓνα κάποιον μείγμα μεταξὺ σφυρίγματος καὶ κραυγῆς.

Μὲ τὸν θροιστικὸν αὐτὸν ἦχον, τὰ δώδεκα σκυλιά, μ' ἓνα πῆδημα καὶ σπρώχνοντας τὸ ἓνα τᾶλλο, ῥωμησαν ἀπὸ τὸ μέρος των καὶ σὰν σοφὰ σκυλιά ποῦ ἦσαν, ἦρθαν κ' ἐποποθέθησαν ἀπὸ τὰ δεξιὰ κ' ἀριστερὰ τῆς μαγίσσας καὶ ἐκάθησαν στὰ πσινὰ των, μὲ τὴν σοβαρότητα ποῦ συνήθως ἔχουν οἱ δόκτορες, ὅταν διεξάγουν μιαν θεολογικὴν συζήτησιν, σχηματίζοντας ὀλόγυρα στὸ τραπέζι ἓνα κύκλον, τὸ κέντρον τοῦ ὁποίου ἀπασχόλει ἡ Μπροκάντη.

Ὅταν οἱ προετοιμασίαι αὐτῆς, οἱ ὁποῖες φαινεται νὰ ἦσαν ἀπαραίτητες, ἐτελείωσαν ἀρκετὰ θορυβωδῶς ἐκ μερῶν τῶν σκυλιῶν, τὰ ὁποῖα, διαρκεῖα ὄλων αὐτῶν τῶν κινήσεων, ἔβγαζαν λυπηρὰ καὶ πένθιμα οὐρλιάσματα, ἡ σιωπὴ ἀποκατεστάθη.

Ἡ Μπροκάντη ἤτένεσε διαδοχικῶς τὸ πουλι καὶ τὰ σκυλιά, καὶ ὅταν πέρασε καὶ ἡ σιωπηλὴ αὐτὴ ἐπιθεώρησις, ἐπρόφερε μὲ ἐπίσημη φωνὴν συλλαβὰς, δανεισμένας ἀπὸ μιὰ ξένη γλῶσσα, ἄγνωστη ἴσως καὶ στὴν ἴδια, τὰς ὁποίας οἱ Ἀραβες πιθάνον νὰ ἐξελάμβαναν γὰρ γαλλικὰς, ἀλλὰ τὰς ὁποίας οἱ Γάλλοι, ἀσφαλῶς, ποτὲ δὲν θάπαιρναν γὰρ ἀραβικὰς.

Ἄγνοοῦμεν ἂν ὁ Μπαμπολέν, τὸ Ρόδον τῶν Χριστιογένητων καὶ ὁ Ἰουστινὸς κατάλαβαν τὴν ἔννοιαν τῶν συλλαβῶν ἐκείνων. Ἐκεῖνον ὁμως ποῦ μποροῦμε νὰ βεβαιώσωμε εἶναι ὅτι τὰ δώδεκα σκυλιά καὶ ἡ κουρούνα τίς ἐνόησαν καλά, ἂν κρίνη κανεὶς ἀπὸ τὰς ταυτοχρόνους καὶ ρυθμικὰς ὑλακὰς τῶν σκυλιῶν καὶ τὴν ὄξειαν κραυγὴν τῆς κουρούνας, διότι ἦταν φανερὸ ὅτι ὅλα αὐτὰ δὲν ἦσαν παρὰ μιὰ σοφὴ ἀπάντησις εἰς τὰς λέξεις τῆς γρηᾶς.

Ἐπειτα, ὅταν αἱ ὑλακαὶ σταμάτησαν καὶ ἡ φωνὴ τοῦ πουλιοῦ ἔδουσε, τὰ σκυλιά, ποῦ ἔως τότε ἐκάθητο σοβαρῶ, κυτᾶζοντας μελαγχολικὰ τὸ ἓνα τᾶλλο, ῥεπλώθησαν.

Ὅσο γὰρ τὴν κουρούνα, ἀπὸ τὸν ὄμο τῆς μικρῆς ἐπῆδησε ἀπάνω στὸ κεφάλι τῆς γρηᾶς, κ' ἐκεῖ ἐγάντζωσε, βυθίζοντας τὰ νύχια της μέσ' στὰ γκρίζα μαλλιά τῆς Μπροκάντης.

Ἡ εἰκὼν τότε θὰ παρουσιάζετο σ' ἓναν ζωγράφον ὡς ἔξῃς:

Ἀχρυσῆς σκοτεινός, φωτισμένος μόνον ἀπὸ μερικὰς γραμμὰς τοῦ ἡλίου τῆς ἡμέρας, ποῦ μὲ δυσκολία περνοῦσαν ἀπὸ κάτι σπᾶνια ἀνοίγματα τῆς στέγης.

Ἡ γρηά, καθησμένη μὲ τὰ σκυλιά ῥεπλωμένα ὀλόγυρα της. Ὁ Μπαμπολέν πλα-

ἀνεμίχθη εἰς τὴν περιφρημον ἠπόθεσαν τοῦ περιδερῆτον τῆς βασιλείσης. Τύπος ὁμοιος καὶ σύγχρονος αὐτοῦ εἶναι ὁ Ἰάκωβος Κακάνοβας. Εἰς τοὺς Παραλλήλους Βίους τοῦ Πλουτάρχου οἱ δύο αὐτοὶ τύποι θὰ ἀντιπαρεβάλλοντο.

3 Καβαλιστικὸς σημαίνει μυστηριώδης, μαγικός. Cabalah εἶναι ἡ μυστηριώδης ἄλληλογική ἐρημνεία τὴν ὁποίαν οἱ Ἑβραῖοι εἶδον εἰς τὴν Ἱερὴν Γραφήν.

3 Φαρῆς-Μανὲ-Θεὸν εἶναι τρεῖς μυστηριώδεις λέξεις, τὰς ὁποίας ὁ Βαλτάσαρ εἶδε νὰ γράφῃ μίαν χεῖρ' στὸν τοίχον τῶν ἀνατορῶν του τῆς Βαβυλώνας τὴν νύκτα τοῦ συμπόσιου, τὸ ὁποῖον εἶδεν εἰς χιλίους ἐκ τῶν μεγιστάνων του, διὰ νὰ ἐπιδείξῃ τὴν ἰσχὺν καὶ τὴν δυνάμιν αὐτοῦ (538 π. Χ.).

γιασμένος στὰ πόδια της, ἡ μικρὴ Ρόδον τῶν Χριστουγέννων ὀρθία κοντὰ στὸν στύλο.

Ὅλος αὐτὸς ὁ ὄμιλος φωτισμένος ἀπὸ τὸ ὑπέρευθρον φῶς μιᾶς πηλίνης λυχνίας.

Ὁ Ἰουστίνος, ὀρθίος, ὠχρὸς, ἀνυπόμονος καὶ μισοχαμένος μέσ' στὴ σιᾶ.

Ἡ κουροῦνα, κτυπῶντας ἀπὸ καιροῦ σὲ καιρὸ τὰ περὰ καὶ ἀφήνοντας ἀπαισίαις κραυγὰς, ἐνθύμιζε τὸν μῦθον τῆς «κουρούνας πού ἤθελε νὰ μιμηθῆ τὸν αἰετό», μὲ τὴν διαφορὰ ὅτι ἀντὶ νάχη τὰ νύχια της μεπερδεμένα μέσ' στὴν προβιά τὸν προβιάτου, τὰ εἶχε μεπερδεμένα μέσ' στὰ γκρίζα μαλλιά τῆς γρηᾶς.

Ἡ εἰκόνα ἦταν φανταστικὴ, περίεργος, καὶ ἀσφαλῶς θὰ ἐπιδρούσε ἀπάνω σὲ ὁποιοδήποτε πνεῦμα, πού θὰ ἦταν ὀλιγώτερο ἐξηγημένο ἀπ' τὸ πνεῦμα τοῦ Ἰουστίνου.

Φωτισμένη, ὅπως εἶπαμε, ἀπὸ τὴν θαμπὴ λάμπη τῆς λυχνίας πού ἐκάπνιζε, ἡ μάγισσα ἄπλωσε τὸν γυμνὸ καὶ ἰσχνὸ βραχιόνά της στὸν ἄερα καὶ ἐχάραξε γιγαντιαίους κύκλους.

— Σιωπή, ὄλοι! εἶπε, τὰ χαρτιά θὰ ὀμιλήσουν.

Σκυλιὰ καὶ κουροῦνα σιώπησαν.

Τότε, μέσφ τῆς βραχιασμένης φωνῆς τῆς Μπροκάντης, τὰ χαρτιά ἄρχισαν τὰς μυστηριώδεις τὼν ἀποκαλύψεις.

Κατ' ἀρχὰς ἡ γρηᾶ σιβύλλη¹ ἀνακάτωσε τὰ χαρτιά, καὶ εἶπε στὸν Ἰουστίνον νὰ κόψη μὲ τ' ἀριστερό του χέρι.

— Εἶναι εὐνόητον, ἐπρόσθεσε, ὅτι ἐρχεσθε ἐδῶ γιὰ νὰ ζητήσετε νέα γιὰ ἓνα πρόσωπο πού ἀγαπᾶτε.

— Ὡ! πού λατρεύω! εἶπε ὁ Ἰουστίνος.

— Καλὰ!... Εἶστε ὁ φάντης τοῦ σπαθιοῦ, δηλαδὴ ἓνας νέος ἐνεργητικὸς καὶ ἐπιδέσιος.

Ὁ Ἰουστίνος ἐμειδίασε θλιβερά. Ἡ πρωτοβουλία καὶ ἡ ἐπιδεξιότης ἦσαν τὸνναντιὸν δύο ιδιότητες πού τοῦ ἔλειπαν ἐντελῶς.

— Ἐκεῖνη εἶναι ἡ ντάια της κούπας, δηλαδὴ μὰ γυναικα γλυκειά καὶ τρυφερή.

Ὅσο γιὰ τὴν Μίνα, ἀκριβῶς αὐτὸ καὶ ἦταν.

Ἄφου ἀνακατόθηκαν κι' ἐκόπηκαν τὰ χαρτιά, ἀφου ὁ Ἰουστίνος, κατ' ἀμοιβαίαν συμφωνίαν, ἀντεπροσσωπεύετο ἀπὸ τὸν φάν-

¹ Σιβύλλη εἶναι λέξις πού παράγεται ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴν λέξιν «συμβουλή» καὶ ἐσημαίνει στὴν ἀρχαιότητα, πρὸ παντός παρα τοῖς Ῥωμαίοις, γυναικα πού ἐμάντευε τὸ μέλλον. Προφήτης. Σήμερον σημαίνει ἐπίσης «Γερά γυναικα μὲ ἀκατήσεις πνεύματος».

τη τοῦ σπαθιοῦ καὶ ἡ Μίνα ἀπὸ τὴν ντάια της κούπας, ἡ Μπροκάντη ἀνοίξε κατ' ἀρχὰς τρία χαρτιά.

Ξανάρχισε κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο ἕξ φορές.

Κάθε φορά πού ἀνοίγε δυὸ χαρτιά τοῦ ἰδίου χρώματος, δυὸ σπαθιά π. χ., δυὸ καρρά ἡ δυο πικες, ἔπαιρνε τὸ μεγαλύτερο καὶ τὸδαζε μπροστά της, ταξιδετώντας, ἀπὸ τ' ἀριστερὰ πρὸς τὰ δεξιά, ὅσα χαρτιά ἐβγαῖναν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον.

Ἐστερα ἀπὸ ἕξ δοκιμὰς, ἐταξιδέτησε, συνελῶς, ἕξ χαρτιά.

Ἄφου ἐτερματίσθη ἡ πρώτη αὐτῆ ἐκτέλεσις, ἀνακάτωσε ξανά τὰ χαρτιά. ἔδωκε στὸν Ἰουστίνον νὰ κόψη καὶ πάλι μὲ τ' ἀριστερό του χέρι καὶ ξανάρχισε τίς δοκιμὰς μὲ τὸ ἴδιο σύστημα.

Μιά σειρὰ ἔδωκε τρεῖς ἄσους. Ἡ γρηᾶ πῆρε καὶ τοὺς τρεῖς καὶ τοὺς ἐτοποθέτησε τὸν ἓνα πλάγι στὸν ἄλλον:

Ἡ προᾶξις αὐτῆ ἐσυντόμεινε τὴν ἐκτέλεσι, διότι τῆς ἔδινε τρία χαρτιά ἀντὶ εἰός.

Κατόπι ἐξήκολούθησεν ἕως ὅτου ἐβγαλε δέκα ἐπτὰ χαρτιά.

Ἡ μάγισσα, μετὰ τὸν φάντη τοῦ σπαθιοῦ, ἐμέτρησε ἐπτὰ χαρτιά ἀπὸ τὰ δεξιά πρὸς τ' ἀριστερὰ, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ φάντη.

— Ἰδοὺ! εἶπε, ἐκεῖνη πού ἀγαπᾶτε, εἶναι μὰ νέα ξανθή, δέκα ἕξ ἕως δέκα ἐπτὰ ἐτῶν.

— Ἀκριβῶς, εἶπε ὁ Ἰουστίνος.

— Ἐμέτρησε ἐπτὰ φορές ἀκόμη καὶ ἔπεσε ἀπάνω στὸ ἐπτάρι της κούπας ἀναποδογυρισμένο.

— Σχέδια καταστραφέντα!... Ἐσυμφωνήσατε μαζί της καὶ πού δὲν ἐξεπληρώθη. — Ἀλλοίμονον! ἐψιθύρισε ὁ Ἰουστίνος.

Ἡ γρηᾶ ἐμέτρησε ἐπτὰ φορές ἀκόμη καὶ ἔπεσε ἀπάνω στὸ ἐννηάρι τοῦ σπαθιοῦ.

— Τὰ σχέδια ἀπέτυχαν ἕξ αἰτίας τοῦ χρημάτος πού δὲν ἐπεριμένετο, καὶ, σὺν ἐπίδομα, σύνταξις ἡ ἴσως καὶ κληρονομία.

Ἐμέτρησε ξανά ἐπτὰ φορές κι' ἔπεσε ἀπάνω στὸ δεκάρι της πίκας.

— Περιέργων! ἐξηκολούθησε, τὸ χρέμα πού συνήθως προξενεῖ χαρὰν, σᾶς κάμνει νὰ κλαῖτε!

Ξανάρχισε τοὺς ὑπολογισμούς της κι' ἔπεσε ἀπάνω στὸν ἄσο τῆς πίκας ἀναποδογυρισμένο.

Ἡ ἐπιστολὴ πού σᾶς ἔστειλαν, εἶπε, προέρχεται ἀπὸ τὴν νέαν πού ἐνδιαφερέσθε καὶ ἡ ὀποια ἀπειλεῖται μὲ φυλάκισιν.

— Μὲ φυλάκισιν; ἐκραύγασε ὁ Ἰουστίνος. Ἄδύνατον!

γιασμένοι στα πόδια της, ἡ μικρὴ Ρόδον τῶν Χριστουγέννων ὀρθία κοντὰ στὸν στυλο.

Ὅλος αὐτὸς ὁ ὄμιλος φωτισμένος ἀπὸ τὸ ὑπέρυθρον φῶς μιᾶς πηλίνης λυχνίας.

Ὁ Ἰουστίνος, ὀρθίος, ἀχρός, ἀνυπόμονος καὶ μισοχαμένος μέσ' στὴ σκιά.

Ἡ κουρούνα, κτυπώντας ἀπὸ καιροῦ σὲ καιρὸ τὰ πτερά καὶ ἀφήνοντας ἀπαισίας κραυγὰς, ἐνθύμιζε τὸν μῦθον τῆς «κουρούνας ποῦ ἤθελε νὰ μιμηθῆ τὸν ἀετὸ», μετὴν διαφορὰ ὅτι ἀντὶ νάχη τὰ νύχια της μπερδεμένα μέσ' στὴν προβιά τοῦ προβάτου, τὰ εἶχε μπερδεμένα μέσ' στὰ γκρίζα μαλλιά τῆς γρηᾶς.

Ἡ εἰκόνα ἦταν φανταστικὴ, περιεργος, καὶ ἀσφαλῶς θὰ ἐπιδρούσε ἀπάνω σὲ ὅποιοδῆποτε πνεῦμα, ποῦ θὰ ἦταν ὀλιγότερο ἐξηγμένο ἀπ' τὸ πνεῦμα τοῦ Ἰουστίνου.

Φωτισμένη, ὅπως εἶπαμε, ἀπὸ τὴν θαμπὴ λάμψη τῆς λυχνίας ποῦ ἐκάπνιζε, ἡ μάγισσα ἄπλωσε τὸν γυμνὸ καὶ ἰσχνὸ βραχιονά της στὸν ἀέρα καὶ ἐχάραξε γιγαντιαίους κύκλους.

— Σιωπή, ὄλοι! εἶπε, τὰ χαρτιά θὰ ὀμλήσουν.

Σκυλιὰ καὶ κουρούνα σιώπησαν.

Τότε, μέσφ τῆς βραχνιασμένης φωνῆς τῆς Μπροκάντης, τὰ χαρτιά ἄρχισαν τὰς μυστηριώδεις τῶν ἀποκαλύψεως.

Κατ' ἀρχὰς ἡ γρηᾶ σιβύλλη¹ ἀνακάτωσε τὰ χαρτιά, καὶ εἶπε στὸν Ἰουστίνον νὰ ὀψη μετ' ἄριστερό του χέρι.

— Εἶνα εὐνόητον, ἐπρόσθεσε, ὅτι ἐρχεσθε δῶ γιὰ νὰ ζητήσετε νέα γιὰ ἓνα πρόσωπο τοῦ ἀγαπᾶτε.

— ὦ! ποῦ λατρεύω! εἶπε ὁ Ἰουστίνος.

— Καλά!... Εἶσθε ὁ φάντης τοῦ σπατιοῦ, δηλαδὴ ἓνας νέος ἐνεργητικὸς καὶ πιδέσιος.

Ὁ Ἰουστίνος ἐμειδίασε θλιβερά. Ἡ πρώτη αἰδέα καὶ ἡ ἐπιδεξιότης ἦσαν τούναντι ἰδιότητες ποῦ τοῦ ἔλειπαν ἐντελῶς. Ἡ κούνη εἶναι ἡ ντάρια τῆς κούπας, ἡ γυναῖκα γλυκειὰ καὶ τρυφερή, ἡ δὲ τὴν Μίνα, ἀκριβῶς αὐτὸ καὶ

ἀνακατόθησαν κι' ἐκόπησαν τὰ χαρτιά. Ἐπὶ τοῦ Ἰουστίνου, κατ' ἀμοιβαίαν ἐπιθυμίαν, ἀντεπροσωπεύετο ἀπὸ τὸν φάν-

¹ Ἡ εἰκόνα εἶναι λέξις ποῦ παράγεται ἀπὸ τὴν λέξιν «συμβουλή» καὶ ἀσημαίνει στὴν ἀρχαίαν, πρὸ παντὸς παρὰ τοὺς Ῥωμαίους, γυναῖκα ἡγεμένη τοῦ μέλλοντος. Προφήτης. Σήμερον ση-μαίνει «Γρηᾶ γυναῖκα με ἀπαιτήσεις πνευ-ματικῆς ἐπιθυμίας».

τη τοῦ σπατιοῦ καὶ ἡ Μίνα ἀπὸ τὴν ντάρια τῆς κούπας, ἡ Μπροκάντη ἀνοίξε κατ' ἀρχὰς τρία χαρτιά.

Ξανάρχισε κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο ἐξ φορῆς.

Κάθε φορὰ ποῦ ἀνοίγε δυὸ χαρτιά τοῦ ἰδίου χρώματος, δυὸ σπατιά π. χ., δυὸ καρδὰ ἢ δυὸ πίκες, ἔπειρνε τὸ μεγαλύτερο καὶ τὸ βαρύτερο μπερδεμένο της, ταξιδιεύοντας, ἀπὸ τ' ἀριστερὰ πρὸς τὰ δεξιὰ, ὅσα χαρτιά ἐβγαίνουν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον.

Ὑστερα ἀπὸ ἐξ ὀκτιμίας, ἐταξιδιεύθη, συνεπῶς, ἐξ ἑκατοντά.

Ἀφοῦ ἐτεματίσθη ἡ πρώτη αὐτὴ ἐκτέλεσις, ἀνακάτωσε ξανά τὰ χαρτιά. ἔδωκε στὸν Ἰουστίνον νὰ κώψη καὶ πάλ μετ' ἄριστερό του χέρι καὶ ξανάσχισε τὶς δοκιμῆς μετ' ὁ ἰδιο σύστημα.

Μιά σειρά ἔδωκε τρεῖς ἄσους. Ἡ γρηᾶ πῆρε καὶ τοὺς τρεῖς καὶ τοὺς ἐτοκοπέτησε τὸν ἓνα πλάγι στὸν ἄλλον:

Ἡ προᾶξις αὐτὴ ἐσυντόμισε τὴν ἐκτέλεσις, διότι τῆς ἔδινε τρία χαρτιά ἀντὶ ἓός.

Κατόπι ἐξηκολούθησεν ἕως ὅτου ἐβγαλε δέκα ἐπτὰ χαρτιά.

Ἡ μάγισσα, μετὰ τὸν φάντη τοῦ σπατιοῦ, ἐμέτρησε ἐπτὰ χαρτιά ἀπὸ τὰ δεξιὰ πρὸς τ' ἀριστερὰ, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ φάντη.

— Ἰδοὺ! εἶπε, ἐκείνην ποῦ ἀγαπᾶτε, εἶνα μὰ νέα ξανθή, δέκα ἐξ ἕως δέκα ἐπτὰ ἐτῶν.

— Ἀκριβῶς, εἶπε ὁ Ἰουστίνος.

— Ἐμέτρησε ἐπτὰ φορὲς ἀκόμη καὶ ἔπεσε ἀπάνω στὸ ἐπτάρι τῆς κούπας ἀναποδογυρισμένο.

— Σχέδια καταστραφέντα!... Ἐσυμφωνήσατε μαζί της καὶ ποῦ δὲν ἐξεπληρώθη.

— Ἀλλοίμονον! ἐπιθύρησε ὁ Ἰουστίνος.

Ἡ γρηᾶ ἐμέτρησε ἐπτὰ φορὲς ἀκόμη καὶ ἔπεσε ἀπάνω στὸ ἐννηάρι τοῦ σπατιοῦ.

— Τὰ σχέδια ἀπέτυχαν ἐξ αἰτίας τοῦ χηρῆματος ποῦ δὲν ἐπεριμένετο, καὶ, σὺν ἐπίδομα, σύνταξις ἢ ἕως καὶ κληρονομία. Ἐμέτρησε ξανά ἐπτὰ φορὲς κι' ἔπεσε ἀπάνω στὸ δεκάρι τῆς πίκας.

— Περιεργον! ἐξηκολούθησε, τὸ χηρῆμα ποῦ συνήθως προξενεὶ χαρὰν, σὰς κάμνει νὰ κλαίτε!

Ξανάρχισε τοὺς ὑπολογισμοὺς της κι' ἔπεσε ἀπάνω στὸν ἄσο τῆς πίκας ἀναποδογυρισμένο.

Ἡ ἐπιστολὴ ποῦ σὰς ἐστείλαν, εἶπε, προέρχεται ἀπὸ τὴν νεάν ποῦ ἐνδιαφερόσθε καὶ ἡ ὀποία ἀπειλεῖται μετ' φυλάκισιν.

— Μετ' φυλάκισιν; ἐκράγασε ὁ Ἰουστίνος. Ἄδύνατον!

Ἡ διάβολοι, τὰ χαρτιὰ εἶναι ἐδῶ... Φυλακὴ, περιορισμὸς, αἰχμαλωσία

— Εἶν' ἀλήθεια, ἐμουρμούρισε ὁ Ἰουστίνος, γὰρ νὰ τὴν ἀπαγάγουν θὰ πῆ ὅτι θέλουν νὰ τὴν κοῦπτουν... ἐξακολουθήστε, ἐξακολουθήστε! Ὡς ἐδῶ ἔχετε δίκαιον.

— Ἡ ἐπιστολὴ σὰς ἐφθασε τὴν στιγμήν πού εἴχατε ἐπισκέψεις φίλων.

— Ναί, πράγματι, φίλων... καὶ πολὺ καλῶν φίλων!

Ἡ Μπροκάντη ἐμέτρησε ἐπτὰ φορὰς ἀκόμη καὶ ἔπεσε ἀπάνω στὴν νιόμα τῆς πίκας ἀναποδογυρισμένη.

— Τὸ δυστύχημά σας προέρχεται, εἶπε, ἀπὸ μιὰ γυναίκα καστανή, τὴν ὁποίαν, ἐκείνη πού υγαπάτε, νομίζει φίλην τῆς.

— Δεσποινὶς Σουζάννα ντὲ Βαλζενέζ, Ἰσοῦς.

— Τὰ χαρτιὰ λένε «μιὰ γυναίκα καστανή», δὲν ἀναφέρουν τὸ ὄνομά της.

Ξανόρχισ κι' ἔπεσε ἀπάνω στὸ ὀκτάρει τῆς πίκας.

Τὸ ὀκτάρει τῆς πίκας βρέθηκε ἀναποδογυρισμένο.

— Τὸ σχέδιον πού ἀπέτυχε εἶναι γάμος. Ὁ Ἰουστίνος ἀσθμαίνει. Ἐως ἐκεῖ, ἢ τυχαίως ἢ διὰ μαγείας, τὰ χαρτιὰ ἔλεγαν τὴν ἀλήθειαν.

Ἡ ἐξακολουθήστε, ἐφώναξε, δι' ὄνομα Θεοῦ ἐξακολουθήστε!

Ἐξακολούθησε κι' ἔπεσε ἀπάνω σ' ἓνα ἀπὸ τοὺς τρεῖς ἄσους, πού ἦσαν ἀραδιασμένοι μπροστὰ τῆς.

— Ὡ! Ὡ! εἶπε, μηχανορραφία, σκευωρία. Στὴν ἄκρην ἐπτὰ ἄλλων χαρτιῶν, ἐφθασε στὸν ὀγδοὺ ἀναποδογυρισμένο.

— Τὴν στιγμήν αὐτήν, εἶπε, σὰς βοήθει κάποιος εἰλικρινῆς καὶ τίμιος ἄνθρωπος πού ἀγαπᾷ νὰ ἐξυπηρετῇ...

— Ὁ Σαλβατόρ! ἐψιθύρισε ὁ Ἰουστίνος, αὐτὸ εἶναι τὸ ὄνομα πού μοῦ ἔδωκε.

— Ἄλλ' ἀντικρῶζει ἐμποδία στὰ σχέδια τοῦ! ἐπρόσθεσε ἡ γρηά. Σὲ κατὶ πού ἐπιχειρεῖ γὰρ σὰς, τὴν στιγμήν αὐτήν, δοκιμάζει ἀγοροπρία.

— Ἡ ξανθὴ νέα; Ἡ ξανθὴ νέα;.. ρώτησε ὁ Ἰουστίνος.

Ἡ γρηά ἐμέτρησε τὸν ἀριθμὸ τῆς ἐπτὰ κι' ἔπεσε ἀπάνω στὸ βαλὲ τῆς πίκας.

— Ὡ! εἶπε, ἀπήχθη ἀπὸ ἓνα νέον καστανὸν καὶ ἀνήθικον.

— Γυναίκα! ἐκραύγασε ὁ Ἰουστίνος, πού εὐρίσκεται; Πού εὐρίσκεται; Πέ μου, καὶ ὅ,τι ἔχω θὰ σοῦ τὸ δώσω.

Καὶ χώνοντας τὸ χέρι μὲς' στὴν τσέπη, ἔβγαλε μιὰ βουχτιὰ χροῖματα, τὰ ὁποῖα ἐτοιμάζετο νὰ τὰ βάλῃ ἀπάνω στὸ τραπέζι, ὅπου ἡ Μπροκάντη εἶχε ἀπλωμένα τὰ χαρτιὰ τῆς, ὅταν ἐνοιωσε πού κάποιος ἐκράτησε τὸ χέρι του.

Γύρισε, ἦταν ὁ Σαλβατόρ, πού μόλις μπῆκε, χωρὶς νὰ τὸν δοῦν καὶ νὰ τὸν ἀκούσουν, καὶ πού ἀντιστάθηκε στὴν ὑπερβολικὴν αὐτὴν ἐλευθεριότητα.

Βάλτε τὰ χροῖματα αὐτὰ στὴν τσέπη σας, εἶπε στὸν Ἰουστίνον. Κατέβητε, πηδήστε ἀπάνω στὸ ἄλογο τοῦ κ. Ἰωάννου Ροβέρτου, ἀναχωρήστε μὲ καλπασμὸ στὰς Βερσαλλίας, ἀπαγορεύσατε κάθε εἴσοδον στὸ δωμάτιον τῆς Μίνας καὶ προσέχετε κανεὶς νὰ μὴ βάλῃ τὸ πόδι του στὴν αὐλὴ τῶν διαλειμμάτων... Εἶναι ἡ ὥρα ἐπτάμιση. Στις ὀκτώμιση μπορεῖτε νὰ βρεθῆτε στὶς κυρίας Ντεμαρέ.

— Ἀλλὰ... εἶπε ὁ Ἰουστίνος διαστάζοντας.

— Φύγετε, χωρὶς νὰ χάσετε λεπτόν, εἶπε ὁ Σαλβατόρ, εἶναι ἀνάγκη.

— Ἀλλὰ...

— Φύγετε, ἢ δὲν εὐθύνομαι γιὰ τίποτε!

— Ἀναχωρῶ, εἶπε ὁ Ἰουστίνος.

Ἐπειτα, βγαίνοντας, ἐφώναξε στὴν Μπροκάντη.

— Μείνετε ἡσυχῇ, θὰ σὰς ξαναδῶ!

Κατέθηκε σὰν ἀστραπή, πήρε τοὺς χαλινοὺς ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ Ἰωάννου Ροβέρτου, ἐπήδησε ἀπάνω στὴ σέλλα σὰν υἱὸς ἐκμισθωτοῦ πού ἦταν, συνηθισμένος ἀπὸ παιδιὰ ν' ἀνεβαίνει ὅλα τὰ ἄλογα, καὶ ἐξηφανίσθη μὲ καλπασμὸ ἀπὸ τὴν ὁδὸν Κοπῶ, δηλαδὴ ἀπὸ τὸν πῶδον σύντομον δρόμον γιὰ νὰ φθάσῃ στὴν λεωφόρον τῶν Βερσαλλίων.

ΔΓ'.

Πῶς τὰ χαρτιὰ ἔχουν πάντα δίκαιον.

Ὁ Ἰωάννης Ροβέρτος, ἀπαλλαγθεὶς ἀπὸ τοῦ νὰ φυλάττῃ τὸ ἄλλο, ἐξήγησε ψηλαφητὰ τὴ σκάλα, τῆς ὁποίας ἡ κατοικία τοῦ ὑπεδείχθη ἀπὸ τὸν Σαλβατόρ, πού ἐπιστρέφοντας ἀπὸ τὴν ἀστυνομία τὸν ἤρθε πρῶτον στὴν συνέντευξι.

Ἠμπορούσαμε ν' ἀστευθῶμεν ποικιλοτρόπως ἀπάνω στὸ θέμα τῶν ποιητῶν μὲ τοὺς ἀχυρῶνας καὶ μὲ τῆς σκάλες των. Ἄλλ' ὁ Ἰωάννης Ροβέρτος ἔτρεφε ἵππον, ὅπως εἶπαμε, καὶ μάλιστα ἵππον ράτσας, πού μποροῦσε νὰ διατρέξῃ ἀπάνω ἀπὸ δέκα ὀκτῶ χιλιόμετρα τὴν ὥρα, κατὰ συνέπειαν ὁ Ἰωάννης Ροβέρτος ἔβγαине ἀπ' τὴν κατηγορίαν τῶν ποιητῶν πού μποροῦσαν νὰ γοῦν σχεῖα μὲ ἀχυρῶνας καὶ μὲ σκαλιά.

Στὴ θέα τοῦ Σαλβατόρ ἡ γοργὰ ἀφῆκε νὰ πέσῃ ἡ τράπουλα ἀπὸ τὰ χέρια της, ἀφήνοντας ἓνα βαθὺ στεναγμό. Τὰ σκυλιά ἐπέστρεψαν στὴ θέα του καὶ ἡ κουροῦνα ξανακάθησε ἀπάνω στὴ δοκό.

Ὅταν ὁ Ἰωάννης Ροβέρτος μπῆκε μὲ τὴ σειρά του, δὲν εἶδε παρὰ ἓνα ὄμιλον, ὁ ὁποῖος ὡς ζωγραφία μοροῦσε νὰ θέλῃ τὸν φίλον του ζωγράφον Πετροῦς, ἀλλ' ὁ ὅποιος, χάρις εἰς αὐτὴν τὴν ἰδίαν ζωγραφικὴν, μπῆκε ἀμέσως στὴν ποιητικὴ καρδιά του.

Ἦταν ὁ ὄμιλος πού συνίστατο ἀπὸ τὴν γραιῖαν χαρτομάντιδα, καθησμένῃ ἀπάνω στὸ σκαμνί, τὸν Μπαμπολὲν ξαπλωμένον στὰ πόδια της καὶ τὸ Ρόδον τῶν Χριστουγέννων, ὄρθιαν στὸ πλάγι της καὶ ἀκουσθμένην στὸν στυλο.

Ἡ Μπροκάντη περίμενε προφανῶς, μὲ ἀνησυχία τὸ τί θάλεγε ὁ Σαλβατόρ.

Ὅσο γιὰ τὰ δύο παιδιὰ, χαμογελοῦσαν στὸν τελευταῖον αὐτόν, ὅπως θὰ χαμογελοῦσαν σ' ἓναν φίλο, ἀλλὰ καθένα μὲ διαφορετικὴ ἔκφρασι.

Στὸ Μπαμπολὲν καὶ στὸ Ρόδον τῶν Χριστουγέννων τὸ μειδιάμα τῶν ἦταν μειδιάμα μελαγχολίας.

Ἄλλὰ, πρὸς μεγάλῃ ἐκπλήξιν τῆς Μπροκάντης, ὁ Σαλβατόρ δὲν φάνηκε νὰ διδῇ καμιά προσοχὴ σ' ὅ,τι πρὸ ὀλίγου συνέβη.

— Εἰσθε οἱσις Μπροκάντη; ρώτησε. Πῶς ἐγαίνει ἡ μικρὴ Ρόδον τῶν Χριστουγέννων;

— Καλὰ, κύριε Σαλβατόρ, πολὺ καλὰ! ἐπήνησε ἡ μικρὴ κόρη.

— Δὲν ἀπετάθην καθόλου σὲ σένα, μικρά μου, ἀλλὰ σ' αὐτὴν τὴν γυναῖκα.

— Βῆχει ὀλίγον, κύριε Σαλβατόρ, εἶπε ἡ γοργὰ.

— Ὁ γιατρός ἤλθε;

— Ναί, κύριε Σαλβατόρ.

— Τί εἶπε;

— Ὅτι πρέπει, πρὸ παντός, ν' ἀφήσωμε τὴν κατοικίαν αὐτὴν.

— Πολὺ καλὰ εἶπε. Πρὸ πολλοῦ σοῦ λέγω κι' ἐγὼ τὸ ἴδιο πρᾶγμα, Μπροκάντη.

Ἐπειτα πρὸ αὐστηρὰ καὶ κατσοφιάζοντας:

— Γιατί τὸ παιδί αὐτὸ ἔχει ἀκόμη τίς γάμπες καὶ τὰ ποδάρια του γυνά;

— Δὲν θέλει νὰ βάλῃ οὔτε κάλτσες, οὔτε παπούτσια, κύριε Σαλβατόρ.

— Εἶν' ἀλήθεια αὐτὸ, Ρόδον τῶν Χριστουγέννων; ρώτησε ὁ νέος μὲ γλυκύτητα, ἀλλὰ πάντως μ' ἓνα τόνον πού δὲν ἦταν ἐντελῶς ἀπηλλαγμένος ἀπὸ ἐπίπληξι.

— Δὲν θέλω νὰ βάλω κάλτσες, διότι δὲν ἔχω παρὰ χονδρῆς, μάλλινες κάλτσες. Δὲν θέλω νὰ βάλω παπούτσια, διότι ἐκεῖνα πού ἔχω εἶναι πολὺ ἀπόχονδρο δέρμα.

— Γιατί ἡ Μπροκάντη δὲν σ' ἀγοράζει βαμβακερῆς κάλτσες καὶ παπούτσια ἀπὸ σεβρῶ;

— Διότι εἶναι πολὺ ἀκριβά, κύριε Σαλβατόρ, καὶ ἐγὼ εἶμαι πτωχὴ.

— Ἀπατάσαι, δὲν εἶσαι ἀκριβά, εἶπε ὁ Σαλβατόρ. Ψεῦδεςσαι, δὲν εἶσαι πτωχὴ.

— Κύριε Σαλβατόρ!

— Σιωπὴ! Καὶ ἀκουσε καλὰ αὐτὸ πού θὰ σοῦ πῶ...

— Ἀκούω, κύριε Σαλβατόρ.

— Καὶ θὰ ὑπακούσης;

— Ἐὰ φροντίσω.

— Καὶ θὰ ὑπακούσης; ἐπανέλαβε ὁ νέος μὲ ἐπιτακτικὴ φωνή.

— Ἐὰ ὑπακούσω.

— Ἐάν, ἐντὸς ὀκτῶ ἡμερῶν—ἀκούς;— ἐάν ἐντὸς ὀκτῶ ἡμερῶν δὲν βρῆς ἓνα δωμάτιο γιὰ σένα καὶ γιὰ τὸν Μπαμπολὲν καὶ ἓνα θαλαμίσκο μὲ ἀέρα καὶ ἥλιο γιὰ τὸ παιδί αὐτὸ καὶ ξεχωριστὰ ἓνα κνυστάσιο γιὰ τὰ σκυλιά αὐτὰ, θὰ ἀποσύρω τὴν μικρὴν Ρόδον τῶν Χριστουγέννων.

Ἡ γοργὰ ἐπέρασε τὸν θραχινιά της ὀλόγυρα στὴ μέση τῆς μικρῆς καὶ τὴν ἐσφίξε ἀπάνω της, σὰν καὶ ὁ Σαλβατόρ νὰ ἐσκέ-

πειτο νὰ ἐπιτελέσῃ ἀμέσως τὴν ἀπειλὴν του.

— Θ' ἀποσύρτε τὸ παιδί μου! ἐφώναξε ἡ γερὰ, τὸ παιδί μου ποῦ εἶναι ἐπτά χρῶνια μαζί μου!

— Πρῶτα-πρῶτα δὲν εἶναι καθόλου δικό σου παιδί, εἶπε ὁ Σαλβατόρ, εἶναι ἓνα παιδί ποῦ τὸ κλεψες.

— Τὸ ἔσωσα, κύριε Σαλβατόρ, τὸ ἔσωσα!

— Κλεμμένο ἢ οωσμένο, τὸ πράγμα αὐτὸ θὰ τὸ συζητήσῃς μετ' ὁν κύριον Ζακάλ.

Ἡ Μπροκάντη ἐπιώπησε, ἀλλ' ἔσφιξε περισσότερο ἀπάνω της τὸ Ρόδον τῶν Χριστουγέννων.

— Ἄλλως τε, ἐξηκολούθησε ὁ Σαλβατόρ, δὲν ἦλθα γι' αὐτὸ, ἦλθα γιὰ τὸν πτωχὸν ἐκεῖνον νεόν, τὸν ὁποῖον ἤσουν ἑτοιμὴ ν' ἀπογυμνώσῃς ὅταν ἔμπαινα.

— Δὲν τὸν ξεγύμνωνα, κύριε Σαλβατόρ, ἔπαιρνα ἐκεῖνο ποῦ μοῦ ἔδινε θεληματικά.

— Ἐκεῖνον ποῦ ἀπατούμες λοιπόν;

— Δὲν τὸν ἀπατούσα, τῷ ἔλεγα τὴν ἀλήθεια

— Καὶ πῶς τὴν ξεύρεις αὐτὴν τὴν ἀλήθεια;

— Ἀπὸ τὰ χαρτιά.

— Ψεύδεσαι!

— Ἐν τούτοις, τὰ χαρτιά...

— Εἶναι ἓνα μέσον λαποδυσίας!

— Κύριε Σαλβατόρ, σ' ὀρκίζομαι στὸ κεφάλι τοῦ Ρόδου τῶν Χριστουγέννων, ὅτι ὅτι τοῦ εἶπα, ὅλα ἦσαν ἀλήθεια.

— Καὶ τί τοῦ εἶπες;

— Ὅτι ἀγαπούσε ἓνα ξανθὸ κορίτσι, δέκα ἔξ ἔως δέκα ἐπτά ἐτῶν.

— Ποῖος σοῦ τὸ εἶπε;

— Ἦταν μέσ' στὰ χαρτιά...

— Ποῖος σοῦ τὸ εἶπε; ἐπανελάβε διατακτικῶς ὁ Σαλβατόρ.

— Ὁ Μπαμπολέν ποῦ τὸμαθε στὴ συνουκία.

— Α! αὐτὸ εἶναι τὸ ἐπάγγελμα ποῦ κάμνεις σὺ; εἶπε ὁ Σαλβατόρ τὸν Μπαμπολέν.

— Συγγνώμην κύριε Σαλβατόρ, δὲν ἤξερα ὅτι κάμνω κακό. Ὅταν τὸλεγα στὴν Μπροκάντη, ἦταν ἓνα πράγμα πασίγνωστο στὸ προάστειο τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου, ὅτι ὁ Γιουστίνος εἶναι ἐρωτησμένος μετ' ἡν δεσποινίδα Μίνα

— Ἐξακολούθει, Μπροκάντη, τί τοῦ εἶπες ἀκόμα;

— Τοῦ εἶπα ὅτι ἡ νέα τὸν ἀγαπούσε, ὅτι ὑπῆρχε σχέδιον γάμου καὶ ὅτι ὁ γάμος αὐτὸς ἐντάχθηκε ἔξ αἰτίας ἑνὸς ποσοῦ χρημάτων ποῦ δὲν ἐπεριμένοντο.

— Ποῖος σοῦ τὸ εἶπε αὐτὰ;

— Διάβολε, κύριε Σαλβατόρ, τὸ δεκάρι

τοῦ σπαθιοῦ σημαίνει χοῦμα, καὶ τὸ ὀκτάρι τῆς πίκας, σχέδιον γάμου.

— Ποῖος σοῦ τὰ εἶπε, Μπροκάντη! ἐπέμεινε ὁ Σαλβατόρ μετ' ἄντρον ἀνυπόμονο.

— Ἐνας ἀγαθὸς ἐφημέριος, κύριε Σαλβατόρ, ἓνας καλὸς γέρον ἐφημέριος, μετ' ἄσπρα μαλλιά, ὁ ὁποῖος, ἀσφαλῶς, δὲν ἐψεύδετο! Ἐλεγε σ' ἓναν ὄμιλον ἀνθρώπων ποῦ τὸν ρωτοῦσαν: «Καὶ νὰ σκεφθῆ κανεὶς ὅτι ἓνα ποσὸν δώδεκα χιλιάδων φράγκων...» Δὲν ξέρω ἀκριβῶς ἂν εἶπε δέκα ἢ δώδεκα.

— Αὐτὸ ὀλίγον ἐνδιαφέρει!

«Καὶ νὰ σκεφθῆ κανεὶς, ἔλεγε ὁ ἀγαθὸς γέρον ἐφημέριος, ὅτι ἓνα ποσὸν δώδεκα χιλιάδων φράγκων ποῦ ἔφερα μαζί μου, εἶναι ἡ αἰτία τοῦ δυστυχήματος!»

— Καλὰ Μπροκάντη! Καὶ κατόπιν, τί τοῦ εἶπες ἀκόμα;

— Τοῦ εἶπα ὅτι ἡ δεσποινὶς Μίνα ἀπήχθη ἀπὸ ἓναν νέον καστανόν.

— Πῶς τὸ ξέρεις;

— Κύριε Σαλβατόρ, ὁ θαλῆς τῆς πίκας, ἦταν ἐκεῖ, θλέπετε, καὶ ὁ θαλῆς τῆς πίκας...

— Πῶς γνωρίζεις ὅτι ἡ νέα ἀπήχθη; ἐπανελάβε ὁ Σαλβατόρ κτυπῶντας τὸ πόδι του.

— Τὸ εἶδα, κύριε.

— Πῶς τὸ εἶδες;

— Ὅπως σὰς θλέπω, κύριε Σαλβατόρ.

— Ποῦ αὐτό;

— Πλατεία Μομπέρ.

— Εἶδες τὴν Μίνα στὴν πλατεία Μομπέρ;

— Αὐτὴ τὴν νύκτα, κύριε Σαλβατόρ, αὐτὴ τὴν νύκτα...

Ἐπέρασα τὴν ὁδὸν Γκαλάντ καὶ εὐρισκόμην στὴν πλατεία Μομπέρ. ἔξαφρα ἐν ἁμῆξει πέρασε τόσο γλήγορα ποῦ θὰ ἐνόμιζε κανεὶς ὅτι τὸ ἄλογο ἀφηνίασε. Τὸ τζάμι κατέβηκε καὶ ἄκουσα νὰ φωνάζουν: Βοήθεια, μετ' ἀπαγάγον! καὶ ἓνα ὄμορφο μικρὸ κεφαλάκι, ξανθὸ ὡς τὸ Χερουβείμ, βγαίνει ἀπὸ τὸ παράθυρο. Τὴν ἴδια στιγμὴ φάνηκε ἓνα δεύτερο κεφάλι, ἐνὸς καστανοῦ νέου, μετ' μουστάκια... Τραβῆ πίσω ἐκεῖνην ποῦ φώναζε καὶ κατεβάσει τὸ τζάμι, ἀλλ' ἐκεῖνη ποῦ ἀπήγαγον ἤρθε καιρὸ καὶ ἔρριξε τὸ γράμμα.

— Καὶ τί γράμμα ἦταν αὐτό;

— Εἶναι ἐκεῖνο ποῦ εἶχε τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Γιουστίνου ἀπάνω.

— Τί ὥρα ἦταν, Μπροκάντη;

— Πρέπει νὰ ἦταν ἡ ὥρα πέντε πρωῆ, κύριε Σαλβατόρ.

— Καλὰ! Αὐτὸ εἶν' ὄλο;

— Ναί, αὐτό.

— Ὁρκίζεσαι στό κεφάλι τοῦ Ρόδου τῶν Χριστουγέννων;

— Ὁρκίζομαι.

— Γιατί δὲν τὰ διηγῆθήκες ὄλ' αὐτὰ στόν κ' Ἰουστινόν. ἀπλούστατα, ὅπως συνέβησαν;

— Παρεσούθη, κύριε Σαλβατόρ, θὰ ἐδιηγείτο ὅ,τι τοῦ εἶπα καί θ' ἀποκοῦσα πελάτας.

— Καλά, Μπροκάντη, πάρε ἕνα λουδοβίκειο, διότι εἶπες τὴν ἀλήθεια, ἐπανελάβε ὁ Σαλβατόρ. Ἀλλὰ μὲ τὸ λουδοβίκειο αὐτὸ θὰ ἀγοράσης γιὰ τὴν μικρὴ αὐτὴν τρία ζευγὴ θάμβακερὲς κάλτσες κι' ἕνα ζευγάρι παπούτσια ἀπὸ σεβρώ.

— Θέλω τὰ παπούτσια νὰ εἶναι κόκκινα, κύριε Σαλβατόρ, εἶπε τὸ Ρόδον τῶν Χριστουγέννων.

— Θ' ἀγορασθοῦν μὲ τὸ χρῶμα ποὺ θέλεις, παιδί μου.

Ἔπειτα, γυρνώντας στὴν Μπροκάντη:

— Ἀκουσες; τῆς εἶπε, ἂν σὲ ὀκτῶ μέρες, ἡμέρα μὲ τὴν ἡμέρα καὶ ὦρα μὲ τὴν ὦρα, σὲ βρῶ ἀκόμα ἐδῶ, παίρω μαζί μου τὸ Ρόδον τῶν Χριστουγέννων.

— Ὡ! ἐψιθύρισε ἡ γοργά.

— Καί σύ, Ρόδον, ἂν σὲ ξαναδῶ μὲ πόδια γυμνά, θὰ σε ντύσω ὅπως ἦσουν, ὅταν σὲ πρωτοεἶδα, εἶναι τώρα πέντε χρόνια.

— Ὡ κύριε Σαλβατόρ, εἶπε ἡ μικρὴ.

Τότε, πλησιάζοντας γιὰ τελεμαία γοργά στη γοργά, τῆς εἶπε μὲ χαμηλὴ φωνή.

— Μὴ λησιμονῆς, Μπροκάντη, ὅτι ἀπαντῆς γι' αὐτὸ τὸ παιδί μὲ τὸ κεφάλι σου! Ἄν τὴν ἀφήσης ν' ἀποθάνῃ ἀπ' τὸ κρῦο μὲς' στόν ἀχρωῶνά σου, θὰ σὲ σκοτώσω στό κρῦο, στὴν ἀθλιότητα καὶ στὴν πείνα μέσα σ' ἕνα μουντροῦμι.

— Καὶ ὕστερα ἀπὸ τὴν ἀπειλὴν αὐτὴν ἔσκυψε πρὸς τὴν μικρὴ, ἣ ὅποια ἔδωκε τὸ μέτωπό της γιὰ νὰ τὸ φιλήσῃ.

Ἔπειτα βγαίνοντας ἀπὸ τὸ καταγῶγιο ἐκεῖνο, ἔκανε νεῦμα στόν Ἰωάννη Ροβέρτον, νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ.

Ὁ Ἰωάννης Ροβέρτος ἔρριξε ἕνα τελευταῖο βλέμμα στὴν γοργά καὶ στά δυὸ παιδιά καὶ ἔφυγε ἀκολουθώντας τὸν Σαλβατόρ.

— Τὶ πράγμα εἶναι αὐτὸ τὸ περίεργο κο-

ριτάκι; ρώτησε τὸν Σαλβατόρ ὅταν βγήκαν στὸν δρόμο.

— Μόνο ὁ Θεὸς τὸ ξέρει, ἀπότησε ἐκεῖνος.

Καὶ κατεβαίνοντας τὴν ὁδὸν Κοπῶ καὶ τὴν ὁδὸν Μουρετά, διηγῆθη στόν ποιητὴν τὰ γεγονότα τῆς νυκτὸς τῆς 20 Αὐγούστου, καὶ πῶς ἡ μικρὴ κόρη, ποὺ πρὸ ὀλίγου εἶδε, καὶ τῆς ὁποίας ἡ ἀγρία ὁμορφιὰ τοῦ ἔκανε τόσο μεγάλη ἐντύπωση, ἔπεσε στά χέρια τῆς Μπροκάντης καὶ ἔτσι, μαργαριτάρι αὐτῆ, ἐκάθητο μέσ' σ' ἐκεῖνον τὸν ρυπαρὸν κοιλῶνα.

Ἡ ἀφήγησις δὲν ἦταν ἐκτενής, ὅπως γνωρίζομεν, καὶ ὅταν οἱ δυὸ φίλοι ἔφθασαν στὴ Νέα Γέφυρα, ἐτελείωσε.

— Ἐδῶ! εἶπε ὁ Σαλβατόρ, ἔπειτα πῆγε κι' ἀκούμπησε στό γάγκελλα τοῦ ἀνδράντος τοῦ Ἑρρίκου IV.

— Σταματᾶμε ἐδῶ, εἶπε ὁ Ἰωάννης Ροβέρτος;

— Ναί.

— Γιατί σταματοῦμε ἐδῶ;

— Γιὰ νὰ περιμένωμε.

— Τί;

— Ἐνα ἀμάξι.

— Γιὰ νὰ μᾶς φέρῃ, ποῦ;

— Ὡ ἀγαπητέ μου, εἰσθε πολὺ περίεργοι!

— Ἐν τούτοις...

— Ἐν τῇ ἰδιότητί σας ὡς δραματικοῦ ποιητοῦ, γνωρίζετε ὅτι εἶναι ἰδιοφυία νὰ προπαρασκευάζῃ κανεὶς τὸ ἐνδιαφέρον.

— Ὅπως θέλετε. Ἄς περιμένωμε.

Ἄλλως τῆ; δὲν περίμεναν καὶ πολὺ.

Σὲ δέκα λεπτά, ἐν ἀμάξι, ζευγμένο μὲ δυὸ ρωμαλέους ἵππους, ἔστρεψε ἀπὸ τὴν προκυμῶσα πῆξ Ὁρφέρο καὶ σταματοῦσε ἀντίκρου στόν ἀνδράντα τοῦ Ἑρρίκου IV.

Ἐνας ἀνθρώπος, σαράντα περίπου γονῶν, ἀνοίξε τὴν ἐσωτερικὴν θυρίδα, ὅπου ἦταν τοῦ ὀπίσθεντος, καὶ εἶπε:

— Π

— Θι

— Ὅπι

ἦταν μέσα.

Καὶ τὸ ἀ, ἔπαιζεν ἐν κалπασμῷ Νέας Γεφύρας καὶ μπαινόντας.

ἦσαν. ὁ ἀνθρώπος ποὺ ἦταν ἀπὸ τὴν ἄτη. ἔπαιζεν ἐν κалпασμῷ Νέας Γεφύρας καὶ μπαινόντας Ντελ' Ἐκόλ.